

Mötesbok: Utskottet för Samhälle och utveckling (2026-09-09)

Utskottet för Samhälle och utveckling

Datum: 2026-09-09

Plats:

Kommentar:

Dagordning

Kallelse

KallelseUtskottet för Samhälle och utveckling2026-09-09

3

Val av justerare

Tillkommande och utgående ärenden

Information

54/26 Information om Detaljplan Rishammar 2:86	6
55/26 Information gällande framtagande av Göta älvs vattenskyddsområde	7
56/26 Information inför antagande av detaljplan för bostäder, del av Gärdet 1:20 och Karolinen 1, "Kvarter 7"8	
57/26 Information inför antagande detaljplan för förskola, del av Vena 1:3	152
58/26 Information om planbesked Bollestad 3:4 och Bredsten 1:8	153

Ärenden till kommunstyrelsen

59/26 Godkännande av planprogram för Aröd	154
60/26 Beslut om granskning - Solbräcke verksamhetsområde	261
61/26 Remiss - Synpunkter på uppdaterad regional vattenförsörjningsplan för Västra Götalands län	379
62/26 Svar på Naturvårdsverkets förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar	454
63/26 Deltagande i nationellt projekt om bräddning, miljöpåverkan och genomförande av det nya avloppsdirektivet	538

Information från sektorchef

64/26 Information från sektorchef	545
65/26 Ekonomi och avvikelser	546

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Kallelse
2026-09-09

Kallelse

Instans Utskottet för Samhälle och utveckling
Plats Stadshuset Plan 2, Bohusrummet
Tid Onsdagen den 9 september kl 09:00-17:00

Ledamöter	Jonas Andersson (S) Greger Planthin (SD) Sandy Westergren (S) Erik Martinsson (-) Charlotta Windeman (M) Ove Wiktorsson (C) Ilona Waern (KD)	Ordförande Vice ordförande
-----------	--	-------------------------------

Jonas Andersson (S) Ordförande	Carl Gustafsson Sekreterare
-----------------------------------	--------------------------------

KallelseUtskottet för Samhälle och utveckling
2026-09-09**Dagordning**

			Förslag till beslut
1		Upprop	
2		Val av justerare	Utses
3		Tillkommande och utgående ärenden	Fastställs
		Information	
4	2026-365	Information om detaljplan Rishammar 2:86 09:00-09:20 <i>Josefin Brodén, Pernilla Attnäs Björk,</i>	Antecknas
5	2026-367	Information gällande framtagande av Göta älvs vattenskyddsområde 09:20-09:40 <i>Alva Kalm, Katarina Bjelke</i>	Antecknas
6	2026-369	Information inför antagande av detaljplan för bostäder, del av Gärdet 1:20 och Karolinen 1, "Kvarter 7" 09:40-10.10 <i>Tanya Dam, Isabell Hilmeresson</i>	Antecknas
7	2026-333	Information inför antagande detaljplan för förskola, del av Vena 1:3 10:10-10.20 <i>Ulrika Reuterberg, Pernilla Attnäs Björk</i> Paus 10.20-10.30	Antecknas
8	2026-366	Information om planbesked Bollestad 3:4 och Bredsten 1:8 10.30-11.00 <i>Ulrika Reuterberg, Pernilla Attnäs Björk</i>	Antecknas
		Ärenden till kommunstyrelsen	
9	KS2019/0414-135	Godkännande av planprogram för Aröd 11:00-11:20 <i>Ulrika Reuterberg</i>	Beslut
10	KS2025/1719-41	Beslut om granskning – Solbräcke verksamhetsområde	Beslut

KallelseUtskottet för Samhälle och utveckling
2026-09-09

11:20-11:35

Johan Hellborg

11	KS2026/0890-4	Remiss - Synpunkter på uppdaterad regional vattenförsörjningsplan för Västra Götalands län	Beslut

11:35-11:40

Maria Hübinette

12	KS2026/1209-2	Svar på Naturvårdsverkets förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar	Beslut

11:40-11:45

Dan Gorga

13	KS2026/1512	Deltagande i nationellt projekt om bräddning, miljöpåverkan och genomförande av det nya avloppsdirektivet	Beslut

11:45-12:00

Carolina Bodlund

Lunch 12:00-13:00

Information från sektorchef

14	2026-49	Information från sektorchef	Antecknas

13:00-14:30

Åsa Berglie

15	2026-50	Ekonomi och avvikelser	Antecknas

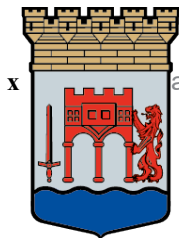
14:30-14:45

Kerstin Engelin

Denna behandling '54/26 Information om Detaljplan Rishammar 2:86' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '55/26 Information gällande framtagande av Göta älvs vattenskyddsområde' har inget tjänsteutlåtande.

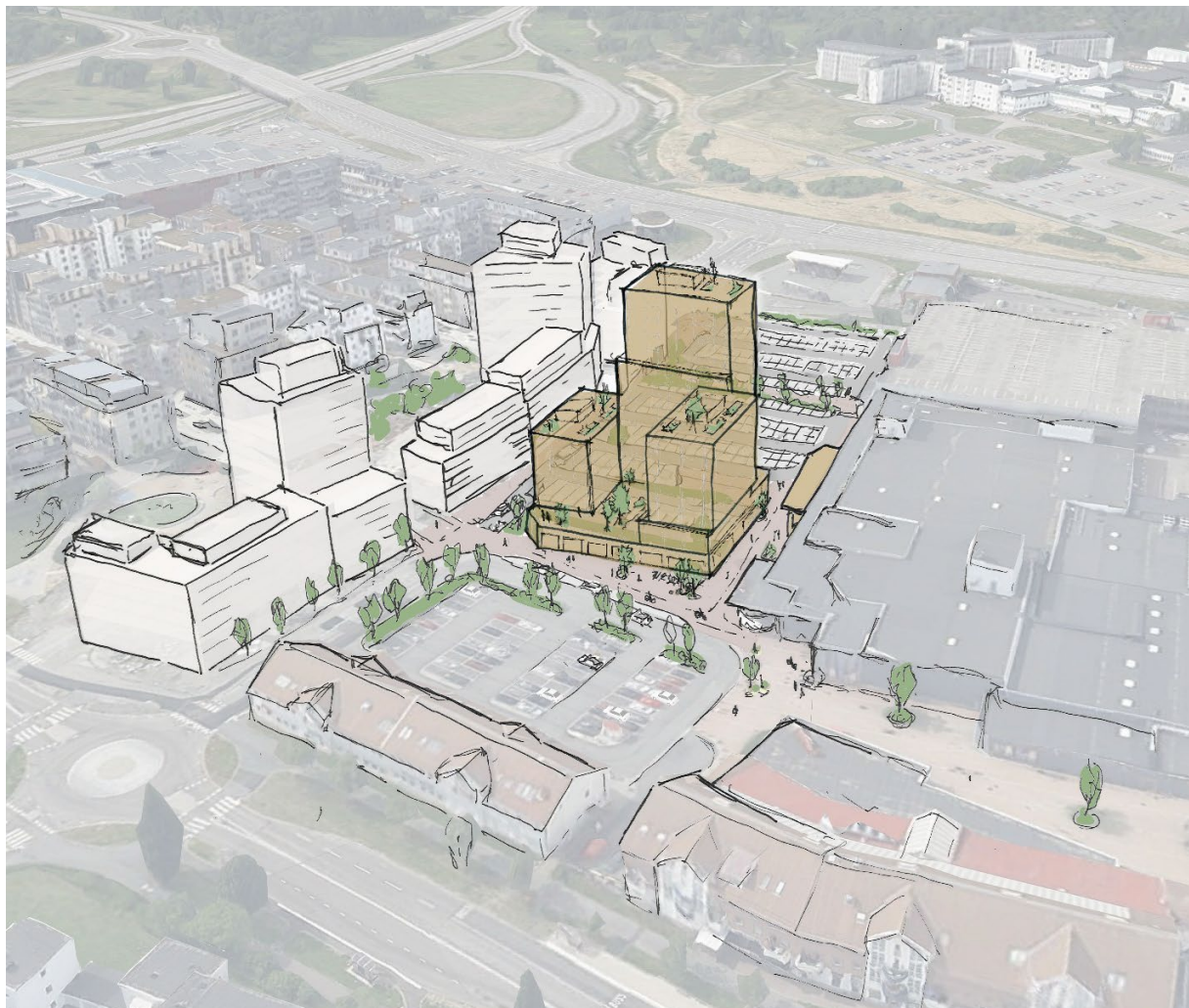
Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

andling Ärende: KS2022/0463

**KUNGÄLV
KOMMUN**

2026-08-19

Planbeskrivning

Detaljplan för bostäder och centrumverksamheter

**Del av Gärdet 1:20 och Karolinen
1, "Kvarter 7"**

I Kungälv, Kungälv kommun

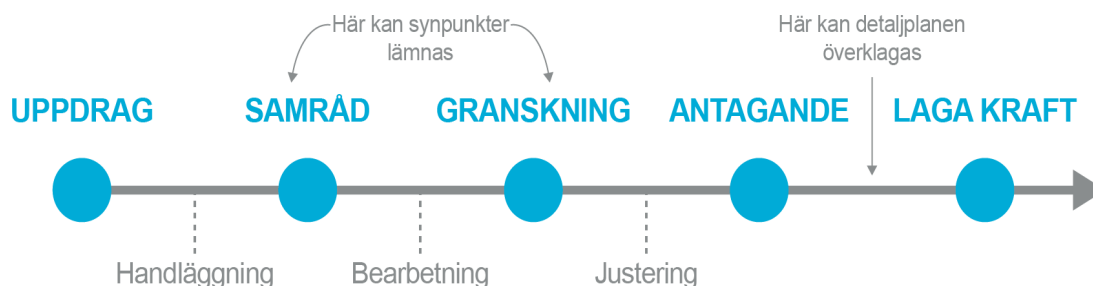
PLANPROCESSEN

VAD ÄR EN DETALJPLAN

En detaljplan är ett juridiskt dokument som styr hur marken får användas inom ett visst område inom kommunen. Detaljplanen reglerar vilka delar av ett område som får användas till vad, exempelvis bostäder, kontor, handel, park eller industri. Detaljplanen kan även reglera exempelvis var gator ska anläggas, hur höga byggnader får vara och var byggnaderna ska placeras. Genom en detaljplan kan kommunen se till att ett område används på det sätt som det är mest lämpat för. En detaljplan består av en plankarta som är juridiskt bindande och en planbeskrivning som beskriver plankartan. Planbeskrivningen (denna handling), som inte är juridiskt bindande, ska underlätta förståelsen för plankartans innebörd.

DETALJPLANENS FÖRFARANDE

Enligt plan- och bygglagen (PBL) (SFS 2010:900) ska framtagandet av en detaljplan följa en viss handläggningsordning. Vad som ingår i handläggningsordningen beror på om detaljplanen hanteras med ett standardförfarande eller utökat förfarande. Standardförfarande kan tillämpas om förslaget är förenligt med översiktsplanen och om det inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse. Detaljplanen får inte heller antas medföra en betydande miljöpåverkan. När något av dessa kriterier inte uppfylls ska ett utökat förfarande tillämpas. Oavsett förfarande genomgår en detaljplaneprocess några bestämda skeden vilka förklaras nedan.

1. UPPDRAG

Ett detaljplanearbete kan inledas på olika sätt. Det kan initieras från politiskt håll för att lösa ett behov av detaljplanerad mark. En ansökan om att upprätta eller ändra en detaljplan kan även skickas in av en exploatör eller fastighetsägare.

2. SAMRÅD

När kommunen har tagit fram ett förslag på detaljplan skickas det ut på samråd. Samrådet innebär att invånare får möjlighet att ta del av planförslaget och lämna in synpunkter. Remissinstanser och sakägare, de personer som anses vara direkt berörda av planförslaget, får under samrådet ett utskick med information om planarbetet. Förslaget läggs även ut på kommunens hemsida.

3. GRANSKNING

Efter samrådet bearbetas detaljplanen utifrån de synpunkter som kommit in. Planförslaget ställs sedan ut på granskning vilket är nästa tillfälle att lämna synpunkter. Invånare, berörda myndigheter, fastighetsägare och sakägare får återigen möjlighet att ta del av kommunens förslag. Även här får de som anses vara direkt berörda av planen ett utskick. Den som inte

skriftligen framfört sina synpunkter senast under granskningstiden kan förlora rätten att senare överklaga beslutet att anta detaljplanen.

4.ANTAGANDE OCH LAGA KRAFT

Efter granskningstiden kan mindre ändringar göras utifrån de synpunkter som inkommit. Detaljplanen skickas sedan för beslut om antagande. Beslutet att anta detaljplanen kan överklagas av sakägare som inte fått sina synpunkter tillgodosedda under samrådet eller granskningen. Om ingen överklagar detaljplanen inom tre veckor så får detaljplanen laga kraft

INNEHÅLL

PLANPROCESSEN	2
VAD ÄR EN DETALJPLAN.....	2
DETALJPLANENS FÖRFARANDE.....	2
INNEHÅLL.....	4
ÄRENDEINFORMATION	6
INLEDNING.....	7
DETALJPLANENS SYFTE.....	7
HUVUDDRAG	7
GEOGRAFISKT LÄGE.....	8
GENOMFÖRANDETID	9
PLANFÖRSLAG	10
SAMMANFATTNING AV PLANFÖRSLAGET	10
GESTALTNINGSPROGRAMMETS FORTSATT RELEVANS OCH UTVECKLADE PRINCIPER.....	13
ALLMÄN PLATS	15
KVARTERSMARK.....	21
TRYGGHET	30
MOTIV TILL PLANBESTÄMMELSER.....	33
ANVÄNDNING AV MARK- OCH VATTENOMRÅDEN	33
EGENSKAPSBESTÄMMELSER ALLMÄN PLATS	34
EGENSKAPSBESTÄMMELSER KVARTERSMARK.....	34
EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALL KVARTERSMARK.....	37
GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN	39
MARK- OCH UTRYMMESFÖRVÄRV	39
FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR	39
TEKNISKA FRÅGOR	40
EKONOMISKA FRÅGOR	41
ORGANISATORISKA FRÅGOR.....	42

PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING.....	42
PLANERINGSUNDERLAG	43
KOMMUNALA PLANERINGSUNDERLAG	43
UTREDNINGAR	43
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR.....	45
KOMMUNALA	45
RIKSINTRESSEN	48
HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN.....	48
MILJÖKVALITETSNORMER.....	49
NATUR.....	49
MILJÖ	49
HÄLSA OCH SÄKERHET	52
GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN	56
HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN.....	57
KULTURMILJÖ	57
FYSISK MILJÖ	57
SOCIALA FÖRUTSÄTTNINGAR.....	59
SERVICE	59
TRAFIK	60
TEKNIK	61
KONSEKVENSER.....	62
FASTIGHETER OCH RÄTTIGHETER.....	62
RIKSINTRESSEN	62
HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN.....	62
MILJÖKVALITETSNORMER.....	63
MILJÖ	64
HÄLSA OCH SÄKERHET	65
FYSISK MILJÖ	65
SOCIALA KONSEKVENSER	68
TRAFIK	69
MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN	71

ÄRENDEINFORMATION

PLANFÖRFARANDE

Arbetet med denna detaljplan påbörjades i december 2021. Planarbetet handläggs med utökat förfarande i enlighet med 5 kap. Plan- och bygglagen (PBL) (2010:900). Planförslaget är förenligt med översiktsplanen och Länsstyrelsens granskningsyttrande. Planförslaget innebär en exploatering i ett centralt läge i Kungälv där den föreslagna bebyggelsen kommer att påverka stadsbilden och planförslaget bedöms därför vara av betydande intresse för allmänheten. Planförslaget bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan.

TIDPLAN FÖR PLANSKEDET

Följande preliminära tidplan gäller för detaljplanen:

Samråd	andra kvartalet 2024
Granskning	första kvartalet 2026
Antagande	tredje kvartalet 2026
Laga kraft	fjärde kvartalet 2026

GENOMFÖRANDE AV DETALPLAN

Genomförande av planens stora bostadsbyggnation beräknas påbörjas 12-24 månader efter detaljplanen vunnit laga kraft. Mindre delar, såsom ny entré till handeln, kan komma att påbörjas under första året efter att detaljplanen vunnit laga kraft.

PLANHANDLINGAR

I planarbetet har ett antal olika underlag och utredningar tagits fram, vilka dessa är hittar du under avsnittet "Planeringsunderlag". Planhandlingarna består av:

- Plankarta, 2026-08-19
- Planbeskrivning (denna handling), 2026-08-19
- Illustrationsplan, 2025-11-17

Till planen hör även:

- Fastighetsförteckning
- Grundkarta (ingår i plankartan)
- Gestaltungsprogram Kongahälla Östra, 2015 (programmet ligger fortfarande till grund för delar av planförslaget, medan vissa delar inte längre är aktuella. Detta redovisas och förklaras i detalj i planbeskrivningen.)

INLEDNING

Kvarter 7 omfattas av den gällande detaljplanen *Detaljplan för Gärdet 1:20, Intendenten 1 m.fl. "Kongahälla Östra"* (antagen av KF 2016-05-19, laga kraft 16- 07-14) och är en del av projektet Kongahälla. Mot bakgrund av förändringar i den omkringliggande bebyggelsen och ett högt bostadstryck gav kommunfullmäktige den 2 december 2021 (§ 177/2021, Markanvisningsavtal Kvarter 7 Kongahälla) förvaltningen i uppdrag att upprätta en ny detaljplan för Kvarter 7.

DETALJPLANENS SYFTE

Syftet med detaljplanen är att komplettera bebyggelsen i Kongahällområdet genom att tillföra ytterligare nybyggnation av bostäder till ett ännu ej exploaterat centralt kvarter, samt att säkerställa handel eller annan centrumverksamhet inom kvarteret, särskilt mot det prioriterade centrumstråk som passerar utmed kvarterets södra fasad.

Detaljplanen syftar till att möjliggöra stadsmässig bebyggelse med välavvägda proportioner som binder samman bebyggelsen i Kongahällaområdet med den äldre bebyggelsen öster om planområdet. Placering, utformning och gestaltning av nybyggnation ska hålla stadsmässigt hög nivå vad gäller allt från volymer till detaljer, via materialval och byggteknik. Kongahällaområdets karaktär skall i möjligaste mån framträda mellan byggnader, i utemiljöns ytskikt, möblemang och de diverse tillbehör som adderas en stad. Gestaltningen ska stärka stadsmässigheten och tydliggöra det prioriterade centrumstråket samt skapa förutsättningar för ytor och funktioner som bidrar till levande stadsmiljöer.

HUVUDDRAG

Detaljplanen omfattar cirka en hektar i centrala Kungälv och möjliggör en utökad byggrätt, jämfört med gällande detaljplan, detaljplan för Kongahälla Östra, för cirka 120 lägenheter inom Kvarter 7. Det berörda områdets markanvändning är i stort sett densamma som inom gällande plan, men innebär utökad byggrätt för Kvarter 7 (på höjden) samt en byggrätt för ny entré till Ica Maxi. Utöver det innebär planförslaget endast mindre förändringar i markanvändning och utformning.

Planförslaget innebär viss förändring för ledning av trafik och parkering i området, samt att den tillfälliga parkeringsytan inom Kvarter 7 bebyggs. Den planerade byggrätten för Kvarter 7 utgår ifrån befintlig byggrätt i gällande detaljplan, detaljplan för Kongahälla Östra, som ännu inte byggts ut. Ytor för motorfordon, gående och cyklister föreslås separeras tydligare i det nya planförslaget för ökad trafiksäkerhet och framkomlighet.

GEOGRAFISKT LÄGE

Planområdet är beläget i Kongahällaområdet i centrala Kungälv och omfattar fastigheten Karolinen 1 samt del av fastigheten Gärdet 1:20. Planområdet utgörs idag av tillfällig markparkering och avgränsas av Hansagatan i väst och Gymnasiegatan i öst. Angränsande områden utgörs av parkeringsytor i norr, evenemangstorget (som idag fungerar som markparkering) i söder, livsmedelsbutik (ICA Maxi), i öst och bostäder (Kvarter 3 och 6) i väster.

Service och handel finns inom gångavstånd eller i direkt anslutning. Inom ca 500 meter finns resecentrum och flera hållplatslägen för kollektivtrafik, köpcenter, gymnasium, sjukhus, parkstråk med mera. Cirka 1 kilometer öster om planområdet ligger även Fontins naturreservat.

Bild 1. Lokaliseringskarta över centrala Kungälv. Ungefärligt planområde för Kvarter 7 markerat med röd linje.

AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Planområdet innefattar fastigheten Karolinen 1 (som ägs av kommunen och en privat aktör), del av fastigheterna Gärdet 1:1 (kommunal ägo), Gärdet 1:20 (kommunal ägo) och Intendenten 1 (privat ägo). Planområdet utgör totalt ca 9 900 m² varav 190 m² tillhör Karolinen 1, 500 m² tillhör Gärdet 1:1, 8 740 m² tillhör Gärdet 1:20 och 590 m² tillhör Intendenten 1.

Bild 2. Fastighetskarta och markägoförhållanden. Planområdet markerat med röd linje.

GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden för detaljplanen är 10 år. Innan genomförandetiden gått ut får detaljplanen inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja.

PLANFÖRSLAG

SAMMANFATTNING AV PLANFÖRSLAGET

Planförslaget möjliggör för nybyggnation av cirka 120 bostäder i centrala Kungälv med plats för centrumverksamheter i bottenplan. Planförslaget innefattar en byggrätt för Kvarter 7, där ett bostadskvarter möjliggörs med höjder varierande från 7 till 16 våningar, där den förhöjda sockelvåningen ingår i våningsantalet. Tekniska utrymmen tillåts utöver angiven nockhöjd inom respektive del av kvarteret. Kvarteret regleras för att skapa tydlig variation i höjd fördelat över kvarteret. Kvarter 7 kommer enligt planförslaget bli en av de högre byggnaderna i Kungälv tillsammans med flera höga hus i Kongahälla-området. Kvarteret kommer vara synligt och upplevas från både långa och korta avstånd, samt ligger i direktkontakt mot aktiv gata och torg.

Genom planområdet går ett prioriterat centrumstråk som binder ihop nya och äldre delar av staden (Se Bild 3). Centrumstråket är av stor vikt för gång- och cykelförbindelser, samt har öppen siktlinje från vita fläcken till Kongahälla center som guidar besökande genom området. Planförslaget har utformats för att både utveckla och knyta ihop stråket samtidigt som det skapar en tydlighet och orienterbarhet i stadsrummet.

Planförslaget kommer medföra förändringar för trafiken i och genom området samt viss förändring i utformning av befintliga parkeringsplatser. Sedan detaljplanen för Kongahälla Östra (2015-12-04, reviderad 2016-03-03, antagen av Kommunfullmäktige 2016-05-19, laga kraft 2016-07-14) vann laga kraft har ytan för Kvarter 7 nyttjats som en tillfällig parkering, denna tillfälliga parkering kommer enligt planförslaget att bebyggas.

I gällande detaljplan skulle huvuddelen av bottenvåning innehålla parkering. Planförslaget innebär att bottenvåning i stället nyttjas för centrumverksamheter och bostadskomplement för att skapa trevligare stadsrum och på ett lämpligare sätt bidra till centrumstråket och torget. Planförslaget möjliggör även byggrätt för en ny entré till ICA Maxi i anknäpning till parkering norr om Kvarter 7.

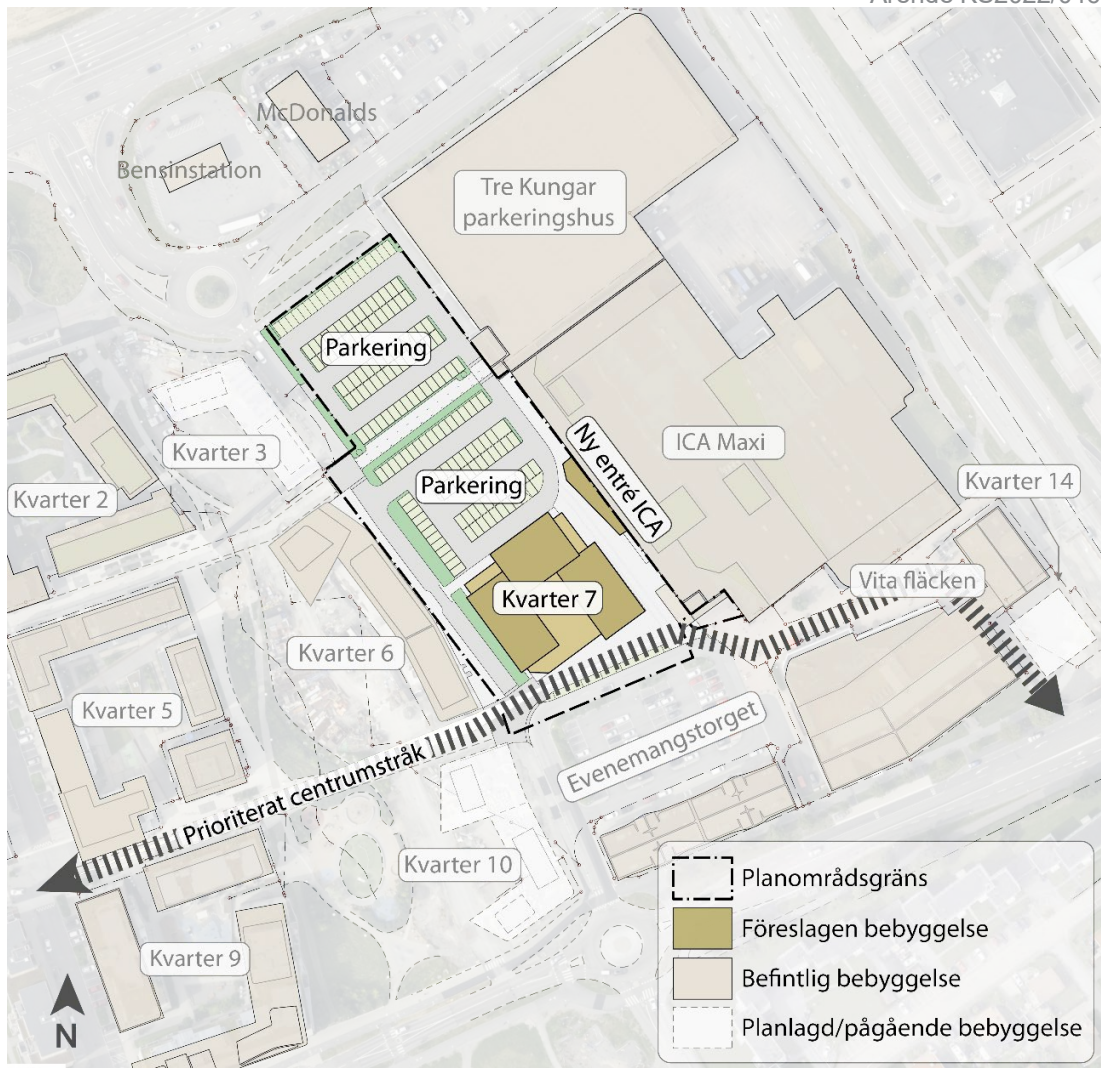

Bild 3. Illustrationskarta för Kvarter 7 visar en möjlig utformning av bebyggelsen inom planområdet med max utnyttjad byggrätt inom Kvarter 7, samt närliggande bebyggelse, möjlig framtida bebyggelse enligt gällande detaljplaner eller bebyggelse under uppförande.

Kvarter 7. Byggrätt för ca 120 nya bostäder med ytor för handel eller annan centrumverksamhet i markplan. Förslaget tillåter upp till 16 våningar. Yta används idag som tillfällig yta för parkering.

Ny entré ICA. Byggrätt för ny Entré till ICA Maxi. Entré planerad mot parkeringar åt norr.

Parkering. Befintliga parkeringsplatser norr om Kvarter 7. Vissa förändringar föreslås för in- och utfarter.

Prioriterat Centrumstråk. Prioriterat centrumstråk genom Kungälv. Stråket går mellan flera målpunkter i staden av stor vikt för gående och cyklister.

Evenemangstorget. Används idag som markparkering och kan användas som torg i samband med evenemang.

Vita fläcken. Torgyta med varierad handel såsom butiker, caféer och restauranger.

Kvarter 3. Planlagt bostadskvarter, byggnation pågår och väntas vara klart år 2027.

Kvarter 6. Bostadskvarter på upp till 14 våningar.

Kvarter 10. Planlagt bostadskvarter på upp till 14 våningar, byggnation pågår och väntas vara klart år 2027.

Kvarter 14. Planlagt för bostad och centrumbebyggelse på upp till 23 våningar, byggnation ej påbörjad.

Planbeskrivning – Antagandehandling
Kungälv kommun
Ärende KS2022/0463

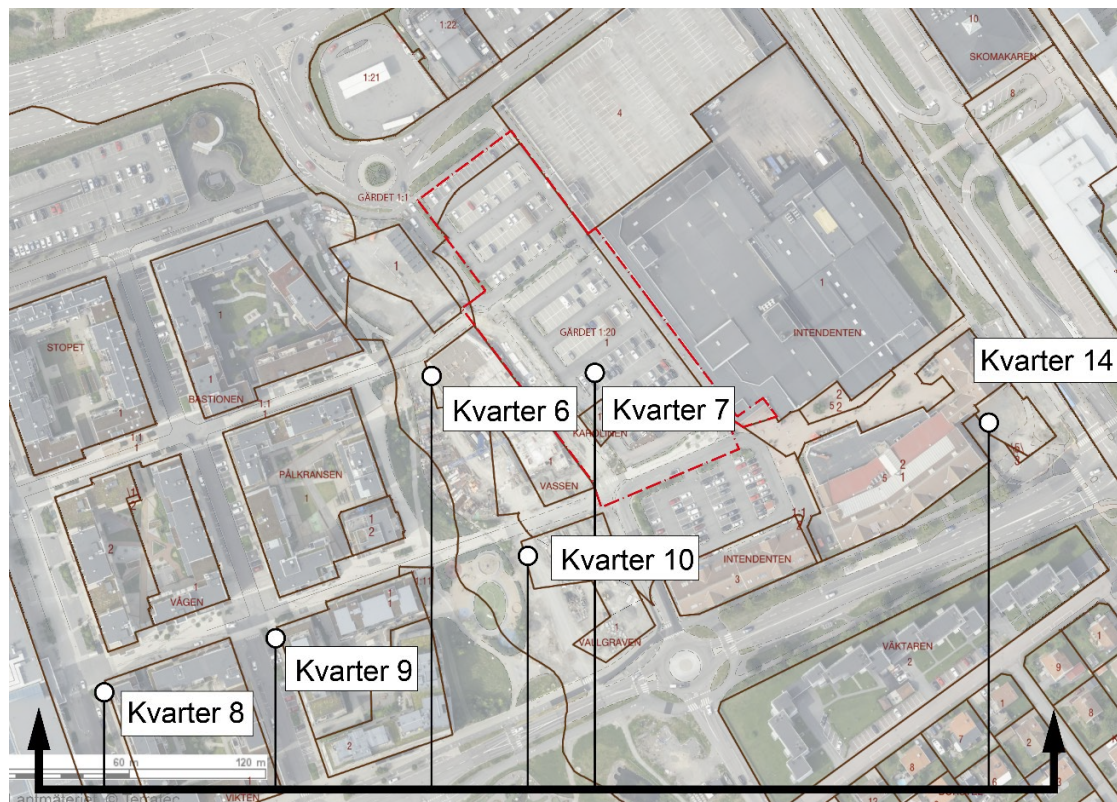
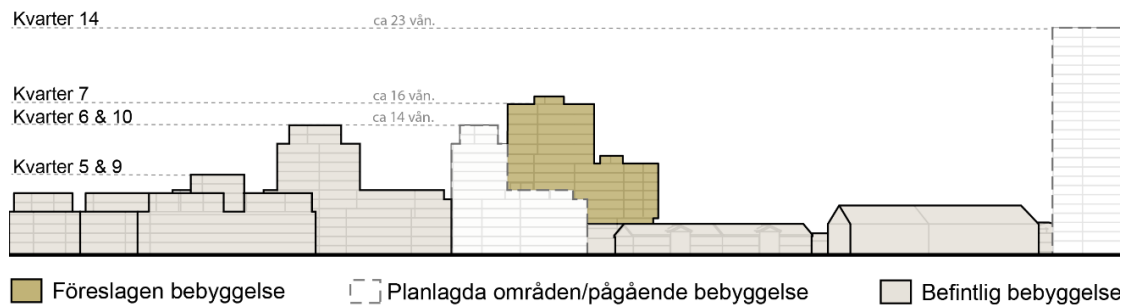

Bild 4. Principiell illustration över Kongahälla som visar höjdrelationen mellan föreslagen bebyggelse inom Kvarter 7 och omgivande bebyggelse, inklusive möjlig bebyggelse enligt gällande detaljplaner samt bebyggelse under uppförande. Inom Kvarter 14 medger gällande detaljplan byggnader upp till 23 våningar. För Kvarter 7 illustreras en möjlig bebyggelse där en del av byggnaden uppgår till 16 våningar, med teknikutrymmen på taket, medan Kvarter 6 och 10 medger byggnader om upp till 14 våningar. De kvarter som illustreras i sektionen framgår av den principiella sektionen i orienteringsplanen ovan.

Bild 5. Illustration av planförslaget som visar en av flera möjliga utformningar av bebyggelsen inom planområdet vid maximalt utnyttjande av byggrätten. Kvarter 3, 6 och 10, som omfattas av gällande detaljplaner eller är under uppförande, illustreras i vitt väster om Kvarter 7.

GESTALTNINGSPROGRAMMETS FORTSATT RELEVANS OCH UTVECKLADE PRINCIPER

Gestaltningssprogram för Kongahälla Östra (2015-10-22) utgör fortsatt en viktig utgångspunkt för utvecklingen av Kvarter 7. De övergripande målsättningarna, den övergripande strukturen och principerna för de offentliga rummen är i huvudsak fortfarande aktuella och ligger till grund för detaljplanens utformning. Dessa målsättningar omfattar bland annat ambitionen om en stadsmässig, orienterbar och funktionsblandad stadsstruktur med sammanhängande offentliga rum, aktiva bottenvåningar och en tydlig koppling mellan bebyggelse och stadsliv. Endast vissa delar har reviderats eller utgått till följd av förändrade förutsättningar och den utveckling som skett sedan gestaltningssprogrammet togs fram. Exempel på detta är vissa inslag i de offentliga rummen, såsom vattenspeglar och aktivitetspark, samt förändringar som följer av dagens trafikförutsättningar och centrumutveckling. Den övergripande strukturen i gestaltningssprogrammet, med ett sammanhängande gatunät, tydliga stråk och en hierarki mellan olika gatutyper och stadsrum, utgör fortsatt en bärande princip för områdets utveckling och Kvarter 7:s integrering i stadsstrukturen.

De grundläggande gestaltningsprinciperna för bebyggelsestrukturen såsom Signalfasad, Signalhus, Rygg, Golv, Målpunkt och Grönska, är fortfarande desamma som för övriga delar av Kongahälla och utgår från gestaltningssprogrammets

målsättningar om en tydlig, orienterbar och stadsmässig struktur där bebyggelsen aktivt bidrar till stadslivet. Däremot har deras omfattning, placering och tillämpning utvecklats utifrån dagens förutsättningar, nya krav samt ambitionen att skapa en mer attraktiv, levande och trygg stadsmiljö.

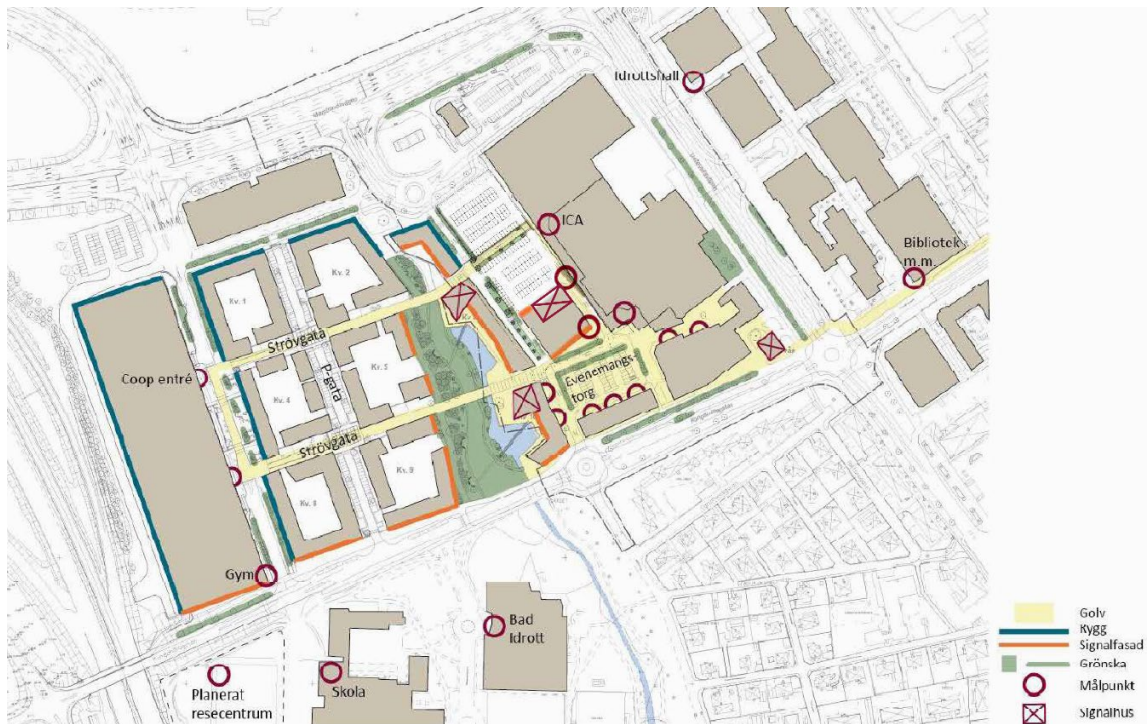

Bild 6. redovisar en uppdaterad tolkning av principkartan och visar tillämpningen av gestaltningsprinciperna "rygg", "signalfasader", "signalhus" samt gatu- och gårdsfasader enligt Gestaltungsprogrammet för Kongahälla Östra. Tolkningen utgår från principkartan på sidan 7 i gestaltungsprogrammet, under avsnittet "Gestaltungsprinciper", men har bearbetats och anpassats utifrån planförslagets förutsättningar. Bilden visar även hur Kvarter 7 bör hanteras i den fortsatta gestaltungsutvecklingen.

Behovet av signalfasader och signalhus har reviderats för att bättre stödja områdets utveckling och skapa mer aktiva fasader längs de föreslagna strövgatorna, i linje med gestaltungsprogrammets princip om aktiva och tydligt läsbara gaturum. En viktig utveckling är också principen om "ingen baksida", vilket förstärker gestaltungsprogrammets intention om att offentliga rum ska omges av aktiva och väl gestaltade fasader. Kvarter 7 ska därför utformas med aktiva och attraktiva fasader även mot norr, där kvarteret angränsar till markparkeringen och angöringen till parkeringshuset Trekungar. För att stärka tryggheten och öka aktiviteten i denna del av området har ytterligare målpunkter tillkommit, vilket framgår av Bild XX.

Detaljplanen möjliggör även en ny entré till ICA Maxi, vilket ytterligare bidrar till att aktivera kvarterets norra fasad och stärka kopplingen till omgivande målpunkter.

De öst-västliga strövgator som redovisas i gestaltungsprogrammet är fortfarande aktuella och principerna för deras möblering och placering av utrustning gäller även fortsättningsvis, i enlighet med programmets intention om sammanhängande och vistelsevänliga offentliga rum. Den nord-sydliga strövgatan (Hansagatan) behöver däremot hanteras annorlunda jämfört med gestaltungsprogrammets ursprungliga intentioner. Inom ramen för den aktuella detaljplanen förväntas gatan få en betydligt högre trafikbelastning än vad som tidigare antogs, vilket påverkar dess utformning och funktion. Detta beskrivs närmare under rubriken Allmän plats i planförslaget, där avvägningen mellan trafikfunktion och stadsmässiga kvaliteter behandlas.

Gestaltungsprogrammets värdeskapande strategier har, där så bedömts lämpligt, vidareförts och säkerställt genom användnings- och egenskapsbestämmelser i detaljplanen. Utöver dessa har mer detaljerade värdeskapande gestaltungsprinciper för Kvarter 7 arbetats fram.

Dessa har i vissa delar säkerställts genom planbestämmelser, samtidigt som detaljplanen medger en viss flexibilitet i den fortsatta projekteringen. Detta för att möjliggöra anpassningar av mer detaljerade lösningar i samband med genomförandet, utifrån de förutsättningar som råder vid tidpunkten för byggnation.

ALLMÄN PLATS

Den allmänna platsen inom planområdet är till största del hårdgjord och består av gator och parkeringar. Planteringar finns utspritt i gaturummet och parkeringsplatserna. När området görs om är det viktigt att få med grönska som bidrar till grönstrukturen i en annars relativt hårdgjord stadsdel. Ytor för dagvattenhantering hanteras i detaljplanen, övrig grönska inom området kopplat till gator, torg och parkeringar beskrivs inte i detalj utan illustreras i kartor och sektioner. Förslagsvis utformas dessa ytor i liknande stil som omkringliggande allmän plats. Mer detaljerad beskrivning av planteringar, växtarter och utformning bör göras i samband med genomförandeskedet av detaljplanen i samarbete med kommunens parkansvarige.

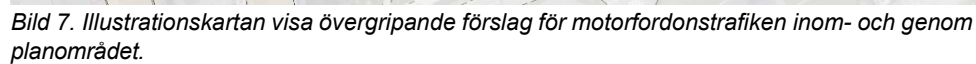
TRAFIK OCH GATOR

I och med detaljplanen för Kvarter 7 har en trafik- och parkeringsutredning genomförts (Norconsult AB 2023-05-11). Detaljplanen reglerar inte utformning av den allmänna platsen mer än nödvändiga åtgärder för detaljplanens genomförande, men föreslår i planbeskrivningen ändå ett antal riktlinjer och förslag på utformning inför genomförandet av detaljplanen.

Motortrafik

Planförslaget innebär att motortrafik hänvisas till Hansagatan medan Gymnasiegatan stängs av för motortrafik i sträckningen mellan ICA Maxi och Kvarter 7, med vissa undantag som exempelvis räddningstjänst, renhållningsfordon eller servicefordon. Gång- och cykelstråket på Gymnasiegatan, mellan ICA Maxi och Kvarter 7, föreslås få en utformning som har torgliknande karaktär med fokus på säkerhet samt rörlighet för de oskyddade trafikanterna i anslutning till parkeringsplatserna.

In- och utfarter till parkeringsplatserna norr om Kvarter 7 föreslås direkt mot Hansagatan medan den del av Gymnasiegatan som idag är infart till parkeringsplatserna görs om till yta för gång- och cykeltrafik. Utformning av samtliga gator och korsningar mellan trafikslag bör utformas för att skapa trafiksäkra möten samt hålla ner hastigheten på fordon inom området.

Framkomlighet, trafiksäkerhet och tillgänglighet för gång- och cykeltrafik är av stor vikt vid utformning av allmän plats. Planområdet genomkorsas av viktiga länkar för gång- och cykeltrafik som kan stärkas och tydliggöras i samband med genomförande av detaljplanen.

Att cykeltrafik är blandad med gångtrafik på många ytor kan innebära trygghetsproblem, på ovan nämnda ytor föreslås därför, där så är möjligt, att motortrafik inte tillåts samt att cykelstråk markeras med avvikande markmaterial. Tydligt markerade cykelstråk förespråkas för att minska risken mellan oskyddade trafikanter och underlätta framkomlighet för cyklister (för mer information, se tillhörande trafik- och parkeringsutredning). Utformning av cykelstråk bör dock anpassas för att hålla ner hastigheten där det sker möten mellan trafikslag, exempelvis vid målpunkter, entréer eller korsande torgytor. Inom planområdet föreslås inga cykelbanor ämnade för framkomlighet i hög hastighet, anslutningar till huvudnät av cykelbanor ämnade för högre hastighet finns norr, söder och väster om planområdet (se bild 7). För att skapa trafiksäkra miljöer föreslås en separat gångbana för gångtrafikanter utmed Hansagatan, medan cykel- och motortrafik samnyttjar körbanan.

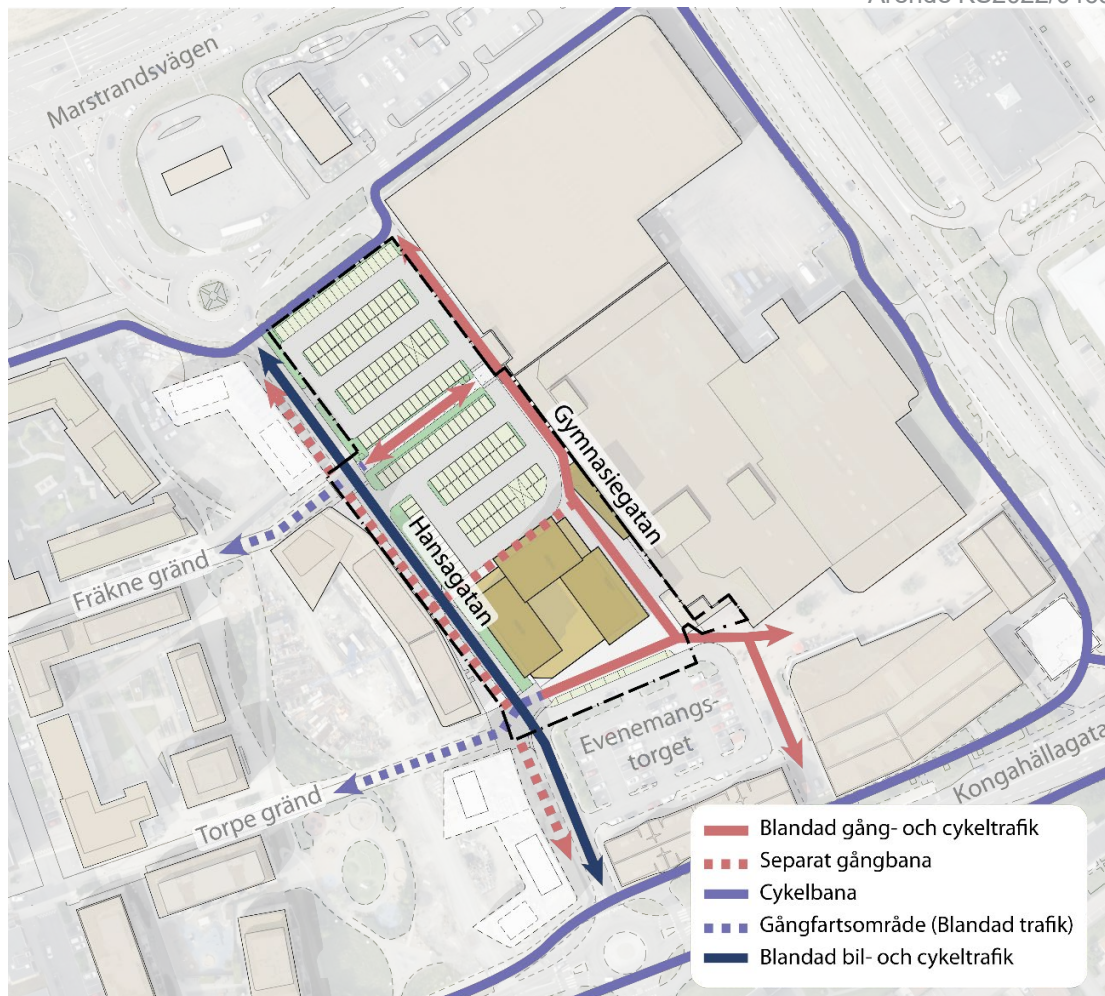

Bild 8. Illustrationskartan visa övergripande förslag för gång- och cykelförbindelser inom och genom planområdet.

Hansagatan

Hansagatan beräknas år 2045 ha en trafikmängd på cirka 6 500 fordon per årsmedel dygn (ÅDT). Den motoriserade trafiken bedöms därmed utgöra den dominerande trafikformen, med sannolikt fler motorfordon än gående under ett genomsnittligt dygn. För att säkerställa tryggheten för fotgängare föreslås därför Hansagatan utformas som en lågfartsgata med en separat gångbana för fotgängare. Cyklister och motorfordon förslås samnyttja körbanan, som utformas med plats att komma fram och mötas på ett tryggt sätt. För att skapa en trygg och säker miljö bör Hansagatan utformas för att hålla nere hastigheten på motor- och cykeltrafik. Detta är extra viktigt vid korsningspunkter med Fräkne gränd och Torpe gränd samt övergången norr om Kvarter 7. Förslagsvis används upphöjda korsningar eller avsmalning av vägbanan för att hålla hastigheterna nere, detta regleras dock inte i detaljplanen. Mellan körbanan och Kvarter 7 föreslås en grönyta för dagvattenhantering. För att hålla ner hastigheten och skydda fotgängare föreslås en avsmalnad övergång för gångtrafik över Hansagatan vid nordvästra hörnet på Kvarter 7.

Planbeskrivning – Antagandehandling
Kungälv kommun
Ärende KS2022/0463

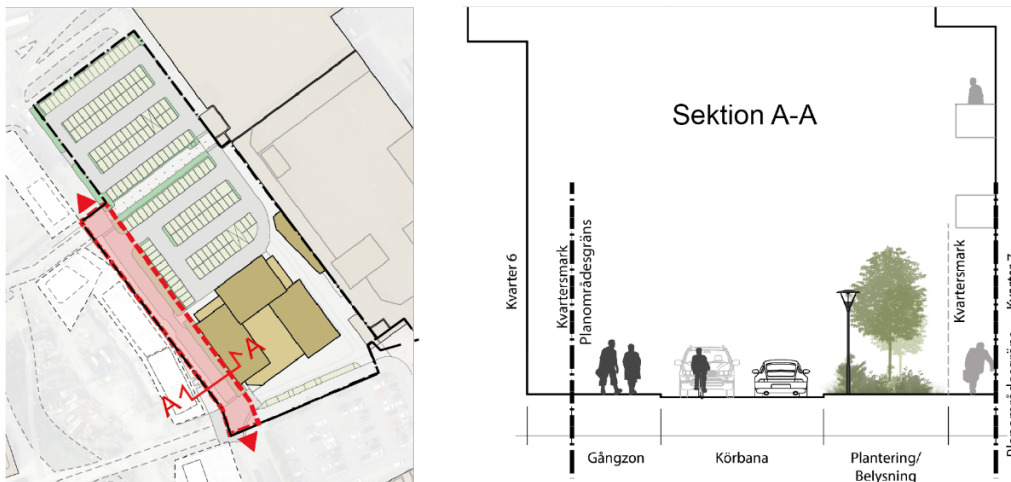

Bild 9. Förslag till utformning. Hansagatan markerad med rött och sektion A-A markerad med heldragen röd linje i karta.

Gymnasiegatan

Delar av Gymnasiegatan föreslås stängas av för motortrafik, som i stället hänvisas till Hansagatan. Mellan parkeringarna i planområdets norra del föreslås Gymnasiegatan utformas för gång- och cykeltrafik som en förlängning av Fräkne gränd. Mellan ICA Maxi och Kvarter 7 stängs Gymnasiegatan av för biltrafik till förmån för gång- och cykeltrafik. Åtkomst för exempelvis renhållningsfordon och annan nödvändig service för verksamheter kommer fortfarande vara möjligt på Gymnasiegatan. Förslagsvis gestaltas ytan för gång- och cykeltrafik med beläggning som liknar Fräkne Gränd och Torpe Gränd med inslag av gröna ytor och parkplanteringar.

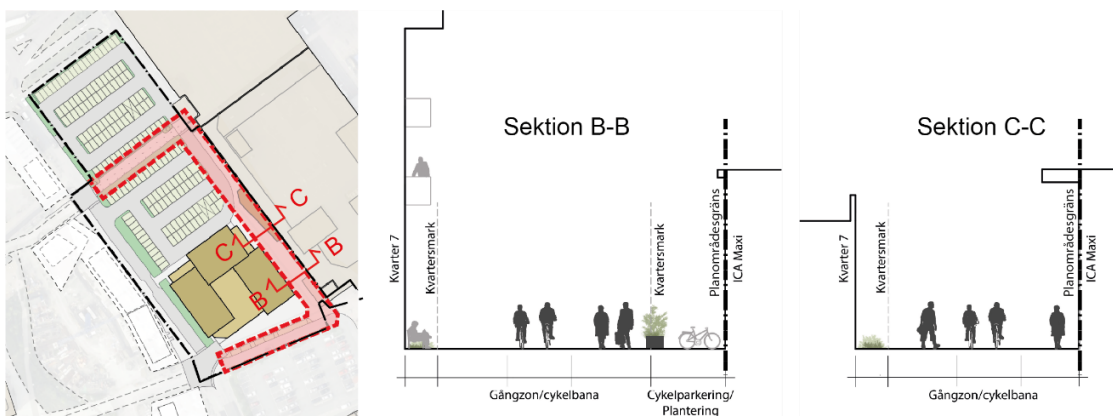

Bild 10. Förslag till utformning. Gymnasiegatan markerat i rött och sektion B-B och C-C markerad med heldragen röd linje i karta.

TORG/PRIORITERAT CENTRUMSTRÅK

Söder om Kvarter 7 passerar ett av stadens prioriterade centrumstråk med många gående och cyklister. Ytan kommer i detaljplanen att regleras som torgyta, men kommer i realiteten troligtvis fungera som ett brett gång- och cykelstråk. Viss plats för verksamheter att breda ut sig på torgytan finns då ytan är bredare närmare ICA Maxi. Handel i bottenplan på Kvarter 7 skapar en ny rörelse på ytan och sätter krav på tydlighet i utformningen. I södra hörnet av Kvarter 7 är bredden på ytan begränsad.

Planbeskrivning – Antagandehandling
Kungälv kommun
Ärende KS2022/0463

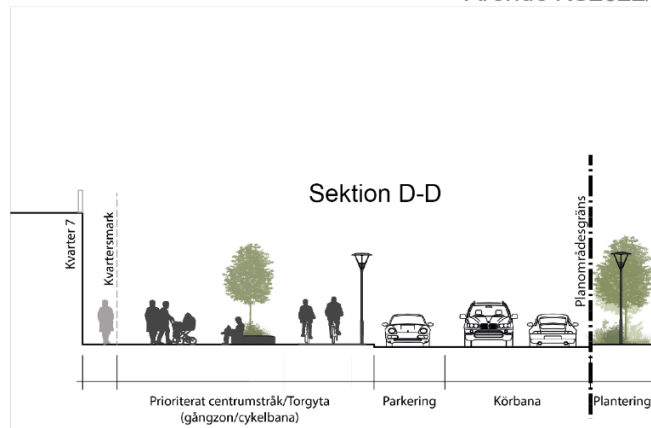

Bild 11. Förslag till utformning. Torgytan markerat i rött och sektion D-D markerad med heldragen röd linje i karta.

PARKERING

Bilparkering

Söder om Kvarter 7 föreslås en ny parkerings- och angöringsficka (se bild 11). Sex bilar kan parkera under de tider som den föreslagna lastplatsen inte används för lastning och lossning. Under tiden som lastning och lossning sker kan 4 bilar parkera i fickan. Trots den nya parkeringsfickan blir torgytan söder om Kvarter 7 större än i dag.

Cykelparkering

De cykelparkeringsplatser som tas bort för att skapa nya bilparkeringsplatser föreslås ersättas med nya cykelparkeringsplatser längs Gymnasiegatan söder om ICA:s nya entré. Plats för fler parkerade cyklar på en plats vid cyklisternas viktigaste målpunkter bidrar till att uppfylla målet om ökad andel hållbara resor i Kungälv Trafikplan.

GESTALTNING

Gestaltningen av gator i torg inom planområdet bör utföras i enlighet med övriga Kongahälla. Gatubeläggning, torgytor och grönska bör utformas som en förlängning av befintlig gestaltning i anslutande område för att öka orienterbarheten och skapa ett enhetligt intryck i området som helhet.

Bild 12 a. Fräkne gränd i stråket mot Kongahälla (vänster). Bild 12 b. Yta söder om Kvarter 7 utanför ICA Maxi entré (höger).

Bild 13. Plantering vid befintlig parkeringsyta norr om Kvarter 7.

HUVUDMANNASKAP

Kommunen är huvudman för all allmän plats inom planområdet och ansvarar för skötsel samt drift av denna. Den allmänna platsen utgörs av GATA och TORG.

DAGVATTEN

Detaljplaneändringen för Kvarter 7 innebär en mindre förändring av markanvändningen inom ett i huvudsak redan hårdgjort område. Parkeringsytorna norr om Kvarter 7 är relativt nyanlagda och har delstråk med permeabel beläggning som förbättrar infiltrations- och fördröjningsmöjligheter. Det bedöms inte som ett hållbart alternativ att anlägga underjordiska lösningar på de nyanlagda ytorna. Därför föreslås dagvattnet fördröjas inom delavrinningsområdena *Norra parkeringen* och *Södra parkeringen* med strypta utlopp till befintligt dagvattennät så att utflödet är det samma efter att fördröjningskapaciteten ökat.

Med befintlig dagvattenhantering klarar varken den *Norra* eller *Södra parkeringen* av att hantera ett 30-års regn med 10 minuters varaktighet utan att vattnet rinner ut på Hansagatan. Sammanlagt letar sig cirka 20 kubikmeter vatten ut från den *Norra parkeringen* och cirka 25 kubikmeter ut från den *Södra parkeringen*. Dock överstiger inte vattendjupet på Hansagatan 10 centimeter och bedöms därför inte orsaka problem i framkomlighet eller utgöra risker för liv eller hälsa.

För att säkerställa att vattnet inte letar sig ut från parkeringsplatserna behöver höjdsättningen längs Hansagatan, vid Kvarter 7 och parkeringarna norr om kvarteret, ses över för att stänga av flödesvägarna ut mot Hansagatan. Längs med Kvarter 7 kan detta göras genom att höjdsätta den planerade planteringen och skapa en vall så att vattnet letar sig norrut till den *Södra parkeringen*. Längs med parkeringarna föreslås kantsten eller annan form av upphöjning för att motverka att vattnet letar sig ut under den ytliga fördröjningen. Lösningarna är illustrerade i bild 14 nedan.

För övriga ytor föreslås att det underjordiskt dagvattenmagasin som föreslås under torgytan söder om Kvarter 7 dimensionerat för att hantera en del vägdagvatten från ytan mellan Kvarter 7 och Ica Maxi, samt att kompletterande dagvattenanläggningar kan anläggas tillsammans med det underjordiska magasinet, exempelvis skelettjor dar eller växtbäddar. Kompletterande grönbå lösningar syftar till att främja infiltration, förbättra dagvattenrening samt stärka de ekosystemtjänster som vegetation och öppna infiltrationsytor bidrar med i urban miljö. Läs mer om föreslaget dagvattenmagasin under torgytan på sidan 49 under rubrik *dagvatten*.

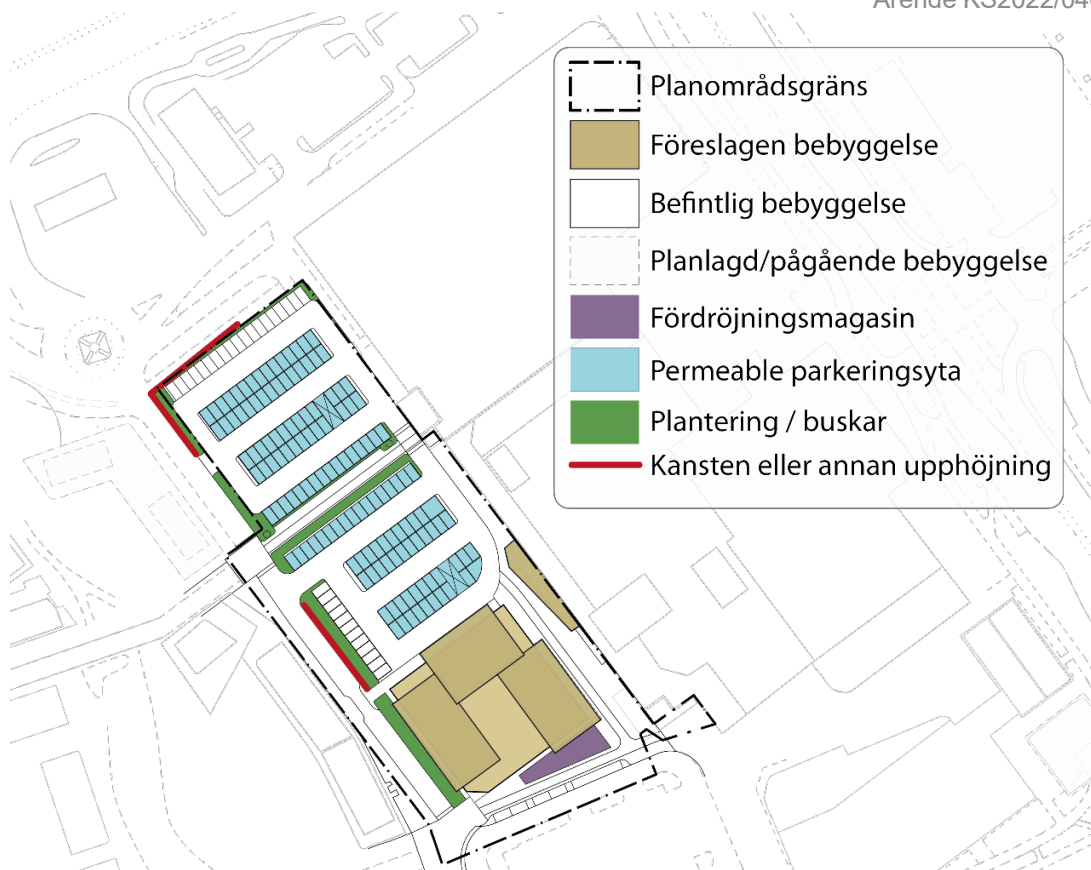

Bild 14. Dagvattenhantering inom området

KVARTERSMARK

BEBYGGELSE

Den planerade bebyggelsen inom Kvarter 7 avses innehålla bostäder och centrumverksamheter. Kvarteret delas upp i tre byggnadsvolymer ovanpå en sockelvåning med upphöjd våningshöjd som omfattar hela kvarteret. Byggnadsvolymerarna varierar i höjd och omfattar upp till 16 våningar. I sockelvåningen, finns utrymme för centrumverksamheter och bostadskomplement. Eftersom i stort sett hela kvarteret bebyggs föreslås en gemensam gårdsyta ovanpå sockelvåningen.

I markplan är möte och koppling till omkringliggande gaturum och torgyta av stor vikt. Handel och verksamheter i sockelvåningen ska huvudsakligen orienteras mot det prioriterade centrumstråket söder om Kvarter 7 samt mot torgytan mellan kvarteret och ICA Maxi. Verksamheterna bör ges möjlighet att aktivera och samspela med de angränsande torgytorna. Utöver handel och verksamheter planeras sockelvåningen även ha möjlighet att innehålla bostadskomplement som exempelvis cykelrum, gemensamhetslokaler, tvättstuga, paketskåp med mera. Även dessa

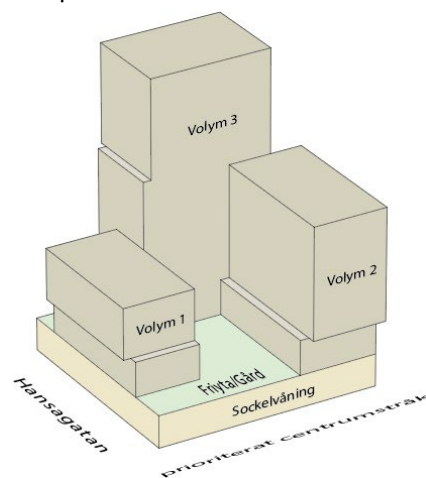

Bild 15

funktioner bör, i så stor utsträckning som möjligt, orienteras mot gaturummet för att bidra till liv och rörelse samt öka den upplevda tryggheten i den offentliga miljön.

Sockelvåningen ska utformas med en upphöjd våningshöjd och sträcka sig runt merparten av kvarteret. Ovanpå sockelvåningen anordnas en gemensam friyta/gårdsyta för de boende. Bostäder får inte inredas i sockelvåningen. Utformningen ska skapa tydlighet kring funktioner och rörelsestråk, markera övergången mellan offentliga och privata miljöer samt bidra till ett aktivt och stadsmässigt gaturum.

Ovanpå sockelvåningen möjliggör planförslaget tre byggnadsvolymer för bostadsändamål kring en gemensam gårdsyta. Byggnadsvolym 1 (se bild 15) hålls delvis indragen från sockelvåningens södra fasad för att bevara den visuella kopplingen mellan torget och gårdsmiljön ovanpå sockelvåningen samt bidra till goda ljusförhållanden och en mindre dominerande skala mot torgrummet.

De tre byggnadsvolymer varierar i höjd och omfattning utifrån kvarterets förutsättningar och relationen till omkringliggande bebyggelse. Den lägsta volymen, Volym 1 (se bild 15), omfattar cirka 7 våningar och är placerad i kvarterets västra del mot Kvarter 6. I kvarterets östra del föreslås en mellanhög volym, Volym 2, om upp till 10 våningar. Den högsta volymen, Volym 3, är placerad i den norra delen av kvarteret och möjliggör upp till 16 våningar. Ovan högsta angiven nockhöjd möjliggörs teknikutrymmen, trapphus, hissöverbyggnad samt skyddsanordningar för vistelseytor på taken.

Byggnadsvolymernas högsta tillåtna höjder och utbredning har utformats med hänsyn till platsens förutsättningar, omkringliggande bebyggelse samt behovet av bostäder, centrumfunktioner och friytor inom kvarteret. Detta ger förutsättningar för funktioner inom kvarteret och bidrar till utvecklingen av Kongahälla som helhet.

För att möjliggöra en visuell variation i volymerna och bryta upp bebyggelsens skala medges utkragningar och indragningar i byggnadsvolymer.

Planförslaget möjliggör exempelvis att delar av bostadsvolymer kan kraga ut över allmän plats, med reglering av maximalt utkragningsdjup, begränsning av fasadlängd samt krav på fri höjd över gata och torg.

Detaljplanen medger även att byggnadsvolymer kan kraga ut från och med fjärde våningen, inräknat sockelvåningen, samt att enbart balkonger får anordnas i de utkragande delarna från och med första bostadsvåningen ovan sockelvåningen. Detta för att möjliggöra ljusinsläpp och en mer öppen karaktär mot angränsande gator och torg.

Inglasning av balkonger i de två första våningarna av bostadsvolymer medges under förutsättning att minst 85 procent av glasytan utförs med transparent glas.

Planbeskrivning – Antagandehandling
Kungälv kommun
Ärende KS2022/0463

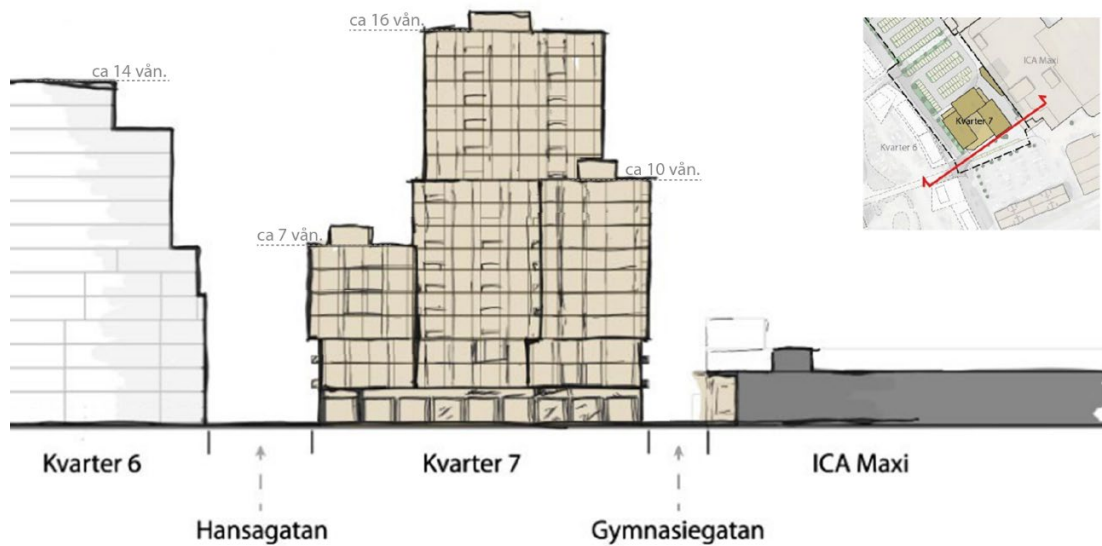

Bild 16. Fasadillustration/sektion visar relation till direkt närliggande byggnader och uppdelning av volymer inom kvarteret. Illustration visar endast ett exempel på maximalt utnyttjad byggrätt. Vy från sydöst, enligt pilens riktning.

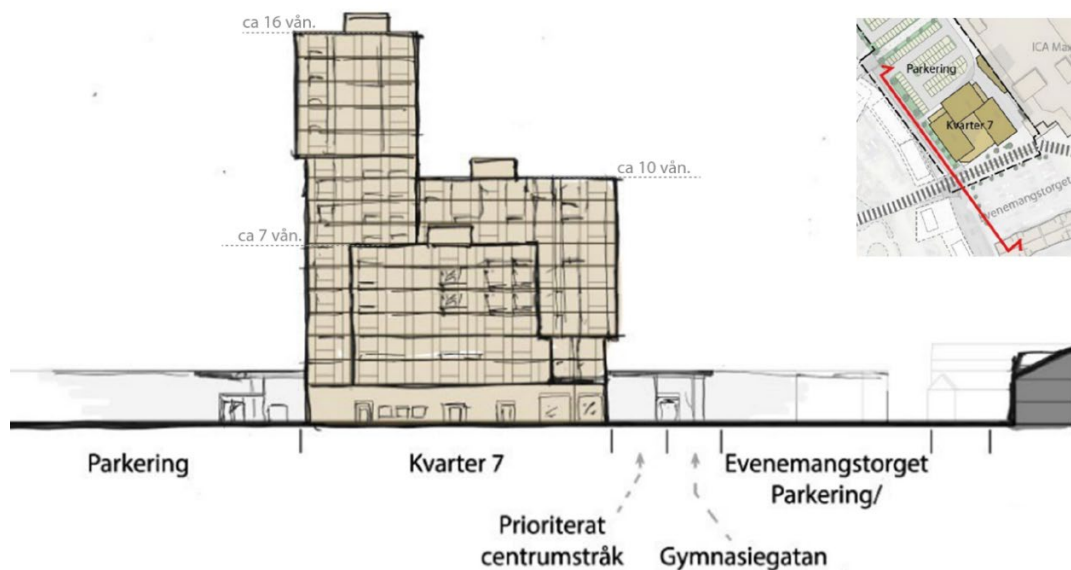
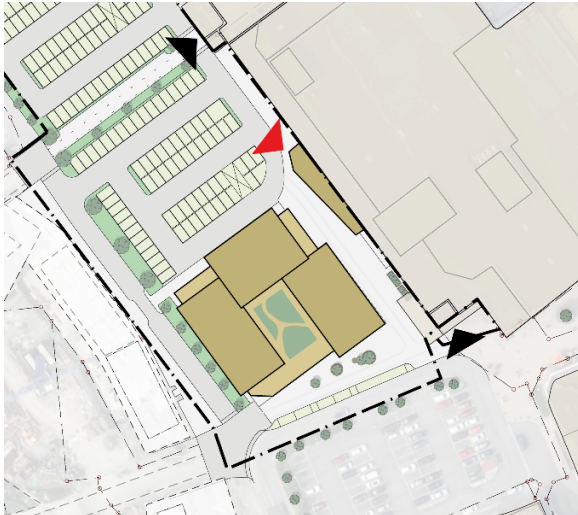

Bild 17. Fasadillustration/sektion visar relation till direkt närliggande byggnader och uppdelning inom kvarteret. Illustration visar endast ett exempel på maximalt utnyttjad byggrätt. I bakgrunden visas ICA Maxis fasad i ljusgrått för att underlätta förståelse av volymerna. Vy från sydväst, enligt pilens riktning.

Planbeskrivning – Antagandehandling
Kungälv kommun
Ärende KS2022/0463

Eftersom Kvarter 7 kommer byggas på en yta som i dagsläget nyttjas för tillfällig parkering och påverkar tillgängligheten från parkeringen till ICA Maxis entré, möjliggör planförslaget även en ny entré till ICA Maxi strax norr om Kvarter 7.

Förslaget möjliggör en ny entrékarusell och plats för tillgänglighetsanpassad ramp då golvnivån ligger över anslutande marknivå. Entrén kommer ligga i riktning mot parkeringsplatserna i norra delen av planområdet.

Bild 17. Ny entré till ICA Maxi markerad med röd pil. Befintliga entréer markerade med svart pil.

PARKERING OCH ANGÖRING

Bilparkering

Parkering för verksamheter föreslås helt och hållet lösas med parkeringsköp inom befintlig markparkering och parkeringshuset Tre Kungar. Boendeparkering föreslås lösas delvis genom underjordiskt garage och delvis parkeringsfriköpas i parkeringshuset Tre Kungar. Hur stor andel av det uppkomna parkeringsbehovet som behöver lösas genom parkeringsköp kommer att utredas vidare under detaljplane- och bygglovsprocessen. Kapacitet för att lösa hela behovet som inte kan tillgodoses inom Kvarter 7 finns inom befintliga anläggningar. In- och utfart till parkeringsgarage under Kvarter 7 ska läggas i norr mot parkeringsplats.

Angöringsplats för bilar ska finnas och parkeringsplatser för rörelsehindrade ska ordnas efter behov inom 25 meters gångavstånd från en tillgänglig och användbar entré till publika lokaler, arbetslokaler och bostadshus. Föreslagen placering av dessa kommer fortsätta studeras under detaljplaneprocessen.

På parkeringsplatserna norr om Kvarter 7 tillskapas ytterligare parkeringsplatser samt in- och utfarter flyttas till Hansagatan. Den norra infarten föreslås stängas för trafik till fördel för ytterligare parkeringsplatser. Det kommer fortsatt gå att köra mellan parkeringarna via Gymnasiegatan.

Cykelparkering

Parkeringsplatser för boende och verksamheter ska anordnas inom fastigheten och får inte lösas genom parkeringsköp, förslagsvis anordnas dessa i markplan. Möjligheten att tillgodose besöksplatser i tillräcklig utsträckning bedöms svårt att anordna inom fastigheten och kan därför behöva friköpas.

GESTALTNING

I Kungälv centrala delar bör ny bebyggelse och byggnadsåtgärder bidra till att utveckla och stärka stadens kärna för handel, service och resande. Planförslaget ger förutsättningar för en attraktiv och väl gestaltad stadsmiljö där människor kan uppleva kvalitet i såväl den byggda miljön som i vardagens möten med staden.

Gestaltningen av Kvarter 7 tar sin utgångspunkt i de övergripande mål och principer som redovisas i Gestaltungsprogrammet för Kongahälla Östra. Dessa utgör fortsatt en viktig grund för områdets utveckling, samtidigt som de har utvecklats och anpassats utifrån dagens förutsättningar. Hur gestaltungsprogrammets principer har tolkats och vidareutvecklats beskrivs närmare under rubriken Gestaltungsprogrammets fortsatta relevans och utvecklade principer.

Samspelet mellan bebyggelse, offentliga rum och grönska är en viktig del av stadsmiljöns karaktär. Genom bebyggelsens placering, utformning, färgsättning och materialval kan den samspela med såväl befintlig som tillkommande bebyggelse och bidra till en levande, sammanhållen och inbjudande stadsbild. Kvaliteter såsom variation, transparens, ljusverkan och inslag av grönska kan stärka områdets identitet och upplevelsevärden.

Planförslaget utgår från ambitionen att möjliggöra en långsiktigt hållbar utveckling med kvaliteter som kan bestå och vara värdefulla över tid.

Planbeskrivning – Antagandehandling
Kungälv kommun
Ärende KS2022/0463

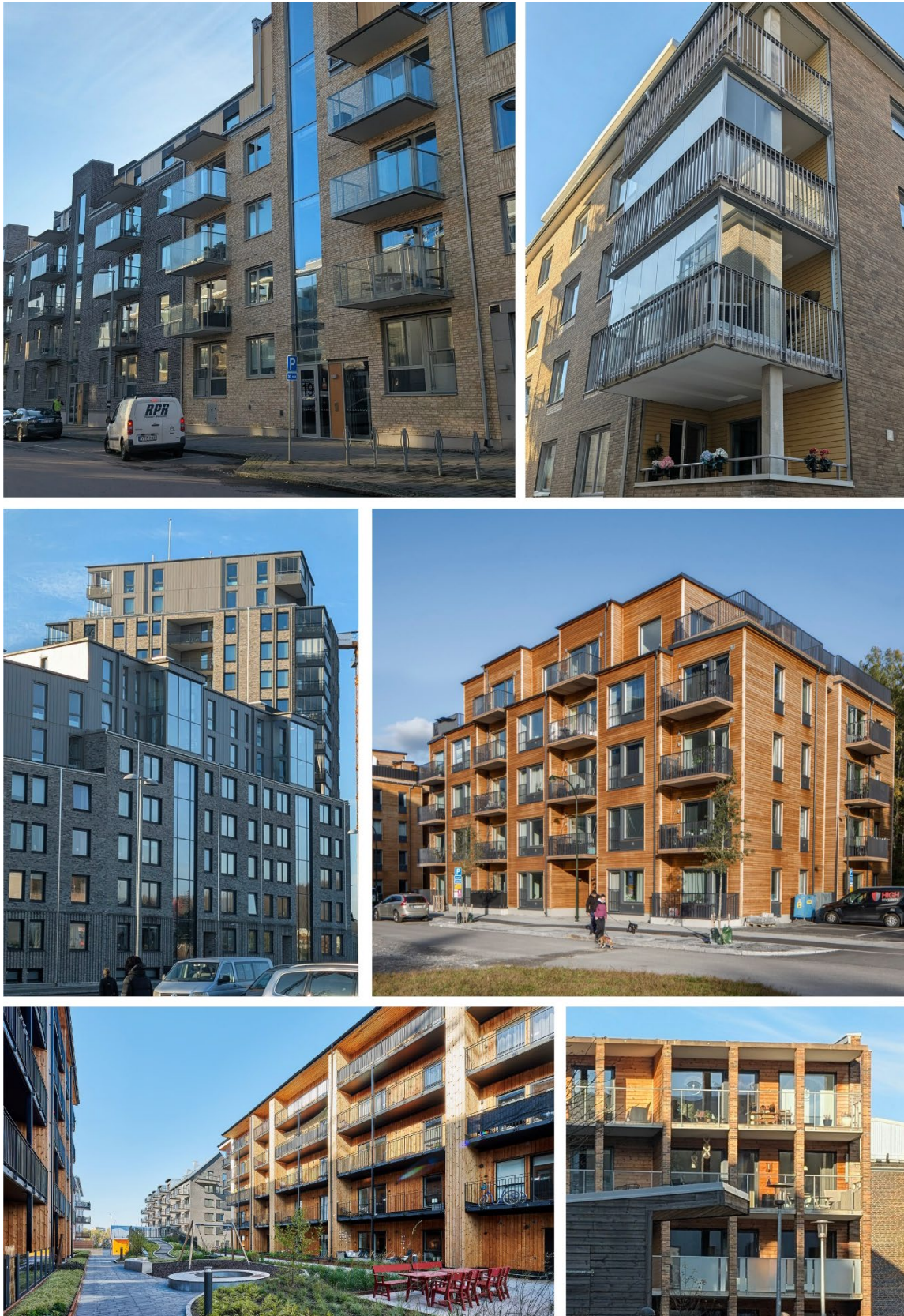

Bild 18. Kollage med fotografier från omgivningen och referensbilder som illustrerar kvaliteter i utformning och gestaltning.

Med Kvarter 7 framträdande läge i centrala Kungälv och kvarterets omfattning är gestaltningen en viktig aspekt i områdets utveckling. Samspelet mellan volymer, utformning, materialval och detaljer kan bidra till en sammanhållen helhet. Gemensamma gestaltningsdrag kan bidra till att skapa en visuell sammanhållning och en enhetlig karaktär inom kvarteret.

Bild 19. Volymstudie som illustrerar en möjlig utformning av Kvarter 7 avseende byggnadsvolymer, fasadutformning och glasade sockelvåningar. Illustrationen är vägledande och reglerar inte materialval, färgsättning eller detaljutformning.

Detaljplanen reglerar inte specifika gestaltningsbestämmelser avseende materialval eller färgsättning. Gestaltningen av Kvarter 7 tar i stället sin utgångspunkt i de planbestämmelser som reglerar bebyggelsens placering, utformning och volymhantering. Sammantaget ger dessa förutsättningar för en sammanhållen gestaltning och en tydlig karaktär inom kvarteret. Bestämmelserna för de utkragande delarna av de två första bostadsvåningarna ovan sockelvåningen, där minst 85 % av ytan ska utgöras av transparent glas, bidrar till en lätt och transparent utformning. Den höga andelen glas ger förutsättningar för ljusinsläpp till gångstråket nedanför och visuell kontakt mellan bostäderna och gaturummet. Detta kan bidra till liv och rörelse samt en ökad närvaro mot de omgivande offentliga rummen.

Inglasning av balkonger närmast allmän plats kan samtidigt bidra till en förbättrad ljudmiljö i bostäderna samt skapa en gradvis övergång mellan privata och offentliga miljöer.

Planbestämmelserna ger samtidigt utrymme för variation i den fortsatta utformningen av byggnadsvolymer och möjliggör exempelvis bullerskyddade takterrasser i anslutning till takvåningarna. Tillsammans skapar dessa förutsättningar möjlighet till variation i byggnadsvolymer, samtidigt som kvarterets sammanhållna karaktär kan bibehållas. Detta kan bidra till en varierad och sammanhållen stadsbild och påverka hur bebyggelsen uppfattas som helhet.

Möte mellan byggnad och gata

Kvarter 7 ligger ungefär mitt längs centrumstråket mellan Kongahälla Center och Vita Fläcken, där det finns målpunkter, verksamheter och flöden av människor i den omgivande stadsmiljön. Söder och öster om kvarteret planeras torgytor och gångstråk där motortrafik begränsas, med undantag för exempelvis service- och nyttotrafik. Detta ger förutsättningar för rörelser till fots mellan målpunkterna i området, bland annat längs centrumstråket och i passagen mellan Kvarter 7 och ICA Maxi.

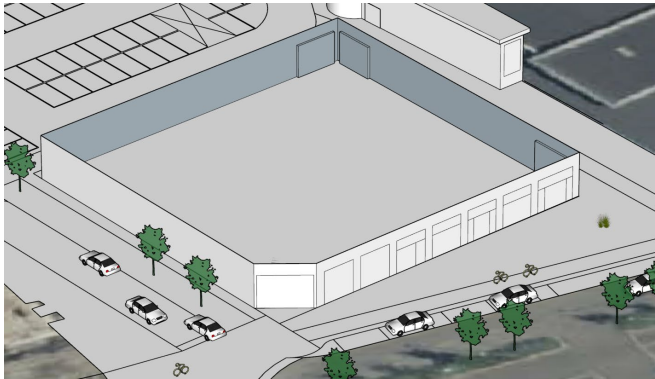

Bild 20. Sockelvånings möte med Gata och Torg.

Gestaltningssprogrammet för Kongahälla östra (2015-10-22) beskriver principer för mötet mellan byggnad och gata, bland annat avseende sockelvåningens utformning, entréernas placering och fasadernas relation till det omgivande gaturummet. Mot denna bakgrund är utformningen av sockelvåningen en viktig del av kvarterets relation till de angränsande gatorna och torgytorna.

Planförslaget ger förutsättningar för centrumverksamheter och bostadskomplement i sockelvåningen samt för en utformning där fasader och entréer orienteras mot det omgivande gaturummet och de angränsande torgytorna. Detta kan bidra till aktivitet och visuell kontakt med de offentliga rummen. Hur stråken och torgytorna upplevs och används påverkas samtidigt av flera faktorer som ligger utanför detaljplanens reglering. Belysning, möblering och vegetation, liksom den fortsatta projekteringen, genomförandet och förvaltningen av platsen, har betydelse för siktförhållanden, orienterbarhet och användningen av de offentliga rummen över tid.

Variation i byggnadsvolymerna

Kvarter 7 medger byggnadsvolymer som är relativt större än den omgivande bebyggelsen. För att skapa variation i bebyggelsen möjliggör planförslaget utkragningar och indragningar ovanför sockelvåningen. Dessa kan bidra till att bryta upp byggnadsvolymnernas skala och ge variation i kvarterets uttryck. Planförslaget reglerar byggnadsvolymnernas höjd, utbredning och placering medan den närmare utformningen av fasader och materialval hanteras i senare skeden. Genom val av fasadmaterial och detaljutformning finns möjlighet att skapa variation inom de enskilda byggnadsvolymerna samtidigt som en visuell sammanhållning kan uppnås mellan volymerna inom Kvarter 7 och i relation till den omgivande bebyggelsen.

Grönytor

Planförslaget möjliggör en gemensam gårdsyta ovanpå sockelvåningen. Gårdens placering och relation till de angränsande torgytorna ger förutsättningar för visuell kontakt mellan de olika miljöerna. Inom kvarteret finns även möjlighet att anordna gröna inslag och vistelseytor på gården och på takytor, vilket kan bidra till variation i utemiljön.

Grönska inom kvarteret och i anslutning till omgivande offentliga ytor, såsom runt parkeringsytan norr om kvarteret, kan bidra till att integrera bebyggelsen i stadsmiljön och skapa variation mellan hårdgjorda och gröna ytor. Som en del av den föreslagna dagvattenhanteringen redovisas planteringsstråk längs delar av gaturummet. Sådana inslag kan bidra till en tydligare avgränsning mellan olika trafikslag, stärka orienterbarheten och påverka upplevelsen av gångmiljön. Den närmare utformningen av gårdsmiljöer, planteringar och vistelseytor hanteras i den fortsatta projekteringen.

DAGVATTEN

Kompletterande dagvattenutredning för Kvarter 7 (Norconsult 2025-05-26) visar att det inte går att hantera dagvatten inom fastigheten. I Kungälv kommun Dagvattenhandbok (Kungälv kommun, 2017) ställs krav på fördröjning vid tillfällen där dagvatten ej kan hanteras inom fastighets/kvartersmark. Ett dagvattenmagasin kommer därför behöva anläggas på allmän plats för att klara kommunens krav på fördröjning av dagvatten. Därav föreslås ett underjordiskt dagvattenmagasin under torgytan söder om Kvarter 7 (se bild 14), med en kapacitet på ca 90 m³, dimensionerat för att hantera avrinnande takvatten samt en del vägdagvatten från ytan mellan planerad bebyggelse och Ica Maxi. Magasinet har utformats med en area på 180 m² och ett djup på 0,5 meter för att möjliggöra omhändertagande av den erforderliga fördröjningsvolymen, andra dimensioner på magasinet är möjliga förutsatt att erforderlig volym kan fördröjas. Magasinet kan behöva utföras tätt för att undvika att det fylls på av grundvatten.

SKYFALL OCH ÖVERSVÄMNING

Vid extrema regn finns risk för att lågpunkter och instängda områden översvämmas (MSB, 2017). Vid extrema regntillfällen (t.ex. 100- och 200-års regn) kommer dagvattenledningarnas kapacitet att överskridas och dagvatten ska då kunna bräddas ut över markytan, så att vattenmättnad av jordlager under byggnader inte ger vattenskador på dessa. Skyfallsvattnet behöver då kunna avrinna på markytan utan att orsaka skador på byggnader.

Resultatet av genomförd förenklade skyfallsanalys (Norconsult, 2025-05-26) för befintlig situation indikerar att vatten blir stående i två delar av planområdet, dels i det nordvästra hörnet av den norra parkeringen, dels i, och i anslutning till, slänten i planområdets sydvästra delar. I den översvämmade ytan i anslutning till slänten står ca 154 m³ vatten vid det undersökta skyfallsscenarioet.

För att analysera planerad utformning inom planområdet har den planerade byggnaden höjts upp i höjdmodellen och en likadan förenklad analys utförts som för befintlig situation. Höjdsättningen av parkeringsytorna planeras ej att förändras. Utförd analys indikerar att den översvämmade ytan vid slänten minskar då byggnaden trycker undan en del vatten, volymen som står i anslutning till slänten beräknas i framtida situation uppgå till ungefär 79 m³. Den volymen som inte längre får plats här (75 m³) rinner vidare söderut och ansamlas i nedströms park vid Komarsbäcken.

För att inte förskjuta volym från planområdet vid en skyfallshändelse bör en volym om ca 154 m³ möjliggöras kunna bli stående på parkeringsytan i delavrinningsområde "Södra parkeringen" inom planområdet. Detta görs förslagsvis genom att anlägga upphöjda kantstenar längs släntens kant för att trycka upp vatten på parkeringsytan, alternativt tillse att höjdsättningen av ytan väster om byggnaden inte medger att skyfallsvattnet rinner söderut. Detta har även föreslagits för dagvattenhanteringen (Se ICA Maxi i kvarterets sydöstra bild 21) och skulle även förbättra situationen vid dimensionerande regnhändelse med föreslaget dagvattensystem.

Planområdet bedöms vara framkomligt för utryckningsfordon söderifrån under en skyfallssituation som motsvarar den som analyserats med den utförda förenklade analysen. Detta då vattendjupen inte beräknas överstiga 20 cm på vägarna söder om planområdet, eller på Hansagatans södra delar. Rondellen vid planområdets norra delar (Hansagatan-Inlandsgatan)

Bild 21. Urklipp ur Kompletterande dagvattenutredning, 2025

bedöms ha begränsad framkomlighet. Då planområdet kan nå söderifrån bör inte detta utgöra problem för utrymning eller utryckning enligt den utförda förenklade analysen.

Sockelvåningens golvnivå bör anpassas så att omkringliggande gata ligger lägre för att få en säker dagvattenavrinning vid skyfall.

TRYGGHET

Trygghet i offentliga rum handlar om människors upplevelse av att kunna vistas och röra sig i miljön utan att känna oro eller osäkerhet. Upplevelsen påverkas av flera samverkande faktorer, såsom bebyggelsens placering och utformning, trafikmiljön, möjligheten till orientering samt hur platser används och upplevs över tid. En kombination av fysisk utformning, social närvaro och god förvaltning kan bidra till trygghet.

Samtidigt är det viktigt att skilja mellan trygghet och säkerhet. Trygghet handlar om den upplevda känslan av kontroll och säkerhet, medan säkerhet handlar om att minska faktiska risker, exempelvis olyckor eller situationer där brott kan uppstå. En väl utformad miljö behöver därför skapa både goda förutsättningar för människor att känna sig trygga och minska fysiska risker.

Trygghet	Säkerhet
Handlar om människors upplevelse av platsen.	Handlar om faktiska risker och hur dessa kan förebyggas.
Påverkas av exempelvis mörka eller ödsliga platser, bristande orienterbarhet och avsaknad av social närvaro.	Omfattar exempelvis trafikolyckor, fallrisker, bristande sikt eller risk för brott.
Kan stärkas genom god orienterbarhet, visuell kontakt, mänsklig närvaro och en miljö som upplevs befolkad och omhändertagen.	Kan stärkas genom fysisk utformning, tydliga trafiklösningar, god sikt, hastighetsdämpande åtgärder och andra åtgärder som minskar risken för olyckor.

PRINCIPER FÖR ATT SKAPA TRYGGA PLATSER

För att skapa trygga och säkra miljöer behöver den fysiska utformningen stödja flera funktioner samtidigt. Viktiga principer är att skapa god orienterbarhet, möjlighet till överblick, mänsklig närvaro och en miljö som upplevs omhändertagen.

Utmaning	Princip för gestaltning och genomförande
Mörka eller svåröverblickbara platser kan skapa osäkerhet.	Skapa god belysning, öppna siktlinjer och undvik dolda hörn eller smala passager. Viktiga målpunkter bör vara visuellt kopplade till varandra.
Ödsliga platser kan upplevas otrygga, särskilt under tider med låg aktivitet.	Skapa förutsättningar för rörelse och närvaro genom blandade användningar, aktiva bottenvåningar, entréer mot offentliga rum och vistelsezoner.
Otydliga stråk och entréer kan göra det svårt att orientera sig.	Utforma tydliga gångstråk, entréer och kopplingar mellan viktiga målpunkter.
Konflikter mellan motortrafik och oskyddade trafikanter kan minska tryggheten.	Skapa en trygg trafikmiljö för gående och cyklister genom låga hastigheter, tydligt utformade passager, material- och färgval som förstärker orienterbarheten samt trafikdämpande åtgärder.

En bristande skötsel kan signalera att platsen saknar omsorg.	Säkerställ långsiktig förvaltning av belysning, vegetation, möblering och annan utrustning.
---	---

TRYGGHET KRING KVARTER 7

Hur offentliga rum kring Kvarter 7 upplevs och används påverkas av både bebyggelsens utformning och den omgivande trafik- och stadsstrukturen. Låga hastigheter för motortrafik är en viktig förutsättning för att människor ska kunna röra sig tryggt mellan olika målpunkter. Planförslaget skapar därför förutsättningar för torgtor och gångstråk söder och öster om Kvarter 7, där gång- och cykeltrafik ges goda förutsättningar och motortrafiken är begränsad.

Torgytan

Söder om Kvarter 7 passerar Torpe gränd, som utgör ett prioriterat centrumstråk med många gående och cyklister. Ytan regleras i detaljplanen som torg och kan i praktiken fungera som ett brett gång- och cykelstråk. Stråket kopplar samman viktiga målpunkter i Kungälv centrum, däribland Kongahälla centrum i väster via Torpe gränd samt befintliga och framtida entréer till centrumverksamheter och handel. Handel i bottenplan inom Kvarter 7, särskilt den befintliga entrén till ICA Maxi i kvarterets sydöstra hörn, bidrar till ökad rörelse längs stråket och ställer krav på en tydlig, trygg och orienterbar utformning av den offentliga miljön.

Passagen mellan Kvarter 7 och ICA Maxi, inklusive torgytan söder om kvarteret, utgör därmed ett viktigt stråk där flera rörelsestråk och målpunkter möts. Vid den fortsatta gestaltningen av området är det viktigt att skapa tydliga samband mellan entréer, gångstråk och vistelseytor. Visuell kontakt mellan platser där människor rör sig och vistas kan bidra till bättre överblickbarhet och naturlig tillsyn, vilket kan stärka både den faktiska säkerheten och den upplevda tryggheten.

Parkeringsområde

Området norr om Kvarter 7, som i detaljplanen är planlagt som parkeringsområde, utgör en viktig nod där bland annat Fräkne gränd, gång- och cykelförbindelsen från passagen mellan Kvarter 7 och ICA Maxi, bostadskvarterets entréer, befintlig och ny föreslagen kundentré till ICA Maxi samt entrén till Tre Kungars anläggning sammanstrålar. Den fortsatta gestaltningen behöver därför beakta tydliga och sammanhängande gång- och cykelförbindelser genom och runt parkeringsområdet, med hänsyn till möten mellan oskyddade trafikanter och parkerande, angörande och körande fordon. Stråken bör vara lätta att orientera sig längs, även vid parkeringshusets infart och områdets olika entréer. Möblering, vegetation, belysning och andra gestaltungsinslag bör placeras med hänsyn till sikt och framkomlighet, så att rörelser och vistelse i området är synliga från omkringliggande entréer, verksamheter och stråk. Tydliga samband mellan entréer, gång- och cykelstråk och omkringliggande verksamheter kan på så sätt bidra till orienterbarhet och naturlig tillsyn genom området.

Under utkragande byggnadsdelar

Byggnaden inom Kvarter 7 innehåller på flera sidor utkragande byggnadsdelar över allmänt tillgänglig mark, främst längs kvarterets östra, västra och norra sida. Där gångstråk passerar under byggnaden är det viktigt att den fortsatta gestaltningen utformas så att platserna upplevs öppna, orienterbara och lättöverblickbara. Särskild hänsyn bör därför tas till belysning, fri sikt, materialval och placering av pelare, möblering och vegetation så att dolda eller svåröverblickbara utrymmen undviks. Utformningen bör även bidra till att skapa visuell kontakt mellan gångstråk, entréer och angränsande verksamheter för att stärka förutsättningarna för naturlig tillsyn.

Hansagatan

I anslutning till kvarterets västra sida föreslås även åtgärder i gaturummet, såsom upphöjda korsningar och avsmalningar på Hansagatan. Åtgärderna syftar till att bidra till en mer trafiksäker miljö genom lägre hastigheter och förbättrade förutsättningar för gående.

Fräkne gränd

Fräkne gränd utgör ett viktigt stråk mellan Kongahälla centrum och den befintliga kundentrén till ICA Maxi, som ligger i direkt anslutning till grändens östra avslut. Stråket korsar gång- och cykelförbindelsen mellan Kvarter 7 och ICA Maxi och bör vid den fortsatta gestaltningen utformas med tydliga gång- och cykelytor och god sikt, så att oskyddade trafikanter kan röra sig säkert och orienterbart mellan målpunkterna. En synlig och aktiv användning längs Fräkne gränd kan bidra till ökad närvaro och naturlig tillsyn och därmed stärka tryggheten längs gång- och cykelförbindelsen mellan Kvarter 7 och ICA Maxis entré. På motsvarande sätt kan en väl gestaltad och välanvänd gång- och cykelförbindelse bidra till ökad rörelse och närvaro vid Fräkne gränd, vilket stärker tryggheten även längs gränden.

Plats/område	Vägledning vid genomförande
Torgytan (del av Torpe gränd) söder om Kvarter 7 och passagen öster om Kvarter 7 mot ICA Maxi	Gestalta torgytan och passagen som ett sammanhängande offentligt rum med tydliga samband mellan stråk, entréer och målpunkter. Torgytan bör utformas med hänsyn till både rörelse och vistelse. Där ytan är bredare mot ICA Maxi kan möjlighet ges för verksamheter att använda delar av torgytan, vilket kan bidra till ökad aktivitet och närvaro. Utforma passagen med tydliga gång- och cykelytor och medvetna material- och möbleringsval som stödjer orienteringen.
Utkragande byggnadsdelar över allmänt tillgänglig mark	Utforma gångstråken under byggnaden så att de upplevs öppna och lättöverblickbara. Pelare, möblering, vegetation och tekniska installationer bör placeras så att sikt och framkomlighet inte försämras. Belysning och materialval bör anpassas till platsens förutsättningar.
Området norr om Kvarter 7 (parkeringsområdet)	Gestalta parkeringsområdet som en tydlig koppling mellan omkringliggande stråk och målpunkter. Skapa sammanhängande gång- och cykelförbindelser genom och runt området och minska konflikter med parkerande, angörande och körande fordon. Särskild hänsyn bör tas till parkeringshusets infart och till entréerna som ansluter till området.
Entréer och bottenvåningar	Placera entréer samt öppna, transparenta eller aktiva fasader mot viktiga stråk för att skapa närvaro och orienterbarhet. Entréerna bör utformas så att de tydligt bidrar till aktivitet och visuell kontakt med det offentliga rummet för att skapa närvaro, orienterbarhet och naturlig tillsyn.
Gaturum kring Hansagatan	Utforma Hansagatan som en lågfartsgata med tydliga rörelsestråk där gående prioriteras. Upphöjda korsningar, avsmalningar och andra hastighetsdämpande åtgärder kan användas vid viktiga korsningspunkter för att förbättra gåendes framkomlighet och trafiksäkerhet.

Hur passagen och de omkringliggande platserna upplevs påverkas samtidigt av faktorer som inte regleras fullt ut genom detaljplanen. Belysning, möblering, vegetation, materialval och siktlinjer har stor betydelse för orienterbarheten och möjligheten att överblicka platsen. Även den fortsatta projekteringen, genomförandet och den långsiktiga förvaltningen är viktiga förutsättningar för att platsen ska fungera tryggt över tid.

Genom att beakta orienterbarhet, tydliga rörelsestråk, sikt, naturlig tillsyn och en omsorgsfull gestaltning i den fortsatta projekteringen och förvaltningen skapas förutsättningar för att trygghetsaspekter kan tas om hand i genomförandet av Kvarter 7 och dess omgivande offentliga rum.

MOTIV TILL PLANBESTÄMMELSER

ANVÄNDNING AV MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

ALLMÄN PLATS

GATA

Gata

Användningen reglerar del av Hansagatan och del av Gymnasiegatan. Syftet med användningsbestämmelsen är att möjliggöra Hansagatan som den huvudsakliga gatan för biltrafik genom området. Användningen skapar även förutsättningar för en separat gångbana längs Hansagatan samt en grönyta för dagvattenhantering mellan gatan och Kvarter 7.

TORG

Torg

Användningen reglerar ytan söder och öster om Kvarter 7. Syftet med användningsbestämmelsen är att skapa en offentlig mötesplats som även kan användas för olika typer av tillfälliga verksamheter, till exempel uteserveringar. Inom torgytan ska också utrymme ges för gång- och cykeltrafik för centrumstråket mellan Kongahälla och Vita Fläcken. Den del av Gymnasiegatan som går mellan de planlagda parkeringsplatserna och längs med ICA Maxi fram till torgytan kommer huvudsakligen att utformas för gång- och cykeltrafik men ska även vara tillgänglig för till exempel renhållningsfordon.

KVARTERSMARK

B

Bostäder

Användningen reglerar bostäder för Kvarter 7 vilket även medges enligt gällande detaljplan.

C

Centrum

Syftet med användningen är att möjliggöra olika typer av centrumverksamheter inom Kvarter 7, såsom restauranger, butiker och kontor. Den huvudsakliga lokaliseringen av centrumverksamheter är i sockelvåningen mot torget, men användningen tillåts inom hela kvarteret. Detta skapar flexibilitet och möjliggör exempelvis kontor på våningsplan där bullerförhållandena kan begränsa användningen för bostäder.

H

Detaljhandel

Användningen reglerar huvudsakligen den del av fastigheten Intendenten 1 som ingår i planområdet där ICA Maxi i dagsläget bedriver sin verksamhet. Det reglerar också en del där en ny entré till affären planeras.

P

Parkering

Användningen reglerar de befintliga besöksparkeringarna och säkerställer en fortsatt markanvändning för parkering för att tillgodose parkeringsbehovet för omkringliggande verksamheter. Användningen överensstämmer med gällande detaljplan.

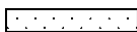
EGENSKAPSBESTÄMMELSER ALLMÄN PLATS

UTFORMNING AV ALLMÄN PLATS

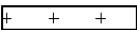
- f₁** **Utkragande byggnadsdelars sammanhängande fasadlängd får vara högst 31 meter**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att reglera hur breda utkragande byggnadsdelar får vara över allmän plats. Detta för att säkerställa att en byggnadsdel inte kan kraga ut längs en hel kvarterssida, även där utkragning över allmän plats är tillåten, så att detaljplanens syfte att skapa en uppbruten och varierad bebyggelsestruktur upprätthålls.
- f₂** **Byggnad får kraga ut med lägsta fri höjd 10,8 meter, exklusive balkonger som får kraga ut med lägsta fri höjd 4,8 meter**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att tillåta byggnadsdelar och balkonger kraga ut över allmän plats för att skapa ett kvarter med varierande byggnadsvolymer i enlighet med detaljplanens syfte.
- f₃** **Balkong som inglasas mellan 12,7 och 18,7 meter ovan angivet nollplan ska utgöras av transparent glasad yta till minst 85%**
Syftet med bestämmelsen är att skapa en lätt och transparent karaktär samt säkerställa ett ljusinsläpp som bidrar till en upplevd lätthet i volymen närmast gångstråken under. Den höga andelen glas mot gaturummet ger dessutom en visuell kontakt mellan bostad och stadsmiljö samt förstärker upplevelsen av öppenhet och trygghet.
Inglasning av balkonger närmast vägen bidrar samtidigt till att uppnå en ljuddämpande effekt inom bostäderna och till en förbättrad boendemiljö mot de mer trafikerade stråken.
- f₄** **Skärmtak får kraga ut över allmän plats med lägsta fri höjd 5 meter. Stödpelare får inte uppföras.**
Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra att ett skärmtak får kraga ut över allmänplats i anslutning till den nya entrén som planeras för ICA Maxi. Eftersom skärmtaket får kraga ut över mark som planlagts som GATA, inklusive en del av körbanan i anslutning till parkeringarna, regleras en minsta fri höjd om 5 meter för att säkerställa att sikt och framkomlighet för höga fordon inte påverkas. För att säkerställa framkomligheten tillåts inte heller stödpelare inom allmän plats, GATA.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER KVARTERSMARK

BEGRÄNSNING AV MARKENS UTNYTTJANDE

Marken får inte förses med byggnad

Syftet med egenskapsbestämmelsen är att skapa ett avstånd mellan bebyggelsen inom Kvarter 7 mot Hansagatan och parkeringsytan norr om kvarteret för att säkerställa erforderlig förgårdsmark.

Marken får endast förses med kundvagnsgarage och skärmtak

Syftet med egenskapsbestämmelsen är att möjliggöra för placering av kundvagnsgarage i anslutning till ICA Maxis södra entré och säkerställa att skärmtak får uppföras samt säkerställa att befintligt skärmtak är planenligt. Inom korsmarken ska även stödpelare för skärmtak tillåtas.

Ö₁**Marken får inte förses med byggnad undantaget skärmtak**

Syftet med egenskapsbestämmelsen är att begränsa byggrätten inom fastigheten Intendenten 1, planlagd för Handel, och möjliggöra för att uppföra nytt skärmtak samt säkerställa att befintligt är planenligt. Inom prickmarken ska även stödpelare för skärmtak tillåtas.

BYGGNADERS ANVÄNDNING

- S₁ **Minst 200 m² av bottenvåningen ska inredas med lokaler för Centrumändamål**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att säkerställa att minst 200 kvadratmeter verksamhetslokaler inreds i den sydöstra delen av Kvarter 7.
- S₂ **Från bottenplan och vertikalt avgränsat uppåt till 5 meter får endast centrumändamål och bostadskomplement inredas**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att byggnadens sockelvåning ska användas för verksamheter och komplement till bostäderna, till exempel cykelförråd eller gemensamhetslokaler. Egenskapsbestämmelsen gäller inom hela Kvarter 7, användning Bostäder och Centrum.
- S₃ **Lokaler inredda för Centrumändamål ska huvudsakligen vara vända mot Torg**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att säkerställa att lokaler inredda för Centrumändamål ska vara vända mot Torg, planlagt söder och öster om Kvarter 7. Söder om kvarteret går ett centrumstråk där höga flöden människor rör sig och Kvarter 7 utgör en viktig del i att stärka stråket varför det är en prioriterad sida av kvarteret för att placera lokaler avsedda för Centrumändamål. För att skapa liv och rörelse längs med passagen som bildas mellan Kvarter 7 och ICA Maxi är det också motiverat att ha lokaler för centrumändamål där.
Egenskapsbestämmelsen gäller inom hela Kvarter 7, användning Bostäder och Centrum.

HÖJD PÅ BYGGNADSVÄRK

- h₁ **Högsta nockhöjd är 12,7 meter över angivet nollplan**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att begränsa byggnadens nockhöjd för att skapa en förhöjd sockelvåning som utgör bottenvåning i Kvarter 7.
Sockelvåningens höjd tillåts vara cirka 5 meter hög.
- h₂ **Högsta nockhöjd är 58 meter över angivet nollplan**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att begränsa byggnadens nockhöjd till vad som motsvarar en förhöjd sockelvåning och 15 våningar för bostäder för att skapa en variation i höjd mellan kvarterets olika byggnadsdelar.
- h₃ **Ovan högsta angiven nockhöjd får teknikutrymmen, trapphus, hisschakt med tillhörande överbyggnad, och skydd för vistelseytor på taket anordnas upp till en höjd av 2,7 meter**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att möjliggöra teknikutrymmen, trapphus, hisschakt med tillhörande överbyggnad samt skyddsanordningar för vistelseytor på taken på huskropparna med 7, 10 och 16 våningar, såsom räcken och andra fallskydd.
- h₄ **Högsta nockhöjd är 40 meter ovan angivet nollplan**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att begränsa byggnadens nockhöjd till vad som motsvarar en förhöjd bottenvåning och 10 våningar för bostäder för att skapa en variation i höjd mellan kvarterets olika byggnadsdelar.
- h₆ **Högsta nockhöjd är 31 meter över angivet nollplan**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att begränsa byggnadens nockhöjd till vad som motsvarar en förhöjd bottenvåning och 6 våningar för bostäder för att skapa en variation i höjd mellan kvarterets olika byggnadsdelar.

- h₈ Högsta nockhöjd är 16 meter över angivet nollplan**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att reglera högsta höjden för den nya entrén till ICA Maxi, det motsvarar cirka 8 meters byggnadshöjd.
- h₉ Högsta totalhöjd är 18 meter över angivet nollplan**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att reglera högsta höjd för skyltar ovanför den nya entrén.

MARKRESERVAT FÖR ALLMÄNNYTTIGA ÄNDAMÅL

- u₁ Markreservat för allmännyttig underjordiska ledningar**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att säkerställa att nödvändigt underhåll av ledningarna ska kunna ske. Markreservatet innebär att marken ska vara tillgänglig och inga byggnader får placeras på u-området.
- x₁ Markreservat för allmännyttig gångtrafik till en fri höjd av 2.5 meter**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att säkerställa att allmänheten ska kunna röra sig mellan besöksparkeringarna och ICA Maxi. Syftet med att reglera fri höjd är att möjliggöra att till exempel skärmtak ska kunna uppföras.
- x₂ Markreservat för allmännyttig gångtrafik till en fri höjd av 5 meter**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att säkerställa att det finns tillräckligt med utrymme för gångtrafik längs med Kvarter 7s västra sida, längs med Hansagatan.

STÄNGSEL, UTFART OCH ANNAN UTGÅNG

- p o o d Utfartsförbud**
Syftet med regleringen är att begränsa var Kvarter 7 får ha en in- och utfart till ett underjordiskt garage. Regleringen gäller längs med all planlagd yta för Torg och delar av Hansagatan i anslutning till kvarteret.

UTFORMNING

- f₅ Byggnad får kraga ut med lägsta fri höjd 11 meter, exklusive balkonger som får kraga ut med lägsta fri höjd 5 meter**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att tillåta byggnadsdelar och balkonger ska få kraga ut över prickmark och andra fastigheter för att skapa ett kvarter med varierande byggnadsvolymer.
- f₆ Utkragande byggnadsdelars sammanhängande fasadlängd får vara högst 31 meter**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att reglera hur breda utkragande byggnadsdelar får vara. Detta för att säkerställa att en byggnadsdel inte kan kraga ut längs en hel kvarterssida, så att detaljplanens syfte att skapa en uppbruten och varierad bebyggelsestruktur upprätthålls.
- f₇ Upp till en höjd av 5 meter ska byggnad vara indragen minst 1 meter från fastighetsgräns**
Syftet med egenskapsbestämmelsen är att säkerställa att det finns en yta förgårdsmark mot allmän plats för att skapa utrymme för till exempel dörrblad i enlighet med 2 kap 3 § 1 p PBL.
- f₈ Balkong som inglasas mellan 12,7 och 18,7 meter ovan angivet nollplan ska utgöras av transparent glasad yta till minst 85%**
Syftet med bestämmelsen är att skapa en lätt och transparent karaktär samt säkerställa ett ljusinsläpp som bidrar till en upplevd lätthet i volymen närmast gångstråken under. Den höga andelen glas mot gaturummet ger dessutom en visuell kontakt mellan bostad och stadsmiljö samt förstärker upplevelsen av öppenhet och trygghet.
Inglasning av balkonger närmast vägen bidrar samtidigt till att uppnå en ljuddämpande effekt inom bostäderna och till en förbättrad boendemiljö mot de mer trafikerade stråken.

f₉**Digitala, rörliga eller blinkande skyltar får inte anordnas på fasad mot bostäder**

Syftet med egenskapsbestämmelsen är att begränsa störningar för omkringliggande bostäder genom att inte tillåta digitala, rörliga eller blinkande skyltar på de fasader inom användningsområdet för bostäder och centrum som vetter mot bostäder.

UTNYTTJANDEGRADe₁**Största bruttoarea för Bostäder och Centrum är 12500 m². Inglasning av balkonger får ske utöver största angivna bruttoarea (begränsas av användningsgräns).**

Syftet med egenskapsbestämmelsen är att begränsa hur mycket som maximalt får byggas inom Kvarter 7. Bestämmelsen gäller inom hela kvartersmarken för kvarteret och gäller för båda användningarna Bostäder och Centrum. Fasaderna som är vända ut från kvarteret är bullerutsatta och det ska därför vara tillåtet att glasa in balkonger. Inglasade balkonger ska inte inräknas i största tillåtna bruttoarean.

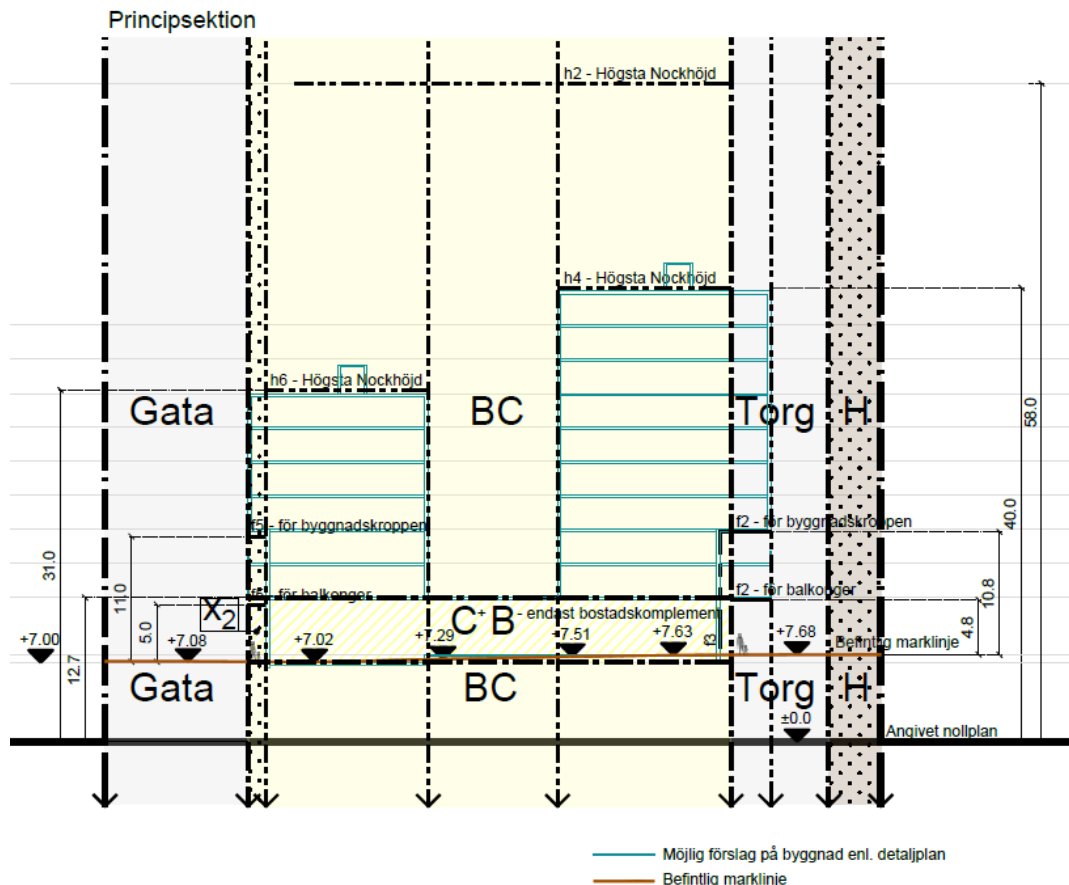

Bild 22. Principsektion som illustrerar föreslagen markanvändning i aktuellt detaljplaneförslag samt ett urval av de höjd-, utformnings- och övriga planbestämmelser som gäller längs sektionens sträckning. För referens redovisas även den högsta nockhöjdsbestämmelsen inom detaljplanen, trots att den inte gäller i det aktuella sektionläget.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALL KVARTERSMARK**BYGGNADERS ANVÄNDNING**

Om ekvivalent ljudnivå utanför bostadens (högst 35 m²) fasad är över 60 dBA ska minst hälften av bostadsrummen vara vända mot sida med högst 55 dBA ekvivalent nivå vid fasad. Syftet med egenskapsbestämmelsen är att säkerställa att alla bostäder har en god boendemiljö med avseende på buller.

Planbeskrivning – Antagandehandling
Kungälv kommun
Ärende KS2022/0463

Om ekvivalent ljudnivå utanför bostadens (högst 35 m²) fasad är över 65 dBA ska minst hälften av bostadsrummen vara vända mot sida med högst 55 dBA ekvivalent nivå vid fasad.

Syftet med egenskapsbestämmelsen är att säkerställa att alla bostäder har en god boendemiljö med avseende på buller.

Om bostaden har en eller flera uteplatser ska ljudnivån vid minst en uteplats vara högst 50 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå.

Syftet med egenskapsbestämmelsen är att säkerställa att alla bostäder har en god boendemiljö med avseende på buller.

GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN

Genomförandebeskrivningen redovisar de organisatoriska, fastighetsrättsliga, ekonomiska och tekniska åtgärder som behöver vidtas för att genomföra detaljplanen. Den ska redovisa vem som vidtar åtgärderna och när de ska vidtas. Genomförandebeskrivningen har ingen självständig rättsverkan. Detaljplanens bindande föreskrifter framgår i stället av plankartan och dess planbestämmelser. Genomförandebeskrivningen förtydligar detaljplanens syfte ur genomförandesynpunkt och blir därigenom vägledande vid genomförandet av detaljplanen.

MARK- OCH UTRYMMESFÖRVÄRV

SKYLDIGHET TILL INLÖSEN

Någon skyldighet till inlösen finns inte eftersom Kungälv Kommun redan är ägare till all allmän platsmark.

RÄTT TILL INLÖSEN

Någon rätt till inlösen finns inte heller i aktuell detaljplan.

FASTIGHETSÄTTSLIGA FRÅGOR

Berörda fastighetsägare, kända rättighetshavare och delägare i eventuella samfälligheter framgår av fastighetsförteckningen. För att göra förändringar i fastighetsindelningen, ompröva gemensamhetsanläggningar, ändra rättigheter eller bilda ledningsrätt krävs en ansökan om lantmäteriförrättning. Vid förrättningen prövar lantmäterimyndigheten åtgärdens lämplighet, överensstämmelse med detaljplanen med mera. Fastighetsbildning inom kvartersmark sker på initiativ av fastighetsägarna själva.

Fastighetsbildnings-, ledningsrätts- och anläggningsåtgärder kan ske efter det att beslut om antagande av detaljplanen vunnit laga kraft. Förrättningskostnaderna debiteras enligt en av staten fastställd taxa. Ansökan ställs skriftligen till Lantmäteriet.

FASTIGHETSINDELNINGSBESTÄMMELSER

Det finns inga särskilda fastighetsindelningsbestämmelser förutom att mark från Gärdet 1:20 ska kunna fastighetsregleras till fastigheten Karolinen 1 för att överensstämja med detaljplanen. Dessutom ska en 3D-fastighet kunna bildas på markplan och den privata fastigheten Intendenten 1 utökas med kommunal mark avseende den nya kundentrén och ytan vid södra entrén för bl.a. kundvagnsgarage. All fastighetsbildning beskrivs mer ingående nedan.

FÖRÄNDRAD FASTIGHETSINDELNING

Karolinen 1 kommer att utökas med kommunal mark från Gärdet 1:20 för att omfatta hela Kvarter 7 enligt detaljplanens kvartersmark. Därefter föreslås den utökade Karolinen 1 klyvas i två fastigheter, en 3D-fastighet för handelsverksamhet i markplan och en bostadsfastighet för bostäder med tillhörande underjordiskt garage och/eller teknikutrymme ovan, intill och under 3D- utrymmet. Kommande ägare av bostadsfastigheten och tillika ägaren av det underjordiska garaget ska tillsammans med ägaren av 3D-fastigheten träffa separat avtal avseende kostnadsfördelningar vid byggnation på Kvarter 7.

Till förmån för Karolinen 1 kommer också bildas ett antal servitut för till exempel utkragande volymer och tekniska anläggningar både inom 3D-fastigheten och inom allmän platsmark (t.ex. dagvattenmagasin).

Den privatägda handelsfastigheten Intendenten 1 kommer utökas med mark från den

kommunägda fastigheten Gärdet 1:20 för att kunna bygga ut den nya kundentrén norr om Kvarter 7 samt den marken vid södra entrén för bl.a. kundvagnsgarage.

För 3D-fastigheten och bostadsfastigheten kommer det också bildas en eller flera gemensamhetsanläggningar för att gemensamt kunna förvalta, underhålla och sköta drift av hela byggnaden på ett bra sätt.

RÄTTIGHETER

Ledningsrätt

Någon ny ledningsrätt planeras inte bildas i samband med denna detaljplans genomförande.

Servitut

Det kan komma att bildas ett servitut för en eller flera ledningar mellan fastigheten Kungälv Intendent 1 och Kvarter 7 med syfte att Kungälv Intendenten 1 ges möjlighet att producera kyla för Kvarter 7. Förutom ovan beskrivna servitut för utkragande volymer och tekniska anläggningar bedöms inga ytterligare servitut bildas.

TEKNISKA FRÅGOR

TEKNISKA ÅTGÄRDER

El-, bredband- och teleförsörjning

Kvarter 7 kommer att anslutas till befintliga nät. Anslutningsavgifter tas ut för inkoppling.

Värme

Kvarter 7 kommer att anslutas till befintligt fjärrvärmenät. Anslutningsavgifter tas ut i för inkoppling. Den intilliggande handelsverksamheten har indikerat en möjlighet att koppla ihop Kv 7 med handeln för att möjliggöra eventuell värme- eller kylaöverföring.

Marksanering

Inom Kvarter 7 har små markföroreningar påträffats. Vid ändrad markanvändning till bostäder krävs riskreducerande åtgärder.

Schakt i områden med halter över Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning (KM) ska föregås av saneringsåtgärder. Saneringen innebär bortschaktning av förorenade fyllnadsmassor och omhändertagande vid godkänd mottagningsanläggning. Om schaktarbeten förekommer i lerlagren ska dessa hanteras som KM-massor. Underliggande lera bedöms kunna lämnas orörd, förutsatt att den inte berörs av schaktarbeten.

Åtgärder inom förorenade områden ska anmälas till tillsynsmyndigheten i enlighet med gällande miljölagstiftning. Anmälan ska lämnas in senast sex veckor innan arbetet påbörjas. Vid framtida entreprenad rekommenderas att eventuellt schaktvatten hanteras i samråd med tillsynsmyndigheten och i enlighet med gällande lokala riktlinjer. Vid utsläpp av läsvatten kan kontroll av suspenderat material och eventuella föroreningar i schaktvattnet behöva utföras före utsläpp.

För mer information om markföroreningarna se sida 51 avsnittet om "FÖRORENINGAR I MARK OCH VATTEN".

Avfall

Både bostäderna och verksamhetslokalerna i Kvarter 7 ska anslutas till befintlig sopsugsanläggning som finns framdraget. Exploatören ansvarar för och bekostar utbyggnaden inom kvartersmark. En anslutningsavgift tas ut.

Miljörum för förpackningsavfall kommer placeras i markplan inom Kvarter 7. Placering och angöring till miljörum kommer utredas i projekteringsskedet.

Vatten och spillvatten

Kvarter 7 kommer anslutas till redan utbyggt VA-nät via lämplig förbindelsepunkt varefter

anslutningsavgifter tas ut av exploatören. Vatten- och avloppsledningar finns i och i anslutning till planområdet.

Brandvatten och släckvatten

Hanteras inom kommunens allmänna platsmark.

För att förebygga spridning av eventuellt släckvatten ska dagvattenmagasinet förses med avstängningsventil innan utsläpp till recipient.

Dagvatten

Detaljplaneområdet ligger inom kommunens verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten.

Ett fördröjningsmagasin för dagvatten behöver anläggas på allmän platsmark för att uppnå Kungälv kommunens krav på fördröjning av dagvatten och ska följa den till detaljplanen hörande dagvattenutredningen. Ett servitut eller nyttjanderätt till förmån för Kvarter 7 ska bildas vilket kommer att regleras i framtida marköverlåtelseavtal mellan Kommunen och exploatör.

För att förebygga spridning av eventuellt släckvatten ska dagvattenmagasinet förses med avstängningsventil innan utsläpp till recipient.

Jordschakt

Vid detaljprojektering ska temporära schakter beräknas för stabilitet. Öppen schakt får inte utföras under grundvattenytan utan att detta godkänts av ansvarig geotekniker. Vid öppen schakt kan släntlutning 1:1,5 användas ner till grundvattenytan, vid schakt under grundvattenytan ska sakkunnig geotekniker konsulteras.

Jordprofilen innehåller silt vilket kan bli flytbenäget vid nederbörd eller grundvatteninströmning. Slänter kan behöva täckas och vatten avledas för att minska erosion.

För hantering av förorenade massor och schaktvatten gäller det som framgår av avsnitt "Marksanering".

Omgivningspåverkan

Inför markarbeten ska riskanalys avseende vibrationsalstrande arbeten upprättas.

Riskanalysen ska bland annat omfatta närliggande fastigheters grundläggningsmetod och behandla riktvärden för vibrationer som följd av olika arbetsmetoder för att minimera risk för förändringar på närliggande egendom.

Innan eventuella pålningsarbeten utförs ska omgivningspåverkan vid installationsprocessen i samband med massundanträngning studeras. Dessa analyser ska också vara vägledande för vilka påltyper som väljs inom området samt hur kontrollprogrammet utformas vidare i projektet.

Vibrationsmätare kan komma att behöva installeras på lämpliga ställen i närområdet.

UTBYGGNAD ALLMÄN PLATS

Den största delen av detaljplanens allmänna platsmark är redan utbyggd. Kommunen ansvarar för att bygga ut resterande ytor närmast blivande fastighetsgräns när exploatören avetablerat sitt arbetsområde efter att byggnation av Kvarter 7 är färdigställt.

UTBYGGNAD VATTEN OCH AVLOPP

Någon ny större utbyggnad av VA är inte aktuellt. Den sista kopplingen fram till kvarter 7s förbindelsepunkt kvarstår dock vilket kommunen ansvarar för. Utbyggnaden av det enskilda VA-systemet efter förbindelsepunkt ansvarar exploatören för.

EKONOMISKA FRÅGOR

PLANEKONOMISK BEDÖMNING

Kungälv kommun ansvarar för kostnaderna för framtagandet av detaljplanen. Någon planavgift kommer inte att tas ut i samband med bygglov. Kostnaden för framtagandet av detaljplanen kommer att avräknas från den kommande intäkten vid försäljning av byggrätten för Kvarter 7.

PLANAVGIFT

Någon planavgift kommer inte tas ut i samband med bygglovsprocessen.

DRIFT ALLMÄN PLATS

Kungälv kommun kommer, precis som enligt nuvarande detaljplan, vara huvudman för allmän platsmark. För varje meter/kvadratmeter den kommunala allmänna platsmarken utökas ökar även kostnaderna för drift och underhåll. Viktigt att påpeka är att den ökade driftkostnaden för kommunen är marginell i förhållande till befintliga förhållanden.

DRIFT VATTEN OCH AVLOPP

Endast en marginell driftkostnadsökning föranleds av utbyggnaden av servisledningarna från huvudledning fram till kvarter 7.

GATUKOSTNADER

Stora delar av de allmänna anläggningarna inom allmän platsmark med kommunen som huvudman är redan utbyggda. Återstående delar runt kvarter 7 ansvarar kommunen för vilket bekostas av intäkterna från markförsäljningen av kvarter 7:s byggrätt.

ORGANISATORISKA FRÅGOR

MARKANVISNING

Kommunen utlyste en markanvisningstävling sommaren år 2021 där vinnande bolag ingick ett markanvisningsavtal med kommunen. Markanvisningsavtalet löpte ut 2024-12-31 och har inte förlängts.

TIDPLAN FÖR GENOMFÖRANDE

Efter att detaljplanen har vunnit laga kraft har kommunen möjlighet att sälja byggrätten avseende kvarter 7 till en exploatör. När så sker är i dagsläget något oklart. Hursomhelst kommer Kommunen i det avtalet sätta krav på exploatören att påbörja byggnationen inom en viss tid. Troligtvis kommer den blivande exploatören att projektera den nya byggnaden under år 1 efter att köpeavtal är tecknat. Parallellt kommer samma aktör även påbörja försäljningen av bostäderna, om dessa ska upplåtas som bostadsrätter. Exploatören söker parallellt med försäljningsprocessen bygglov vilket förmodligen kan ges och vinna laga kraft inom 2 år från köpeavtalets tecknande. Byggnationen kommer troligtvis att starta mellan 12-24 månader efter att detaljplanen vunnit laga kraft och köpeavtalet är tecknat. Byggtiden bedöms vara mellan 1,5–2 år. Kommunen kommer i slutet av byggtiden anlägga de allmänna ytorna runt kvarter 7.

Efter att detaljplanen vunnit laga kraft bör den nya entrén till handelsfastigheten samt ombyggnationen av markparkeringen ske så fort som möjligt så att dessa åtgärder är färdiga innan byggnationen av kvarter 7 startar. Ovanstående har hanterats i avtal mellan berörda parter. Så länge dock Hansagatan är enkelriktad med anledning av pågående byggnation inom kvarter 3 och 10 kommer varken markparkeringen eller den nya entrén färdigställas. Det innebär också att genomförande av kvarter 7 kommer behöva invänta att den nya entrén och markparkeringen har färdigställts efter att Hansagatan återigen är öppen för dubbelriktad trafik.

PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING

FASTIGHETSBILDNINGSLAG

Vid detaljplanens genomförande kommer ombildning av fastigheter och skapandet av en 3D fastighet att aktualisera fastighetsbildningslagen.

LEDNINGSRÄTTSLAG

Upplåtelse av ledningsrätter genomförs genom förrättningar enligt ledningsrättslagen.

ANLÄGGNINGSLAG

Inrättande av nya gemensamhetsanläggningar sker i enlighet med anläggningslagen.

PLANERINGSUNDERLAG

KOMMUNALA PLANERINGSUNDERLAG

GÄLLANDE DETALJPLANER

- Detaljplan för Kongahälla Östra, Gärdet 1:20, Intendenten 1 m.fl., Kungälv
Akt nr. 1811, laga kraft 2016-07-14

GRUNDKARTA

- Grundkarta 2026-06-22

ÖVERSIKTSPLAN

- ÖP2010, Antagen av KF 2012-01-19

MILJÖBEDÖMNING

- Undersökning av betydande miljöpåverkan för Detaljplan för bostäder, del av Gärdet 1:20 och Karolinen 1, "Kvarter 7", 2022-11-05
- Undersökningssamråd - Länsstyrelsens yttrande om betydande miljöpåverkan, Detaljplan för bostäder, Gärdet 1:20 och Karolinen 1, "Kvarter 7", Länsstyrelsen 2022-12-06

ÖVRIGA KOMMUNALA STYRDOKUMENT

- Dagvattenplan, 2017
 - Del 1 – Dagvattenpolicy
 - Del 2 – Dagvattenhandbok
 - Del 3 – Åtgärdsförslag
- Mobilitetspolicy, 2023
- Parkeringsnorm, 2025
- Bostadsförsörjningsprogram, 2020–2022
- Energiplan, 2023
- Miljöprogram för Kongahälla, 2010, reviderad 2015
- Avfallsplanen 2030: Göteborgsregionen minskar avfallet, antagen av kommunstyrelsen 2020

UTREDNINGAR

- Gestaltungsprogram för Kongahälla Östra, Norconsult/Mediator AB/Kungälv kommun, 2015-10-22
- Geoteknisk utredning PM – Detaljplan Kvarter 7, Awer Geoteknik, 2022-11-04
- Geoteknisk utredning MUR – Detaljplan för Kvarter 7, Awer Geoteknik, 2022-11-04
- VA- och dagvattenutredning – Detaljplan Kvarter 7, Sigma Civil AB, 2023-02-01
- Dagvattenutredning – Detaljplan Kvarter 7, Norconsult, 2025-05-26
- Risker med transport av farligt gods PM – Kongahälla Östra, Norconsult, 2015-10-20
- Kompletterande miljöteknisk markundersökning, Fastigheterna Gärdet 1:20 och Källan 1, Norconsult, 2025-02-06
- Kompletterande miljöteknisk markundersökning, Grundvattenprovtagning - Gärdet 1:20, Sweco, 2026-06-12
- Trafikutredning i samband med detaljplan Del av Gärdet 1:20 och Karolinen 1, "Kvarter

Planbeskrivning – Antagandehandling
Kungälv kommun
Ärende KS2022/0463

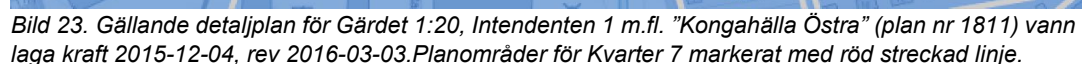
7", Norconsult AB, 2023-05-11

- Bullerutredning Kvarter 7 Kungälv kommun, PE Teknik & Arkitektur, 2023-05-24
- Haltberäkningar, SMHI, 2015-06-30

Handlingarna (förutom fastighetsförteckningen) finns på Kungälv kommunens hemsida.
Fastighetsförteckning, beslutsprotokoll samt övriga handlingar finns i Kungälv Stadshus,
adress: Ytterbyvägen 2, Kungälv. För information om planförslaget, kontakta Kundcenter på
telefonnummer 0303 – 23 80 00.

KOMMUNALA

Planområdet omfattas av detaljplanen för Kungälv 1811, laga kraft 2016-07-14 (*Detaljplan för Gärdet 1:20, Intendenten 1 m.fl. "Kongahälla Östra"*) Kungälvs kommun. Kvartersmarken inom den gällande detaljplanen har användningen Bostäder, Centrum och Parkering. I gällande plan medger byggrätten för Kvarter 7 fyra till fem våningar med ytterligare en till två indragna våningar. Den allmänna platsmarken är reglerad som Lokalgata, Torg och Gångfartsområde.

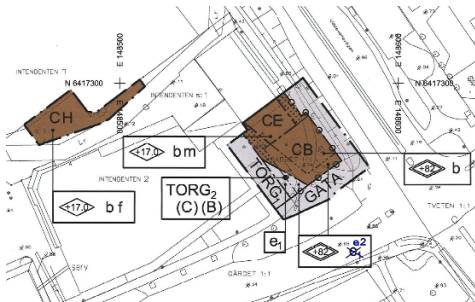
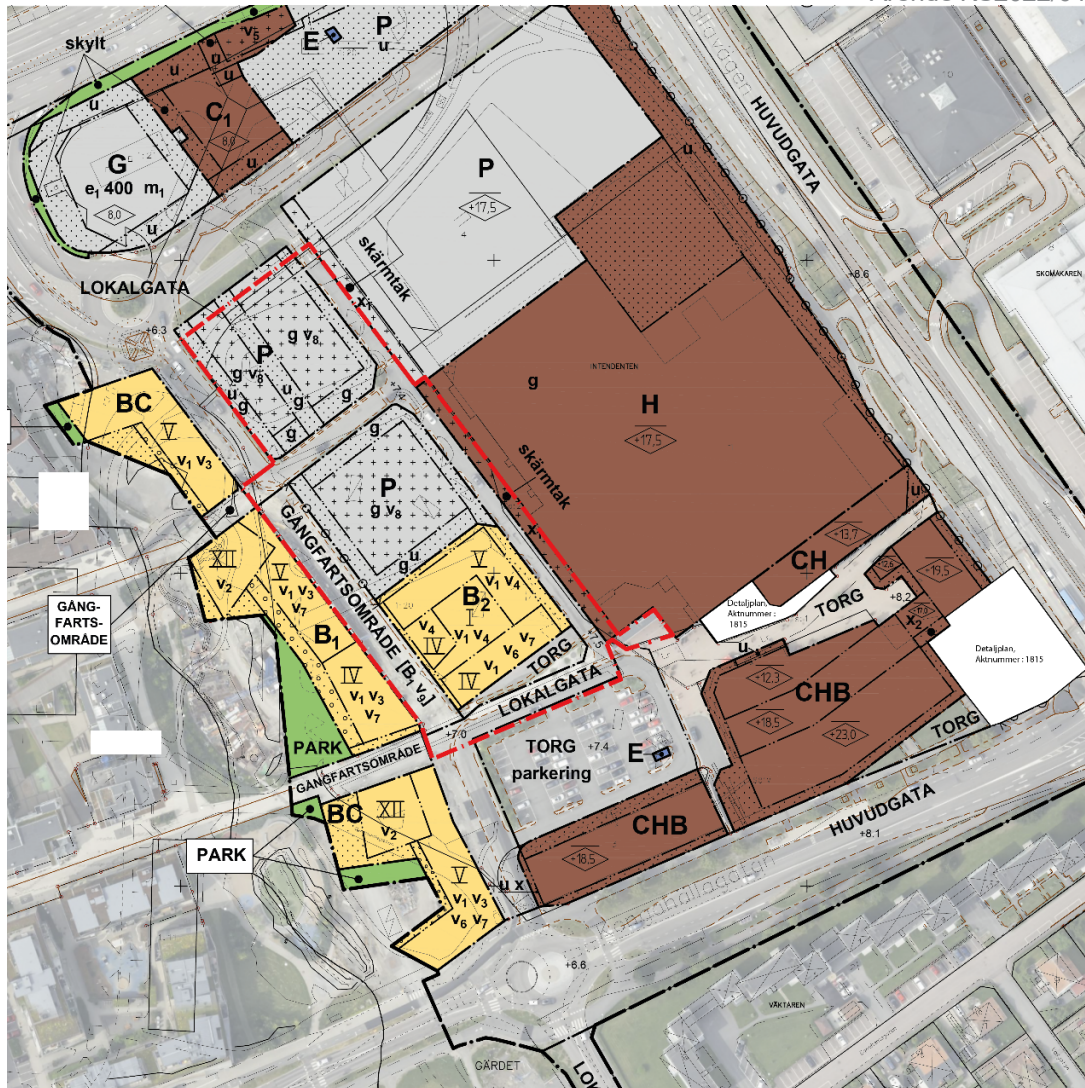

Bild 24. Utklipp ur gällande detaljplan för Kongahälla Östra (aktnummer 1811), Gärdet 1:20, Intendenten 1 m.fl., samt gällande detaljplan för centrum, detaljhandel och bostäder, Kvarter 14 – Kongahälla (aktnummer 1815). Planområdet för detaljplanen för Kvarter 7 är markerat med röd punktstreckad linje.

BESLUT OM NYTT PLANARBETE

På grund av högt bostadstryck utlyste kommunen en öppen markanvisningstävling för Kvarter 7 under 2021. På beslut av Kommunfullmäktige 2021-12-02 fick förvaltningen i uppdrag att upprätta en ny detaljplan för Del av Gärdet 1:20 och Karolinen 1, "Kvarter 7" i Kungälv, Kungälv kommun.

ÖVERSIKTSPLAN

Översiktsplanen för Kungälv kommun, antagen 2012-01-19, har som mål att centralorten ska stå för huvuddelen av kommunens tillskott av bostäder och verksamheter. En mer sammanhållen bebyggelse med korta avstånd ska eftersträvas. Kungälv bör därför i första hand växa genom kompletterande bebyggelse i de centrala delarna, framför allt i de stationsnära lägena och i anslutning till kollektivtrafik.

Planområdet ingår i det centrala utvecklingsområdet för Kungälv centrum. Det innebär att en särskilt hög täthet ska eftersträvas och att inriktningen ska vara en blandning av bostäder med olika upplåtelseformer, verksamheter och handel.

ÖVRIGA KOMMUNALA STYRDOKUMENT

DAGVATTENPLAN FÖR KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunens dagvattenplan består av dagvattenpolicy, dagvattenhandbok och åtgärdsförslag.

Dagvattenpolicyn anger ställningstaganden gällande hantering av dagvatten i kommunen. Policyn ska bidra till att dagvattenhanteringen sker med tydligt beaktande av människors hälsa, miljö, ekonomi och samhällsfunktioner. Dessutom eftersträvas ett helhetstänk där estetiska, ekologiska och pedagogiska mervärden får utrymme i utformningen av dagvattenlösningar. Dagvattenhandboken ger vägledning för att kunna uppnå dagvattenpolicyns ställningstaganden (se ovan). Del tre av dagvattenhandboken, åtgärdsförslag syftar till att utveckla kommunens hantering av olika dagvattenfrågor.

BOSTADSFÖRSÖRJNINGSPROGRAM

I Bostadsförsörjningsprogram för Kungälv kommun 2020–2022 (antagen av kommunfullmäktige 2020-04-02) redogörs kommunens övergripande strategier för bostadsförsörjningen samt planeringsberedskapen för nya bostäder. Bostadsbyggnationen under perioden ska främst ske inom tätorterna. Bostadsbyggande ska ske med hög täthet, fokuserat på attraktivitet i befintliga miljöer eller i anslutning till befintlig infrastruktur så som kollektivtrafik, gång- och cykelstråk, väg, VA. Kungälv och Ytterby ska stå för huvuddelen av kommunens tillskott av bostäder och verksamheter.

ENERGIPLAN

Energiplan för Kungälv kommun (antagen av Kommunfullmäktige 2023-08-31). I fysisk planering ska grundtanken vara att det ska vara enkelt att leva energieffektivt och fossilfritt är en grund för omställning av samhället. Hur samhället byggs ut framåt är avgörande för invånarnas tillgång till kollektivtrafik, gång- och cykelstråk, laddinfrastruktur och energieffektiva bostäder och därmed möjligheten till hållbara val i vardagen.

De hus, byggnader och områden som byggs idag kommer stå många decennier och måste uppfylla framtidens krav på energieffektivitet. Om förutsättningarna byggs in från början kommer omställningen bli mer kostsam.

MOBILITETSPOLICY

Mobilitetspolicyn utgör en del av Kungälv kommunns parkeringsnorm (KS2024/1135). Syftet är att skapa förutsättningar för ett transport- och mobilitetssystem som bidrar till en hållbar samhällsutveckling genom att främja gång-, cykel- och kollektivtrafik samt ett effektivt nyttjande av parkeringsytor. Mobilitetspolicyn ska bidra till att parkering används som ett verktyg för att uppnå kommunens mål om ett hållbart resande och en attraktiv, tillgänglig och resurseffektiv bebyggelseutveckling.

Mobilitetspolicyn utgår från följande inriktningar:

- främja hållbara resval genom att prioritera gång-, cykel- och kollektivtrafik
- använda parkering som ett styrmedel för ett mer hållbart transportsystem
- utveckla bebyggelse i lägen med god tillgänglighet till hållbara transportalternativ
- skapa förutsättningar för effektiva mobilitetslösningar och minskat behov av egen bil
- bidra till en attraktiv, trygg och tillgänglig livsmiljö samt ett effektivt markutnyttjande

I mobilitetspolicyn betonas även vikten av mobilitetsåtgärder som kan minska behovet av bilparkering, exempelvis bilpool och cykelpool. För projekt där sådana åtgärder tillämpas ska de redovisas i en mobilitets- och parkeringsredovisning (MoP-redovisning) och kan, efter

kommunens prövning, ligga till grund för reducerade parkeringstal.

PARKERINGSNORM

I Kungälv's gällande parkeringsnorm (KS2024/1135) är kommunen indelad i tre zoner (A-C) utifrån områdenas förutsättningar för hållbart resande. Aktuellt planområde ligger inom zon A och karaktäriseras av mycket god tillgång till kollektivtrafik samt gång- och cykelvägnät samt service och handel. Zon A omfattar kommunens mest centrala delar där marken används effektivt och där bilparkering i första hand ska anordnas i parkeringshus, under mark eller i annan yteffektiv parkeringsanläggning.

Parkeringsnormen innehåller parkeringstal för både bil- och cykelparkering. För flerbostadshus inom zon A varierar parkeringstalen beroende på bostädernas storlek. För verksamheter inom centrumändamål varierar parkeringstalen beroende på verksamhetens typ. Ytor som används för parkering, garage eller liknande ska inte räknas med vid beräkningen av parkeringsbehovet.

Om fastighetsägaren inte kan anordna hela parkeringsbehovet inom den egna fastigheten finns möjlighet till parkeringsköp, vilket innebär att parkeringsbehovet helt eller delvis kan lösas genom parkeringsplatser som tillhandahålls av kommunen eller annan aktör. Parkeringsköp regleras genom avtal. Besöksparkering för både bil och cykel ska vara tillgänglig för allmänheten under besökstid.

Parkeringsnormen möjliggör även reduktion av bilparkeringstalet genom mobilitetsåtgärder. För bostäder inom zon A kan parkeringstalet för boende reduceras om exploatören åtar sig att genomföra åtgärder som främjar hållbart resande, exempelvis cykelpool eller bilpool.

Mobilitetsåtgärderna regleras genom ett mobilitetsavtal och redovisas inom ramen för en mobilitets- och parkeringsredovisning (MoP-redovisning). MoP-redovisningen är kommunens digitala verktyg för dialog mellan exploatör eller fastighetsägare och Kungälv's kommun. Syftet är att beskriva och dokumentera den planerade lösningen för mobilitet och parkering samt att utgöra underlag för kommunens bedömning av ansökan om reducerat parkeringstal.

Möjligheten till reduktion provas av kommunen i varje enskilt fall.

Byggherren kan även ta fram en mobilitets- och parkeringsredovisning som visar att det faktiska parkeringsbehovet är högre eller lägre än vad parkeringsnormens grundtal anger. Det slutliga antalet parkeringsplatser som ska anordnas fastställs i samband med bygglovsprövningen, där MoP-redovisningen utgör ett viktigt underlag för kommunens bedömning.

AVFALLSPLAN 2030

Avfallsplanen 2030: Göteborgsregionen minskar avfallet (antagen av Kommunstyrelsen 2020), utgör det styrande dokumentet för avfallshantering enligt lagstadgade krav och är en del av renhållningsförordningen. Planen presenterar mål och åtgärdsförslag för att förebygga och hantera avfall enligt avfallshierarkins prioriteringsordning, för att minimera miljöpåverkan. Den är uppdelad i sex målområden: förebyggande, återanvändning, insamling och återvinning, fysisk planering, användarfokus samt nedskräpning. Avfallsplanen omfattar 25 mål som riktar sig till samtliga verksamheter och medborgare i kommunen.

RIKSINTRESSEN

Det aktuella planområdet ligger inte inom något riksintresseområde. Väster om planområdet går väg E6 som är riksintresse för kommunikation. Väg E6 påverkas inte av detaljplanen och inga övriga riksintressen belägget utanför planområdet bedöms heller påverkas.

HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN

Det aktuella planområdet omfattar inga av de intressen som enligt 3 kap. Miljöbalken utgör särskilt markanvändningsintresse (jordbruk, skogsbruk, ekologiskt särskilt känsliga områden eller stora oexploaterade områden). Planförslaget bedöms inte heller påverka något sådant markanvändningsintresse belägget utanför planområdet.

MILJÖKVALITETSNORMER

Miljökvalitetsnormer är föreskrifter i miljöbalken om viss lägsta miljö kvalitet för mark, vatten, luft eller miljön i övrigt inom ett geografiskt område. Miljökvalitetsnormerna omfattar bland annat föroreningar i utomhusluft, olika parametrar i fisk- och musselvatten samt omgivningsbuller.

LUFT

Under juni 2024 utfördes en luftutredning för Kungälv stadskärna (COWI, 2024-06-20) under tillsyn av kommunens miljöenhet. I utredningen ingick samtliga vid stunden kända pågående och kommande planarbeten/stadsutvecklingsprojekt (Inklusive Kvarter 7) samt dess påverkan på exempelvis trafik, luftflöden med mera. Resultaten visar goda möjligheter för exploatering jämfört med både dagens MKN och MKM, samt framtida EU-gränsvärden. För NO₂ kan ett nuläge ses som ett värsta fall avseende emissioner (trots ökad trafik), vilket även ses i resultaten då halterna är högre. Resultatet avseende NO₂ för ett nuläge visar att MKN och MKM klaras för alla exploateringsområden, vilket möjliggör detaljplanearbetet med dessa planer. Att miljökvalitetsmålet klaras, indikerar även att enligt dagens rekommendationer av Naturvårdsverket, anses luftmiljön även vara tillräckligt god för förskolor och skolor. Avseende PM10, korresponderar framtidsscenarioet 2050 med ett värsta fall, varvid resultaten visar god marginal till både MKN och miljökvalitetsmålet i exploateringsområdena.

VATTEN

Planområdet ligger i delavrinningsområdet Ovan Kvillen i Nordre älvs vattendragsyta för tillrinningsområdet för recipienten Nordre Älv. Planområdet avrinner till en kulverterad del av vattendraget Komarksbäcken söder om planområdet som i sin tur mynnar ut i Nordre Älv. Älven mynnar i havet.

Komarksbäcken är inte klassad som en vattenförekomst och har därför inte utarbetade MKN, men enligt samrådsyttranden från Länsstyrelsen har bäcken höga fiskvärden. Nordre älvs ekologiska status är klassad som *måttlig* då vattendragets flöden är reglerade vilket påverkar på ett sätt som är negativt för fiskbestånden. Nordre älvs kemiska status är *uppnår ej god* eftersom gränsvärdena för perfluoroktansulfon (PFOS), kvicksilver samt polybromerade dienylerar (PBDE) överskrids.

Vid föreslagen dagvattenhantering enligt bilagd VA- och dagvattenutredning (Norconsult, 2025-05-26) bedöms exploatering kunna genomföras utan någon påverkan på vattenkvaliteten i Nordre Älv, se vidare under avsnitt Konsekvenser.

NATUR

Planområdet är i sin helhet en utpräglad urban miljö som saknar höga naturvärden. Ca 75 meter från planområdet ligger Kongahällaparken som ansluter till Bäckparken söder om Kongahällaområdet. Inga kända förekomster av skyddade arter finns registrerade i Artdatabanken.

MILJÖ

Bestämmelserna i plan- och bygglagen om miljöbedömning syftar till att integrera miljöaspekter i planen för att främja en hållbar utveckling. Detaljplaner ska miljöbedömas och MKB upprättas om kommunen vid en undersökning kommer fram till att genomförandet av planen kan leda till betydande miljöpåverkan.

DAGVATTEN

Planområdet är beläget i centrala Kungälv och ligger intill befintliga handelsverksamheter, torg, parkering samt ett flertal flerbostadshus som är under uppförande. Området har klassats som centrumområde både före och efter planerad exploatering vilket medför att dimensionerande regns återkomsttid sätts till 30 år. Planområdet utgörs idag av en asfalterad parkeringsyta som har en area på cirka 1 hektar. Underliggande jordlager består huvudsakligen av postglacial lera, vilket gör att marken betraktas ha låg genomsläpplighet. Området är relativt flackt, med naturliga flödesvägar riktade mot sydväst. Avrinningen från planområdet sker till Nordre älv via ledningsnät som mynnar i Komarksbäcken.

FÖRDRÖJNING AV DAGVATTEN

Kungälv kommun har som en del av sin VA-plan en tredelad dagvattenplan som består av *Dagvattenpolicy*, *Dagvattenhandbok* och *Åtgärdsförslag*.

- **Dagvattenpolicyn** ger konkreta ställningstaganden för hur kommunen ska hantera dagvattenfrågorna i olika sammanhang.
- **Dagvattenhandboken** för ett utvecklat resonemang kring hur ställningstagandena ska eftersträvas och uppnås.
- **Åtgärdsförslagen** syftar till att förbättra hanteringen av dagvattenfrågorna i Kungälv kommun.

Dessa tre dokument bidrar till att dagvattenhanteringen sker med tydligt beaktande av människors hälsa, miljö, ekonomi och samhällsfunktioner. Även eftersträvan av ett helhetstänk där estetiska, ekologiska och pedagogiska mervärden får utrymme i utformningen av dagvattenlösningar är essentiellt. Kungälv dagvattenplan är kopplad till FN:s globala mål i syfte om att skapa förutsättningar för att nå en hållbar samhällsutveckling till år 2030. Kommunen ska genom utvecklade planer för dagvattenhantering säkerställa att de åtgärder som behövs vidtas för att uppnå miljökvalitetsnormerna. Nedan beskrivs följande ställningstaganden kring dagvatten som hämtats från Kungälv VA-policyn.

Ställningstagande dagvatten:

- *Utsläpp av föroreningar ska begränsas vid källan, så att kostnaden för att rena föroreningar, som släpps ut och sprids diffust, inte flyttas över till någon annan eller samhället (kommunen).*
- *Inför nyanläggning av hårdgjorda ytor för till exempel fordonsuppställning samt där ändring av verksamhet på befintlig hårdgjord yta sker, ska en platsspecifik bedömning göras av kommunen. Bedömningen utgör underlag för lämplig reningsmetod utifrån förväntade föroreningar, mängder och recipientens känslighet.*
- *Vid ny detaljplan får inte vattenbalansen eller vattnets väg ändras genom exploateringen så att risken för översvämning ökar eller risken för olägenhet för människors hälsa och miljö uppstår inom området.*
- *Dagvatten från nya fastigheter, där dagvatten inte kan omhändertas lokalt, ska fördröjas före avledning till kommunens dagvattenledning.*
- Dimensionering av nya dagvattensystem anpassas till gällande branschregler

RENING AV DAGVATTEN

I Kungälv kommun ställs krav på rening av dagvatten för att säkerställa att de miljökvalitetsnormer (MKN) som gäller för recipienterna uppfylls. Till detta finns föreslagna halter som riktvärden och målvärde, se dagvattenutredning för fullständig lista med riktvärden/målvärden. Dessa halter ska användas som riktvärden vid planering av nyexploatering och som målvärden för befintlig bebyggelse och verksamhet. Eftersom kraven på dagvattenrening grundas på att MKN ska uppfyllas i recipienten, kan Miljöenheten fastställa både högre och lägre tillåtna halter beroende på förhållandena i den specifika mottagande recipienten. (Kungälv dagvattenhandbok, 2024).

FÖRORENINGAR I MARK OCH VATTEN

En kompletterande miljöteknisk markundersökning har tagits fram av PE Teknik och Arkitektur (2025-02-06) för att utreda eventuella föroreningar inom bland annat Kvarter 7. Resultatet av undersökningen visar på att det finns förhöjda halter av avseende arsenik, kobolt, och alifater inom Kvarter 7 som överstiger Naturvårdverkets riktvärden för känslig markanvändning.

De förhöjda halterna av alifater har påträffats i fyllnadsmaterial och härstammar troligt från lokalt spill/läckage alternativt har de kommit dit med fyllnadsmassor när ytorna anlagts.

Förhöjda halter i fyllnadsmassor över Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning (KM) har påträffats inom Kvarter 7. Dessa halter bedöms utgöra tillförda föroreningar i fyllnadsmaterialet. I underliggande lera har förhöjda metallhalter påträffats, vilka enligt utförd utredning bedöms vara naturliga bakgrundshalter kopplade till områdets geologiska förutsättningar.

Vid nuvarande markanvändning bedöms föroreningarna inte utgöra oacceptabla risker för människors hälsa. Vid genomförande av detaljplanen, som möjliggör bostäder och centrumändamål, kommer markarbeten att innebära schakt i fyllnadsmassor där halter över KM har påträffats. Detta medför att riskreducerande åtgärder i form av schaktsanering kommer att krävas i samband med exploatering.

Åtgärderna ska genomföras i bygg- och anläggningsskedet och föregås av anmälan i enlighet med gällande miljölagstiftning. Saneringen omfattar bortschaktning av förorenade massor till godkänd mottagningsanläggning.

Om schaktarbeten förekommer i lerlagren ska dessa klassificeras som KM-massor.

Underliggande lera bedöms kunna lämnas orörd, förutsatt att den inte berörs av schaktarbeten.

Mot bakgrund av genomförd utredning och föreslagna åtgärder bedöms planområdet kunna tas i anspråk för bostäder och centrumändamål utan oacceptabla risker för människors hälsa eller miljön. Förutsatt att rekommenderade åtgärder vidtas bedöms de påträffade föroreningarna inte utgöra något hinder för planerad markanvändning.

KOMPLETTERANDE GRUNDVATTENUNDERSÖKNING

En kompletterande miljöteknisk grundvattenundersökning har genomförts inom planområdet.

Grundvatten har analyserats avseende bland annat metaller, petroleumrelaterade ämnen, PAH, PFAS och klorerade lösningsmedel. Undersökningen visar generellt låga halter av analyserade ämnen. Måttliga halter av arsenik och PFAS har påträffats. De förhöjda arsenikhalterna bedöms vara naturligt förekommande i områdets lera. Inga halter har påträffats som bedöms innebära oacceptabel risk för människors hälsa eller miljön. Resultatet bedöms inte utgöra något hinder för planerad markanvändning eller detaljplanens genomförande.

HÄLSA OCH SÄKERHET

OMGIVNINGSBULLER

Trafikbuller

Regeringen har beslutat om en förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader, SFS 2015:216, som utfärdades 9:e april 2015. En ändring av förordningen (2017:359) som trädde i kraft 2017-07-01 har sedan införts. Förordningen innehåller riktvärden för trafikbuller vid bostadsbyggnader och ska tillämpas både vid bedömningar enligt plan- och bygglagen samt enligt miljöbalken.

I förordning om trafikbuller lyder att buller från spårtrafik och vägar bör inte överskrida:

1. 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och
2. 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden.

För en bostad om högst 35 kvadratmeter gäller i stället för vad som anges i första stycket 1 att bullret inte bör överskrida 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad.

Om den ljudnivå som anges i första stycket (ovan) ändå överskrids bör:

1. minst hälften av bostadsrummen i en bostad vara vända mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasaden, och
2. minst hälften av bostadsrummen vara vända mot en sida där 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrids mellan kl. 22.00 och 06.00 vid fasaden.

Vid en sådan ändring av en byggnad som avses i 9 kap. 2 § första stycket 3 a plan- och bygglagen (2010:900) gäller i stället för vad som anges i första stycket 1 att minst ett bostadsrum i en bostad bör vara vänt mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasaden.

Industribuller

Riktvärden för industri- och annat verksamhetsbuller vid nybyggnation av bostäder återfinns i Boverkets allmänna råd (2020:2) och redovisas i *Bullerutredning Kvarter 7* (2023-05-24).

Högsta beräknande resultat sker på fasaden som vetter mot ICA-butiken i nordost. Summan av samtliga källor i högsta punkt är 39 dBA, vilket är under riktvärdet 40 dBA som gäller nattetid.

Buller inom planområdet

Bullernivåerna för området har beräknats i en bullerutredning (PE Teknik & Arkitektur 2023-05-24). De visar att riktvärden på 60 dBA överskrids vid bostadsfasad på de lägre våningsplanen mot Hansagatan samt på delar av de övre våningsplanen mot norr.

För att få ner bullernivåerna vid Hansagatan behöver i första hand antal passager minska då mängden trafik och antal tunga passager är den störst bidragande källan. Bullernivåerna på de övre våningsplanen är ett kumulativt diffust buller från närliggande vägar med E6 Kungälvleden som störts bidragande faktor. För att nå 55 dBA på samtliga punkter skulle det behöva avskärmning av kringliggande trafikleder som ligger utanför det aktuella planområdet.

Planbeskrivning – Antagandehandling
Kungälv kommun
Ärende KS2022/0463

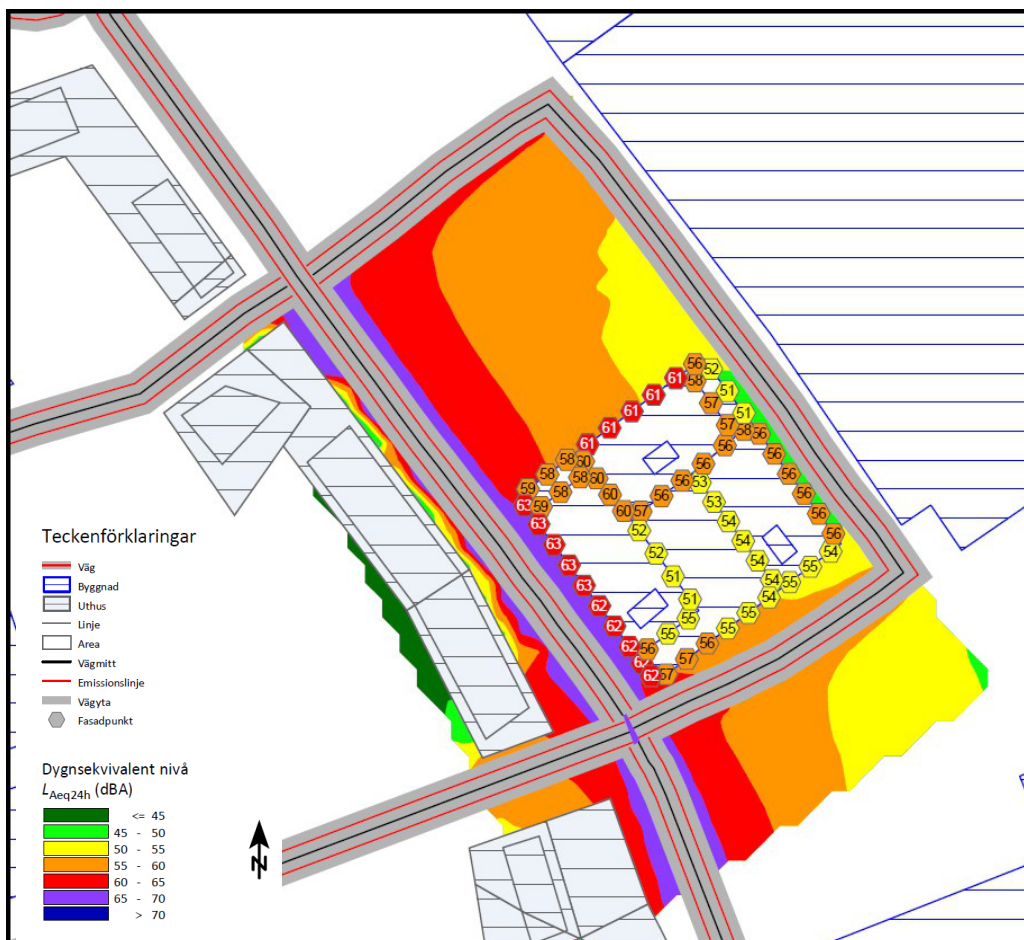

Bild 25. Illustration på högst uppmätta dygnsekvivalent nivå på respektive fasad. För redovisning i 3D se bilaga 7 i bullerutredning.

Resultatet redovisas i sin helhet i utredning samt tillhörande bilaga 1-10. Nedanstående texter ses enklast tillsammans med respektive bilaga från bullerutredning.

Bild 26. Bild från bullerutredning (PE Teknik & Arkitektur 2023-05-24) med benämning för de olika byggnadsvolymer i Kvarter 7.

Den gemensamma sockelvåningen som de tre bostadsvolymerarna står på utgörs i beräkningsmodellen som två våningsplan. I verkligheten är det troligen ett så kallat förhöjt våningsplan som kommer användas för butikslokaler och andra samhällsfunktioner. Beräknade ljudnivåer för denna byggnadsvolym kommenteras därav inte i denna rapport. I nedanstående redovisning innebär "våningsplan 1" det första våningsplanet på respektive bostadshus (A, B och C) för respektive stycke.

Hus A

Enligt den genomförda bullerutredningen överskrider riktvärdet 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid fasad 4 med cirka 1 dB vid en beräkningspunkt på våningsplan 15 samt vid hela fasaden på våningsplan 16.

För att uppfylla gällande riktvärden ska antingen minst hälften av bostadsrummen vara vända mot en sida där den ekvivalenta ljudnivån inte överstiger 55 dBA och den maximala ljudnivån inte överstiger 70 dBA (nattetid kl. 22–06), eller så ska bostadens yta vara högst 35 m².

På våningsplan 15 bedöms det möjligt att uppfylla riktvärdena genom en lämplig planlösning, där bostadsrum orienteras mot en tystare sida som klarar kraven, alternativt genom att bostäderna har en yta om högst 35 m².

På våningsplan 16 överskrider den ekvivalenta ljudnivån även vid fasad 2 med cirka 1 dB. För att hantera detta kan bullerdämpande åtgärder vidtas, till exempel genom att uppföra en inglasad balkong som reducerar ljudnivån med cirka 1 dBA och därmed möjliggör att riktvärdena uppfylls. En annan möjlig åtgärd är att anordna en bullerskyddad uteplats på detta våningsplan, exempelvis genom en indragen takvåning eller en bullerskyddad terrass som uppfyller riktvärdet 50 dBA ekvivalent ljudnivå.

Genom dessa åtgärder bedöms även bostäder på våningsplan 16 kunna utformas i enlighet med gällande riktvärden. För små lägenheter upp till 35 m² bedöms riktvärdena kunna klaras utan ytterligare bullerskyddsåtgärder på våning 16.

Hus B

Riktvärdet 60 dBA klaras på samtliga fasader och våningsplan.

Hus C

På fasad 3 överskrider riktvärdet 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid hela våningsplan 1-2 och drygt halva våningsplan 3. Resterande punkter är beräknade till 60 dBA eller lägre.

Lägenheter som exponeras för beräknade ljudnivåer över 60 dBA behöver planläggas så minst hälften av bostadsrummen är vända mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrider (det senare enbart mellan 22-06), eller bostadens yta vara högst 35 m².

Vid fasad 4 är nivåerna över 55 dBA ekvivalent ljudnivå. Detta medför att det antagligen inte går att vända minst hälften av bostadsrummen mot sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå klaras. Lägenheter med en yta upp till 35 m² kan dock byggas.

På fasad 1 är den ekvivalenta ljudnivån under 55 dBA och på fasad 2 är nivån under 55 dBA vid drygt hälften av fasaden. För bostäder som vetter mot dessa två fasader bör det vara möjligt att planlägga bostäder så att minst hälften av bostadsrummen har tillgång till sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå klaras.

Uteplatser

Tänkta uteplatser är dels på den gemensamma innergården mellan huskropp A, B samt C och dels på respektive tak. På innergården beräknas ljudnivån vara under 50 dBA ekvivalent ljudnivå och under 70 dBA maximal ljudnivå. På respektive takterrass beräknas ljudnivån vara mellan 53-57 dBA ekvivalent ljudnivå och under 70 dBA maximal ljudnivå. Detta innebär att uteplatsen bör betraktas som komplement till den gemensamma uteplatsen på innergården där riktvärdena klaras.

Lokal avskärmning för att nå 50 dBA ekvivalent ljudnivå bedöms vara möjlig, men behöver specialstuderas. Notera att detta bara är nödvändigt om en gemensam uteplats där riktvärdena innehålls inte byggs. Vid en kompletterande uteplats är det inte ett krav på att beakta gällande riktvärden.

Parkeringsplats

Beräknade värden från parkeringsplatsen visar att riktvärdena från Naturvårdsverket klaras med marginal och bedöms inte påverka föreslagen bebyggelse.

RISK FÖR OLYCKOR

I samband med tidigare detaljplanearbete för Kongahälla östra har en riskutredning för transporter av farligt gods tagits fram (Norconsult 2015-10-20). För Kongahällaområdet som helhet är Europaväg 6 (E6) den dominerande riskkällan. Länsstyrelsens riskpolicy för fysisk planering längs transportleder för farligt gods kräver att riskfrågor beaktas vid planering inom 150 meter från riskkällan. Avståndet mellan aktuellt planområde och E6 överstiger 300 meter vilket innebär att transporter av farligt gods på E6 inte behöver beaktas.

Marstrandsvägen är inte rekommenderad transportled för farligt gods. Vägen bedöms därför endast användas för lokala transporter av farligt gods, huvudsakligen brandfarliga vätskor till tankstationer i närheten. I riskutredningen beräknas individrisknivån längs vägen vara acceptabel och inga särskilda skyddsåtgärder krävs förutsatt att brandfarliga vätskor inte ska kunna rinna ner på kvartersmark eller på lokalgatan söder om Marstrandsvägen. Den kvartersmark och lokalgata som avses i riskutredningen ligger utanför aktuellt planområde och risken hanteras i gällande detaljplan för Kongahälla östra.

Ca 150 meter nordväst om området för Kvarter 7 finns en bensinstation. Enligt riskutredningen bör ett minimiavstånd om 50 meter hållas mellan bensinstation och bostad. I Boverkets skrift *Bättre plats för arbete*, anges ett skyddsavstånd på 100 meter mellan bensinstation och bostäder, där 50 meter är kopplad direkt till risken/källan och resterande avstånd till miljöaspekter som lukt, buller, ljusstörningar och luftföroreningar. Avståndet mellan aktuellt bostadskvarter och bensinstationen överstiger såväl minimiavstånd som skyddsavstånd med god marginal.

RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

Extrema regn innebär risk för att lågpunkter och instängda områden översvämmas (MSB, 2017). Vid extrema regntillfällen (t.ex. 100- och 200-års regn) kommer dagvattenledningarnas kapacitet att överskridas och dagvatten ska då kunna brädda ut över markytan, så att vattenmättnad av jordlager under byggnader inte ger vattenskador på dessa. Skyfallsvattnet behöver då kunna avrinna på markytan utan att orsaka skador på byggnader. Detta har utretts genom att utföra en förenklad skyfallsanalys med hjälp av Scalgo Live.

För det aktuella området baseras höjddata på Lantmäteriets markhöjdmodell med upplösning 1x1 meter vilken inhämtades av Scalgo 2024-08-20. Applicerad regnvolym i analysen är 118 mm vilket motsvarar ett 100-årsregn med 6 timmars varaktighet inklusive en klimafaktor om 1,4.

Den förenklade skyfallsanalys (Norconsult, 2025-05-26) för befintlig situation visar att vatten samlas i två områden: det nordvästra hörnet av den norra parkeringen och i anslutning till slänten i planområdets sydvästra del. I den översvämmade ytan i anslutning till slänten står ca 154 m³ vatten vid det undersökta skyfallsscenariot. Inga flödesstråk har identifierats gå igenom planområdet. Vid planerad utformning minskar den översvämmade ytan vid slänten då byggnaden trycker undan en del av vattnet, och överskottet rinner vidare söderut till nedströms park och områden. För att förbättra hanteringen av vattnet kan åtgärder vidtas, såsom att placera upphöjda kantstenar längs släntens kant för att leda upp vatten på parkeringsytan. Detta skulle bidra till att öka kapaciteten för vattenhållning och minska översvämningsrisker nedströms planområdet. Genom att kombinera dessa åtgärder med det föreslagna dagvattensystemet skulle situationen vid dimensionerande regnhändelser också förbättras.

RISK FÖR RAS, SKRED OCH EROSION

Enligt genomförd geoteknisk utredning (Awer Geoteknik, 2022-02-08) bedöms det inte finnas risk för spontana skred eller ras. Stabiliteten bedöms vara tillfredsställande.

RISK FÖR RADON

Jordarten i området utgörs av postglacial lera vilket bedöms ha en låg genomsläpplighet för markradon (Awer Geoteknik 2022-02-08).

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

I samband med detaljplanearbetet har en geoteknisk utredning genomförts (Awer Geoteknik, 2022-11-04). Områdets topografi är generellt plan med en svag lutning mot sydväst i linje med Gymnasiegatan. Markhöjderna hos utförda undersökningspunkter varierar mellan + 7,6 och +7,0 meter över havet. Jordprofilen inom Kvarter 7 bedöms generellt bestå av fyllning ovan naturligt lagrad jord på berg. Fyllningens mäktighet är ca 0,5 meter och består av grus och sand. Den naturligt lagrade jorden består av siltig lera med en mäktighet på ca 29 – 33 meter. Överst har leran utvecklat en torrskorpa med en mäktighet på ca 0,5 – 1 meter. Leran bedöms vara mellan- och högsensitiv där högsensitiv lera påträffats på 10 meters djup. Ingen kvicklera har registrerats i upptagna prover. Under leran finns ett tunt lager friktionsjord ovan berg.

Bergöverytan har påträffats på nivåer mellan 29,5 – 34,3 meter under markytan och lutar uppåt i nordvästlig riktning. Berget bedöms vara av god kvalitet men lokala förekomster av svagare eller uppsprucket berg kan förekomma.

GRUNDLÄGGNING

Sättningsberäkningar har utförts som visar på långtidsbundna och skadliga sättningar vid högre laster än 10 kPa (se bild 27). För att minska risken för skadliga sättningar ska tyngre byggnationer grundläggas med stödpålar på berg. Samtliga markhöjningar inom området rekommenderas även kompensationsgrundläggas. Vid grundläggning med stödpålar ska det noteras att friktionsjorden mellan lera och berg är tunn vilket innebär att pålarna kan vara glidningsbenägna under installationsförfarandet.

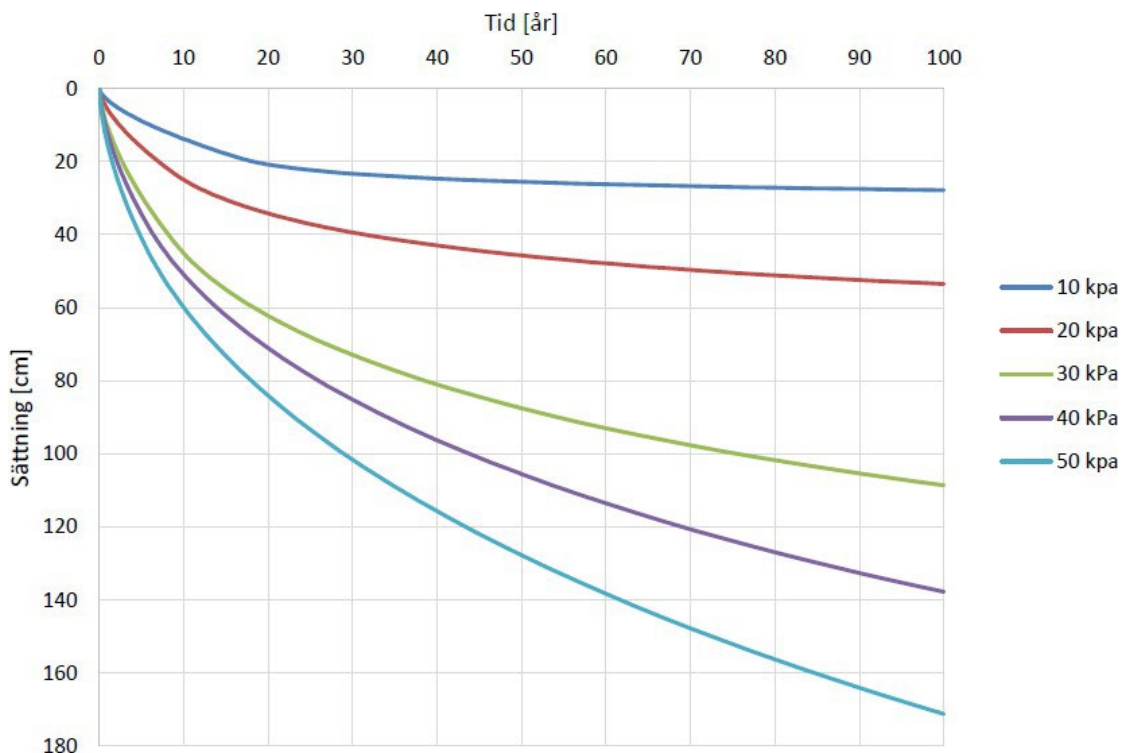

Bild 27. Beräknade sättningar i cm i relation till tid, ur Geotekniskutredning PM, Awer Geoteknik, 2022-11-04. Sättningsberäkningar har utförts för lerdjup om 30 meter.

Fyllningens sättningsegenskaper är inte undersökt. Vid byggnation rekommenderas utskiftning av fyllning göras innan grundläggning för att minska risken för skadliga sättningar. Nya massor bör packas och kontrolleras med plattbelastning eftersom fyllningens egenskaper kan variera inom undersökningsområdet. Byggnader med källare måste kontrolleras mot upplyftande krafter på grund av grundvattenytans relativt höga nivåer.

Gator och allmänna ytor rekommenderas kompensationsgrundläggas. Ledningar i leran rekommenderas anläggas med förstärkt ledningsbädd. Schaktning och återfyllnad bör följa gällande AMA-beskrivning för respektive jordmaterial.

Inom undersökningsområdet förekommer siltig lera vilket är ett jordmaterial med tjälfarighetsklass 4 (mycket tjällyftande jordarter). Dimensionerande tjäldjup i Kungälv är 1,2 meter för siltiga jordar. Utskiftning av naturlig jord bör utföras minst till detta djup vid jordarter som utgör tjälfarighetsklass 4. Alternativt kan konstruktioner isoleras mot tjälnedträngning.

HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

Ingen fri vattenyta har uppmätts i den övre akviferen. Grundvattennivåer har observerats genom installerat grundvattenrör. Grundvattenytan bedöms ligga på 0,7 meter under befintlig markyta, grundvattenytan bedöms dock kunna variera över tid beroende på årstid och nederbörd. Befintlig fyllning bedöms vara permeabel och tillåter infiltration av regn till akviferen. Leran bedöms ha låg permeabilitet och kan bromsa perkolationen. Nybildning av grundvatten sker främst genom infiltration och perkolation av regnvatten. Områdets möjlighet för infiltration kommer påverkas av antalet byggnader och asfalterad mark. (Awer Geoteknik 2022-11-04)

Vid schakt och fyllnadsarbeten krävs åtgärder för att inte orsaka dränering och grundvattensänkning mot omkringliggande byggnader och anläggningar. Detta för att inte äventyra befintliga grundläggningar med skadliga sättningar som konsekvens. För att undvika grundvattensänkning vid anläggande av ledningar kan barriärer av tät lera etableras längs ledningsterrassen.

KULTURMILJÖ

Det finns inga kända fornlämningar inom eller i närheten av planområdet. Planområdet ligger heller inte i anslutning till någon kulturmiljö av bevarandevärde.

FYSISK MILJÖ

BEFINTLIG BEBYGGELSE

Planområdet är idag en parkering som ligger mellan bebyggelse från 1980-talet i öst, och 2010-talet i väst. De befintliga 80-tals husen är på 3 - 4 våningar samt en större handelsbyggnad (ICA Maxi) ligger i direkt anslutning till planområdet. Vid korsningen Kongahällagatan, Uddevallavägen planeras även ett högre hus på upp till 23 våningar. Väster om planområdet har Kongahälla utvecklats under 2010 talet och varierar i höjder mellan 5 - 14 våningar och kvarteren direkt väster om planområdet är under uppförande.

Planbeskrivning – Antagandehandling
Kungälv kommun
Ärende KS2022/0463

P-hus Tre Kungar från 2010-talet

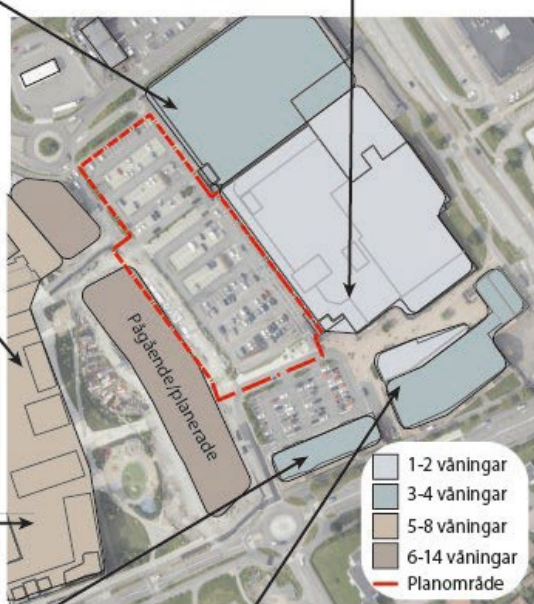
Ica Maxi entré, byggnad från 1980-talet

Kvarter 5 från 2010-talet

Kvarter 9 från 2010-talet

Byggnad vid vita fläcken från 1980-talet

Byggnad vid vita fläcken från 1980-talet

Bild 28. Närliggande befintlig bebyggelse.

STADSBILD / LANDSKAPSBILD

Kungälv utvecklig har sedan 1600-talet skett etappvis och stadskärnan har succesivt flyttas åt nordväst. Stadsbilden är blandade i stilar, från den gamla trästaden i öst har utbyggnadsvågor under 30- 50- 60- 80 och 2010-talet introducerat sin tids planeringsideal och arkitektur till Kungälv. Kungälv första höghus, uppfört 1959 och vid tiden kallat Högfärdshuset, stod med sina 8 våningar som det högsta huset i staden fram till 1994. Då byggdes på fastigheten bredvid ett 9 våningar högt bostadshus. I övrigt dominerades stadsbilden öster om E6 av lågskalig flerbostadsbebyggelse och öppna kvarter blandat med villaområden efter trädgårdsstadens ideal. Allt inramat i en dalgång omgiven av bevuxna höjder och Nordre älv.

Vita fläcken som ligger direkt öster om planområdet etablerades under 1980-talet som handel- och serviceområde. Området har succesivt utvidgats med de största förändringarna under 2010

talet i samband uppförandet av Kongahällaområdet. Utvecklingen av Kongahälla har haft stor påverkan på stadsbilden med en täthet och storskalighet som är ny för Kungälv. Nya resecentrum vid E6 och Kongahälla center har skapat nya entréer till staden, samtidigt som nybyggnation på 6 – 14 våningar är byggda eller under uppförande samt ett hus på 23 våningar som är planlagt men ännu ej byggt. Kongahällas höga bebyggelse tillsammans med höga hus (i Kungälvs mått mätt) i närliggande detaljplaner kommer förändra stadssiluetten i relation till den annars relativt låga bebyggelsen.

GRÖNSTRUKTUR

Cirka 70 meter väster om planområdet ligger Kongahällaparken, som är en förlängning av Bäckparken och utgör ett viktigt rekreation- och promenadstråk för centrala Kungälv med viss grönska, vatten och plats för lek. Bäcksparken sträcker sig från Kongahälla området ner till Nordre älv. Utmed parkens sträckning finns stora ytor som kan användas till sociala aktiviteter, hundpromenader etcetera samt lekplats, beachvolleyboll och minigolf.

SOCIALA FÖRUTSÄTTNINGAR

BARNPERSPEKTIV

För barn är det viktigt att det finns tillgång till ytor för lek, rekreation och aktivitet. Möjligheterna att tillgodose dessa behov är begränsade inom Kvarter 7. Däremot finns flera besökspunkter för barn i olika åldrar inom 500 meter från kvarteret, bland annat lekplatser i Kongahällaparken och Södra Bäckparken, Thorildskolan med tillhörande skolgård, Oasen sim-och ishall, Kongevi idrottsplats samt Mimers kulturhus med bibliotek och kulturskola.

För barn är det också viktigt att kunna röra sig säkert och självständigt i staden och ta sig till och från olika punkter och hemmet så som till exempel en fritidsaktivitet eller skolan. Från planområdet finns goda möjligheter att ta sig till övriga delar av Kungälv via gång- och cykelvägar eller kollektivtrafik

TILLGÄNGLIGHET

Tillgänglighet till planområdet är god, området är centralt beläget och lättillgängligt via gång- och cykelvägar, kollektivtrafik och biltrafik. Området har goda förutsättningar att leva upp till tillgänglighetskrav för funktionshindrade, dels med tanke på att området är plant, dels på grund av möjlighet till bil- och cykelparkering nära entréer och offentliga miljöer. Busshållplatser finns vid både Uddevallavägen och Kongahällagatan samt resecentrum som ligger ca 300 meter väster om planområde, vilket ger god tillgänglighet till kollektivtrafiken. Cykel- och gångstråk till övriga staden passerar genom planområdet.

MÖTESPLATSER

För äldre barn och vuxna finns flera mötesplatser i närhet och direkt anslutning till planområdet. I den omkringsliggande bebyggelsen vid Vita Fläcken finns flera restauranger och café. Inom 500 meter från planområdet finns mängder med mötesplatser för alla åldrar, Thorildskolan med lek och idrottsaktiviteter, utomhusgym, minigolf, simhall, Kongevi idrottsplats, folkets park, Mimers Hus gymnasium med tillhörande kulturhus och bibliotek, Kongahälla center etcetera.

REKREATION

Utöver stadens alla utbud och möjligheter till rekreation ligger Fontins naturreservat en dryg kilometer bort med vandringleder och elljusspår. Med cykel eller kollektivtrafik från resecentrum kan man även ta sig snabbt ut på landsbygden och till kusten.

SERVICE

Eftersom planområdet ligger i centrala Kungälv är befintlig kommersiell- och samhällsservice välutvecklad med tillgång till skolor, förskolor vård och- omsorgsboende etcetera. Kungälvs sjukhus ligger ca 400 meter norr om planområdet. Behov av skolplatser och annan serviceutveckling hanteras som helhetsgrepp för hela Kungälv.

TRAFIK

GATUNÄT OCH BILTRAFIK

Gatunätet i anslutning till Kvarter 7 är utbyggda enligt gällande detaljplan med undantag för delar av Hansagatan som vid fastigheten Vassen 1 i gällande detaljplan regleras som gångfartsområde.

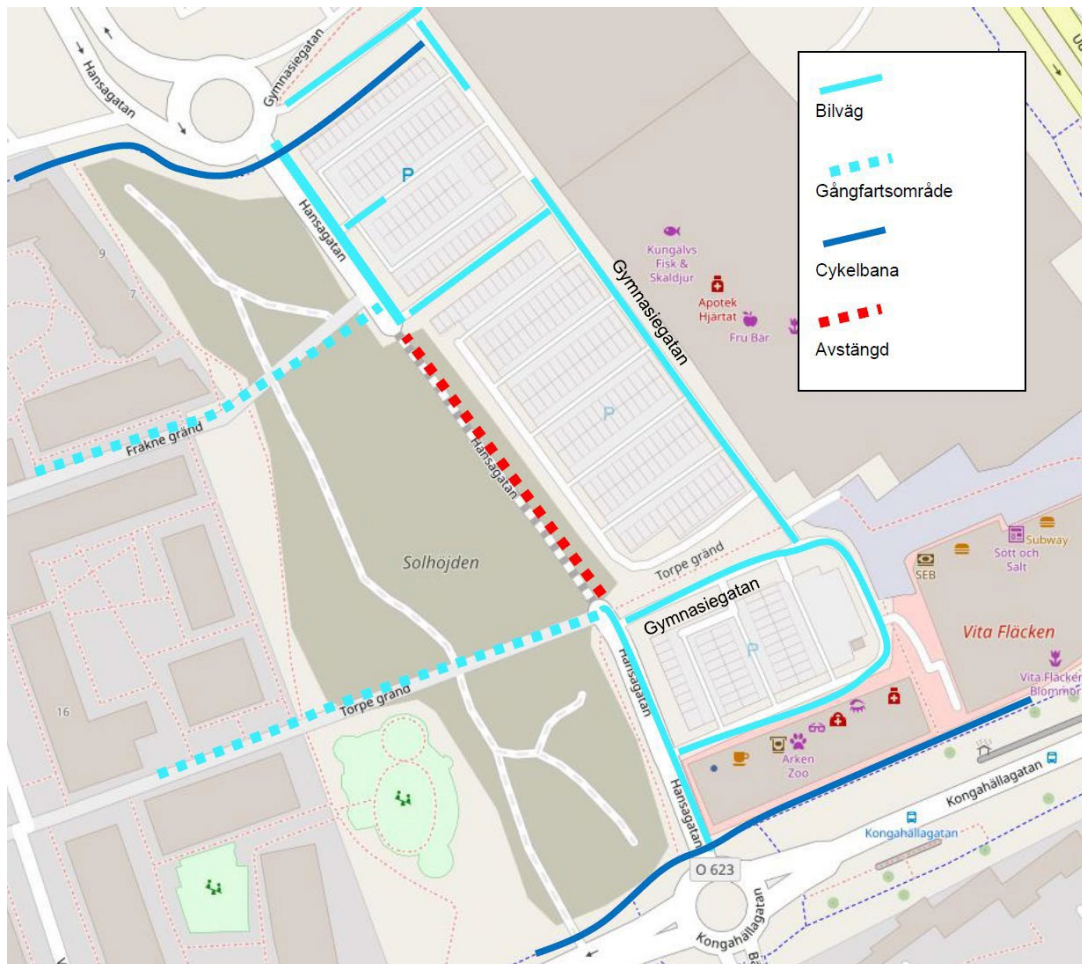

Bild 29. Karturklipp från trafikutredningen (Norconsult AB, 2023-05-11) som visar trafikinätet i dagsläget.

GÅNG-, CYKEL OCH MOPEDTRAFIK

Ett välanvänt gångstråk som sträcker sig från Kongahälla köpcenter via Torpe gränd och vidare förbi vita fläcken och Mimers hus går genom planområdet. Cykelbana finns längs Kongahällagatan och längs Inlandsgatan. Gångbanor och torgtytor i området används av cyklister men bara på vissa platser är de reglerade som GC-banor. I övrigt är cyklisterna hänvisade till att använda körbanor.

Planbeskrivning – Antagandehandling
Kungälv kommun
Ärende KS2022/0463

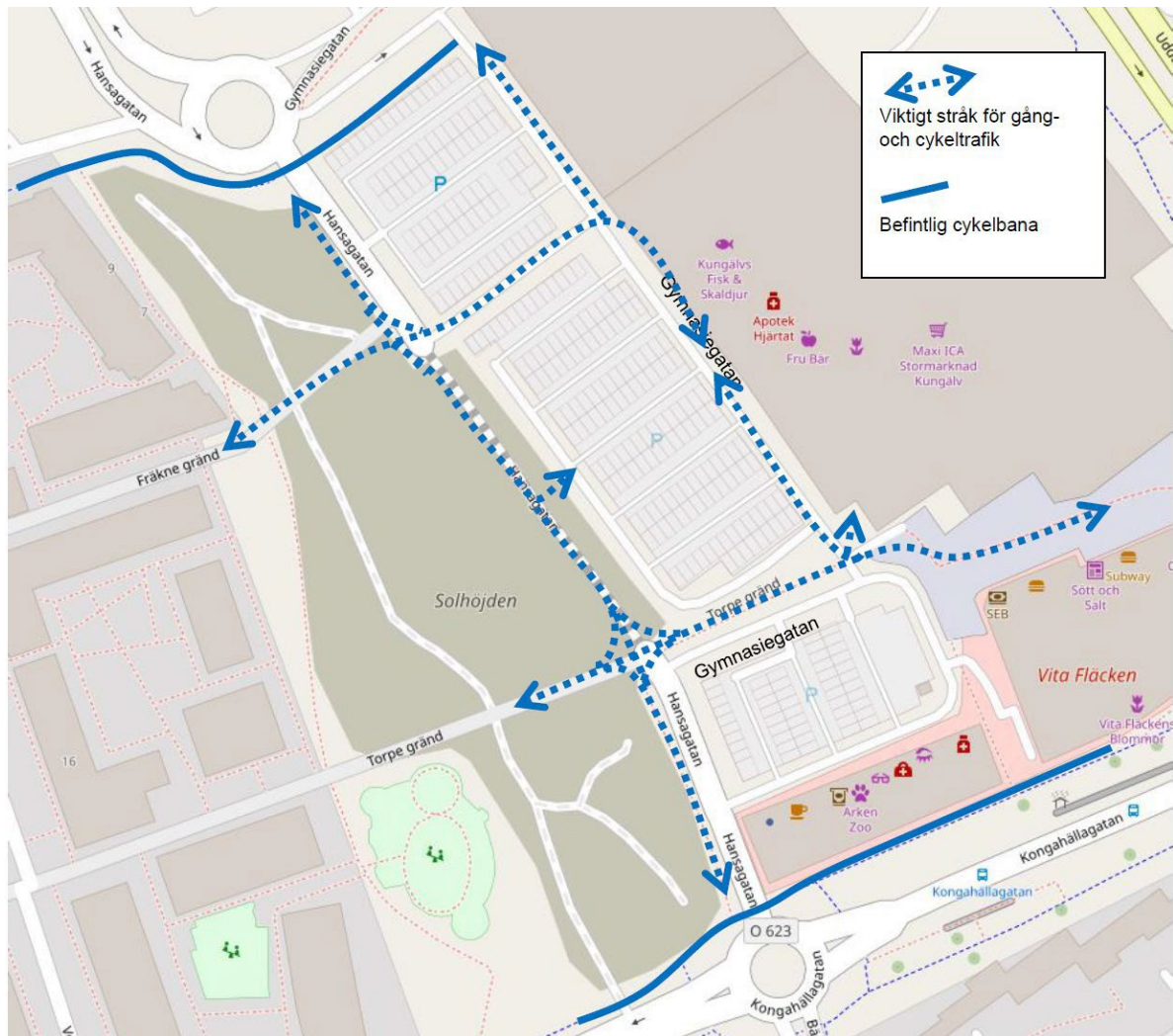

Bild 30. Karturklipp från trafikutredningen (Norconsult AB, 2023-05-11) som visar stråk där fotgängare och cyklister bedöms ha stort behov av att komma fram inom och i anslutning till planområdet.

KOLLEKTIVTRAFIK

Kvarter 7 byggs mycket nära flera kollektivtrafikhållplatser och ligger ca 350 meter från Kungälvns resecentrum med både lokal och regional kollektivtrafik. Det finns alla möjligheter för de som flyttar in till Kvarter 7 att välja att åka buss och därmed bidra till att uppfylla Kungälvns mål om ökad andel kollektivtrafiksresenärer.

TEKNIK

VATTEN OCH AVLOPP

I den södra delen av planområdet finns en vattenledningsservis i dimension 63 PE som är avsatt för ny bostadsbyggnation i området. Enligt genomförd VA- och dagvattenutredning (Sigma Civil, 2023-02-01) bedöms befintlig servis vara tillräcklig för att försörja det nya bostadskvarteret med dricksvatten. Beräkningen utgår ifrån en schablonberäkning (färre än 1000 anslutna) då faktiskt antal nya bostäder inte ännu är fastställt. En tryckstegringspump behövs för att försörja det högsta tappstället (ca 60 meter över marknivå).

I den södra delen av planområdet finns även en spillvattenservis avsatt för ny bostadsbyggnation. Servisen har dimension 200 PP vilket enligt VA- och dagvattenutredningen

bedöms ge tillräcklig kapacitet. Även här utgår beräkningen från att antalet anslutna inte kommer överstiga 1000 personer.

BRANDVATTEN

Vid brandvattenförsörjning via brandpost ska avståndet mellan brandposter och byggnad vara högst 75 meter. Därav anses inte att det finns behov utav en ny brandpost då det finns en befintlig brandpost precis intill exploateringsområdet.

EL

Elnät finns utbyggt till Kvarter 7. Kungälv Energi AB ansvarar för elnätet inom planområdet.

VÄRME

Fjärrvärmeledningar finns utbyggt till Kvarter 7, och möjlighet att ansluta nya byggnader till fjärrvärmenätet finns. Miljöprogram för Kongahälla (2010-09-24, rev 2015-05-13) anger att anslutning till fjärrvärmenätet bör ske.

AVFALL

Miljöprogram för Kongahälla (2010-09-24, rev 2015-05-13) eftersträvar att den totala mängden genererat avfall inte ska öka och den resurs som avfall utgör ska tas till vara i så hög grad som möjligt samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras. Inom Kongahälla finns en sopsugsanordning för matavfall och restavfall. Därtill anläggs gemensamma utrymmen anpassade för kärthantering och sortering av övrigt avfall.

KONSEKVENSER

FASTIGHETER OCH RÄTTIGHETER

Beskrivning av hur befintliga fastigheter och rättigheter påverkas i genomförandet av detaljplanen framgår mer detaljerat i avsnittet "Genomförande av detaljplanen - Fastighetsrättsliga frågor". Det är enbart kommunen och ägaren till den stora handelsfastigheten Intendenten 1 vars fastigheter och rättigheter som berörs av denna detaljplan. Det pågår en nära dialog om hur denna detaljplan ska genomföras parterna emellan varför någon konsekvenskarta och konsekvenstabell inte fyller något närmare syfte i just denna detaljplan.

RIKSINTRESSEN

Inga riksintressen bedöms påverkas av planförslaget.

HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP.

MILJÖBALKEN

Det aktuella planområdet omfattar inga av de intressen som enligt 3 kap. miljöbalken utgör särskilt markanvändningsintresse (jordbruk, skogsbruk, ekologiskt särskilt känsliga områden eller stora oexploaterade områden). Ett genomförande av planförslaget bedöms inte påverka något sådant markanvändningsintresse beläget utanför planområdet.

MILJÖKVALITETSNORMER

LUFT

Kommunen har tagit fram en luftutredning, 2024 som redovisar prognoser för luftföroreningar i det aktuella området (se Luftutredning för Kungälv stadskärna, COWI juni 2024).

I utredningen analyseras gaturummets halter av partiklar (PM_{10}) och kvävedioxid (NO_2) samt trafikens påverkan, med beräkningar både för nuläge och framtida scenario med tillkommande handels- och trafikbelastning.

Utredningen visar att de beräknade halterna ligger under gällande miljökvalitetsnormer (MKN) för både PM_{10} och NO_2 , samt att även miljökvalitetsmålet Frisk luft förväntas klaras i gaturummet och planområdet, även med ökad trafikbelastning. Detta indikerar att luftkvaliteten enligt utredningen bedöms uppfylla miljökvalitetsnormerna trots förtätningen.

Planområdets centrala läge ger dessutom goda förutsättningar för ett hållbart resande, med närhet till service, handel och kollektivtrafik inom kort gång- och cykelavstånd. Om arbetet med att förändra resevanor och minska bilberoendet blir så framgångsrikt som förväntat, kan de lägre trafikmängderna som redovisas i luftutredningen bli verklighet, vilket skulle innebära en minskad risk för försämring av luftkvaliteten i området.

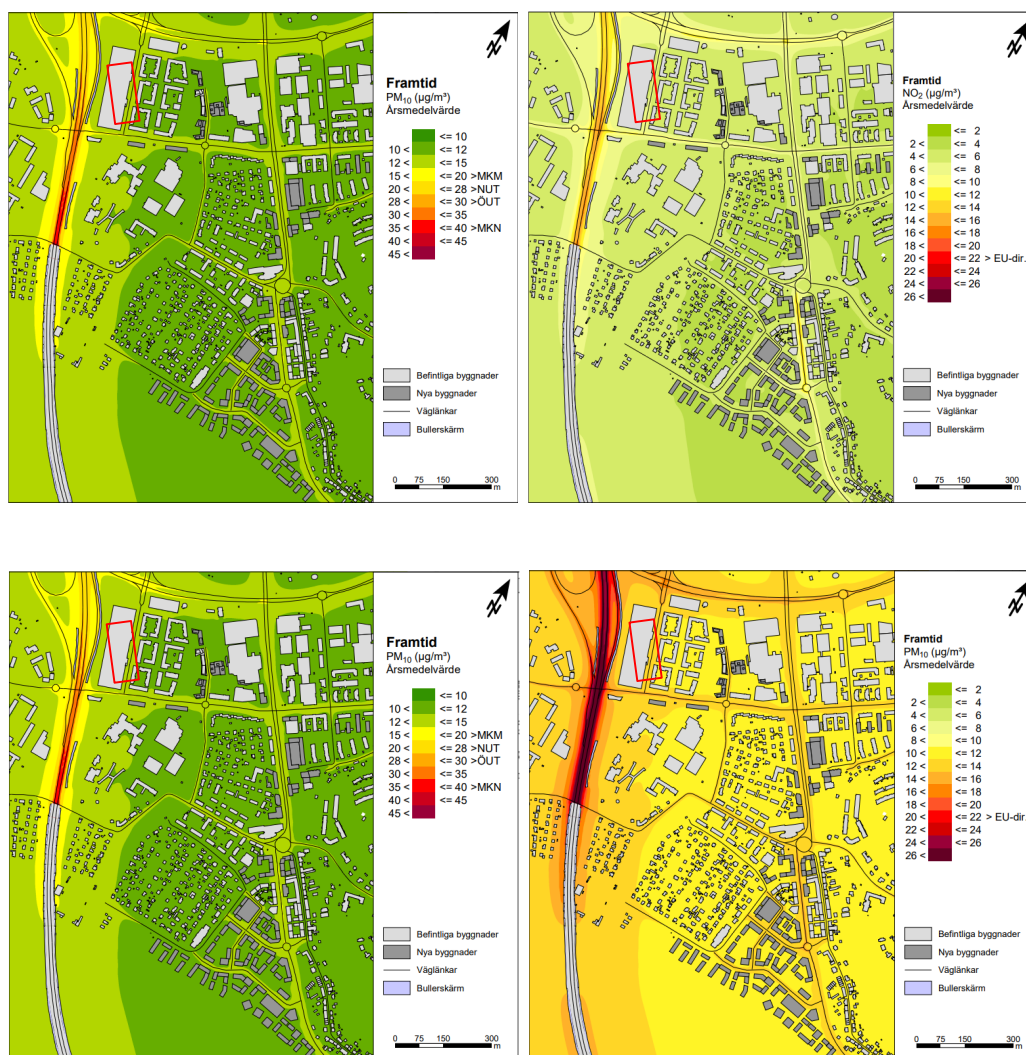

Bild 31. Utdrag från utredning: Luftutredning för Kungälv stadskärna.

VATTEN

I kompletterande dagvattenutredning för Kvarter 7 (Norconsult, 2025-05-26) har föroreningsberäkningar för planområdet efter exploatering utförts på liknande sätt som innan exploatering i StormTac v.25.1.4. Resultatet redovisas för föroreningssituationen i två scenarier: med endast oljeavskiljare installerat på norra och södra parkeringen samt med en kombination av underjordiskt magasin anlagt vid torgytan och oljeavskiljare installerat på norra och södra parkeringen.

Vid en jämförelse av föroreningssituationen innan och efter exploatering, med och utan inlagd dagvattenåtgärd, beräknas samtliga föroreningar minska i både halt och mängd. Beräknade föroreningshalter före och efter exploatering (inklusive dagvattenåtgärd) beräknas underskrida Kungälv kommunens riktvärden för alla beräknade ämnen utom för suspenderade partiklar vilken beräknas överskrider riktvärdet. Den beräknade halten suspenderade partiklar är högre innan exploatering än efter, och minskas ytterligare efter exploatering om föreslagen dagvattenåtgärd genomförs.

Skillnaderna i föroreningshalter och föroreningsmängderna före och efter exploatering (inklusive dagvattenåtgärd) beräknas vara förhållandevis små, vilket beror på att andelen hårdgjorda ytor inom området är omfattande redan i befintlig situation. Den planerade markanvändningen innebär att en befintlig parkeringsyta omvandlas till en takyta. Dagvatten från denna yta kommer att avledas till ett planerat nedsänkt dagvattenmagasin. Magasinet är dimensionerat för att möjliggöra fördröjning av avrinningen samt för att åstadkomma en viss reduktion av föroreningsinnehållet, främst genom sedimentation. Resterande del av planområdet erhåller samma utformning som innan exploatering och kommer fortsatt att nyttjas som parkeringsyta där oljeavskiljare är installerad sedan tidigare.

Komarlsbäcken bedöms inte påverkas negativt av den planerade exploateringen eftersom både föroreningshalter och -mängder beräknas minska till följd av den förändrade markanvändningen och de föreslagna dagvattenåtgärderna.

Vidare kan även utspädningseffekten beaktas i bedömningen. Nordre Älv, som utgör recipient för dagvatten från planområdet, är ett cirka 15 kilometer långt vattendrag med ett avrinningsområde på uppskattningsvis 7 000 ha. Planområdet omfattar ca 1 ha, vilket motsvarar ungefär 0,014 % av det totala avrinningsområdet. Mot bakgrund av denna förhållandevis begränsade andel kan det med rimlig säkerhet antas att påverkan på miljökvalitetsnormerna (MKN) för Nordre Älv som recipient är försumbar. Den stora utspädningskapaciteten innebär att föroreningar från planområdet inte förväntas medföra någon mätbar påverkan på vattenkvaliteten i recipienten.

MILJÖ

MILJÖBEDÖMNING

Ställningstagande 4 kap. 33 b § plan- och bygglagen (2010:900)

Kommunens bedömning är att genomförandet av aktuell detaljplan inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta med hänsyn till detaljplanens förutsättningar och dess påverkan på människors hälsa, miljö och hushållning av mark och vatten. De frågor och risker som framkommit i undersökningen av betydande miljöpåverkan bedöms kunna hanteras inom ramen för planarbetet.

Motivet till ställningstagandet grundas på att marken redan är ianspråktagen och att de värden som i miljöbalkens mening utgör betydande miljöpåverkan uppnås eller inte finns inom planområdet.

Länsstyrelsen har i ett undersökningssamråd 2022-12-06 angett att de delar kommunen bedömning.

HÄLSA OCH SÄKERHET

OMGIVNINGSBULLER

Buller har beräknats i en utredning (PE Teknik & Arkitektur 2023-05-24). I plankartan regleras utformningen av bostäderna i Kvarter 7 för att säkerställa goda boendemiljöer i alla lägenheter och på uteplatser.

FYSISK MILJÖ

BEFINTLIG BEBYGGELSE

Den planerade bebyggelsen bedöms inte medföra någon direkt påverkan på befintlig bebyggelse i området. Markanvändningen i den nya detaljplanen är snarlik med den gällande detaljplanen med den största skillnaden att högre byggnadshöjder tillåts i Kvarter 7. Det innebär att viss skuggning av Kvarter 6 ökar under morgontimmarna, dock påverkas Kvarter 6 av skuggning även om Kvarter 7 skulle byggas enligt gällande detaljplan, läs mer under Sol- och skuggförhållande, sida 65-68 Utöver det kan utformning av allmänplatsmark påverka omringliggande fastigheters möte med gatan och miljön direkt utanför bostäderna, se mer på sida 69, Konsekvenser trafik.

STADSBILD

I Kongahällaområdet och närliggande detaljplaner har flera hög hus (i Kungälv's mått mätt) redan uppförts, är under uppförande eller planlagts. Trots föreslagen höjd och utbredning i aktuell detaljplan kan påverkan på Kungälv's stadsbild ses som en del av helheten med hög bebyggelse i Kongahällaområdet. Kvarter 7 kommer inte sticka upp som en solitär utan bli en av flera höga byggnader som speglar den högre tätheten och stadsmässigheten i Kongahällaområdet. Det betyder inte att påverkan på stadsbilden ska försummas. Det nya kvarteret kommer sticka upp över majoriteten av bebyggelsen i stadsdelen Kongahälla och kringliggande områden. Det bli en upptrappning mellan det sedan tidigare uppförda eller planlagda kvarter 6 och 10 i väster och kvarter 14 i öst, se bild 32 nedan och *sammanfattning av planförslaget* (SX-X). Dessa byggnader kommer tillsammans signalera Kongahälla från långt håll samt förstärka bilden av en stadsdel med hög exploateringsgrad och stadsmässighet.

Bilderna nedan illustrerar den nya bebyggelsen inom Kvarter 7 tillsammans med de andra planerade eller uppförda höga hus i förhållande till befintlig bebyggelse sett från södra påfarten av Nordreälvbron (E6)

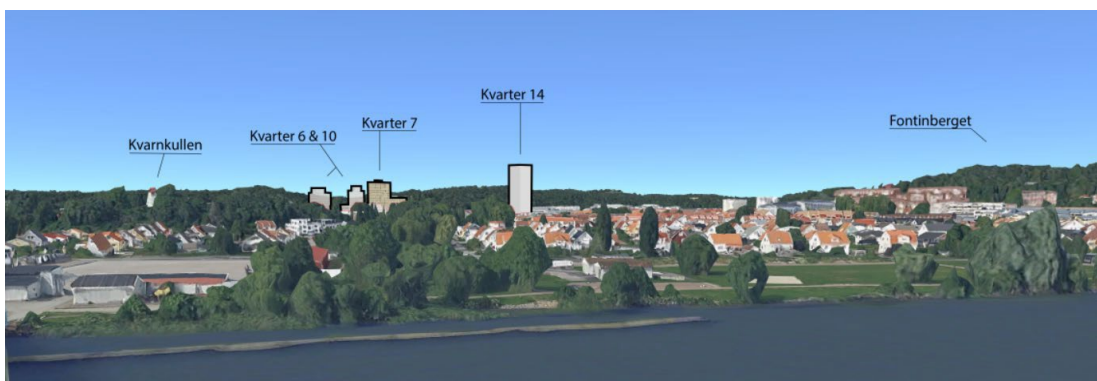

Bild 32. Illustration av Kvarter 7 samt planlagd eller uppförd bebyggelse i Kvarter 6, 10 och 14. Vy från Nordreälvbron (E6).

SOL- OCH SKUGGFÖRHÅLLANDEN

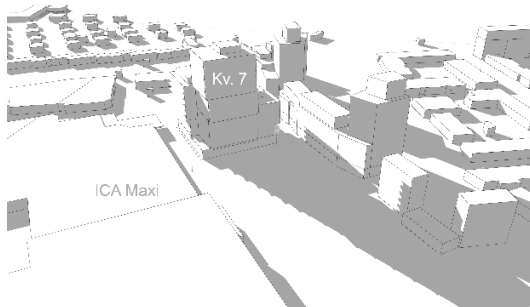
Sol- och skuggförhållanden har studerats under framtaget av detaljplanen. Studien visar att vid vår- och höstdagjämning - 20 mars / 23 september, då sol-förhållanden är identiska, påverkas omringliggande planlagd bostadsbebyggelse av skuggning från Kvarter 7 på morgonen fram till

Planbeskrivning – Antagandehandling
Kungälv kommun
Ärende KS2022/0463

ca kl 9.30. Vintertid är skuggorna längre, men det är fortfarande begränsat till ett par timmar per dygn. Påverkan av skuggning från Kvarter 7 på omkringliggande butiker och verksamheter bedöms vara begränsad, då ICAs fastighet som ligger nordost om Kvarter 7 inte har några uteservering eller verksamheter som ligger direkt mot den berörda fasaden.

Utifrån den gjorda studien bedömer kommunen att påverkan på befintlig eller planlagd bebyggelse är begränsad till ett par timmar på morgonen utmed Hansagatan och på ICA Maxi utmed Gymnasiegatan på eftermiddagen.

Vår- och höstdagsutjämning 20 mars / 23 september

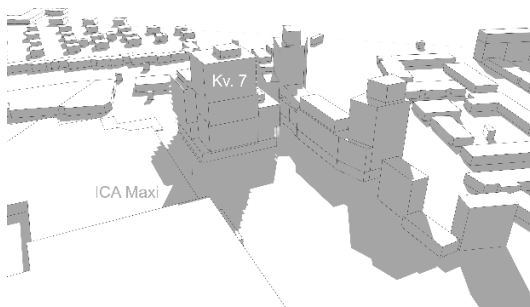

KI 09.00

Vy

Plan

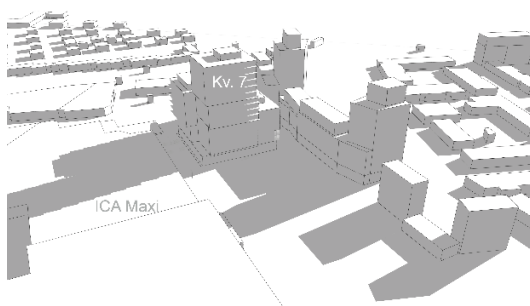

KI 12.00

Vy

Plan

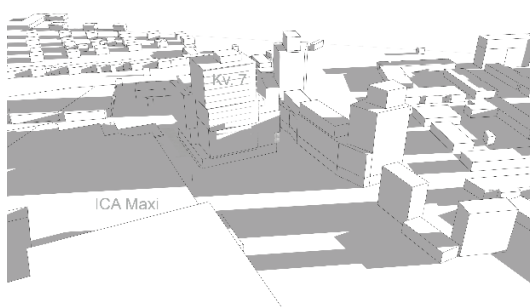

KI 15.00

Vy

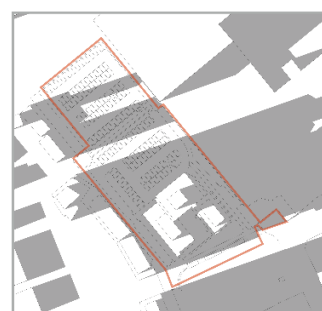

Plan

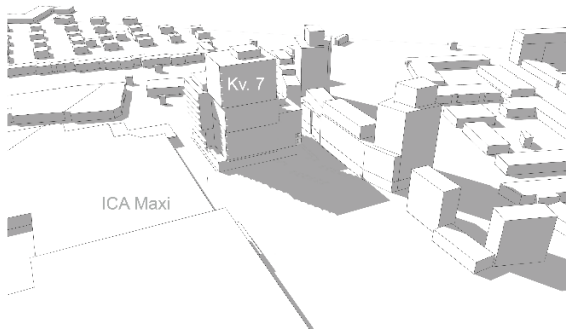
KI 17.00

Vy

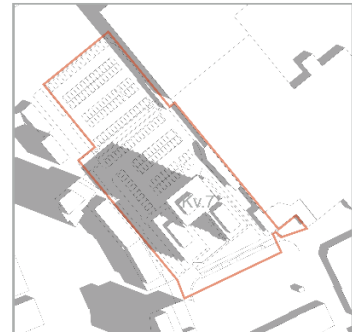
Plan

Sommarsolstånd 21 juni

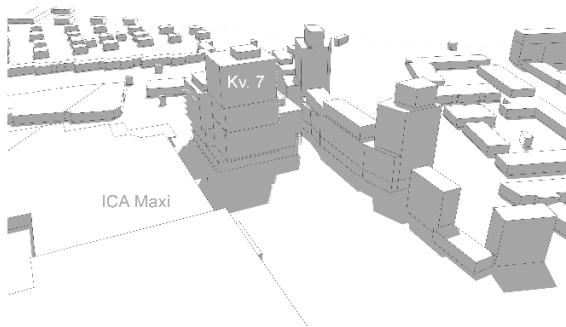

KI 09.00

Vy

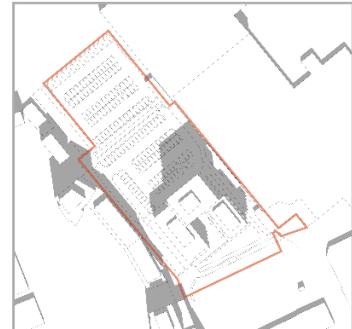

Plan

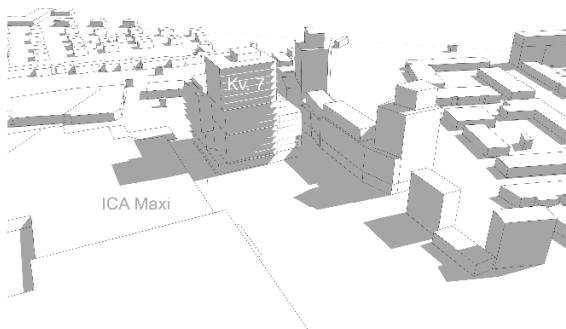

KI 12.00

Vy

Plan

KI 15.00

Vy

Plan

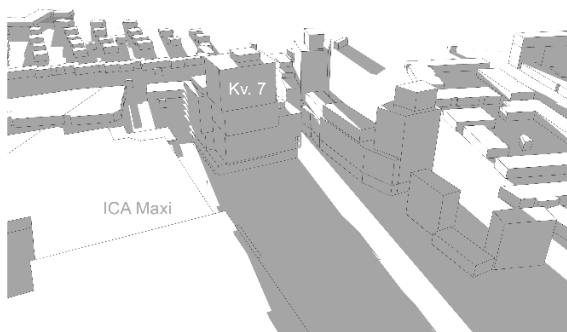
KI 17.00

Vy

Plan

Vintersolstånd 21 december

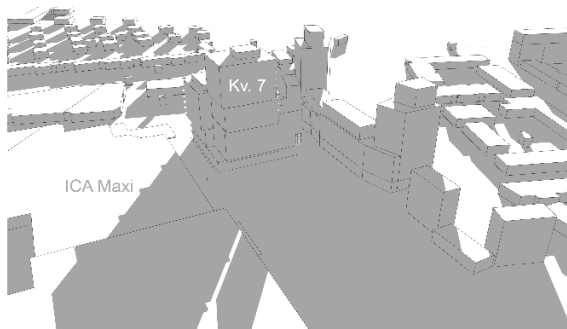

KI 10.00

Vy

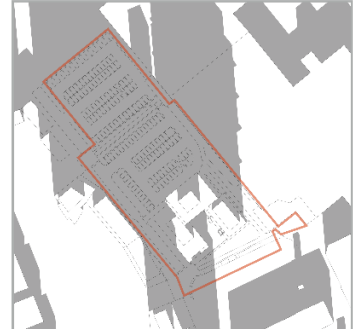

Plan

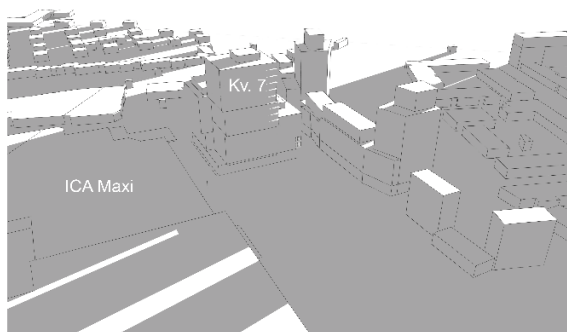

KI 12.00

Vy

Plan

KI 15.00

Vy

Plan

Bild 33. Sol- och skuggstudie

SOCIALA KONSEKVENSER

BARNPERSPEKTIV

Vid nybyggnation inom kvarter 7 kan antalet barn och ung öka i viss utsträckning vilket ökar efterfrågan på fler platser inom förskola och skola. Eftersom det inom planområdet inte möjliggörs för detta kommer behovet behöva täckas utom planområdet. Utbyggnaden av kvarter 7 ligger med i kommunens prognoser för utbyggnad av förskola och skola i centrala Kungälv. Förskola och skola finns inom gång- och cykelavstånd i centrala Kungälv.

För säkrare gång- och cykelvägar till bland annat skolor i närområdet ska gångbanor och torg inom planområdet anpassas för att säkerställa trygga miljöer och övergångar.

TILLGÄNGLIGHET

Planområdet bedöms ha goda förutsättningar för att leva upp till tillgänglighetskraven för funktionshindrade. Planområdet och omkringliggande bebyggelse ligger på ett relativt plant område med god tillgänglighet för parkering av både bil och cykel nära entré.

Kvarter 7 byggs mycket nära flera kollektivtrafikhållplatser. Det finns alla möjligheter för de som flyttar in till Kvarter 7 att välja att åka buss och därmed bidra till att uppfylla Kungälv's mål om ökad andel kollektivtrafiksresenärer.

När stora delar av Gymnasiegatan görs om till gång- och cykelstråk förlängs gångfartsområdet Fräkne Gränd som gång- och cykelstråk hela vägen till ICA och det skapas ett brett gång- och cykelstråk längs Gymnasiegatan mellan ICA och Kvarter 7. Detta och att gångfartsområdet Torpe Gränd kopplas ihop med GC-bana hela vägen fram till Vita Fläcken söder om Kvarter 7 ökar tillgängligheten för fotgängare och cyklister inom Kongahälla området. De som flyttar in i Kvarter 7 har mycket goda möjligheter att kunna gå och cykla till många viktiga målpunkter och därmed bidra till att uppfylla Kungälv's mål om ökad andel hållbara resor.

Mer detaljerad prövning för tillgängligheten till och inom byggnaderna sker vid bygglovsprocessen.

MÖTESPLATSER

Planförslaget anses av kommunen få en positiv effekt för mötesplatser då det bidrar till inramningen av torget och vita fläcken söder om kvarteret. Det bidrar med underlag för handel genom förtätning i centrala delar samt möjliggör för ytterligare lättillgängliga verksamheter utmed ett centralt stråk för gång- och cykeltrafik i centrala Kungälv.

TRAFIK

MOTORTRAFIK

Parkeringsplatsen norr om Kvarter 7 måste anpassas efter förslag på nya infarter och tillkommande ny entré till ICA Maxi. De kommer även utökas med fler parkeringsplatser.

I gällande detaljplan (Detaljplan för Gärdet 1:20, Intendenten 1 m.fl. *Kongahälla Östra*) är Hansagatan avsedd att utformas som ett gångfartsområde. Ett gångfartsområde innebär att hela gaturummet delas av samtliga trafikanter och att fordon ska framföras i gångfart. En sådan utformning är främst lämplig på platser där gångtrafiken dominerar och där den motoriserade trafiken är begränsad, se trafikutredning för Kvarter 7 (Norconsult AB, 2023-05-11).

Enligt trafikutredningen (2023) beräknas trafikmängden på Hansagatan uppgå till cirka 6 500 fordon per årsmedeldygn (ÅDT) år 2045. Vid denna trafikmängd bedöms den motoriserade trafiken utgöra den dominerande trafikformen. Mot denna bakgrund bedöms ett gångfartsområde inte vara en lämplig utformning, eftersom det inte ger tillräckliga förutsättningar för en trygg, tillgänglig och trafiksäker miljö för gående.

I stället föreslås Hansagatan utformas som en lågfartsgata med en 3 meter bred gångbana längs den västra sidan och en 5,5–6 meter bred körbana för motorfordon och cykeltrafik. Körbanan dimensioneras så att motorfordon och cyklister kan mötas, men utformas samtidigt så att hastigheterna hålls låga och genomfartstrafik inte gynnas. För att ytterligare dämpa hastigheterna och stärka trafiksäkerheten föreslås upphöjda korsningar vid Torpe gränd och Fräkne gränd. Därutöver anordnas en avsmalning mitt på sträckan med en gångpassage över Hansagatan. Sammantaget syftar åtgärderna till att skapa en trygg och tillgänglig gatumiljö med god framkomlighet för oskyddade trafikanter samtidigt som gatans funktion för den förväntade trafikmängden säkerställs.

Gymnasiegatan öster om Kvarter 7 anpassas efter ny entré till ICA och blir en gata främst för

Planbeskrivning – Antagandehandling
Kungälv kommun
Ärende KS2022/0463

fotgängare och cyklister. Vissa fordon så som renhållningsfordon och utryckningsfordon måste dock fortfarande kunna komma in på Gymnasiegatan.

Längs Gymnasiegatan söder om Kvarter 7 skall GC-trafik kunna komma fram och en ny angörings- och parkeringsficka behöver anläggas.

GÅNG- OCH CYKELTRAFIK

Planförslaget innebär att gång- och cykeltrafik får en tydligare prioritet i öst-västlig riktning än i gällande detaljplan, med utpekade stråk mellan målpunkter.

På Hansagatan som i gällande plan var gångfartsgata har mängden beräknad trafik gjort att det anses lämpligare med separat yta, en trottoar för gående med cyklar och motortrafik delar på körbanan.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Planförslaget har tagits fram av enhet Plan, Samhälle och utveckling, Kungälv kommun, i samarbete med representanter från andra enheter och förvaltningar. Följande kompetenser från Kungälv kommun har medverkat i planarbetet: planarkitekt, mark- och exploateringsingenjör, projektledare, lantmäteringenjör, GIS-ingenjör, VA-ingenjör, trafikingenjör, miljöinspektör, bygglovshandläggare.

SAMHÄLLE OCH UTVECKLING

Pernilla Attnäs Björk
Plan- och MEX chef

Tanya Dam
Planarkitekt

Josefin Brodén
Planarkitekt

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Antagandehandling
Ärende: KS2022/0463
2026-08-19

Granskningsutlåtande

Detaljplan för bostäder,

DEL AV GÄRDET 1:20 OCH KAROLINEN 1, "KVARTER 7"

Kungälv, Kungälv kommun

Granskningsutlåtande
Kungälv kommun
Ärende: KS2022/0463

INNEHÅLL

INLEDNING	3
GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE	3
SAMMANFATTNING	4
INKOMNA SYNPUNKTER	8
STATLIGA MYNDIGHETER.....	8
STATLIGA BOLAG.....	9
REGIONALA ORGAN.....	10
KOMMUNALA NÄMNDER, BOLAG OCH FÖRVALTNINGAR.....	11
ÖVRIGA INKOMNA SYNPUNKTER.....	14
SAKÄGARE	15
BOSTADSRÄTTSSINNEHAVARE, HYRESGÄSTER OCH BOENDE	18
INKOMNA SYNPUNKTER VID GRANSKNINGSMÖTE	45
FÖRÄNDRING AV PLANFÖRSLAGET	46
BILAGA 1. LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE	48

INLEDNING

GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE

Förslag till detaljplan för del av Gärdet 1:20 och Karolinen 1, "Kvarter 7" har varit utställt på granskning under perioden 22 december 2025 till 30 januari 2026. Granskningshandlingar har sänts till berörda kommunala och statliga myndigheter och organ samt till berörda sakägare. Förslaget har även varit tillgängligt för påseende under granskningstiden hos Kundcenter i Stadshuset, på Stadsbiblioteket samt på kommunens hemsida. Kungörelse om granskning har anslagits på kommunens officiella anslagstavla och annonserats i Kungälv-Posten. Ett granskningsmöte öppet för allmänheten hölls 15 januari 2026.

Möjlighet att tycka till om planförslaget har även funnits i tidigare skede. Planförslaget var utställt på samråd under perioden 8 april 2024 till 3 maj 2024. Samrådshandlingar sändes till berörda kommunala och statliga myndigheter och organ samt till berörda sakägare. Förslaget var även tillgängligt för påseende under samrådstiden hos Kundcenter i Stadshuset samt på kommunens hemsida. Kungörelse om samråd anslogs på kommunens officiella anslagstavla och annonserades i Kungälv-Posten. Ett samrådsmöte öppet för allmänheten hölls 17 april 2024.

I detta granskningsutlåtande redovisas endast de skriftliga synpunkter som inkommit under granskningsperioden, samt kommunens svar på dessa. De skriftliga synpunkter som inkom under samrådet finns redovisade i en samrådsredogörelse där även kommunens svar på inkomna synpunkter redovisas. Samrådsredogörelsen finns tillgänglig på kommunens hemsida.

YTTRANDE FRÅN	UTAN ERINRAN	MED ERINRAN	SYNPUNKT SOM EJ TILLGODOSETTS
1. Länsstyrelsen	X		
2. Lantmäteriet		X	
3. SGI	X		
4. Trafikverket	X		
5. Luftfartsverket	X		
6. Svenska Kraftnät	X		
7. Swedavia	X		
8. Vattenfall	X		
9. Postnord	X		
10. Västtrafik		X	
11. BORF	X		
12. Miljö- och byggnadsnämnden		X	
13. Kungälv Energi	X		
14. Nordion Energi AB	X		
15. Fastighetsägare 1		X	Minska byggnadernas höjd och exploateringsgraden samt behåll Hansagatan som gångfartsområde.
16. Fastighetsägare 2		X	Behåll Hansagatan som gångfartsområde.
17. Privatperson 1		X	Minska byggnadernas höjd samt lös parkerings- och trafiksituationen.
18. Privatperson 2		X	Bygg inte 16 våningar. Behåll Hansagatan som gångfartsområde och säkerställ parkering.
19. Privatperson 3		X	Minska byggnadernas höjd och exploateringsgraden samt behåll Hansagatan som lågtrafikerad gångfartsområde.
20. Privatperson 4		X	Se respektive yttrande.
21. Privatperson 5		X	Se respektive yttrande.

22. Privatperson 6		X	Se respektive yttrande.
23. Privatperson 7	X		
24. Privatperson 8		X	Se respektive yttrande.
...			
52. Privatperson 36		X	Se respektive yttrande.

SAMMANFATTNING

Under granskningen inkom huvudsakligen synpunkter med erinran från privatpersoner och bostadsrättsinnehavare som bor i anslutning till Kvarter 7. Länsstyrelsen, SGI och Trafikverket har inte lämnat någon erinran mot planförslaget. Lantmäteriet och Miljö- och byggnadsnämnden har haft synpunkter på tydlighet i plankartan. Miljö- och byggnadsnämnden har även haft synpunkter om markmiljö och behov av att ta grundvattenprover.

Flera synpunkter från privatpersoner och bostadsrättsinnehavare har varit återkommande, huvudsakligen rörande Hansagatans trafik och utformning, bilparkering, och byggnadshöjder/exploateringsgrad. I sammanfattningen finns svar på frågor rörande Hansagatan, bilparkeringsplatser och byggnadshöjder/exploateringsgrad.

Antagandeförslaget bygger huvudsakligen på granskningsförslaget med vissa justeringar.

HANSAGATANS FUNKTION, UTFORMNING OCH TRAFIKPÅVERKAN:

Flera synpunkter har inkommit avseende Hansagatans utformning i planförslaget. Synpunkterna avser främst att delar av Hansagatan inte längre planläggs som gångfartsområde, vilket anges i gällande detaljplan för Kongahälla Östra, Gärdet 1:20, Intenden 1 m.fl., som vann laga kraft år 2016. De inkomna synpunkterna uttrycker en oro för att förändringen kan leda till ökade trafikflöden, högre hastigheter, försämrad trafiksäkerhet samt negativa konsekvenser för boendemiljön genom ökat buller och försämrad luftkvalitet. Kommunen har förståelse för dessa farhågor eftersom trafikmiljön har stor betydelse för både trafiksäkerheten, den upplevda tryggheten och boendemiljön.

Den gällande detaljplanen för Kongahälla Östra baserades bland annat på trafikutredningen *PM Trafikanalys Kongahälla* (Sweco, 2013). I utredningen beräknades trafikflödet på den aktuella delen av Hansagatan uppgå till cirka 200 fordonsrörelser per årsmedeldygn i ett framtida scenario. Prognosen utgick från ett trafikmönster där en större andel av biltrafiken som kom in i området från norr respektive söder antogs svänga in mot parkeringsområdena och parkeringsanläggningen vid ICA Maxi, i stället för att fortsätta längs Hansagatan i nord-sydlig riktning. En stor del av den norrifrån inkommande trafiken antogs därför svänga in via Fräkne gränd, medan en stor del av den söderifrån inkommande trafiken antogs svänga in via Torpe gränd. Trafiken förutsattes därmed huvudsakligen fördelas i öst-västlig riktning genom området. Utifrån dessa antaganden och de beräknade trafikmängderna bedömdes det finnas förutsättningar att planlägga sträckan mellan Fräkne gränd och Torpe gränd som gångfartsområde.

Planens utgångspunkt var att den huvudsakliga biltrafiken genom området skulle ledas via Gymnasiegatan, förbi ICA. Syftet med denna trafiklösning var att begränsa genomfartstrafiken på Hansagatan genom planområdet.

Utfallet har dock visat att trafikmönstret avviker från de antaganden som låg till grund för 2013 års utredning. Hansagatan används i betydligt större omfattning än vad som tidigare förutsattes. Erfarenheter från den befintliga trafikmiljön visar även att regleringen som gångfartsområde inte i sig har varit tillräcklig för att styra trafikflödena eller säkerställa de låga

hastigheter som eftersträvades. Den faktiska användningen av gatan har därmed kommit att avvika från de planeringsförutsättningar som låg till grund för den gällande detaljplanen.

Efter att detaljplanen antagits genomfördes år 2017 en mer omfattande trafikanalys och trafiksimulering för Kongahällaområdet. Syftet var att analysera den framtida trafiksituationen utifrån den fortsatta utbyggnaden av stadsdelen och ett mer utvecklat trafiknät. Analysen visade att trafikflödet på den aktuella delen av Hansagatan för prognosåret 2040 beräknades uppgå till cirka 6360 fordonsrörelser per årsmedeldygn. Trafikanalysen visade samtidigt att trafikfördelningen i området avvek från de antaganden som låg till grund för 2013 års utredning. En större andel av trafiken beräknades använda Hansagatan i nord-sydlig riktning, medan en mindre andel än tidigare antagits beräknades fördelas via Fräkne gränd och Torpe gränd. Den prognostiserade trafikmängden på Hansagatan var därmed avsevärt högre än vad som låg till grund för beslutet att reglera sträckan som gångfartsområde.

I samband med framtagandet av detaljplanen för Kvarter 7 genomfördes därefter en kompletterande trafikutredning (2023) som utgick från och vidareutvecklade analyserna från 2017. Utredningen visar att trafikflödet på Hansagatan beräknas uppgå till ca 6500 fordonsrörelser per årsmedeldygn år 2040. Ökningen jämfört med 2017 års prognos är begränsad och beror huvudsakligen på uppdaterade trafikprognoser för Kongahällaområdet som helhet. Den tillkommande bebyggelsen inom Kvarter 7 bedöms endast bidra till en mindre del av trafikökningen. Mot denna bakgrund bedöms planförslaget endast medföra en marginell förändring av trafikförhållandena på Hansagatan jämfört med de förutsättningar som redan låg till grund för trafikanalyserna från 2017. Den begränsade förändringen av trafikflödena innebär även att planförslagets påverkan på bullersituationen för befintliga bostäder i och omkring planområdet bedöms vara liten. Vad gäller luftkvalitet har frågan beaktats inom ramen för planarbetet och planförslaget bedöms inte medföra att gällande miljökvalitetsnormer för utomhusluft överskrids.

Hansagatan var i det ursprungliga planförslaget (gällande detaljplan) avsedd att regleras som gångfartsområde. Efter att trafikprognoserna har uppdaterats bedömer kommunen att förutsättningarna för en sådan reglering inte längre föreligger. Ett gångfartsområde förutsätter att andelen gående är stor i förhållanden till andelen motorfordon. De prognostiserade trafikmängderna på Hansagatan bedöms inte uppfylla dessa förutsättningar.

Planförslaget har därför reviderats och Hansagatan regleras i stället som GATA. Samtidigt bedöms flödet av oskyddade trafikanter vara större i öst-västlig riktning längs Torpe gränd och Vita Fläcken samt längs Gymnasiegatan, utmed ICA Maxis fasad, än på den aktuella sträckan av Hansagatan. För att skapa en sammantaget mer trafiksäker och tillgänglig trafikmiljö för oskyddade trafikanter inom planområdet bedöms det därför vara mer lämpligt att den huvudsakliga biltrafiken leds via Hansagatan i stället för Gymnasiegatan.

Att området regleras som GATA innebär inte att kommunen frångår ambitionen att skapa en trygg och trafiksäker gatumiljö med låga hastigheter. Kommunens inriktning är att Hansagatan ska utformas som en lågfartsgata med fokus på trafiksäkerhet, tillgänglighet och goda förutsättningar för oskyddade trafikanter. Gatan föreslås utformas med en cirka 3 meter bred gångbana längs den västra sidan samt en cirka 5,5 meter bred körbana där cykeltrafik sker i blandtrafik.

För att begränsa hastigheterna och stärka trafiksäkerheten föreslås upphöjda korsningar vid Torpe gränd och Fräkne gränd. I anslutning till den framtida gångpassagen över Hansagatan finns redan idag en avsmalning av gatan som bidrar till att dämpa hastigheterna. De föreslagna åtgärderna syftar sammantaget till att sänka fordons hastigheterna samt förbättra framkomligheten och säkerheten för oskyddade trafikanter. För en mer detaljerad beskrivning hänvisas till planbeskrivningen, avsnittet Planförslag - Allmänplats.

Sammantaget bedömer kommunen att planförslaget ger förutsättningar för en trafiksäker och tillgänglig trafikmiljö på Hansagatan samtidigt som gatans funktion i det framtida Kongahällaområdet kan tillgodoses.

BILPARKERINGSPLATSER

Flera synpunkter har inkommit avseende parkeringssituationen i Kongahällaområdet. Synpunkterna berör främst parkeringsbehovet i samband med den pågående förtätningen av området och farhågor om att antalet parkeringsplatser inte kommer att vara tillräckligt.

Detaljplanen för Kvarter 7 har utformats utifrån kommunens gällande parkeringsnorm, antagen av kommunfullmäktige den 4 december 2025. Parkeringsnormen baseras på nuvarande bilinnehav, bedömd framtida färdmedelsfördelning samt lokala förutsättningar i Kungälv kommun. För Kvarter 7 kommer parkeringsbehovet att lösas dels inom den egna fastigheten genom ett underbyggt garage, dels genom parkeringsköp i parkeringsanläggningen Tre Kungar.

De omkringliggande kvarteren 3, 6, 10 och 14, som är planlagda, under uppförande eller färdigställda, har utgått från ett parkeringstal om 0,8 parkeringsplatser per lägenhet. Parkeringsbehovet för dessa kvarter har helt eller delvis lösts genom parkeringsköp i kommunala anläggningar som till exempel Palissaden eller Tre Kungar. De parkeringsplatser som avser ännu inte färdigställda projekt är redan beaktade i den återstående kapaciteten i de kommunala parkeringsanläggningarna. Det översta våningsplanet i parkeringsanläggningen Tre Kungar har hittills inte tagits i bruk, men öppnas upp succesivt när fler kvarter färdigställs.

Kommunen avser inte att planera för ett högre antal parkeringsplatser än vad som följer av gällande parkeringsnorm. Kongahälla är centralt beläget i Kungälv med närhet till service, handel och resecentrum samt goda kollektivtrafikförbindelser till bland annat Göteborg. Områdets läge ger därmed goda förutsättningar för ett lägre bilinnehav än i mindre centrala delar av kommunen.

I gällande detaljplan för Kongahälla Östra, laga kraft 2016-07-14, möjliggörs att delar av Kvarter 7 uppförs på pelare, vilket medger markparkering under byggnaden. De 23 parkeringsplatser som enligt gällande detaljplan skulle kunna anordnas under byggnaden omfördelas i stället till de kvarvarande parkeringsytorna norr om Kvarter 7. Antalet parkeringsplatser på dessa ytor minskar därmed inte i förhållande till vad som möjliggörs enligt gällande detaljplan för Kongahälla Östra.

BYGGNADSHÖJDER / EXPLOATERINGSGRAD

Flera synpunkter har inkommit avseende de föreslagna byggnadshöjderna och exploateringsgraden i Kvarter 7.

Kvarter 7 har ett centralt läge med närhet till service, handel, kollektivtrafik och resecentrum. Närheten till resecentrum ger goda möjligheter till arbetspendling till Göteborg och andra närliggande kommuner, vilket bidrar till att området är väl lämpat för en högre bostadstäthet.

Genom att tillföra fler bostäder i ett centralt och kollektivtrafknära läge kan befintlig infrastruktur, service och kollektivtrafik nyttjas mer effektivt. En ökad exploateringsgrad bidrar även till ett större underlag för handel, service och stadsliv i Kongahällaområdet, vilket kan stärka områdets attraktivitet över tid. Marken inom Kvarter 7 ägs av kommunen och en mer effektiv användning av centralt belägen mark bidrar till ett bättre nyttjande av de investeringar som redan gjorts i området. Det aktuella planförslaget har därför tagits fram för att möjliggöra fler bostäder genom högre byggnader och en ökad exploateringsgrad inom kvarteret jämfört med vad som möjliggörs i gällande detaljplan för Kongahälla Östra.

Den nya utformningen av Kvarter 7 kommer att innebära viss påverkan på solljusförhållandena för Kvarter 6 (Vassen 1). Genomförda skuggstudier visar att den ökade skuggningen huvudsakligen uppstår under morgontimmarna. Vid vår- och höstdagjämning påverkas omkringliggande planlagd bostadsbebyggelse av skuggning från Kvarter 7 fram till cirka kl. 09.30 – kl. 10.00. Under vintertid är skuggorna längre, men påverkan på omkringliggande bebyggelse är fortfarande begränsad till delar av dagen. Under större delen

av dagen faller skuggan från Kvarter 7 i stället över parkeringsytorna och takytan på ICA Maxi. För en närmare redovisning hänvisas till avsnittet om skuggstudier i planbeskrivningen.

Avståndet mellan de högsta byggnadsdelarna i Kvarter 7, där upp till 16 våningar inklusive förhöjd sockelvåning tillåts, och Kvarter 6 är som minst cirka 25 meter. Avståndet mellan den del av Kvarter 6 som uppförts med 14 våningar och den högsta planerade byggnadsvolymen inom Kvarter 7 är cirka 40 meter. Planförslaget innebär att insynsförhållandena förändras jämfört med möjlig bebyggelse enligt gällande detaljplan. En viss grad av insyn mellan bostäder är dock en naturlig följd av stadsbebyggelse i centrala lägen där flerbostadshus uppförs med relativ närhet till varandra. Mot bakgrund av avstånden mellan byggnaderna, områdets centrala och täta karaktär och den avvägning som gjorts mellan olika intressen bedöms planförslaget inte medföra en sådan betydande olägenhet som avses i 2 kap. 9 § plan- och bygglagen (2010:900).

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINSKA STÖRNINGAR FÖR NÄRLIGGANDE BOSTÄDER

Synpunkter har inkommit avseende att planerade utfarter från garage och parkeringsplatser mot Hansagatan kan medföra störningar i form av strålkastarljus in i närliggande bostäder och därmed påverka boendemiljön negativt.

Inför antagande har utfartsförbudet justerats och utvidgats till att omfatta hela kvarterssträckan längs Kvarter 7:s sydvästra sida mot Hansagatan. Syftet är att säkerställa att in- och utfart till garage och underjordiskt parkeringsgarage inom Kvarter 7 inte kan ske från Hansagatan. In- och utfart till parkeringsanläggningen ska i stället ske från annan sida av kvarteret, i enlighet med planens trafikstruktur. Lösningen bidrar till att minska risken för störningar i form av strålkastarljus mot bostäder längs Hansagatan samt till en mer sammanhållen och trygg gatumiljö genom att antalet fordonsrörelser och korsningspunkter mot gatan begränsas. Därutöver har en utformningsbestämmelse avseende skyltning lagts till för att begränsa störningar från skyltning mot närliggande bostäder.

GENOMFÖRANDETID

Den gällande detaljplanen för Kongahälla Östra vann laga kraft den 14 juli 2016 och hade en genomförandetid på fem år från det att detaljplanen vann laga kraft. Genomförandetiden löpte därmed ut den 14 juli 2021.

INKOMNA SYNPUNKTER

Under granskningstiden har 52 skrivelser inkommit vilka redogörs och kommenteras nedan. Från statliga myndigheter och bolag, regionala organ samt kommunala nämnder, bolag och förvaltningar har 14 skrivelser inkommit. Från sakägare har 2 skrivelser inkommit. Från bostadsrättsinnehavare, hyresgäster och boende har 36 skrivelser inkommit. Vissa skrivelser har sammanfattats medan andra återges i sin helhet, för att se samtliga yttranden i sin helhet hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS 2022/0463. Länsstyrelsens granskningsyttrande redovisas i sin helhet i Bilaga 1.

STATLIGA MYNDIGHETER

1. LÄNSSTYRELSEN (2026-01-28)

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att planen kan accepteras och därför inte kommer att prövas av Länsstyrelsen om den antas.

Motiv för bedömningen

Detta yttrande lämnas med stöd av 5 kap. 22 § plan- och bygglagen (PBL). Enligt 5 kap. 22 § PBL ska det av yttrandet framgå om förslaget innebär strida mot någon av de fem ingripandegrunderna.

Länsstyrelsen befarar inte att:

- Riksintresse kommer att skadas påtagligt (både MB kap. 3 och 4)
- Mellankommunal samordning blir olämplig
- Miljökvalitetsnormer (MKN) inte följs (MB 5 kap., luft och vatten)
- Strandskydd upphävs i strid med gällande bestämmelser (MB 7 kap.)
- Bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

KOMMENTAR

Kommunen noterar svaret.

2. LANTMÄTERIET (2026-01-15)

För plangenomförandet viktiga frågor där planen behöver förbättras

PLANKARTAN

I planbestämmelserna anges "Begränsning av markens utnyttjande", de två översta illustrationerna kan man inte se någon skillnad i planbestämmelserna, i kartan sedan tror jag att det ena är tätt och det andra mer glest. Detta är inte tillräckligt tydlig i illustrationer under planbestämmelser.

KOMMENTAR

Plankartan justeras för att tydliggöra de två "prickmarksregleringarna" med olika innebörd var respektive reglering gäller genom att ändra till indexerade ö-bestämmelser.

3. STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT (SGI) (2026-01-12)

SGI:s synpunkter

SGI har under samrådsskedet yttrat sig 2024-04-23, d.nr. 4.3.1-2404-0566. Då

framfördes att SGI inte hade några synpunkter på planförslaget och med redovisat granskningsunderlag kvarstår detta ställningstagande.

KOMMENTAR

Kommunen noterar svaret.

4. TRAFIKVERKET (2026-01-07)

Trafikverket har granskat remisshandlingarna och har inget att erinra i ärendet.

KOMMENTAR

Kommunen noterar svaret.

5. LUFTFARTSVERKET (2026-01-22)

Vissa uppgifter i yttrandet omfattas av sekretess enligt 18 kap. 8 § p. 5 offentlighets- och sekretesslagen (OSL) och har därför inte redovisats i denna samrådsredogörelse.

KOMMENTAR

Synpunkten noteras.

6. SVENSKA KRAFTNÄT (2026-01-22)

Svenska kraftnät har i dagsläget inga anläggningar eller intressen som berörs i det aktuella området och har därför inga synpunkter på rubricerad remiss.

KOMMENTAR

Synpunkten noteras.

STATLIGA BOLAG

7. SWEDAVIA (2026-01-08)

Nuvarande planförslag bedöms inte innebära någon negativ påverkan på Göteborg Landvetter Airport. Swedavia har inget att erinra i denna granskning.

KOMMENTAR

Kommunen noterar svaret.

8. VATTENFALL ELDISTRIBUTION AB (2026-01-12)

Vattenfall Eldistribution AB har ingen elnätanläggning inom område för aktuell detaljplan eller inom dess direkta närområde och har därmed inget att erinra i rubricerat ärende.

KOMMENTAR

Kommunen noterar svaret.

9. POSTNORD SVERIGE AB (2026-01-02)

PostNord har i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten vilket bland annat innebär att det är PostNord som ska godkänna placeringen och standarden på postmottagningsfunktionen. I denna roll representerar PostNord samtliga postoperatörer som är verksamma i det aktuella området.

Vid nybyggnation av villor och radhus placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox i anslutning

till entrén. Färdvägen till postanordningen ska vara öppen och farbar året runt för valt fordon, samt ges möjlighet att vända.

Kontakta PostNord i god tid på utdelningsförbättringar@postnord.com för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation eller annan förändring gällande befintlig alt ny infrastruktur.

En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

KOMMENTAR

Kommunen noterar svaret.

REGIONALA ORGAN

10.VÄSTTRAFIK (2026-01-07)

Framkomlighet för kollektivtrafik

Västtrafik ser en risk för att kollektivtrafikens framkomlighet kan påverkas negativt av ökade motortrafikrörelser i området i samband med planerad utbyggnad. Det är därför viktigt att Uddevallavägen och Kongahällagatan utformas så att kollektivtrafiken ges god och långsiktigt robust framkomlighet. Rondellen vid Kongahällagatan, som ansluter till det nya planområdet via Gymnasiegatan, bedöms vara särskilt viktig att se över. Här bör åtgärder för ökad prioritering av busstrafiken säkerställas för att undvika bristande framkomlighet.

Kopplingar till befintlig kollektivtrafik

Närheten till Kungälv resecentrum bedöms som mycket positiv, då den möjliggör regionala och interkommunala resor för boende i området. Samtidigt är det viktigt att säkerställa tydliga, trygga och attraktiva gång- och cykelkopplingar mellan Kvarter 7 och Kungälv resecentrum, inklusive god skyltning.

Busshållplatserna vid Kongahällagatan och Mimers hus bedöms vara viktiga hållplatser för såväl kommunal som regional busstrafik och bör ges god tillgänglighet och standard.

Trygga, väderskyddade och välplacerade cykelparkeringar utgör en central del av lösningen för att fler ska välja cykeln som ett smidigt sätt att nå resecentrum och därmed stärka kollektivtrafikens attraktionskraft.

Stöd för hållbart resande

Västtrafik anser att det kan tydliggöras vilka ytterligare insatser som kan bidra till att minska efterfrågan på parkeringsplatser för personbilar, exempelvis genom erfarenheter från projekt som "bilfritt boende". Vi vill även betona vikten av att dessa åtgärder kompletteras med incitament som stärker kollektivtrafikens attraktionskraft. Ett exempel kan vara att erbjuda inflyttande hushåll en introduktionsperiod med kollektivtrafikbiljett, vilket underlättar ett hållbart resande från start och kan bidra till långsiktigt förändrade resvanor.

Samverkan kring mobilitet

Vi ser gärna en fortsatt dialog mellan kommunen, exploatörer och Västtrafik i det fortsatta detaljplanearbetet för att säkerställa att kollektivtrafikens behov beaktas i utformningen av gator, hållplatser och angöringspunkter.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Den tillkommande trafiken som alstras till följd av att Kvarter 7 byggs bedöms spridas ut på flera olika vägar och därför inte enbart belasta kopplingen Kongahällagatan och Hansagatan. När hela Kongahällaområdet, inklusive Kvarter 7, är färdigutbyggt kommer kommunen att utvärdera trafikmiljön och vid behov vidta ytterligare åtgärder för att förbättra trafiksäkerheten och framkomligheten. I det arbetet är kollektivtrafikens framkomlighet en viktig aspekt.

Kommunen har ett aktivt strategiskt arbete rörande trafikmiljöer inklusive hållbart resande och mobilitet.

11. Bohus Räddningstjänstförbund, BORF (2026-01-19)

Utifrån det granskade underlaget har Bohus Räddningstjänstförbund inget att erinra i detta skede av ärendet.

KOMMENTAR

Kommunen noterar svaret.

KOMMUNALA NÄMNDER, BOLAG OCH FÖRVALTNINGAR

12. MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN (2026-02-24)

Miljöenheten

Dagvatten och skyfall

Dagvatten- och skyfallshantering har utvecklats sedan samrådet och en ny kompletterande dagvattenutredning har tagits fram. Enligt den kompletterande dagvattenutredningen är marken inom planområdet redan idag till stora delar hårdgjord, vilket leder till att dagvatten och skyfall inte påverkas i högre grad. De utredningar som gjorts gällande dagvatten visar på att utsläppsvärdena kommer att förbättras. Dessutom planeras för ett fördröjningsmagasin.

Vad gäller skyfall kommer vattenmängderna som uppkommer inom området att öka vid framtida skyfall. Enligt planbeskrivningen kommer höjdsättningen ses över runt om parkeringsområdet och Hansagatan för att förhindra att vattnet flödar ut från området. Detta kommer enligt dagvattenutredningen att vara gynnsamt både för dagvattenhanteringen och skyfallshantering. Miljö- och byggnadsnämnden ser positivt på den föreslagna dagvattens- och skyfallshantering, men anser att plats för magasin ska markeras i plankartan.

Släckvatten

I "Kompletterande dagvattenutredning Kvarter 7", Kungälv (2025-05-26) står: "För att släckvattnet inte ska ledas vidare till recipienten förses dagvattenmagasinet med en avstängningsventil". Miljöenheten anser att detta behöver tydliggöras i plankartan så att det inte missas i genomförandet.

Buller

Hus A

Miljöenheten anser att våning 16 på hus A inte är lämplig för bostäder med anledning av buller.

Riktvärdet 60 dBA överskrids på de övre våningsplanen. 1 beräkningspunkt på våning 14, 4 beräkningspunkter på våningsplan 15 och hela fasaden på våningsplan 16. För att uppfylla förordningen ska antingen minst hälften av bostadsrummen vara vända mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrids (det senare enbart mellan kl 22-06), eller bostadens yta vara högst 35 m². Eftersom det inte finns någon tyst sida på de översta våningsplanen i hus A kan man bara bygga lägenheter mindre än 35 m² på de översta våningsplanen. Även om man

kan uppfylla kraven i förordningen genom att bygga mindre lägenheter så anser miljöenheten ändå inte att det är lämpligt med bostäder i en sådan bullerutsatt plats.

Miljöenheten tolkar begreppet vid fasad som hela bostadens fasad och att riktvärdena i förordningen om trafikbuller ska klaras utmed hela bostadens fasads. Den i planförslaget föreslagna lösning med inglasade balkonger har inte utretts i bullerutredningen eller är inskrivet under planbestämmelser i plankartan. Om det finns ett funktionskrav kopplat till en åtgärd ska detta vara inskrivet i plankartan.

Hus B

Hus B klarar riktvärdet 60 dBA.

Hus C

På fasad 3 överskrider riktvärdet på hela våningsplan 1 och 2 samt på halva våningsplan 3. Här gäller samma förbehåll som de bullerstörda våningsplanen i Hus A dvs för att uppfylla förordningen ska antingen minst hälften av bostadsrummen vara vända mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrider (det senare enbart mellan kl 22-06), eller bostadens yta vara högst 35 m².

Förorenade områden

Efter samrådet har en kompletterande miljöteknisk markundersökning genomförts (2025-02-06). Undersökningen visar förhöjda halter av alifater >C16–C35, arsenik, kobolt och nickel som överskrider Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning (KM).

I planbeskrivningen anges att riskreducerande åtgärder krävs vid ändrad markanvändning till bostadsändamål med anledning av de föroreningar som påträffats i fyllnadsmaterialet. Det framgår dock inte av planbeskrivningen vilka riskreducerande åtgärder som avses, hur de ska genomföras och vid vilken tidpunkt. Då planens syfte är just att möjliggöra bostadsbebyggelse så anser miljöenheten att det är av central betydelse att dessa åtgärder definieras då det är en väsentlig del av det underlag som krävs för att bedöma markens lämplighet för den planerade markanvändningen. Utan en tydlig redovisning av vilka åtgärder som krävs, deras omfattning, genomförande och ansvarsfördelning kan inte bedömningen göras att de föreslagna bostäderna kan uppföras utan oacceptabla risker för människors hälsa och miljö.

Miljöenheten konstaterar att omfattande schaktarbeten kommer krävas för byggnation av bostäder och underjordiskt garage. Mot denna bakgrund bedömer miljöenheten att fyllnadsmassorna sannolikt kommer att behöva schaktas bort i samband med grundläggningen. Detta framgår dock inte i planbeskrivningen. En sådan beskrivning behöver ingå för att klargöra förutsättningarna för riskhantering och säkerställa att marken kan användas för bostadsändamål utan risk för människors hälsa eller miljö.

Planbeskrivningen anger hur schaktmassor av lera ska klassificeras. Miljöenheten påpekar att det inte redovisas någon avfallsklassificering i enlighet med avfallsförordningen i de framtagna utredningarna. Det saknas skäl att ange hur avfall ska klassificeras i planbeskrivningen, eftersom detta redan är reglerat i avfallsförordningen.

Grundvatten – bristande utredning och risker

Den kompletterande miljötekniska markundersökningen (2025-02-06) omfattar inte provtagning eller analys av grundvatten. Det finns kända föroreningshalter i grundvattnet i närliggande områden, vilket innebär att det finns en reell risk att även det aktuella området är påverkat. I planförslaget anges att ett underjordiskt garage ska anläggas. Om grundvattnet är förorenat kan sådana konstruktioner:

- bidra till spridning av föroreningar, och
- medföra risker för inomhusmiljön genom inträngande ångor.

För att kunna bedöma markens lämplighet för föreslagen användning, samt möjligheterna att genomföra avhjälpandeåtgärder, krävs därför ytterligare utredning av grundvattnet.

Eventuellt behov av planbestämmelse

Om planen ändå antas, trots det bristande underlaget kring riskerna kopplade till mark- och grundvattenföroreningar, anser miljöenheten att en planbestämmelse behöver införas för att säkerställa att nödvändiga utredningar genomförs innan bygglov kan beviljas. Planbestämmelsen bör kräva att kompletterande provtagning och analys av grundvatten utförs samt att resultatet ligger till grund för en utredning som omfattar riskbedömning och förslag till eventuella åtgärder. Utredningen ska vara färdigställd innan bygglov beviljas.

Bygglovsenheten

Under samrådsskedet yttrade miljö- och byggnadsnämnden att detaljplanen i huvudsak var lätt att tolka men att det fanns oklarheter gällande plankartan, bland annat att prickmark var otydligt markerad och gränsdragningar som saknade förklaring bland planbestämmelserna. Detta skulle innebära svårigheter att tolka detaljplanen i bygglovsskedet enligt Plan - och Bygglagen. Vidare yttrade Miljö - och Byggnadsnämnden också att det kunde vara användbart med en bestämmelse om sockelvåningen då den lyfts fram som viktig flera gånger i planbeskrivningen.

Planenheten har i en samrådsredogörelse delvis bemött synpunkterna. Planbestämmelsernas motiv har utvecklats i planbeskrivning för att ge bättre stöd vid bygglovsprövning. Planbestämmelser har till viss del även setts över där bland annat planbestämmelser om sockelvåningen har införts men brister finns fortsatt i hur prickmark regleras.

Bygglovsenheten har i samband med aktuell granskning på nytt granskat plankartan med planbestämmelser samt tillhörande planbeskrivning. Strukturen bland bestämmelserna i plankartan har förbättrats men Bygglovsenheten anser att bland annat att symbolen för korsmark på plankartan plankartan ska innehålla samma information som motiven i planbeskrivningen. Utöver detta anser Bygglovsenheten att principsektionen kan förtydligas för att lättare förstås.

Bygglovsenheten anser att det bör ses över om en särskild planbestämmelse behövs för att reglera att bullervärden uppnås invid fasad på våning 16 på Hus A, då det framkommit att det finns problematik med överskridna bullervärden där, se miljöenhetens bedömning. Vidare anses att bullerutredningar ska vara utredda i detaljplanen för att inte behöva göras på nytt i varje enskilt bygglovsärende. Planbestämmelser om bullernivåer bör endast regleras där de anses behövas.

Bygglovsenheten anser i övrigt att det inte finns några oklarheter eller formuleringar i planbestämmelserna som skulle kunna betyda uppenbara svårigheter att tolka detaljplanen i samband med bygglovsprövning enligt Plan och bygglag, PBL.

KOMMENTAR

Miljöenheten

Kommunen noterar synpunkterna.

Dagvattenmagasinets utformning och tekniska funktion regleras inom projekterings- och genomförandeskedet. Genomförandebeskrivningen har förtydligats avseende avstängningsventil.

Detaljplanen reglerar enligt bullerförordningens riktvärden för Kvarter 7 och säkerställer därmed vad som anses vara goda boendemiljöer. Detaljplanen möjliggör för olika möjligheter att uppnå dessa krav, genom att antingen bygga lägenheter mindre än 35 kvadratmeter eller genom andra tekniska lösningar. Därutöver möjliggör detaljplan för centrumanvändning inom hela Kvarter 7.

Planbeskrivningen har kompletterats med en redovisning av de riskreducerande åtgärder vid schaktarbeten som krävs. Det framgår att förorenade fyllnadsmassor där halter över KM har påträffats schaktas bort i samband med exploateringen och omhändertas vid godkänd mottagningsanläggning. Det framgår även när åtgärderna ska genomföras och att de föregås av anmälan till tillsynsmyndigheten enligt gällande miljölagstiftning. Åtgärderna beskrivs närmare i plan- och genomförandebeskrivningen och säkerställs i samband med projekterings- och genomförandeskedet.

En kompletterande miljöteknisk grundvattenundersökning genom provtagning av grundvattnet har genomförts. Uppmätta halter bedöms inte utgöra hinder för planerad markanvändning. Planbeskrivningen har dessutom kompletterats med ett förtydligande om hantering av länshållningsvatten vid schakt under grundvattennivå. Mot denna bakgrund bedöms någon särskild planbestämmelse inte vara nödvändig.

Bygglövsenheten

Kommunen noterar synpunkterna.

Plankartan och planbeskrivningen har förtydligats. En ö bestämmelse om begränsning av markens utnyttjande har införts för att tydliggöra skillnaden mot prickmärken. Redovisningen av korsmark har också förtydligats så att plankartan och planbeskrivningen överensstämmer.

Kommunen anser att regleringarna för buller, utifrån bullerförordnings riktvärden, är tillräckliga för att säkerställa goda boendemiljöer. Regleringarna skapar även en flexibilitet i val av lösning vid senare skeden.

13.Kungälv Energi (2026-01-26)

Kungälv Energi ser inga hinder för planförslagets genomförande och uppger att kanalisation och ledningar har förberetts i den utsträckning som varit möjlig.

KOMMENTAR

Kommunen noterar svaret.

ÖVRIGA INKOMNA SYNPUKTER

14.Nordion Energi AB (2026-01-28)

Nordion Energi AB där Weum Gas AB och Swedegas AB ingår har tagit del av inkomna handlingar i ovan rubricerat ärende.

Weum Gas och Swedegas har inga ledningar eller anläggningar inom det berörda området och därmed inget att erinra.

KOMMENTAR

Kommunen noterar svaret.

SAKÄGARE

15.FASTIGHETSÄGARE 1 (2026-12-18)

Överklagande av förslag till beslut om ändring av detaljplan för Kvarter 7

Bostadsrättsföreningen överklagar härmed beslutet om ändring av detaljplan för Kvarter 7.

Den föreslagna byggnationen i Kvarter 7 innebär en väsentlig förändring av den miljö som presenterades vid tidpunkten för våra medlemmars bostadsköp och som utgjorde en avgörande grund för besluten att förvärva bostäder i BRF Kaprifolen. De nu föreslagna förändringarna avviker i flera avseenden från de förutsättningar som kommunen tidigare kommunicerat.

Den ökade omfattningen av bebyggelsen innebär en betydande förtätning av området, vilket påverkar boendemiljön negativt. Ett ökat antal bostäder medför fler boende, ökad biltrafik, större belastning på befintlig infrastruktur samt minskade grönytor. Sammantaget innebär detta en försämring av områdets karaktär och livskvalitet.

Vidare innebär den föreslagna höjningen av byggnaderna i Kvarter 7 en påtaglig försämring av ljusförhållandena för boende i BRF Kaprifolen. Höjden och placeringen av byggnaderna medför även en avsevärt försämrad utsikt samt en ökad risk för insyn i våra bostäder, vilket påverkar både trivsel och integritet.

När våra medlemmar köpte sina lägenheter presenterades Hansagatan som en stadsgata med lokal funktion, inte som en genomfartsled. Den nu planerade förändringen innebär att

Hansagatan i praktiken omvandlas till en genomfartsgata med en kraftigt ökad trafikmängd, uppskattningsvis 5 000–6 000 fordon per dygn. Detta utgör en tydlig och väsentlig avvikelse från de förutsättningar som gällde vid köpet.

Vi ser även betydande problem med planerade utfarter från garage och parkeringsplatser direkt mot Hansagatan. Dessa utfarter riskerar att medföra strålkastarljus rakt in i sovrum och bostadsutrymmen för boende längs gatan, vilket ytterligare försämrar boendemiljön.

Den ökade trafikmängden medför dessutom försämrad luftkvalitet, ökade bullernivåer samt en förhöjd risk för olyckor och konflikter mellan gående, cyklister och bilister. Förtätningen skapar även ett ökat behov av parkeringsplatser, vilket ytterligare belastar området och dess funktion.

Styrelsen vill även framhålla att det finns en växande frustration bland föreningens medlemmar. Denna grundar sig i kommunens återkommande ändringar av detaljplaner samt förändrade förutsättningar för trafik och kommunikationer, ändringar som upplevs ske utan tillräcklig hänsyn till redan boendes miljö, trygghet och livskvalitet.

Denna förändring bryter mot flera paragrafer i PBL
Bland annat.

Kapitel 2, 9 §:

Planläggning av mark och vattenområden samt lokalisering, placering och utformning av byggnadsverk, skyltar och ljusanordningar enligt denna lag får inte ske så att den avsedda användningen eller byggnadsverket, skylten eller ljusanordningen kan medföra en sådan påverkan på grundvattnet eller omgivningen i övrigt som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt.

Kapitel 5 38 b §:

I fråga om förslag till att upphäva en detaljplan behöver 18 § första och andra styckena samt 19–25 §§ inte tillämpas när planens genomförandetid har gått ut, och upphävandet av planen

1. är förenligt med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 §,
2. inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse, och
3. inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Yrkande

Mot bakgrund av ovanstående yrkar fastighetsägaren att beslutet om ändring av detaljplan för Kvarter 7 upphävs, med särskilt beaktande av följande brister:

- byggnaders höjd och placering
- trafikmängd och Hansagatans funktion
- påverkan på ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö
- buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet

Avslutning

Styrelsen för fastighetsägaren motsätter sig den föreslagna ändringen av detaljplanen i dess nuvarande utformning och begär att beslutet upphävs.

KOMMENTAR

Kommunen noterar bostadsrättsföreningens synpunkter.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, påverkan på ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, trafiksäkerhet, buller och luftkvalitet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringsbehov och parkeringssituationen i området besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende störningar från garageutfarter och fordonsstrålkastare besvaras under rubriken **Åtgärder för att minska störningar för närliggande bostäder** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Bostadsrättsföreningen hänvisar även till 2 kap. 9 § plan- och bygglagen (2010:900). Kommunen bedömer att planförslaget inte medför en sådan betydande olägenhet för omgivningen som avses i 2 kap. 9 § PBL. Bedömningen grundas bland annat på de utredningar och avvägningar som redovisas under ovan nämnda avsnitt i planhandlingarna.

Bostadsrättsföreningen hänvisar även till 5 kap. 38 b § plan- och bygglagen (2010:900). Den aktuella detaljplanen innebär inte ett särskilt upphävande av gällande detaljplan. Den nya detaljplanen ersätter i stället den tidigare detaljplanen inom de delar där planområdena överlappar när den vinner laga kraft. Kommunen

bedömer därför att den bestämmelse som bostadsrättsföreningen hänvisar till inte är tillämplig i detta ärende.

Kommunen bedömer sammantaget att planförslaget har tagits fram i enlighet med plan- och bygglagens krav. De frågor som lyfts i yttrandet har utretts inom ramen för planarbetet och redovisas i planhandlingarna.

16.FASTIGHETSÄGARE 2 (2026-01-30)

Överklagande av förslag till beslut om ändring av detaljplan för Kvarter 7

Bostadsrättsföreningen överklagar härmed beslutet om ändring av detaljplan för Kvarter 7.

Den föreslagna byggnationen i Kvarter 7 innebär en väsentlig förändring av den miljö som presenterades vid tidpunkten för vår försäljning av lägenheter i bostadsrättsföreningen. De nu föreslagna förändringarna avviker i flera avseenden från de förutsättningar som kommunen tidigare kommunicerat. Framför allt när det gäller trafiksituationen på Hansagatan.

Vid vår försäljning presenterades Hansagatan som en stadsgata med lokal funktion, inte som en genomfartsled. Den nu planerade förändringen innebär att Hansagatan omvandlas till en genomfartsgata med en kraftigt ökad trafikmängd, uppskattningsvis 5 000–6 000 fordon per dygn. Detta utgör en tydlig och väsentlig avvikelse från de förutsättningar vi fick till oss.

Den ökade trafikmängden medför dessutom försämrad luftkvalitet, ökade bullernivåer samt en förhöjd risk för olyckor och konflikter mellan gående, cyklister och bilister

Denna förändring bryter mot flera paragrafer i PBL

Kapitel 5 38 b §:

I fråga om förslag till att upphäva en detaljplan behöver 18 § första och andra styckena samt 19-25 §§ inte tillämpas när planens genomförandetid har gått ut, och upphävandet av planen

1. är förenligt med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 §,
2. inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse, och
3. inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Yrkande

Mot bakgrund av ovanstående yrkar Bostadsrättsföreningen Humlen att beslutet om ändring av detaljplan för Kvarter 7 upphävs, med särskilt beaktande av följande brister:

- trafikmängd och Hansagatans funktion
- buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Kommunen har förståelse för de synpunkter som framförs avseende de förutsättningar som gällde vid försäljningen av bostäderna. Kommunens bedömning

av planförslaget grundas på de avvägningar och utredningar som redovisas i planhandlingarna.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, trafiksäkerhet, buller och luftkvalitet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**.

Fastighetsägaren hänvisar även till 5 kap. 38 b § plan- och bygglagen (2010:900). Den aktuella detaljplanen innebär inte ett särskilt upphävande av gällande detaljplan. Den nya detaljplanen ersätter i stället den tidigare detaljplanen inom de delar där planområdena överlappar när den vinner laga kraft. Kommunen bedömer därför att den bestämmelse som fastighetsägaren hänvisar till inte är tillämplig i detta ärende.

Kommunen bedömer sammantaget att de frågor som lyfts i yttrandet har utretts inom ramen för planarbetet och redovisas i planhandlingarna.

BOSTADSRÄTT SINNEHAVARE, HYRESGÄSTER OCH BOENDE

17.PRIVATPERSON 1 (2025-12-25, 2026-01-17)

Jag bor på Fräkne Gränd 3, våning 8.

Jag vill börja med att säga att jag i grunden är positiv till samhällsutveckling och nybyggnation. Samtidigt vill jag lyfta några frågor och farhågor som rör hur det planerade byggprojektet påverkar min boendesituation.

Den planerade byggnationen kommer att ske mycket nära min inglasade balkong, vilket kraftigt påverkar utsikten. Balkongen var en av de främsta anledningarna till att jag köpte min lägenhet. Jag har investerat nästan tre miljoner kronor i bostaden och har ett stort banklån, vilket innebär höga månadskostnader. Möjligheten att använda och njuta av balkongen har därför varit mycket viktig för mig.

Jag undrar även om ni har tagit hänsyn till hur den ökade bebyggelsen påverkar trafiken, skolorna och parkeringssituationen i området. Det finns redan två pågående projekt under byggnaden med totalt cirka 200 nya lägenheter, och det planerade projektet omfattar ytterligare cirka 120 lägenheter.

Jag arbetar oregelbundna tider, vilket gör att kollektivtrafik inte alltid är ett fungerande alternativ för mig. Jag har heller inte möjlighet att betala de höga kostnaderna för garageparkering i fastigheten, utan har hittills parkerat vid ICA Maxi. Med ytterligare omkring 300 nya bostäder i området är jag orolig för att parkeringsmöjligheterna inte kommer att räcka till.

Min fråga är därför: har ni någon plan eller lösning för att hantera dessa utmaningar, särskilt när det gäller parkering och trafik?

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

18.PRIVATPERSON 2 (2026-01-11)

När vi flyttade in på Hansagatan så skulle det kanske byggas ett hus på max 7 våningar på kvarter 7. Men nu kanske upp till 16 våningar!!! Sedan blev Hansagatan en vanlig gata med hastighet på 50km/Tim. Kan man göra om en stadsplan hur som helst? Och sedan parkeringar. Hur skall alla få plats i parkeringshuset 3 kungar.? Nu bygger Riksbyggen 1 nytt hus och JM gör likadant. De skall också in i detta parkeringshus.!!! Hur skall detta gå till? Skall sedan också alla från det eventuella höghuset på 23 våningar in där???!!

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

19.PRIVATPERSON 3 (2026-01-16)

Vi är boende på Hansagatan i Kungälv och lämnar härmed vårt yttrande avseende den planerade nybyggnationen i direkt anslutning till vår bostad.

Den föreslagna bebyggelsen, i form av höga hus, innebär enligt vår bedömning en påtaglig olägenhet för oss som närboende. Byggnadernas höjd och placering riskerar att medföra avsevärt försämrade ljusförhållanden samt ökad insyn mot våra bostäder, vilket påverkar boendekvaliteten negativt.

Utöver detta innebär projektet även en betydande förändring av trafikmiljön. Den väg som tidigare varit en lågtrafikerad gata med hastighetsbegränsning om 7 km/h föreslås nu bli en genomfartsväg. Detta medför ökad trafikmängd, högre bullernivåer samt försämrade trafiksäkerhet, vilket påverkar tryggheten för boende och gående i området.

Vi anser att den samlade påverkan av den nya bebyggelsen och den ökade genomfartstrafiken medför en tydlig försämring av boendemiljön. Dessa faktorer riskerar även att leda till en värdeminskning av vårt boende, då försämrade ljusförhållanden, ökad insyn, buller och minskad trygghet är välkända faktorer som påverkar bostäders attraktivitet och marknadsvärde negativt.

Vidare anser vi att den planerade bebyggelsens skala och volym avviker från den befintliga bebyggelsen i området och riskerar att få en dominerande påverkan på närmiljön. Detta strider enligt vår uppfattning mot Plan- och bygglagens krav på skälig hänsyn till befintlig bebyggelse samt en god och långsiktigt hållbar boendemiljö.

Mot bakgrund av ovanstående motsätter vi oss den planerade nybyggnationen i dess nuvarande utformning och begär att kommunen omprövar förslaget samt beaktar konsekvenserna för närboende i större utsträckning, inklusive påverkan på boendemiljö, trafik, buller, trygghet och boendevärde.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken

Bilparkeringsplatser i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

20.PRIVATPERSON 4 (2026-01-16)

Jag skriver detta brev i mitt namn och i min makes namn. Vi bor på Hansagatan och vill härmed framföra våra synpunkter och vår oro kring den nya detaljplanen för Kvarter 7.

Den föreslagna bebyggelsen med tre huskroppar om 7, 10 och 16 våningar skiljer sig avsevärt från den detaljplan som gällde när vi köpte vår bostad i Kaprifolen. Dessa förändringar påverkar förutsättningarna för många boende, särskilt vad gäller insyn, ljusförhållanden och utsikt.

En särskilt stor oro gäller förändringen av Hansagatan, som enligt förslaget går från att vara en lugn stadsgata med låg trafik till att bli en gata med genomfartstrafik. Detta innebär ökad trafikmängd och högre hastigheter.

För oss som bor i området, där många är barnfamiljer, innebär detta en tydlig försämring av trafiksäkerheten. En ökad trafikintensitet skapar en otrygg miljö för barn som rör sig till fots eller med cykel, både i vardagen och på väg till skola och fritidsaktiviteter.

Vidare är det oklart hur parkeringssituationen ska lösas. Om Kvarter 7, tillsammans med Humlen och Solhöjden, saknar parkeringsgarage finns en uppenbar risk för en kraftigt försämrad parkeringssituation i området.

Sammanfattningsvis vill vi även lyfta fram att sådana omfattande och oförutsedda förändringar i planeringen riskerar att göra området mindre attraktivt för barnfamiljer. Detta kan på sikt leda till att familjer väljer att flytta härifrån, vilket i sin tur kan bidra till en negativ utveckling och värdeminskning av området som helhet.

Vi hoppas att kommunen tar hänsyn till dessa synpunkter och omprövar delar av förslaget för att säkerställa ett tryggt, attraktivt och långsiktigt hållbart bostadsområde.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under **rubriken Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Kommunen arbetar löpande med utvecklingen av det övergripande trafiksystemet i Kungälv. Detaljplanen omfattar ett begränsat område och prövar markanvändning samt bebyggelsens och de allmänna platsernas utformning inom planområdet.

21.PRIVATPERSON 5 (2026-01-16)

Eftersom huskroppar blir högre än tidigare förmedlat kommer det att skymma utsikt och blir mer instängt.

Mest är vi oroliga för att Hansagatan ska bli genomfartsled och högtrafikerad, både med buller avgaser och säkerhet. Som planerat kommer det att bli 6500 fordon per dygn och detta anser vi vara helt gålet.

Det kommer förmodligen bli svårt att få en boendeparkering med så många nya lägenheter.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken Bilparkeringsplatser i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

22.PRIVATPERSON 6 (2026-01-17)

När vi skulle bestämma oss för lägenhet i Kaprifolen så tog vi stor hänsyn till den yttre miljön dvs befintliga och kommande fastigheter. Det fanns inget högre hus än 7 våningar mellan oss och maxi. Nu ligger det ute ett förslag/plan på en fastighet med 10 och 16 våningar vilket gör att vi får en helt annan utsikt och insyn än som tidigare informerats om. Det är en drastisk försämring av vårt läge. Som medborgare vill jag kunna lita på kommunen och de politiker som tar besluten vilket förefaller omöjligt om planen går igenom.

Hansagatan var också planerad som en gågata/bygata vilket har förändrats till en genomfartsgata. Otroligt trist för oss som bor i området. Det är en klar försämring för hela området.

Nu har vi redan några höga hus i Kungälv och vi behöver inte fler. Vi borde värna om att inte bygga mer på höjden och bevara känslan av småstad, vilket många av oss som bor i Kungälv uppskattar.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

23.PRIVATPERSON 7 (2026-01-18)

Apropå mötet och protesterna i Stadshuset angående planerna för det nya bygget vid Ica Maxi. Jag tycker det är JÄTTEBRA att Hansagatan blir en genomfartsgata med högre hastighet! Det är viktigare att Älvebacken, Fräkne Gränd och Torpe Gränd blir avlastade i och med att där rör sig mycket fler människor.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkten.

24.PRIVATPERSON 8 (2026-01-18)

Jag flyttade till Kungälv, från Göteborg, för ca 1,5 år sedan. Jag kollade egentligen efter boende för min mor, men såg då den lägenhet jag nu bor i. Det är i BRF Kaprifolen, som ligger precis vid Maxi. Vid visningen var det inflyttning i huset, och de som skulle köpt lägenheten hade hoppat av. Jag hade definitivt inte planerat detta, att köpa här och sälja i Göteborg.

Kollegor från jobbet på Volvo Cars, som bor i kommunen skrockade lite om att, "ja, det är väl där alla EPA-dunkare och raggare står på kvällarna". Lite visste jag då vilket helvete det skulle vara med det. Vi återkommer till det.

Jag kollade även på planbeskrivning för denna etapp, om att vägen precis utanför, Hansagatan, skulle bli en lummig gåfartsgata. Mycket bra, tänkte jag. Så fint! Mitt första brev i min brevlådan var från boende i BRF innanför, som beskrev helvetet på Maxi-parkeringen från EPAs och raggare. Hur barnen inte kan sova, de själva, timtals av hög musik och basgång. Hotfull stämning om de går ut och säger till. Om att polisen rings hela tiden men att inget händer eller görs. Så det lär ju ha pågått i årtal när jag fick det brevet, och det pågår idag 1,5 år senare.

Det är tydligt att det inte bor ledande politiker, högre tjänstemän eller poliser kring här, då hade något hänt. Hade raggarna stått på gatan i ett villaområde och dunkat flera timmar i sträck varje sommandag, stört 20 villor, så hade saker hänt. Men att flera hundra lägenheter får leva med det, till synes i oändlighet med varje ny årskull ståendes här, verkar inte vara något problem alls. Och fler blir det ju, BRF Humlen precis bredvid och detta Kvarter 7, ett par hundra lägenheter till. BRF Kaprifolen hade sålt hälften av bostäderna när det var 2,5 år till inflyttning, BRF Humlen har inte ens sålt hälften och där är inflyttning våren 27, så vad, 14-15 månader. Vad beror det på?

Jag, och jag antar i princip alla boende häromkring, har mååånga filmer och bilder på den närmast laglösa fritidsgården Maxi-P. Det sägs "de måste få ha någonstans att vara", "de är så trevliga", "man får tåla lite om man bor centralt" eller "föräldrarna tar inte sitt ansvar". Jag känner inte till någon annan ort där EPA-dunket får leka fritt precis vid hundratals lägenheter, att tusentals människor livskvalitet får påverkas negativt på det här sättet.

Om inte föräldrarna tar sitt ansvar, så får väl samhället göra det. Polisen kan ställa sig i P-huset 5 minuter och logga överträdelser och dela ut böter, då kanske föräldrarna vaknar till slut. Att saker och ting har konsekvenser, rätt och fel, lite disciplin och moral. Dom får stå där för mig om de spelar på en nivå där de själva kan samtala med varandra i vanlig samtalston. Men så är det inte. När kommunpolitikerna besökte vår BRF och vi beskrev detta, så var de helt ovetande om detta dunkande i timmar. Hur är det möjligt? Somrarna är värst, då är det i princip varje kväll. Vill man ha öppet fönster och balkong på sin semester för att kyla av lite eller njuta lite, glöm det, man får stänga allt när dom kommer.

Om Kvarter 7. Där det har framkommit stora ändringar. Vi kan börja med Hansagatan. Som nu har förvandlats från en lummig gåfartsgata, där trafiken skulle gå på Gymnasiegatan för att inte skapa en genväg på Hansagatan. Till att nu vara huvudgata för hela området, och blir en genväg för andra områden. Det förväntas gå 6500 fordon per dag på Hansagatan enligt er beskrivning. Det är lika många som Uddevallavägen har idag enligt utredning om Nytorgets exploatering. Det är mer än vad som går på Kongahällavägen till Säve enligt Trafikverkets beskrivning om nya bron över järnvägen Gunnesby. En väg där en beskärd del av E6ans och E45ans pendlare kör för att komma till Hisingen (inkl. jag själv) med alla industrier. Vad är det frågan om!?!? Så sviken. Jag ångrar rätt ofta att jag flyttade hit, och vem vill ens ha denna lägenheten så som det är, och så som det är tänkt att bli.

Det sägs även att det inte ska vara garage på botten kvarter 7 längre. Ännu en blunder, precis som med Humlen och Solhöjden, det bästa är väl om lite bilar "försvinner" under jord och inte tar plats ute. Tre Kungars 2a våning är i praktiken full idag. Skulle 3e våningen räcka för Humlen, Solhöjden och kvarter 7? Ni överskattar nog andelen som går eller åker kollektivt till jobbet, andelen som jobbar i Kungälv och dess absoluta närhet. Kungälv lever på Göteborg. Trafiken från Ytterby-hållet varje morgon och eftermiddag talar sitt tydliga språk. Kungälv's befolkning har ökat med flera tusen de senaste åren, och tydligt är ju att syftet är att så ska fortsätta, men infrastrukturen har stått stilla.

Det är dags att tänka om och tänka rätt, och agera på den skuld av problem som redan finns.

KOMMENTAR

Kommunen noterar inkomna synpunkter.

Kommunen har förståelse för att återkommande störningar kan påverka boendes upplevelse av trygghet. Kommunen arbetar tillsammans med Polismyndigheten och andra aktörer inom ramen för *Trygg i Kungälv* med trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder. För området kring Maxi har åtgärder genomförts och pågår för att hantera situationen.

Detaljplanen bidrar till förutsättningar för en tryggare stadsmiljö genom exempelvis tydligare stadsstruktur, aktiva bottenvåningar, orientering av entréer, förbättrade siktlinjer och utformning av allmän plats.

Detaljplanen ger förutsättningar för en mer aktiv och väl gestaltad stadsmiljö genom exempelvis orientering av entréer, aktiva bottenvåningar, siktlinjer och utformning av allmän plats.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

25.PRIVATPERSON 9 (2026-01-19)

Vi motsätter oss ändring av beslut för kvarter 7 av följande anledningar:

Ändring av detaljplan från 7 till 16 våningar

Sämre ljusinsläpp

Sämre utsikt

Insyn

Trafiksituation

Parkeringar

Avgaser

Miljön

Vid köp av lägenhet i Brf Kaprifolen så gällde ett beslut av detaljplan för lägenheter på

max 7 våningar högt EJ 16 våningar.

Försämrade livskvalité

För mycket byggnation överlag i Kungälv bla

Södra Liljedal

Kexen

Kongevi

Oasen

Byggnation på hörntomten bakom Vita Fläcken (tror att det heter kvarter 14 Trivebo)
Infrastrukturen kommer att kollapsa.

Vi flyttade till Kungälv för att vi ansåg att det var en fin, vacker och trevlig småstad vilket inte kommer att gälla om detaljplanen av kvarter 7 ändras.

Vi känner oss också lurade av kommunen då förutsättningarna för vårt köp av lägenhet i Brf Kaprifolen kraftigt försämrats vilket också kan leda till avflyttning av kommuninvånare.

Som avslutning kan tilläggas att det verkar som att kommunen har fått "storhetsvansinne"

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

26.PRIVATPERSON 10 (2026-01-19)

Det är med stor besvikelse som jag tagit del av ert brev rörande ny detaljplan för "Kvarter 7". Känner mig som boende i Brf Kaprifolen lurad då ni inte håller er till den ursprungliga detaljplanen (som var den som gällde när jag köpte min lgh) utan nu skall ni tillåta 16 våningar!? I tillägg så beräknas det vara ca 6500 fordon per dygn som kommer att trafikera Hansagatan och detta 3-4 meter utanför mitt sovrum och kök. Kan inte se att vare sig isolering eller fönster är avsedda för detta buller.

Tyckte att det kändes så rätt att välja detta boende när jag valde att flytta hem till min hemkommun efter 20 år som boende i andra kommuner, men har nu ändrat uppfattning om denna detaljplan genomförs.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

27.PRIVATPERSON 11 (2026-01-19)

Den föreslagna byggnaden innebär betydande negativa konsekvenser för min boendemiljö. För det första kommer min nuvarande utsikt att helt försvinna. Detta påverkar inte bara trivseln utan innebär även att ljusinsläppet i min lägenhet minskar avsevärt. Ett reducerat dagsljus påverkar både boendekvalitet och energibehov och är en viktig aspekt att beakta vid planering av ny bebyggelse.

Utöver detta kommer byggnationen att medföra att en stor del av befintliga parkeringsplatserna i området försvinner. De boende hänvisas istället till ett närliggande parkeringshus, men detta är redan i princip alltid fullt. Den föreslagna lösningen är därför inte realistisk och riskerar att skapa betydande parkeringsproblem för oss som bor i området.

Sammantaget anser jag att dessa konsekvenser behöver utredas närmare och vägas in i det fortsatta planeringsarbetet. Jag motsätter mig därför den nuvarande utformningen av projektet och önskar att kommunen beaktar de negativa effekter som byggnationen skulle medföra för oss närboende.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

28.PRIVATPERSON 12 (2026-01-19)

Den föreslagna reviderade byggnationen av kv 7 skiljer sig kraftigt mot det som förespeglades när vi köpte våra lägenheter i kv 6. Hansagatan. (2021) Något höghus på 16 våningar eller den utökade storleken på kvarteret var inte beskrivet i dåvarande plan. Det förslag som ligger nu kommer att innebära såväl insyn som utebliven utsikt och ljus för många på Hansagatan. Om det nu skall byggas, återgå till ursprungsplanen som fanns tidigare.

Vi förespeglades också att Hansagatan skulle vara en stadsgata med mycket begränsad hastighet. Idag är det en dubbelriktad genomfartsgata (delvis) med 50 km/h. Vi är flera som har våra sovrum 3m från Hansagatan. Är en miljökonsekvensanalys gjord efter att man ändrat förutsättningar för gatan? (Jag vet lägenhetsinnehavare som inte kan öppna sina fönster pga avgaser) Återgå till stadsgata på Hansagatan för allas säkerhet innan en allvarlig olycka inträffar.

Jag hörde vid genomgång i stadshuset att man räknar på 0,6 bilar per person. Vad kommer denna siffra ifrån? Är det ett eget antagande inom Kungälv kommun? Det finns begränsat med parkeringsplatser i området och de som finns kommer troligen inte räcka till Riksbyggens och JM s pågående byggnation än mindre till en föreslagen reviderad nybyggnad av kv 7.

Min förhoppning är att ni tar till er synpunkter både från mig och andra.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Parkeringsnormen avser parkeringsplatser baserad på lägenhetsyta och inte per person. Parkeringsbehovet har beräknats enligt kommunens gällande parkeringsnorm.

29.PRIVATPERSON 13 (2026-01-19)

Beträffande ändring av byggnation för kvarter 7 som från början var 7 våningar som högst till 16vån, 10vån, 7vån, vilket jag anser vara **helt horribelt**. Här köper folk lägenheter för många miljoner som helt klart får ett **sämre värde**. Så **mycket ljus och utsikt som försvinner**. Så **mycket mer buller**. Så många som är **oroliga och ledsna**. Ändra om till det som var sagt när vi bokade våra lägenheter.

Beträffande **Hansagatan som skulle vara en gångfartsgata (max7km)** vad har det blivit av det!!!! Folk kör som galningar, ett under att ingen olycka hänt ännu men mycket nära flera ggr. Skyltar har körts ned flera ggr enl vittnen från fönster nära.

I julas var det **fullt kaos med bilar** på Maxis parkering o Hansagatan och de andra smågatorna, samma varje större helg och hur det skall bli sedan är en gåta för mig. Känner mig fruktansvärt orolig och ledsen över detta, det var inte det jag tänkte när vi köpte vår lägenhet och flyttade från villan. Kommunen måste lyssna på sina skattebetalare. Vi kommer aldrig att rekommendera någon att flytta till Kungälv om vi blir överkörda av kommunen.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

30.PRIVATPERSON 14 (2026-01-20)

För oss som redan bor här i lägenheterna (jag bor på Fräkne Gränd) är det av yttersta vikt att ni planerar för utökade parkeringsmöjligheter om ett sådant bygge skulle bli aktuellt med tanke på att flera av oss har bil och köper månadskort på EasyPark i maxi-garaget. I dagsläget finns det redan begränsat med parkeringsmöjligheter och att bygga så mycket nya lägenheter som ni planerar för utan att även planera för parkering är en enorm nackdel.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

31.PRIVATPERSON 15 (2026-01-21)

Gällande Kvarter 7 så var vi och kikade på Era nya förslag. Lite förfärade. Inte bara för att vi bor på Hansagatan, mer över lag över att vara Kungälvbo.

Varför förstöra en hel stad med dessa gigantiskt höga hus? Vi har redan för många och vill absolut inte ha fler. Vad hände med denna mysiga gamla kullerstensstad? Hoppas Ni står fast vid Er ursprungliga plan.

Hade önskat likt planen att Hansagatan får vara en stadsgata och att besökare till Maxi tar sig in från den stora leden förbi McD för att slippa ha Hansagatan som genomfartsled i allt som oftast för hög hastighet.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden och boendemiljö besvaras under rubriken **Byggnadshöjder/exploateringsgrad** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

32.PRIVATPERSON 16 (2026-01-21)

När vi bestämde oss för att köpa en bostadsrätt av Riksbyggen och flytta från villa i Ytterby var vi väldigt noggranna med att studera hur kommunens planer såg ut. Vi kunde se att det skulle byggas 5–7 våningar på kvarter 7 och att området skulle vara anpassat för gångtrafikanter med begränsad trafik i låg hastighet.

Det är därför väldigt svårt för oss att acceptera ändringen i detaljplanen som kraftigt avviker från den ursprungliga.

Vi protesterar mot ändringen av detaljplanen;

- **Att höjden på husen orimligt avviker.**
- **Att trafikplaneringen medger genomfartstrafik i bägge riktningarna på Hansagatan av 6 500 bilar/dygn med en hastighet av 50 km/tim!! Detta innebär att bullernivån blir störande och luftföroreningar ökar.**
- **Att det blir brist på p-platser för boendeparkering.**

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

33.PRIVATPERSON 17 (2026-01-22)

Jag köpte denna lägenhet av Riksbyggen redan på planeringsstadiet. Allt som kommunen planerade runt denna byggnad tyckte jag var jättebra, skulle till och med fungera med det tänkta kvarter 7 eftersom det var ungefär antal våningar som Hansagatan 15 och 17. Och att Hansagatan skulle vara en gångfartsgata vilket är jättebra med tanke på både barn och äldre. Men helt plötsligt så gör kommunen något helt annat. 16 våningar och 50 km/h gata.

Jag är oerhört besviken och förbannad. Hur kan ni ens tänka tanken? Har ni lagt fram ett beslut kan man väl inte ändra sig, det är lurendrejeri. BU. Det finns 50 km/h gator runt om MAXI. Använd dom och låt gatorna i bostadsområdena vara gångfartsgator.

Jag bestrider denna planering till 100%

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken Bilparkeringsplatser i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

34.PRIVATPERSON 18 (2026-01-26)

1. Gick det inte att hitta en bättre plats att bygga på än "Maxis" parkering? Det är så ofta stökigt på Kongahällas parkeringar, då blir det omedelbart fullt också på Maxiparkeringar.

2. Bygger ni samtidigt ut samhällsservicen? Förskola och skola med välutbildade lärare och all övrig personal.

3. Vård och omsorg: Hemtjänst, hemsjukvård, äldreboende och demensboende finns det verkligen utbildad personal och alla övriga som är involverade, verkar svårt redan idag. Vårdiga boenden!

4. Sjukhusvård: Har Kungälv lasarett verkligen läkare, sjuksköterskor, undersköterskor och att övrig personal. Verkar svårt redan i dag.

5. Hur ska det fungera att köra med 0,6 bilar per hushåll? Det är nog inte särskilt lockande att flytta till Kungälv om jag inte kan ta min bil till jobbet och hämta barn på förskola och skola. Hur ska alla som jobbar på Volvo med underleverantörer, om ingen ska ha bilar som bor i Kungälv. Har Kungälv kommun verkligen arbetstillfällen för alla som blir utan jobb?

6. Det är inte bara att få in så många människor till Kungälv, det gäller också att kunna ge samhällsservicen.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende parkeringsbehov besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Kommunen ansvarar för planering av kommunal service såsom förskolor, skolor samt vård- och omsorgsverksamhet utifrån befolkningsutvecklingen i kommunen. Frågor om sjukvårdens dimensionering ligger utanför detaljplanens syfte och prövning.

35.PRIVATPERSON 19 (2026-01-24)

Boende på Hansagatan kommer att få begränsat ljusinsläpp, samt mycket större trafikstörningar, ifall man höjer hastigheten från gåfartstrafik till 50 km/timmen. Kommer troligen bli mycket letande efter p-platser, eftersom antalet platser minskar mycket i samband med byggnationen!

Tycker att det finns tillräckligt mycket bostäder med nuvarande planer!

Önskar därför att nya detaljplanen läggs på is!

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

36.PRIVATPERSON 20 (2026-01-26)

Vi har bott i en villa i många år i Kungälv. När vi blivit äldre sökte vi efter ett bekvämare boende i Kungälv. Efter en hel del sökande beslutade vi oss för att köpa en bostadsrätt i BRF Kaprifolen.

Där fann vi allt vi sökte som bostad på äldre dagar. Mitt i centrala Kungälv, nära till det mesta, kollektivtrafik, butiker, restauranger, service av olika slag. Vi var mycket nöjda när vi skrev avtalet med Riksbyggen om lägenheten i BRF Kaprifolen. PÅ ett nytt område i centrala Kungälv där vi visste hur det skulle bli.

Men.

Sedan kom den mycket stora besvikelsen och ilskan. Våra förhoppningar om ett gott boende krossades av Kungälv Kommun med den föreslagna planförändringen av Kvarter 7. Kommunen föreslår mycket stora förändringar i en ny plan. Det är helt otroligt att Kungälv Kommun gör så mycket stora förändringar i en ny plan. Byggnationen höjs med mer än dubbla antalet våningar, p-platser i bottenvåning tas bort. Hansagatan skall ändras från stadsgata till en genomfartsgata. Detta är helt otroligt. Större förändring av en gata går väl inte att göra. Parkeringsplatser. Inom området pågår två byggnationer JM och BRF Humlan. Två nya planer finns Kvarter 7 och höghuset med 23 våningar. Dessa byggnationer kommer att kräva p-platser som inte finns inom området. kommer kvarter 7 att byggas som förslagt är blir det ett kaos vad beträffar tillgången på p-platser. Helt otroligt att Kommunen inte inser detta.

Sammanfattning

Av ovan nämnda skäl yrkar vi avslag på den föreslagna förändringen av kvarter 7

Vill Kungälv Kommun uppfattas som en seriös kommun går det inte att helt förändra boendemiljön för sina medborgare. Att ändra en så ny plan med dessa kraftiga förändringar är inte seriöst.

KOMMENTAR

Kommunen noterar bostadsrättsföreningens synpunkter.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, påverkan på ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, trafiksäkerhet, buller och luftkvalitet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringsbehov och parkeringssituationen i området besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende störningar från garageutfarter och fordonsstrålkastare besvaras under rubriken **Åtgärder för att minska störningar för närliggande bostäder** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

37.PRIVATPERSON 21 (2026-01-26)

Jag önskar att Hansagatan blir en gångfartsområde som i grundplanen. Blir det inte det i andra hand enkelriktat. Helst från Kongahällagatan mot Marstrandsvägen. Detta pga att våren och hösten ligger solen och bländar förarna i bilarna. Det har varit flera olyckor då stolpen där vägen på Hansagatan smalnar av idag, blivit nerkörd. Det skulle öka tryggheten. Hastighetshöjningen från gåfartsområde 7km/h i ursprungsplanen till 50km idag är inte något positivt. Enligt forskning har en människa högre chans att överleva vid lägre hastigheter. Jag önskar helst 7km/h på Hansagatan och är det inte möjligt 20 eller 30km/h. Det skulle öka överlevnadsrisken jämfört med 50km.

Jag önskar att garagesutfart blir mot Ica maxis parkering och inte Hansagatan. Detta för jag önskar inte behöva bli bländad av billyktor i sovrummet när de kör upp. Alla mina sovrum har fönster mot Hansagatan.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, hastigheter och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende garageutfarter och risken för störningar från fordonsstrålkastare besvaras under rubriken **Åtgärder för att minska störningar för närliggande bostäder** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

38.PRIVATPERSON 22 (2026-01-28)

Vi lämnade Kullavik och flyttade till Kungälv och till brf Kaprifolen. Detta med en känd plan för den slutgiltiga bebyggelsen i området. Jag är mycket missnöjd och besviken att man nu i efterhand tänker ändra på detta. Både vad gäller höjd på bebyggelse och ändrad funktion på en gata i direkt anslutning till vår fastighet. Att agera på detta sätt anstår inte en kommun som vill vara attraktiv och som bryr sig om sina invånare. Jag protesterar därför mot dessa förändringar och anser att kommunen skall göra bebyggelsen i Kv 7 enligt tidigare lagd plan.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

39.PRIVATPERSON 23 (2026-01-28)

Angående kvarter 7 som ni planera är vi många som är besvikna på dessa ändringar som planeras med höghus 16 våningar även 10 våningshus planeras, mot 7 våningar som var planen som vi trodde när vi flyttade hit.

Sedan har jag en fråga angående Hansagatan här pratas det om ca 6000 fordon/dygn Ingen stor gata, även 50 väg här diskuteras

Frågan är hur många tillbud trafiken/olyckor mm det blir ihop med gångtrafikanter, barn, hundar mm ,jag brinner för miljöfrågor gör ont i själen när jag tänker på denna trafiken på denna lilla (gågata) lite funderingar från mig

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

40.PRIVATPERSON 24 (2026-01-28)

Vi överklagar Kungälv kommunens beslut att anta ändring av detaljplan kvarteret 7.

Grunden för överklagan:

1. Bristande infrastruktur och parkeringsmöjligheter:
Den föreslagna planändringen riskerar att leda till en ökad belastning av befintliga infrastruktur i området. Redan i dag är parkerings situationen ansträngd, och planändringen saknar tillräckliga och realistiska lösningar för att hantera ett ökat behov av parkeringar. Detta riskerar att skapa trafiksäkerhetsproblem och försämrar tillgänglighet för boende och kunder. Befintliga parkeringsplatser bör byggas ut innan ett beslut om ny detaljplan för kvarteret 7 tas
2. Otillräcklig konsekvensanalys:
Kommunens underlag visar brister i analysen av hur planändringen påverkar närboende vad gäller trafik, parkering, ljusförhållande och trygghet.
3. Sammanfattning:
Mot bakgrund av ovanstående anser vi att beslutet om ändring av detaljplan för Kvarter 7 innebär betydande olägenheter för oss som närboende och strider mot Plan och bygglagens krav till hänsyn till boendemiljö, säkerhet och långsiktig hållbarhet. Beslutet bör därför upphävas eller återförvisas för prövning

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende parkeringsbehov och parkeringssituationen i området besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**.

Synpunkterna avseende trafikmängder, trafiksäkerhet och Hansagatans funktion besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**.

Synpunkterna avseende ljusförhållanden och påverkan på boendemiljön besvaras under rubriken **Byggnadshöjder/exploateringsgrad** i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**.

Kommunen bedömer att planförslaget har tagits fram i enlighet med plan- och bygglagens krav. De frågor som lyfts i yttrandet har utretts inom ramen för planarbetet och redovisas i planhandlingarna.

41.PRIVATPERSON 25 (2026-01-28)

Känns som ett kaos är att vänta på olika plan. Att bygga så höga hus som 16 våningar på en parkeringsplats passar inte in och harmonerar inte med runt byggande hus. Det tillför ännu mer letande efter p-platser. Mer trafik och högre hastighet på Hansagatan. Har själv sett med egna ögon när en flicka höll på att bli påkörd där det är 7km/timmen. Och en fråga som jag har ställt mig också. Hur blir det med Maxi? Tänk en fredag eftermiddag. Fullt på p-platser och du skall storhandla. Hittar ingen parkering. Vad gör man? Tar bilen och åker och handlar någon annanstans? Så från 7 våningar till 16 våningar är differensen alldeles för stor.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under **rubriken Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

42.PRIVATPERSON 26 (2026-01-28)

Känns som ett kaos är att vänta på olika plan. Att bygga så höga hus som 16 våningar på en parkeringsplats passar inte in och harmonerar inte med runt byggande hus. Det tillför ännu mer letande efter p-platser. Mer trafik och högre hastighet på Hansagatan. Har själv sett med egna ögon när en flicka höll på att bli påkörd där det är 7km/timmen. Och en fråga som jag har ställt mig också. Hur blir det med Maxi? Tänk en fredag eftermiddag. Fullt på p-platser och du skall storhandla. Hittar ingen parkering. Vad gör man? Tar bilen och åker och handlar någon annanstans? Så från 7 våningar till 16 våningar är differensen alldeles för stor.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under **rubriken Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

43.PRIVATPERSON 27 (2026-01-29)

Min synpunkt ang kvarter 7 är att jag är emot det höga huset för jag tycker det räcker med 2 höga hus plus att det blir ev hotellet som blir högt. Är oxå emot att Hansagatan blir så trafikerad o i nuläget är det 50 km väg vilket är konstigt tycker jag. Dwt skull evara stadsgata när jag köpte lägenheten här. Vad hände där?

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller, luftkvalitet och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

44.PRIVATPERSON 28 (2026-01-29)

Efter att noggrant gått igenom de föreslagna ändringarna av detaljplanen för kv 7 kan vi konstatera att dessa ändringar skulle medföra stora försämringar för miljön i närområdet. Försämrade livsmiljö för oss boende och försämrade tillgänglighet till områdets bostäder, service och butiker för boende, kunder och besökande.

Ändrade förutsättningar för boende i föreningar gränsande till planområdet:

Förutsättningarna har förändrats både vad gäller insyn och trafik.

När marken för dessa föreningar handlades upp var förutsättningarna att kunna erbjuda lägenheter vid lugn lokalgata i centrala Kungälv, huvuddelen av lägenheterna med nästan helt insynsfria lägen. Möjlig prissättning för lägenheterna låg sedan med som förutsättning för vilket pris som var möjligt att betala för marken där våra bostadsrättsföreningar nu ligger. En bostad är en stor livsinvestering. Hur mycket man är beredd att satsa på sitt boende beror till stor del på läget. Lugn gata och ingen insyn är man beredd att satsa betydligt mer på än en lägenhet vid en genomfartsgata och med insyn från närliggande höga hus. Förutsättningarna har alltså till stor del förändrats till det sämre vad gäller våra lägenheter där många nu får problem med både insyn och störande genomfartstrafik, den felaktiga informationen har lett till att ekonomiska prognoser och tankar om värdet på den lägenhet man köpt förändrats.

Föreningarnas mark har prissatts under falska förespeglingar från säljaren, kommunen, dessa falska förespeglingar har sedan även legat till grund för vad vi

enskilda lägenhetsinnehavare varit beredda att ekonomiskt satsa på just vår lägenhet. Om denna planändring genomförs bör den kunna ses som ett dolt fel alternativt att kommunen medvetet lämnat vilseledande uppgifter och medvetet ändrat de vid försäljningstillfället gällande förutsättningarna. I båda fallen gäller normalt att säljaren skulle bli skadeståndsansvarig gentemot köparen.

Generella synpunkter på den föreslagna planändringen:

"Utformning och gestaltning ska stärka stadsmässigheten i området..." citat från kommunens beskrivning av det nya planförslaget.

Vad är stadsmässighet? Krävs det plötsligt byggnader på 16 våningar för att uppnå stadsmässighet i en stad med en mer än tusenårig historia? Kungälv är känt och omtyckt för sitt natursköna läge och sin vackra gamla stadskärna men också för en stad med sin egen identitet trots närheten till Göteborg.

Denna egna identitet är viktig att värna om och det känns underligt att kommunen strävar efter "stadsmässighet" när detta redan finns. Den typ av stadsmässighet som kommunen strävar efter verka snarare vara en önskan att förvanska den stad vi har, en önskan att göra om den till något annat. *"...och tydliggör det prioriterade centrumstråket mellan Kongahälla och Vita fläcken, samt skapa förutsättningar för ytor och funktioner som bidrar till levande stadsmiljöer."* citat från kommunens beskrivning av det nya planförslaget. Det krävs inte en byggnad om 16 våningar för att tydliggöra centrumstråket. Fina parklika stråk och kanske en "fanborg" vid Vita fläckens torg skulle räcka bra. Hur 120 nya lägenheter bidrar till kommunens vision framgår inte heller. I stället skapar man kring Vita fläcken en miljö med starkt ökad trafik vilket försvårar framkomligheten på "centrumstråket" och överhuvudtaget gör det näst intill omöjligt för boende i området och kunder till butikerna att finna parkering.

Lokalgatan

Den utlovade lokalgatan som i stället föreslås bli en genomfartsväg, en genomfartsväg som dessutom skall tjäna som infart inte bara till Brf Kaprifolen utan också till de tillkommande bostäderna som nu byggs längs Hansagatan samt till de planerade bostäderna i kv 7 och dessutom till alla dem som har ärenden till någon av butikerna vid Vita fläcken däribland ICA Maxi. Infart till samtliga parkeringar. Det är ingen fungerande lösning, i stället skapas ett trafik kaos som varken gagnar boende, besökare eller butiker.

Lokalgatan behövs som just lokalgata för de boende vid Hansagatan. En möjlighet att stanna till och lasta ur barn, kassar etc ur bilen. Många äldre bor i husen längs Hansagatan och behöver kunna köras ända fram till dörren.

Om genomfartstrafik skall vara möjlig och fungera, måste en parallell gata till Hansagatan planeras in. Denna skulle då ta hand om genomfartstrafiken samt serva både boende i kv 7 och ge åtkomst till parkeringar och butikerna. Låter man bli att öka antalet lägenheter i kv 7 finns det med hjälp av en ny parallellgata en möjlighet att få trafiksituationen att fungera. Trädplantering mellan Hansagatan och den nya parallellgatan skulle ytterligare visa att kommunen försöker leva upp till tidigare givna löften.

PBL - Plan- och bygg-lagen

Enligt plan och bygglagen ska det inte vara möjligt att genomdriva en planändring som så total går emot de närboendes önskemål.

4 kap. Reglering med detaljplan och områdesbestämmelser

39 § En detaljplan får inte ändras eller upphävas före genomförandetidens utgång, om någon fastighetsägare som berörs motsätter sig det.

5 kap. Att ta fram detaljplaner och områdesbestämmelser

Att ändra och upphäva detaljplaner

38 b § I fråga om förslag till att upphäva en detaljplan behöver 18 § första och andra styckena samt 19-25 §§ inte tillämpas när planens genomförandetid har gått ut, och upphävandet av planen

1. är förenligt med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 §,
2. inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse, och
3. inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Med ovan angivna motivering motsätter vi oss kraftigt den föreslagna förändringen av kv 7 i Kungälv

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, insyn, utsikt, ljusförhållanden och påverkan på boendemiljön besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, trafiksäkerhet, buller och luftkvalitet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**.

Synpunkterna avseende parkeringsbehov och parkeringssituationen i området besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**.

Privatpersonen hänvisar även till 4 kap. 39 § samt 5 kap. 38 b § plan- och bygglagen (2010:900). Den gällande detaljplanens genomförandetid har löpt ut. Den aktuella detaljplanen innebär inte heller ett särskilt upphävande av gällande detaljplan utan en ny detaljplan som ersätter tidigare detaljplan inom de delar där planområdena överlappar när den vinner laga kraft. Kommunen bedömer därför att de bestämmelser som hänvisas till inte utgör hinder för planförslagets genomförande.

Kommunen bedömer att de frågor som lyfts i yttrandet har utretts inom ramen för planarbetet och redovisas i planhandlingarna.

45.PRIVATPERSON 29 (2026-01-29)

Jag motsätter mig ändringen av planförslaget och begär att kommunen inte antar detaljplanen utan att nedanstående brister åtgärdas och utreds på ett rättssäkert och lagligt sätt och att man tar i beaktande boendes risk för försämrad hälsa som det nya förslaget av Kvarter 7 med stor sannolikhet kommer att innebära.

Jag anser att nya planen innebär bristande prövning av betydande olägenhet enligt PBL. Enligt PBL kap. 2, Paragraf 9 samt 5 är kommunen ålagd att ta hänsyn till betydande olägenheter för människors hälsa samt bevarad säkerhet.

Planförslaget med avsevärt förhöjda byggnadsvolymer samt omledning och ökad trafikbelastning vid Hansagatan innebär betydande påtagliga och varaktiga försämringar för boendemiljön av min bostad i form av:

- Kraftigt ökad trafikmängd med buller intill min husvägg och fönster som ej är isolerade och planerade för annat än gångfartsgata. Redan i dagsläget störs vi boende av den låga trafiken som avger ett alldeles för högt buller. Då kommunen varit den ansvariga planerande parten i bygget av våra bostadsrätter har man fört många människor bakom ljuset om man nu ändrar i planen för Kvarter 7.
- Försämrade trafiksäkerhet för gående och boende i området. Den planerade högre trafikerade vägen är i direkt anslutning till entrén till våra bostäder där vi; små barn, vuxna och äldre med svårigheter att gå, på ett tryggt och säkert sätt ska kunna ta oss ut och vidare från våra bostäder.
- Försämrade ljusförhållanden där solljuset helt kommer att tas ifrån boende och ersättas av totalt mörker, insynssituation och upplevelse av instängd boendemiljö till följd av väsentligt högre byggnadshöjder än omgivande bebyggelse.

Jag anser att kommunen inte kan bevisa att dessa konsekvenser inte utgör betydande olägenhet i lagens mening. Kommunen kan heller inte tillräckligt eller lagligt bevisa att denna exploateringsgrad är nödvändig eller det minsta proportionerlig i förhållande till påverkan för närboende.

Jag motsätter mig att den ändrade planen närliggande min bostad på Hansagatan antas och begär att detta yttrande beaktas fullt ut och att jag hålls underrättad om fortsatt handläggning och beslut i ärendet.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, ljusförhållanden, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken **Byggnadshöjder/exploateringsgrad** i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, trafiksäkerhet, buller och luftkvalitet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**.

Synpunkterna avseende parkeringssituationen besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**.

Privatpersonen hänvisar även till 2 kap. 9 § plan- och bygglagen (2010:900). Kommunen bedömer att planförslaget inte medför en sådan betydande olägenhet för omgivningen som avses i bestämmelsen. Bedömningen grundas bland annat på de utredningar och avvägningar som redovisas i planhandlingarna, inklusive trafikutredning, bullerutredning samt sol- och skuggstudier.

Kommunen bedömer att de frågor som lyfts i yttrandet har utretts inom ramen för planarbetet och redovisas i planhandlingarna.

46.PRIVATPERSON 30 (2026-01-28)

Vi har bott i en villa i många år i Kungälv, När vi blivit äldre sökte vi efter ett bekvämare boende i Kungälv. Efter en hel del sökande beslutade vi oss för att köpa en bostadsrätt i BRF Kaprifolen.

Där fann vi allt vi sökte som bostad på äldre dagar. Mitt i centrala Kungälv, nära till det mesta, kollektivtrafik, butiker, restauranger, service av olika slag. Vi var mycket

nöjda när vi skrev avtalet med Riksbyggen om lägenheten i BRF Kaprifolen. På ett nytt område i centrala Kungälv där vi visste hur det skulle bli.

Men.

Sedan kom den mycket stora besvikelsen och ilskan. Våra förhoppningar om ett gott boende krossades av Kungälv kommun med den föreslagna planändringen av Kvarter 7.

Kommunen föreslår mycket stora förändringar i en ny plan. Det är helt otroligt att Kungälv kommun gör så mycket stora förändringar i en ny plan. Byggnationen höjs med mer än dubbla antalet våningar, p-platser i bottenvåningen tas bort. Hansagatan skall ändras från stadsgata till en genomfartsgata. Detta är helt otroligt. Större förändring av en gata går väl inte att göra. Parkeringsplatser. Inom området pågår två byggnationer JM och BRF Humlan. Två nya planer finns Kvarter 7 och höghuset med 23 våningar. Dessa byggnationer kommer att kräva p-platser som inte finns inom området. Kommer kvarter 7 att byggas som förslaget är blir det ett kaos vad beträffar tillgången på p-platser. Helt otroligt att kommunen inte inser detta.

Sammanfattning.

Av ovan nämnda skäl yrkar vi avslag på den föreslagna förändringen av kvarter 7.

Vill Kungälv kommun uppfattas som en seriös kommun går det inte att helt förändra boendemiljön för sina medborgare. Att ändra en så ny plan med dessa kraftiga förändringar är inte seriöst.

KOMMENTAR

Kommunen noterar bostadsrättsföreningens synpunkter.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, påverkan på ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken **Byggnadshöjder/exploateringsgrad** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, trafiksäkerhet, buller och luftkvalitet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringsbehov och parkeringssituationen i området besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende störningar från garageutfarter och fordonsstrålkastare besvaras under rubriken **Åtgärder för att minska störningar för närliggande bostäder** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

47.PRIVATPERSON 31 (2026-01-30)

1. Jag ser att trafiken på Hansagatan tidvis är ganska hög, hastigheter respekteras ej i en del fall. Jag har sett fall där bilar missat avsmalning och fortsatt upp på trottoaren. Genomfartstrafik sker på Hansagatan där en betydande del av trafiken (våldigt många svänger av och) kör vidare på Torpe Gränd, i hastigheter som där dessutom oftast överskrider markant med avseende på att det faktiskt är en skyltad gånggata (bredvid både stor lekplats och förskola).

Planförslaget avser tillåta trafik med hastigheter på 30-40km/h dubbelriktat, detta kommer säkerligen inte göra att trafiken minskar förbi Hansagatan. I planförslaget

förespråkar man ett gångstråk över Torpe Gränd mot ICA Maxi, men också att man avser införa någon typ av hastighetssänkande åtgärder. Jag skulle vilja föreslå flera åtgärder och önskar att restriktioner i detaljplanen förstärks gällande trafiken på Hansagatan,

**** att minska max-hastighet** till så lågt som möjligt, jag tycker 30km/h är ganska högt, förslagsvis sätta max 20km/h.

- jag har små barn och det är otryggt för de små, jag har sett flera incidenter och varit med om någon själv där det varit mest "tur" att mina barn ej blivit påkörda, speciellt vid korsningen mellan Hansagatan och Torpe gränd.

- buller mm från bilar minskar också med lägre hastigheter.

**** att enkelrikta Hansagatan**, i vart fall minst den del av Hansagatan som löper mellan planerad bebyggd fastighet på "kvarter 7" och där vi bor (Kaprifolen, Vassen 1).

- detta bör avleda en stor del av trafiken som genar över Hansagatan istället för att åka runt ICA Maxi (runt Uddevallavägen). Förslaget från min sida är att enkelrikta i riktning från korsning Hansagatan/Torpegränd mot Marstrandsvägen, på sträckan från korsningen Hansagatan/Torpegränd fram till avsmalning mitt på Hansagatan där "husvolymen" på kvarter 7 ska ta slut. Då minskar man trafikflödet för de som "egentligen" inte bor i området, men inte orkar åka runt, samt att trafiken in/ut till ICAparkeringen fortfarande då är möjlig.

**** att permanenta övergångsställe**, i korsningen Hansagatan/Torpegränd, både i östvästlig och norr-sydlig-riktning.

- i planen framgår inget om något krav på övergångsställe... det ska visserligen vara gånggata från Kongahälla Center till ICA Maxi längs med Torpe Gränd, men med avseende på stor trafikmängd, samt bristande hänsyn till hastigheter och att gående har företräde, bör det målas och skyltas för övergångsställe dels över Hansagatan från "Brf Kaprifolen" mot "kvarter 7" men gärna även över Torpe Gränd mellan "Brf Kaprifolen" och "Brf Solhöjden" för att dubbelmarkera att här är det övergångar och hastighetsminskning. Att dessutom anlägga gupp vid dessa övergångar bör få de flesta fordon att minska hastigheten betydligt, då en skylt kan missas men ett gupp känns. Skylten behöver vara där för att markera extra tydligt att gående har företräde, annars gäller det ju att gående måste väja för fordonen.

2. En särskilt viktig punkt som kommer beröra mig mycket och min familj på vån 1, samt ett större antal grannar på Hansagatan 15 och 17 på vån 1-3, gäller de planerade tillåtna garageutfarter från kvarter 7.

Idag säger förslaget till förändrad detaljplan att eventuell exploatör kan förlägga en garageutfart endera mot Hansagatan eller mot parkeringen för ICA Maxi. Ett garageplan i markplan kan fortfarande komma påverka oss på vån 1 (nedersta våningen i Vassen1).

En placering av en utfart mot Hansagatan kommer medföra att alla bilar som åker ut ur garaget kommer ha ljuskäglor från framlyktorna som pekar direkt mot fasaden på motstående fastighet, dvs Hansagatan 15 och Hansagatan 17 i synnerhet. Dessutom har ett stort antal sina sovrum mot Hansagatan. Vi har samtliga sovrum (3st) alla i direkt ljuskägelbild och kommer trots heltäckningsgardiner behöva uppleva ganska mycket ljusförorening (vi kommer morgon och kväll inte kunna ha fönster utan fördragna gardiner om vi ska undvika bli bländade eller få störd sömn eller få effekten att någon tänder och släcker i sovrummen). Jag kan föreställa mig att effekten av en bil som åker upp ur garaget är likvärdig med att någon tänder en stark lampa i vårt fönster, oavsett om vi har gardiner eller ej, så kommer det lysa upp delar av

sovrummen. Vi kan anta att det kommer vara stor trafik på morgonen, men säkerligen även betydande trafik även eftermiddagar och kvällar. Vidare kommer säkerligen reflektioner i våra fönster även störa de som bor i kvarter 7 ovanför ev. garageport.

**** jag föreslår att ta bort möjligheten till utfart mot Hansagatan**, och endast tillåter mot parkeringsytan.

- Gör det möjligt för exploatör att mer fritt välja vart på sidan mot parkeringen man lägger garageutfart. Ljusstörningar skulle då endast påverka förbipasserande temporärt. Vi vill kunna sova både sen morgon och tidig kväll. Vi vill också skydda våra små barn att slippa se ljuskäglor varje dag riskera bli bländade av starkt ljussken när de leker i sina rum då de inte är frågan om utan "hur många gånger per dag". Vuxna ser inte gärna rätt in i bilstrålkastare, småbarn tänker inte på det förrän det är för sent och ett faktum!

3. I övrigt önskar jag också att förändringen i detaljplanen även innehåller någon typ av restriktioner för eventuella verksamheter sätta upp lysande skyltar på den del av fastigheten som vetter mot Hansagatan. Visserligen lyser ICA Maxis röda skylt hela parkeringen, men med en bebyggd fastighet några få meter från våra fönster får gärna vara fri från starkt lysande skyltar, blinkande skyltar... Verksamhet får gärna ha skyltar utan belysning om dessa måste sättas ut mot Hansagatan. Detta är också en typ av ljusstörning som kan vara jobbigt och besvärligt. Återigen önskar jag möjligheten att kunna ha fönster utan fördragna gardiner dygnet runt pga av skyltar som lyser starkt eller blinkar, då det stör mig. Nu är det ingen som sagt att det ska vara skyltar mittemot – men jag tänker ändå att det vore bra om det fanns en restriktion på sidan mot Hansagatan för det finns ändå en teoretisk möjlighet för exploatör förlägga verksamheter längs gatan.

Avslutningsvis har jag personligen inte stora synpunkter på att huset i stort föreslås få extra våningar, detta kommer ju inte påverka mig i första våningsplanet (min utsikt över parkerade bilar försvinner och jag ser för den sakens skull ändå inte direkt fler våningar på ett hus framför oss). Dock kommer ett högre hus innebära fler som rör sig in och ut, kanske innebär det fler garageplatser än vad som eventuellt annars hade byggts (ingen vet, vi kan bara spekulera), men ett högre hus gör sannolikt att störningar i min punkt (2) blir fler och hänsyn till detta bör vidtagas särskilt för att inte störa mig och övriga boende som redan bor här.s

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, hastigheter och trafiksäkerhet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**.

Lokalisering och utformning av övergångsställen, hastighetsbegränsningar, enkelriktning samt andra lokala trafikföreskrifter hanteras mer detaljerat i projekterings- och genomförandeskedet. Kommunen arbetar löpande med utvecklingen av gatustrukturen utifrån trafikförhållanden, trafiksäkerhet och förändrade behov inom området.

Synpunkterna avseende garageutfarter och risken för störningar från fordonsstrålkastare besvaras under rubriken **Åtgärder för att minska störningar för närliggande bostäder** i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**. Inför antagande har utfartsförbudet utökats längs kvarterets sydvästra sida mot Hansagatan för att säkerställa att in- och utfart till kvarteret och parkeringsanläggningen inte kan ske från Hansagatan.

Synpunkterna avseende störningar från skyltning har beaktats. Inför antagande har en utformningsbestämmelse avseende skyltning lagts till på plankartan för att begränsa störningar för närliggande bostäder.

48.PRIVATPERSON 32 (2026-01-30)

Vi bor på Fräkne Gränd, i brf. Kaprifolen och har så gjort sedan fastigheten uppfördes med inflyttning 2024.

Vad vi fått veta är att Kungälv kommun har gjort en ny detaljplan för "Kvarter 7" som ligger på en angränsande tomt på en av Maxis nuvarande parkeringar.

Kommunens förslag skiljer sig från den detaljplan som kommunicerades och gällde när vi tecknade oss för vår lägenhet i Kaprifolen.

I den nya detaljplanen planeras för tre huskroppar om 7, 10 och 16 våningar. Detta ändrar förutsättningarna för många av brf. Kaprifolens lägenheter med avseende på insyn och utsikt.

En annan förändring som kommunicerats och som är oroande, är att trafiken på Hansagatan kommer förändras från att ursprungligen vara en stadsgata (7km/tim) till en gata med genomfartstrafik. Detta innebär vad vi förstår enligt kommunens egen uppskattning att 6500 bilar/dygn kommer passera Hansagatan, vilket är betydligt mer trafik än idag. Det kommer dessutom innebära betydligt högre hastigheter.

Dessa två förändringar oroar oss och är definitivt inte vad vi förväntade oss i samband med att vi tecknade oss för en lägenhet i föreningen Kaprifolen.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken **Byggnadshöjder/exploateringsgrad** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder och trafikpåverkan besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

49.PRIVATPERSON 33 (2026-01-30)

Jag är boende i Rb Brf Kaprifolen och vill härmed överklaga Kungälv kommuns beslut om ändring av detaljplan för Kvarter 7.

Den föreslagna byggnationen innebär en väsentlig förändring av den boendemiljö som presenterades vid tidpunkten då jag förvärvade min bostad. De förutsättningar som då kommunicerades av kommunen var en avgörande grund för mitt köpbeslut. De nu föreslagna ändringarna avviker i flera avseenden från dessa förutsättningar.

Den ökade omfattningen av bebyggelsen innebär en betydande förtätning av området. Detta medför fler boende, ökad biltrafik, större belastning på befintlig infrastruktur samt minskade grönytor. Sammantaget bedömer jag att detta påverkar områdets karaktär och boendekvalitet negativt.

Den planerade höjningen av byggnaderna i Kvarter 7 innebär dessutom en påtaglig försämring av ljusförhållandena för min bostad och närliggande lägenheter. Byggnadernas höjd och placering riskerar även att kraftigt försämma utsikten samt öka insynen, vilket påverkar både trivsel och den personliga integriteten.

När jag köpte min bostad presenterades Hansagatan som en stadsgata med lokal funktion, inte som en genomfartsled. Enligt de nya planerna riskerar Hansagatan i praktiken att fungera som en genomfartsgata med en kraftigt ökad trafikmängd, uppskattningsvis 5 000–6 000 fordon per dygn. Detta utgör en tydlig och väsentlig förändring jämfört med de förutsättningar som gällde vid köpet.

Jag ser även problem med planerade utfarter från garage och parkeringsplatser direkt mot Hansagatan. Dessa utfarter riskerar att medföra strålkastarljus rakt in i bostäder längs gatan, inklusive sovrum, vilket ytterligare försämrar boendemiljön.

Den ökade trafikmängden medför dessutom försämrad luftkvalitet, ökade bullernivåer samt en ökad risk för olyckor och konflikter mellan gående, cyklister och bilister. Förtätningen skapar även ett ökat parkeringsbehov, vilket ytterligare belastar området.

Jag upplever, liksom många andra boende, en växande frustration över återkommande ändringar av detaljplaner och trafiklösningar. Dessa förändringar upplevs ske utan tillräcklig hänsyn till redan boendes miljö, trygghet och livskvalitet.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad, påverkan på ljusförhållanden, utsikt, insyn och boendemiljö besvaras under rubriken

Byggnadshöjder/exploateringsgrad i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, trafiksäkerhet, buller och luftkvalitet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende parkeringsbehov och parkeringssituationen i området besvaras under rubriken **Bilparkeringsplatser** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Synpunkterna avseende garageutfarter och risken för störningar från fordonsstrålkastare besvaras under rubriken **Åtgärder för att minska störningar för närliggande bostäder** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

50.PRIVATPERSON 34 (2026-01-30)

Om jag inte är felinformerad, så är väg E 6 av riksintresse. Självklart av stort nationellt intresse för både Sverige och Norge men också en viktig förutsättning för kommunens invånare och företag.

Kungälv kommun behöver många gånger väga in förhållandet till E 6:an i sin fysiska planering. Eftersom stadskärnan är inklämd mellan väg E 6, Nordre älv och Fontinberget finns det mycket begränsade möjligheter för att leda trafiken på E 6 förbi Nordre älvbron när den måste stängas av helt eller delvis på grund av olycka eller vägarbeten. Hur kan kommunen och Trafikverket hantera situationen med en helt eller delvis raserad bro?

Jag saknar en analys i planförslaget av hur trafik på, till och från väg E 6 kan ledas genom Kungälv och vilken roll Kongahällaområdet och det aktuella planområdet kan ha.

Planförslaget utgår från en gammal trafikprognos som bara har skrivits upp marginellt beträffande Hansagatan. Det behövs en ny trafikstudie där man beaktar de

nuvarande trafikflöden och de som kan bli resultatet av de kommande stadsbyggnadsprojekt som kan förutses och jag tänker inte enbart på Biltema, ny bebyggelse på Oasenområdet och (en kanske inte så högexploaterad) "Kexstad".

Min bedömning är att det är ett stort misstag att, utan en bättre analys av förutsättningarna, begränsa det fysiska utrymmet för allmän platsmark så mycket som i planförslaget.

Planförslaget förefaller att vara ett beställningsverk där de kommunala förvaltningarna har känt sig tvingade att leverera en plankarta med tillbehör men utan utrymme för att utföra det analyserande, skisserande och utvärderande planarbete som behövs för ett hållbart resultat.

Behöver kanske kommunen, genom markförsäljning, få fram kapital till tidigare beslutade stadsbyggnadsprojekt? Det alltför begränsade utrymme som ges för allmän platsmark runt "kvarter 7" och kommentarer till inkomna samrådssvar tyder på det.

Med hänvisning till kommunens strategiska mål, enligt förslaget till ny översiktsplan, "Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen", har jag följande **förslag**:

Som kommuninvånare med behov av väl fungerande trafik inom och förbi Kungälv stadskärna vill jag att planförslaget stoppas till dess att planområdet har satts in i sitt sammanhang och en mer översiktlig trafikstudie har gjorts. Inkludera Uddevallavägen och Marstrandsvägen.

Om "kvarter 7" ska bebyggas så måste den allmänna platsmarken för biltrafik, cyklist och gående ges mer utrymme. Det ska gå att skapa goda lösningar med utrymme för framtida förändringar om det till exempelvis visar sig att den föreslagna "låg fartsgatan" inte fungerar som tänkt. Flexibilitet kan behövas.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder och trafikpåverkan besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Planförslaget har tagits fram med stöd av genomförda trafikutredningar och bedöms ge förutsättningar för en ändamålsenlig trafiklösning för planområdet och dess närområde. Den tillkommande bebyggelsen inom Kvarter 7 har bedömts endast medföra ett begränsat tillskott till den totala trafikmängden i området. Detaljplanen har tagits fram i dialog med Trafikverket och Länsstyrelsen, vilka i granskningsskedet inte haft några kvarstående invändningar avseende planförslagets påverkan på det övergripande statliga vägnätet, inklusive E6.

Kommunen delar uppfattningen att E6 utgör en viktig del av det övergripande regionala och nationella transportsystemet. Kommunen arbetar löpande med utvecklingen av det övergripande trafiksystemet i Kungälv och beaktar successivt förändrade förutsättningar i den strategiska planeringen. Frågor om mer detaljerad utformning och reglering av gator och trafik hanteras i projekterings- och genomförandeskedet.

51.PRIVATPERSON 35 (2026-01-26)

Ett byggnadsförslag inom nämnda område ligger strax utanför nuvarande ingång till ICA Maxi. Det består av tre klossar, som inbördes förskjutits i förhållande till varandra. Man får här en känsla av att man maximerat fullhetsidealet som i stort gäller hela Kongahällaområdet. Man kan inte låta bli att undra över varför man framhärdat i att bygga med en total brist på estetik. Det kostar väl inte mer att försöka uppföra en byggnad som speglar harmoni och skönhet, som folk kan njuta av. Byggnaderna skall ju ändå stå i kanske hundra år. De måste man kunna lägga mer krut på att åstadkomma vackra byggnader som avspeglar lugn och skönhet. Förtätning är i dag ledordet för i stort sett hela landet och naturligtvis även vår stad Kungälv. Det får ju ändå vara måttet på hur man tränger ihop så mycket byggnader som möjligt på så liten yta som möjligt. Om tjugo år när man börjat se nackdelarna av den täta byggnationen kommer man att ställa sig frågan; "varför såg vi inte riskerna med denna tätbebyggelse?" Ett svar är väl att då är det andra som får ta konsekvenserna. Det finns naturligtvis situationer när en förtätning kan vara relevant men idag skall man förtäta överallt och då går det till överdrift. Det är inte säkert att människor mår bra i alltför tätbebyggda miljöer.

Den andra synpunkten gäller generellt för utbyggnadsplanerna i kommunen. Idag har vi en mycket stram invandringsspolitik där antalet asylsökande minskar för varje år. På samma sätt minskar anhöriginvandringen. Samtidigt minskar barnkullarna och barnafödandet i landet. De talar för ett lägre tryck på bostadsmarknaden framöver. Samtidigt står människor i bostadsskö överallt, vilket kanske inte speglar det verkliga behovet av bostäder. Risken är att man bygger mer än vad det verkliga behovet är och vips står man med en nybyggnation där man inte hittar hyresgäster till bostäderna. Fundera ett varv till på den utvecklingsmöjligheten.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder, exploateringsgrad och förtätning besvaras under rubriken **Byggnadshöjder/exploateringsgrad** i den sammanfattande redovisningen under rubriken Sammanfattning i kapitlet Inledning.

Planförslaget utgår från gestaltungsprinciper för byggnadernas placering och utformning samt deras relation till omkringliggande bebyggelse och offentliga rum. För Kongahälla Östra finns även ett gestaltungsprogram som är vägledande för den fortsatta utvecklingen av området. I planbeskrivningen redovisas också hur gestaltungsprogrammets principer har tolkats, vidareutvecklats och anpassats utifrån förändrade förutsättningar och den utveckling som skett i området.

Kommunens bostadsplanering utgår från långsiktiga bedömningar av befolkningsutveckling, bostadsbehov och utvecklingen av Kungälv som kommun. Den aktuella detaljplanen prövar markens lämplighet för den föreslagna användningen inom planområdet.

52.PRIVATPERSON 36 (2026-02-02)

Vi är boende på Hansagatan och kommer i högsta grad att påverkas av det planerade höghuset. Vi flyttade till kommunen för vi tyckte läget var bra enligt den översiktsplan som då fanns och enligt de uppgifter vi fick från säljaren Riksbyggen.

Nu kommer ett så högt hus att helt utestänga solen åt det hållet och gatan utanför skall tydligen inte vara en låghastighetsgata som utlovats utan det blir genomfartstrafik med bilar som kör i 50 km direkt utanför entrén med mer bullerstörningar och avgaser.

Vi har alltså köpt lägenheten på felaktiga premisser. De uppgifter Riksbyggen lämnat har inte varit korrekta, vilket förmodligen grundar sig i felaktig information från kommunen eller att frågan väckts inom kommunen därefter utan att ta hänsyn till de villkor som en gång gällt.

Vi anser förfarandet inte är acceptabelt och kräver att planförslaget stoppas.

KOMMENTAR

Yttrandet inkom efter granskningstidens utgång men har ändå beaktats i det fortsatta planarbetet.

Kommunen noterar synpunkterna.

Synpunkterna avseende byggnadshöjder samt påverkan på solljusförhållanden besvaras under rubriken **Byggnadshöjder/exploateringsgrad** i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**.

Synpunkterna avseende Hansagatans funktion, trafikmängder, buller och luftkvalitet besvaras under rubriken **Hansagatans funktion, utformning och trafikpåverkan** i den sammanfattande redovisningen under rubriken **Sammanfattning** i kapitlet **Inledning**.

Kommunen har förståelse för att förändringar i närområdet kan upplevas påverka de förutsättningar som gällde vid bostadsköpet. Kommunens bedömning av planförslaget grundas på de avvägningar och utredningar som redovisas i planhandlingarna.

Kommunen bedömer sammantaget att de frågor som lyfts i yttrandet har utretts inom ramen för planarbetet och redovisas i planhandlingarna.

INKOMNA SYNPUNKTER VID GRANSKNINGSMÖTE

Ett öppet hus för allmänheten hölls den 15 januari 2026. Deltagarna uppmuntrades att inkomma med skriftliga synpunkter under granskningstiden. De synpunkter som framfördes vid mötet har samtliga inkommit som formella yttranden och redovisas därför ovan tillsammans med kommunens kommentarer och svar.

FÖRÄNDRING AV PLANFÖRSLAGET

Inför antagande av detaljplanen har planförslaget förändrats enligt nedan. Mindre redaktionella justeringar redovisas ej.

Utredningar

- Efter granskningen genomfördes en kompletterande miljöteknisk grundvattenundersökning. Resultaten redovisas i rapporten *Grundvattenprovtagning 2026*.

Plankarta

- Utfartsförbudet har utökats längs kvarterets sydvästra sida mot Hansagatan för att säkerställa att in- och utfart till kvarteret och dess parkeringsanläggning inte kan ske direkt från Hansagatan.
- En utformningsbestämmelse avseende skyltning har lagts till för att begränsa störningar från skyltning för närliggande bostäder.
- Symbolen för korsmark har justerats för ökad tydlighet.
- En ö-bestämmelse har lagts till för att förbättra läsbarheten på plankartan och tydligare särskilja bestämmelsen från prickmark samt bestämmelsen om undantag för skärmtak.

Planbeskrivning

- Planbeskrivningen har justerats utifrån de ändringar som har gjorts på plankartan.
- Gestaltungsdelens under planförslaget har utvecklats och planförslagets relation till det befintliga gestaltungsprogrammet för Kongahälla Östra har förtydligats.
- Språkliga och redaktionella justeringar samt mindre justeringar av illustrationer har gjorts i planbeskrivningen.
- Planbeskrivningen har uppdaterats utifrån den nya utredningen.
- En förtydligad solstudie har lagts till, som redovisar solens påverkan på omgivande byggnadsvolymer och uteplatser.
- Ett avsnitt om trygghet har lagts till.

Pernilla Attnäs Björk

Enhetschef Plan

Samhälle och utveckling

Tanya Dam

Planarkitekt

Samhälle och utveckling

Josefin Brodén

Planarkitekt

Samhälle och utveckling

Granskningsutlåtande
Kungälv kommun
Ärende: KS2022/0463

Granskningsutlåtande
Kungälv kommun
Ärende: KS2022/0463

BILAGA 1. LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Yttrande
Datum
2026-01-28

1(2)
Diarienummer
52114-2025

Kungälv kommun
kommun@kungalv.se
Ert diarie nr KS2022/0463-71

Granskningsyttrande över detaljplan för bostäder, handel och centrumverksamheter, del av Gärdet och Karolinen, "Kvarter", i Kungälv kommun, Västra Götalands län

Handlingar daterade 2025-11-16 för samråd enligt 5 kap. 22 § plan- och bygglagen
(PBL 2010:900)

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att planen kan accepteras och därför inte kommer att prövas av Länsstyrelsen om den antas.

Motiv för bedömningen

Detta yttrande lämnas med stöd av 5 kap. 22 § plan- och bygglagen (PBL). Enligt 5 kap. 22 § PBL ska det av yttrandet framgå om förslaget innebär strida mot någon av de fem ingripandegrunderna.

Länsstyrelsen befarar inte att:

- Riksintresse kommer att skadas påtagligt (både MB kap. 3 och 4)
- Mellankommunal samordning blir olämplig
- Miljökvalitetsnormer (MKN) inte följs (MB 5 kap., luft och vatten)
- Strandskydd upphävs i strid med gällande bestämmelser (MB 7 kap.)
- Bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

Granskningsutlåtande
Kungälv kommun
Ärende: KS2022/0463

Yttrande
2026-01-28

2(2)
52114-2025

Beslutande

Företrädare för avdelningen för Civilt försvar och beredskap, Miljö- samt Natur- och vattenavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande. Beslutet har fattats av planhandläggare Johanna Severinsson

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

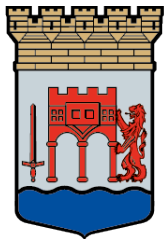
Kopia (utan bilaga) till:

Länsstyrelsen/

Natur- och vattenavdelningen, Josefin Dannerstedt

Miljöavdelningen, Simon Isberg

Avdelningen för civilt försvar och beredskap, Linda Tofeldt

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Kungälv kommun
Ärende: KS2020/0463
2022-11-05

Undersökning av betydande miljöpåverkan

Detaljplan för bostäder

DEL AV GÄRDET 1:20 OCH KAROLINEN 1, "KVARTER 7"

Kungälv, Kungälv kommun

PLAN
SAMHÄLLE OCH UTVECKLING
KUNGÄLV KOMMUN

ADRESS Stadshuset, 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 (växel)
FAX 0303-23 91 67
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

1.1 INNEHÅLL

1	Allmänt	3
1.1	Den aktuella planens syfte.....	3
2	Planområdet och omgivningen	3
2.1	Lokalisering	3
2.2	Planområdet	4
3	Andra planer för planområdet och dess närhet	Fel! Bokmärket är inte definierat.
4	Förändrad markanvändning	5
4.1	Markanvändning enligt förslaget	5
4.2	Åtgärder i omgivningen till följd av planen.....	6
5	Utredningar	6
6	Miljöpåverkan	8
	Checklista över möjlig miljöpåverkan till följd av detaljplanering	9
	Naturmiljö.....	9
7	Alternativ	Fel! Bokmärket är inte definierat.
8	Sammanfattande bedömning	15
8.1	Slutsats.....	16
8.2	Avgränsning	Fel! Bokmärket är inte definierat.
9	Fortsatt arbete med strategisk miljöbedömning	Fel! Bokmärket är inte definierat.
9.1	Alternativ som ska utredas.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
9.2	Hantering av övriga miljöaspekter.	Fel! Bokmärket är inte definierat.
9.3	Åtgärder.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
9.4	Uppföljning av betydande miljöpåverkan.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
	Medverkande tjänstemän	17
	Bilaga Kartor	18

2 Allmänt

En kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program ska tidigt under processen undersöka om genomförandet av åtgärderna kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (6 kap. 5 miljöbalken (MB)). Undersökningen ska innebära att kommunen (1.) identifierar omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, och (2.) samråder i frågan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet. Särskilda föreskrifter om de omständigheter som avses har meddelats (6 kap. 6 § MB) i miljöbedömningsförordningen. Kommunen ska efter undersökningens identifiering av omständigheter och samråd i ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av åtgärderna kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, och redovisa de omständigheter som talar för eller emot det. Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten (6 kap. 7 § MB). Beslutet får inte överklagas (6 kap. 8 § MB).

Om genomförandet av åtgärderna kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning utföras (6 kap. 3 § MB). I en strategisk miljöbedömning ska kommunen bl.a. (1.) samråda om hur omfattningen av och detaljeringsgraden i en miljökonsekvensbeskrivning ska avgränsas (avgränsningssamråd), och (2.) ta fram en miljökonsekvensbeskrivning (6 kap. 9 § MB).

Om genomförandet av åtgärderna inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning inte ska göras, ska skälen för bedömningen i frågan anges i planbeskrivningen (4 kap. 33 § (4.) och 33 b § Plan- och bygglagen (PBL)).

Oavsett om det blir ett jakande eller nekande svar på om en strategisk miljöbedömning ska tas fram bidrar undersökningen till att integrera miljöaspekter i planen eller programmet, vilket i sin tur i främjar en hållbar utveckling.

2.1 DEN AKTUELLA PLANENS SYFTE

Planens syfte är att möjliggöra för utökad exploatering för byggnation av bostäder på delar av markparkering. Med närområdets kommande bebyggelse på upp till 23 våningar och strävan efter en god helhetsverkan kommer höjder anpassas för att samspela med befintligt och nytt.

Detaljplanen är en del av projektet Kongahälla och har att följa de riktlinjer som gäller för projektet, såsom gestaltungsprogram.

3 Planområdet och omgivningen

3.1 LOKALISERING

Planområdet är beläget i Kongahällaområdet i centrala Kungälv och omfattar del av fastigheterna Gärdet 1:20 och Karolinen 1. Kungälv's resecentrum och Kongahälla köpcenter ligger ca 300 meter från planområdet. Från resecentrum med anslutning till E6, som utgör huvudstråk i Göteborgsregionens strukturbild finns goda förbindelser med kollektivtrafik till Göteborg, Stenungssund, Uddevalla samt andra platser i Kungälv's kommun. Ytterligare förbindelser finns vid Ytterby station som ligger drygt 3 kilometer från planområdet, där Bohusbanan ger goda tågförbindelser inom kommunen och regionen.

Planområdet består idag av markparkering och omgärdas av parkering i norr och söder, ICA MAXI i öst och bostäder som är under uppförande i väst. Omkring planområdet ligger befintliga handelsverksamheter, torg, parkering samt ett flertal flerbostadshus som är under uppförande. Närområdet består av blandad bebyggelse med bostäder, köpcenter, handel, verksamheter, skola samt förskola. Hansagatan går i direkt anslutning till planområdet och erbjuder goda förbindelser mot E6 och resecentrum.

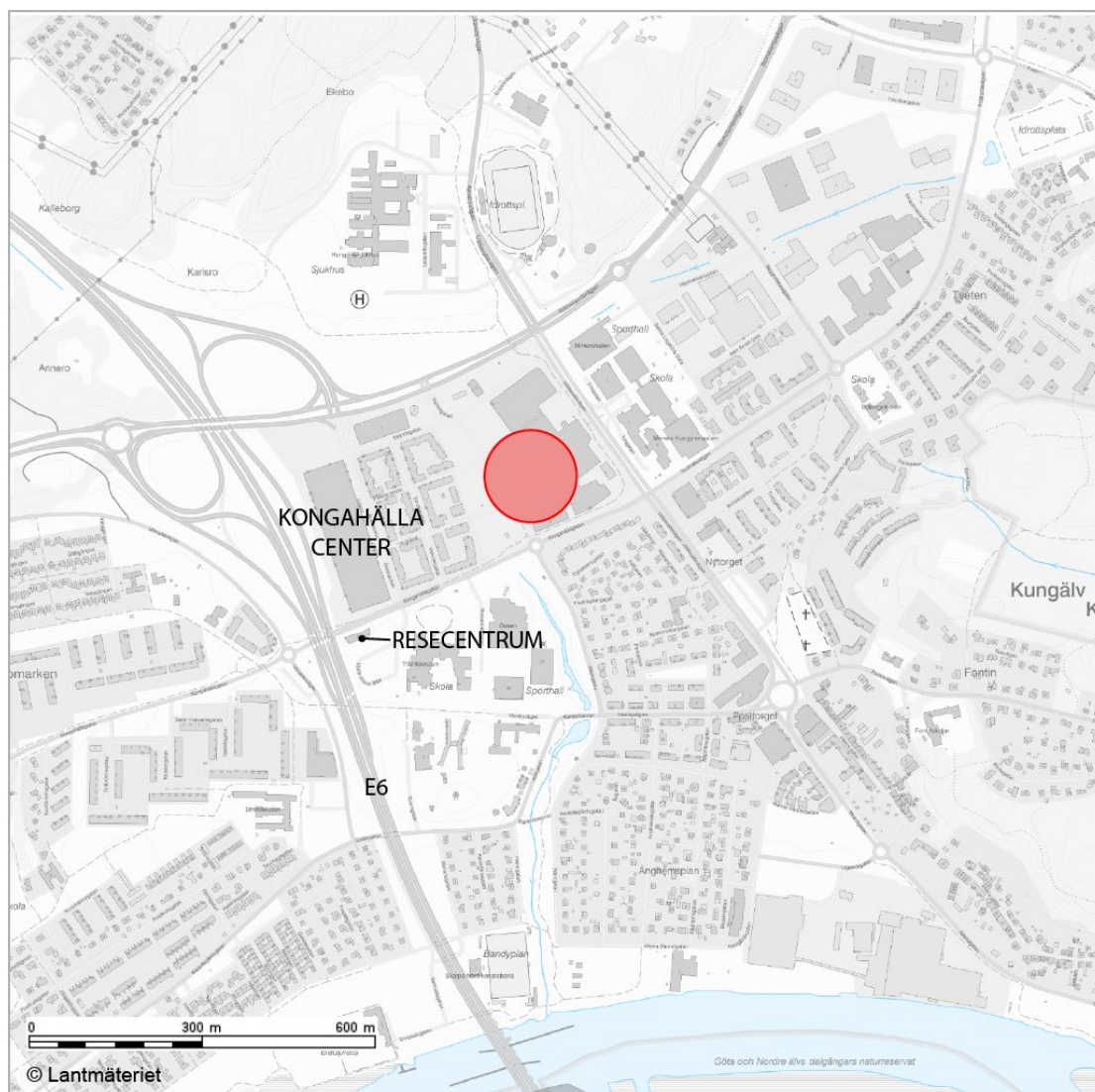

Bild 1. Översiktskarta över Kungälv med planområdets ungefärliga läge markerat i rött.

3.2 PLANOMRÅDET

Det preliminära planområdet är ca 7500 m² och omfattar del av fastigheterna Gärdet 1:20 och Karolinen 1. Marken är en samfällighet mellan Kungälv kommun, ICA och McDonalds.

Planområdet utgörs idag av markparkering. Både Norr och Söder om området ligger ytterligare parkeringar, parkeringen i söder kallas "evenemangstorget" och kan vid behov användas för evenemang såsom torgvaruhandel eller dylik. Mellan planområdet och evenemangstorget går även ett huvudstråk för gående och cyklister genom stadskärnan. Öster om planområdet ligger ICA Maxi och Vita fläcken med småvaruhandel och en del restauranger, medan i öster ligger bostäder i flerbostadshus och Kongahälla köpcenter bortanför det. I direkt anslutning öster om

området uppförs ytterligare flerbostadshus i kvarter 3,6 och 10 som del av Detaljplanen för Kongahälla östra.

Genom planområdet går Hansagatan och Gymnasiegatan som ansluter till Romelandavägen och e& i norr samt Kongahällagatan och Resecentrum i söder. Vägar och parkering som omger området trafikeras främst av besökare till ICA Maxi.

Väster om planområdet rinner Komarksbäcken, som så småningom mynnar i Göta älv. Komarksbäcken ska enligt detaljplan för Kongahälla Västra kulverteras genom Kongahällaområdet

Bild 2. UNGEFÄRLIGT PLANOMRÅDE I GULT, NYTT BOSTADSKVARTER I GRÖNT

4 Förändrad markanvändning

4.1 MARKANVÄNDNING ENLIGT FÖRSLAGET

Bild 5. Skissförslag över exploatering från vinnande anbud i markanvisningstävling

Förslaget innebär byggnation av bostäder med möjlighet för nedgrävt parkeringsgarage under kvarteret, mindre verksamheter i bottenplan, och upphöjd innergård. Planförslaget möjliggör bostadsbebyggelse om ca 6, 10 och 16 våningar till skillnad mot gällande detaljplan som medger 4, 4 och 5 våningar. Ungefärlig byggnadsyta beräknas till 1600, motsvarande ca 12 000 m² BTA. Fördelningen av BTA är ännu inte fastställd, *Bild 5* visar en möjlig utformning av kvarteret enligt vinnande anbud från markanvisnings tävlingen för kvarter 7.

Den nya bebyggelsen kommer innebära att befintliga parkering för handel tas i anspråk. Ledning av trafik på Hansagatan och Gymnasiegatan kommer ses över i samband med förslaget då Gymnasiegatan är väldigt smal.

4.2 ÅTGÄRDER I OMGIVNINGEN TILL FÖLJD AV PLANEN

Förslaget innebär ett flertal åtgärder i omgivningen som kommer behandlas under detaljplanearbetet. Ledning av trafik på de intilliggande gatorna Hansagatan och Gymnasiegatan behöver ses över för att få ett lämpligt trafikflöde i området, Entrén till ICA Maxi kan i och med planen behöva flyttas från nuvarande position till strax norr om Kvarter 7 vilket kan påverka framkomligheten på Gymnasiegatan och det kan leda till ökad trafikalstring på Hansagatan som behöver hanteras. Utformning av parkeringsytor norr om planområdet kommer också ses över i detaljplanearbetet.

5 Utredningar

Pågående och färdigställda utredningar inom planområdet listas nedan:

- **Geoteknisk undersökning inför detaljplanering av Kvarter 7, Kungälv (Pågående).**
En ny Geoteknisk undersökning Utredning syftar till att utreda de geotekniska förutsättningarna inom planområdet då föreslagen exploatering är markant större än vad tidigare geotekniska utredning i området utgått ifrån.
- **VSD utredning (Ej påbörjad)**
- **Bullerutredning (Ej påbörjad)**
- **Sol- och skuggstudie (Ej påbörjad)**

Tidigare utredningar

- - **Trafikbullerutredning Kongahälla Östra, ÅF, 2015-12-02, rev 2016-01-11**
- - **Trafikanalys Kongahälla, Sweco, 2013-12-05**
- - **Geoteknisk utredning, WSP, 2008-05-21**
- - **Geoteknik – sättningsutredning, WSP, 2009-09-11**
- - **Geoteknik – kompletterande stabilitet, WSP, 2015-10-14**
- - **Miljöteknisk markundersökning, Golder Associates, 2005-10-21**
- - **Risk med transporter av farligt gods Norconsult 2015-10-20**
- - **Haltberäkningar, SMHI, 2015-06-30**
- - **VA- och dagvattenutredning, Sweco Environment, 2015-06-10**

6 Tidigare ställningstaganden

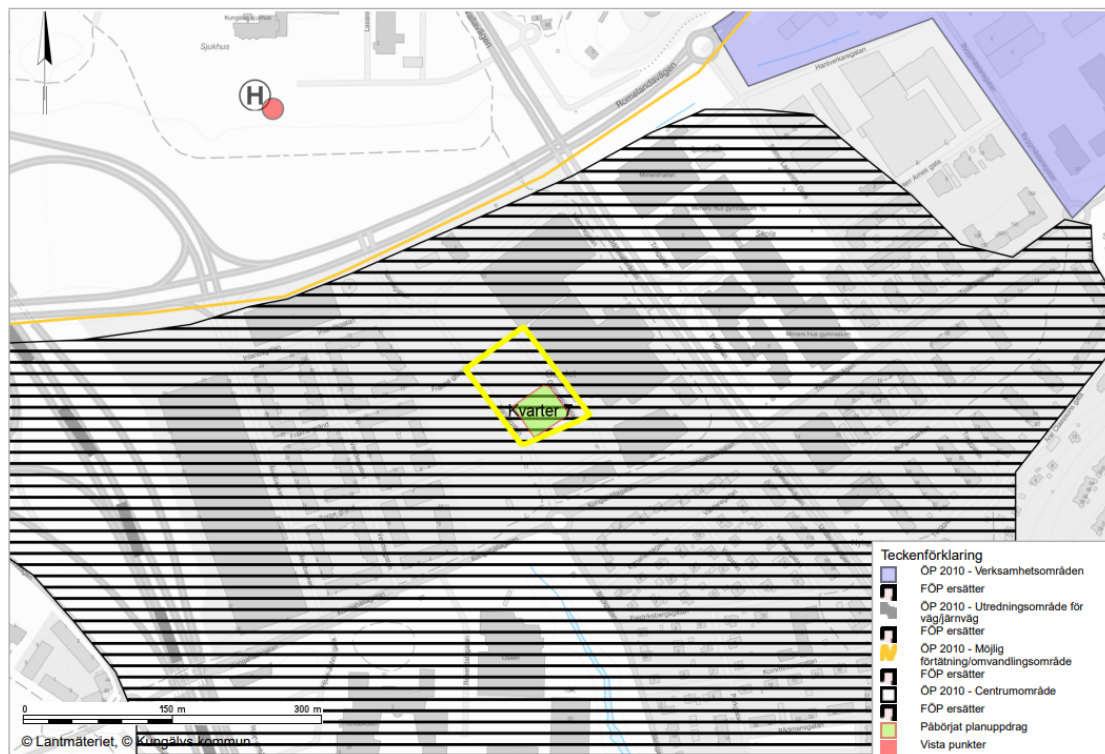
Under denna rubrik redovisas vilka andra planer – förutom aktuell detaljplan – som finns för planområdet och dess närhet. Utöver beslutade planer beskrivs även annan pågående planering såsom planerade vägar, VA-åtgärder osv.

6.1 ÖVERSIKTSPLAN

Kungälv kommunens gällande översiktsplan (ÖP 2010) redovisar Kungälv föreslagna utveckling i generella riktlinjer i text samt i riktlinjer redovisade som markområden i mark- och vattenanvändningskarta. Förslaget överensstämmer med riktlinjer från gälla ÖP.

Enligt ÖP ska centralorten stå för huvuddelen av kommunens tillskott av bostäder och verksamheter under planperioden. En mer sammanhållen bebyggelse med korta avstånd ska eftersträvas. Kungälv bör därför i första hand växa genom kompletterande bebyggelse i de centrala delarna. Framför allt i de stationsnära lägena bör en hög bebyggelsetäthet eftersträvas.

Planområdet ingår i det centrala utvecklingsområdet för Kungälv centrum. Det innebär att en särskilt hög täthet ska eftersträvas och att inriktningen ska vara en blandning av bostäder med olika upplåtelseformer, verksamheter och handel.

Kartutsnitt från ÖP 2010.

6.2 GÄLLANDE DETALJPLANER

Detaljplanen ligger inom befintlig detaljplan för Kongahälla östra som omfattar ett större område runt förslaget, samt detaljplan för kvarter 14 som möjliggjorde utökad exploatering inom delar av området som ingick i detaljplanen för Kongahälla östra.

- Detaljplan för KONGAHÄLLA ÖSTRA Gärdet 1:20, Intendenten 1 m.fl. i centrala Kungälv Kungälv kommun, Västra Götalands län
- Detaljplan för centrum, detaljhandel och bostäder KVARTER 14 - KONGAHÄLLA Del av Gärdet 1:1, Intendenten 1, 2 och S:1

6.3 ANDRA PLANER FÖR OMRÅDET OCH DESS NÄRHET

Detaljplanen är en del av projektet Kongahälla Östra och har att följa de riktlinjer som gäller för projektet, såsom gestaltungsprogram.

- Gestaltungsprogram för Kongahälla Östra, 2015-10-22

7 Miljöpåverkan

Checklistan nedan utgör ett underlag för att i ett tidigt skede i planprocessen bedöma behovet av en strategisk miljöbedömning. Checklistan används också till att avgränsa vilka aspekter av miljöpåverkan som behöver beskrivas vidare, även om inte planens genomförande bedöms innebära betydande miljöpåverkan. Bedömningarna i ett tidigt skede i planprocessen är preliminära, och ny kunskap som tillförs planarbetet kan innebära att bedömningarna i denna checklista måste omvärderas.

Checklista över möjlig miljöpåverkan till följd av detaljplanering		
	UPPSKATTNING OM MILJÖPÅVERKAN ENLIGT CHECKLISTAN KAN UPPSTÅ I AKTUELL DETALJPLAN SAMT MOTIVERING TILL DENNA BEDÖMNING	
PLANERING	Ja/nej/ osäkert	Motivering/Kommentar
Strider planen mot gällande ÖP/FÖP?	Nej	Planområdet överensstämmer med ÖP och ligger inom "centrumområde" och "möjlig förtätning eller omvandlingsområde" Se Kap 4
Kommer planen i konflikt med annan planering som berör planområdet?	Nej	Planen anses ej komma i konflikt med annan planering som berör planområdet. Se kap 3.
SAMMANVÄGNING MED EFFEKTER ORSAKADE AV NÄRALIGGANDE PLANER	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Finns det andra aktuella planer, i närheten av aktuell detaljplan, vars effekter bör vägas in i behovsbedömningen (kumulativ effekt)?	Osäkert	I centrala Kungälv pågår flera planer som kommer öka trafikalstring i stadskärnan. Detta kan komma att påverka lämpliga lösningar för ledning av trafik. Flera pågående projekt i stadskärnan kan också leda till kumulativa effekt av luft och buller som behöver vägas in.
Naturmiljö	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas lagenligt skyddad natur: Natura 2000, riksintressen, reservat, strandskydd, biotopskydd (även generella) eller föreslagen skyddad natur?	Nej	
Påverkas i lag skyddade eller särskilt hotade arter (utpekade i EU:s direktiv, fridlysta, rödlistekategori CR, EN, VU)?	Nej	Inga kända förekomster av skyddade arter finns registrerade i Artdatabanken.
Påverkas områden utpekade i standardiserad naturvärdesinventering, klass 1-3?	Nej	Ingen naturvärdesinventering planeras genomföras då området redan är bebyggd planen ej anses påverka oråden utpekade i standardiserad naturvärdesinventering, klass 1-3. Ca 50 meter väster om planområdet rinner Komarksbäcken, som så småningom mynnar i Göta älv, som är vattenförekomst. Komarksbäcken ska enligt detaljplan för Kongahälla Västra kulverteras genom Kongahällaområdet. Se kartutsnitt 7.3.

Påverkas övrig skyddsvärd natur (naturvårdsprogram, ekologiskt särskilt känsligt område, ansvarsarter, skyddsvärda träd)?	Nej	
Påverkas känsliga ekologiska, hydrologiska eller geologiska processer, eller speciella livsmiljöer av värde för biologisk mångfald?	Nej	
Påverkas gröna kilar/grönstruktur som kan utgöra spridningsvägar för djur och växter?	Nej	
REKREATION OCH FRILUFTSLIV	Ja/nej/osäkert	Motivering
Påverkas lagenligt skyddade områden (naturreservat, strandskydd), riksintresse för friluftsliv eller föreslagen skyddad natur?	Nej	
Påverkas värdefullt rekreationsområde (naturvårdsprogram, vandringsleder m m)?	Nej	
Påverkas något lokalt grönområde, dvs område av (potentiellt) värde för rekreation men som ej finns utpekad? Påverkas tillgänglighet till grönområden eller rekreation? Påverkas gröna kilar/grönstruktur?	Nej	Inga grönområden utpekade för rekreation anses påverkas av planen. Komarksbäcken och Bäcksparken som ligger ca 150 meter från planområdet kan komma att få en ökad användning med fler boende i området.
VATTEN	Ja/nej/osäkert	Motivering
Risk för översvämningar?	Nej	Se kartutsnitt 7.1
Påverkas sjö, vattendrag eller våtmark genom utsläpp, mekaniska ingrepp, ändrade flöden eller sedimentation?	Nej	Dagvatten från planområdet ska omhändertas på ett sådant sätt att varken flödet eller kvaliteten i Komarksbäcken ändras. Några mekaniska ingrepp i Komarksbäcken planeras inte.
Påverkas vattenskyddsområde eller annan vattentäkt?	Nej	Dagvatten från planområdet ska omhändertas på ett sådant sätt att varken flödet eller kvaliteten i Komarksbäcken ändras. Några mekaniska ingrepp i Komarksbäcken planeras inte.
Förändrade infiltrationsförhållanden? Förändras grundvattennivån?	Nej	Planområdet är redan idag hårdgjort. I och med bostadsexploatering kan möjlighet finnas att minska andelen hårdgjord yta något vilket kan förbättra infiltrationsmöjligheterna. Möjligheten till infiltration kommer dock fortsatt vara begränsade då exploateringsgraden föreslås vara hög. Markförhållandena (lera) kan även försvåra möjligheten till infiltration.

		Avsikten är att så långt som möjligt omhänderta och fördröja dagvattnet inom planområdet. Kommande VSD-utredning kommer ge tydligare svar på förändrade infiltrationsförhållanden och omhändertagande av dagvatten. Avsikten är inte att förändra grundvattennivån. Vid schakt- och fyllnadsarbeten kommer sannolikt åtgärder behövas för att inte orsaka utdränering och grundvattensänkning mot omkringliggande byggnader och anläggningar. Detta utreds i pågående geoteknisk utredning.
Påverkas flöden eller skapas sedimentation i ytvattnet? (Angående risk för översvämningar: Se 6.3 Säkerhet)	Nej	Dagvatten från området ska omhändertas på ett sådant sätt att varken flödet eller kvaliteten i Komarksbäcken ändras. Kungälv dagvattenplan ska följas.
Påverkas miljö kvalitetsnorm? Påverkas status enligt vattenöversikten?	Nej	Vattenkvaliteten i Nordre älv påverkas inte då dagvatten från området ska omhändertas på ett sådant sätt att vare sig flödet eller kvaliteten i Komarksbäcken ändras. Detta kommer utredas i kommande VSD utredning.
Innebär planen markavvattning eller vattenverksamhet? Berörs befintligt markavvattningsföretag?	Nej	Planen innebär inte markavvattning. Grundläggning ska utföras så att ev. dränering inte verkar markavvattande. Inga befintliga markavvattningsföretag berörs.
KULTURMILJÖ	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas område/objekt av riksintresse för kulturvärden?	Nej.	
Påverkas byggnadsminne?	Nej	
Påverkas fornlämningar/kulturlämningar?	Nej	Inga kända fornlämning eller kulturlämningar finns på platsen. Ingen arkeologisk utredning planeras utföras.
Påverkan på område/objekt i kulturmiljöprogram eller bebyggelseinventeringen? Påverkas övrigt skyddsvärt kulturlandskap eller område/objekt med stora kulturvärden?	Nej	Inget utpekad i kulturmiljöprogram eller bebyggelseinventering. Planområdet är idag en parkering som ligger mellan bebyggelse från 1980-talet i öst, och 2010-talet i väst. Det anses inte påverka eller ligga i anslutning till skyddsvärt kulturlandskap eller andra kulturvärden.
Påverkas område/objekt av industriminneskaraktär?	Nej	

VISUELL MILJÖ	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Betydande förändringar i stads- eller landskapsbild? Påverkas område med värdefull eller karaktäristisk landskapsbild? Påverkas element, som är viktiga för stads- eller landskapsbilden?	Ja	Byggnader över ca 10 våningar är relativt nytt i Kungälv kommer att påverka stadssiluetten. Det kommer exempelvis synas tydligt från E6 för bilister som passerar Kungälv, och på nära håll där den storskaliga bebyggelsen kan påverka upplevelsen runt och i närheten av aktuellt planområde. Kvarter 7:s högre höjd syftar till att få ett mer logiskt sammanhang för omkringliggande bebyggelse där ett hus på 23 våningar och två hus på 14 våningar byggs. Dessa byggnader ska tillsammans med Kvarter 7 skapa en enhet/helhet som är mer sammanhängande i stadsbilden. Torgytan vid Vita fläcken och evenemangstorget som ligger i anslutning till planområdet kan komma att upplevas annorlunda. Målet är dock att dessa gynnas av kommande bebyggelse då det blir mer omslutet och fler verksamhetslokaler i anslutning till torget som också ligger i huvudstråket för gående och cyklist i centrala Kungälv.
HUSHÅLLNING MED NATURRESURSER	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas område som är värdefullt för annan markanvändning i eller utanför planområdet, direkt eller indirekt (jordbruksmark, skogsmark, vattenskyddsområde etc)?	Nej	
Är aktiviteterna resurs- eller energislukande? Gynnas eget bilåkande på bekostnad av gång-, cykel-, eller kollektivtrafik?	Nej	Planområdet ligger bra till för kollektivt resande och anslutningar till gång och cykelvägar. Huvudstråk för Gång och cykel i Kungälv stadskärna passerar inom 50 meter från planområdet. Kungälv resecentrum ligger ca 300 meter från planområdet med goda förbindelser inom och utom kommunen. Resecentrum har direkt anslutning till E6 som utgör huvudstråk i Göteborgsregionens strukturbild finns goda förbindelser med kollektivtrafik till Göteborg, Stenungssund, Uddevalla samt andra platser i Kungälv kommun. Ytterligare förbindelser finns vid Ytterby station som ligger drygt 3 kilometer från planområdet, där Bohusbanan ger

		goda tågförbindelser inom kommunen och regionen.
HÄLSA OCH SÄKERHET	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Risk för skred, ras eller erosion?	Osäkert	En geoteknisk utredning är under framtagande. Enligt preliminära resultat från utredningen föreligger inte risk för ras, skred eller erosion utöver tillfällig erosionsrisk för schaktslänter vid kraftig nederbörd under byggskedet.
Förekommer radon i potentiellt hälsoskadliga mängder?	Nej	Planområdet ligger inom lågriskområde för radon. Enligt preliminära resultat från pågående geoteknisk utredning utgörs marken av postglacial lera vilket bedöms ha en låg genomsläpplighet för markradon. Se även kartutsnitt 7.2
Finns farliga ämnen i marken?	Nej	Ingen miljöfarlig verksamhet har bedrivits inom planområdet. Det är därför osannolikt att marken är förorenad. Tidigare genomförda utredningar i området visade att vid en provpunkt inom planområdet, på parkeringsplatsen väster om ICA, har en förhöjd halt av petroleumkolväten påvisats i fyllnadsmaterialet. Den påvisade halten beror sannolikt på spår av bitumen från asfaltsbeläggningen i den aktuella provpunkten då inga tecken på förorening i övrigt noterats (syn, lukt). Inga förhöjda halter av klorerade kolväten eller nonyl- /oktylfenol har heller påvisats i grundvattnet i de undersökta punkterna.
Överskrids rikt- och gränsvärden för ljudnivåer? Förändras ljudnivåerna?	Osäkert	För att undvika bullerstörningar kommer bullerutredningar att utföras. Bostäder kommer bara att byggas där gällande riktvärden kan uppnås.
Risk för störande vibrationer?	Osäkert	Jordmånen i området utgörs av lera vilket kan ge förutsättningar för vibrationer i byggnader. Risk för störande vibrationer kommer utredas vidare under arbetet.
Risk för utsläpp av farliga ämnen vid trafikolycka?	Nej	I den genomförda riskanalysen framkom att Europaväg 6 är den dominerande riskkällan för Kongahällatomten. Kongahälla Östra ligger längs bort från E6 och avståndet mellan området och E6 överstiger 300 m. Länsstyrelsens riskpolicy för fysisk

		planering längs transportleder för farligt gods kräver att riskfrågor beaktas vid planering inom ett avstånd om 150 m. Detta innebär att transporterna av farligt gods på E6 inte behöver beaktas i den aktuella detaljplanen. Avstånd till väg 168 Marstrandsvägen överskrider 150 meter.
Påverkas trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter?	Ja	Ökad trafik på Hansagatan och /eller Gymnasiegatan kan medföra ökad risk för gående och cyklister som passerar. Endast vägar som håller godkänd säkerhetsnivå tillåts byggas men ändå sker det olyckor. Ett exempel: Om en skola byggs längs en väg med planskild GC-passage kan det ändå inträffa olyckor med påkörda barn.
Förekommer elektriska fält eller magnetfält som kan ge upphov till hälsoskadlig exponering?	Nej	
Underskrids rekommenderade skydds-avstånd till djurhållning?	Nej	
Stark lukt?	Nej	
LUFT	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Utsläpp från trafik?	Ja	Generellt kommer förtätningen innebära en ökning av trafik i området vilket ökar utsläppen från trafik vilket kan ge en lokal påverkan på luftmiljön samt bidra till en kumulativ effekt i luftmiljön i stadskärna. Planområdet ligger dock nära gång- och cykelstråk, kollektivtrafikhållplatser, resecentrum samt handel och service. Möjligheter för att minimera utsläpp genom tillgång till alternativa färdmedel anses goda.
Andra utsläpp, t ex från industriella processer?	Nej	
Överskrids nationella rikt- och gränsvärden och miljö kvalitetsnorm?	Osäkert	För centrala Kungälv konstateras efter mätningar att MKN inte överskrids för luft. Tidigare genomförda utredningar inom planområdet visar att det för dessa områden inte finns någon plats där halterna riskerar att nå upp till norm eller den övre utvärderingströskeln, bortsett från platser i gaturum. Den nedre utvärderingströskeln

		överskrids för PM10 vad gäller 90-percentil av dygnsmedelhalt. Eftersom det genom föreslagen bebyggelse inom planområdet skapar tätare gaturum kommer detta undersökas vidare i planarbetet.
NATIONELLA, REGIONALA OCH LOKALA MILJÖMÅL	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Motverkar planen genomförande av nationella, regionala, lokala miljömålen?		
1. Begränsad klimatpåverkan.	Nej	
2. Frisk luft.	Nej	
3. Bara naturlig försurning.	Nej	
4. Giftfri miljö.	Nej	
5. Skyddande ozonskikt.	Nej	
6. Säker strålmiljö.	Nej	
7. Ingen övergödning.	Nej	
8. Levande sjöar och vattendrag.	Nej	
9. Grundvatten av god kvalitet.	Nej	
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård.	Nej	
11. Myllrande våtmarker.	Nej	
12. Levande skogar	Nej	
13. Ett rikt odlingslandskap.	Nej	
14. Storslagen fjällmiljö.	Nej	
15. God bebyggd miljö.	Nej	
16. Ett rikt växt- och djurliv	Nej	

8 Sammanfattande bedömning

Under denna rubrik sammanfattas betydelsefulla miljöaspekter. Vidare anges för respektive miljöaspekt huruvida den vägs in i undersökningens slutsats (se 8.1) eller inte. För de miljöaspekter som inte vägs in i undersökningens slutsats ges en motivering.

Miljöaspekt	Sammanfattning	Vägs in i behovsbedömning?	Motivering till att inte väga in aktuell miljöaspekt i behovsbedömningen
Buller	Studeras vidare inom ramen för detaljplanearbetet	Ja	
Luftkvalitet	Studeras vidare inom ramen för detaljplanearbetet	Ja	
Geoteknik	Studeras vidare inom ramen för detaljplanearbetet	Ja	
Dagvatten	Studeras vidare inom ramen för detaljplanearbetet	Ja	
Trafik	Studeras vidare inom ramen för detaljplanearbetet	Ja	
Visuell miljö	Studeras vidare inom ramen för detaljplanearbetet	Ja	Påverkan på stadsbilden genom nybyggnation med höga höjder studeras vidare ur ett större perspektiv som inkluderar hela Kungälv för att fler kommande och pågående byggnationer ska få ett logiskt sammanhang och uttryck.

8.1 SLUTSATS

Kommunens bedömning är att genomförandet av den aktuella detaljplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta med hänsyn till detaljplanens förutsättningar och dess påverkan på människors hälsa, miljö och hushållning av mark och vatten. De frågor och risker som framkommit i undersökningen av betydande miljöpåverkan bedöms kunna hanteras inom ramen för planarbetet.

Kungälv kommun
Ärende: KS2022/0463

Medverkande tjänstemän

Oskar Mikaelsson, Planarkitekt, Planenheten

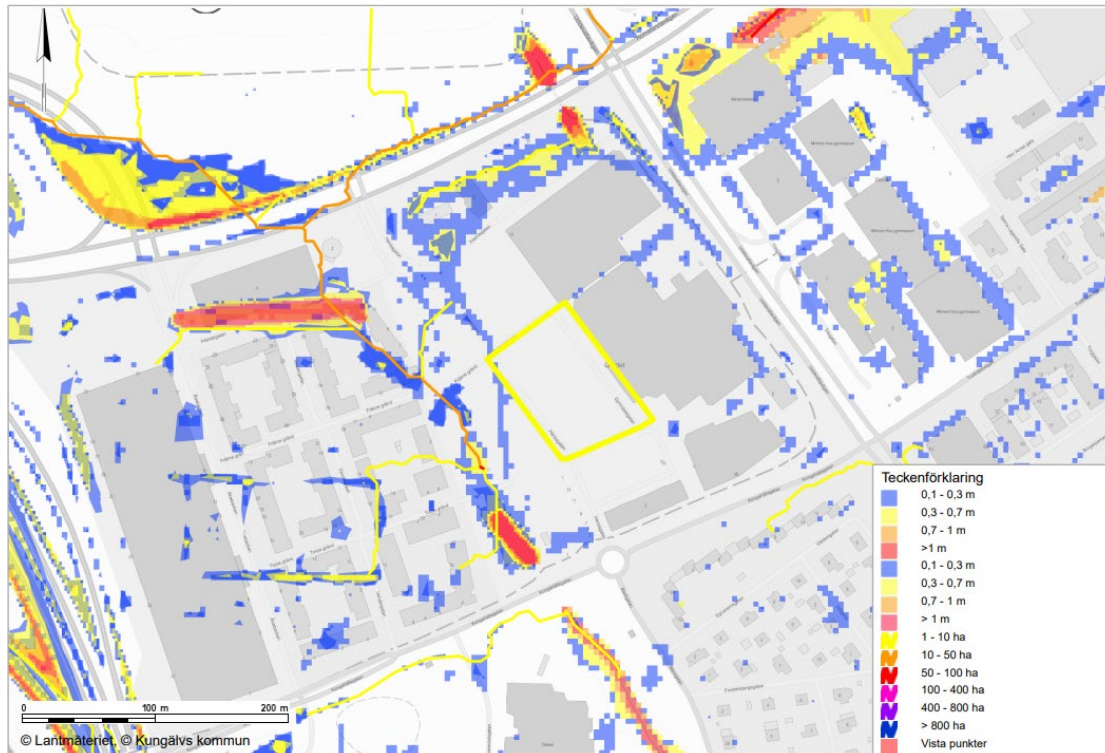
Hanna Hedin, Planarkitekt, Planenheten

Andreas Dahlqvist, Kommunekolog, Planenheten

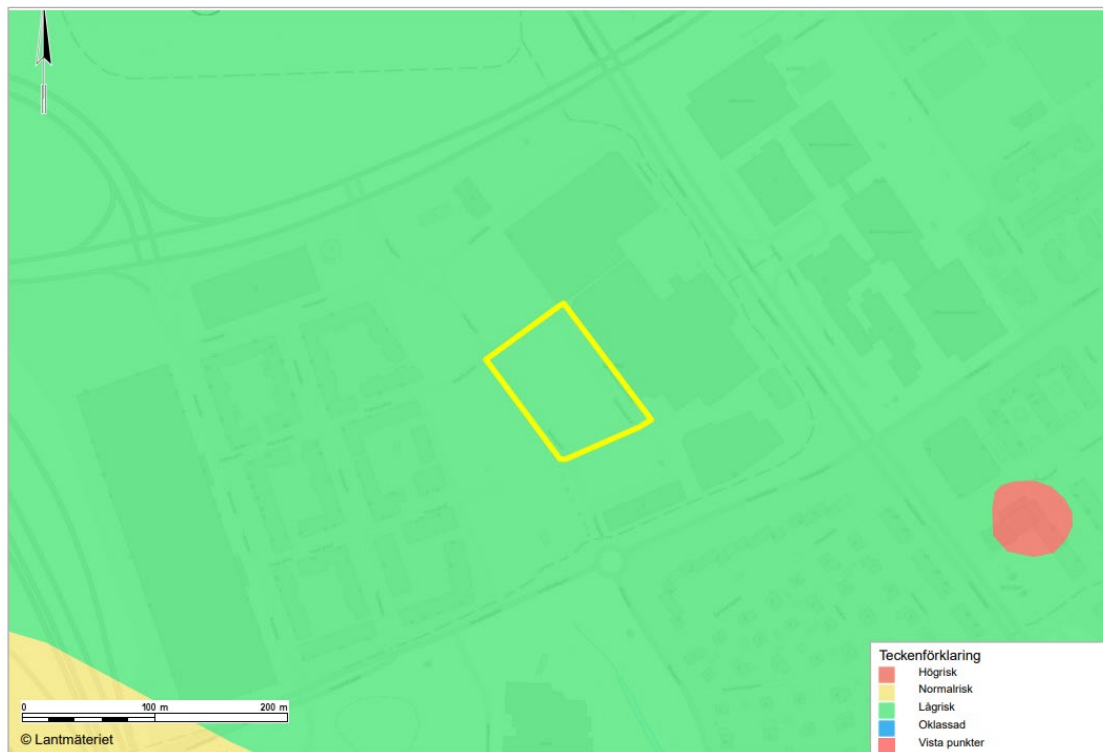
Fredrik Horn, Miljöinspektör, Miljöenheten

Bilaga Kartor

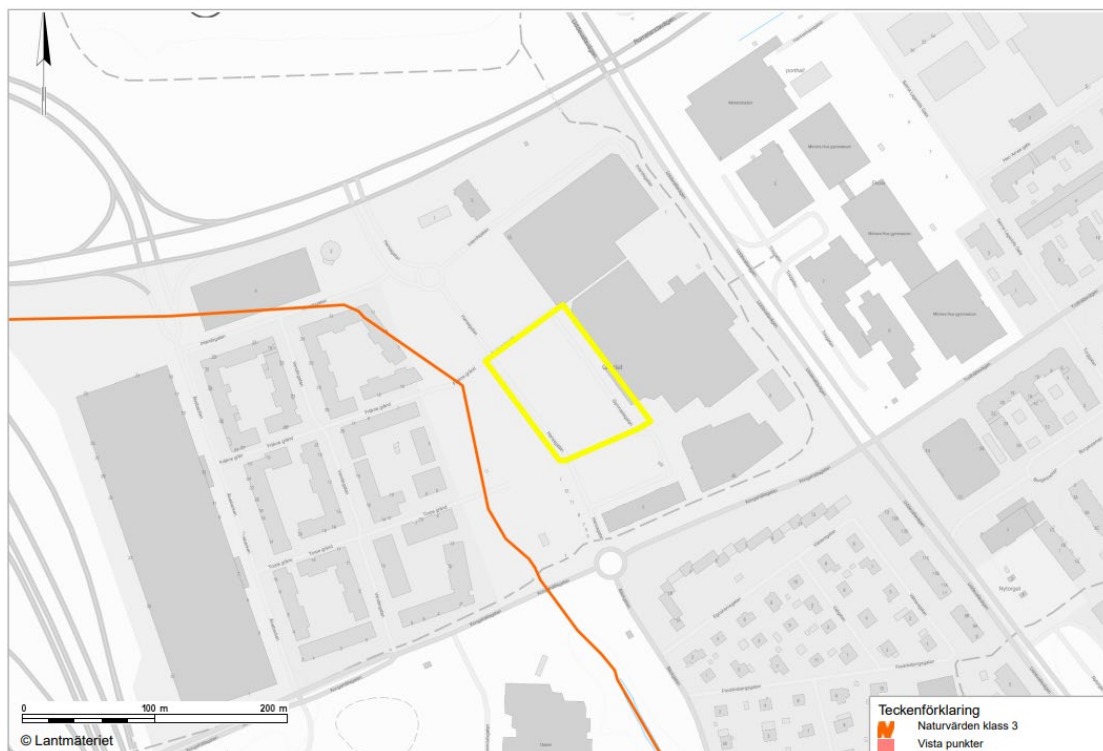
Denna bilaga består av ett antal kartutsnitt

Kartutsnitt 7.1 Flödesvägar, Lågpunktskartering och skyfallskartering

Kartutsnitt 7.2. planområdet ligger inom lågriskområde för radon.

Kartutsnitt 7.3 Naturvärden.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Yttrande

1 (3)

Datum
2022-12-06

Ärendebeteckning
402-47583-2022

Kungälv kommun
kommun@kungalv.se

Undersökningssamråd tillhörande förslag till detaljplan för bostäder, Gärdet 1:20 och Karolinen 1 "Kvarter 7", i Kungälv kommun, Västra Götalands län

Handlingar daterade 2022-11-05 för samråd 6 kap. 6 § miljöbalken

Om ärendet

Kommunen har begärt undersökningssamråd med Länsstyrelsen om föreslagen detaljplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Planens syfte är att möjliggöra för utökad exploatering för byggnation av bostäder på delar av markparkering.

Länsstyrelsens bedömning

Kommunen bedömer att genomförandet av förslaget inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.

Medskick inför kommande planarbete

Dagvatten

Kommunen behöver vidare utreda vilka markföroreningar som finns inom planområdet och i vilka halter. Detta då risken för läckage via lokala dagvatten- och dräneringssystem och vidare ut till de omgivande ytvattenrecipienterna är hög. Länsstyrelsen ska på underlaget också kunna göra en fullständig bedömning av eventuell påverkan på recipienten från planområdet. Områden som skall undersökas och beskrivas är behov av rening av dagvatten i anläggnings- och driftskede samt flöden och eventuellt behov av fördröjning inom planområdet.

Det bör utredas om planerad dagvattenhantering inom ny detaljplan kommer att leda till att befintligt ledningsnät belastas på sådant sätt att orenat vatten oftare breddar till recipient och vilka eventuella risker detta innebär.

Annan lagstiftning

Kommunen lyfter att Komarksbäcken kommer att kulverteras som en del av en separat detaljplan. Länsstyrelsen vill informera om att detta är en

tillståndspliktig vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken och en separat provning.

Grundvatten

Vid stabiliseringsåtgärder, som exempelvis pålning, eller vid anläggning av byggnader med djup grundläggning, till exempel källare eller underjordsgarage, kan bortledning av grundvatten vid anläggnings- och/eller driftsskedet bli aktuellt. Länsstyrelsen upplyser om att åtgärder som kan innebära bortledning av grundvatten innebär en vattenverksamhet som regleras i 11 kap miljöbalken. Bortledning av grundvatten är tillståndspliktig om det inte är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. Det är verksamhetsutövarens ansvar att göra denna bedömning. I det fall åtgärden bedöms vara tillståndspliktig ska samråd utföras i tidigt skede med Länsstyrelsen.

De som medverkat i beslutet

Företrädare för Vatten-, Miljö-, Natur samt Samhällsavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande. Beslutet har fattats av planhandläggare Johanna Severinsson

Johanna Severinsson

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Länsstyrelsen/

Samhällsbyggnadsenheten enligt expeditionslista

Upplysningar

Planer som har påbörjats från och med 2018-01-01 ska hanteras i enligt ändringarna av 6 kapitlet miljöbalken (2017:955) och miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Efter ett undersökningssamråd ska kommunen fatta beslut om betydande miljöpåverkan. Beslutet ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan. Beslutet ska också göras tillgängligt för allmänheten.

Om kommunen beslutar att genomförandet av planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning göras. Inom den processen ska ett avgränsningssamråd hållas om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad.

Miljöbedömningsförordningen (2017:966)

Att undersöka om genomförandet av en plan eller ett program kan antas medföra en betydande miljöpåverkan

5 § Vid en undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken ska identifieringen av omständigheter som i det enskilda fallet talar för eller emot en betydande miljöpåverkan utgå ifrån

1. i vilken utsträckning planen, programmet eller ändringen

a) anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser,

b) har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför,

c) har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt, eller

d) har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen,

2. miljöproblem som är relevanta för planen, programmet eller ändringen,

3. de sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper,

4. i vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna,

5. miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper,

6. miljöeffekternas omfattning,

7. riskerna för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter,

8. det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen, och

9. påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt.

Denna behandling '57/26 Information inför antagande detaljplan för förskola, del av Vena 1:3' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '58/26 Information om planbesked Bollestad 3:4 och Bredsten 1:8' har inget tjänsteutlåtande.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (5)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Ulrica Reuterberg

2026-08-13

Godkännande av planprogram för Aröd (Dnr KS2019/0414-135)

Sammanfattning

Syftet med planprogrammet är att samordna och avväga olika intressen samt göra ställningstaganden inför en fortsatt hållbar utveckling av Aröd. Den pågående utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp ökar möjligheterna till mer åretruntboende/permanentboende. För att få en helhetssyn på den framtida markanvändningen i området behöver ett planprogram tas fram innan nya detaljplaner kan upprättas.

År 2019 fick förvaltningen i uppdrag att ta fram ett planprogram för Aröd. Programarbetet startade samma år och var ute på samråd 2–30 mars 2021. Därefter har programmet omarbetats. Planprogrammet ställdes ut på nytt samråd 22 december 2025–30 januari 2026. Inkomna synpunkter är sammanställda i en samrådsredogörelse.

Aröd är en av ett flertal mindre kustorter som finns längs Kungälv kommunens kust där översiktsplanen 2010 anger utveckling på sikt men också betonar vikten av att beakta risker och konsekvenser av omvandling. För att bedöma lämpligheten krävs övergripande ställningstaganden i frågor som rör infrastruktur, geoteknik, klimatfrågor, naturvärden, friluftsliv och landskapsbild.

Programmet utgör underlag och en inriktning som kan ligga till grund för detaljplanläggning och hållbar utveckling av området. Programmet tar i första hand hänsyn till och redovisar nu gällande förutsättningar men har också ett strategiskt och långsiktigt perspektiv. Programmet är även underlag till pågående arbete med den nya översiktsplanen.

Detta planprogram avser att utreda möjligheterna för ökade byggrätter inom befintliga fastigheter i Aröd, vilket även kan skapa förutsättningar för enstaka tillägg av bostadstomter. Ambitionen är att detta sker utan att områdets karaktär eller rekreativa värden påverkas. Det är dock viktigt att understryka att inte alla fastigheter förväntas få möjlighet att utöka sina byggrätter. Programmet redovisar vilka områden som bedöms ha potential för omvandling, vilka begränsningar som finns och vilken hänsyn som behöver tas.

Aröd föreslås fortsatt bevaras som ett värdefullt rekreationsområde med närhet till hav, natur och lugn omgivning. Möjligheten till friluftsliv är en stor tillgång, både lokalt och för hela kommunen. Aröd är ett av de rofyllda områdena i kommunen, vilket är en viktig kvalitet för människors välbefinnande och återhämtning.

Förvaltningens bedömning är att planprogrammet kan godkännas.

Juridisk bedömning

Planprogrammet bedrivs enligt plan- och bygglagen PBL (2010:900). Kommunen ska, enligt 5 kap.10 §, ange planens utgångspunkter och mål i ett särskilt program, om kommunen bedömer att det behövs för att underlätta detaljplanearbetet.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Postadress: Kungälv kommun, 442 81 Kungälv. Besöksadress: Ytterbyvägen 2, 442 30 Kungälv.
Telefon: 0303–23 80 00. E-post: kommun@kungalv.se

www.kungalv.se

Aröd är ett så kallat omvandlingsområde, vilket innebär att området successivt förändras, exempelvis när fritidshus övergår till permanentboende. Kommunen har fått ett föreläggande från Länsstyrelsen att ordna kommunalt vatten och avlopp i området, enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412).

År 2019 fick förvaltningen i uppdrag att ta fram ett planprogram för Aröd. Programarbetet startade samma år och var ute på samråd 2–30 mars 2021. Därefter har programmet omarbetats. Planprogrammet ställdes ut på nytt samråd 22 december 2025–30 januari 2026. Inkomna synpunkter är sammanställda i en samrådsredogörelse. Merparten av synpunkterna föreslås hanteras i kommande detaljplanläggning. Planprogrammet föreslås nu godkännas.

Syftet med planprogrammet är att samordna och avväga olika intressen samt göra ställningstaganden inför en fortsatt hållbar utveckling av Aröd. Den pågående utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp ökar möjligheterna till mer åretruntboende/permanentboende. För att få en helhetssyn på den framtida markanvändningen i området behöver ett planprogram tas fram innan nya detaljplaner kan upprättas.

Aröd är en av ett flertal mindre kustorter som finns längs Kungälvskommuns kust där översiktsplanen 2010 anger utveckling på sikt men också betonar vikten av att beakta risker och konsekvenser av omvandling. För att bedöma lämpligheten krävs övergripande ställningstaganden i frågor som rör infrastruktur, geoteknik, klimatfrågor, naturvärden, friluftsliv och landskapsbild.

Programmet utgör underlag och en inriktning som kan ligga till grund för detaljplanläggning och hållbar utveckling av området. Programmet tar i första hand hänsyn till och redovisar nu gällande förutsättningar men har också ett strategiskt och långsiktigt perspektiv. Programmet är även underlag till pågående arbete med den nya översiktsplanen.

Planprogrammet utgörs av halvön Aröd, som ligger i norra delen av Kungälvskommun, cirka 15 kilometer nordväst om Kungälvskommuns centrum och cirka 5 kilometer nordväst om serviceorten Kode. Området är cirka 4000 km² hektar stor. I norr gränsar Aröd till Stenungsunds kommun. I väst och nordväst möter halvön det öppna havet och i söder möter halvön Vallby kile.

I gällande översiktsplan (ÖP2010) har en tätortsavgränsning gjorts kring Aröd för att markera gräns mellan landsbygd och själva orten Aröd. Avgränsningen är gjord utifrån områdesbestämmelser för Arödshalvön.

Detta planprogram avser att utreda möjligheterna för ökade byggrätter inom befintliga fastigheter i Aröd, vilket även kan skapa förutsättningar för enstaka tillägg av bostadstomter. Ambitionen är att detta sker utan att områdets karaktär eller rekreativa värden påverkas. Det är dock viktigt att understryka att inte alla fastigheter förväntas få möjlighet att utöka sina byggrätter. Programmet redovisar vilka områden som bedöms ha potential för omvandling, vilka begränsningar som finns och vilken hänsyn som behöver tas.

Aröd föreslås fortsatt bevaras som ett värdefullt rekreationsområde med närhet till hav, natur och lugn omgivning. Möjligheten till friluftsliv är en stor tillgång, både lokalt och för hela kommunen. Aröd är ett av de rofyllda områdena i kommunen, vilket är en viktig kvalitet för människors välbefinnande och återhämtning.

I dagsläget finns inte möjlighet för några nya utbyggnadsområden, de främsta skälen till detta är påverkan av landskapsbild och rekreation, trafiksäkerheten och framkomligheten längs väg 624 samt det medföljande utökade behovet av kommunal service såsom barnomsorg, hemtjänst, skolskjuts mm. All kommunal service föreslås fortsatt vara lokaliserad till serviceorten Kode.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att planprogrammet kan godkännas.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Planprogrammet skapar möjligheter att nå kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens mål om;

- *Att ge möjligheter till en aktiv fritid för alla åldrar.* I Aröd finns möjligheter till rikt friluftsliv och rekreationsmöjligheter i form av kust- och naturområde.
- *Planeringsberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel.* Planprogrammet föreslår möjligheten att pröva att omvandla delar av detaljplaner och områdesbestämmelser, i syfte att möjliggöra utökade byggrätter och förbättrade förutsättningar för permanentboende.
- *En ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen.* Utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp pågår i Aröd.

Planprogrammet motsvarar inte fullt ut målsättningen om;

- *Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck och ökad kollektiv jobbpending.* Genom att kommunalt vatten och avlopp nu byggs ut, minskar utsläppen från de enskilda avloppen. Det kommer dock att vara svårt att uppnå ett större hållbart resande, då avståndet till frekvent kollektivtrafik är långt. Det långa avståndet till kommunal och kommersiell service innebär att bilanvändningen kommer att öka i takt med omvandlingen av området då fler bosätter sig där året runt.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

I arbetet med planprogrammet har förvaltningen beaktat de globala målen i "Agenda 2030". De globala delmål som främst berör Aröd och som även tas upp i Kungälv's verksamhetsplan 2025 är:

11. Hållbara städer och samhällen
13. Bekämpa klimatförändringarna
15. Ekosystem och biologisk mångfald

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Nedan nämns de politiska styrdokument som bedöms ha störst inverkan på utvecklingen av Aröd. Innehållet i dem har beaktats vid framtagandet av programförslaget. Utöver dessa finns ytterligare ett antal styrdokument som berör samhällsplanering i allmänhet och som kommer att beaktas i fortsatt planering.

I arbetet med planprogrammet har Översiktsplan 2010, Mobilitetspolicy, Fördjupad strukturbild för kustzonen och Naturvårds- och friluftslivsplan legat till grund.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Vid omvandling i Aröd kan det innebära en befolkningsökning i kommunen med ökade skatteintäkter och samtidigt ett ökat behov av kommunal service, som skolskjuts, hemtjänst med mera. En ökad befolkning kan också ge ett ökat underlag till handel men även mer trafik.

Området ligger i anslutning till natur vilket möjliggör närhet till rekreation för de boende. Aröd är ett fritidshusområde under omvandling, men området utgör även en viktig besökspunkt för invånare och turister på grund av närhet till hav och natur.

Området ligger inte i närheten av förskola och skola. All kommunal service föreslås fortsatt vara lokaliserad till serviceorten Kode. Barnperspektivet kommer att beaktas vid detaljplaneringen för att uppnå en god, attraktiv och trygg boendemiljö.

Ett nytt regelverk för bygglov har införts och började gälla den 1 december 2025. Lagändringen innebär bland annat att fler åtgärder ska kunna utföras utan bygglov. Detta kan innebära möjligheter till större bostadsbyggnad och komplementbyggnad för boende i Aröd, utan att ny

detaljplan upprättas. Men det beror på förutsättningarna på platsen och vad fastigheten redan idag har uppfört. På boverkets hemsida finns mer information om lagändringen.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Vid arbete med kommande detaljplaner kommer det krävas resurser, arbetsinsatser och viktiga ställningstaganden från flera förvaltningar i kommunen och resurssättningen behöver göras på ett lämpligt sätt. Detta gäller från planeringsskede till genomförandeskede och sedan driftskede.

Förvaltningen har många pågående detaljplaner. Tidpunkt för start av nya detaljplaner behöver bedömas i förhållande till kommunens personella resurser samt kommunens övergripande projektplanering.

Ekonomisk bedömning

Planprogrammet har tagits fram inom ramen för sektorns driftsbudget.

För att en detaljplan i nästa skede ska vara motiverad bör det finnas en samhällsvinst. Ofta innebär det att värdeökningen som planen innebär överstiger kostnaderna för genomförandet, samhällsvinster kan även vara förbättring ur miljösynpunkt, sociala förbättringar eller liknande. I respektive efterföljande detaljplaneprocess behövs en detaljerad kostnads- och intäktsprognos genomföras.

Kommunen ansvarar för utbyggnad av kommunalt VA i området men ansvarar inte för vägar.

Genom programförslaget föreslås förbättringar av väg 624, såsom mötesplatser och breddning av kurvor, för att öka trafiksäkerheten. Trafikverket föreslås behålla ansvaret för vägen, men hur åtgärderna ska realiseras och finansieras kräver fortsatt utredning.

Utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp har inneburit och fortsatt innebär utbyggnads- och driftkostnader för kommunen. För enskilda fastighetsägare åläggs en anslutningsavgift.

Förslaget möjliggör en utveckling av planeringen mot fler bostäder för permanentboende. Fler permanentboende innebär ökade skatteintäkter till kommunen men även ökade kostnader för kommunal service i form av exempelvis hemtjänst och skolskjuts.

Kostnaderna för upprättande av detaljplan kan komma att regleras med planavgift i samband med att bygglov beviljas för de fastigheter som genom ny detaljplan får utökad högsta tillåten byggnadsarea. Ingen tidpunkt är i dagsläget fastställd för när detaljplanering kan komma att starta.

Förslag till beslut

Planprogram för Aröd i Kungälv kommun godkänns.

Övriga upplysningar

Detta beslut kan inte överklagas.

Åsa Berglie
Sektorchef
Samhällsbyggnad

Tomas Turnéus
Verksamhetschef
Planering och projekt

Pernilla Attnäs Björk
Enhetschef
Plan och Mex

Expedieras till: Ulrica Reuterberg, Planering, mark- och exploatering
Tanya Dam, Planering, mark- och exploatering

För kännedom till: Pernilla Attnäs Björk, Enhetschef Planering, mark-och exploatering
Tomas Turnéus, Verksamhetschef, Planering och projekt
Åsa Berglie, Sektorchef, Samhällsbyggnad
Sandra Vokstrup, Portföljledare, Samhällsbyggnad

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Samrådsredogörelse nr 2
Ärende: KS2019/0414
2026-09-09

Samrådsredogörelse nr 2

Planprogram för Aröd
Kungälv kommun

Samrådsredogörelse nr 2
Kungälv kommun
Ärende: KS2019/0414

INNEHÅLL

INNEHÅLL	2
INLEDNING	3
SAMRÅDETS GENOMFÖRANDE	3
SAMMANFATTNING	3
INKOMNA SYNPUNKTER	5
STATLIGA MYNDIGHETER	5
STATLIGA BOLAG	13
REGIONALA ORGAN	14
KOMMUNALA NÄMNDER, BOLAG OCH FÖRVALTNINGAR	16
SAKÄGARE	18
ÖVRIGA INKOMNA SYNPUNKTER	44
FÖRÄNDRING AV PLANFÖRSLAGET	47
BILAGA 1. LÄNSSTYRELSENS SAMRÅDSYTTRANDE	48

INLEDNING

SAMRÅDETS GENOMFÖRANDE

Förslag till planprogram Aröd, var utställt på samråd nr 1 under perioden 2 mars 2021 till 30 mars 2021. Svar på de synpunkter som inkom då finns sammanställt i " Samrådsredogörelse - Planprogram Aröd 2025-12-10"

Planprogrammet har efter det ställts ut på samråd nr 2 under perioden 22 december 2025 till 30 januari 2026.

Samrådshandlingar har sänts till berörda kommunala och statliga myndigheter och organ samt till berörda sakägare. Förslaget har även varit tillgängligt för påseende under samrådstiden hos Kundcenter i Stadshuset, på biblioteken i Kode och Mimers Hus samt på kommunens hemsida. Kungörelse om samråd har anslagits på kommunens officiella anslagstavla och annonserats i Kungälv-Posten. Ett möte öppet för allmänheten hölls 15 januari 2026.

SAMMANFATTNING

Under samrådet har synpunkter bl.a. inkommit som lyfter brister i vägnätets framkomlighet och standard samt behov av åtgärder, vilket är särskilt viktigt för räddningstjänst, polis och renhållningen. Kollektivtrafiken bedöms som begränsad och vägnätet anses inte ha kapacitet för ökad trafik. Utmaningen och ytterligare utredningar kring bl.a. naturvärden, geoteknik, skyfallsfrågor, dagvatten efterfrågas i framtida arbete. Åsikterna från sakägare är delade, där vissa vill se utveckling medan andra betonar vikten av bevarande av områdets karaktär.

Efter samrådet har följande förändring skett av planprogrammet. Kapitlet *Programförslag*, underrubriken *Blå zon* och *Rosa zon* har förtydligats efter inkomna synpunkter och *Strandskyddat område*, har uppdaterats med förtydliganden kring strandskyddet. Den sydöstra rosa zonen har utgått ur planprogrammet då ingen VA-utbyggnad planeras där.

Kartor har uppdaterats med information om klimatanpassning (100-årsregn) och förorenade områden. Några kapitel har förtydligats och kompletterats, bland annat kring strandskydd, riksintresse, vattenkvalitet (MKN) och förorenade områden.

YTTRANDE FRÅN	UTAN ERINRAN	MED ERINRAN	SYNPUNKT SOM EJ TILLGODOSETTS
1. Länsstyrelsen		X	
2. Lantmäteriet		X	
3. SGI		X	
4. Polismyndigheten		X	
5. Trafikverket		X	
6. Sjöfartsverket	X		
7. Skogsstyrelsen	X		
8. Teliasonera Skanova		X	
9. Svenska kraftnät	X		
10. Post Nord		X	
11. Bohus Räddningstjänstförbund		X	
12. Västtrafik		X	
13. Stenungsunds kommun		X	
14. Tjörns kommun	X		

Samrådsredogörelse nr 2
Kungälv kommun
Ärende: KS2019/0414

15. Miljö- och byggnadsnämnden		X	
16. Fastighetsägare 1		X	
17. Fastighetsägare 2		X	
18. Fastighetsägare 3		X	
19. Fastighetsägare 4		X	
20. Fastighetsägare 5		X	
21. Fastighetsägare 6		X	
22. Fastighetsägare 7		X	
23. Fastighetsägare 8		X	
24. Fastighetsägare 9		X	
25. Fastighetsägare 10		X	
26. Fastighetsägare 11		X	
27. Fastighetsägare 12		X	
28. Fastighetsägare 13		X	
29. Fastighetsägare 14		X	
30. Fastighetsägare 15		X	
31. Fastighetsägare 16		X	
32. Fastighetsägare 17		X	
33. Fastighetsägare 18		X	
34. Fastighetsägare 19		X	
35. Fastighetsägare 20		X	
36. Omställning Kungälv		X	
37. Naturskyddsföreningen		X	

INKOMNA SYNPUNKTER

Under samrådstiden har 37 skrivelser inkommit vilka redogörs och kommenteras nedan. Från statliga myndigheter och bolag, regionala organ samt kommunala nämnder, bolag och förvaltningar har 15 skrivelser inkommit. Från sakägare har 20 skrivelser inkommit. Från föreningar med mera har 2 skrivelser inkommit. Vissa skrivelser har sammanfattats medan andra återges i sin helhet, för att se samtliga yttranden i sin helhet hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS2019/0414. Länsstyrelsens yttrande redovisas i sin helhet i *Bilaga 1*.

STATLIGA MYNDIGHETER

1. LÄNSSTYRELSEN (2026-02-13)

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen lämnar följande bedömning enligt 5 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900). Länsstyrelsen har i ett tidigare samråd yttrat sig för förslaget till planprogram för Aröd, yttrande daterat 2021-03-31, (dnr: 7630–2021). Planförslaget medger inga större utbyggnadsområde utan inriktningen för planprogrammet är en varsam omvandling av Aröd genom utökade byggrätter och viss förtätning genom tillskapande av enstaka nya tomter. Planförslaget visar sammantaget på goda ansatser att säkerställa hållbar utveckling, med varsam anpassning till befintliga strukturer, terräng/siktlinjer, naturvärden och landskapsbild. Kommunen har på det stora hela gjort bra avvägningar utifrån de allmänna intressena som finns i området. Länsstyrelsens anser att nedanstående synpunkter gällande planförslaget behöver beaktas i kommande planprocesser.

Programmets syfte

Programmet utgör underlag och en inriktning som kan ligga till grund för detaljplanläggning och hållbar utveckling av området. Programmet tar i första hand hänsyn till och redovisar nu gällande förutsättningar men har också ett strategiskt och långsiktigt perspektiv. Programmet är även underlag till pågående arbete med den nya översiktsplanen med sikte på 2025.

Motiv för bedömningen

Prövningsgrunder redovisar Länsstyrelsens synpunkter vilka ska uppfyllas för att det antagna planförslaget inte ska riskera överprövning. Råd och synpunkter handlar om anvisningar för att planförslaget ska uppfylla lagstiftningens krav.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10 §

Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagandebeslut av en plan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

- Riksintresse
- Mellankommunala frågor och regionala förhållanden
- Miljökvalitetsnormer (MKN)
- Strandskydd
- Hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

För detta planprogram har Länsstyrelsen identifierat att nedanstående prövningsgrunder utifrån hälsa och säkerhet kan komma att bli aktuella i kommande detaljplaneskeden beroende på val av markanvändning och platsens förutsättningar.

Hälsa och säkerhet**Geoteknik**

Kommunen har tagit fram en övergripande geoteknisk- och bergteknisk utredning för programområdet vilket är positivt. Länsstyrelsens har tagit del av Statens geotekniska instituts (SGI) yttrande daterat 2026-01-27.

Då stabilitetsbedömningarna är översiktliga vill Länsstyrelsens uppmärksamma kommun på att det i kommande detaljplaner kan finnas behov av att göra kompletterande geotekniska utredningar beroende på den specifika platsen förutsättningar.

Översvämningsrisk, skyfall

Kommunen har tagit fram en skyfallskartering för området och en karta med flödesvägar visas i programförslaget. Kommunen behöver tydligare redovisa vilka konsekvenser som fås för planförslaget vid ett skyfall, minst ett klimatanpassat 100-årsregn. I bedömningen behöver hänsyn tas till bland annat ytavrinningsvägar, lågpunkter och instängda områden. Särskilt viktigt är det att ny bebyggelse inte tar skada vid ett skyfall eller försämrar situationen för omkringliggande områden. Eventuella skyddsåtgärder för planområdet behöver beskrivas och säkerställas. Framkomligheten till och från planområdet ska också beaktas.

Mer information finns i "Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall" (Fakta 2018:5), utgiven av länsstyrelserna i Stockholm och Västra Götaland.

Råd enligt PBL och MB**Översvämningsrisk, stigande hav**

En kartering av framtida högvatten för olika tidsperspektiv har gjorts för programområdet. Karteringen visar att delar av de mest strandnära områdena i väster samt delar av en enskild tillfartsväg kan komma att påverkas vid framtida havsnivåhöjningar. Ingen ny bebyggelse föreslås i detta område. Kommunen har därmed beskrivit konsekvenserna samt hanterat riskerna på en tillräcklig nivå för detta programsamråd.

Trafikmiljö

Kommunen beskriver att för att skapa en tryggare och mer funktionell trafikmiljö föreslås enligt trafikutredningen att väg 624 förbättras genom utbyggnad av mötesplatser och att Trafikverket behåller ansvaret för vägen. För att omvandling ska kunna genomföras krävs att mötesplatser först byggs ut. Trafikverket har yttrat sig över förslaget, yttrande daterat 2026-01-19. Länsstyrelsens ser att kommunen och Trafikverket fortsatt behöver ha dialog kring väg 624.

Naturmiljö

Att möjliggöra omvandling till ökade byggrätter inom befintliga fastigheter och i vissa lägen eventuellt tillskapa tomter i direkt anslutning till exploaterade områden kan utredas i kommande planering. Som beskrivs i gestaltungsprinciperna är det viktigt att stor hänsyn generellt tas till landskapsbild och naturmiljö, att naturvärden beaktas vid lokalisering av nya tomter liksom att naturmark sparas i möjligaste mån. Den naturvärdesinventering som gjordes för programområdet år 2020 utgör en bra utgångspunkt men ytterligare inventeringar krävs vid kommande exploatering i naturmiljöer. De viktiga gröna korridorerna som beskrivs i programmet kan med fördel illustreras i plankartan med zonindelningen.

Kulturmiljö

Kulturmiljöprogrammet för Kungälv är i behov av uppdatering både med avseende på kulturhistorisk värdering och eventuella kompletteringar med ytterligare kulturmiljöer. I samband med kommunens undersökning av betydande miljöpåverkan bedömde kommunen att en studie av äldre kartmaterial skulle vara ett viktigt underlag i syfte att

bevara äldre strukturer och samband. Detta skulle kunna vara en del av ett kulturhistoriskt vägledande underlag för den fortsatta planprocessen.

Strandskydd

Länsstyrelsen noterar beskrivningen att kommunen kan besluta att strandskyddet fortsatt ska vara upphävt vid framtagande av ny detaljplan, om det avser samma område och samma användning som tidigare detaljplan. Detta gäller enligt 4 kap. 17a § plan- och bygglagen. Kommunen har denna möjlighet, men länsstyrelsen rekommenderar att strandskyddet får omfatta naturmiljöer som är tillgängliga för allmänheten och att det inte upphävs i framtida detaljplanering. Strandskyddet har ett mer långsiktigt och allemansrättsligt skydd än vad planbestämmelser i en detaljplan kan ge.

Enligt 4 kap. 17a § PBL krävs dock inte att kommunen tillämpar de särskilda skälen vid ett beslut om fortsatt upphävande så även om särskilda skäl saknas kan tillskapande av nya tomter enligt bestämmelsen därmed göras i områden med befintliga områdesbestämmelser eller detaljplaner. Länsstyrelsen vill dock betona att detta inte innebär att en sådan utveckling är lämplig i strandnära lägen, som kommunen själv beskriver utifrån ÖP och även utifrån de samlade allmänna intressena längs kusten.

Riksintresse högexploaterad kust

Beskrivningen av konsekvenser för riksintresset om omvandlingen till permanentbostäder ökar privatiseringen och minskar allmänhetens tillgång till området, bör utvecklas. Likaså bör en beskrivning göras av omvandlingens påverkan på landskapsbilden och hur gestaltungsprinciperna ska bidra till att riksintresset tillgodoses.

Programmet bör vägleda mer detaljerat kring hur riksintresset ska tillgodoses utifrån den utveckling som möjliggörs inom de olika zonerna. Rekommendationer av hur allmänheten ska få tillgång till zonerna där omvandling eller nya tomter möjliggörs skulle kunna utvecklas. Likaså vilka passager viktiga för allmänheten eller landskapsbilden som bör värnas mellan zonerna i kommande planering bör förtydligas.

Riksintresse friluftsliv och naturvård

För de fastigheter i grön, blå och rosa zon som ligger i riksintresseområdena och där omvandling möjliggörs så bör en beskrivning göras av påverkan på riksintressena utifrån detta.

Riksintresse kulturmiljövård

Delar av röd och blå zon ligger inom område som är riksintresse för kulturmiljö, Solberga-Ödsmåll och som karaktäriseras av ett öppet och betat kulturlandskap med utskiftade kringbyggda gårdar från 1700–1900-talet. Området för röd zon bedöms som känsligt och i ÖP anges att kuststräckan ska vara oförändrad och att inga nya avstyckningar eller tomter ska tillskapas inom detta område, vilket också uttrycks i planprogrammet. Länsstyrelsen bedömer att planprogrammet följer de riktlinjer som anges i ÖP.

För den blåa zonen ligger ett av de föreslagna delområdena inom riksintresse för kulturmiljö. För den fortsatta planprocessen behöver de uttryck och värden för riksintresset förtydligas så att riksintressets värden tillgodoses i kommande planförslag.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Det saknas en tydlig beskrivning av vattenförekomster inom programområdet/i närheten av programområdet tillsammans med bedömning av om de åtgärder som planeras kan påverka vattenförekomsternas möjlighet att nå miljökvalitetsnormerna.

Kommunen har påbörjat en bedömning men den får gärna kopplas tydligare till de specifika vattenförekomsterna och den problematik som finns för dem.

Kommunen har i underlaget inte tagit ställning kring hur det inom området är lämpligt att omhänderta dagvatten. Här kan kommunen till exempel utefter jordartsförhållanden lyfta lämpliga åtgärder inom olika områden eller lyfta åtgärder som inte bedöms lämpliga. Kommunen kan peka ut områden som är lämpliga för fördröjning eller avrinningsstråk. Det är dock förtydligat att kommunen har en dagvattenpolicy som ska följas vilket är bra. Frågan kommer att hanteras vidare i kommande detaljplaner men vägledning är lämpligt att lyfta i planprogrammet.

Buller

Länsstyrelsen anser att det behöver tydliggöras om den ökade trafiken kan medföra risk för att riktvärden för buller överskrids. Om sådan risk finns bör möjliga åtgärder, exempelvis bullerskydd eller trafikåtgärder, redovisas.

Markmiljö

Länsstyrelsen ser positivt på att en översiktlig markteknisk undersökning ska genomföras samt en fördjupad undersökning om föroreningar påträffas för att säkerställa nödvändiga åtgärder.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Fornlämningar och arkeologi

Kulturmiljövärden är en viktig parameter att ta hänsyn till i samhällsutvecklingen. Länsstyrelsens ser positivt på att varken nya tomter eller omvandling ska ske inom röd zon som innehåller känsliga fornlämningsmiljöer. Påverkan på forn- och kulturhistoriska lämningar beskrivs mycket översiktligt i planunderlaget men avses utredas närmare i framtida detaljplanering, vilket är bra. Planförslaget skulle dock med fördel redan i detta skede kunna innehålla tydligare principer och förhållningssätt gällande den framtida bebyggelseutvecklingen i området i relation till dess kulturmiljövärden.

Inom delar av grön, lila, rosa och blå zon finns kända fornlämningar och över lag risk för okända fornlämningar. Påverkan på fornlämningar bör utredas i tidigt detaljplanskede och/eller i samband med enskilda bygglovsprocesser.

Vattenverksamhet

Med hänsyn till områdets förutsättningar och lokalisering vill funktionen för vattenärenden informera om att vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken är tillstånd- eller anmälningspliktiga hos mark- och miljödomstolen eller länsstyrelsen. Undantag från tillstånd- och anmälningsplikt finns om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. I det fall åtgärden bedöms vara tillståndspliktig ska samråd utföras i tidigt skede med Länsstyrelsens vattenavdelning.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen bedömer att förslaget inte innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.

KOMMENTAR

Geoteknik

Kommunen instämmer i Länsstyrelsens bedömning att det i kommande detaljplaner kan finnas behov av att göra kompletterande geotekniska utredningar beroende på den specifika platsen förutsättningar.

Översvämningsrisk, skyfall

Planprogrammet är kompletterat med en karta som visar klimatanpassat 100-årsregn. Utredningar behöver göras i samband med arbetet med kommande detaljplaner.

Råd enligt PBL och MB

Kommunen noterar Länsstyrelsens råd enligt Plan- och bygglagen och miljöbalken. Frågorna bedöms vara hanterade på en övergripande nivå i planprogrammet och kommer att fördjupas och beaktas i det fortsatta arbetet med kommande detaljplaner.

Kapitlet *programförslag* och underrubriken *strandskyddat område* har uppdaterats med förtydligande kring strandskyddet.

Under kapitlet *konsekvenser* har texten kompletterats med hur riksintresset ska tillgodoseas samt mer information kring MKN vatten.

Synpunkterna avseende bland annat trafik, natur- och kulturmiljö, vattenverksamhet, buller samt markmiljö kommer att beaktas i detalj och tas med i det fortsatta arbetet med kommande detaljplaner.

2. LANTMÄTERIET (2026-01-29)

På flertalet ställen i texten hänvisas det till bestämmelser gällande antal tomter och tomtstorlekar osv. Lantmäteriet har förståelse att detta kan vara äldre bestämmelser som de facto är formulerade på detta sätt, men vill också påminna om att begreppet tomt numera enligt PBL är "ett område som inte är en allmän plats men som omfattar mark avsedd för en eller flera byggnader och mark.

Begreppet tomt har inte någon betydelse i äganderättsligt hänseende, medan däremot fastighet är ett fastighetsrättsligt begrepp. En fastighet kan ibland innehålla flera tomter och ibland kan en tomt kan vara uppdelad i flera fastigheter. Eftersom tomt inte är ett fastighetsrättsligt begrepp medför det att det i vissa situationer kan vara svårt att definiera vilken omfattning tomten har och var tomtgränsen går. Begreppet fastighet är därför ofta att föredra i planbestämmelser för nya detaljplaner.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

3. STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT (SGI) (2026-01-27)**Geoteknisk utredning**

I [1] sida 10 redovisas planprogrammets zonindelning och i [3] figur 5–1 redovisas områdesindelningen för den geotekniska utredningen. Vid jämförelse mellan dessa figurer framgår att merparten av zonerna i [1] ingår i den geotekniska utredningen fränsett två delområden i rosa zon i sydöst och det norra delområdet i röd zon. SGI vill därför upplysa om att den geotekniska utredningen inte täcker hela planprogramsområdet.

I [3] anges att planprogramsområdet utgörs av plana områden med lös lera alternativt kuperad fast mark. SGI vill upplysa om att det i Bohuslän kan finnas slänter mot berg som utgörs av lera och att det vanligen är viktigt att kartera gränsen mellan lös jord och fastmark i samband med att stabiliteten utreds för ett detaljplaneområde.

I [3] anges att kvicklera förekommer i flera delområden inom det aktuella planprogramsområdet. Förekomst av kvicklera innebär risk för att ett lokalt skred kan orsaka följdskred som kan sprida sig över större områden. I samband med en stabilitetsutredning av ett detaljplaneområde behöver det därför även klarläggas om otillfredsställande stabilitet utanför planområdet kan orsaka följdskred som kan medföra risk för människors hälsa och säkerhet inom planområdet. Detta för att

kunna bedöma om det krävs åtgärder utanför planområdet för att uppnå tillfredsställande säkerhet inom planområdet. Åtgärderna kan i så fall behöva vara utförda innan detaljplanen för det aktuella området antas.

Eventuell erosion behöver utredas och prognostiseras för en tidsperiod motsvarande den planerade bebyggelsens förväntade livslängd. Erosionens påverkan på stabilitetsförhållandena behöver därefter klarläggas.

Stabilitetsbedömningarna i [3] kan anses vara översiktliga. Om det efter en inledande bedömning inte klart och entydigt kan uteslutas stabilitetsrisker inom ett detaljplaneområde behöver en stabilitetsutredning genomföras i som lägst detaljerad utredningsnivå enligt kriterier i SGI Vägledning 8. Säkerhetsfaktorer behöver uppnå gränsvärden för *Nyexploatering-Planläggning* och vid förekomst av kvicklera behöver gränsvärden väljas i det övre spannet i det aktuella intervallet i tabell 5.1. Om en utredning visar på att det krävs åtgärder eller restriktioner för att uppnå tillfredsställande stabilitet ska dessa säkerställas med bestämmelser i plankartan.

SGI har publicerat en vägledning för kommunala planerare om hur geotekniska säkerhetsfrågor kan hanteras under detaljplaneprocessen.

<https://www.sgi.se/tjanster-och-verktyg/vagledning/geoteknisk-sakerhet>

Bergteknisk utredning

I PM Geoteknik/bergteknik [2] visualiseras potentiella riskområden med bergslänter med lutning större än 1:1, eller 45°. I sin vägledning anger SGI som riktlinje att bergslänter med en lutning brantare än 40° bör anses vara potentiella riskkällor vid inledande bedömning. SGI anser att underlaget med identifierade riskområden bör uppdateras för att även inkludera bergslänter med lutning mellan 40 och 45°.

I dessa utpekade riskområden bör risker kopplade till blockutfall och bergras utredas vidare i detaljplaneskedet. Bergtekniska utredningar ska utföras av bergtekniskt sakkunnig.

För övrigt bedöms berget inom området *"erhålla goda förutsättningar avseende blockutfall och ras"* [2]. SGI vill poängtera att bedömningen är översiktlig då fältkarteringen enbart utförts på ett antal utvalda hållar och håller med rekommendationen i [2] att *"nya utvärderingar rekommenderas att utföras i detaljplaneskedet av sakkunnig"*. Dessa behöver göras för befintliga förhållanden och med hänsyn till de förhållanden som planen medger. Lämpliga restriktioner eller åtgärder behöver rekommenderas utifrån de risker som identifieras. I SGI:s webbvägledning som nämnts ovan (Geoteknisk säkerhet i kommunal planering) finns ett avsnitt som ger vägledning avseende block- och bergstabilitet: *Utred block- och bergstabilitet*.

Bergtekniska utredningar ska utföras av bergtekniskt sakkunnig.

KOMMENTAR

Kommunen instämmer i bedömningen att kartläggningen av geoteknik inte innefattade hela området för planprogrammet. Avgränsningen av kartläggningen var gjord utifrån det område där det planeras för kommunalt vatten och avlopp.

Det rosa området i sydöst har utgått ur planprogrammet, se mer om det under rubriken *Förändring av planförslaget* i slutet av dokumentet.

Kommunen noterar SGI:s synpunkter avseende geotekniska förhållanden och stabilitetsfrågor. Planprogrammets geotekniska underlag är översiktligt och syftar till att ge en övergripande bild av områdets förutsättningar. Fördjupade geotekniska utredningar, inklusive bedömningar av kvicklera, stabilitet, erosion kommer att utföras i samband med framtagande av kommande detaljplaner.

Bergtekniska förhållanden och risker kopplade till blockutfall och bergras kommer vid behov att utredas vidare i kommande detaljplaneskeden och hanteras i enlighet med gällande vägledningar.

4. POLISMYNDIGHETEN (2026-01-19)

Lokalpolisområde Kungälv/Ale har inget att erinra gentemot den detaljplan som finns angående Detaljplanen för Aröd - Kungälv. Dock att bejaka är att kommunen måste beakta dem dåliga vägarna i området Aröd. Dålig sikt, smala vägar, väglutningar och smala väggrenar samt dålig trafiksäkerhet som medför låg framkomlighet för oskyddade trafikanter. Felparkerade fordon samt dåliga vägar riskerar i sin tur att hindra eller fördröja blåljuspersonalens framfart, vilket kan få konsekvenser för liv, hälsa och egendom. Detta är en oacceptabel risk som bör tillmätas stor vikt i kommunens bedömning och fortsatta planering. Det är därför av yttersta vikt att vägsituationen hanteras på ett sätt som säkerställer god framkomlighet, särskilt för räddningstjänst, ambulans och polis.

KOMMENTAR

Kommunen noterar synpunkterna och delar bedömningen att trafiksituationen i Aröd innebär utmaningar avseende trafiksäkerhet och framkomlighet, särskilt för oskyddade trafikanter och blåljusverksamhet. Ett PM Trafik för Aröd har tagits fram, där förslag till förbättringsåtgärder redovisas.

5. TRAFIKVERKET (2026-01-19)

Statlig infrastruktur

Ärendet berör väg 624 som i sin tur ansluter till väg 616, för vilka Trafikverket är väghållare. Väg 624 har en hastighetsbegränsning om 70 km/h utmed aktuellt område och en varierande årsmedeldygnstrafik (ÅDT) utmed sträckan, om ca 700-900 fordon/dygn (mätår 2024).

Väg 624 är kuperad och har en smal vägbredd, därtill är vägens ÅDT relativt hög i förhållande till vägens utformning. På vissa delar har vägen begränsad sikt, därtill färdas samtliga transportslag på vägen. Vägen är låg prioriterad hos Trafikverket och befintlig väg är den standard som Trafikverket erbjuder.

Tidigare samråd

Trafikverket har fört tidig dialog med kommunen om framtida utveckling av Aröd sedan 2019, Trafikverket yttrade sig även över tidigare planprogram som kommunen ställde ut på samråd under 2021 (se ärendenummer TRV 2021/20888).

Trafikverket rekommenderade då kommunen att komplettera planprogrammet med en övergripande trafikutredning som beskriver dagens situation samt tänkbara åtgärder för att höja trafiksäkerheten och framkomligheten på väg 624 för alla transportslag inklusive korsningen med väg 616. Trafikverket har nu granskat framtagna trafikutredning samt resterande planhandlingar och vill framföra nedan synpunkter och upplysningar.

Trafikverkets synpunkter

Kollektivtrafik och oskyddade trafikanter

I dagsläget finns inga gång- och cykelvägar i Aröd. Bilister och stora fordon förväntas samverka med cyklister och gående på gatorna. Kollektivtrafiksmöjligheter till området är begränsade de smala vägarna försvårar möten mellan bussar och andra fordon, vilket påverkar framkomligheten och trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. Generellt anser Trafikverket bebyggelse av nya permanentbostäder i perifera lägen bör undvikas, då det ofta saknas tillgång till god kollektivtrafik.

PM Trafikutredning

Trafikutredningen presenterar olika förslag på åtgärder utmed väg 624 som krävs för att framkomligheten och trafiksäkerheten utmed vägen inte ska försämrats vid en eventuell exploatering i området. Trafikverket noterar att trafikutredningen inte behandlar korsningen mellan väg 616/624 som Trafikverket rekommenderade kommunen att studera i tidigare samrådsyttrande under 2021. Trafikverket ser fortsatt behov av att trafikutredningen kompletteras med studier av korsningen.

För att skapa en tryggare och mer funktionell trafikmiljö föreslår kommunen att väg 624 ska förse med ett antal mötesplatser, breddning av kurvor på flera ställen utmed vägen samt att Trafikverket behåller väghållarskapet för vägen. Enligt trafikutredningen är detta den mest lönsamma lösningen för kommunen, under förutsättning att kommunen ges tillåtelse av Trafikverket att utföra föreslagna åtgärder samt att kommunen i så fall även skulle stå för resterande genomförandekostnader så som markinlösen med mera. Enligt trafikutredningen innebär förslaget ovan att endast omvandling av befintlig bebyggelse skulle vara möjligt samt att enstaka avstyckningar inom befintliga bebyggelseområden kan prövas.

Trafikutredningen presenterar även förslag utifrån ett scenario där kommunen tar över väghållarskapet för väg 624, där kommunen kan välja att antingen bygga ut föreslagna åtgärder utmed vägen alternativt bredda vägen till 6 meter för att bilar ska kunna mötas på ett trafiksäkert sätt. Förslaget innebär att omvandling av befintlig bebyggelse är möjlig, att enstaka avstyckningar kan göras samt att nya områden som i dagsläget är oexploaterade kan bli föremål för exploatering.

Föreslagna åtgärder på väg 624

Kommunen förordar det förstnämnda förslaget ovan där Trafikverk förblir väghållare för väg 624 men att kommunen utför och bekostar föreslagna åtgärder. Trafikverket har i tidigare dialog med kommunen förmedlat att åtgärder på statlig infrastruktur ska genomföras av Trafikverket och att Trafikverket inte tillåter kommunala eller andra aktörer att genomföra åtgärder inom statligt vägområde.

Trafikverket delar kommunens ståndpunkt att befintlig väg 624 inte är i stand att hantera ökade trafikmängder som en exploatering enligt planprogrammet kommer att generera. Trafikverket vill dock poängtera att föreslagna åtgärder utmed väg 624 inte kommer prioriteras i förhållande till andra mer prioriterade åtgärder som behöver genomföras inom regionen. Trafikverket vill även belysa tidsaspekten i förslaget, i nuläget är det svårt att uppskatta hur lång tid processen kan komma att ta, då föreslagna åtgärder sannolikt kräver framtagande av en vägplan, eller åtminstone ställningstagande (typfall 1).

Trafikverket har tidigare föreslagit att kommunen tar över väghållarskapet för väg 624, främst för att utbyggnaden av förslaget i sin helhet ska kunna bli möjlig samt för att genomföra de trafiksäkerhetshöjande åtgärder som krävs innan utveckling av området kan ske. Om kommunen väljer att ta över väghållarskapet skulle kommunen kunna genomföra åtgärder som krävs närmare i tid än vad Trafikverket skulle kunna erbjuda. Detta förslag innebär att kommunen även i framtiden kan genomföra andra åtgärder om behov skulle uppkomma allteftersom området utvecklas. Trafikverket anser således att ett förändrat väghållarskap är det mest fördelaktiga i förhållande till kommunens visioner för området.

Sammantagen bedömning

Trafikverket uppmanar till fortsatt dialog rörande väg 624 med kommunen i det fortsatta arbetet med planprogrammet.

KOMMENTAR

Synpunkten kring korsningen 616/624 noteras. Kommunen bedömer att kompletterande studier av korsningen mellan väg 616/624 inte är motiverade inom ramen för detta planprogram. En sådan utredning kan bli aktuell i samband med eventuella kommande detaljplaner.

Kommunen delar bedömningen att väg 624 behöver trafiksäkerhetshöjande åtgärder och ser behov av fortsatt dialog med Trafikverket kring vilka åtgärder som är nödvändiga och möjliga att genomföra på kort och lång sikt.

6. SJÖFARTSVERKET (2026-01-22)

Sjöfartsverket har inga synpunkter på förslaget.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

7. SKOGSTYRELSEN (2026-01-26)

Skogsstyrelsen har inget att erinra mot att planprogrammet antas enligt presenterat underlag.

Planprogrammet berör områden med känslig natur och värdefulla områden för friluftsliv och rekreation i strandnära lägen. Utökade bygggrätter och utveckling av nödvändig infrastruktur kommer sannolikt att medföra en viss negativ påverkan på naturmiljön. De zoner som definierats för bedömning av lämplighet för utveckling utgör ett bra underlag för att uppnå målet med planprogrammet.

Skogsstyrelsen ser positivt på att man är restriktiv beträffande exploatering i kustnära områden och områden med höga naturvärden, samt att en hög prioritering ges till friluftsliv och rekreation.

Skogsstyrelsen bedömer att skogsbruk inom planområdet endast pågår i mindre omfattning och att skogsbruk därför påverkas i mycket liten omfattning.

Skogsstyrelsen ansvarar för frågor om skogsbruk och har till uppgift att verka för att landets skogar sköts på ett sådant sätt att de skogspolitiska målen nås. Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet enligt skogsvårdslagen och delar av miljöbalken gällande skogliga åtgärder på skogsmark, det vill säga mark som lyder under skogsvårdslagen. I uppgifterna ingår att medverka i frågor om samhällsplanering för en hållbar utveckling och hushållning med naturresurser.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

STATLIGA BOLAG

8. TELIASONERA SKANOVA ACCESS AB (2025-12-22)

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbete påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

9. SVENSKA KRAFTNÄT AB (2025-12-19)

Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende. Vi har i dagsläget inga anläggningar eller intressen som berörs i det aktuella området och har därför inga synpunkter på rubricerad remiss.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

10. POST NORD AB (2026-01-02)

PostNord har i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten vilket bland annat innebär att det är PostNord som ska godkänna placeringen och standarden på postmottagningsfunktionen. I denna roll representerar PostNord samtliga postoperatörer som är verksamma i det aktuella området.

Post ska kunna delas ut miljövänligt, kostnadseffektivt och med hänsyn till arbetsmiljön för chaufförer och brevbärare. För att det ska kunna genomföras i praktiken behöver utdelningen standardiseras.

Vid nybyggnation av villor och radhus placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox i anslutning till entrén. Färdvägen till postanordningen ska vara öppen och farbar året runt för valt fordon, samt ges möjlighet att vända.

Kontakta PostNord i god tid på utdelningsförbättringar@postnord.com för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation eller annan förändring gällande befintlig alt ny infrastruktur. En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

REGIONALA ORGAN

11. BOHUS RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND (2026-01-23)

Enligt räddningstjänstens Yttrande – Planprogram (dnr: 2025-000229), daterat 2025-06-05, framgår räddningstjänstens synpunkter, enligt nedan;

1. Idag utgörs brandvattenförsörjningen av alternativsystem, räddningstjänstens tankbilar. Till följd av att ingen exploatering av området kommer att göras och byggnaderna kommer att utgöras av enfamiljshus och fritidshus medför detta att brandvattenförsörjning via alternativsystem fortsatt accepteras. Med hänsyn till att byggnadsareorna förväntas öka samt mer åretruntboende bedömer dock räddningstjänsten att man bör möjliggöra fyllning av tankbilar i anslutning till området då räddningstjänsten idag behöver hämta vatten i centrala Kode. Räddningstjänsten ser gärna att detta möjliggörs genom fyllning vid vattenkiosk.

2. Vägen ut till området är smal vilket innebär att det påverkar räddningstjänstens tillgänglighet till området negativt. Om fler åretruntboenden tillåts i området kan man anta att trafiken till och från området kommer att öka, även en ökning av lastbilstrafik. Det finns även ett begränsat antal mötesplatser längs med vägen vilket innebär att räddningstjänstens insatstid kan fördröjas om vägen inte breddas eller fler mötesplatser möjliggörs.

Vidare är även vägarna som leder till byggnaderna inom området smala och begränsade, därutöver finns det ett flertal backar till byggnaderna med kraftig lutning. För att säkerställa räddningstjänstens tillgänglighet ska backarnas lutning vara högst

8 %. Avstånd mellan byggnadens angreppspunkt (utgörs vanligtvis av byggnadens entré) och räddningstjänstens uppställningsplats bör vara högst 50 meter.

3. I de delar av området Aröd där ras- och skredrisken är stor och där räddningstjänsten ej kan köra med tunga fordon anser räddningstjänsten att utökning av byggnadsarea ej ska möjliggöras om åtgärder inte vidtas så att räddningstjänstens tillgänglighet till byggnaderna kan säkerställas.

Beaktade punkter

Aröd är ett område beläget väster om Kode i Kungälv kommun och räddningstjänstens insats förväntas inom 20 minuter eller längre. Området har främst utgjort ett fritidshusområde. Räddningstjänsten har på tidigare inkomna planärenden förordat att planer som rör exploatering av områden väster om järnvägen inom Kode bör avslås med anledning av att räddningstjänstens in- och utryckning ej kan säkerställas till följd av att det saknas en planfri järnvägs korsning.

Brandstationen i Kode bemannas av deltidsbrandmän med beredskap i hemmet och som har en annan huvudarbetsgivare än räddningstjänsten. Majoriteten av brandmännen bor och arbetar på den västra sidan av järnvägen och brandstationen är belägen på den östra sidan av järnvägen. Detta innebär att brandmän på väg till brandstationen kan bli stående på den västra sidan av järnvägen i väntan på att tåg ska passera likväl som att brandbilar på väg på larm på den västra sidan av järnvägen kan bli stående på den östra sidan tills ett tåg har passerat. Detta medför att räddningstjänstens insatstid fördröjs.

Räddningstjänstens yttrande avseende planprogram Aröd

Räddningstjänstens bedömning är att tidigare angivna synpunkter från räddningstjänsten har beaktats i samrådshandlingen.

Dock är det på sidan 44 i samrådshandlingen under avsnitt vatten, avlopp och dagvatten angivet att räddningstjänsten önskar en vattenkiosk för att möjliggöra fyllning av tankbil. Räddningstjänstens bedömning är att antalet vattenkiosker ej ska anges i handlingen utan att antalet ska utredas vidare med hänsyn till räddningstjänstens tillgänglighet i området för att möjliggöra brandvattenförsörjning. Vattenkioskerna ska placeras på strategiskt valda platser utifrån de geografiska förutsättningarna och möjliggöra fyllning av tankbilar på fler än en plats i området.

Fortsatt deltagande

Räddningstjänsten önskar att få delta och yttra sig i fortsatta delar av ärendet och i framtida bygg- och lovprocesser.

KOMMENTAR

Informationen noteras. Planprogrammet uppdateras gällande information om vattenkiosker samt information kring planskild korsning i Kode.

12.VÄSTTRAFIK (2026-01-15)

Västtrafik har tagit del av samrådshandlingen för planprogrammet för Aröd och lämnar följande synpunkter avseende kollektivtrafikens förutsättningar.

Området trafikeras i dagsläget av busslinje 309, som erbjuder resor till och från Aröd med låg turtäthet, cirka varannan timme under morgon till kväll. Den begränsade turtätheten speglar områdets glesa bebyggelsestruktur. Västtrafik bedömer att exploatering längs befintliga kollektivtrafikstråk kan bidra till ett mer hållbart resande. Om ny bebyggelse tillkommer längs Norra Arödsvägen kan den nuvarande trafikeringen behöva ses över. En sådan utveckling förutsätter förbättrad framkomlighet på vägen samt ett tydliggörande och eventuellt anpassning av hållplatslägen som i dagsläget endast trafikeras av skolskjuts.

Vidare noterar Västtrafik att smala vägar och avsaknad av mötesmöjligheter försvårar framkomligheten för såväl linjetrafik som skolskjuts, vilket riskerar att påverka punktlighet och driftsäkerhet negativt.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

KOMMUNALA NÄMNDER, BOLAG OCH FÖRVALTNINGAR

13. STENUNGSUNDS KOMMUN (2026-03-23)

Stenungsunds kommun har tagit del av Planprogram för Aröd, samrådshandling 2025-12-10. Stenungsunds kommun har i ett tidigare samråd framfört synpunkter i yttrande daterat 2021-03-30. Tidigare lämnade synpunkter har bemötts i samrådsredogörelsen samt beaktats i det nya förslaget på planprogram.

Kommunen ser fortsatt utmaningar med eventuell utveckling inom området Anneberg samt Norra Aröd på grund av brister i vägnätet. Kommunen anser att det är nödvändigt med överenskommelser med berörda intressenter kring vägnät och trafiklösningar innan dessa områden exploateras ytterligare. Stenungsunds kommun har inga ytterligare synpunkter kring programförslaget.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

14. TJÖRNS KOMMUN (2026-03-10)

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat programförslaget och bedömer att det inte påverkar Tjörns kommun på något sätt som väcker erinran.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

15. MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN (2026-02-20)

Miljöenheten

Miljöenheten har granskat planprogrammet och anser att planprogrammet behöver kompletteras gällande dagvattenhantering, skyfall, markföroreningar och buller för att leva upp till 2 kap 6§ miljöbalken.

Dagvatten, spillvatten och skyfall

Miljöenheten står fast vid tidigare yttrande gällande dagvatten, spillvatten och skyfall. Planenheten har kommenterat i samrådsredogörelsen att "Gällande dagvatten så kommer utredningar att ske i kommande detalplaner. Bedömningen är att en övergripande dagvattenhantering inte kommer att utföras i Planprogrammet". Miljöenheten anser fortsatt att en övergripande dagvatten- och skyfallsutredning bör genomföras i anslutning till planprogrammet.

Planenheten skriver själva att "Ett planprogram omfattar ofta ett större område och tas fram för att skapa ett gemensamt underlag för framtida överväganden". På kommunens hemsida om planprogram står att läsa: "Planprogram görs ofta över ett större område för att utreda särskilt viktiga eller komplexa frågor i ett större perspektiv". Dagvatten- och skyfallsfrågan är komplex. Miljöenheten anser att genom att genomföra utredningar över ett större område underlättar detta för kommande detalplaner.

Utredning i planprogramskedet är ett bra tillfälle att göra en övergripande dagvatten- och skyfallsutredning för att se hur de olika områdena påverkar och påverkas utav

varandra. Här har kommunen chansen att sätta en bra grundstruktur för hela området, även om dagvattnet sedan kan specificeras utifrån detaljplan.

Angående miljö kvalitetsnormer (MKN) står i planprogrammet att "Det är av stor vikt att planområdet utformas så att det kan omhänderta dagvatten, för att säkerställa att omvandling och eventuell framtida bebyggelse inte medför negativ påverkan på omkringliggande områden" Miljöenheten anser att det inte är nog att enbart förebygga negativ påverkan utan att planen även bör utformas för att påverkan ska ske i en positiv riktning.

Förorenade områden

Miljöenheten konstaterar att planprogrammet omfattar de nuvarande bebyggda områdena som klassats utifrån förutsättningar för förtätning/omvandling. Av programmet framgår att kommunen strävar efter att bevara den landsbygdskaraktär som finns i Aröd och har därför inte tagit med övriga områden (natur, vatten med mera) i planförslaget. I planprogrammet omnämns kort i stycket Markföroreningar (sid 36) att det finns tre utpekade potentiellt förorenade områden men dessa beskrivs inte närmare. Miljöenheten bedömer att stycket bör få en annan rubrik, Förorenade områden, och att texten bör kompletteras med att de utpekade potentiellt förorenade områdena ligger i anslutning till områden med bebyggelse. Här finns det utöver risk för föroreningar i sediment i anslutning till brygganläggningarna även risk för föroreningar i närliggande markområden.

Stycket om markföroreningar bör kompletteras med de utpekade EBH-punkterna i en karta.

Under avsnittet Tekniska frågor, sid 44, finns ett stycke med rubriken Markmiljö. Eftersom föroreningar kan påträffas i fler medier än i mark så bör även denna rubrik ändras till Förorenade områden. Miljöenheten föreslår att detta textstycke ändras till följande lydelse: "Om markföroreningar påträffas ska miljötekniska markundersökningar genomföras. Ansvaret för undersöknings- och efterbehandlingsåtgärder regleras i miljöbalken och behöver utredas i varje enskilt fall. Generellt är verksamhetsutövaren ansvarig i första hand och fastighetsägaren i andra hand. I vissa fall kan förutsättningarna vara sådana att föroreningar från ett område kan spridas med till exempel grundvattnet till intilliggande område. I sådana fall är det viktigt att områdena efterbehandlas i "rätt ordning" så att återkontaminering undviks. Tillsynsmyndighet i markföroreningsfrågor är miljö- och byggnadsnämnden i Kungälv kommun. Skyldighet finns att redovisa uppgifter om påträffad förorening för tillsynsmyndigheten, som sedan fattar beslut enligt miljöbalken om behov av ytterligare undersökningar, efterbehandlingsåtgärder m.m."

Buller

Det är i dagsläget oklart hur bullret från väg 624 påverkar de närliggande fastigheterna. Miljöenheten anser att bullersituationen längs vägen bör utredas, då trafikbelastningen bedöms öka och därmed högre bullernivåer. Utredningen bör även inkludera ett framtidsscenario med förväntad trafikökning. De åtgärder som planeras för att öka trafiksäkerheten kan dessutom leda till en höjning av 85-percentilen för hastigheten. Detta behöver därför beaktas i framtidsscenariot.

Bygglovenheten

Bygglovenheten har granskat planprogrammet. Bygglovenheten anser inte att det finns några oklarheter eller formuleringar som skulle kunna betyda uppenbara svårigheter att tolka planprogrammet i samband med bygglovsprövning enligt Plan och bygglag, PBL.

Från och med den 1 december 2025 ändrades Plan - och Bygglagen, då det bland annat infördes utökade lovbeFriade åtgärder vilket behöver beaktas vid kommande arbete med Planprogrammet. En av åtgärderna anger att man får bygga 65 kvm

bygglovsbefriade komplementbyggnader utom plan, där största komplementbyggnaden max får vara 50 kvm. Bygglovenhetens bedömning är att bebyggelsen med enbart gällande områdesbestämmelser kommer att kunna utökas nu när ändringar av Plan – och Bygglagen har trätt i kraft då områdesbestämmelser prövas som om det är utom plan. Ett framtidsscenario där en tomt klyvs i två kan i praktiken innebära att det uppförs ett tvåbostadshus på vardera tomt med tillhörande komplementbostadshus. Detta scenario resulterar i fler boende i området och kommer kunna ge konsekvenser på vägnät, VA och kommunal service.

I övrigt anser Bygglovenheten att Planprogrammet är tydligt, enkelt att följa och väl genomarbetat.

KOMMENTAR

Miljöenheten

Synpunkterna noteras. Kommunen delar uppfattningen att dagvatten- och skyfallsfrågor är komplexa och viktiga att hantera i den fortsatta planeringen. Inom ramen för detta planprogram bedöms det dock inte möjligt eller ändamålsenligt att genomföra en övergripande dagvatten- och skyfallsutredning. Sådana utredningar, tillsammans med bullerutredning avses i stället att genomföras i samband med eventuellt kommande detaljplaner. Förtydligande kring miljökvalitetsnormer har skett.

Avsnitten kring förorenade områden i kapitlen *planeringsförutsättningar* samt *genomförande* har uppdaterats med information samt karta.

Bygglovenheten

Informationen noteras. Som information till fastighetsägare är det lämpligt att vid bygglovsbefriade åtgärder ändå ta kontakt med Bygglovenheten för att få mer information om platsen och om något tillstånd krävs så som en anmälan.

SAKÄGARE

16.FASTIGHETSÄGARE 1 (2025-12-25)

Inledning

Vi är ägare till fastigheten XXX, som i planprogrammet är belägen inom den blå zonen. Vi vill härmed lämna våra synpunkter på planprogrammet och samtidigt bidra konstruktivt till kommunens fortsatta arbete med att skapa långsiktigt hållbara förutsättningar för utvecklingen av Aröd.

Vi uppfattar planprogrammet som genomarbetat och uppskattar kommunens ambition att väga samman frågor om tillgänglighet, geoteknik, naturvärden och landskapsbild innan nya detaljplaner tas fram.

Övergripande hållning

För vår fastighet är det viktigaste att framtida detaljpaneläggning möjliggör:

- Utökad byggrätt jämfört med dagens mycket begränsade omfattning (75+15 kvm), som är anpassad för enklare fritidsbebyggelse.
- Möjlighet till bostadsbebyggelse i mer än en våning, där volym byggs på höjden snarare än genom stor markutbredning.
- Möjlighet till komplementbyggnader, inklusive attefallsbyggnad, med flexibilitet för gästboende, generationsboende eller uthyrning.

Vi ser detta som fullt förenligt med planprogrammets inriktning mot omvandling och varsam utveckling snarare än ny exploatering.

Byggrätt och volym

Vår bedömning är att större byggrätt på en enskild fastighet är en mindre ingripande åtgärd än att möjliggöra fler bostadsfastigheter genom avstyckning.

Fastigheten XXX är relativt stor (nästan XXX kvm) och belägen längst ut i området, med begränsad påverkan på angränsande fastigheter. En utökad byggrätt – även i två plan – kan här prövas utan att:

- skymma andra fastigheter,
- påverka landskapsbilden negativt,
- eller medföra större intrång i naturmark.

Vi vill särskilt lyfta att en vertikal utbyggnad ofta innebär mindre markpåverkan än bred, låg bebyggelse, vilket ligger i linje med varsam markanvändning.

Användning, uthyrning och hushåll

Vi ser positivt på att planprogrammet tydliggör behovet av att begränsa ny bostadsbildning och ökad trafikbelastning i området. Samtidigt menar vi att:

- En fastighet med huvudbyggnad och komplementbostad är mindre belastande än två självständiga bostadsfastigheter.
- Möjlighet till tillfällig eller mer långsiktig uthyrning av en attefallsbyggnad bör kunna rymmas inom ramen för en bostadsfastighet, utan att detta i sig betraktas som ny exploatering.

Vi anser därför att kommunen bör se uthyrning på samma fastighet som ett mer varsamt alternativ än avstyckning, ur såväl trafik-, VA- som landskaps- och planeringsperspektiv.

Avstyckning som sista alternativ

Vår tydliga utgångspunkt är att behålla fastigheten som en sammanhållen tomt. Möjlighet till avstyckning kan dock ses som ett sekundärt och långsiktigt alternativ, endast om framtida detaljplanering inte medger tillräcklig byggrätt för en ändamålsenlig bostad.

Vi ser därför gärna att planprogrammet och efterföljande detaljplaner:

- i första hand prioriterar större byggrätter inom befintliga fastigheter,
- och endast i undantagsfall prövar enstaka avstyckningar där förutsättningarna är särskilt goda.

Avslutning

Sammanfattningsvis vill vi understryka att vi:

- stödjer planprogrammets inriktning mot varsam omvandling,
- ser större byggrätt på en fastighet som den mest hållbara lösningen,
- och är positiva till att frågor om trafik, geoteknik och landskapsbild hanteras samlat i framtida detaljplanering.

Vi hoppas att dessa synpunkter kan bidra till en fortsatt konstruktiv dialog och till ett planeringsunderlag som ger rimliga och långsiktigt hållbara förutsättningar även för fastigheter inom blå zon.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

Eventuella ställningstaganden kring byggrätternas omfattning och tillåtna byggnadshöjder kan komma att prövas i samband med framtida detaljplanering, med utgångspunkt i platsens förutsättningar och planprogrammets övergripande inriktning.

Gällande frågor om vad som är möjligt att uppföra enligt nuvarande regelverk, både bygglovspliktiga och bygglovsbefriade åtgärder, hänvisas till kommunens bygglovsavdelning.

Frågor som rör fastighetsbildning, såsom avstyckning, hanteras inom lantmäteriförrättning och prövas utifrån gällande detaljplan, fastighetsbildningslagstiftning samt övriga tillämpliga regler.

17.FASTIGHETSÄGARE 2 (2026-01-01)

Hej! Lite information.

På sidan 12 visas en bild "Karta : Blå zon - centralt läge i Aröd som ligger på en höjd" Observera att "vägen" som går mellan XXX och XXX är en "väg" som byggdes av Markbygg då man gjorde den kommunala VA anläggningen. Man byggde den för att kunna komma snabbare fram med bygget. Man tog bara bort träden och la dit markduk och fyllde upp med typ 0-90, 0,32 dvs inget riktigt vägbygge. Vägen är nu avstängd med två stenar och det är på väg att växa igen. Problemet är att Lantmäteriets kartjänst uppfinner lite vägar här och där även då det inte överensstämmer med verkligheten.

KOMMENTAR

Informationen noteras om att den nu är avstängd, kartan illustrerar endast lutningar i området.

18.FASTIGHETSÄGARE 3 (2026-01-04)

Jag har tagit del av det reviderade planförslaget och mina synpunkter rör den ökande trafikmängden som nuvarande och kommande utbyggnad för med sig.

Redan idag så har min stödmur som gränsar mot väg 624 delvis fallit isär och riskerar att glida ut i vägen. Muren är byggd av min morfar på 1960-talet då trafiken inte var i närheten så frekvent som idag varken i tyngd eller kvantitet.

I samband med sprängning för nytt vatten och avlopp som kommunen utförde skadades muren allvarligt med stenar som föll ut på väg 624 (Bild 1 och Bild 2). Den skada som då skedde lagades men har inneburit sämre hållfasthet för muren i sin helhet.

För att en ökad ÅDT ska vara acceptabel så måste muren ersättas med en ny och bättre stödmur avsedd för dagens och framtidens trafiksituation och inte för den som rådde då muren byggdes. Tung trafik i samband med VA-utbyggnad förstör min mur bit för bit (Bild 3-Bild 6). Tydliga sprickor i slitlagret vittnar om att vägen tar skada av den tunga trafiken och så även muren. Utformningen bör diskuteras med mig som fastighetsägare.

När det kommer till byggnation av mötesplatser så är en mötesplats föreslagen nedanför min ladugård (Bild 7) som ligger utmed väg 624. Det är idag en naturlig mötesplats där trafiken kryper närmre och närmre min ladugård. Här behöver kommunen utreda vibrationer under förslagsvis en månad för att försäkra sig om att trafiken, tung som lättare inte skadar min ladugård. Förslagsvis kanske en stödmur eller annan anläggning som hindrar vibrationer att nå ladugården uppföras. Utrymmet efter att en mötesplats eventuellt uppförts får inte bli så litet för mig som fastighetsägare att jag inte kan sköta underhållet på ladugården. Byggnadsställning och utrymme för en sådan måste finnas.

En lösning för att skydda en av få kvarvarande ladugårdar i Aröd som är i bra skick är nödvändig. En ytterligare mötesplats där det tidigare låg en provisorisk kan accepteras om dränering från betesmarken löses och att "sumpmark" ej uppstår.

Tre mötesplatser på XXX är för många.

Bilder finns i yttrandet. För att se yttrandet i sin helhet hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS2019/0414.

KOMMENTAR

Synpunkterna noteras och kommer att beaktas i det fortsatta arbetet. Vid ett eventuellt framtida planarbete kommer dialog att föras med berörda fastighetsägare.

Trafikutredningen utgör ett tidigt förslag till åtgärder och behöver utredas vidare i senare skeden, exempelvis vid framtagande av eventuellt nya detaljplaner.

19.FASTIGHETSÄGARE 4 (2026-01-11 SAMT 2026-01-14)

Fastighetsägare 4 har skickat in två yttranden, som både redovisas nedan.

Jag är fastighetsägare inom planområdet för Aröd och lämnar härmed formella synpunkter på planprogrammet, med yrkande om att min fastighet ska klassificeras i grön zon, i likhet med andra jämförbara fastigheter i området som har Arendalsvägen som infart. Min fastighet berörs inte av samma förutsättningar som de fastigheter som kör in via Södra Arödsvägen och som i planprogrammet givits en mer restriktiv zonklassning.

Kommunen anger geoteknik, rasrisk, vägframkomlighet, landskapsbild, klimat och friluftsliv som skäl för att placera min fastighet i röd zon. Jag anser att dessa skäl inte är tillämpliga på min fastighet och att det saknas saklig grund för att behandla den annorlunda än fastigheter som placerats i grön zon.

Likabehandling och saklighet enligt PBL

Enligt 2 kap. 2 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ska planläggning ske med saklighet och objektivitet. Fastigheter med likartade förutsättningar ska behandlas lika. Min fastighet har motsvarande, eller bättre, förutsättningar än andra fastigheter i området som klassificerats i grön zon, bland annat genom sitt höga markläge över havet och avsaknaden av dokumenterade geotekniska eller klimatrelaterade risker. Planprogrammet redovisar inte några fastighetsspecifika omständigheter som motiverar en mer restriktiv zonklassning för just min fastighet.

Markens lämplighet och geotekniska förhållanden

Enligt 2 kap. 5 § PBL ska mark som tas i anspråk vara lämplig för ändamålet med hänsyn till bland annat geotekniska förhållanden. Min fastighet är belägen på högt markläge och omfattas inte av kända ras- eller skredrisker. Av planprogrammet framgår inte att några platsbundna geotekniska utredningar visar att marken är mindre lämplig än mark som redan klassats i grön zon.

Klimat och översvämningsrisk

Klimatanpassning enligt PBL och miljöbalken ska grundas på faktiska risker såsom översvämnning eller erosion. Min fastighet ligger högt över havsnivån och omfattas inte av översvämningsrisk. Att trots detta tillämpa röd zon framstår som oproportionerligt, särskilt när andra fastigheter med motsvarande eller sämre klimatanpassade förutsättningar placerats i grön zon.

Landskapsbild och friluftsliv

Hänsyn till landskapsbild och friluftsliv är allmänna intressen enligt PBL och miljöbalken, men dessa måste konkretiseras och vägas mot enskilda intressen. Planprogrammet redovisar inte hur min fastighet i sig skulle påverka landskapsbild eller friluftsliv på ett sätt som skiljer sig från fastigheter i grön zon. Generella

resonemang kan inte motivera en mer ingripande zonklassning för en enskild fastighet.

Rättslig konsekvens vid bristande likabehandling

Jag vill särskilt framhålla att en zonindelning som innebär att fastigheter med jämförbara förutsättningar ges olika klassificering, utan tydliga och fastighetsspecifika skäl, riskerar att strida mot kraven på saklighet och likabehandling enligt PBL. En sådan brist kan vid en överprövning medföra att planbeslutet helt eller delvis upphävs. Det ligger därför i kommunens intresse att säkerställa att zon-klassningen vilar på objektivt redovisade och väl underbyggda grunder.

Proportionalitet och egendomsskydd

Enligt 2 kap. 3 § PBL samt 2 kap. 15 § regeringsformen får inskränkningar i användningen av mark inte gå längre än vad som är nödvändigt. Att placera min fastighet i röd zon, trots att jämförbara fastigheter placerats i grön zon, innebär en oproportionerlig inskränkning i förhållande till de allmänna intressen som åberopas.

Yrkande

Mot bakgrund av ovanstående yrkar jag att kommunen:

- klassificerar min fastighet i grön zon, i likhet med andra jämförbara fastigheter i området, eller
- alternativt redovisar tydliga, fastighetsspecifika skäl och utredningar som objektivt motiverar avvikelse från grön zon.

Jag förutsätter att mina synpunkter beaktas och redovisas i samrådsredogörelsen.

Bilaga X – Juridisk analys av röd zon

Planprogram för Aröd, Kungälv kommun

1. Syfte och avgränsning

Denna bilaga syftar till att klargöra den juridiska betydelsen och begränsade rättsverkan av den så kallade röda zonen i planprogram för Aröd, samt att tydliggöra vilka krav som gäller vid framtida beslut där zonklassificeringen kan komma att åberopas som skäl för avslag eller begränsning av planläggning. Bilagan avser uteslutande mark som i planprogrammet redovisas som röd zon.

2. Planprogrammets rättsliga status

Planprogram regleras i plan- och bygglagen som ett förberedande och vägledande dokument. Det har ingen juridiskt bindande verkan och kan inte:

- fastställa markens lämplighet i rättslig mening,
- ersätta prövning i detaljplan eller planbesked,
- utgöra självständig grund för avslag.

Zonindelning i planprogram, inklusive röd zon, är därmed indikativ och ska förstås som ett översiktligt underlag, inte ett beslut.

3. Röd zon kan inte likställas med olämplig mark

Att mark redovisas som röd zon innebär enligt planprogrammets logik att kommunen i detta skede bedömer att förutsättningarna för utveckling är mer komplexa eller osäkra. Detta kan dock inte juridiskt likställas med att marken är olämplig för bebyggelse eller planläggning enligt PBL.

Ett sådant ställningstagande kräver:

- platsanpassade och aktuella utredningar,
- prövning mot konkret utformning,
- samt avvägning mellan allmänna och enskilda intressen.

Ingen av dessa prövningar sker i planprogramsskede.

4. Krav på individuell prövning vid framtida beslut

Vid framtida beslut om planbesked, detaljplan eller annan planrelaterad prövning gäller krav på:

- individuell bedömning av aktuell fastighet,
- aktuella och tillräckligt detaljerade underlag,
- tydlig redovisning av sakliga skäl för eventuella begränsningar.

Ett beslut som grundas på att marken ligger i röd zon, utan självständig prövning, riskerar att stå i strid med PBL:s systematik och rättspraxis.

5. Proportionalitet och rimlig avvägning

Enligt PBL 2 kap. ska begränsningar i markanvändning vara:

- proportionerliga,
- nödvändiga för att tillgodose ett allmänt intresse,
- samt utformade så att de inte går längre än vad som krävs.

Att använda röd zon som ett generellt eller schablonartat hinder för planläggning, utan att pröva alternativa lösningar eller anpassningar, riskerar att strida mot proportionalitetsprincipen.

6. Osäkerhet och försiktighetsantaganden

Röd zon baseras i stor utsträckning på:

- översiktliga riskbedömningar,
- försiktighetsantaganden,
- generaliserade utredningar.

Sådana underlag är inte tillräckliga för slutliga ställningstaganden. Osäkerhet i tidigt skede kan inte i sig utgöra grund för att utesluta framtida planläggning, utan ska hanteras genom fördjupad prövning i senare skeden.

7. Förhållande till angränsande kommuners planering

När angränsande områden i närliggande kommun planläggs med större flexibilitet trots jämförbara förutsättningar, förstärks kravet på att:

- begränsningar i Aröd måste vara sakligt motiverade,
- skillnader i planeringsambition ska kunna förklaras med lokala, objektiva omständigheter,
- kommungränsen i sig inte leder till oproportionerliga konsekvenser för markägare.

8. Rättslig betydelse av denna bilaga

Denna bilaga ska ses som:

- en dokumentation av att frågan om röda zonens rättsverkan har aktualiserats i samrådsskedet,
- ett förtydligande av markägarens rättsliga ståndpunkt,
- ett underlag avsett att åberopas vid framtida prövning eller överklagande.

Bilagan tydliggör att röd zon inte accepteras som självständigt avslagsgrundande utan full, individuell och aktuell prövning.

9. Sammanfattande rättsliga utgångspunkter

1. Röd zon i planprogram är inte juridiskt bindande.
2. Zonklassificering kan inte ersätta detaljplaneprövning.
3. Varje framtida beslut kräver individuell bedömning.
4. Begränsningar måste vara proportionerliga och sakligt motiverade.
5. Detta har påtalats i rätt tid genom samråd.

KOMMENTAR

Fastighetsägaren har inkommit med två yttranden under samrådstiden. Kommunen noterar att det senare yttrandet i huvudsak utgör ett förtydligande av planprogrammets rättsliga status.

Planprogrammet är ett vägledande dokument utan juridiskt bindande verkan. Zonindelningen, inklusive röd zon, innebär inte ett ställningstagande om markens lämplighet i plan- och bygglagens mening och utgör inte självständig grund för framtida avslag.

Området är känsligt och präglas av flera risk- och värdefaktorer. Exploatering eller omvandling riskerar att påverka landskapsbild och naturkaraktär negativt. Översiktsplanen anger att kuststräckan ska vara oförändrad. Med hänsyn till geoteknik, tillgänglighet, riksintressen samt höga natur- och friluftlivssvärden föreslås att ingen ny bebyggelse eller omvandling tillåts inom den zonen.

Detaljplaner är ett områdesövergripande planinstrument och tas normalt inte fram enbart för enskilda fastigheter, om inte särskilda planeringsskäl föreligger. Planer med samhällsviktiga funktioner eller stor allmän nytta prioriteras.

20.FASTIGHETSÄGARE 5 (2026-01-29)

Fastighetsägare 5 har skickat in två yttranden, ett som bemöter föregående planprogram som var ute på samråd 2021 och ett som bemöter nuvarande förslag. Båda redovisas nedan.

Sänder detta brev enl överenskommelse med dig, XXX, efter vårt telefonsamtal 210322.

I vårt samtal berättade jag att jag är född och uppvuxen i området, närmare bestämt på sista gården i Södra Aröd. Sedan drygt 20 år tillbaka äger jag och min fru fastigheten XXX. Med dessa rötter känner vi starkt för området som helhet. Eftersom XXX är en stor fastighet, ca XXX m² på land, varav en mycket stor del är ren trädgårdstomt, och totalt drygt XXX m² med vattenområde inräknat, så började vi drömma om att i framtiden kunna stycka av fastigheten, så att våra två döttrar också kunde få bo här på mark från vår släktgård. En grundförutsättning var givetvis att VA frågan löstes i Aröd.

För några år sedan kontaktade vi både bygglovsenheten och miljöenheten ang. möjligheten till avstyckning. Svaren då var positiva, det viktigaste var kommande lösning av VA frågan. Några andra hinder fanns inte t.ex. finns inget strandskydd. Eftersom det nu gått några år och man startat med att bygga ut VA, så ställde vi frågan igen till XXX på bygglovsenheten. XXX säger att tomtstorleken helst ska vara minst 1 200 m² och att inget hindrande strandskydd finns. XXX hänvisade vidare till XXX, som är den person som har mest kontakt med Lantmäteriet ang. avstyckning vid områdesbestämmelser. XXX såg inte heller några hinder för avstyckning i nuläget. XXX på miljöenheten såg inte heller några hinder. Inget strandskydd finns öster om vägen/strandlinjen, inte heller några andra hindrande skyddsvärden. Båda enheterna betonade vikten av kommunalt VA i området.

I och med Planprogrammet för Aröd och ev. kommande detaljplan i omvandlingsområdet, så önskar och hoppas vi på att detta inte förhindrar ev. kommande avstyckningar på vår fastighet XXX.

I planarbetet skrivs om ökad byggrätt och försiktig förtätning, komplettering för fler åretruntboende i anslutning till vägen och kollektivtrafik, VA-utbyggnad är av stor vikt. Möjlighet också till avstyckning av befintliga fastigheter. I områdesbestämmelserna skrivs att tomt inte får ges mindre storlek än 1200 m². Vår fastighet/tomt uppfyller med god marginal detta krav på möjligheten att kunna stycka av tomter på minst 1 200m². I planarbetet står det att utbyggnad av bostäder längs kusten är i strid med strandskyddsförordningen. Denna exploatering kan därför avfärdas direkt. Detta är FEL, det finns inget strandskydd öster om strandkanten på vår fastighet, vilket vi även tidigare fått bekräftat av både bygglovs- och miljöenheterna, och som också tidigare påpekats i denna skrivelse. Vi kan inte heller tänka oss att riksintresse för

friluftsliv skulle gälla inne i vår privata trädgård. Vi hänvisar också till sista stycket i Jämförelse med aktuell Översiktsplan sid 57.

Undertecknade yrkar därför att i fortsatta planarbetet i samband med detaljplanläggningen, att vår fastighet XXX kommer att ingå på så sätt att avstyckningar får göras och utökade byggrätter kan ske.

Jag talade XXX 210322, som arbetade med Planprogram för Aröd KS2019/0414 som utkom 210223. Vi var överens om att jag skulle skicka in våra yttrande/synpunkter på planen speciellt kustremsan i Aröd, där vi bor. Vi gjorde då en skrivelse som skickades in 210327. I slutet på skrivelsen skrev vi också att vi önskade bekräftelse på att skrivelsen kommit fram och att XXX tagit emot vårt brev. Vi fick svar på att så var fallet.

När vi nu läser Planprogram för Aröd 251210 KS 2019/0414 och samrådsredogörelse med medföljande filer/synpunkter så finns inte vårt yrkande med. Däremot kan man ju där läsa från ett antal privata fastighetsägare och även föreningar m.m. Vi skickar därför med denna skrivelse från 210327 igen. På informationsmötet i Stadshuset 260115, kopierade informatörerna vår skrivelse från 2021.

Syftet med Planprogram är att ta ställning och avväga olika intressen och möjlighet till försiktig komplettering av bostadsbebyggelse. *"Detta planprogram avser att möjliggöra ökade byggrätter inom befintliga fastigheter i Aröd, vilket även kan skapa förutsättningar för enstaka tillägg av bostadstomter"* (sid 9)

Gården XXX som jag är född och uppvuxen på och som vår fastighet XXX avstyckats ifrån, har varit i vår släkt sedan första halvan av 1800-talet alltså ca 200 år. Vår fastighet, XXX, såldes av min farmors far XXX 1930 (beteckning då var XXX) för att redan 1934 utökas rejält till ca XXX m² på land och fick i samband med detta beteckningen XXX. Till dagens totalyta tillkommer vattenområde med XXX m² från köp 1934, samt att redan vid köpet 1930 medföljde vattenområde som då var oberäknat, men som idag uppskattas till ytterligare ca XXX m². Redan då med syfte att kunna göra några avstyckningar ifrån landytan. Denna yta skulle idag kunna motsvara ett 15-tal tomter med rejäl storlek utmed kustremsan.

Samtliga avstyckade fastigheter utmed kustremsan kommer från vår släktgård, men de har betydligt mindre storlek än XXX som vi blev ägare till 1998.

I början av 1980-talet köpte kommunen gårdens marker inkl. Vadholmen (där vi hade våra kor på sommaren).

Vi har nu samma yrkande som i vår tidigare inlämnade skrivelse 210327, med önskan om möjlighet att stycka av fastigheten med byggrätt för våra två döttrar. Att stycka av två tomter med byggrätt från vår trädgård på denna stora fastighet, XXX, skulle inte på något sätt dominera landskapsbilden. Det skulle inte heller påverka naturintresse, rekreation, friluftsliv eller kulturmiljövård. Det är heller inget strandskydd här nu och vi önskar att det inte i framtiden kommer att införas något strandskydd här. Givetvis krävs att stabiliseringsåtgärder utförs i området sid 37 och att godkänt VA färdigställs.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av inkomna synpunkter. Vi ber om ursäkt för att tidigare yttrande från 2021 inte tagits med, det är nu därför med i denna samrådsredogörelse.

Den delen av den röda zonen som finns i väster, ligger mindre än 300 meter från strandlinjen, vilket innebär att strandskyddsreglerna enligt miljöbalkens 7 kap. 13 - 18 h §§ är aktuella. I vissa delar är de upphävdade nu, men när ett område får en ny

detaljplan återinträder normalt strandskyddet igen. Men om den nya planen omfattar samma område som den gamla och har samma användning, behöver strandskyddet inte återinföras. Kommunen kan då besluta att strandskyddet fortsatt ska vara upphävt utan att tillämpa de särskilda reglerna i miljöbalken. Det kommer sannolikt oavsett om användningen är densamma, inte att vara möjligt att tillskapa nya tomter, på grund av avsaknaden av särskilt skäl. Dessutom är det kommunens viljeinriktning, enligt översiktsplanen (ÖP 2010), där det anges att kuststräckan i Aröd ska vara oförändrad.

Planprogrammet är ett vägledande dokument utan juridiskt bindande verkan. Zonindelningen, inklusive röd zon, innebär inte ett ställningstagande om markens lämplighet i plan- och bygglagens mening och utgör inte självständig grund för framtida avslag. Men, det som har beskrivits för detta område i planprogrammet att på grund av orsakerna såsom geotekniskt känsligt område, översvämningsrisk, tillgänglighet samt att det finns höga naturvärden och friluftslivsintressen så föreslås varken nya tomter och inte heller omvandling inom denna zon.

Gällande frågor om vad som är möjligt att uppföra enligt nuvarande regelverk, både bygglovspliktiga och bygglovsbefriade åtgärder, hänvisas till kommunens bygglovsavdelning.

Frågor som rör fastighetsbildning, såsom avstyckning, hanteras inom lantmäteriförrättning och prövas utifrån gällande detaljplan, fastighetsbildningslagstiftning samt övriga tillämpliga regler.

21.FASTIGHETSÄGARE 6 (2026-01-18)

Jag har läst har läst igenom ert utskick om Planprogrammet för Norra Aröd. Väl genomarbetat. Jag ser fram emot en översyn av Detaljplanen, vi är i område Grön och har en av de tomter som har prickar på sig vilket begränsar.

Några kommentarer:

1. Område Rosa det sydöstra - För att klara av nya krav har alla (vad jag vet) på den vägen investerar i egna avlopp. Det skulle nog vara väldigt ekonomiskt påfrestande om man utöver detta måste tvångsanslutas till ett Kommunalt avlopp.
2. Det står ingenting om Järnvägsövergången i Kode som jag antar är det största hindret för en exploatering i området. Köerna fram till järnvägen idag stoppar ju bilister, men även dom som ska till pendelparkeringen för att åka tåg och buss så det blir väldigt besvärligt.

KOMMENTAR

Informationen noteras. Det rosa området i sydöst har utgått ur planprogrammet, se mer om det under rubriken *Förändring av planförslaget*.

Planprogrammet har uppdaterats med information kring planskild korsning i Kode.

22.FASTIGHETSÄGARE 7 (2026-01-22)

Jag bor i Kode och har tagit del av det aktuella planförslaget för Aröd. Jag vill tacka för informationen och delar här mina synpunkter:

1. BLÅ ZON: Ny bebyggelse på "Berget" (Bergliden) kommer ha stor miljöpåverkan.

Att etablera nya tomter på Bergliden kommer att kräva sprängningar och nya vägar. Detta är enligt min uppfattning emot planprogrammets rekommendationer, då platsen är full av vild och vacker natur och utsiktsplatser.

Från planprogrammet december 2025:

* Såväl nya tomter som tillbyggnader bör anpassas till den befintliga bebyggelsen och tomtstrukturen. Sprängning och uppfyllnad bör undvikas för att minimera påverkan på landskapet.

* Eftersom detta är den enda vägen in och ut från området finns en betydande risk för att tillgängligheten helt blockeras vid en incident. För att möjliggöra en trygg och hållbar utveckling bör därför ytterligare vägförbindelser utredas.

* Att planera en ny väg eller förbättra tillgängligheten på befintliga vägar skulle ha påverkan på både naturvärden och landskapsbild i området. Genomförandet kompliceras dessutom av att såväl mark som vägar till stor del är enskilda, vilket innebär att lösningar måste utredas noggrant även i nära samverkan med berörda fastighetsägare.

2. Skogen bör skyddas

Den vackra skogen är, utöver kustlinjen, en stor del av Aröds skönhet och har ett högt naturvärde. Markägare har redan skövlat delar av skogen och den omfattas inte av planprogrammet såvitt jag kan se. Denna skog bör skyddas och bevaras.

Naturskyddsforeningen Kungälv:

* Området som kallas "Dalsberg" (s 31) skall strykas helt som tänkbart för bebyggelse. Det ligger i ett mycket uppskattat område, det enda större sammanhängande skogsområdet, och genomkorsas av stigar från olika delar av Aröd. Det utgör ett nav i området. En bebyggelse skulle totalt slå sönder upplevelsen för dem som använder området för rekreation. Att bygga inne i skogen är helt fel. Vägar måste dras in i området, hus och boende genererar ljus och ljud. Ett bostadsområde här skulle förstöra och störa ekosystemen som har diffusa gränser där habitatsstörningar kan få långtgående konsekvenser

* Att besöka naturen i Aröd ger många upplevelser. Att stå stilla i den tysta skogen och se en räv vandra förbi, se och höra kungsfåglarna som rör sig som fjun i granarna under ständigt födosök, att smyga i mörkret och lyssna på ugglornas läte i vårnatten, att känna vinden vid havet och höra vågorna som frasar in mot stranden, att stå vid Valborgs rös och andas in den friska luften och se ut över Hakfjorden eller njuta av viddkänslan uppifrån Bergliden.

Att veta något om närområdet, dess historia och natur, veta var det finns vattensalamander, blåsippa, guldlockmossa kan ge upplevelsorna en särskild dimension men även utan denna kunskap är vistelsen i naturen en stark upplevelse i sig.

* Källa: <https://kungalv.naturskyddsforeningen.se/wp-content/uploads/sites/155/2022/02/Synpunkter-Planprogram-Arod-Naturskyddsforeningen-i-Kungalv-20210330.pdf>

Tack återigen för informationen och de undersökningar som utförts. Jag hoppas att dessa synpunkter tas i beaktning och bidrar till arbetet.

Bild finns i yttrandet. För att se yttrandet i sin helhet hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS2019/0414.

KOMMENTAR

Informationen noteras.

Planprogrammet föreslår inga nya utbyggnadsområden, inte i Dalsberg, ej heller i något annat oexploaterat område.

23.FASTIGHETSÄGARE 8 (2026-01-25)

Vi delar den redovisade uppfattningen att det i dagsläget saknas möjlighet för utbyggnadsområden i Aröd. Vi instämmer också i den uttalade ambitionen att ökade byggrätter inom befintliga fastigheter inte ska förändra områdets karaktär eller påverka dess rekreativa värden. Vi vill dock att kommunen går ett steg längre i detta avseende och inte nöjer sig med en ambition utan skärper denna till en förutsättning. Det framstår nämligen för oss – och som vi förstått även för flera andra fastighetsägare i Aröd – som mycket angeläget att kommunen i sina överväganden om Aröds framtida inriktning har som krav att karaktären av sommarstuge- och rekreationsområde bevaras och följaktligen möjliggör kompletterande bostadsbebyggelse och ökade byggrätter i endast helt begränsad omfattning och med stor försiktighet. Det finns flera goda övergripande skäl för ett sådant krav, vilka också framgår av planhandlingarna. Dit hör historiska och kulturella värden samt önskemål om bevarad natur och landskapsbild, men även mera praktiska skäl som förekomsten av svårframkomliga vägar utan egentliga möjligheter till meningsfulla förbättringar samt avsaknad av kommunal service, vilken enligt förslaget också i framtiden ska vara förlagd till Kode. Såvitt gäller den norra delen av den blå zonen, där vår fastighet är belägen, är tillgängligheten särskilt begränsad. Där tillkommer vidare den komplikationen att området redan är tätbebyggt och att geotekniska risker aktualiseras. Till sist ska också framhållas de mera personliga skäl som talar för en bevarandehållning från kommunens sida. Många människor har länge tillbringat sin fritid (och i flera fall också sin huvudsakliga tid) i Aröd just för att området har den karaktär av sommarstuge- och rekreationsområde det nu har. Att ändra denna karaktär skulle sannolikt leda till att åtskilliga av dem anser sig få en försämrad livsmiljö i Aröd.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

24.FASTIGHETSÄGARE 9 (2026-01-28)

Undertecknade XXX och XXX är ägare till fastigheten XXX. Vi lämnar härmed följande synpunkter inom ramen för pågående samråd. Yttrandet avser i huvudsak de norra delarna av den blå zonen och angränsande naturområden. Vår avsikt är att tydligt argumentera mot exploatering av Kungälv Aröd 2:11, Omnr:1 i Anneberg samt mot utredning och anläggande av nya vägförbindelser i detta område.

1. Exploatering av Kungälv Aröd 2:11 – olämplig markanvändning

Planprogrammet öppnar för viss ny bebyggelse inom den blå zonen. Vi vill särskilt framhålla att området Kungälv Aröd 2:11, som pekas ut för möjlig förtätning, består av starkt kuperad bergsterräng med inslag av våtmarker och träskliknande partier. Denna typ av mark är enligt såväl praxis som gällande lagstiftning generellt olämplig för bostadsbebyggelse.

Enligt 2 kap. 5 § plan- och bygglagen (PBL) ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämplig med hänsyn till människors hälsa och säkerhet, jord-, berg- och vattenförhållanden samt möjligheterna att ordna trafik, vatten och avlopp. Vidare framgår av miljöbalken 3 kap. 1 § att mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål som området är mest lämpat för med hänsyn till beskaffenhet och läge.

Liknande områden har i flera fall i landet undantagits från exploatering efter prövning i mark- och miljödomstolar, bland annat med hänvisning till höga grundläggningskostnader, risk för påverkan på hydrologi samt negativ påverkan på närliggande naturvärden. Mot denna bakgrund anser vi att Kungälv Aröd 2:11 bör undantas från fortsatt exploateringsprövning.

2. Omnr:1 i Anneberg – risk för fragmentering av sammanhängande naturområde

Planerna på exploatering av Omnr:1 i Anneberg innebär en påtaglig risk för att ett idag sammanhängande och funktionellt naturområde skärs av. Området utgör en del av ett större ekologiskt samband som sträcker sig över fastigheterna Kungälv Flögen 1:18, Kungälv Flögen 1:9 och vidare söderut.

Enligt miljöbalken 3 kap. 6 § ska områden som är av betydelse för friluftsliv, naturvård och ekologiska samband så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada dessa värden. Fragmentering av gröna samband är en av de mest dokumenterade orsakerna till förlust av biologisk mångfald, vilket också lyfts fram i Naturvårdsverkets och Boverkets vägledningar för fysisk planering.

I flera svenska kommuner, bland annat i kustnära områden i Bohuslän och Stockholms skärgård, har planer reviderats eller upphävts just på grund av att föreslagen exploatering skulle bryta ekologiska samband och minska tillgängligheten till sammanhängande strövområden. Vi menar att samma försiktighetsprincip bör tillämpas här.

3. Nya vägförbindelser i blå zon – oproportionerliga konsekvenser

Planprogrammet anger att alternativa vägförbindelser bör utredas för den norra delen av den blå zonen, med hänvisning till belastning och utformning av befintliga vägar. Vi vill starkt avråda från att gå vidare med sådana utredningar i detta skede.

Nybyggnation av vägar i detta område skulle med stor sannolikhet kräva omfattande sprängning, schaktning och intrång i orörd natur. Detta skulle väsentligt påverka både boendemiljö och naturvärden negativt, särskilt i och omkring Flögenskogen samt angränsande marker söderut.

Av planprogrammet och tillhörande trafikutredning framgår dessutom att kommunen själv bedömer att större infrastrukturella åtgärder inte är ekonomiskt försvarbara i förhållande till det begränsade antal bostäder som skulle kunna tillkomma. Detta överensstämmer även med Trafikverkets och Länsstyrelsens återkommande synpunkter i liknande ärenden runt om i landet.

Enligt miljöbalkens hushållningsbestämmelser samt PBL:s krav på proportionalitet och långsiktig hållbarhet, bör åtgärder vars negativa konsekvenser överstiger nyttan inte genomföras. Vi anser därför att nya vägförbindelser i den norra delen av den blå zonen bör avföras från planprogrammet.

4. Sammanfattande yrkanden

Mot bakgrund av ovanstående yrkar vi att Kungälv kommun:

- Undantar Kungälv Aröd 2:11 från fortsatt exploateringsprövning.
- Avstår från exploatering av Omnr:1 i Anneberg för att säkerställa sammanhängande naturområden.
- Avstår från att utreda och anlägga nya vägförbindelser i den norra delen av den blå zonen.

Vi anser att dessa ställningstaganden är väl förenliga med gällande lagstiftning, nationella miljömål samt kommunens egna ambitioner om hållbar utveckling, bevarande av natur- och rekreationsvärden samt varsam planering i kustnära landsbygd.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet föreslår möjligheten att pröva att omvandla delar av dessa detaljplaner och områdesbestämmelser, i syfte att möjliggöra utökade byggrätter och förbättrade förutsättningar för permanentboende. I samband med detaljpaneläggning kan enstaka avstyckningar prövas inom de aktuella omvandlingsområdena.

Planprogrammet föreslår inga nya utbyggnadsområden, inte i Anneberg, ej heller i något annat oexploaterat område. Planprogrammet anger att med hänsyn till områdets höga natur- och kulturvärden, den begränsade infrastrukturen och kommunala servicen samt kommunens långsiktiga mål för hållbar utveckling, föreslås inga nya utbyggnadsområden i Aröd inom ramen för detta planprogram.

25.FASTIGHETSÄGARE 10 (2026-01-27)

Har en fråga/synpunkt när det kommer till dagvatten för fastighet XXX. Vad är planen vid eventuell utveckling av tomten till permanentbostad rörande dagvattnet, skall det in i avloppssystemet eller ut i diket? Läste på kommun hemsida om dagvatten att det var bra att lyfta frågan under detta skeendet. Får fastigheten möjlighet i detaljplanen kommer vi att bygga permanentbostad och flytta dit från Ale.

KOMMENTAR

Dagvattenhantering är inte reglerad i planprogrammet utan prövas i samband med eventuell framtida detaljplanering. Övergripande frågor om VA hänvisas till kommunens VA-utbyggnad som ni kan läsa om på kommunens hemsida.

26.FASTIGHETSÄGARE 11 (2026-01-27)

Vårt yttrande fokuserar på tre huvudpunkter inom planprogrammets blå zon, framför allt dess nordliga delar: Var och en av dessa punkter utvecklas nedan, med hänvisningar till aktuellt planprogram, samrådsredogörelse och gällande lagstiftning.

1. Förtätning i Kungälv Aröd 2:11 – olämpligt byggområde

Bergig och våt terräng: Området kring Aröd 2:11 beskrivs i planförslaget som en del av den blå zonen i norra Aröd. Terrängen här är mycket kuperad (berg i dagen) med insprängda partier av kärrtorv och lösare jord¹. Med andra ord är det ett bergigt och delvis träskliknande område, vilket i praktiken innebär geotekniska utmaningar för ny bebyggelse. Den geotekniska utredning (PM Geoteknik/Bergteknik, AWER 2023-05-31) som tagits fram inför planprogrammet bekräftar att det i norra Aröd finns lokala partier med kärrmarker och postglacial sand i dalgångar, medan berggrunden i övrigt står i dagen¹. Sådana markförhållanden medför risk för sättningar, erosion och skred vid ingrepp. I planprogrammet noteras specifikt för norra delen av blå zonen att geotekniska risker förekommer, särskilt längs kustremsan, där "ökad tillrinning kan öka erosionsskador och försämra stabilitetsförhållanden" enligt geotekniska rapporten. Detta understryker platsens olämplighet för ytterligare bebyggelse, då marken varken är stabil eller lätt att grundlägga på.

Lagstiftning och praxis: Enligt 2 kap. plan- och bygglagen (PBL) ska kommunen vid planläggning ta hänsyn till människors hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämning och erosion. Att överväga nybyggnation på instabil eller våt mark kan stå i strid med dessa principer. En grundläggande princip i plan- och bygglagstiftningen är att mark som tas i anspråk för bebyggelse ska vara lämplig för ändamålet. Vi menar att Aröd 2:11 och dess omgivning inte uppfyller detta krav, då terrängen är olämplig ur geoteknisk synvinkel. Det kan även erinras om att stora delar av Aröd omfattas av riksintresse för högexploaterad kust enligt 4 kap. miljöbalken, vilket innebär att områdets natur- och kulturvärden är av nationellt värde och får inte påtagligt skadas genom exploatering. Hit hör de unika sprickdalslandskap och våtmarker som kännetecknar Aröd. I ljuset av detta bör planförslagets idé om förtätning i det aktuella delområdet omprövas.

Redan begränsad potential: Planprogrammet självt betonar att inga nya utbyggnadsområden föreslås inom Aröd med hänsyn till områdets höga naturvärden, begränsade infrastruktur samt kommunens mål för hållbar utveckling¹. Istället är inriktningen att huvudsakligen möjliggöra försiktig omvandling inom redan exploaterade delar. Vi instämmer i denna försiktiga hållning. Ambitionen att stärka Aröd som helårsboende kan uppnås genom utbyggt VA och justerade byggrätter för befintliga fastigheter – inte genom nyexploatering av olämplig mark. Att belasta ett berg- och sankmarksområde som Aröd 2:11 med ny bebyggelse skulle dessutom gå emot kommunens egna övergripande planer: Kungälv bostadsförsörjningsprogram och mobilitetspolicy anger att ny bebyggelse i första hand ska ske i serviceorter och utpekade stråk, inte i perifera kustnära fritidshusområden. Aröd saknar helt kommunal service och har endast begränsad trafikering, vilket ytterligare talar emot omfattande förtätning här.

Sammanfattningsvis anser vi att området kring Aröd 2:11 inte är lämpligt för ny byggnation. Dess topografi och hydrologi medför stor risk att byggprojekt skulle vålla miljöproblem (såsom dräneringsbehov i våtmark, förändrad vattenbalans, skredrisk) och säkerhetsproblem (svårframkomliga, branta tillfartsvägar för räddningstjänst, se punkt 3 nedan). Vi yrkar att kommunen avstår från planerna på att förtäta detta område. Om kommunen ändå överväger viss exploatering, krävs mycket djupgående geoteknisk analys och skyddsåtgärder – men vår bestämda uppfattning är att bästa lösningen är att lämna området obebyggt till förmån för naturen och befintliga rekreationsvärden.

2. Exploatering av Omnr:1 i Anneberg – skydda sammanhängande naturområden

Sammanhängande natur hotas: I planprogrammet ingår även det nordöstra utkanten av Aröd, Anneberg, i den blå (respektive delvis rosa) zonen. Här finns ett område benämnt Omnr:1 (fastighetsbeteckning enligt bifogad länk) som enligt planförslaget kan komma att exploateras för nya bostäder. Vi motsätter oss detta. Området utgör del av ett större, idag sammanhängande naturområde med hög ekologisk och rekreativ betydelse. I planhandlingarna konstateras att skogsområdet Dalsberg/Flögenskogen – som gränsar mot Anneberg – har "ett stort värde för rekreation" och består av "ett större, sammanhängande skogsområde som genomslingras av stigar". Detta skogskomplex erbjuder strövområden och orörd natur som nyttjas av boende i både Aröd och närliggande Timmervik. En exploatering av Omnr:1 i Anneberg riskerar att skära av denna sammanhängande natur, vilket skulle fragmentera livsmiljöerna och försämra områdets värde för friluftsliv. Planprogrammet betonar betydelsen av att bevara gröna korridorer som förbinder olika naturområden och motverkar fragmentering av habitat. Att bygga bostäder på Omnr:1 skulle gå stick i stäv med detta mål, då området fungerar som en viktig länk mellan skogen i Dalsberg/Flögen och naturmarkerna norrut över kommungränsen.

Riksintressen och lagrum: Det aktuella området omfattas, liksom resten av Arödshalvön, av riksintresse för både naturvård och friluftsliv (Miljöbalken 3 kap 6 §) samt ingår i kustområdet som är riksintresse enligt 4 kap. MB1. Miljöbalkens hushållningsbestämmelser för dessa riksintressen är tydliga: exploatering får inte ske så att det "påtagligt skadar" natur- eller friluftsvärdena. Länsstyrelsen lyfter i samrådsredogörelsen fram just att kommunen behöver förtydliga påverkan på riksintressena och hur skada på dem ska undvikas. Vi anser att ny bebyggelse i Omnr:1-området skulle utgöra en sådan påtaglig skada på riksintresset – genom att minska arealen orörd skog, förstöra biotoper och minska tillgängligheten till ett unikt kustnära rekreationsområde. Vidare omfattas hela Aröd av strandskydd i kustzonerna enligt 7 kap. 13 § MB. Även om strandskyddet i vissa delar är upphävt genom äldre planer, träder det in på nytt vid ny detaljplaneläggning. Att upphäva strandskydd för att möjliggöra fler tomter skulle strida mot dess syften att värna allmänhetens tillgång till stränder och skydda växt- och djurliv. Vi vill understryka att "kuststräckan ska vara

oförändrad, dvs. inga nya tomter ska tillskapas här”, i enlighet med gällande översiktsplan (ÖP 2010) som fortfarande gäller. Denna viljeinriktning bör bibehållas.

Liknande fall och hänsyn till praxis: I andra delar av landet har liknande planer på att exploatera oexploaterade kustområden mött stark kritik och ofta stoppats, just för att skydda naturvärden. Myndigheter och domstolar fäster stor vikt vid att kommuner följer miljöbalkens krav på att hushålla med naturresurser och undvika ingrepp i värdefulla naturområden om det inte finns tvingande samhällsintressen. I detta fall kan knappast uppförandet av några enstaka villor anses utgöra ett ”väsentligt samhällsintresse” som motiverar intrång i ett högklassigt naturområde – detta resoneras också i planprogrammet beträffande jordbruksmark i Aröd, där slutsatsen dras att bebyggelse inte kan ses som ett väsentligt intresse i kustlandskapet. Detsamma bör gälla skog och våtmark med höga biologiska värden. Vi vill också peka på att Länsstyrelsen i Västra Götaland i sin samrådsyttran uttryckt oro för att kommunen kan ha underskattat naturvärdena i norra Aröd – Länsstyrelsen noterar exempelvis att även området Norra Aröd – Alelyckan (i vilket Anneberg ingår) innehåller aktiva jordbruksskiften och lövskog som bör värnas, samt efterfrågar att artskydd (inventering av grod- och kräldjur) beaktas inför eventuell förtätning. Detta förstärker argumenten för en restriktiv hållning till nyexploatering.

Vårt yrkande: Vi begär att ingen exploatering av Omnr:1 i Anneberg sker inom ramen för planprogrammet. Istället bör området fortsatt utgöra en del av det skyddsvärda natur- och rekreationslandskapet i Aröd. Området fungerar som en buffertzona mot Stenungsunds kommun och som en del av den gröna kil som sträcker sig söderut (Flögenskogen). Att avstå från exploatering här skulle visa att kommunen tar ansvar för att bevara ekologiska samband och rekreationsmöjligheter, i linje med både miljöbalkens intentioner och de synpunkter som inkommit under samrådet.

3. Nya vägförbindelser – negativa konsekvenser för boendemiljö och natur

Bakgrund: Planprogrammet tar upp förslaget att utreda alternativa vägförbindelser för norra Aröd. Anledningen är att nuvarande vägnät (framför allt Norra Arödsvägen) är smalt, brant och sårbart – det finns endast en väg in/ut och en olycka kan blockera tillfarten. Vi delar analysen att vägsituationen är problematisk. Emellertid motsätter vi oss att lösningen skulle vara att bygga nya vägar genom känslig natur eller att öppna upp idag stängda förbindelser. I planprogrammet nämns alternativ som att kunna köra norrut via Stenungsund (där det idag finns en bom), eller dra nya vägar inom Aröd. Programmet medger att ”att planera en ny väg skulle ha påverkan på både naturvärden och landskapsbild”. Vi anser att dessa negativa konsekvenser skulle väga tyngre än nyttan. Ny vägdragning eller större vägupprustning i norra Aröd skulle väsentligt skada boendemiljön och naturen.

Påverkan på natur och fastigheter: De områden som berörs av potentiella nya väganslutningar hyser betydande naturvärden. I vårt närområde handlar det främst om trakterna kring Flögen och Dalsberg – exempelvis fastigheterna Kungälv Flögen 1:18 och Flögen 1:9 – vilka är täckta av skog och våtmarker. Att dra en ny väg genom denna terräng skulle innebära exploatering av orörd mark, med förlust av biologisk mångfald och rekreationsyta som följd. Planprogrammet noterar existensen av flera ”gröna korridorer” i Aröd som möjliggör spridning av växter och djur, och varnar för att dessa riskerar isoleras genom exploatering. En ny väg skulle kunna utgöra precis en sådan isolerande barriär. Dessutom skulle det innebära intrång nära befintliga bostäder som idag ligger långt från småvägar – boendemiljön skulle försämrats av ökad trafik, buller och ett förändrat landskapsintryck. De smala bygator som nu tjänar som promenadstråk och ridvägar (t.ex. Rådalsvägen, Mossvägen i Flögen) riskerar att tvingas breddas och få ökad biltrafik. Det vore mycket olyckligt ur de boendes perspektiv.

Trafiksäkerhet och effektivitet: Vi vill också ifrågasätta nyttan av nya vägar. Konstruktiva förbättringar av trafiksäkerheten i Aröd kan göras inom befintligt vägnät – exempelvis genom de åtgärder Trafikutredningen 2025 föreslår: fler mötesplatser, bättre sikt i kurvor och liknande längs väg 624. Att öppna en helt ny genomfart skulle däremot sannolikt locka mer trafik genom området och öka hastigheterna, vilket strider mot de boendes intresse. Trafikverket har i samrådet påpekat att korsningen väg 616/624 redan upplevs farlig och att kapaciteten i detta system är begränsande för utbyggnad i Aröd. Länsstyrelsen och Trafikverket poängterar tillsammans vikten av en helhetsbild av trafiken i området och att en sådan utredning bör föregå eventuell vidare exploatering. Med andra ord måste trafikfrågan lösas innan man ökar boendens densiteten – inte tvärtom. I våra ögon bekräftar detta att planerad nybyggnation är tveksam, snarare än att nya vägar ska byggas för att möjliggöra densamma. Det bör nämnas att Stenungsunds kommun i sitt samrådsyttrande uttryckt oro för mer trafik genom Timmervik om Aröd byggs ut ytterligare. Denna oro delas av oss; Timmerviksvägen är en villagata i Stenungsund som redan idag får ta viss Aröd-trafik, och mer trafik där skulle vara svårt att hantera inom nuvarande infrastruktur.

Miljöbalkens hänsyn och boendes rätt: Vi vill erinra om miljöbalkens lokaliseringsprincip och hänsynsregler (2 kap. MB), som innebär att man ska välja en plats för en åtgärd som medför minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Att anlägga nya vägar genom orörd mark i Aröd skulle strida mot dessa principer när alternativet att inte exploatera alls finns tillgängligt. Istället för att försöka lösa de problem ytterligare bostäder skulle medföra genom vägbyggen – vilka i sig skapar nya problem – bör man ifrågasätta själva behovet av den exploateringen. Som fastighetsägare och boende i området värnar vi om att behålla Aröds karaktär av lugnt rekreationsområde med begränsad trafik. Detta är en kvalitet som planprogrammet erkänt som viktig att bevara för människors välbefinnande och återhämtning.

Vårt yrkande: Vi begär att kommunen inte går vidare med att utreda eller planera nya vägförbindelser förbi norra Aröd. Eventuella trafikåtgärder bör koncentreras till att förbättra befintliga vägar i mindre skala (t.ex. mötesplatser på 624, en fråga som redan behandlas i programmet). En ny genomfart skulle medföra oproportionerliga ingrepp i natur och landskapsbild och kraftigt förändra områdets karaktär till det sämre. Skulle i framtiden ändå en sådan lösning aktualiseras, måste den prövas mycket restriktivt i detaljplaneskede inklusive fullständig miljöbedömning och samråd med berörda fastighetsägare.

Avslutning – begäran till kommunen

Sammanfattningsvis anser vi att planprogrammet för Aröd bör ändras i en mindre exploateringsinriktad riktning vad gäller de ovan nämnda delarna. Vi stödjer planens uttalade mål att "bevara Aröds karaktär som ett värdefullt rekreationsområde med närhet till hav, natur och en rofylld omgivning". För att leva upp till detta krävs att kommunen avstår från nyexploatering i de känsligaste delarna (såsom Aröd 2:11 och Omnr:1 Anneberg) och undviker nya större vägprojekt i området. Dessa åtgärder skulle riskera de natur-, kultur- och friluftsvärden som både miljöbalken och kommunens egen översiktsplan och naturvårdsprogram vill skydda.

Vi vill också framhålla att planprogrammet i stora delar är klokt: det föreslår inga nya stora utbyggnadsområden i Aröd just på grund av natur- och trafikskäl. Våra synpunkter ligger alltså i linje med programmets egen intention att vidhålla försiktighetsprincipen. Genom att tillmötesgå våra önskemål kan kommunen visa att man tar in de sakägarsynpunkter som framkommit (många boende har betonat värdet av Dalsberg/Flögenskogen och oron för ökad vägtrafik, enligt samrådsredogörelsen).

Vår begäran till kommunen är tydlig: Var vänlig undanta de omtalade delområdena från vidare exploatering i det fortsatta planarbetet, och stryk förslaget om att utreda ny vägförbindelse i norra Aröd. Låt istället dessa områden förbli gröna lungor och rekreationszoner för nuvarande och framtida generationer. Vi uppmanar kommunen att i den kommande reviderade planprogramshandlingen tydligt klargöra att Aröd 2:11 ej ska förtätas, att Anneberg/Omrnr:1 inte tas i anspråk för bostäder, och att ingen ny bilväg ska dras genom Flögenskogen eller liknande naturmark.

Vi hoppas att Kungälv kommun tar fasta på vårt yttrande och de relevanta lagrum och fall vi hänvisat till. Genom att värna Aröds unika natur- och boendemiljö kan kommunen visa på ett långsiktigt hållbart ställningstagande som harmonierar med både lokala önskemål och nationella miljömål.

Tack för ordet och för möjligheten att påverka i samrådsprocessen.

För att se yttrandet i sin helhet hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS2019/0414.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet föreslår möjligheten att pröva att omvandla delar av dessa detaljplaner och områdesbestämmelser, i syfte att möjliggöra utökade byggrätter och förbättrade förutsättningar för permanentboende. I samband med detaljplaneläggning kan enstaka avstyckningar prövas inom de aktuella omvandlingsområdena.

Planprogrammet föreslår inga nya utbyggnadsområden, inte i Anneberg, ej heller i något annat oexploaterat område. Planprogrammet anger att med hänsyn till områdets höga natur- och kulturvärden, den begränsade infrastrukturen och kommunala servicen samt kommunens långsiktiga mål för hållbar utveckling, föreslås inga nya utbyggnadsområden i Aröd inom ramen för detta planprogram.

27.FASTIGHETSÄGARE 12 (2026-01-28)

Våra synpunkter avser främst de norra delarna av Aröd (Blå och Rosa zon). Våra synpunkter avser tre huvudområden:

1. Förändrad karaktär på området när fler permanentbostäder byggs
2. Förlust av naturupplevelser när naturmark tas i anspråk
3. Ökad trafik och risk för genomfartstrafik som påverkar livskvaliteten negativt

1. Förändrad karaktär vid utökning av permanentbostäder

Aröd har i dag en unik karaktär av lugn kustnära miljö med stora inslag av fritidsboende och natur. En omfattande omvandling till tätare helårsbebyggelse riskerar att ändra områdets identitet på ett sätt som går emot intentionerna i planprogrammet.

Vi vill särskilt lyfta att:

- Områdets attraktionskraft bygger på tystnad, småskalighet och rekreation.
- En större andel permanentboende medför generellt högre trafikbelastning, mer social aktivitet och större tryck på infrastrukturen.
- En sådan utveckling kan steg för steg förvandla området från ett naturområde med boende till ett bostadsområde med naturrester, vilket vi menar vore olyckligt.

Vi ser positivt på viss försiktig utveckling – men endast när den sker i liten skala och med respekt för Aröds ursprungliga karaktär.

2. Förlorade naturupplevelser vid exploatering av skogs- och naturmark

Vi motsätter oss att större partier av skog och naturmark tas i anspråk för ny bebyggelse eller sammanhängande nya tomtområden.

Skälen är:

- Aröd har en ovanligt värdefull naturmiljö med skog, klippor, små våtmarker och kustnära grönområden.
- Dessa miljöer är centrala för både rekreation, friluftsliv och biologisk mångfald.
- När naturmark ersätts med ny bebyggelse går de sammanhängande naturstråken förlorade, vilket försämrar både upplevelsevärden och ekologiska förutsättningar.
- De många stigarna och de orörda naturmiljöerna utgör en avgörande del av Aröds identitet och bör värnas.

Vi anser att exploatering bör begränsas till enstaka integrerade tomter, inte större utbyggnadsområden eller grupper av nya fastigheter.

3. Ökad trafik och risk för genomfartstrafik

Det nuvarande vägnätet i Aröd är smalt, kuperat och inte anpassat för större trafikmängder. Vi ser flera risker:

- Högre trafiktryck påverkar tryggheten för gående, cyklister och hundägare negativt.
- Genomfartstrafik – särskilt om fler vägar öppnas – riskerar att göra området till en transportsträcka snarare än ett bostads- och rekreationsområde.
- Ökad biltrafik riskerar även att minska den totala boendekvaliteten, med mer buller, sämre luftkvalitet och större slitage på småvägarna.

Att öppna dagens gång- och cykelvägar för biltrafik anser vi vore direkt felaktigt och skulle innebära allvarliga försämringar för oss som bor här.

Avslutning – sammanfattande begäran

Vi anser att planprogrammet bör justeras så att fokus i större utsträckning ligger på att bevara Aröds unika naturupplevelse och karaktär. Planens mål att "bevara Aröds karaktär som ett värdefullt rekreationsområde" är mycket välformulerat och något vi till fullo stödjer.

För att det målet ska kunna uppnås anser vi att kommunen bör:

- Inte öppna upp fler vägar som idag är gång- och cykelvägar
- Inte möjliggöra större områden med flera sammanhängande nya tomter (enstaka tomter kan däremot integreras i nuvarande bebyggelsestruktur)

Vi uppmanar kommunen att i den kommande reviderade planprogramshandlingen tydligt markera dessa avgränsningar och därmed värna Aröds natur-, rekreations- och boendemiljö.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet är övergripande och behandlar frågor på en principiell nivå utan att gå in i detaljer. Planprogrammet föreslår möjligheten att pröva att omvandla delar av dessa detaljplaner och områdesbestämmelser, i syfte att möjliggöra utökade byggrätter och förbättrade förutsättningar för permanentboende. I samband med detaljplanläggning kan enstaka avstyckningar prövas inom de aktuella omvandlingsområdena.

Planprogrammet föreslår inga nya utbyggnadsområden i något oexploaterat område. Planprogrammet anger att med hänsyn till områdets höga natur- och kulturvärden, den begränsade infrastrukturen och kommunala servicen samt kommunens långsiktiga mål för hållbar utveckling, föreslås inga nya utbyggnadsområden i Aröd inom ramen för detta planprogram.

28.FASTIGHETSÄGARE 13 (2026-01-29)

Yttrande är omfattande och är inskickat av tre fastighetsägare som är delägare i samma fastighet. För att ta del av yttrandet i sin helhet med text och bilder hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS2019/0414. Här följer yttrandets sammanfattning.

Utifrån de synpunkter och resonemang som redovisats i detta samrådsyttrande vill vi som fastighetsägare till XXX tydligt klargöra vilka förändringar och förtydliganden vi anser behöver vävas in i planprogrammet.

Vi anser att kommunen bör:

- Revidera planprogrammet så att det tydligt framgår att dess huvudsakliga funktion är vägledande och möjliggörande, och att prövning av bostadsutveckling ska ske i detaljplaneprocessen.
- Säkerställa att de utvecklingsidéer och områden som redovisats i detta yttrande omfattas av planprogrammets möjliggörande inriktning, och inte utesluts genom tidiga eller otydliga ställningstaganden.
- Tydliggöra hur planprogrammet förhåller sig till gällande översiktsplan 2010 och det pågående arbetet med översiktsplan 2050, samt undvika att låsa tolkningar av översiktsplanens gränsdragningar som inte är avsedda att vara absoluta.
- Förtydliga zonindelningens innebörd och tillämpning, inklusive att zonerna inte ska tolkas som absoluta begränsningar utan som vägledning för var prövning kan ske.
- Revidera och precisera formuleringar såsom ”i begränsad omfattning” och ”enstaka tomter”, så att dessa inte skapar tolkningsproblem eller i praktiken hindrar prövning av sammanhållen bostadsutveckling.
- Klargöra att frågor om trafik, geoteknik, naturvärden, rekreation och teknisk försörjning ska hanteras genom utredning och villkor i detaljplaneprocessen, och inte användas som generella hinder i planprogramskedet.
- Ta större hänsyn till markägarperspektivet och den lokala kunskap som finns om områdets faktiska förutsättningar vid fortsatt bearbetning av planprogrammet.
- Beakta de alternativa vägsträckningar och lösningar för tillgänglighet som redovisats i detta yttrande, och tydliggöra att dessa utgör reella och genomförbara alternativ som bör ingå i planprogrammets underlag och fortsatta ställningstaganden.
- Säkerställa att frågor om framkomlighet för räddningstjänst, ambulans och annan samhällsviktig trafik ges särskild vikt i den fortsatta planeringen, där befintlig VA-väg och föreslagna kompletterande vägdragningar kan utgöra viktiga resurser.

Samrådsredogörelse nr 2
Kungälv kommun
Ärende: KS2019/0414

- Tydligare lyfta möjligheten till samverkan mellan kommunen och markägare i kommande detaljplaneprocesser, där bostadsutveckling kan kombineras med åtgärder som stärker rekreation, tillgänglighet och nyttjande av natur- och landskapsvärden till nytta för både boende och allmänhet.
- Tydliggöra hur planprogrammet beaktar faktisk markanvändning, inklusive skogs- och jordbruksbruk, samt att ett långsiktigt rationellt brukande förutsätter ekonomiska förutsättningar. Även nollalternativets konsekvenser för landskapsbild, brukande och naturmiljö bör redovisas.
- Klargöra att hållbarhets- och klimatpåverkan kopplad till transporter och ny bebyggelse ska bedömas dynamiskt och prövas utifrån samtida och framtida förutsättningar i detaljplan, snarare än att antas vara statisk på planprogramsnivå.
- Förtydliga att kompletterande bostadsutveckling i form av lucktomter även kan prövas genom bygglov och förhandsbesked i lämpliga lägen, utan att detta utesluts genom alltför snäva programformuleringar.

Vår samlade uppfattning är att dessa justeringar är nödvändiga för att planprogrammet ska bli tydligt, förutsebart och ändamålsenligt, samt för att skapa rimliga förutsättningar för fortsatt dialog och prövning i enlighet med plan- och bygglagens systematik. Vi ser fram emot att kommunen beaktar dessa synpunkter i den fortsatta revideringen av planprogrammet och hoppas på en fortsatt konstruktiv dialog mellan fastighetsägare, förvaltning och förtroendevalda politiker.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet är underlag till pågående arbete med den nya översiktsplanen. Arbetet med planprogrammet och den nya översiktsplanen pågår parallellt. I arbetet med den nya översiktsplanen 2050 gäller en mer återhållsam inställning till nyexploatering i kustorterna.

Planprogrammet är övergripande och behandlar frågor på en principiell nivå utan att gå in i detaljer. Planprogrammet är ett vägledande dokument utan juridiskt bindande verkan.

Planprogrammet föreslår möjligheten att pröva delar av befintliga detaljplaner och områdesbestämmelser, i syfte att möjliggöra utökade byggrätter och förbättrade förutsättningar för permanentboende. I samband med detaljplanläggning kan enstaka avstyckningar prövas inom de aktuella omvandlingsområdena.

Zonindelningen innebär inte ett ställningstagande om markens lämplighet i plan- och bygglagens mening och utgör inte självständig grund för framtida avslag.

Som beskrivs under rubriken genomförande i planprogrammet, anges att följande utredningar bedöms bli aktuella i eventuellt kommande detaljplanearbete, bl. a fördjupad geoteknisk och bergteknisk utredning, dagvatten och skyfallsutredning, översiktlig markteknisk utredning, naturvärdesinventering med relevanta fördjupningar, arkeologisk utredning med flera.

Kartläggningen av jordbruksmark togs fram av Kungälv kommun 2020 i samarbete med Naturcentrum AB.

Räddningstjänst, polis och renhållningen framhåller vikten av att planprogrammet beaktar framkomlighet och trafiksäkerhet längs vägnätet. Att planera en ny väg eller förbättra tillgängligheten på befintliga vägar inom Aröd skulle ha påverkan på både naturvärden och landskapsbild i området. Genomförandet kompliceras dessutom av

att såväl mark som vägar till stor del är enskilda, vilket innebär att lösningar måste utredas noggrant även i nära samverkan med berörda fastighetsägare.

I dagsläget finns inte möjlighet för nya utbyggnadsområden, de främsta skälen till detta är påverkan av landskapsbild och rekreation, trafiksäkerheten och framkomligheten längs väg 624 samt det medföljande utökade behovet av kommunal service såsom barnomsorg, hemtjänst, skolskjuts mm. Därtill saknas idag kommersiell service i form av livsmedelsbutik, liksom kommunal service såsom förskola och skola i Aröd.

Planprogrammet utgår från de övergripande strategiska ställningstagandena avseende var kommunen främst ska utvecklas avseende ny bebyggelse för att nå målen om hållbar samhällsutveckling. Att utöka antalet boende i området går inte i linje med de strategiska mål som finns i kommunens Mobilitetspolicy (2023) som säger att ny bebyggelse i första hand ska utvecklas i kommunens huvud- och sekundärstråk, samt i serviceorter för att stödja en attraktiv kollektivtrafik.

Kommunen ser positivt på förslaget gällande tillgängliga promenadstråk, utsiktsplatser mm. Vid uppförandet av detta behövs en förvaltare, vilket förslagsvis skulle kunna vara en lokal förening.

Detaljplanering i Aröd medför betydande ekonomiska och administrativa åtaganden för kommunen. Utöver kostnader för planläggning tillkommer behov av investeringar i väg 624 samt långsiktiga kostnader för kommunal service, såsom skolskjuts och hemtjänst.

Tack för era synpunkter och förslag avseende revideringar. Synpunkterna noteras och kommer att beaktas i det fortsatta arbetet. Vid ett eventuellt framtida planarbete kommer dialog att föras med berörda fastighetsägare.

29.FASTIGHETSÄGARE 14 (2026-01-30)

Vi har ett äldre fritidshus i Aröd, på XXX, med begränsad funktion och möjlighet till renovering, eller tillbyggnad. Det har en standard som ligger långt från nuvarande byggnormer. Vi har därför planer på att riva och bygga ett nytt hus och har väntat i många år då vi kände till att det skulle bli ett nytt planprogram och detaljplan. Nuvarande byggnad uppfyller inte moderna krav och kan inte renoveras på ett vettigt sätt. Vi vill omvandla nuvarande byggnad till en som följer nuvarande byggnormer och som kan användas året runt.

Vad vi förstår så kommer det inte ske några förändringar i detaljplanen för det område tomten ligger. Vi upplever att nuvarande detaljplan är mycket begränsade då byggytan maximalt får vara 100 m² och byggnadshöjden också är begränsad. Vår tomt är ca XXX och har en höjdskillnad på ca XXX, vilket gör det utmanande att bygga på ett sätt så att den nya byggnaden smälter in i landskapet och vi kan undvika omfattande schaktning och sprängning. Vi bedömer att ett suterränghus, eller ett hus i 2 plan med viss förskjutning passar bäst för att följa markens topografi. Detta är dock inte möjligt med nuvarande begränsningar av byggyta och bygghöjd. Tomten ligger på den östra sidan av åsen med urberg i dagen och således inte inom ett område som har rasrisk. Nuvarande byggnad ligger väl över havsnivå och det föreligger inte någon översvämningsrisk. De hus som ligger på XXX är byggda i närheten, ligger på mark, som gjorts plan genom omfattande schaktning, vilket vi vill undvika för att bevara tomtens ursprungliga gestaltning och natur.

Vi finner det orimligt att vi inte skall kunna omvandla en befintlig byggnad som inte går att renovera, till en som uppfyller moderna byggkrav och som följer de mål som beskrivs i planprogrammet. Vi skulle gärna se en förändring i begränsningar av byggyta och bygghöjd i detaljplanen för vårt område, så att utformningen av en ny byggnad kan vara mer flexibel.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet är ett vägledande dokument utan juridiskt bindande verkan. Zonindelningen, inklusive röd zon, innebär inte ett ställningstagande om markens lämplighet i plan- och bygglagens mening och utgör inte självständig grund för framtida avslag. Men, det som har beskrivits för detta område i planprogrammet att på grund av orsakerna såsom geotekniskt känsligt område, översvämningsrisk, tillgänglighet samt att det finns höga naturvärden och friluftslivsintressen så föreslås varken nya tomter och inte heller omvandling inom denna zon.

Gällande frågor om vad som är möjligt att uppföra enligt nuvarande regelverk, både bygglovspliktiga och bygglovsbefriade åtgärder, hänvisas till kommunens bygglovsavdelning.

30.FASTIGHETSÄGARE 15 (2026-01-30)

Vi har en sommarstuga i Timmervik Kungälv kommun och kommer att bosätta oss här permanent i år och tänker bli skattebetalare i Kungälv. Vi har fått till oss från kommunen tidigare att det är på gång att göra om dom olika detaljplanerna i området till en moderniserad plan då dom gamla är ifrån 50 och 60-talen då det bara var tänkt till semester rekreation. På den tiden var det "landet" långt från storstaden och dåliga kommunikationer. Tomterna skulle vara stora och husen små. Men utvecklingen går ju framåt ,motorvägar byggs och idag kör snart merparten elbil och Kode har blivit en knutpunkt med bra kollektivtrafiks förbindelse både norr och söder ut. Rent miljömässigt känns det som ett slöseri att ha sommarstugor så nära storstäderna bättre att vi kan få anpassa dom till mer året runt standard med bästa energilösningarna. Vi vill inte förtäta bebyggelsen utan bara anpassa den till lite modernare boendekrav. Det vill säga tillåta lite större boende ytor samt tillåta garage till våra elfordon.

För våran del så innebär det att vi betalar till två vägföreningar en i Kungälv och en i Stenungsund (Timmerviksvägen). Timmerviksvägen är en fin liten väg som inte triggat höga hastigheter den har bra mötesplatser, vägbulor och bra sikt. Vilket gör gång och cykeltrafik säker. Vi var på öppet hus i kommunen. Då fick vi reda på att det inte var planerat att ändra dom gamla detaljplanerna, vi fick en shock !!!

Vi som alla andra i området kommer snart att betala 350.000kr plus kostnader på tomterna. Utdrag ur : Kode — planprogram för Aröd. "I kommunens gällande översiktsplan (ÖP 2010) pekas Aröd ut som omvandlingsområde med möjlighet till viss förtätning. För att denna utveckling ska kunna ske krävs kommunalt vatten och avlopp. Kommunen har även fått ett föreläggande från Länsstyrelsen om att ordna kommunalt vatten och avlopp i området. I samband med utbyggnationen av kommunalt vatten och avlopp så har förvaltningen fått i uppdrag av Kommunstyrelsen att ta fram ett förslag till Planprogram för Aröd."

Vi hoppas att det inte blir så utan att man tänker om och tänker framtid.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Fastigheten är en av de som nås via vägnätet i Stenungsunds kommun, så en omvandling här bör därför föregås av en trafikutredning i dialog med angränsande kommun, samt med berörda intressenter kring vägnätet tillsammans med övriga frågor som tas upp i Planprogrammet.

31.FASTIGHETSÄGARE 16 (2026-01-30)

Området i Norra Aröd riskerar att i alltför hög grad förändras i sin karaktär. En omfattande omvandling till tätare helårsbebyggelse innebär en risk att områdets identitet förändras på ett sätt som går emot intentionerna i planprogrammet.

En sådan utveckling medför bland annat:

1. Förlorade naturvärden genom exploatering av skogs- och naturmark
2. Ökad trafik och belastning på vägnätet
3. Risk för att området förlorar sin identitet som lugnt och rekreativt område

Ökad trafik och vägförbindelser

Vi anser att förslaget att utreda alternativa vägförbindelser för Norra Aröd bör omprövas. De negativa konsekvenserna bedöms överväga nyttan, i form av ökad trafik, ett förändrat landskap och ökade bullerstörningar. Detta leder till förlorade värden för de boende och fastighetsägare som valt att etablera sig i området just för dess lugn, natur och rekreativa kvaliteter, både för permanent- och sommarboende.

För fastighetsägare som nyttjar sina fastigheter som sommarstugor är det primära bruksvärdet rekreation, stillhet och naturupplevelser. Dessa värden hotas i grunden av ett utökat vägnät och ökad trafik.

Argumentet att omvandling för ett mindre antal tomter skulle motivera utredning av nya vägförbindelser anser vi inte vara hållbart. Förbättringar för ökad trafiksäkerhet kan istället genomföras inom befintligt vägnät. En ny genomfart riskerar att öka både lokal trafik och genomfartstrafik, vilket skulle innebära en betydande negativ påverkan på boendemiljön för befintliga fastighetsägare.

Sammanfattande begäran

Planens mål att "bevara Aröds karaktär som ett värdefullt rekreativt område" är välformulerat och något vi till fullo stödjer. För att detta mål ska kunna uppnås anser vi att planprogrammet bör justeras så att fokus i större utsträckning läggs på att bevara Aröds unika naturupplevelse och karaktär genom att kommunen:

- Avstår från att öppna upp fler vägar som leder till ökad trafik och istället förbättrar befintligt vägnät
- Avstår från större sammanhängande områden med flera nya tomter och istället möjliggör enstaka tomter som kan integreras i den befintliga bebyggelsestrukturen.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet föreslår inga nya utbyggnadsområden i något oexploaterat område.

32.FASTIGHETSÄGARE 17 (2026-01-30)

1. Övergripande synpunkter

Planprogrammet är mycket väl genomfört och med imponerande detaljbeskrivningar av Aröd. Jag instämmer i stort sett till allt som framförs.

2. I det följande förtydligar jag beskrivningen utifrån min egen lokalkännedom

Aröd är ett område som kännetecknas av en genuin landsortskaraktär och ett variationsrikt havsnära natur- och kulturområde med ett rikt växt och djurliv. Området har relativt få fastigheter. Här är det tyst och även mörkt på naturens villkor. Unikt är att denna karaktär har bevarats nöjaktigt från början av 1960-talet genom en restriktiv hållning mot exploatering.

Det finns dock några tråkiga exempel på fastigheter som tillkommit de senaste decennierna. Dessa fastigheters arkitektur och placering ansluter ej till befintlig byggnation mm på det vis som PBL förordar. Det finns ett stringent regelverk i PBL, man skulle göra det lätt för sig om det tillämpades mer konsekvent.

Jag har förståelse för att människor vill bo i ett attraktivt område och bygga som de själv önskar men det kan bli en nackdel för områdets karaktär.

Ett område blir mindre attraktivt för naturbesökare mfl vid utbyggnad, utom för dem som bosätter sig där. Vem gagnas?

Att exploatera Arödsområdet skulle vara ett misstag som förutsägbart leder till likheter med följande exempel:

Timmervik vår granne i norr är ett resultat av att det inte gjorts tydliga begränsningar. Man har skapat ett växande villasamhälle med dess konsekvenser.

I Kungälv kommun har Tjuvkil, Lökeberg, Rörtången, Ödsmåls Mosse tyvärr samma utveckling som Timmervik.

I Göteborgs Kommun kan man beskåda sådan exploatering i flertalet kustnära områden på Hisingen. Där har villasamhällen skapat tråkiga begränsningar för allmänhetens tillträde i exempelvis Sandvik, Hällsvik, Hjuvik, L.Varholmen, Hästevik, Tumlehed, Sillvik, Lilleby, Nolvik och Björlanda. Flertalet av dessa orter hade på 60-talet många likheter med Aröd men är idag utbyggda villasamhällen.

Denna exploatering har möjliggjorts genom gradvis utbyggnad under lång tid utan några nämnvärda begränsningar.

I planprogrammet för Aröd föreslås en restriktiv utveckling vilket är bra. Men det är en nackdel att det inte finns en tydlig kvantifiering. Om det årligen tillåts en gradvis utbyggnad motverkar det möjligheter att bevara Aröds säregna karaktär.

Enligt min uppfattning är det viktigt att nu reservera och säkerställa de få kustnära områden som finns kvar med sådana kvalitéer för kommande generationer.

Planprogrammet beskriver Aröd som omvandlingsområde. Bara den befolkningsökningen kommer att medföra en påtagligt ökad trafik genom så kallad tvåbilsberoende på en väg med stora brister. Kollektivtrafiken är inte ett alternativ till bilen pga mycket glesa turer.

Mot denna bakgrund tycker jag att yttersta restriktivitet för nya fastigheter bör tillämpas tills nya bedömningar kan göras efter omvandlingsprocessen. Bilbesökare i Aröd har definitivt ökat under åren och det är nu tydligt att de två parkeringsplatserna är särskilt otillräckliga under sommaren. Det behöver utredas om parkeringarna kan utökas så att vi slipper parkeringsproblem.

Det finns fina vandringsstråk som kanske kan tydliggöras vid parkeringsplatserna genom skyltar.

De få offentliga toaletter som finns är belägna i anslutning till badplatserna och inte särskilt inbjudande. Det medför att toalettbehov utförs nära i naturen. Kanske toaletterna kan förbättras genom anslutning till det Kommunala VA-nätet.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Vi noterar era synpunkter avseende områdets landsortskaraktär, natur- och kulturvärden samt behovet av en fortsatt restriktiv hållning till exploatering. Planprogrammet föreslår inga nya utbyggnadsområden i något oexploaterat område.

För att bevara karaktären i Aröd är det viktigt att framtida bebyggelse fortsatt anpassas till omgivningen och inte dominerar landskapsbilden.

33.FASTIGHETSÄGARE 18 (2026-01-30)

Tack för att jag fått möjlighet att lämna synpunkter på ett förnyat Planprogram för Aröd. Då jag är sommarboende i Södra Aröds kustområde sedan 1947 (fastighet XXX) har mitt fokus vid studiet av planprogrammet varit Södra Aröds kustområde och området på vägen dit. Beträffande kuststräckan finns det väl dock inte så mycket att kommentera vad beträffar bebyggelsen eftersom det huvudsakligen kan bli frågan om omvandling av fritidshus till permanentboende. Dock har vi ju problem med skredkänsligheten i vårt område vilket är ett stort praktiskt hinder för tillfarten av tyngre transporter i området.

I planprogrammet har bl a diskuterats väg 624 som slutar där Södra Arödsvägen börjar. Den är som nämns i smalaste laget bl a för den buss som trafikerar vägen. Man skulle som privatbilist önska att man använde en lite mindre buss på den vägen, då den är svår att möta. Jag läser dock med glädje att man planerar att förse vägen med fler mötesplatser och att bredda vägen i snäva kurvor. Kanske vore det lämpligt att dessutom införa hastighetsbegränsning i de kurvigaste områdena.

I detta avsnitt av Planprogrammet står det även att kommunen inte har något ansvar för övrig väghållning i planprogramsområdet. En fråga beträffande detta är vem som ansvarar för Arendalsvägen bort mot parkeringsplatsen till Aröds badplats, som ju till stor del används av personer utifrån området. Samt vad som gäller beträffande själva parkeringsplatsen här och parkeringsplatsen till Vadholmenbadet.

Den senare blir ju också tidvis väldigt full, vilket resulterar i att fältet ned mot Valby kile används som parkering.

Jag har redan i tidigare synpunkter beträffande Planprogrammet 2021 framfört att det är svårt att förstå vad som gäller beträffande strandskydd för oss som inte har strandtomt. Vi har i vårt "avstyckningskontrakt" för XXX från 1949 ett avsnitt som säger att vi har "rätt till bad och båtplats vid stamfastighetens strand" (se bifogade dokumentkopia).

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Kommunen äger marken där parkeringen för Vadholmen och Aröds badplats ligger samt den norra delen av Arendalsvägen. Men vägen är samfälld av fastighetsägarna som nyttjar vägen.

Den delen av den röda zonen som finns i väster, ligger mindre än 300 meter från strandlinjen, vilket innebär att strandskyddsreglerna enligt miljöbalkens 7 kap. 13 - 18 h §§ är aktuella. I vissa delar är de upphävda nu, men när ett område får en ny detaljplan återinträder normalt strandskyddet igen.

34.FASTIGHETSÄGARE 19 (2026-01-31)

Vi har nu läst ert reviderade planprogram och uppskattar att våra tidigare åsikter gällande att ej exploatera jordbruksmark har tagits i beaktande.

Vi är fortsatt måna om att bevara Aröd som den lantliga idyll den är. Samt att vi vill bevara möjligheterna för självhushållning i form av odling samt djurhållning som enbart är möjligt om vi får bevara jordbruksmark & bete.

Vi sätter oss emot förtätning och utbyggnad både pga trafiksituationen, miljön och att det då riskeras att ta för mycket rekreations områden.

Vi ser hellre positivt på att fler får möjlighet att nyttja sina sommarbostäder året om, ifall regler lättas på så de kan bygga om befintligt till permanentbostäder.

Vi är åter tacksamma att ni tänkt på att bevara den miljö som är här ute, då det är fler än oss boende som nyttjar denna plats för återhämtning.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

35.FASTIGHETSÄGARE 20 (2026-02-01)

Angående fortsatt utbyggnad i Kungälv kommun och specifikt av Aröd delger jag er mina åsikter. Det infinner sig dock en känsla av tvivel om politiker och tjänstemän bryr sig om vilka åsikter vi invånare har. Men hoppas verkligen för människornas, djurens och naturens bästa att ni tar era positioner på fullaste allvar och inte missbrukar er makt!

Er uppgift är att lyssna till kommuninvånarna och kommunicera med dem. När det gäller ett planprogram är det särskilt viktigt att ha en god kommunikation med de som bor i det området ni planerar ev förändring.

Innan befolkningen ökas ytterligare (70000 pers, vems önskan är det?) måste Kungälv kommun ta sina ansvarsområden på största allvar. Skola/Vård/Omsorg fungerar långt ifrån det vi invånare önskar. Sönderstressade barn/ungdomar, många med självskadebeteende/missbruk och utanförskap. Stressade småbarnsföräldrar/stressad personal i kommunens verksamheter mm. Tyvärr kan listan över missförhållanden göras lång. Undrar ofta hur detta kan ske i ett sk demokratiskt välfärdsland? Vad är medbestämmande? Bryr ni er inte? Öka kvaliteten för skattebetalarna, det är ni skyldiga oss!

Vårdsläget uppmanar till att ni ska skydda kommunens invånare, vi behöver inte bli fler, vi behöver känna oss tryggare. Vad händer i kris/krig? Hur fungerar VA? Hur får vi vatten? Vad händer när kommunens avlopp inte fungerar? Det bräddar, med ett vackrare ord. Vilket blir en mycket sanitär olägenhet som också bidrar till sjukdom.

Finns skyddsrum till alla? Är invånarna informerade om var de finns? Hur kommer Skola-Vård-Omsorg att fungera?

Angående ev byggnation ska den ske med stor försiktighet och småskaligt och absolut inte på jordbruksmark!

För några år sedan när det planerades byggnation/ombyggnation i Aröd, var kommunen tydlig med att det ska smygas in i landskapet. Det ingav visst hopp för boende i Aröd som månar om landskapet men resultatet har tyvärr delvis blivit ett annat. Vi ser moderna villor med garage, attefall och friggebodar som inte smugits in i landskapet utan snarare skadat det och bildat egna enheter.

Tyvärr har vi i Aröd nu förlorat delar av den genuina landsbyggden. Som markägare i Aröd kommer jag ej att delta i större byggnation i Aröd. Lucktomter samt mindre bebyggelse kan jag ev vara positiv till beroende av läge, utseende av hus mm. Vi har i generationer som lantbrukare älskat och vårdat Aröd med dess skog, åkrar, betesmark, djur och människor. Vi älskar och behöver stillheten för att orka. Jag deltar inte av ytterligare förstörelse av Aröd, ett generations och kulturarv.

Boende och naturen i Aröd behöver vila efter kommunens enorma framdragning av kommunalt VA. För många har det varit plågsamt ekonomiskt och mentalt. Många Arödsbor har uttryckt rädsla och frustration. Som markägare har det varit mycket tufft. Aröd har genom VA utyggnaden på många plan fått djupa sår som behöver läka!

Både i Aröd samt i Timmervik har även skogsägare tagit ned skog vilket även det har upplevt negativt av många eftersom rekreatiomsområden har försvunnit/förändrats. VA har tagit ned skog, det har byggts vägar i skogarna, så mycket vacker skog har skövats, områden har förändrats. Vi behöver vara rädda om och vårda resterande skog och mark i Aröd!

Rekreation och stillhet/tystnad är viktigare än någonsin i det sönderstressade samhälle vi lever i!

Kungälv tillhör Göteborgs storstadsregion som är en av de sämst rustade områden i Sverige vad gäller självförsörjning. Detta beror just på hög befolkningstäthet och liten produktion av livsmedel samt är mycket beroende av transporter. Trafiksituationen är känd.

Ni måste se till människans, djurens, naturens rätt, till den biologiska mångfalden. Ni har ansvar för kommande generationer.

Vi är skattebetalare. Visa hänsyn. Var är moralen och etiken?

Stora delar av Kungälv har högt kulturarv ex hade vi en vacker småstad som nu har raserats med katastrofal bebyggelse.

Vi matas ständigt med att samhället måste utvecklas. Ja,absolut! Men vad är utveckling, den kan vara positiv men även negativ! Utveckling kan bygga upp men lika gärna rasera! Utveckling betyder FÖRBÄTTRING, MOGNANDE FRAMSTEG!

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet anger att med hänsyn till områdets höga natur- och kulturvärden, den begränsade infrastrukturen och kommunala servicen samt kommunens långsiktiga mål för hållbar utveckling, föreslås inga nya utbyggnadsområden i Aröd inom ramen för detta planprogram. Ingen exploatering föreslås ske inom områden med jordbruksmark.

De frågor ni tar upp rör i flera delar övergripande samhällsplanering och kommunens generella ansvarsområden, såsom befolkningsutveckling, skola, omsorg samt beredskap vid kris. Dessa frågor är viktiga, men hanteras huvudsakligen inom andra kommunala processer och beslut än detta planprogram.

ÖVRIGA INKOMNA SYNPUNKTER

36.OMSTÄLLNING KUNGÄLV (2026-01-28)

Vi ser med tillfredsställelse att planprogrammet inriktas på en varsam utbyggnad av området Aröd. Det är viktigt för att bevara landskapsbilden och behålla möjligheterna till rekreation.

Men vi konstaterar samtidigt att även med en blygsam utbyggnad med fler bostäder kommer trafiksituationen längs väg 624 att ytterligare försämrats. Det är redan idag obekvämt att färdas där med bil, och rent av livsfarligt med cykel. Det är mycket trångt vid möten, speciellt med bussar eller lastbilar.

Enligt förslaget ska väg 624 endast förbättras genom komplettering med ett antal nya mötesplatser. Vi hävdar att det inte är en tillräcklig åtgärd för att kunna erbjuda en trygg och säker trafikmiljö.

Det behövs en separat cykelväg ut mot Aröd. Framförallt behövs det för de som dagligen kommer att färdas där. Samtidigt förbättrar det tillgängligheten för ett aktivt

friluftsliv med möjlighet att nå ut till bad vid kusten. En cykelväg till Aröd kan vara med och bilda en del i en cykel-turistled längs Bohuskusten.

Vänliga hälsningar Omställning Kungälv

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

I dagsläget planeras det inte för en cykel och gångväg. Väg 624 och väg 616 ägs och underhålls av Trafikverket. Genom programförslaget föreslås förbättringar av väg 624, såsom mötesplatser och breddning av kurvor, för att öka trafiksäkerheten.

37.NATURSKYDDSFÖRENINGEN (2026-01-30)

Yttrandet är på 7 sidor och en bilaga om stigar på 22 sidor, så i texten nedan följer endast naturskyddsföreningens avslutande sammanfattning. För att ta del av yttrandet i sin helhet med text och bilder hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS2019/0414.

Naturskyddsföreningen tackar för möjligheten att lämna synpunkter på programförslaget.

Vi anser att programförslaget är genomarbetat och beskriver Aröds stora värden ur många olika aspekter. Förslaget bygger på ett antal planeringsförutsättningar som utgår från styrande dokument, hållbarhetsmål, miljö- och klimat, natur, jordbruksmark, trafik, hälsa mm.

Naturskyddsföreningen anser att följande faktorer är särskilt värdefulla i programförslaget och därför skall påverka utformningen av kommande detaljplaner.

- närheten till havet
- den värdefulla naturmiljön med skogar och småvatten
- höga naturvärden som bidrar till uppfyllande av miljömål, biologisk mångfald och ekosystemtjänster
- gröna korridorer
- den mångfacetterade naturmiljön som ger boende och besökare många olika upplevelser av skönhet, tystnad och rofylldhet med stort rekreativvärde
- jordbruksmarken med åker, äng och betesmarker
- betoningen på landskapsbilden
- den värdefulla kulturmiljön
- gestaltungsprinciperna för att bevara områdets karaktär

Det är mycket positivt att Aröd enligt förslaget även i framtiden kommer att vara ett landsbygdsområde med blandad bebyggelse av fritidshus, permanentboende och gårdar.

Om detta ska uppnås måste arbetet med detaljplaner utgå från programförslaget och dess intentioner.

KOMMENTAR

Kommunen har tagit del av synpunkterna.

Planprogrammet är avsett att vara en övergripande vägledning och går därför inte in i detaljer kring exakt var eller hur många nya tomter som kan bli aktuella.

Samrådsredogörelse nr 2
Kungälv kommun
Ärende: KS2019/0414

Med "enstaka" avses en begränsad komplettering, men omfattning och mer exakt lokalisering behöver prövas i ett senare skede. Detta sker i samband med eventuell detaljplanering, där fördjupade utredningar genomförs för att bedöma markens lämplighet för bebyggelse samt avväga olika intressen.

Planprogrammets intention är att ange övergripande principer och inriktning för utvecklingen i området. Hur dessa principer konkret ska omsättas, exempelvis i fråga om bebyggelsens utformning och anpassning till befintlig bebyggelse, kommer att studeras och prövas närmare i ett eventuellt kommande detaljplanearbete.

Formuleringen i kapitel *konsekvenser*, i avsnittet om effekter på riksintresse har setts över och justerats i planprogrammet för att förtydliga syftningen.

Önskemål om förbättringar gällande badplatser hänvisas till kommunens avdelning fritid, drift som ansvarar för dessa.

Kommunen ser positivt på förslaget gällande naturstig med informationstavlor. Vid uppförandet av detta behövs en förvaltare, vilket förslagsvis skulle kunna vara en lokal förening.

FÖRÄNDRING AV PLANFÖRSLAGET

Efter samrådet har planprogrammets förändrats enligt nedan. Mindre redaktionella justeringar redovisas ej.

Planprogram

- Ur planprogrammets förslag har den rosa zonen i sydöst utgått. Detta område ingår inte i utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp och efter avstämning med VA-enheten planeras det inte för utbyggnad här. Enligt Kungälv kommun vattentjänstplan, som varit ute på samråd och nu är under bearbetning (våren 2026), så är inget kommunalt verksamhetsområde planerat inom denna zon.

Området ligger delvis inom riksintresse för kulturmiljövård, enligt miljöbalken 3 kap. 6§ samt inom kommunens kulturmiljöprogram för Solberga - Vallbyslätten, Solberga socken.

Området avses dessutom inte ingå i ortsavgränsningen för Aröd i det pågående arbetet med den nya översiktsplanen (2050). Ortsavgränsningen är att betrakta som gränsen mellan ort och omgivande landsbygdsbebyggelse och inkluderar även grönstruktur som är betydelsefull ur ett rekreativt perspektiv.

- Planprogrammet är uppdaterat med kartor kring klimatanpassat 100-årsgregn och förorenade områden. Den övergripande tabellen på sid 17, är uppdaterad.
- Kapitlet *Programförslag*, underrubriken *Blå zon* och *Rosa zon* har förtydligats efter inkomna synpunkter och *Strandskyddat område*, har uppdaterats med förtydliganden kring strandskyddet. Under kapitlet *Konsekvenser* har texten kompletterats med beskrivning av hur riksintresset ska tillgodoses samt med ytterligare information om MKN vatten. Planprogrammet har även uppdaterats i kapitlet *Planeringsförutsättningar* med information om vattenkiosker och planskild korsning i Kode och information kring Agenda 2030. Vidare har avsnitten om förorenade områden i kapitlen *Planeringsförutsättningar* och *Genomförande* uppdaterats med kompletterande information.

Pernilla Attnäs Björk

Enhetschef Plan, mark och exploatering

Samhälle och utveckling

Ulrica Reuterberg och Tanya Dam

Planarkitekter

Samhälle och utveckling

Samrådsredogörelse nr 2
Kungälv kommun
Ärende: KS2019/0414

BILAGA 1. LÄNSSTYRELSENS SAMRÅDSYTTRANDE

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Yttrande
Datum
2026-02-13

1 (7)

Diarienummer
51676-2025

Kungälv kommun
kommun@kungalv.se
ert dnr: KS2019/0414

Förslag till planprogram för Aröd, Kungälv kommun, Västra Götalands län

Handlingar daterade 2025-12-10 för samråd enligt 5 kap. 11 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen lämnar följande bedömning enligt 5 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Länsstyrelsen har i ett tidigare samråd yttrat sig för förslaget till planprogram för Aröd, yttrande daterat 2021-03-31, (dnr: 7630-2021).

Planförslaget medger inga större utbyggnadsområde utan inriktningen för planprogrammet är en varsam omvandling av Aröd genom utökade byggrätter och viss förtätning genom tillskapande av enstaka nya tomter. Planförslaget visar sammantaget på goda ansatser att säkerställa hållbar utveckling, med varsam anpassning till befintliga strukturer, terräng/siktlinjer, naturvärden och landskapsbild.

Kommunen har på det stora hela gjort bra avvägningar utifrån de allmänna intressena som finns i området. Länsstyrelsens anser att nedanstående synpunkter gällande planförslaget behöver beaktas i kommande planprocesser.

Programmets syfte

Programmet utgör underlag och en inriktning som kan ligga till grund för detaljplanläggning och hållbar utveckling av området. Programmet tar i första hand hänsyn till och redovisar nu gällande förutsättningar men har också ett strategiskt och långsiktigt perspektiv. Programmet är även underlag till pågående arbete med den nya översiktsplanen med sikte på 2025.

Motiv för bedömningen

Prövningsgrunder redovisar Länsstyrelsens synpunkter vilka ska uppfyllas för att det antagna planförslaget inte ska riskera överprövning. Råd och synpunkter handlar om anvisningar för att planförslaget ska uppfylla lagstiftningens krav.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10 §

Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagandebeslut av en plan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

- Riksintresse
- Mellankommunala frågor och regionala förhållanden
- Miljökvalitetsnormer (MKN)
- Strandskydd
- Hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

För detta planprogram har Länsstyrelsen identifierat att nedanstående prövningsgrunder utifrån hälsa och säkerhet kan komma att bli aktuella i kommande detaljplaneskeden beroende på val av markanvändning och platsens förutsättningar.

Hälsa och säkerhet

Geoteknik

Kommunen har tagit fram en övergripande geoteknisk- och bergteknisk utredning för programområdet vilket är positivt. Länsstyrelsens har tagit del av Statens geotekniska instituts (SGI) yttrande daterat 2026-01-27.

Då stabilitetsbedömningarna är översiktliga vill Länsstyrelsens uppmärksamma kommun på att det i kommande detaljplaner kan finnas behov av att göra kompletterande geotekniska utredningar beroende på den specifika platsen förutsättningar.

Översvämningsrisk, skyfall

Kommunen har tagit fram en skyfallskartering för området och en karta med flödesvägar visas i programförslaget. Kommunen behöver tydligare redovisa vilka konsekvenser som fås för planförslaget vid ett skyfall, minst ett klimatanpassat 100-årsregn. I bedömningen

Länsstyrelsen Västra Götaland

Yttrande
2026-02-13

3 (7)

51676-2025

behöver hänsyn tas till bland annat ytavrinningsvägar, lågpunkter och instängda områden. Särskilt viktigt är det att ny bebyggelse inte tar skada vid ett skyfall eller försämrar situationen för omkringliggande områden. Eventuella skyddsåtgärder för planområdet behöver beskrivas och säkerställas. Framkomligheten till och från planområdet ska också beaktas.

Mer information finns i "[Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall](#)" (Fakta 2018:5), utgiven av länsstyrelserna i Stockholm och Västra Götaland.

Råd enligt PBL och MB

Översvämningsrisk, stigande hav

En kartering av framtida högvatten för olika tidsperspektiv har gjorts för programområdet. Karteringen visar att delar av de mest strandnära områdena i väster samt delar av en enskild tillfartsväg kan komma att påverkas vid framtida havsnivåhöjningar. Ingen ny bebyggelse föreslås i detta område. Kommunen har därmed beskrivit konsekvenserna samt hanterat riskerna på en tillräcklig nivå för detta programsamråd.

Trafikmiljö

Kommunen beskriver att för att skapa en tryggare och mer funktionell trafikmiljö föreslås enligt trafikutredningen att väg 624 förbättras genom utbyggnad av mötesplatser och att Trafikverket behåller ansvaret för vägen. För att omvandling ska kunna genomföras krävs att mötesplatser först byggs ut. Trafikverket har yttrat sig över förslaget, yttrande daterat 2026-01-19. Länsstyrelsens ser att kommunen och Trafikverket fortsatt behöver ha dialog kring väg 624.

Naturmiljö

Att möjliggöra omvandling till ökade byggrätter inom befintliga fastigheter och i vissa lägen eventuellt tillskapa tomter i direkt anslutning till exploaterade områden kan utredas i kommande planering. Som beskrivs i gestaltungsprinciperna är det viktigt att stor hänsyn generellt tas till landskapsbild och naturmiljö, att naturvärden beaktas vid lokalisering av nya tomter liksom att naturmark sparas i möjligaste mån. Den naturvärdesinventering som gjordes för programområdet år 2020 utgör en bra utgångspunkt men ytterligare inventeringar krävs vid kommande exploatering i

Länsstyrelsen Västra Götaland

Yttrande
2026-02-13

4 (7)

51676-2025

naturmiljöer. De viktiga gröna korridorerna som beskrivs i programmet kan med fördel illustreras i plankartan med zonindelningen.

Kulturmiljö

Kulturmiljöprogrammet för Kungälv är i behov av uppdatering både med avseende på kulturhistorisk värdering och eventuella kompletteringar med ytterligare kulturmiljöer. I samband med kommunens undersökning av betydande miljöpåverkan bedömde kommunen att en studie av äldre kartmaterial skulle vara ett viktigt underlag i syfte att bevara äldre strukturer och samband. Detta skulle kunna vara en del av ett kulturhistoriskt vägledande underlag för den fortsatta planprocessen.

Strandskydd

Länsstyrelsen noterar beskrivningen att kommunen kan besluta att strandskyddet fortsatt ska vara upphävt vid framtagande av ny detaljplan, om det avser samma område och samma användning som tidigare detaljplan. Detta gäller enligt 4 kap. 17a § plan- och bygglagen. Kommunen har denna möjlighet, men länsstyrelsen rekommenderar att strandskyddet får omfatta naturmiljöer som är tillgängliga för allmänheten och att det inte upphävs i framtida detaljplanering. Strandskyddet har ett mer långsiktigt och allemansrättsligt skydd än vad planbestämmelser i en detaljplan kan ge.

Enligt 4 kap. 17a § PBL krävs dock inte att kommunen tillämpar de särskilda skälen vid ett beslut om fortsatt upphävande så även om särskilda skäl saknas kan tillskapande av nya tomter enligt bestämmelsen därmed göras i områden med befintliga områdesbestämmelser eller detaljplaner. Länsstyrelsen vill dock betona att detta inte innebär att en sådan utveckling är lämplig i strandnära lägen, som kommunen själv beskriver utifrån ÖP och även utifrån de samlade allmänna intressena längs kusten.

Riksintresse högexploaterad kust

Beskrivningen av konsekvenser för riksintresset om omvandlingen till permanentbostäder ökar privatiseringen och minskar allmänhetens tillgång till området, bör utvecklas. Likaså bör en beskrivning göras av omvandlingens påverkan på landskapsbilden och hur gestaltungsprinciperna ska bidra till att riksintresset tillgodoses.

Länsstyrelsen Västra Götaland

Yttrande
2026-02-13

5 (7)

51676-2025

Programmet bör vägleda mer detaljerat kring hur riksintresset ska tillgodoses utifrån den utveckling som möjliggörs inom de olika zonerna. Rekommendationer av hur allmänheten ska få tillgång till zonerna där omvandling eller nya tomter möjliggörs skulle kunna utvecklas. Likaså vilka passager viktiga för allmänheten eller landskapsbilden som bör värnas mellan zonerna i kommande planering bör förtydligas.

Riksintresse friluftsliv och naturvård

För de fastigheter i grön, blå och rosa zon som ligger i riksintresseområdena och där omvandling möjliggörs så bör en beskrivning göras av påverkan på riksintressena utifrån detta.

Riksintesse kulturmiljövård

Delar av röd och blå zon ligger inom område som är riksintesse för kulturmiljö, Solberga-Ödsmål och som karaktäriseras av ett öppet och betat kulturlandskap med utskiftade kringbyggda gårdar från 1700-1900-talet. Området för röd zon bedöms som känsligt och i ÖP anges att kuststräckan ska vara oförändrad och att inga nya avstyckningar eller tomter ska tillskapas inom detta område, vilket också uttrycks i planprogrammet. Länsstyrelsen bedömer att planprogrammet följer de riktlinjer som anges i ÖP.

För den blåa zonen ligger ett av de föreslagna delområdena inom riksintesse för kulturmiljö. För den fortsatta planprocessen behöver de uttryck och värden för riksintesset förtydligas så att riksintessets värden tillgodoses i kommande planförslag

Miljökvalitetsnormer för vatten

Det saknas en tydlig beskrivning av vattenförekomster inom programområdet/i närheten av programområdet tillsammans med bedömning av om de åtgärder som planeras kan påverka vattenförekomsternas möjlighet att nå miljökvalitetsnormerna. Kommunen har påbörjat en bedömning men den får gärna kopplas tydligare till de specifika vattenförekomsterna och den problematik som finns för dem.

Kommunen har i underlaget inte tagit ställning kring hur det inom området är lämpligt att omhänderta dagvatten. Här kan kommunen till exempel utefter jordartsförhållanden lyfta lämpliga åtgärder inom olika områden eller lyfta åtgärder som inte bedöms lämpliga. Kommunen kan peka ut områden som är lämpliga för fördröjning

Länsstyrelsen Västra Götaland

Yttrande
2026-02-13

51676-2025

6 (7)

eller avrinningsstråk. Det är dock förtydligat att kommunen har en dagvattenpolicy som ska följas vilket är bra. Frågan kommer att hanteras vidare i kommande detaljplaner men vägledning är lämpligt att lyfta i planprogrammet.

Buller

Länsstyrelsen anser att det behöver tydliggöras om den ökade trafiken kan medföra risk för att riktvärden för buller överskrids. Om sådan risk finns bör möjliga åtgärder, exempelvis bullerskydd eller trafikåtgärder, redovisas.

Markmiljö

Länsstyrelsen ser positivt på att en översiktlig markteknisk undersökning ska genomföras samt en fördjupad undersökning om föroreningar påträffas för att säkerställa nödvändiga åtgärder.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Fornlämningar och arkeologi

Kulturmiljövärden är en viktig parameter att ta hänsyn till i samhällsutvecklingen. Länsstyrelsen ser positivt på att varken nya tomter eller omvandling ska ske inom röd zon som innehåller känsliga fornlämningsmiljöer. Påverkan på forn- och kulturhistoriska lämningar beskrivs mycket översiktligt i planunderlaget men avses utredas närmare i framtida detaljplanering, vilket är bra. Planförslaget skulle dock med fördel redan i detta skede kunna innehålla tydligare principer och förhållningssätt gällande den framtida bebyggelseutvecklingen i området i relation till dess kulturmiljövärden.

Inom delar av grön, lila, rosa och blå zon finns kända fornlämningar och över lag risk för okända fornlämningar. Påverkan på fornlämningar bör utredas i tidigt detaljplanskede och/eller i samband med enskilda bygglovsprocesser.

Vattenverksamhet

Med hänsyn till områdets förutsättningar och lokalisering vill funktionen för vattenärenden informera om att vattenverksamheter enligt 11 kap. miljöbalken är tillstånds- eller anmälningspliktiga hos mark- och miljödomstolen eller länsstyrelsen. Undantag från tillstånd- och anmälningsplikt finns om det är uppenbart att varken

Samrådsredogörelse nr 2
Kungälv kommun
Ärende: KS2019/0414

Länsstyrelsen Västra Götaland

Yttrande
2026-02-13

7 (7)
51676-2025

allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. I det fall åtgärden bedöms vara tillståndspliktig ska samråd utföras i tidigt skede med Länsstyrelsens vattenavdelning.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen bedömer att förslaget inte innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.

De som medverkat i beslutet

Företrädare för avdelningen för civilt försvar och beredskap, samhälls-, miljö-, landsbygds-, natur- och vattenavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande. Beslutet har fattats av planhandläggare Sara Nylander.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga för kännedom:

Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från SGI, daterat 2026-01-27
Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från Trafikverket, daterat 2026-01-19

Kopia (utan bilaga) till:

Länsstyrelsen/
Avdelningen för civilt försvar och beredskap, Linda Tofeldt
Natur- och vattenavdelningen, Elin Carlsson, Josefin Dannerstedt
Miljöavdelningen, Sofia Nordén
Samhällsavdelningen, Lena Emanuelsson, Pernilla Morner
Landsbygdsavdelningen, Christina Åkerman
TF funktionschef Plan och bygg, Andreas Severinsson

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

PLANPROGRAM FÖR ARÖD

PROGRAMHANDLING 2026-09-16, KS2019/0414

2026-09-16

Detta planprogram är framtaget av
Kungälv kommun

Följande kompetenser från Kungälv kommun har medverkat i planarbetet: Projektledare, planarkitekter, trafikplanerare, mark- och exploateringsingenjör, kommunekolog, miljöinspektör, VA-ingenjör.

INNEHÅLL

Inledning	4	MOBILITET OCH TRAFIK	39
MOTIV	5	NATUR OCH REKREATION	39
SYFTE OCH BAKGRUND	6	MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET	40
Programförslag	8	Genomförande	42
FÖRSLAGETS HUVUDRAG	9	GENOMFÖRANDE	43
OMVANDLING OCH VISS FÖRTÄTNING	9	FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR	43
MOBILITET OCH TRAFIK	9	EKONOMISKA FRÅGOR	44
OMRÅDESANALYS OCH ZONINDELNING	10	TEKNISKA FRÅGOR	44
ÖVERGRIPANDE GESTALTNINGSPRINCIPER	18		
AVVÄGNINGAR KRING FORTSATT EXPLOATERING	19		
Planeringsförutsättningar	20		
PLANERINGSUNDERLAG	21		
STYRANDE DOKUMENT	21		
FYSISK OCH SOCIAL MILJÖ	25		
MOBILITET OCH TRAFIK	26		
NATUR OCH REKREATION	29		
JORDBRUKSMARK OCH VÄRDEFULLT ODLINGS- LANDSKAP	31		
RIKSINTRESSEN OCH STRANDSKYDD	32		
MARK, MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET	34		
TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	37		
Konsekvenser	38		
SOCIALA KONSEKVENSER	39		

INLEDNING

MOTIV

SYFTE OCH BAKGRUND

MOTIV

VAD ÄR ETT PLANPROGRAM?

Ett planprogram omfattar ofta ett större område och tas fram för att skapa ett gemensamt underlag för framtida överväganden. Planprogrammet kan sedan utgöra underlag för en eller flera detaljplaner.

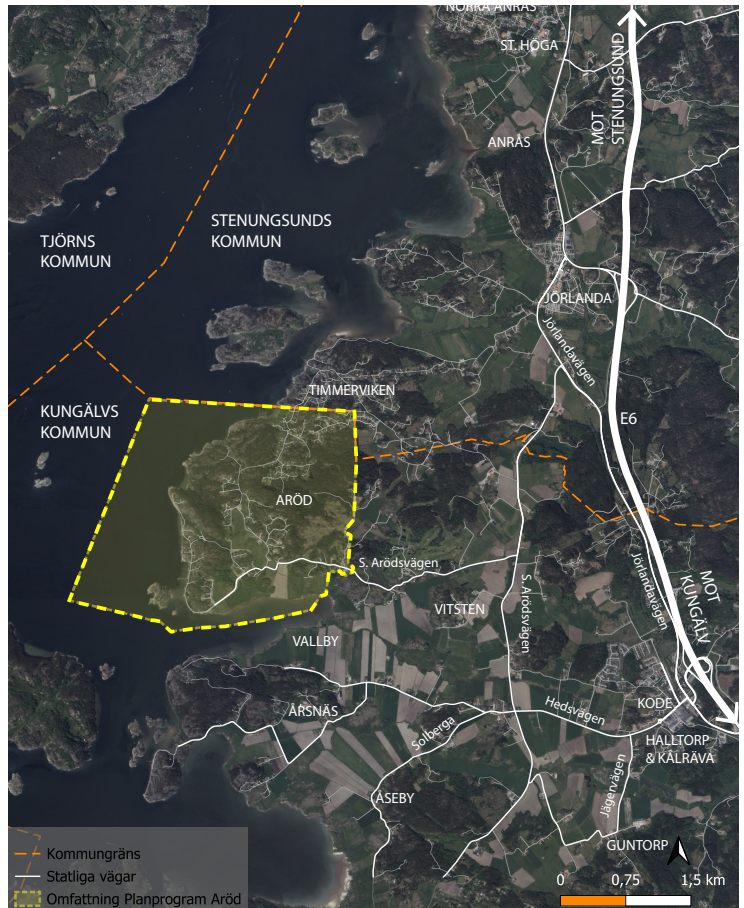
Inom arbetet med ett planprogram kan översiktliga utredningar och visioner tas fram. Viktiga frågor och planeringsförutsättningar utreds i ett större perspektiv.

Programmet ställs ut på samråd för att föra dialog med berörda, sakägare och remissinstanser med flera för att ge möjlighet till insyn och påverkan. Kommunens ställningstaganden och beslutsunderlag utökas på så sätt med fler erfarenheter och synpunkter. Till skillnad från detaljplaner är planprogram inte juridiskt bindande. Det finns heller inga lagkrav på innehållet i ett planprogram utan det är upp till kommunen att välja en lämplig nivå på planeringen.

VARFÖR TAS DETTA PROGRAM FRAM?

Programhandlingen ska utgöra ett stöd för planeringen av Aröds framtida utveckling och integreras i det pågående arbetet med den nya översiktsplanen. Målet är att samordna och väga olika intressen samt tydliggöra inriktningen inför kommande planering och utveckling av området.

INLEDNING

Karta : Geografiskt läge

INLEDNING

SAMRÅD OCH FORTSATT ARBETE

Planprogrammet var utställt på samråd 2 mars 2021-30 mars 2021. Därefter har programmet omarbetats. Planprogrammet ställdes ut på nytt samråd 22 december 2025- 30 januari 2026. Synpunkterna som inkom under samråden har sammanställts och kommenterats i två samrådsredogörelser.

De synpunkter som har inkommit under programsamrådet kommer att bearbetas och kan bidra till underlag för fortsatt planering, inklusive eventuell framtida detaljplanering.

Efter att planprogrammet godkänts i kommunstyrelsen utgör det en grund för den fortsatta planeringen av området.

SYFTE OCH BAKGRUND

SYFTE

Syftet med planprogrammet är att samordna och avväga olika intressen samt att göra ställningstaganden inför en fortsatt hållbar utveckling av Aröd.

Den pågående utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp ökar möjligheterna till mer åretruntboende/permanentboende. För att få en helhetssyn på den framtida markanvändningen i området behöver ett planprogram tas fram innan nya detaljplaner kan upprättas.

I programmet har det studerats huruvida det är möjligt med en försiktig komplettering av bostadsbebyggelse i området samt möjligheterna till ökade byggrätter. Eventuella tillskott av byggrätter och ökade byggrätter behöver anpassas efter områdets förutsättningar. För att göra en bedömning av lämpligheten kring detta behöver övergripande ställningstaganden ske i ett antal planeringsfrågor gällande bland annat infrastruktur, geoteknik, klimatfrågor, naturvärden, friluftsliv och landskapsbild.

Aröd är en av ett flertal mindre kustorter som finns

längs Kungälvskommuns kust där översiktsplanen 2010 anger utveckling på sikt men att det är viktigt att se vilka risker och konsekvenser som en omvandling medför.

Programmet utgör underlag och en inriktning som kan ligga till grund för detaljplaneläggning och hållbar utveckling av området. Programmet tar i första hand hänsyn till och redovisar nu gällande förutsättningar men har också ett strategiskt och långsiktigt perspektiv. Programmet är även underlag till pågående arbete med den nya översiktsplanen som kommer att ha 2050 som målår. I arbetet med den nya översiktsplanen 2050 gäller en mer återhållsam inställning till nyexploatering i kustorterna.

BAKGRUND

Aröd har i den gällande Översiktsplanen (ÖP 2010) beskrivits som ett område med möjlighet till försiktig komplettering av bostadsbebyggelse i några lägen och det anges att gestaltning och placering av ny bebyggelse måste studeras utifrån bland annat ortens karaktär samt terrängförhållanden. Kommunen har fått ett föreläggande från Länsstyrelsen att ordna kommunalt vatten och avlopp i området, enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412).

Aröd är ett så kallat omvandlingsområde. Med omvandling menas att ett område successivt förändras, till exempel när tidigare fritidshusbebyggelse övergår till permanentboende. I Aröd handlar det främst om att befintliga fastigheter kan komma att förändras och anpassas över tid.

År 2019 fick förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till planprogram för Aröd. Programmet startades 2019.

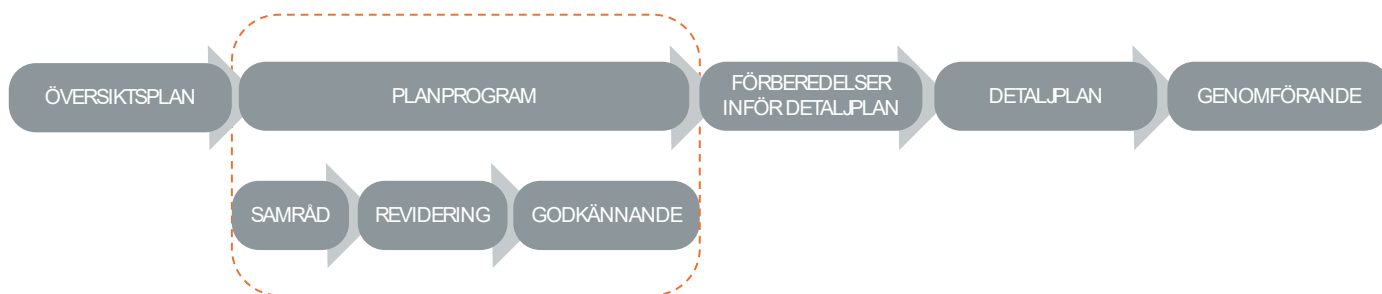
OMRÅDET

Planprogrammet utgörs av halvön Aröd, som ligger i norra delen av Kungälvskommun, cirka 15 kilometer nordväst om Kungälvskommuns centrum och cirka 5 kilometer nordväst om serviceorten Kode. Området är cirka

4000 km² hektar stor. I norr gränsar Aröd till Stenungsunds kommun. I väst och nordväst möter halvön det öppna havet och i söder möter halvön Vallby kile.

Utanför halvöns sydvästra hörn ligger Vadholmen som är förbunden med land med en lång gångbro. I söder består kusten av öppna odlingsmarker som kantar Vallby kile. Arödshalvön är liksom Bohuslän ett sprickdalslandskap. Sprickorna går huvudsakligen i nord-sydlig respektive öst-västlig riktning. I de bredaste sprickdalarna har sedimentjord avsatts vilket lett till att de är uppodlade. Vallby kile-slätten och Arödsdalen är två sammanhängande uppodlade dalgångar och tillsammans sätter de präge på Arödshalvön. Utöver de uppodlade markerna består halvön av bergsområden som är mer eller mindre skogklädda. Bergen når upp till cirka 60 meter över havet.

I gällande översiktsplan (ÖP2010) har en tätortsavgränsning gjorts kring Aröd för att markera gräns mellan landsbygd och själva orten Aröd. Avgränsningen är gjord utifrån områdesbestämmelser för Aröds halvön.

PROGRAMFÖRSLAG

FÖRSLAGETS HUVUDRAG

ÖVERGRIPANDE GESTALTNINGS-
PRINCIPER

OMVANDLING OCH VISS FÖRTÄT-
NING

AVVÄGNINGAR KRING FORTSATT
EXPLOATERING

MOBILITET OCH TRAFIK

OMRÅDESANALYS OCH ZONINDEL-
NING

PROGRAMFÖRSLAG

FÖRSLAGETS HUVUDRAG

Detta planprogram avser att utreda möjligheterna för ökade byggrätter inom befintliga fastigheter i Aröd, vilket även kan skapa förutsättningar för enstaka tillägg av bostadstomter. Ambitionen är att detta ska kunna ske utan att områdets karaktär förändras eller dess rekreativa värden påverkas.

Det är dock viktigt att understryka att inte alla fastigheter förväntas få möjlighet att utöka sina byggrätter. I de kapitel som följer redovisas vilka områden som bedöms ha potential för omvandling samt vilka begränsningar som finns och vilken hänsyn som behöver tas i varje område.

Enligt gällande översiktsplan ska kuststräckan vara oförändrad, d v s. inga nya avstyckningar eller tomter ska tillskapas här. Planprogrammet vidhåller denna bedömning. Det är av stor vikt att utforma en långsiktigt hållbar planering för utvecklingen generellt i kustzonen i Kungälv kommun.

Aröd föreslås fortsatt bevaras som ett värdefullt rekreationsområde med närhet till hav, natur och lugn omgivning. Möjligheten till rörligt friluftsliv är en stor tillgång i Aröd, såväl lokalt som för hela kommunen. Aröd är ett av de rofyllda områdena i kommunen, vilket är en viktig kvalitet för människors välbefinnande och återhämtning.

I dagsläget finns inte möjlighet för några nya utbyggnadsområden, de främsta skälen till detta är påverkan av landskapsbild och rekreation, trafiksäkerheten och framkomligheten längs väg 624 samt det medföljande utökade behovet av kommunal service såsom barnomsorg, hemtjänst, skolskjuts mm.

All kommunal service föreslås fortsatt vara lokaliserad till serviceorten Kode.

OMVANDLING OCH VISS FÖRTÄTNING

Den övergripande målsättningen är att skapa goda förutsättningar för ett långsiktigt och hållbart helårsboende i Aröd. Flertalet fastigheter ligger idag inom detalplaner med begränsade byggrätter eller inom områdesbestämmelser som medger fritidsbebyggelse, vilket redogörs för under kapitlet Planeringsförutsättningar.

Planprogrammet föreslår möjligheten att pröva att omvandla delar av dessa detalplaner och områdesbestämmelser, i syfte att möjliggöra utökade byggrätter och förbättrade förutsättningar för permanentboende. I samband med detaljpaneläggning kan enstaka avstyckningar prövas inom de aktuella omvandlingsområdena.

Vid detaljpaneläggning är det av stor vikt att beakta de kvalitéer och värden som gör området attraktivt för både permanentboende och fritidsboende.

Möjliggörande av detta förslag förutsätter vissa åtgärder. Bland dessa utmärker sig att befintliga vägar förbättras och att utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp är färdigställt och driftsatt.

MOBILITET OCH TRAFIK

En trafikutredning har upprättats i syfte att ta fram alternativa utformningar av väg 624, anpassade efter olika nivåer av exploatering inom området.

I trafikutredningen rekommenderas bland annat att mötesplatser tillkommer längs väg 624, eftersom detta sannolikt bidrar till lägre hastigheter (i jämförelse med en breddning av hela vägen) och dessutom är betydligt mer kostnadseffektivt.

Rekommendationen är att nästa mötesplats alltid ska vara synlig, samt att befintliga in- och utfarter i möjligaste mån nyttjas som mötesplatser. För att öka säkerheten föreslås att sikten förbättras genom breddning av vägen i kurvor samt förstärkning av stödremsan längs hela sträckan, vilket ger större

möjlighet att stanna vid sidan av vägen vid behov. De oskyddade trafikanterna får fortsatt dela trafikyta med bilarna, men på en vägsträcka där sikten vid snäva kurvor är förbättrad. Dessa åtgärder kommer att höja trafiksäkerheten och framkomligheten längs väg 624. Konsekvenserna blir att vägen fortsatt är smal, men att större fordon kan mötas vid mötesplatser längs vägen.

I det aktuella området har kommunen inget ansvar för väghållning, då samtliga vägar sköts av andra aktörer. Att ta över en väg som ligger långt från övriga kommunala vägar skulle vara ineffektivt, eftersom det medför höga driftkostnader och praktiska utmaningar i underhållet.

För att skapa en tryggare och mer funktionell trafikmiljö föreslås enligt trafikutredningen att vägen förbättras genom utbyggnad av mötesplatser, och att Trafikverket behåller ansvaret för vägen. Detta förslag innebär att endast omvandling är möjlig för befintlig bebyggelse samt enstaka avstyckningar inom befintliga bebyggelseområden kan prövas.

För att möjliggöra för ytterligare byggnation i Aröd (att ta nya oexploaterade områden i anspråk för byggnation) krävs mycket större åtgärder och kostnader såsom att kommunen behöver ta över vägen samt bredda vägen, enligt trafikutredningen. Dessa åtgärder är inte är ekonomisk försvarbara i förhållande till hur många fler bostäder som kunde tänkas tillkomma. Se PM Aröd Trafikutredning, 2025-10-23, för mer information.

PROGRAMFÖRSLAG

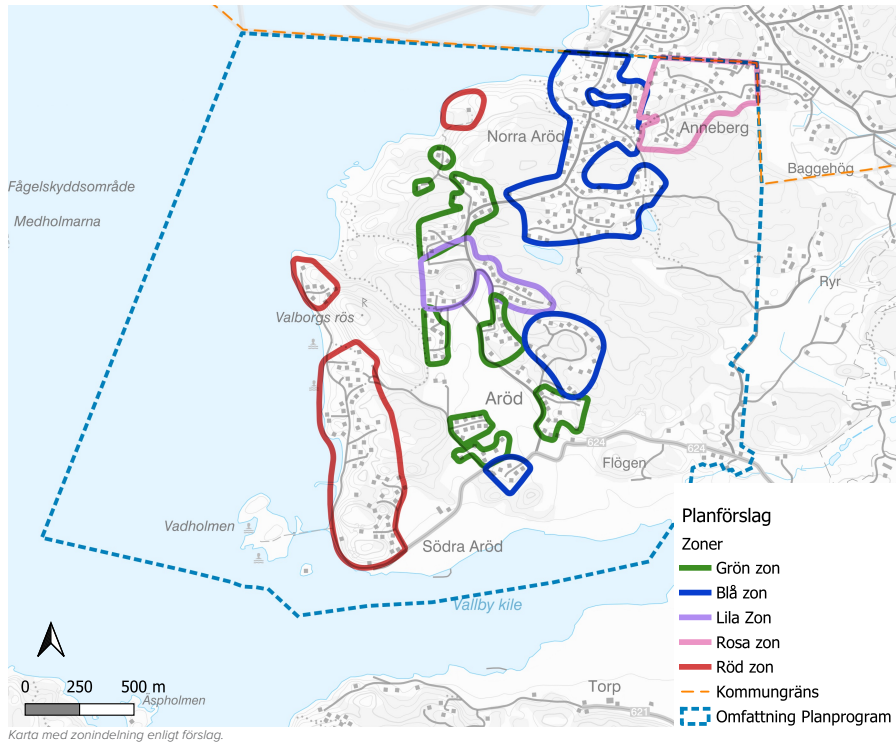
OMRÅDESANALYS OCH ZONINDELNING

Samtliga områden i Aröd präglas av närheten till havet samt av omgivande skogs- och naturlandskap. De redan exploaterade områdena, områden som omfattas av områdesbestämmelser och detaljplaner samt de som ingår i VA-utbyggnaden, har tagits med i analysen. Eftersom kommunen strävar efter att bevara den kustnära landsbygds karaktär i Aröd, har orörda natur- och jordbruksmarksområden i anslutning till befintlig bebyggelse lämnats utanför planprogrammets planförslag.

Aröd har utmaningar kopplade till vägarna, då större delen av området är tillgängligt enbart via statlig väg 624. Vägen har varierande bredd och är på flera sträckor smal och slingrande, vilket påverkar framkomlighet och trafiksäkerhet. Nordöstra Aröd, Anneberg, nås endast via en väg som sträcker sig genom Stenungsunds kommun.

Mot bakgrund av det befintliga planläget behöver möjligheterna till större byggrätter samt eventuell exploatering, exempelvis i form av enstaka nya tomter, prövas genom nya detaljplaner.

Områdena har kategoriserats utifrån deras potential för omvandling och förtätning. Varje zon präglas av vissa gemensamma förutsättningar. Indelningen omfattar fem zoner. Bedömningen utgår från i vilken grad nuvarande förhållanden möjliggör nya detaljplaner för större byggrätter eller enstaka nya tomter, eller om området helt saknar sådana förutsättningar.

GRÖN ZON

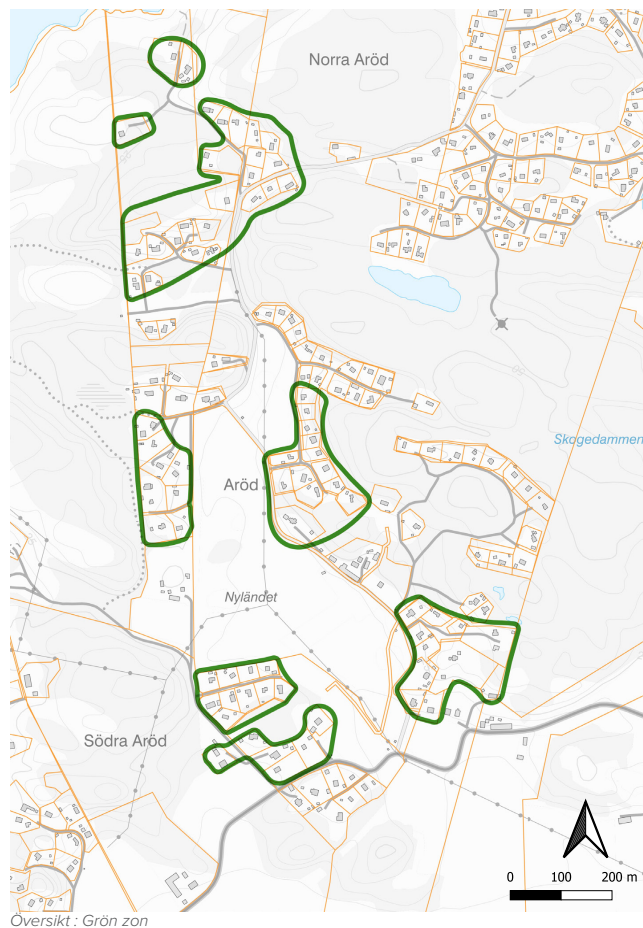
Området bedöms ha förutsättningar för att möjliggöra en prövning av försiktig omvandling samt viss kompletterande bebyggelse. Området nås via väg 624, med tillfartsvägar med relativt bättre lutning och framkomlighet jämfört med andra delar av Aröd. Närheten till det övergripande huvudvägnätet medför en bättre tillgänglighet för räddningstjänst, renhållning och annan samhällsservice än för andra delar av Aröd. Det är faktorer som är centrala vid bedömningen av möjligheten till att omvandla området.

Trots dessa positiva förutsättningar krävs förbättringar av trafiksäkerheten och framkomligheten längs väg 624 innan någon omvandling eller exploatering, exempelvis i form av enstaka nya tomter, aktualiseras.

Bebyggelsen i området uppvisar varierande karaktär och gestaltungsprinciper. För att säkerställa en långsiktigt hållbar och enhetlig utveckling bör ny bebyggelse anpassas till omgivande strukturer vad gäller volym, placering, materialval och färgsättning.

Mot denna bakgrund görs bedömningen att området kan vara lämpligt att prövas för en varsam utveckling i form av omvandling till permanentboende och/eller tillskapandet av enstaka nya tomter. Sådan utveckling bör prövas i samband med framtida detaljplanering, där frågor om tillgänglighet, teknisk försörjning, miljöpåverkan och landskapsbild hanteras samlat inom ramen för planprocessen. Delar av grön zon angränsar till och har höga naturvärden inom zonen, vilket också bör utredas vidare i framtida detaljplanering.

PROGRAMFÖRSLAG

Oversikt : Grön zon

BLÅ ZON

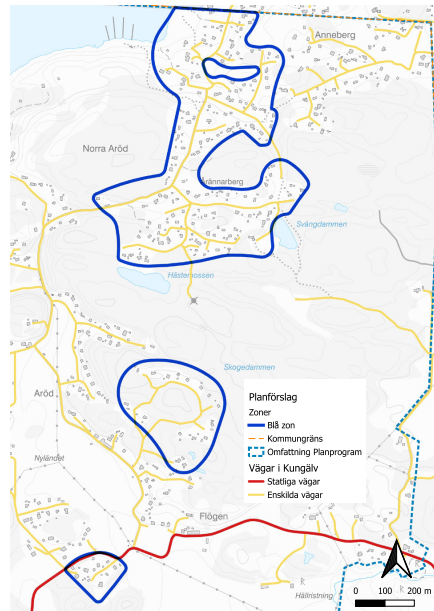
Blå zon erbjuder viss potential för fortsatt utveckling, särskilt i form av omvandling samt, i begränsad omfattning, ny bebyggelse med enstaka tomter. Området är i vissa delar redan relativt tätbebyggt, vilket skapar möjligheter att endast varsamt förstärka den befintliga strukturen. Den främsta utmaningen för utveckling inom zonen rör dock tillgängligheten, särskilt i den norra delen.

Här utgörs tillfarten till stora delar av området av en enda, smal och slingrande väg med kraftiga lutningar, vilket skapar sårbarhet vid trafikhinder eller akuta händelser. Eftersom detta är den enda vägen in och ut från området finns en betydande risk för att tillgängligheten helt blockeras vid en incident. För att möjliggöra en trygg och hållbar utveckling bör därför ytterligare vägförbindelser utredas, alternativt att det går att köra norrut via Stenungsunds kommun där nu det finns en bom.

Att planera en ny väg eller förbättra tillgängligheten på befintliga vägar skulle ha påverkan på både naturvärden och landskapsbild i området. Genomförandet kompliceras dessutom av att såväl mark som vägar till stor del är enskilda, vilket innebär att lösningar måste utredas noggrant även i nära samverkan med berörda fastighetsägare.

Det nordligaste området inom den blåa zonen är idag exploaterat, men har även geotekniska risker framförallt längs kustremsan. I den geotekniska utredningen från AWER (2023) anges att "ökad tillrinning kan öka erosionsskador och försämrade stabilitetsförhållanden" i detta kustnära område.

Det centralt belägna området i Aröd är placerat på en höjd och nås via en tillfartsväg med kraftig lutning, vilket påverkar framkomligheten negativt. För att möjliggöra omvandling samt eventuell etablering av ett mindre antal nya tomter, krävs förbättringar av vägstandarderna och framkomlighetsåtgärder som uppfyller

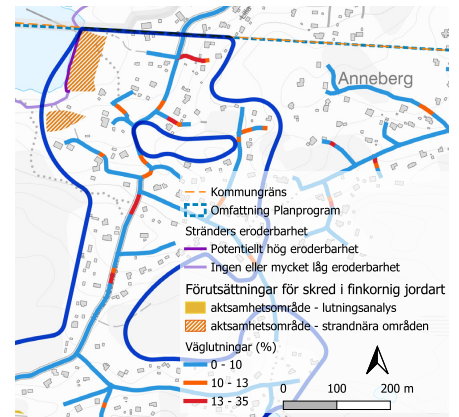

Översikt : Blå zon samt vägar

krav för samhällsservice och säkerhet.

I den södra delen av zonen, längs södra Arödsvägen, innebär topografin branta angränsningsvägar och framkomligheten kan vara begränsad för räddningstjänst och renhållning.

PROGRAMFÖRSLAG

Karta : Blå zon i norr

Karta : Blå zon - centralt läge i Aröd som ligger på en höjd

Mot denna bakgrund görs bedömningen att omvandling inom blå zon kan vara möjlig att prövas, förutsatt att tillgänglighetsfrågorna hanteras. Sådan utveckling bör prövas i samband med framtida detaljplanering, där frågor om framkomlighet för samhällsviktiga funktioner, tillgänglighet, teknisk försörjning, geotekniska förutsättningar, miljöpåverkan och landskapsbild hanteras samlat inom ramen för planprocessen.

Karta : Blå zon i söder

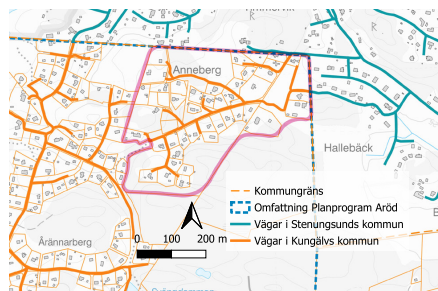
ROSA ZON

Den rosa zonen är ett område i den nordöstra delen av Aröd, som är exploaterat, och nås enbart via vägnätet i Stenungsunds kommun. I detta område finns även ett positivt planbesked från 2013, som anger att cirka 7 tomter kan provas, på fastighet Flögen 1:21. För att det ska bli möjligt att pröva detta område och då se vilken grad av exploatering som är möjlig, behöver bland annat vägfrågan utredas.

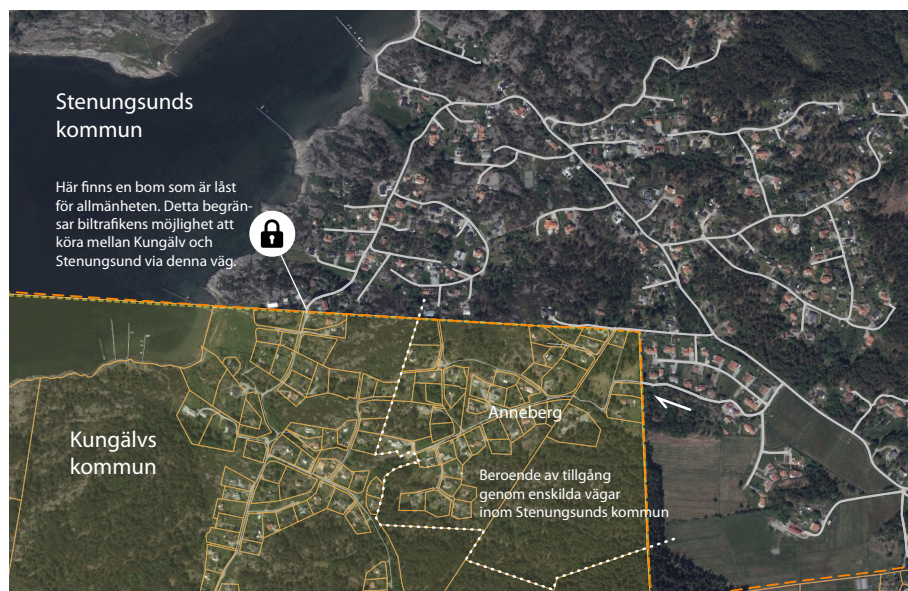
Under samrådsskedet med planprogrammet har synpunkter inkommit från Stenungsunds kommun med oro för ökad trafik genom det tätbebyggda området Timmervik, särskilt med avseende på trafiksäkerheten längs Timmerviksvägen.

En ökning av trafik bedöms vara svår att hantera med nuvarande infrastruktur. Utifrån vad som idag är känt finns därmed betydande utmaningar att genomföra en sådan utveckling. En omvandling bör därför föregås av en trafikutredning i dialog med angränsande Stenungsunds kommun samt med berörda intressenter kring vägnätet.

Mot bakgrund utifrån det som beskrivits ovan, kan den rosa zonen vara lämplig för en successiv omvandling samt viss ny bebyggelse, under förutsättning att nödvändiga åtgärder och utredningar kring vägnät genomförs. Sådan utveckling bör prövas i samband med framtida detaljplanering, där frågor om tillgänglighet, miljöpåverkan och landskapsbild hanteras samlat inom ramen för planprocessen.

Karta : Rosa zon

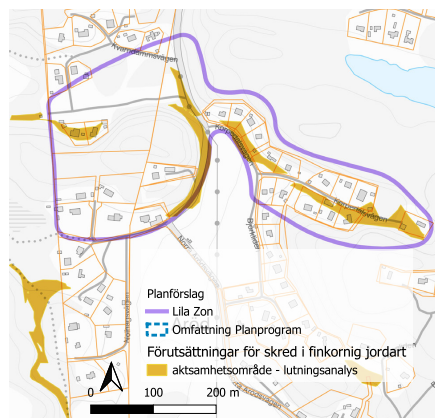
Karta : Bilden illustrerar hur Annebergområdet i Aröd nås via Stenungsunds kommun.

LILA ZON

Lila zonen omfattar ett område omgärdat av gröna zoner. Denna zon har många likheter och förutsättningar med den gröna zonen, men den har geotekniska utmaningar.

Den lila zonen är ett särskilt känsligt område, då den utgörs av ett riskområde med förutsättningar för skred i finkornig jordart, enligt SGUs karta för aktsamhetsområde. Den geotekniska rapporten från AWER (2023) rekommenderar att vid eventuell exploatering ska de geotekniska stabilitetsförhållandena för blivande förhållanden utredas mer detaljerat, särskilt i områden med lösare jordarter. Kvicklera har påträffats inom detta delområde och området har en central placering längs den enda huvudsakliga nord/sydliga vägen, vilket innebär att eventuella problem här kan få omfattande konsekvenser för tillgängligheten i hela området.

Mot denna bakgrund görs bedömningen att ny, tillkommande bebyggelse inom lila zon inte är lämplig. Däremot kan omvandling av redan bebyggda fastigheter övervägas, under förutsättning att geotekniska förhållanden noggrant utreds. Vid fortsatt planering bör särskild hänsyn tas till behovet av att skydda områdets karaktär, samtidigt som möjligheten till en begränsad och varsam utveckling av befintlig bebyggelse beaktas.

Översikt: Lila zon

PROGRAMFÖRSLAG

RÖD ZON

Området präglas av en stark landskapskaraktär med stort inslag av orörd natur och närhet till havet. Intentionen är att bevara denna unika miljö, som i dag domineras av naturens egna formationer såsom hav, berg, skog och öppna stråk. De mänskliga ingreppen i landskapet är få och varsamt integrerade, exempelvis en väg som följer markens naturliga topografi, enstaka bryggor och en träbro som förbinder fastlandet med en närliggande ö Vadholmen, samt ett begränsat antal bostäder med orientering mot havet.

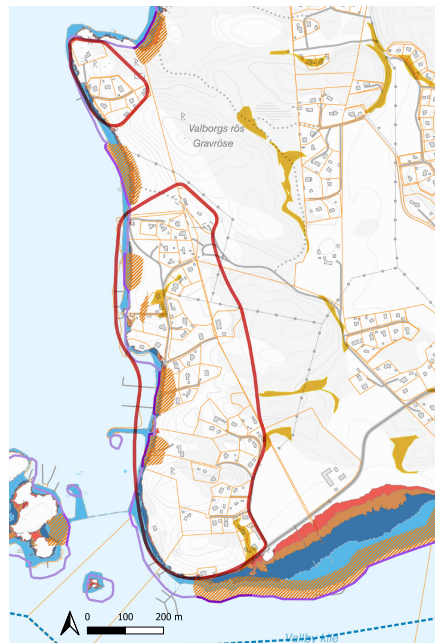
Vid omvandling eller ytterligare exploatering i området finns en påtaglig risk att den nuvarande landskapsbilden och det naturpräglade intrycket går förlorade. En ökad bebyggelse skulle kunna förändra områdets karaktär i grunden och motverka målsättningen om att bevara landskapets särdrag och rekreativa värden. Stora delar av området ligger också inom riksintresse friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård, där inga åtgärder får utföras som påtagligt kan skada riksintresset. Hela den delen av den röda zonen som finns i väster, ligger mindre än 300 meter från strandlinjen, vilket innebär att strandskyddsreglerna enligt miljöbalkens 7 kap. 13 - 18 h §§ är aktuella.

Kartering av avseende stigande havsnivåer visar att delar av tillfartsvägen i området närmast stranden (i väster men även den södra delen) kan komma översvämmas vid stigande havsnivåer. Flertalet vägar inom området är också mycket smala och branta.

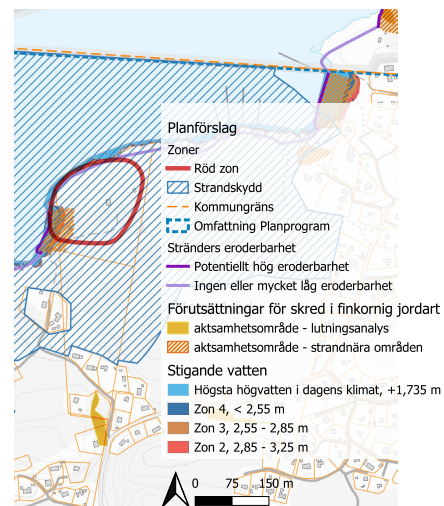
I denna zonen har det i PM för Geoteknik/Bergteknik bedömts att leran är extra sättningskänslig här samt att kvicklera har påträffats. På grund av att detta område är skredkänsligt kan i dagsläget inga tunga fordon köra här, såsom räddningstjänst och renhållning.

Enligt översiktsplanen ska kuststräckan ska vara oförändrad, d v s. inga nya avstyckningar eller tomter ska tillskapas här. Mot denna bakgrund och på grund av orsakerna beskrivet ovan såsom geotekniskt känsligt

område, översvämningsrisk, tillgänglighet samt att det finns höga naturvärden och friluftslivsintressen så föreslås varken nya tomter och inte heller omvandling inom denna zon. De områdesbestämmelser som finns inom denna zon kommer att vara kvar.

Röd zon i väster.

Röd zon i norr.

PROGRAMFÖRSLAG

Platsens förutsättningar /begränsningar	Beskrivning	Grön	Blå	Lila	Rosa	Röd
Väglutning	Aröds kuperade landskap försvårar att uppfylla grundläggande krav på väglutning för tillgänglighet med stora fordon, vilket är nödvändigt för samhällsviktiga funktioner vid eventuell ytterligare förtätning. De flesta vägar är privatägda, vilket innebär en utmaning kring ansvar och finansiering av åtgärder och drift.		●			●
Skredrisk	Ett PM för geoteknik/bergteknik har utförts och visar geotekniska utmaningar för området.			●		●
Klimatrisker/ Stigande vatten	Översiktlig kartering av klimatanalys indikerar att delar av tillfartsvägen samt markytor nära stranden kan översvämmas vid stigande havsnivåer.					●
VA-utbyggnad	I området pågår VA-utbyggnad , men den är inte färdigställd och driftsatt överallt i dagsläget.					●
Väg 624	Väg 624 är statlig och har lantlig karaktär med smala partier och skarpa kurvor. Omvandling och förtätning kräver stora investeringar i infrastrukturen.	●	●	●		●
Väg till Stenungsund	Ett område är kopplad via Timmerviksvägen i Stenungsund, med risk för överbelastning på vägen vid fortsatt omvandling/förtätning.				●	
Naturlandskap	Aröd har en stark landskapskaraktär med orörd natur och närhet till havet. Syftet är att bevara denna miljö där naturens formationer som hav, berg, skog och öppna stråk dominerar.	●	●	●	●	●

Tabellen redovisar en översiktlig sammanställning över områdets olika zoner, där varje zon har analyserats utifrån sina förutsättningar och utmaningar. Röda ifyllda markeringar indikerar att det inom aktuell zon finns aspekter som behöver beaktas och hanteras vid en eventuell omvandling.

PROGRAMFÖRSLAG

kan det vara möjligt att pröva omvandling, men det kommer behöva utredas i kommande detaljplaner.

ÖVERGRIPANDE GESTALTNINGSPRINCIPER

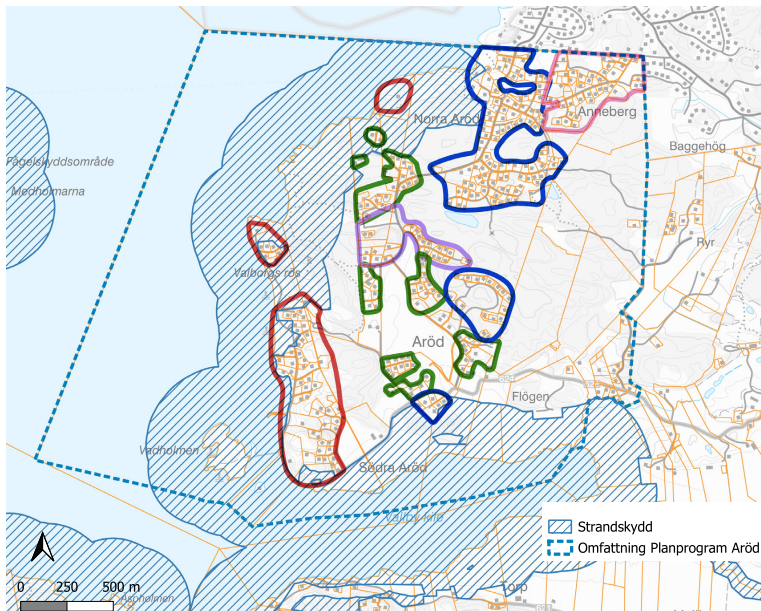
Området kännetecknas i hög grad av att bebyggelsen är varsamt anpassad till landskapets form och naturens unika egenskaper. För att bevara denna karaktär är det avgörande att framtida bebyggelse inte dominerar landskapsbilden. Befintlig natur bör i största möjliga mån bevaras.

I en framtida omvandling får bebyggelse i 1-2 våningar anses lämplig, vars placering ska ske med stor varsamhet i förhållande till natur, topografi och landskapsbild. Det är särskilt viktigt att inte bryta sammanhängande horisontlinjer i landskapet. Byggnader såsom huvudbyggnader, garage och förråd bör därför placeras i skyddade lägen längre in på tomten, snarare än i direkt anslutning till vägen.

Vid lokalisering av nya tomter ska hänsyn tas till befintliga vägar, terräng, naturvärden och viktiga siktlinjer. Nya byggnader ska integreras varsamt i terrängen och befintliga naturvärden ska i möjligaste mån bevaras. Såväl nya tomter som tillbyggnader bör samspela med befintlig bebyggelse. Sprängning och uppfyllnad bör undvikas för att minimera påverkan på landskapet.

Permanentbostäder skall vara tillgängliga för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga enligt gällande lagkrav.

Bebyggelsen i området uppvisar varierande karaktär och tillämpade gestaltungsprinciper. I fortsatt planering kommer saken att studeras mer i detalj per delområde och per tomt. För att säkerställa en långsiktigt hållbar och enhetlig utveckling bör ny bebyggelse anpassas till omgivande strukturer vad gäller volym, placering, materialval och färgsättning.

Karta : Zoner redovisade tillsammans med strandskyddat område.

STRANDSKYDDAT OMRÅDE

Ett flertal av zonerna ligger inom 300 meter från strandlinjen, vilket innebär att strandskyddsreglerna enligt miljöbalkens 7 kap. 13 - 18 h §§ är aktuella vid all ny planläggning. Strandskyddet är upphävt inom vissa områden där områdesbestämmelser eller detaljplaner gäller.

När ett område får en ny detaljplan återinträder normalt strandskyddet igen. Men om den nya planen omfattar samma område som den gamla och har samma användning, behöver strandskyddet inte återinföras.

Kommunen kan då besluta att strandskyddet fortsatt ska vara upphävt utan att tillämpa de särskilda reglerna i miljöbalken. Det rekommenderas dock att strandskyddet ska omfatta naturmiljöer som är tillgängliga för allmänheten och att det inte upphävs i framtida detaljplanering. Det kommer sannolikt oavsett om användningen är densamma, inte att vara möjligt att till skapa nya tomter, på grund av avsaknaden av särskilt skäl. Dessutom är det kommunens viljeinriktning, enligt översiktsplanen (ÖP 2010), där det anges att kuststräckan i Aröd ska vara oförändrad. Däremot

PROGRAMFÖRSLAG

AVVÄGNINGAR KRING FORTSATT EXPLOATERING

Aröd har i den gällande Översiktsplanen (ÖP 2010) beskrivits som ett område med möjlighet till försiktig komplettering av bostadsbebyggelse i några lägen. Inom planprogrammet finns det ett positivt planbesked och det finns önskemål från fastighetsägare att exploatera nya områden för bostadsbebyggelse.

I den beslutade planeringsstrategin 2024-06-13 av kommunfullmäktige så anges att områden som berör jordbruksmark eller områden som kan påverkas av klimatförändringar behöver utredas i ny översiktsplan avseende lämplig markanvändning. I arbetet med den nya översiktsplanen 2050 gäller en mer återhållsam inställning till nyexploatering i kustorterna.

I dagsläget finns inte möjlighet för nya utbyggnadsområden, de främsta skälen till detta är påverkan av landskapsbild och rekreation, trafiksäkerheten och framkomligheten längs väg 624 samt det medföljande ökade behovet av kommunal service såsom barnomsorg, hemtjänst, skolskjuts mm. Det finns ingen kommersiell service i form av matbutiker i Aröd, inte heller kommunal service i form av förskola eller skola.

Räddningstjänsten har i tidigare planärenden samt i detta planprogram framfört synpunkter om begränsade förutsättningar för räddningsinsatser i området, bland annat med hänvisning till avsaknaden av en planskild järnvägs korsning i Kode.

Trafikutredningen rekommenderar att mötesplatser anläggs längs väg 624. Detta bedöms vara både kostnadseffektivt och hastighetsdämpande, särskilt i jämförelse med en fullständig breddning av vägen. Detta möjliggör endast omvandling av befintlig bebyggelse samt enstaka avstyckningar inom redan bebyggda områden. Kommunen har dock inget väghållaransvar i området, eftersom samtliga vägar sköts av andra aktörer. Att ta över en väg som ligger långt från det kommunala vägnätet skulle innebära höga driftkostnader och praktiska utmaningar.

För att möjliggöra nybyggnation i oexploaterade delar av Aröd krävs mer omfattande åtgärder, såsom breddning av vägen. Det är något som inte anses ekonomiskt försvarbart i förhållande till det förhållandevis begränsade antalet nya bostäder som skulle kunna tillkomma.

I ett landsbygdsområde som Aröd kommer bilen troligtvis alltid vara första transportalternativet för många boende. Det kommer att vara svårt att uppnå ett större hållbart resande, då avståndet till frekvent kollektivtrafik är långt. Att utöka antalet boende i området går inte i linje med de strategiska mål som finns i kommunens Mobilitetspolicy (2023) som säger att ny bebyggelse i första hand ska utvecklas i kommunens huvud- och sekundärstråk, samt i serviceorter för att stödja en attraktiv kollektivtrafik.

I kommunens bostadsförsörjningsprogram (på samråd hösten 2025), anges att kommunen avser att växa i serviceorterna där befintlig infrastruktur, kommunikation och service finns. Som beskrivs under kapitlet Planeringsförutsättningar så saknas detta i Aröd och fokus på byggnation och tillväxt sker i närliggande ort Kode.

Under arbetet med planprogrammet har det framkommit i flera yttranden att bland annat området Dalsberg/Flögen har ett stort värde för rekreation. Det rör sig om ett större, sammanhängande skogsområde som genomslings av stigar från olika delar av Aröd.

Hela planområdet ligger inom riksintresse högexploaterad kust med hänsyn till de samlade natur- och kulturvärden som finns där. Stora delar av området ligger också inom för riksintresse friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård, där inga åtgärder får utföras som påtagligt kan skada riksintresset. Aröds karaktär som ett värdefullt rekreativt område med närhet till hav, natur och en rofylld omgivning bör bevaras.

I Aröd finns stora områden som omfattar inventerad jordbruksmark. Jordbruksmark har många värden för bland annat livsmedelsförsörjning, naturvård, landskapsbild, grön infrastruktur och kulturhistoria. På

nationell nivå finns Sveriges miljömål, där framför allt "Ett rikt odlingslandskap" definieras som att produktionsvärdena ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks. I den fördjupade strukturbilden för kustzonen anges att stärka och värna kustnära jordbruk för livsmedelsproduktion och för bevarande av öppna landskap. Det kan inte anses vara ett väsentligt samhällsintresse att bebygga jordbruksmark i kustlandskapet Aröd.

Det finns även kuperade och orörda skog- och rekreationsområden. Där finns höga naturvärden och även lågpunkter för ansamling av vatten. I området finns det ett flertal gröna korridorer som möjliggör spridning och förflyttning av växt- och djurarter mellan naturområden som annars riskerar att isoleras genom exploatering. Gröna korridorer utgör viktiga strukturer för att bevara den ekologiska sammanhållningen och motverka fragmentering av habitat.

Med hänsyn till områdets höga natur- och kulturvärden, den begränsade infrastrukturen och kommunala servicen samt kommunens långsiktiga mål för hållbar utveckling, föreslås inga nya utbyggnadsområden i Aröd inom ramen för detta planprogram.

PLANERINGSFÖRUTSATTNINGAR

PLANERINGSUNDERLAG	NATUR OCH REKREATION	TEKNISKA FÖRUTSATTNINGAR
STYRANDE DOKUMENT	JORDBRUKSMARK OCH VÄRDE- FULLT ODLINGSLANDSLANDSKAP	
FYSISK OCH SOCIAL MILJÖ	RIKSINTRESSEN OCH STRAND- SKYDD	
MOBILITET OCH TRAFIK	MARK, MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKER- HET	

PLANERINGSUNDERLAG

UTREDNINGAR

De utredningar som tagits fram för arbetet med planprogrammet är:

- Naturvärdesinventering, Naturcentrum AB, 2020-01-08
- PM Geoteknik/Bergteknik, AWER Geoteknik, 2023-05-31
- PM Aröd Trafikutredning, 2025-10-23

Övriga utredningar som tagit fram för arbete med bland annat VA-utbyggnad samt framtagande av ny översiktsplan.

- Aröd - konsekvensanalys för fornlämnningar, SWECO Environment, 2017-03-01
- Utredning av jordbruksmark, Kungälv kommun 2020, Naturcentrum AB, 2020-12-20
- Översvämningskartering Kungälv, WSP, 2023-05-02.

KOMMUNALA PLANERINGSUNDERLAG

Detaljplaner och områdesbestämmelser som finns inom planområdet.

Kode 290, 1482-P57 Kode 65, 14-SOL-1007	Kode 258, 1482-P96/12
Kode 66, 14-SOL-881 Kode 69, 14-SOL-971	Kode 68, 14-SOL-969
Kode 71, 14-SOL-1053 Kode 77, 14-SOL-1102	Kode 76, 14-SOL-1100
Kode 83, 14-SOL-1280 Kode A8, 14-SOL-487E	Kode 90, 14-SOL-1403

STYRANDE DOKUMENT

ÖVERSIKTSPLAN 2010

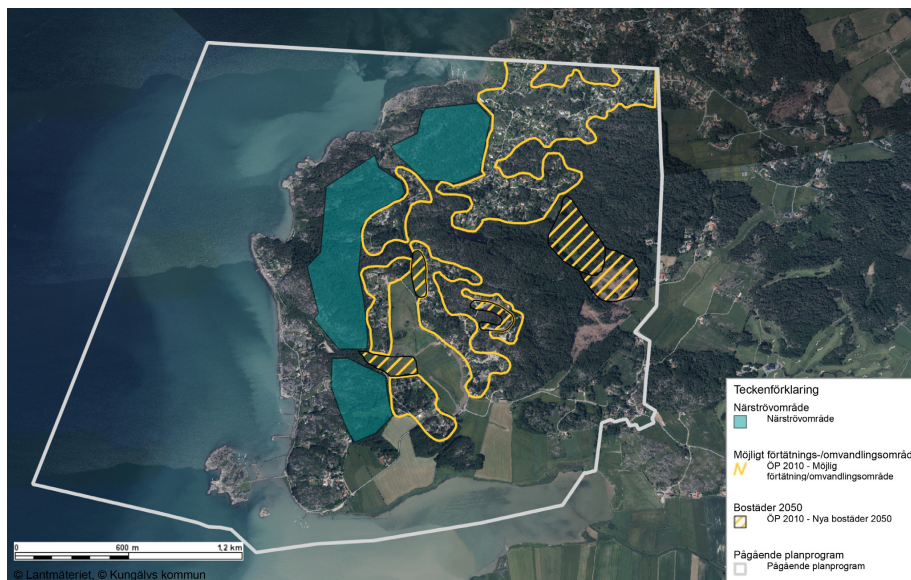
I Planeringsstrategin 2024 konstaterades att Översiktsplanen 2010 (ÖP 2010) är inaktuell i vissa delar och att en ny översiktsplan behöver tas fram. Arbetet med det pågår. ÖP 2010 gäller dock fram till att en ny översiktsplan vunnit laga kraft.

Aröd har i ÖP 2010 beskrivits som ett område med möjlighet till försiktig komplettering av bostadsbebyggelse i några lägen och det anges att gestaltning och placering av ny bebyggelse måste studeras utifrån

bland annat ortens karaktär samt terrängförhållanden.

Aröd är ett så kallat omvandlingsområde, d.v.s. ett fritidshusområde som mer och mer blir permanent-boende. I Kode finns närmsta service, och servicen i Kode har betydelse inte bara för de boende i Kode utan även för Aröd, Ödsmålsmosse/Rörtången och den kringliggande landsbygden.

ÖP 2010 anger vidare att det rörliga friluftslivet är en stor tillgång i Aröd både lokalt och för hela kommunen. Kuststräckan ska vara oförändrad, d v s. inga nya avstyckningar eller tomter ska tillskapas här.

Karta : Gällande ÖP 2010 som visar utpekade närströvsområde samt möjlig förtätning

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

DETALJPLANER

Med byggnadsplaner reglerades förr bebyggelse utanför staden. I Aröd finns flertalet byggnadsplaner framtagna 1953- 63 och en detaljplan från 1996. Gemensamt för dessa är att största tillåtna byggnadsarea är runt 60- 75 kvm. Och byggnadshöjder mellan 3- 3,5 meter för huvudbyggnad och strax under 3 meter för uthus.

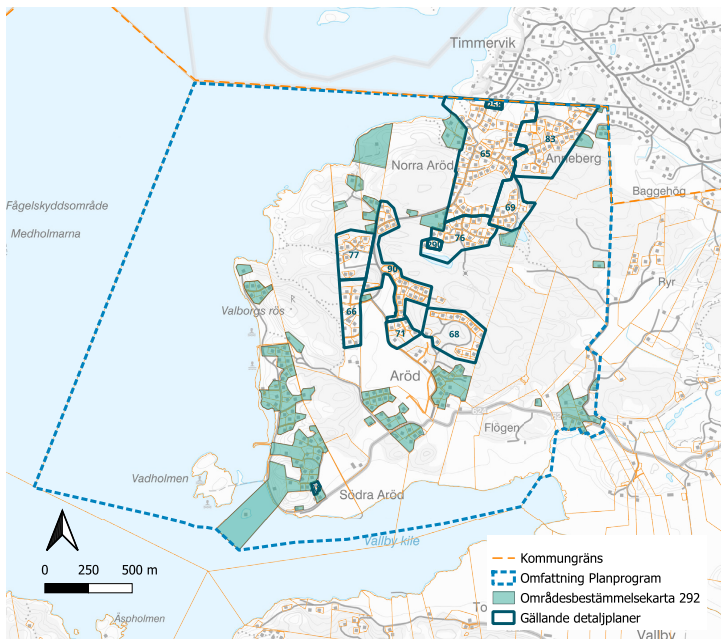
I området finns även en avstyckningsplan från 1947. Avstyckningsplaner användes mellan 1926-1947 för att visa hur marken skulle indelas utanför stadsplanlagt område. Prövningen inskränktes till att ta hänsyn till behovet av mark för lämpliga trafikleder och parker samt se till att ledningar kunde anordnas. I avstyckningsplan A8 i Aröd är området markerat som kvarter. I avstyckningsplaner gjordes ingen prövning av om marken ur översiktlig plansynpunkt var lämplig att bebyggas eller inte.

Byggnadsplaner och avstyckningsplaner gäller idag som detaljplaner. Dessa planer har inte längre någon genomförandetid.

I Aröd finns även en detaljplan från 2001, nr 290 på kartan, med syfte att utöka byggnadsytan för befintliga fritidsbostäder. Enligt planändringsbegäran skulle fastigheterna inte nyttjas som åretruntbostäder. Planområdet omfattar tre fastigheter vars byggrätt skiljer sig från övrig reglering inom Aröd. Här är högsta sammanlagda byggnadsarea 140 kvm, varav huvudbyggnad 110 kvm.

BOSTADSFÖRSÖRJNINGSPROGRAM

Det pågår ett arbete med att ta fram ett bostadsförsörjningsprogram, programmet var ute på samråd hösten 2025. Syftet med programmet är att redogöra för kommunens bostadspolitik samt vilka åtgärder som behövs för att möjliggöra att bostadsförsörjningen i kommunen förbättras i syfte att verka för resultatmålet att kommunens verksamhetens kvalitet och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner.

Karta : Gällande detaljplaner och områdesbestämmele i Aröd

OMRÅDESBESTÄMMELSER

Inom området gäller områdesbestämmelser för Aröd, Flögen och del av Knaverstad som vann laga kraft 2001-09-13. Syftet var att bevara området som fritidshusområde, begränsa byggyta samt att motverka permanentning. Områdesbestämmelserna är ett planinstrument, som kommuner kan använda för att reglera mark- och vattenanvändning. Ytbestämmelser innebär inte att markägare garanteras byggrätt och ger inte kommunen någon rätt att lösa in mark. Vid bygglovsprövning återstår att bedöma förändringens

lämplighet.

Bestämmelser för storlek är en huvudbyggnad om högst 100 kvm byggnadsarea samt ett uthus om högst 35 kvm byggnadsarea. Högsta tillåtna byggnadshöjd för huvudbyggnad är 3,5 meter och för uthus 2,5 meter.

De fastigheter där lov hade lämnats för permanentus vid tiden för områdesbestämmelsernas framtagande omfattas inte av områdesbestämmelserna.

Kommunen avser att huvudsakligen växa i serviceorterna där befintlig infrastruktur, kommunikation och service finns. Ett varierat utbud av hustyper och bostäder med olika upplåtelseform bör eftersträvas inom kommunen. Detta för att människor med olika preferenser och ekonomiska möjligheter ska kunna bo i alla kommundelar.

Till följd av hög tillväxttakt och omfattande utbyggnadsplanering behöver kommunen stärka markberedskapen i syfte att säkra genomförbarhet i samklang med kommunens framtida behov. Kommunens markresurs behöver användas effektivt i syfte att möta krav på bland annat kommunal service till följd av förväntad befolkningstillväxt, men även i syfte att tillvarata höga kultur- och naturmiljövärden.

Handlingsplan för bostadsförsörjningen (från samråds-handlingen hösten 2025):

1. Befolkningsökningen bör inte överstiga 1,5% över tid. Bostadsbyggnationen under perioden bör främst ske inom kommunens utpekade serviceorter och i centralorten.
2. Ny bebyggelse bör tillkomma i anslutning till befintlig bebyggelse. Denna bör ske med förtätning, fokuserat på attraktivitet i befintliga miljöer med anslutning till befintlig infrastruktur så som hållplats för kollektivtrafik, gång- och cykelstråk, VA, eldistribution etc.
3. Bostadsbebyggelse bör lokaliseras med god tillgänglighet och närhet till service, förskola/skola och rekreationsområden för att främja att rörelse kan ske till fots eller med cykel.
4. Inom serviceorterna eftersträvas blandande upplåtelseformer och varierande hustyper.
5. Boendemiljöer ska vara attraktiva, trygga och främja hälsa och ökad gemenskap samt vara inkluderande.

MOBILITETSPOLICY

Tillväxten inom Kungälv kommun i närtid som på längre sikt kommer ställa nya krav att befintlig in-

frastruktur används effektivt. I kombination med kommunala, regionala och nationella mål om ökad hållbarhet inom miljö, transport och bebyggelse finns ett behov av att tänka efter, och även tänka nytt, kring hur trafiken ska planeras i Kungälv kommun. För att Kungälv kommun ska kunna bidra till att uppsatta mål uppfylls (nationella, regionala och kommunala) har en strategiskt inriktad mobilitetspolicy tagits fram. Mobilitetspolicyen sträcker sig till år 2030 och behandlar mål för cykel- och gångtrafik, kollektivtrafik, biltrafik samt parkeringar kopplade till dessa färdslag.

Övergripande mål är att öka andelen hållbara resor i kommunen, att ny bebyggelse ska stödja en välutbyggd och attraktiv kollektivtrafik genom att i första hand utvecklas i huvud- och sekundärstråk samt i serviceorter, öka trygghet, säkerhet och tillgänglighet i trafikmiljöer samt i anslutning till kollektivtrafik och ökad samnyttjande av trafikslag.

FÖRDJUPAD STRUKTURBILD FÖR KUSTZONEN

Dokumentet är en gemensam överenskommelse mellan olika kommuner, kring hur kust- och havsområdet mellan Kungsbacka i söder och Uddevalla i norr ska utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt. Den fördjupade strukturbilden för kustzonen enas kring olika

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

element i kustzonens framtida struktur.

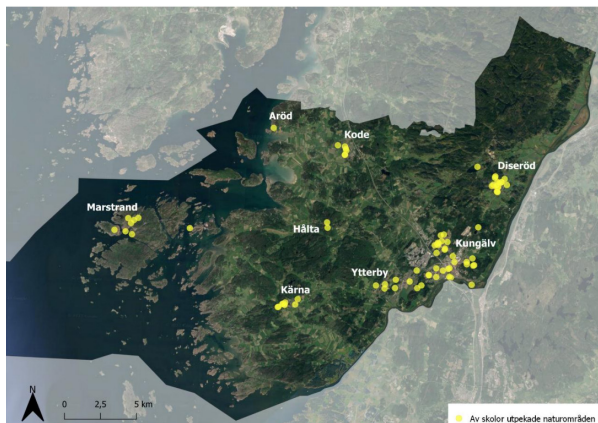
Inriktningen är att:

- Skärgårdssamhällens och den kustnära landsbygds karaktär och identitet ska tas tillvara
- Utveckla levande samhällen där människor kan bo och verka hela året
- Satsa på hållbara maritima näringar som bidrar till värdeskapande och sysselsättning i kustzonen
- Att skapa en tillgänglig och attraktiv skärgård och kustzon för närrekreation, friluftsliv och turism
- Att stärka och värna kustnära jordbruk för livsmedelsproduktion och för bevarande av öppna landskap
- Att använda havet och kusten på ett långsiktigt hållbart sätt som bidrar till ekosystem i balans

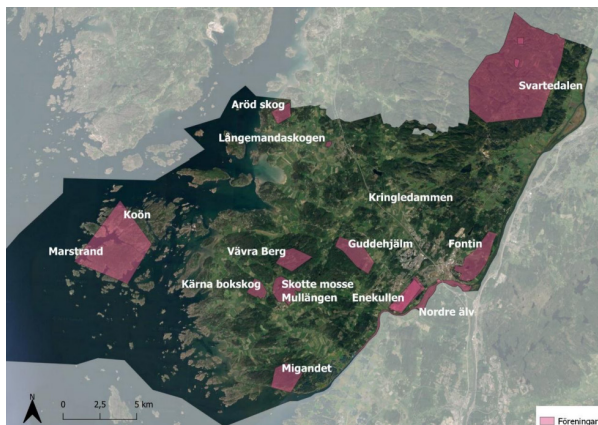
AGENDA 2030

I arbetet med Planprogram Aröd har förvaltningen beaktat de globala målen "Agenda 2030". De globala delmål som främst berör utvecklingen är punkt 11. Hållbara städer och samhällen, punkt 13. Bekämpa

De naturområden som skolor använder för pedagogisk verksamhet och friluftsliv. Utdrag ur rapport: Naturvårds- och friluftslivsplan, Del 1 – Natur och friluftsliv i Kungälv kommun, 2025

Geografisk spridning av naturområden som används av föreningar med fokus på höga naturvärden och god tillgänglighet. Utdrag ur rapport: Naturvårds- och friluftslivsplan, Del 1 – Natur och friluftsliv i Kungälv kommun, 2025

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

klimatförändringarna och punkt 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Kommunen ska möjliggöra och underlätta för företag och invånare att skapa ett mindre klimatavtryck samt minska utsläpp av koldioxid. Stadsplanering och utveckling ska skydda våra hav och vatten, bevara vår landsbygd och skapa grönnare stadsdelar och förebygga klimatförstörelsen. Hänsyn har tagits till dessa mål och i det fortsatta planarbetet kommer positiv och negativ påverkan på Agenda 2030:s delmål att utvärderas och tas hänsyn till i våra vägval.

NATURVÅRDS- OCH FRILUFTSLIVSPLAN

Under sommaren 2025 antogs en ny naturvårds- och friluftslivsplan av Kungälv kommun. Planen syftar till att bland annat förbättra kommunens arbete med miljö- och friluftsmål och pekar även ut viktiga natur- och friluftsområden. För att bistå inom den fysiska planeringen har även de kommunala hänsynsnivåerna uppdaterats. Genom hänsynsnivåerna tar kommunen ställning till var det inte är lämpligt att exploatera utifrån höga natur- och/eller friluftsvärden. Hänsynsnivåerna är tregradig skala som baseras på ett antal kriterier, bedömning för vardera hänsynsnivå redovisas nedan.

- Hänsynsnivå 1: Ny exploatering får ej förekomma med hänsyn till de mycket höga naturvärdena. Exploatering i närheten får ej ske så att natur- eller friluftslivsvärden hotas genom indirekta effekter.
- Hänsynsnivå 2: Omfattande exploatering får ej förekomma och mindre omfattande exploatering bör ej förekomma med hänsyn till de höga natur- och/eller friluftslivsvärdena. Exploatering i närheten skall ske med hänsyn till naturvårds- och friluftslivsvärdena.
- Hänsynsnivå 3: Vid all exploatering skall iaktas försiktighet med hänsyn till naturvärdena.

FYSISK OCH SOCIAL MILJÖ

BEBYGGELSE OCH LANDSKAP

För närvarande finns det cirka 360 bostäder inom programområdet, varav hälften bedöms vara permanentbostäder och hälften fritidsbebyggelse. De flesta sträcker sig längs västra kusten, i Arödsdalen och i Norra Aröd/ Anneberg.

Under tidigt nittonhundratals byggdes några sommarhus på Aröd, men under 1950- och 1960-talet upprättades de flesta byggnadsplaner och många av husen tillkom under denna tidsperiod.

Området omfattar kust-, jordbruks- och skogsmiljöer. Bebyggelsen är ofta samlad i grupper och består främst av fritidshus i mindre skala. Här finns även enstaka större bostadshus och gårdar. Många av husen är väl anpassade till områdets topografi och smälter in i landskapet utan att dominera det.

Naturen varierar genom hela området. Södra Aröd är flackt och definieras av stora ytor av odlingslandskap medan kustområdet utgörs främst av berg i dagen. Området är delvis stark kuperat och vägarna är smala. Det finns stora sammanhängande naturområden som sträcker sig utanför programområdet.

SAMHÄLLE, SERVICE OCH MÖTESPLATSER

Inom området finns några målpunkter så som Aröds badplats samt en tillgänglighetsanpassad badplats (Vadholmen) och småbåtshamnar i Södra Aröd. Det finns även en del utsiktspunkter och stigar som har stor betydelse för Aröds friluftsliv. Strax utanför programområdet ligger Kungälv-Kode golfklubb.

I Aröd finns inget serviceutbud. Närmaste butik och service finns i Solberga, cirka 5 km bort. Större utbud finns i Kode, som ligger cirka 8 km bort. Kode är serviceort för Aröd med skola, förskola och äldreboende.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

BEFOLKNING

Cirka 386 personer står skrivna inom planområdet Aröd (våren 2025). Åldersgruppen mellan 55-64 år är störst med 91 personer. Därefter följer åldersgruppen 75-84 år och 65-74 år.

MOBILITET OCH TRAFIK

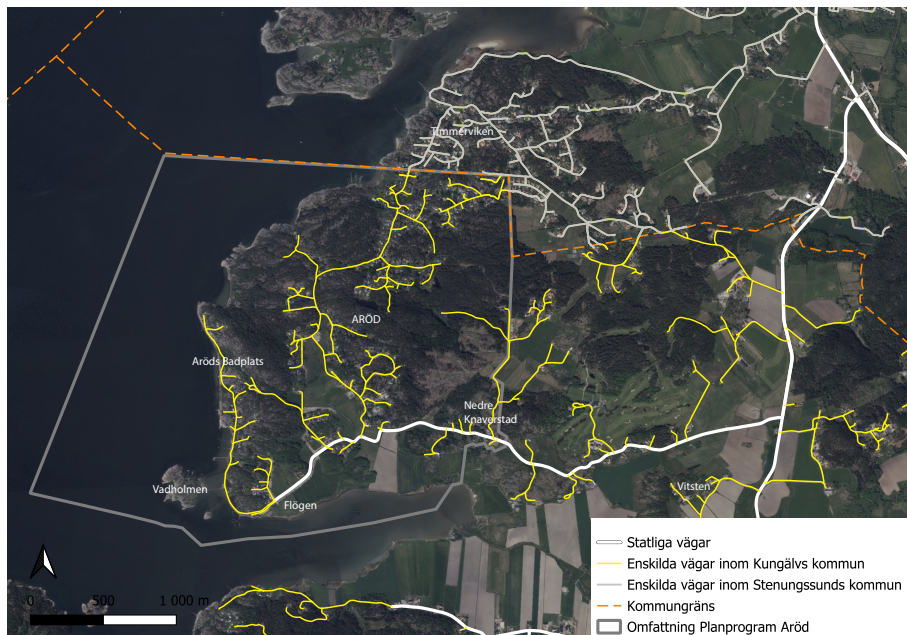
BILVÄGAR OCH TRAFIKFÖRHÅLLANDEN

Huvudtillfartsvägen från Kode till Aröd är väg 624 och väg 616 som ägs och underhålls av Trafikverket.

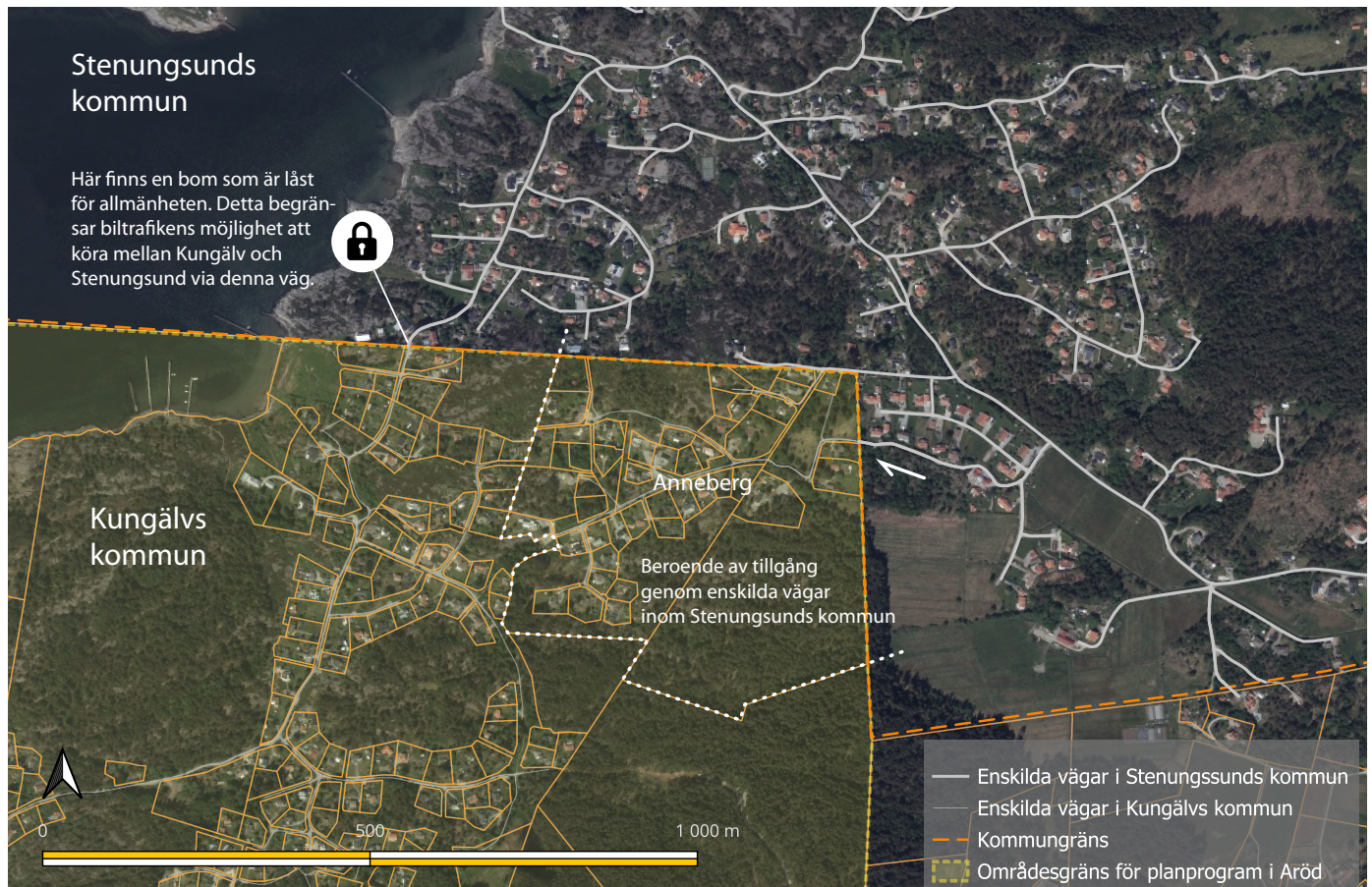
Väg 624 som sträcker sig från Kungälv Kode golfbana till den kommunala badplatsen är smal och varierar i sin bredd från 5,5 meter till sektioner som är delvis smalare än 4 meter. I dagsläget kan inte en bil och buss mötas på stora delar av sträckan. Övriga vägar i området är enskilda som förvaltas av vägföreningar och samfälligheter. Kommunen är inte vägghållare för några vägar i området.

Norra Aröd har även vägar som nås genom Stenungsunds kommun. Det finns en mindre väg mellan Timmervik (Stenungsund) och Norra Aröd. Framkomligheten på vägen är dock begränsat på grund av en vägbom. Nordöstra Aröd (Anneberg) har en väg som endast ansluter från Stenungsunds kommun.

En trafikutredning har tagits fram vars syfte var att ta fram olika förslag på utformning av väg 624 som tillåter olika grader av exploatering i området. Slutsatser och rekommendationer av utredningen, finns under kapitlet programförslag.

Karta : Vägghållare till och i Aröd

Karta : Vägkoppling mellan Norra Aröd och Stenungsund

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

VÄGLUTNING

Väg 624 är statlig men har en lantlig karaktär med varierande bredd, ofta inslag av smala partier och skarpa kurvor. Lutningen på denna väg bedöms dock vara relativt acceptabel för servicetjänster och annan trafik.

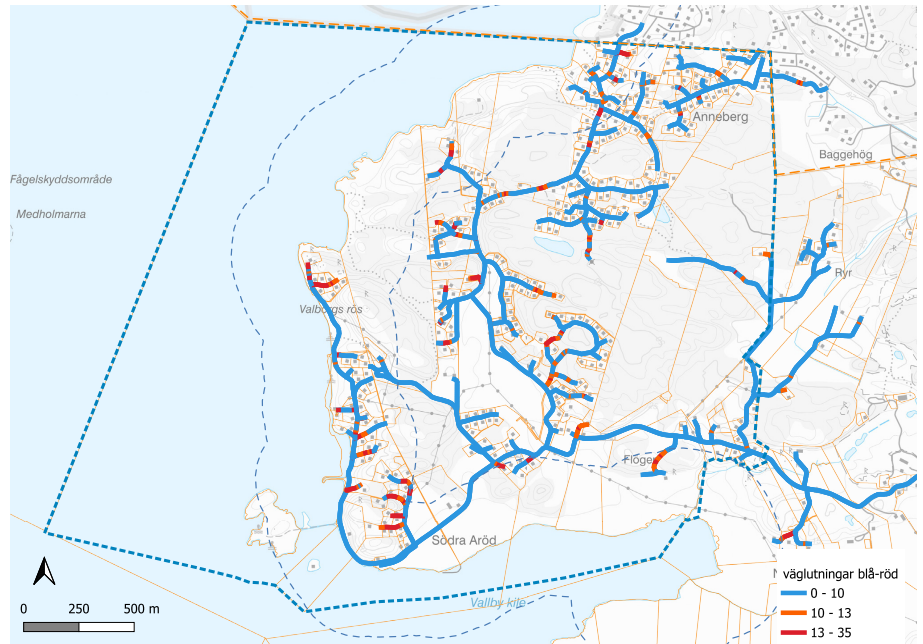
Inom Aröd är terrängen relativt kuperad. Detta innebär en utmaning när det gäller att säkerställa goda och säkra förbindelsevägar till de olika exploaterade områdena. Huvudvägen som ansluter till väg 624 och löper i nord-sydlig riktning genom det centrala Aröd har på vissa sträckor mycket hög lutning, ibland över 10-15 %. Denna väg förgrenar sig vidare till högre belägna tomtkluster, där lutningen blir ännu brantare.

Den kuperade terrängen och vägnas karaktär är typisk för en lantlig landskapsbild, och området används idag främst som fritidsområde. För att möjliggöra en framtida omvandling krävs att området är tillgängligt och säkert. Det ställer krav på genomförande av åtgärder som skapar de förutsättningar som samhällsviktiga servicefunktioner kräver.

Räddningstjänsten BORF ställer i detta sammanhang, krav på att större vägar inte får ha en lutning som överstiger 8 %, för att säkerställa räddningstjänstens tillgänglighet. Avstånd mellan byggnadens angreppspunkt (utgörs vanligtvis av byggnadens entré) och räddningstjänstens uppställningsplats bör vara högst 50 meter. Vägarna behöver därför prioriteras för att säkerställa god tillgänglighet, vilket även gäller för andra räddningsinsatser, såsom ambulans.

I samband med utbyggnaden av VA-nätet i området har vissa tillfälliga åtgärder vidtagits, såsom anläggning av en provisorisk räddningsväg, för att underlätta framkomligheten för större arbetsfordon. Dessa åtgärder är dock av tillfällig karaktär och kommer att tas bort eller återställas när VA-projektet är slutfört. Därför kan de inte betraktas som permanenta lösningar.

I kommunens avfallsföreskrifter ställs ett flertal krav på nya vägar såsom att det ska vara 3,5 meter breda

Karta : Väglutningar (i procent) på vägarna i Aröd.

och ha en fri höjd på 4,7 meter där renhållningsfordon framförs och växtligheten får inte inskränka vägbredden. Det ska även vara en maxlutning på 6 % för vägar där renhållningsfordon framförs, lutningar över den procentgränsen är problematiska för renhållningen ur arbetsmiljösynpunkt när de ska säkerställa att hämtning av avfall ska fungera året om. Vid återvändsgata ska det finnas vändmöjligheter.

Med hjälp av en 3D-markmodell från Kungälv kommun, baserad på flygburen laserskanning genomförd

i april 2022, har en övergripande väglutningskarta tagits fram som illustrerar väglutningen i området på befintliga vägar. Kartan visar att det finns flera partier med kraftig lutning på 10 % eller mer.

GÅNG OCH CYKEL

I dagsläget finns inga gång- och cykelvägar i Aröd. Bilister och stora fordon förväntas samverka med cyklisterna och gående på gatorna.

BIOTOPSKYDD OCH VÄRDEELEMENT

Cirka 99 objekt i inventeringsområdet bedömdes omfattas av generellt biotopskydd enligt miljöbalken 7 kap 11§ och förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken. Objektet utgörs främst av stenmurar, diken, allé, odlingsrösen, småvatten och åkerholmar. Diken och stenmurar utgörs av linjeobjekt vilka i flera fall kan vara sammanhängande.

I inventeringsområdet noterades cirka 72 värdeelement. Värdeelementen utgörs till största del av grova lövträd och hålträd av främst ek men även av skogsalm, bok och sälg. Andra värdeelement som noterades under inventeringen var eklågor, stenmurar utanför jordbruksmark, mindre dammar och en stensatt källa.

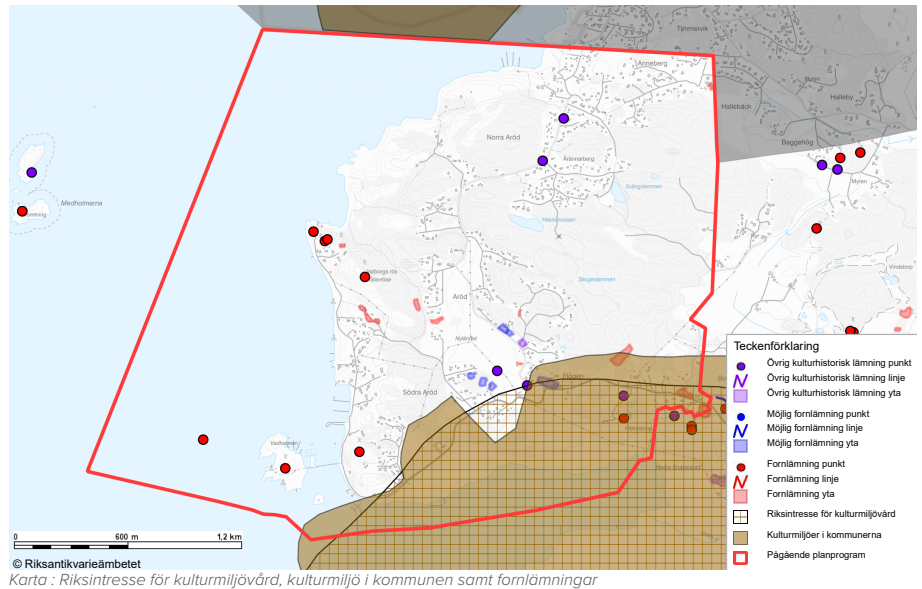
REKREATION

Det finns stora områden i Aröd som används för rekreation och friluftsliv. Det finns två utpekade badplatser, Vadholmen och Aröds badplats. Det finns även vandringleder och utsiktspunkter.

I princip alla obebyggda områden har betydelse för närrökreation men en del terräng är svårframkomlig på grund av brant topografi. Det finns ett nätverk av stråk som dels består av mindre vägar och dels av stigar på de mer eller mindre skogklädda bergen. Dessa stråk utgör stommen för det rörliga friluftslivet och används för promenader.

De kuperade delarna (bergen) längs kusten har viss betydelse som strövmråde för boende i Aröd, men de är kuperade och fungerar främst som genomkorsningsområden på väg till stranden. Flögenskogen öster om Arödsdalen är mindre kuperad jämfört med kustbergen och är därför värdefullt för rekreation.

Kusten runt halvön är även målpunkt för många båtägare som har båtplats längs någon av de många bryggorna.

KULTURMILJÖ

Södra Aröd är en del av Vallby kile, som utgör riksintresse för kulturmiljövård Solberga-Ödsmål och är även utpekad i kommunens kulturmiljöprogram för Solberga - Vallbysläätten, Solberga socken. I kulturmiljöprogrammet nämns att olika tiders byggnadstyper finns representerade såsom den sambyggda längan, framkammarsstugan, det västsvenska dubbelhuset, salsbyggnaden och senare villatyper. Aröd 4:6 utgör ett välbevarat exempel på arkitektur från 1890-1910 och omges av ett fint kulturlandskap med bl a ekskog. Det finns även lämningar efter en kvarnanläggning i området.

Kända fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar finns främst i ett bälte diagonalt genom halvön. I samband med utbyggnationen av VA har bland annat konsekvensanalys för fornlämningar genomförts inom delar av planprogramområdet. I rapporten pekas potentiella boplatsoområden ut och beskriver att arödsområdet uppvisar lämningar efter människor från olika tider och i området finns fynd från stenålder, bronsålder, järnålder och medeltid. Under stenålder stod delar av landskapet under vatten varför boplatser kan hittas en bit från dagens strandlinje.

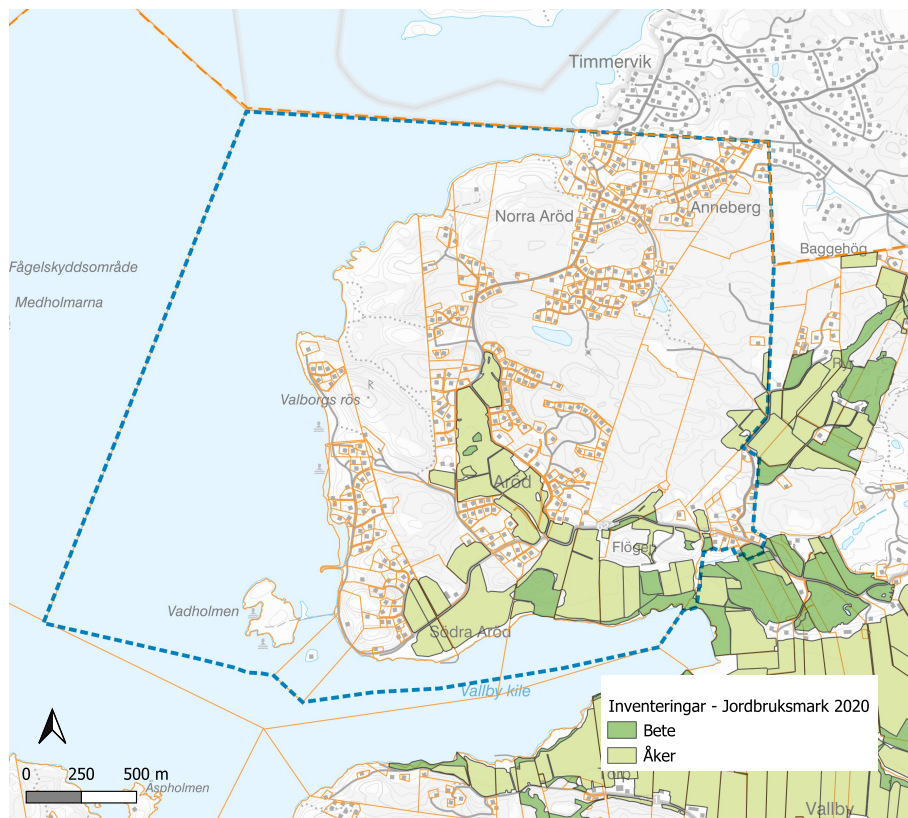
JORDBRUKSMARK OCH VÄRDEFULLT ODLINGSLANDSKAP

Stora delar av södra Aröd karakteriseras av öppet landskap, där de finns ett flertal stora områden som klassas som jordbruksmark. Med jordbruksmark menas både åkermark och betesmark.

År 2020 tog Kungälv kommun i samarbete med Naturcentrum AB fram en utredning av jordbruksmark.

I rapporten, "Utredning av jordbruksmark, Kungälv kommun 2020", dat. 2020-12-20" ingår området Aröd som "kustslätter". Det innebär att stora delar av marken är både högt klassad sedan tidigare, som särskilt värdefull åkermark. Även de relativt stora åkerskiftena talar för höga produktionsvärden. En stor del av odlingsmarkerna ingår också i utpekade landskap med höga natur- och kulturmiljövärden. Jordbruksmarkens värden bör här prioriteras och bebyggelse bör endast tillkomma i mycket begränsad omfattning.

Enligt 3 kap. 4 § miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark endast bebyggas för att tillgodose väsentliga samhällsintressen om detta behov inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk.

Kartan visar Jordbruksmark 2020 enligt "Utredning av jordbruksmark, Naturcentrum AB, 2020-12-20".

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Inom programområdet är det särskilt de södra delarna av området som pekats ut som värdefull och ingår i ett område som är utpekats som Värdefullt odlingslandskap, en bevarandeplan framtagen av Länsstyrelsen, Bohusläns museum och Naturcentrum, 1992.

I denna går att läsa att området omfattar det vidsträckta och bördiga jordbrukslandskapet innanför Vallby och Ödsmåls kilar. Det är ett sammanhängande och säregnet slättområde med en landskapsbild som har få motsvarigheter i regionen. Området kring Vallby kile och Vallby å är i ringa utsträckning påverkat av bebyggelse. Åkermarker dominerar kraftigt men vid ett flertal gårdar i området finns vackra och välbevarade betesmarker. Vid södra Aröd finns ett fint kulturlandskap med bl.a. ekskog.

RIKSINTRESSEN OCH STRANDSKYDD

Arödshalvöns kustnära delar ligger inom riksintresse för friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård samt även inom strandskydd. Hela halvön ligger inom riksintresse kustområde.

RIKSINTRESSE FRILUFTSLIV

Programområdet omfattas delvis av riksintresse för friluftsliv, enligt miljöbalken 3 kap 6 § (Södra Bohusläns kust). I Länsstyrelsens värdebeskrivning anges att riksintresseområdet är ett av de mest besökta friluftsområdena i landet och att det även är ett betydande mål för internationell turism. Området är ett utpräglat skärgårdslandskap med stor variation som sträcker sig från Lysekil i norr till Göteborgs norra skärgård. Landskapet beskrivs ha stora skönhetsvärden med botaniska, zoologiska och geologiska kvaliteter som berikar upplevelsen i landskapet. Området har mycket goda förutsättningar för friluftsaktiviteter så som bad, segling, strövtåg, fritidsfiske med mera.

Kartan visar värdefulla odlingslandskap enligt bevarandeplan för Göteborg och Bohuslän

RIKSINTRESSE NATURVÅRD

Programområdet omfattas delvis av riksintresse för naturvård, enligt miljöbalken 3 kap 6 § (Hakefjorden-Marstrandsfjorden-Sälöfjorden). I riksintressets värdebeskrivning beskrivs området som ett rikt, varierat kustområde med stora naturvärden samt stora värden för friluftslivet. Här finns stora sammanhängande lövskogsområden och välutvecklade betade havsstrandängar, högproduktiva grundbottenområden och viktiga rast- och övervintringsområden för fågel-

livet. Området är också av stort geologiskt intresse. Området har betydande värden bland annat knutna till den marina miljön, skärgårdslandskapet och anslutande odlingsmarker och lövskogar. Inom riksintresseområdet finns framstående exempel på kustjordbruk där naturförutsättningarna i samspel med människans påverkan gett upphov till miljöer med mycket höga naturvärden.

RIKSINTRESSE KULTURMILJÖVÅRD

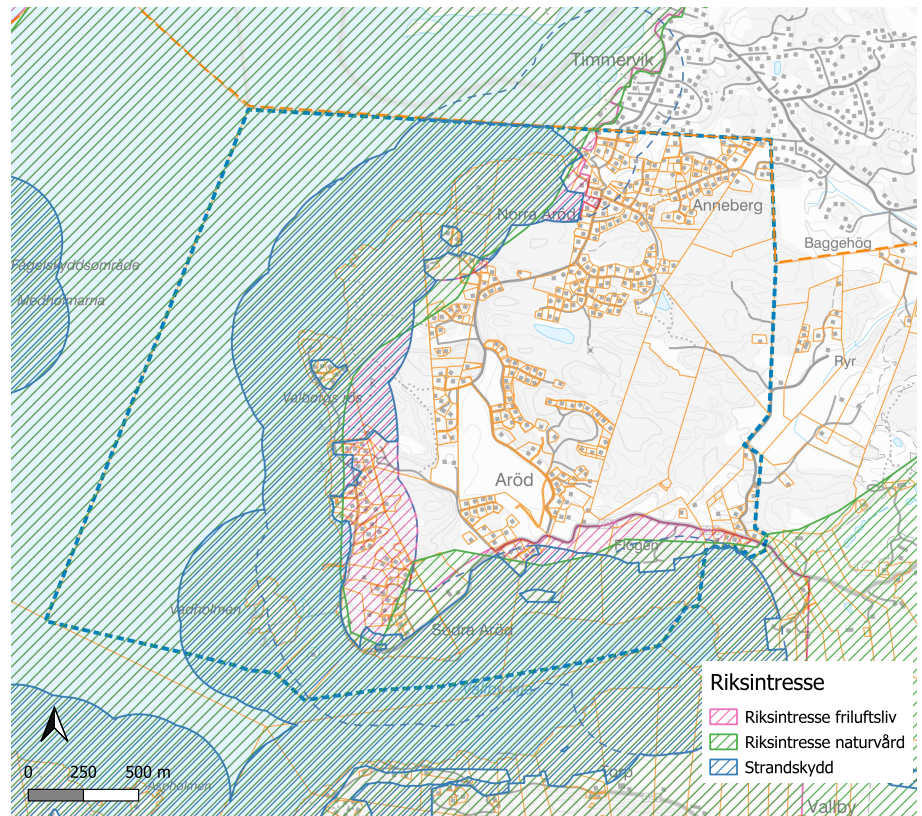
Stora delar av Södra Aröd ingår i riksintresse för kulturmiljövård, enligt miljöbalken 3 kap. 6§. Motiveringen bakom det är det stort odlingslandskap i kustområde, där olika förhistoriska lämningar tillsammans med utskiftad jordbruksbebyggelse bildar ett för Bohuslän representativt öppet och betat kulturlandskap. Där finns bebyggelse från 1700- till 1900-talet; främst utskiftade kringbyggda gårdar från 1800-talets senare del och fornlämningar från skilda tidsperioder.

RIKSINTRESSE HÖGEXPLOATERAD KUST

Hela programområdet ligger inom riksintresse högexploaterad kust och omfattas av särskilda hushållningsbestämmelser enligt miljöbalkens 4 kap. 1§ och 4§. Områden utpekade enligt 4 kap MB är i sin helhet av riksintresse med hänsyn till de samlade natur- och kulturvärden som finns där. Exploatering eller andra ingrepp i miljön får endast komma till stånd om det kan ske utan att påtagligt skada riksintresseområdets natur- och kulturvärden. Bestämmelserna utgör dock inte ett hinder för utvecklingen av befintliga tätorter. Inom berört område (MB 4 kap. 4§: kustområdena och skärgårdarna från Brofjorden till Simpevarp) finns även begränsningar för uppförande av fritidshusbebyggelse.

STRANDSKYDDAT OMRÅDE

Stora delar av Aröds kustområde omfattas av strandskydd enligt miljöbalken 7 kap. 13-18 §§. Strandskyddet är upphävt inom vissa områden där områdesbestämmelser eller detaljplaner gäller. Strandskyddet finns till för att allmänheten ska ha tillgång till strandområden och för att bevara goda livsvillkor för djur och växter.

Karta : Riksintresse för naturvård och friluftsliv, enligt miljöbalken 3 kap 6 § samt gällande strandskydd, enligt miljöbalken 7 kap. 13-18 §§.

MARK, MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

MILJÖBEDÖMNING

Kommunens bedömning var vid framtagande av undersökning av betydande miljöpåverkan (UBMP), 2020-06-30, att genomförandet av det aktuella planprogrammet inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen har, 2020-08-04, i utlåtande delat kommunens bedömning.

MARKFÖRHÅLLANDE

Ett PM för Geoteknik/Bergteknik har tagits fram för planprogrammet, av AWER Geoteknik, 2023-05-31. En sammanfattning av detta PM redovisas nedan.

Programområdet angränsar i väster och nordväst till havet i form av Hake fjord. Kustlinjen är klippig längs norr och väster men övergår till öppna odlingsmarker i söder vid Vallby kile som är en grund mjukbottenad vik. Strax sydväst om halvöns hörn ligger Vadholmen. Terrängen inom Arödshalvön kan bäst beskrivas som ett sprickdalslandskap.

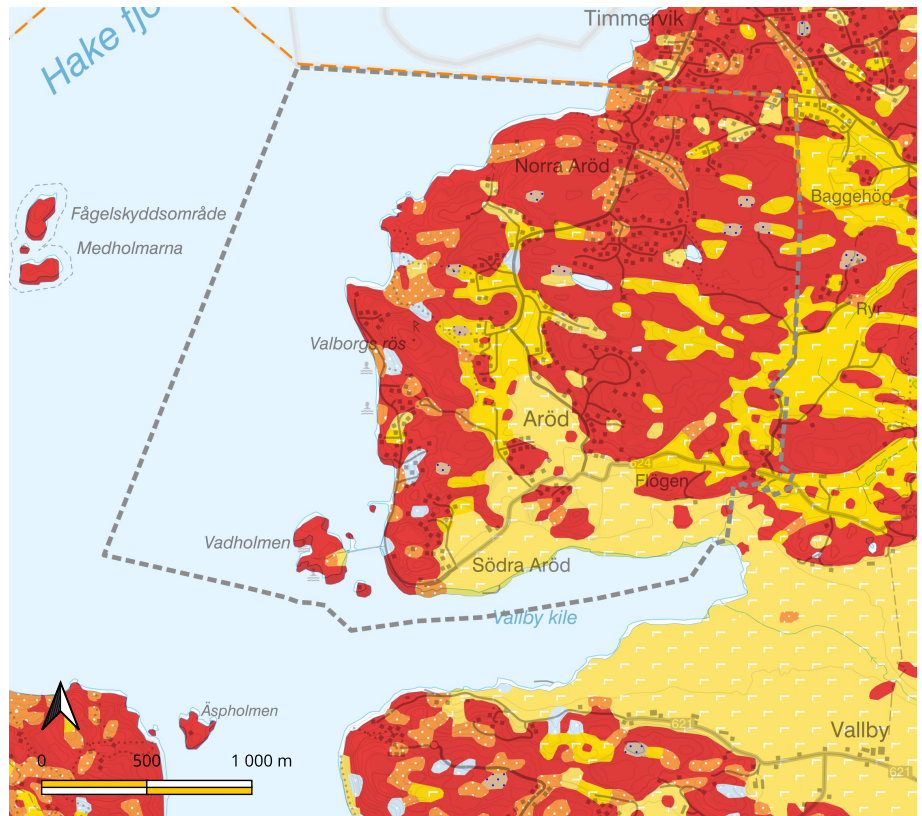
Inom de bredare sprickdalarna inom halvön har lösare sedimentjord lagrats vilket har brukats inom jordbruksändamål. Vallby kile-slätten och Arödsdalen är två uppodlade dalgångar. Arödsdalen börjar vid Vallby kile-slätten

— — Kommungräns

Omfattning Planprogram Aröd

Jordart

- Jordarter
- Kärrtorv
 - Postglacial finlera
 - Postglacial lera
 - Postglacial grovlera
 - Postglacial sand
 - Svallsediment, grus
 - Glacial finlera
 - Sandig morän
 - Urberg
 - Vatten

Karta : Jordarter i Aröd enligt SGU:s översiktliga jordartskarta (skala 1:25 000–1:100 000). Källa: Sveriges geologiska undersökning (SGU).

i söder och sträcker sig cirka 1 km norrut. Utöver dalgångar och sedimentavlagringar består halvan till största del av bergsområden som delvis är klädda med skog, specifikt i undersökningsområdets norra delar. Bergnivåerna uppgår till cirka 60 m över havet. Nivåerna inom Arödsdalen ligger mellan havsnivån vid Vallby kiles strand och cirka 20 m över havet vid den norra änden av uppodlade dalgången.

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDE

SGU:s jordartskarta över programområdet visar att jordlagerföljden består främst av urberg (röd) följt av glacial lera (gul) och postglacial lera (ljusgul) i dalgångarna. Den postglaciala lera är mer dominant i södra programområdet längs Vallby kile-slätten. Postglacial lera är generellt lösare än glacial lera som råder i norra Arödsdalen. Jordlagerföljden i Norra Aröd och Anneberg/Timmervik är generellt av fast karaktär enligt kartmaterialet. Ställvis finnes lokala partier med kärrtorv, postglacial sand och sandig morän kring berg inom och i anslutning av programområdet.

Jorddjupen inom programområdet varierar mellan cirka 0 och 20 meter enligt SGU:s digitala jorddjupskarta. Uppskattade jorddjup går hand i hand med jordlagerföljderna där jorddjupen är som mäktigast i Arödsdalen och längs Vallby kile-slätten där även glacial- och postglacial lera råder enligt jordartskartan. Jorddjupen är generellt ringa inom Södra Aröd, Norra Aröd och Anneberg då det främst råder berg i dagen med mindre dalgångar bestående av kärrtorv, postglacial sand och sandig morän.

RADON

Radonrisken inom och i anslutning av planprogram Aröd klassificeras generellt som låg- respektive normalrisk. Lågrisk föreligger i lerområdena och normalrisk föreligger i resterande jordlager samt urberget som består av paragnejs. Enligt digitala kartmaterial föreligger ett litet parti som klassificeras som högrisk i norra delen av Södra Arödsdalen längs Hake fjord. Radonsäkrande grundläggning kan komma att

erfordras.

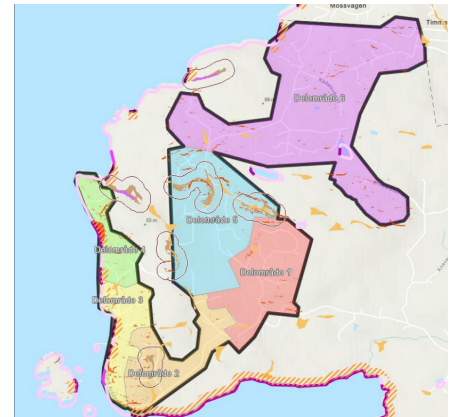
STABILITETSFÖRHÅLLANDE OCH SLUTSATSER

Terrängförhållanden där finkorniga jordarter råder varierar mellan plana åkermarker och vikar ut mot vattendrag. Generellt bedöms stabilitetsförhållandena inom delområdena med plan åkermark och inga vattendrag som goda för befintliga förhållanden. Majoriteten av höjdskillnaderna inom undersökningsområdet är beläget längs bergslänter och/eller fastare mark. Däremot finns det områden intill Vallby kile och Hake fjord där terrängen lutar utåt och erhåller jordlagerprofil av lösare karaktär. Inom dessa områden bedöms det föreligga skredrisk och bör utredas närmare. Det har även konstaterats att kvicklera förekommer inom undersökningsområdet där skredrisk identifierats, vilket vid ett skred kan leda till stor omgivningspåverkan i form av sekundärskred. Vidare har erosion observerats längs strandkanterna där

Urklipp ur Geotekniska utredningen. Identifierade riskområden för skred i finkornig jordart, Källa: PM Geoteknik/ Bergteknik, AWER 2023

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Kartan visar utredningsområdenas indelning och överlapp med SGU:s riskområden, Källa: PM Geoteknik/ Bergteknik, AWER 2023

Urklipp ur Geotekniska utredningen. Identifierade riskområden för ras och skred, Källa: PM Geoteknik/ Bergteknik, AWER 2023

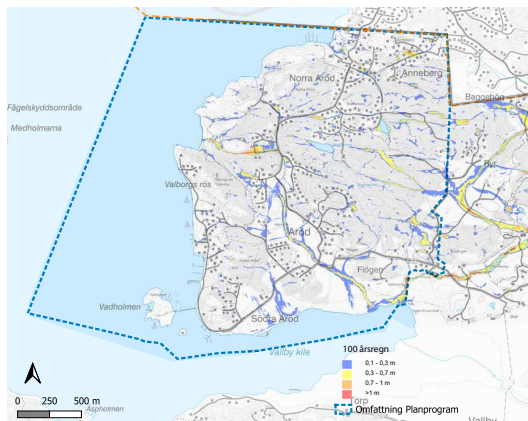
inget erosionsskydd råder, vilket kan vara ett tecken på pågående erosion som försämrar stabilitetsförhållandena ytterligare.

Leran bedöms som extra sättningskänslig intill Vallby kile i delområde 2 och vikarna inom delområde 3 och 4. Men, det finns även områden inom delområde 5 där kvicklera har påträffats.

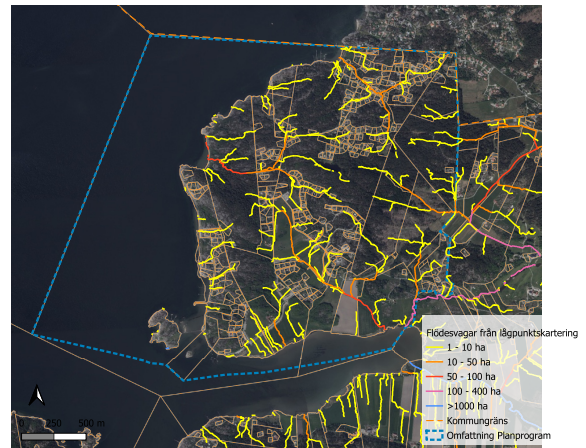
SKYFALL OCH RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

WSP AB har från uppdrag av Kungälv kommun utfört en översvämningskartering av kommunen, 2023. Där har skyfallskartering, lågpunktskarteringar och flödesvägar tagits fram i GIS. En sammanställning av framtida högvatten i havet och älven har även tagits fram, för olika tidsperioder.

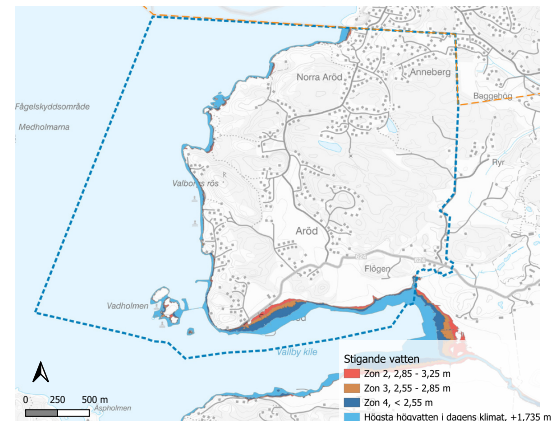
Karteringen som gjorts indikerar att delar av den enskilda tillfartsvägen i området närmast stranden kan översvämmas vid högsta havsvattennivå med dagens klimat. Även parkeringen till badplatsen samt väg 624 angränsar till detta område i sydväst.

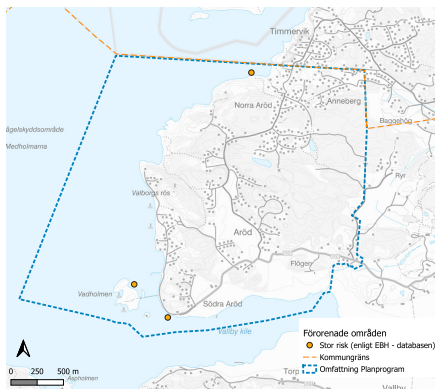
100-årsregn enligt översvämningskartering WSP, 2023

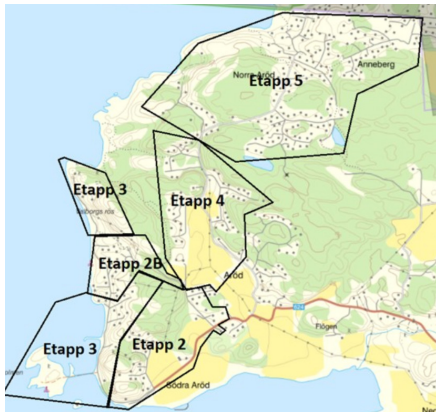
Kartan visar flödesvägar enligt 'Översvämningskartering Kungälv' (WSP, 2023), baserat på terrängmodell och lutningsanalys.

Stigande vatten enligt översvämningskartering WSP, 2023

Karta : Förorenade områden

Karta : VA - Nuvarande etapputbyggnad

OMGIVNINGSBULLER

Det finns viss påverkan av vägtrafikbuller längs med väg 624.

FÖRORENADE OMRÅDEN

Inom området finns tre stycken utpekade platser där föroreningar kan finnas men inte är utredda. Objektet identifierades inom inventeringsprojektet "Fritidsbåts-hamnar och uppställningsplatser vid saltvatten (>20 båtar) och vid sötvatten (>50 båtar)" med syfte att kartlägga potentiellt förorenad mark och sediment i anslutning till fritidsbåtar. De utpekade potentiellt förorenade områdena ligger i anslutning till områden med bebyggelse. Här finns det utöver risk för föroreningar i sediment i anslutning till brygganläggningarna även risk för föroreningar i närliggande markområden.

TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

DRICKSVATTEN, SPILLVATTEN OCH DAG-VATTEN

År 2019 beslutade Länsstyrelsen att Kungälv's kommun ska ordna vatten- och avlopp i området Aröd, detta inkluderar dagvatten.

För vatten- och spillvattensystem anläggs täta system. För dagvatten anläggs på ett flertal platser öppna diken i stället för täta ledningar för dagvattenavledning.

Området kommer att försörjas med kommunalt dricksvatten från Kungälv's vattenverk. Spillvattnet kommer på sikt pumpas till Ryaverket i Göteborg. I en övergångsperiod, innan alla överföringsledningar är färdigbyggda, kommer delar av Aröds spillvatten pumpas till Kode avloppsreningsverk. Den mängd som kommunen planerar med att Kode avloppsreningsverk klarar

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

av att ta emot motsvarar bebyggelsen inom etapp 1.

Det som kallas Aröd Etapp 1 är färdigbyggt och fastigheterna har försetts med vattentjänsterna vatten, spillvatten och dagvatten. Etapperna 2, 4 och 5 är antingen färdigbyggda eller kommer att vara det inom kort. Även dessa fastigheter ska anslutas till vatten och spillvatten och i huvudsak ska alla även anslutas till dagvatten. Gällande Etapp 3 har det upptäckts flera geotekniska problem, bland annat risk för skred. Därför har den etappen delats upp i Etapp 2B och Etapp 3. Etapp 2B är utbyggd, medan Etapp 3 skjuts på framtiden tills stabilitetsåtgärder genomförs.

Överföringsledningar för vatten och spillvatten till Aröd beräknas bli färdiga mitten av 2026. Därefter kommer delområden successivt anslutas till kommunalt VA.

Utbyggnad av VA i Aröd är uppdelad i fem utbyggnadsområden, se vidstående figur.

LEDNINGAR, TEKNISK INFRASTRUKTUR, MASTER

Inom planprogrammets område finns en telemast, luftburna kraftledningar samt befintliga ledningsrätter.

KONSEKVENSER

SOCIALA KONSEKVENSER

MOBILTET OCH TRAFIK

NATUR OCH REKREATION

MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

En översiktlig konsekvensbedömning av planprogramsförslaget har tagits fram där förslaget analyseras utifrån sociala konsekvenser, mobilitet och trafik, natur och rekreation samt miljö, hälsa och säkerhet. Vidare konsekvenser behöver utredas och beskrivas vid framtida detaljplanläggning.

Utbyggnaden av det kommunala vatten- och avloppsnätet bedöms bidra till en ökad takt i omvandlingen från fritidsboende till permanentboende. Genom planläggning möjliggörs större byggrätter på befintliga fastigheter, vilket i sin tur skapar förutsättningar för att bygga ut eller bygga om bostäder. Denna möjlighet gör bostäderna mer lämpade för åretruntboende, vilket ger bättre boendeförhållande och förväntas därmed ytterligare förstärka trenden mot permanentering.

Planprogrammet syftar till att skapa förutsättningar för prövning av omvandling av delar av befintliga detaljplaner och områdesbestämmelser, i syfte att möjliggöra utökade byggrätter och förbättrade villkor för permanentboende.

SOCIALA KONSEKVENSER

En ökad permanentering bidrar till att stärka det sociala nätverket och öka den upplevda tryggheten i området, vilket gynnar både nuvarande och framtida boende.

Programförslaget bedöms öka områdets attraktivitet för helårsboende, vilket i sin tur kan leda till stigande fastighetsvärden. Detta kan dock medföra att tillgången på fritidshus minskar, vilket påverkar områdets karaktär och användning.

Eftersom de värdefulla naturområdena bevaras kommer det att ha positiva effekter på den fysiska, psykiska och den sociala hälsan för människor.

I Aröd finns det i dagsläget ingen kommunal eller kommersiell service, såsom förskola eller livsmedelsbutik, och det finns heller inga planer på att utveckla sådan service. Det innebär att boende i området

behöver ta sig till Kode för att få tillgång till grundläggande samhällsservice. Befolkningsunderlaget räcker idag inte för att förlägga allmän service i Aröd.

MOBILITET OCH TRAFIK

Eftersom området planeras för ökad permanentbosättning förväntas antalet pendlare med bil att öka. Samtidigt kan fler välja att resa med kollektivtrafik, dock går det inte många bussturer per dag.

Det långa avståndet till kommunal och kommersiell service innebär att bilanvändningen kommer att öka i takt med omvandlingen av området och fler bosätter sig där året runt. I ett landsbygdsområde som Aröd kommer bilen troligtvis alltid vara första transportalternativet för många boende. Det kommer att vara svårt att uppnå ett större hållbart resande, då avståndet till frekvent kollektivtrafik är långt och därmed svårt att uppfylla målen i kommunens Mobilitetspolicy (2023).

En större andel fastboende medför en ökad trafikbelastning, särskilt på väg 624, vilket kan leda till högre bullernivåer. Under sommaren är trafikvolymerna redan höga, då många besöker de två kommunala badplatserna.

Att bygga ut mötesplatser samt breddning vid kurvor av väg 624 kommer att skapa en tryggare och mer funktionell trafikmiljö.

De oskyddade trafikanterna får fortsatt dela trafikyta med bilarna, då ingen cykel och gångväg planeras. Det finns två allmänna parkeringsytor till de kommunala badplatserna i Aröd. I övrigt sker parkering på respektive fastighet.

Många av de enskilda vägarna inom området är smala och har kraftiga lutningar, vilket innebär att de inte uppfyller de krav som ställs för framkomlighet och säkerhet vid permanentboende. För att möjliggöra en omvandling krävs förbättringar av vägstandarden, inklusive åtgärder som säkerställer tillgång till samhällsservice såsom avfallshämtning, räddningstjänst, ambulans och polis.

KONSEKVENSER

Vid omarbetning av befintliga detaljplaner och områdesbestämmelser behöver åtgärder vidtas på de enskilda vägarna för att uppfylla gällande krav. Detta medför ekonomiska konsekvenser för både vägsamfälligheter och exploatörer. Dessutom kan förbättringar av vägar eller nyanläggning av vägsträckningar ha betydande påverkan på områdets naturvärden och landskapsbild, vilket kräver noggrann avvägning i planprocessen.

NATUR OCH REKREATION

NATUR- OCH KULTURVÄRDEN

En större andel fastboende medför att det ekologiska fotavtrycket för området ökar.

För att bevara den biologiska mångfalden är det viktigt att hålla landskapsrum öppna och värna om äldre träd samt biotoper som stenmurar och jordbruksmark.

Eftersom inga nya oexploaterade områden föreslås tas i anspråk, bevaras i hög grad den befintliga natur- och kulturmiljön, men i detaljplanearbetet behöver ytterligare naturinventeringar utföras.

I samband med utbyggnationen av VA har bland annat konsekvensanalys för fornlämningar genomförts inom delar av planprogramområdet, där flertalet registrerade lämningar finns. Detaljplanering vid närliggande fornlämningar kräver ytterligare utredning.

EFFEKTER PÅ RIKSINTRESSE

RIKSINTRESSE HÖGEXPLOATERAD KUST

Hela programområdet ligger inom riksintresse högexploaterad kust och omfattas av särskilda hushållningsbestämmelser enligt miljöbalkens 4 kap. 1§ och 4§. Områden utpekade enligt 4 kap MB är i sin helhet av riksintresse med hänsyn till de samlade natur- och kulturvärden som finns där.

Förändringen av området som programförslaget innebär är att Aröd sannolikt går från ett fritidshusområde till ett område med fler helårsbostäder. Det skulle kunna innebära att tomlerna brukas på ett annat sätt och upplevs mer privata. Vissa ytor mellan tomter tas i anspråk för gemensamma anläggningar av olika slag, vilket skulle minska allmänhetens tillgång till området.

Planprogrammets syfte är att säkerställa att området fortsatt ska vara tillgängligt för allmänheten och erbjuda goda möjligheter till rekreation och friluftsliv. Den öppna naturmiljön, närheten till havet och det lugna landskapet utgör en viktig resurs för både boende och besökare, och bör bevaras och utvecklas som en gemensam tillgång för hela kommunen.

RIKSINTRESSE FRILUFTSLIV, NATURVÅRD OCH KULTURMILJÖVÅRD

Programområdet omfattas delvis av riksintresse för friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård, enligt miljöbalken 3 kap 6 §. Inom denna del föreslås inga nya utbyggnadsområden enligt planprogrammet. Ett fåtal fastigheter i grön och blå zon ligger inom dessa riksintressen och där kan eventuellt omvandling prövas. Dock sammanfaller ofta dessa riksintresse med strandskyddat område.

I den södra delen av Aröd ligger några mindre bebyggelsegrupper inom riksintresse för kulturmiljövård (Solberga-Ödsmål). Riksintresseområdet är stort och bebyggelsen i Aröd ligger i utkanten av området.

Kommunens avsikt är att undvika ny bebyggelse på höjder i känsliga lägen och att gröna stråk och större sammanhängande gröna strukturer ska bevaras i så stor utsträckning som möjligt. Detta för att trygga allmänhetens tillgång till strandnära områden. Kommunen anser att genom anpassning av bebyggelsen efter värden på platsen kommer det finnas fortsatt goda möjligheter till ett rörligt friluftsliv i de gröna stråken och utmed kusten. I fortsatt arbete behöver hänsyn till områdenas specifika värden studeras mer utförligt liksom behov av hänsyn, anpassningar och kvalitetshöjande åtgärder.

Kommunens bedömning är att en varsam utveckling enligt ovan, med utökade byggrätter och viss förtätning, är ett sätt att möjliggöra helårsboende inom kustområdet utan att behöva ta ny mark i anspråk i någon större omfattning. Föreslagen utveckling är en anpassning till riksintressenas värden.

STRANDSKYDD

Stora delar av Aröds kustområde omfattas av strandskydd enligt miljöbalken 7 kap. 13 - 18 §§. Strandskyddet är upphävt inom vissa områden där områdesbestämmelser eller detaljplaner gäller.

När ett område får en ny detaljplan återinträder normalt strandskyddet igen. Men om den nya planen omfattar samma område som den gamla och har samma användning, behöver strandskyddet inte återinföras. Kommunen kan då besluta att strandskyddet fortsatt ska vara upphävt utan att tillämpa de särskilda reglerna i miljöbalken.

MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

BEHOVSBEDÖMNING

Kommunens bedömning var vid framtagande av undersökning av betydande miljöpåverkan (UBMP), 2020-06-30, att genomförandet av det aktuella planprogrammet inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen har i tidigare utlåtande delat kommunens bedömning.

En ökning av andel människor som bor och lever här förväntas även medföra en ökning av trafik i området vilket har en negativ inverkan på miljömål som begränsad klimatpåverkan.

MILJÖKVALITETSNORMER (MKN)

År 2019 beslutade Länsstyrelsen att Kungälv kommun ska ordna vatten- och avlopp i området Aröd, detta inkluderar dagvatten. För vatten- och avloppsys-

KONSEKVENSER

tem anläggs täta system. För dagvatten anläggs på ett flertal platser öppna diken istället för täta ledningar för dagvattenavledning.

Utbyggnaden av det kommunala vatten- och avloppsnätet är positivt ur miljösynpunkt, eftersom kommunala VA-lösningar minskar risken för utsläpp i naturen jämfört med äldre, enskilda system. Det har också skapat förutsättningar för fler att bosätta sig permanent i området.

Genom att ansluta bostäder med enskilt avlopp till kommunalt avlopp innebär en förbättring för aktuell kustvattenförekomst och en ökad möjlighet att uppnå MKN. Det stora flertalet bostäder kommer också att anslutas till det kommunala vattennätet, vilket gynnar de lokala grundvattenförekomsterna. Minskade utsläpp av näringsämnen är även positivt för Aröds kustområden och viktigt för att minska skadan på naturmiljön.

Kustvattnet utanför Aröds kust, Hake fjord, har måttlig ekologisk status. Det är av stor vikt att planområdet utformas så att det kan omhändertata dagvatten, för att säkerställa att omvandling och eventuell framtida bebyggelse inte medför negativ påverkan på omkringliggande områden. Den potentiella påverkan samt möjliga åtgärder för att hantera denna behöver analyseras vidare i detaljplaneskedet.

Det har gjorts en luftutredning för Kungälv stadskärna (2024) den anger utifrån beräkningarna som utförts för 2050 och maximal trafikbelastning att framtida gränsvärden kommer att klaras med god marginal för NO₂ i hela Kungälv. Kungälv kommun är med i ett luftvårdsförbund, för att utreda och ha koll på luftkvaliteten vilket görs med mätningar och objektiv skattning.

Det finns inget åtgärdsprogram för luftkvalitet för Kungälv men kommunen uppnår inte heller de halterna som kräver ett åtgärdsprogram.

EU har antagit ett nytt luftkvalitetsdirektiv med nya normer för luftkvalitet som ska uppfyllas senast 2030. Direktivet innehåller även nya krav på utvärdering av

KONSEKVENSER

luftkvalitet och hur åtgärdsprogram för att förbättra luftkvalitet ska upprättas. De nya kraven ska vara genomförda i svensk lagstiftning senast den 11 december 2026. Bedömningen är att det troligtvis inte innebär några förändringar för Kungälv.

GEOTEKNIK

Kommunen föreslår inga nya utbyggnadsområden, eller omvandling, inom vissa delar av Aröd på grund av skredrisk. Enligt bedömningar i det geotekniska och bergtekniska PM är leran i den röda zonen särskilt sättningssärlig, och förekomst av kvicklera har konstaterats. Dessa förhållanden medför att området är skredkänsligt, vilket i dagsläget innebär att tunga fordon, såsom räddningstjänst och renhållning, inte kan trafikera området. Med hänsyn till säkerhet och framkomlighet bedöms området inom röd zon därför olämpligt för omvandling.

En första geoteknisk utredning har genomförts för hela området, och den kommer behöva kompletteras med ytterligare utredningar i de områden som föreslås omvandlas för att garantera att grundläggning av byggnader, vägar och andra anläggningar utförs på ett säkert sätt.

RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

Med hänsyn till klimatrelaterade risker föreslås ingen omvandling inom området närmast kustlinjen (röd zon). En översiktlig kartering, utförd i samband med kommunens klimatanpassningsanalys, indikerar att delar av tillfartsvägen i områden närmast stranden, särskilt i den västra och södra delen, kan komma att påverkas av översvämning vid stigande havsnivåer. Mot bakgrund av dessa förhållanden bedöms området som olämpligt för ny bebyggelse eller annan exploatering.

Övriga områden inom planprogrammet nås av vägar där inte risk för översvämning föreligger enligt kartering, men det behöver utredas vidare vid kommande detaljplanering.

GENOMFÖRANDE

GENOMFÖRANDE

FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR

EKONOMISKA FRÅGOR

TEKNISKA FRÅGOR

Detta avsnitt förtydligar planprogrammets syfte ur genomförandesynpunkt och blir därigenom vägledande vid framtagande av eventuellt kommande detaljplan/ detaljplaner och efterföljande genomförande av dessa.

Att ta fram en detaljplan för redan bebyggda områden med många fastigheter innebär särskilda utmaningar. Arbetet kräver en noggrann avvägning av lämplig exploateringsgrad och utformning av planbestämmelser som fungerar för hela området. Variationer i bebyggelsens karaktär, topografi och befintliga strukturer innebär att en enhetlig lösning kan vara svår att tillämpa. Detaljplanearbetet behöver därför inkludera en omfattande analys av områdets förutsättningar, vilket medför ett komplext och resurskrävande planeringsarbete.

GENOMFÖRANDE

ANSVARSFÖRDELNING OCH HUVUDMAN- NASKAP

Respektive exploatör eller enskild fastighetsägare har en samordnande roll i samband med områdets omvandling.

Kommande ytor för allmän plats kommer att ha kommunalt eller enskilt huvudmannaskap. Allmän plats avser bland annat, gator, parker och natur. Ansvaret för allmän plats säkerställer att området blir allmänt tillgängligt.

Som en generell ansvarsfördelning ansvarar kommunen för utbyggnad av allmän plats (gator, torg, parker, natur) och i vissa fall läggs utbyggnadsansvaret på den enskilde exploatören eller fastighetsägaren. Vilken part som bygger ut och förvaltar allmän plats kommer utredas i kommande detaljplaneskede. Den enskilde fastighetsägaren/ exploatören ansvarar för och bekostar utbyggnaden inom kvartersmark.

TIDPLAN

Efter att planprogrammet har godkänts kan det ligga till grund för detaljplanläggning. Initiativ till planläggning kan antingen tas av fastighetsägare eller kommunen. För att den omvandling av bostadsbebyggelsen som föreslås i planprogrammet ska kunna genomföras krävs att flera frågor först löses, bland annat vägfrågor, geotekniska förutsättningar samt hänsyn till natur- och landskapsvärden. Det är också viktigt att planeringen för kommande detaljplaner samordnas med kommunens övergripande projektplanering. Varje ny detaljplan inom området kommer att ges en genomförandetid som anpassas efter förutsättningar för genomförandet.

KOMMANDE UTREDNINGAR

Följande utredningar eller fördjupade utredningar som bedöms bli aktuella i kommande detaljplane- arbete är; fördjupad geoteknisk och bergteknisk utredning, dagvatten och skyfallsutredning, översiktlig markteknisk utredning, bullerutredning, naturvärdesinventering med relevanta fördjupningar, arkeologisk utredning med flera.

SAMVERKANSAVTAL

Eventuellt tecknas samverkansavtal mellan kommunen och exploatör om det skulle bli aktuellt med detaljplan. I samverkansavtal regleras ansvarsfördelning och kostnader för framtagande av detaljplan såsom för utredningar, personalkostnader, med mera.

EXPLOATERINGSAVTAL/ GENOMFÖRAN- DEAVTAL

Vid framtagande av detaljplan skall exploateringsavtal och /eller genomförandeavtal upprättas mellan kommunen och fastighetsägarna/exploatörerna. I avtalet skall ansvarsfördelningen för utbyggnaden, markfrågor, fastighetsbildning, kostnadsfördelning för utbygg-

GENOMFÖRANDE

nad av allmän plats mm regleras. Exploateringsavtalet skall träffas innan respektive detaljplan godkänns av kommunen.

FASTIGHETSÄRTSLIGA FRÅGOR

MARKÄGARE

Marken inom planområdet ägs främst av privatpersoner och privata aktörer. Kungälv kommun äger mark längs kuststräckan i väster. I den nordvästra delen av området äger Bokab en fastighet.

Det är i kommande detaljplaneskede som behovet av fastighetsrättsliga åtgärder utreds och fastställs. Fastighetsrättsliga åtgärder vidtas genom lantmäteriförrättning samband med framtida genomförande av då skapade detaljplaner. Vid en lantmäteriförrättning prövar Lantmäterimyndigheten åtgärdens lämplighet, överenstämmelse med detaljplanen med mera.

FASTIGHETSBILDNING

Framtida detaljplaner kan komma att innebära marköverlåtelse mellan kommunen och privata fastighetsägare eller mellan privata fastighetsägare. Kommunen kan komma att lösa in mark planlagd som allmänplats. Slutliga fastighetsgränser avgörs och läggs fast genom efterföljande lantmäteriförrättning. I samband av nya detaljplaner och genomförandet inom området skall mark som lagts ut som allmän plats (gator, torg, parker, natur) genom fastighetsreglering föras över till kommunala fastigheter eller bilda samfälliga fastigheter. Fastighetsbildningsåtgärder ska genomföras för att bilda lämpliga fastigheter.

Ansvaret ligger hos de enskilda fastighetsägarna att i föreningsform initiera, genomföra och förvalta gemensamma anläggningar.

GENOMFÖRANDE

RÄTTIGHETER

Det finns inskrivna och oinskrivna rättigheter inom programområdet. De gäller rättigheter för bland annat gemensamhetsanläggningar för bl. a avloppsanläggningar, ledningar och vägar som förvaltas av samfällighetsföreningar. Inom området finns även ledningsrätter för bl. a el-, tele-, fiberoptisk ledning.

För att tillgodose kommande behov för framtida enskilda fastigheter samt teknisk infrastruktur kommer olika rättigheter att behöva tillskapas, omprövas eller tas bort, vilket sker vid en lantmäteriförrättning eller genom avtal.

Vid förrättningen beslutar lantmäterimyndigheten om anläggningens omfattning och standard, vilka fastigheter som ska delta samt vilka andelstal som ska gälla för fördelning av kostnader för anläggningens utförande och drift. Varje deltagande fastighet är skyldig att betala utifrån sitt andelstal.

EKONOMISKA FRÅGOR

Det ska vara tydligt för alla berörda parter vad genomförandet av det föreslagna planprogrammet innebär och vilka fysiska åtgärder som kommer krävas, både vad gäller planerande och genomförande så att en kostnadsuppskattning kan göras i förhållande till intäkterna. För att en detaljplan i nästa skede ska vara motiverad bör det finnas en samhällsvinst. Ofta innebär det att värdeökningen som planen innebär överstiger kostnaderna för genomförandet, samhällsvinster kan även vara förbättring ur miljösynpunkt, sociala förbättringar eller liknande.

I respektive efterföljande detaljplaneprocess behövs en detaljerad kostnads- och intäktsprognos genomföras.

Kommunen ansvarar för utbyggnad av kommunalt VA i området men ansvarar inte för vägar.

Genom programförslaget föreslås förbättringar av väg 624, såsom mötesplatser och breddning av kurvor, för

att öka trafiksäkerheten. Trafikverket föreslås behålla ansvaret för vägen, men hur åtgärderna ska realiseras och finansieras kräver fortsatt utredning.

När befintliga detaljplaner och områdesbestämmelser omvandlas behöver åtgärder vidtas på de enskilda vägarna inom området. Detta medför kostnader för både vägsamfälligheter och exploatörer.

Utbyggnaden av kommunalt vatten- och avlopp har inneburit och fortsatt innebär utbyggnads- och driftkostnader för kommunen. För enskilda fastighetsägare åläggs en anslutningsavgift.

Förslaget möjliggör en utveckling av planeringen mot fler bostäder för permanentboende. Fler permanentboende innebär ökade skatteintäkter till kommunen men även ökade kostnader för kommunal service i form av exempelvis hemtjänst och skolskjuts.

Detaljpaneläggning och omvandling tillskapar ett värde på de fastigheter som får ökade eller tillkommande byggrätter.

Kostnaderna för upprättande av detaljplan kan komma att regleras med planavgift i samband med att bygglov beviljas för de fastigheter som genom ny detaljplan får utökad högsta tillåten byggnadsarea. Planavgiften följer vid debiteringstillfället kommunens gällande plantaxa. Detta omfattar därmed alla fastigheter inom planområdet, förutom de fastigheter som inte får utökad tillåten byggnadsarea.

TEKNISKA FRÅGOR

VATTEN, AVLOPP OCH DAGVATTEN

Kommunen har successivt byggt ut kommunalt vatten- och avloppsnät i området, inklusive dagvattensystemet. De flesta etapper är nu färdigställda, med undantag för en sträcka längs kusten där det finns geotekniska problem.

Vid omvandling önskar räddningstjänsten vattenkiosker i Aröd, för att möjliggöra fyllning av tankbilar i

anslutning till området.

Dagvattenhantering inom planområdet ska följa Kungälv kommuns vid var tid gällande dagvattenpolicy antagen av kommunfullmäktige. Även kommande dagvattenutredningar som kommer att tas fram under detaljpaneläggningen ska ligga till grund för lämpligt val av teknisk lösning för dagvattenhanteringen inom planområdet.

EL OCH FIBER

Planområdet är idag anslutet till befintligt elnät som ägs av Kungälv Energi AB. Ny bebyggelse ska anslutas till det befintliga elnätet. Nya ledningar och transformatorstationer kommer att krävas vid en exploatering. Placering av transformatorstationer ses över i detaljplaneplanarbetet. Byggnader inom programområdet ska ges möjlighet att ansluta till fibernätet.

GEOTEKNIK

Områdets olika geotekniska förutsättningar är en utmaning och val av geotekniska åtgärder kommer att studeras djupare i detaljplaneskedet för respektive område. För att skapa de för området lämpligaste tekniska lösningarna kommer man i detaljplaneskedet studera alla dessa frågor, tex sättningsrisk, skred, erosion, högvatten och skyfall.

FÖRORENADE OMRÅDEN

Om markföroreningar påträffas ska miljötekniska markundersökningar genomföras. Ansvaret för undersöknings- och efterbehandlingsåtgärder regleras i miljöbalken och behöver utredas i varje enskilt fall. Generellt är verksamhetsutövaren ansvarig i första hand och fastighetsägaren i andra hand. I vissa fall kan förutsättningarna vara sådana att föroreningar från ett område kan spridas med till exempel grundvattnet till intilliggande område. I sådana fall är det viktigt att områdena efterbehandlas i "rätt ordning" så att återkontaminering undviks. Tillsynsmyndighet i markföroreningsfrågor är miljö- och byggnadsnäm-

GENOMFÖRANDE

den i Kungälv kommun. Skyldighet finns att redovisa uppgifter om påträffad förorening för tillsynsmyndigheten, som sedan fattar beslut enligt miljöbalken om behov av ytterligare undersökningar, efterbehandlingsåtgärder m.m.

VÄGAR

För att skapa en tryggare och mer funktionell trafikmiljö föreslås enligt trafikutredningen att väg 624 förbättras genom utbyggnad av mötesplatser och att Trafikverket behåller ansvaret för vägen. För att omvandling ska kunna genomföras krävs att mötesplatser först byggs ut.

PARKERING

Det finns två allmänna parkeringsytor till de kommunala badplatserna i Aröd. I övrigt sker parkering på respektive fastighet.

AVFALL

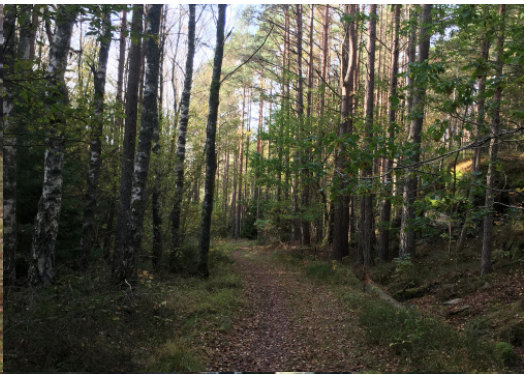
Hur avfall hanteras studeras vidare i kommande planering. För avfallshantering ska vid var tid gällande avfallsföreskrifter och avfallsplan följas.

KULTURVÄRDEN

I kommande detaljplanearbete studeras det närmare vilka kulturvärden som bör bevaras.

NATURVÄRDEN

I kommande detaljplanearbete studeras det närmare vilka naturvärden som bör bevaras.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (3)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Johan Hellborg

2026-08-20

Beslut om granskning (Dnr KS2025/1719-41)

Sammanfattning

Ärendet startades med planansökan som fick positiva beslut 2025-11-19 §326/2025. Ansökan innefattar häkte samt att utöka verksamhetsytan inom delar av området.

Planen har sedan varit ute på samråd 2026-01-29 – 2026-02-22.

Detaljplanens syfte är att möta framtida behov av mark för olika typer av verksamheter genom att skapa förutsättningar för utökade byggrätter och en flexibel markanvändning. Planen möjliggör centrum (Häkte), verksamheter, industri samt parkering inom den aktuella delen av Solbräcke verksamhetsområde och syftar samtidigt till att bevara områdets naturvärden. Utformningen av tillkommande bebyggelse ska anpassas till områdets befintliga karaktär.

Planförslaget är inte förenligt med översiktsplanen och handläggs därför med utökat förfarande.

Verksamheten bedömer att planförslaget kan gå på samråd med vetskapen om att förslaget kommer att behöva kompletteras i delar som berör artskydd i det fortsatta arbetet.

Juridisk bedömning

Planläggningen hanteras enligt plan och bygglagen, PBL (2010:900).

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Ärendet startades med planansökan som fick positiva beslut 2025-11-19 §326/2025. Ansökan innefattar häkte samt att utöka verksamhetsytan inom delar av området.

Planen har sedan varit ute på samråd 2026-01-29 – 2026-02-22.

Detaljplanens syfte är att möta framtida behov av mark för olika typer av verksamheter genom att skapa förutsättningar för utökade byggrätter och en flexibel markanvändning. Planen möjliggör centrum (Häkte), verksamheter, industri samt parkering inom den aktuella delen av Solbräcke verksamhetsområde och syftar samtidigt till att bevara områdets naturvärden. Utformningen av tillkommande bebyggelse ska anpassas till områdets befintliga karaktär.

Planförslaget är inte förenligt med översiktsplanen och handläggs därför med utökat förfarande.

Bedömning

Efter samrådet har planhandlingarna reviderats med både kompletterande och tillkommande utredningar. Trafik-, risk-, dagvatten och översvämning- och den geotekniska utredningen samt naturvärdesinventeringen har kompletterats inför granskning. Buller och luftkvalitet har tillkommit.

Även en inmätning av vattendraget som rinner genom planområdet har gjorts som ligger till grund för den kompletterade dagvatten och skyfallsutredningen.

Övriga oklara planbestämmelser från samrådet har ersatts eller bearbetats inför granskningen för ökad tydlighet. Häktets högsta tillåtna nockhöjd har minskat och tillåten placering har avgränsats.

Inför granskning har planhandlingarna bearbetats utifrån inkomna synpunkter i samrådet. Planhandlingarna har reviderats med både kompletterande och tillkommande utredningar. Trafik-, risk-, dagvatten och översvämningss- och den geotekniska utredningen samt naturvärdesinventeringen har kompletterats inför granskning. Buller och luftkvalitet har tillkommit. Även en inmätning av vattendraget som rinner genom planområdet har gjorts som ligger till grund för den kompletterade dagvatten och skyfallsutredningen. Byggrätter har justerats och egenskaper som reglerar lämplig placering har tillkommit.

Till följd av utredningarnas resultat har föreslagen markanvändning justerats mellan samråd och granskning. Avsikten att använda en del av marken för parkering har tydliggjorts genom att reglera ytan med användningsslag P – Parkering. Ytor har även avsetts för att lämna plats åt befintliga skyfallsstråk, både genom "prickmark" samt regleringen PARK. Ytor för dagvattendammar (E1) har tillkommit och reglering av gång- och cykelbana samt häktets vägkoppling över bäcken till Solbräckegatan har avgränsats och regleras nu tydligare. Avsikten med brokopplingen över bäcken till Solbräckegatan har tydliggjorts genom reglering som kvartersmark för häktesverksamheten.

Befintliga skyfallsstråk har säkerställts genom att styra utformning av byggnader inom relevanta ytor i planområdets östra del.

I den västra delen av planområdet, där häktet kommer att placeras, har egenskaper justerats för att tydliggöra lämplig placering av byggnader och dess olika delar. Häktets tillåtna nockhöjd för huvudbyggnaden har minskat.

Konsekvenser för fastigheter och rättigheter inom planområdet har tydliggjorts och redovisats.

Verksamheten bedömer att planförslaget kan gå på samråd med vetskapen om att förslaget kommer att behöva kompletteras i delar som berör artskydd i det fortsatta arbetet.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen
Planprocessen följs i arbetet

Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
Området ligger inom ett befintligt verksamhetsområde

Att nå Sveriges lägsta arbetslöshet med utbildning, arbete sysselsättning för som står längst från arbetsmarknaden
Med planen kommer fler arbetstillfällen skapas.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Målet *Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt* bidrar till genom att det skapas arbetstillfällen både genom byggnation och drift av verksamheterna.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Gällande översiktsplan 2010, lagakraftvunnen 2012, anger för aktuellt område verksamhetsområde. Häkte anses inte vara förenligt med översiktsplanen.

Vid planarbete ska kommunens dagvattenplan följas. Denna anger bl.a. att dagvatten i första hand ska fördröjas på respektive fastighet.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Utbudet av arbetsplatser kommer att öka med planerade verksamheter. Vissa medborgare kan känna ökad oro över att ha ett häkte i närområdet, medan andra kan uppleva ökad trygghet eftersom rättsväsendet är närvarande. Bedömning ur barnperspektiv bedöms inte vara relevant i aktuellt ärende.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Planläggningen bedöms inte påverka arbetsmiljön negativt.

Ekonomisk bedömning

Kostnaderna för detaljplanen bekostas av exploatörerna.

Förslag till beslut

1. Detaljplan för centrum, verksamheter och industri, Solbräcke 1:7 m.fl. i Kungälv kommun godkänns för granskning i enligt plan- och bygglagen PBL (2010:900) kap 5 § 18.

Åsa Berglie
Sektorchef
Samhällsbyggnad

Tomas Turnéus
Verksamhetschef
Planering och projekt

Expedieras till: Lars.pettersson@kungalv.se
Johan.wimna@kungalv.se

För kännedom till: Pernilla Attnäs-Björk, Plan och MEX
Johan Hellborg, Plan och MEX
Daniel Markäng, Plan och MEX

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Granskningshandling
Ärende: KS2025/1719
2026-08-19

Samrådsredogörelse

Detaljplan för häkte, verksamheter, industri och parkering

SOLBRÄCKE 1:7 M.FL., ”SOLBRÄCKE VERKSAMHETSOMRÅDE ”

I Kungälv, Kungälv kommun

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

INNEHÅLL

INLEDNING	3
SAMRÅDETS GENOMFÖRANDE.....	3
SAMMANFATTNING	3
INKOMNA SYNPUNKTER	4
STATLIGA MYNDIGHETER.....	4
STATLIGA BOLAG.....	19
REGIONALA ORGAN.....	21
KOMMUNALA NÄMNDER, BOLAG OCH FÖRVALTNINGAR.....	22
SAKÄGARE	23
BOSTADSRÄTT SINNEHAVARE, HYRESGÄSTER OCH BOENDE	25
ÖVRIGA INKOMNA SYNPUNKTER.....	27
INKOMNA SYNPUNKTER VID SAMRÅDSMÖTE	28
FÖRÄNDRING AV PLANFÖRSLAGET	29
BILAGA 1. LÄNSSTYRELSENS SAMRÅDSYTTRANDE	31

INLEDNING

SAMRÅDETS GENOMFÖRANDE

Förslag till detaljplan för Solbräcke 1:7 m.fl., "Solbräcke verksamhetsområde" har varit utställt på samråd under perioden 29 januari 2026 till 22 februari 2026. Samrådshandlingar har sänts till berörda kommunala och statliga myndigheter och organ samt till berörda sakägare. Förslaget har även varit tillgängligt för påseende under samrådstiden hos Kundcenter i Stadshuset, på Kungälv Bibliotek samt på kommunens hemsida. Kungörelse om samråd har anslagits på kommunens officiella anslagstavla och annonserats i Kungälv-Posten och Göteborgs-Posten. Ett samrådsmöte öppet för allmänheten hölls 4 februari 2026.

SAMMANFATTNING

Efter samrådet har planhandlingarna reviderats med både kompletterande och tillkommande utredningar. Trafik-, risk-, dagvatten och översvämning- och den geotekniska utredningen samt naturvärdesinventeringen har kompletterats inför granskning. Buller och luftkvalitet har tillkommit. Även en inmätning av vattendraget som rinner genom planområdet har gjorts som ligger till grund för den kompletterade dagvatten och skyfallsutredningen.

Till följd av utredningarnas resultat har föreslagen markanvändning justerats mellan samråd och granskning. Avsikten att använda en del av marken för parkering har tydliggjorts genom att reglera ytan med användningsslag P – Parkering. Ytor har även avsetts för att lämna plats åt befintliga skyfallsstråk, både genom "prickmark" samt regleringen PARK. Ytor för dagvattendammar (E1) har tillkommit och reglering av gång- och cykelbana samt häktets vägkoppling över bäcken till Solbräckegatan har avgränsats och regleras nu tydligare.

Övriga oklara planbestämmelser från samrådet har ersatts eller bearbetats inför granskningen för ökad tydlighet. Häktets högsta tillåtnanockhöjd har minskat och tillåten placering har avgränsats.

YTTRANDE FRÅN	UTAN ERINRAN	MED ERINRAN	SYNPUNKT SOM EJ TILLGODOSETTS
1. Länsstyrelsen		X	
2. Lantmäteriet		X	
3. SGI		X	
4. Polisen	X		
5. Trafikverket		X	
6. Skogsstyrelsen		X	
7. Luftfartsverket	X		
8. Skanova		X	
9. Vattenfall	X		
10. Swedavia Airports	X		
11. Postnord	X		
12. Svenska kraftnät	X		
13. Räddningstjänsten		X	
14. Västtrafik		X	
15. Miljö- och byggnadsnämnden		X	
16. Kungälv Energi	X		
17. Fastighetsägare 1		X	
18. Fastighetsägare 2		X	
19. BRF Krabbeluren		X	
20. Privatperson 1		X	

INKOMNA SYNPUNKTER

Under samrådstiden har 20 skrivelser inkommit vilka redogörs och kommenteras nedan. Från statliga myndigheter och bolag, regionala organ samt kommunala nämnder, bolag och förvaltningar har 16 skrivelser inkommit. Från sakägare har 2 skrivelser inkommit. Från bostadsrättsinnehavare, hyresgäster och boende har 1 skrivelse inkommit. Från övriga privatpersoner, föreningar med mera har 1 skrivelse inkommit. Vissa skrivelser har sammanfattats medan andra återges i sin helhet, för att se samtliga yttranden i sin helhet hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS2025/1719. Länsstyrelsens yttrande redovisas i sin helhet i *Bilaga 1*.

STATLIGA MYNDIGHETER

1. LÄNSSTYRELSEN (2026-02-23)

Samlad bedömning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa, säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion, samt miljö kvalitetsnormer måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte skall prövas av Länsstyrelsen.

För att planen ska bli genomförbara behöver kommunen också utreda förutsättningarna för, och förekomsten av, fåglar och groddjur.

Synpunkter på sådant som kan aktualisera prövning

Prövningsgrunder redovisar Länsstyrelsens synpunkter vilka ska uppfyllas för att det antagna planförslaget inte ska riskera överprövning. Råd och synpunkter handlar om anvisningar för att planförslaget ska uppfylla lagstiftningens krav.

Länsstyrelsen anser att nedanstående ingripandegrunder är aktuella för föreslagen markanvändning:

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Kommunen måste visa hur planerade åtgärder påverkar vattenkvaliteten inom de vattenförekomster som kan beröras av planområdet samt hur de påverkar möjligheterna att följa uppsatta MKN för Vatten.

Kommunen ska visa på vilka grunder bedömningen har gjorts, exempelvis med stöd av uppgifter från dagvattenutredning eller annat underlag som berör vattenkvaliteten.

I planbeskrivningen anges det att den föreslagna exploateringen inte bedöms påverka möjligheten att uppnå uppställda miljö kvalitetsnormer för Nordre älv. Det anges dock i dagvatten- och skyfallsutredningen (Ramboll 2025-11-05) att den ökade föroreningsbelastningen kan medföra påverkan på recipientens möjlighet att uppnå miljö kvalitetsnormer. Föroreningsmängderna beräknas öka markant ut från området, både utan och med föreslagen rening. Länsstyrelsen ställer sig därför frågande till hur planbeskrivningen har kommit fram till en helt annan slutsats.

Länsstyrelsen anser att kommunen behöver ta ett större grepp om dagvattenfrågan till nästa skede. Det behöver visas på ett väl grundat sätt att planen inte påverkar möjligheten att följa MKN vatten. Om det krävs dagvattenanläggningar för detta ändamål behöver de vara säkerställda. Om området ligger inom verksamhetsområdet för dagvatten, vilket länsstyrelsen tolkar det som, sker detta företrädesvis genom att de placeras på allmän platsmark. Annars behöver det vara mycket tydligt motiverat hur anläggande och drift säkerställs.

Människors hälsa – Miljökvalitetsnormer för luft / Utsläpp från industri

Länsstyrelsen anser att bedömningen avseende luftkvalitet behöver utvecklas och förtydligas vad gäller utsläpp från trafik och eventuell påverkan från Swedish Match på framför allt häktets uteplats på taket.

I planbeskrivningen hänvisas till mätningar av luftkvaliteten som gjorts år 2020 och att resultaten visar att halterna i Kungälv underskrider MKN. Länsstyrelsen kan konstatera att mätningar av kvävedioxid (har gjorts 2020–2022 och av partiklar (PM10) 2020 på Strandgatan i Kungälv.

Aktuellt planområde är dock beläget utmed E6 där halterna sannolikt är högre. Mätningar nära E6 har inte gjorts sedan 2016, då NO₂ och PM10 mättes vid Kongahällagatan¹. Resultaten (2016) visade att MKN för NO₂ överskreds samt att halterna av PM10 var lägre än MKN men överskred Frisk luft och tangerade de MKN som ska klaras 2030.

Länsstyrelsen noterar att det i plankartan finns skydd mot störningar där m2 och m4 också kan skydda planområdet mot trafikutsläppen på E6 och att dessa planbestämmelser kan inkluderas i bedömningen av luftkvaliteten.

Häktets uteplats ska förläggas på byggnadens tak. Länsstyrelsen anser därför att utsläpp till luft från Swedish Match, och dess påverkan på luftmiljön på uteplatsen, behöver beskrivas i planhandlingarna. I det fall utsläppen kan orsaka störande lukt behöver även detta beskrivas och bedömas.

Människors hälsa – Buller

Länsstyrelsen bedömer att planhandlingarna behöver kompletteras med en bullerutredning till granskningsskedet. Utredningen ska redovisa hur buller från såväl trafik som närliggande verksamheter påverkar planområdet.

Bedömningen ska utgå från riktvärden enligt förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader och omfatta ekvivalenta och maximala ljudnivåer samt eventuella behov av skyddsåtgärder.

Människors säkerhet – Farligt gods

Avstånd mellan E6 och fastighetsgräns uppgår till 45 meter. Bebyggelse möjliggörs 50 meter från E6. Häktesverksamhet är känsligt för störningar och bör placeras så långt ifrån riskkällan som möjligt. Länsstyrelsens bedömning är att 50 meter är ett kort avstånd när det gäller den här typen av svårutrymd verksamhet.

Kommunen har formulerat bestämmelse om friskluftsintag i plankartan till att bara gälla inom 50 meter från E6. Enligt riskutredningen ska hela planområdet utföras med friskluftsintag riktade bort från vägen. Länsstyrelsen instämmer i att ventilationsåtgärd behöver regleras för större delar av planområdet. Särskilt i en verksamhet där utrymning är komplicerad är det viktigt att säkerställa att byggnader kan vara säkra platser.

Det är bra att utrymningsvägar säkerställs och att dessa ska finnas bort från riskkällan. Utrymning kan dock vara väldigt svår att genomföra för ett häkte. Mycket hänger på att byggnaden ska utgöra ett skydd vid olycka utanför. Därför är det särskilt viktigt med lokalisering (för att undvika att en olycka alls drabbar verksamheten) och med fysiska skyddsåtgärder (exempelvis brandklassad fasad).

I planens nuvarande utformning kan häktet placeras så nära som 50 meter från E6, vilket Länsstyrelsen bedömer inte är acceptabelt utan ytterligare skyddsåtgärder.

Kommunen behöver beskriva och utreda om placeringen av häktesverksamheten inom planen behöver regleras för att säkerställa goda avstånd till riskkällan eller om ytterligare åtgärder krävs för verksamheten.

Kommunen har reglerat att området inom 50 meter från E6 ska utformas för att inte uppmuntra till stadigvarande vistelse. Kommunen behöver också beskriva eventuella rastgårdar och möjliga placeringar av dessa. Rastgårdar innebär att personer vistas utomhus i oskyddad miljö utan att självständigt kunna ta sig tillbaka in i byggnaden vid en olycka utanför planområdet. Kommunen behöver beskriva och säkerställa eventuella åtgärder för rastgårdar, exempelvis genom att reglera var inom planområdet dessa kan placeras.

Intilliggande farliga verksamheter

Kortaste avståndet från häkte och cistern är 35 meter, och ca 50 meter till påfyllningsanslutning. Det är ett nära avstånd mellan en känslig verksamhet och hantering av brandfarlig gas.

Verksamheten innebär att möjligheten att utrymma byggnader är begränsad, vilket ställer högre krav på att byggnaden kan utgöra en säker plats. Det kan innebära att ytterligare skyddsåtgärder krävs, exempelvis i form av brandklassade fasader.

Länsstyrelsen bedömer att LBE-föreskrifterna (MSBFS 2020:1) inte utgör ett tillräckligt underlag för att besluta om lämplig lokalisering enligt PBL.

Kommunen behöver göra en konsekvensutredning för potentiella olyckor med farliga ämnen inom närliggande fastigheter. Dimensionerande scenarier och konsekvensavstånd vid olycka måste beskrivas för cistern och påfyllningsanslutning.

Verksamheten innebär också utomhusvistelse där personer kanske inte kan ta sig in i byggnaden självständigt. Kommunen behöver beskriva och säkerställa eventuella åtgärder för rastgårdar, exempelvis genom att reglera var inom planområdet dessa kan placeras.

Människors säkerhet – Översvämning på grund av skyfall och höga flöden

Kommunen har undersökt ett 100-årsregn med en klimatfaktor 1,25. Ett häkte kan betraktas som en samhällsviktig verksamhet. Samhällsviktiga verksamheter bör ges ett högre skydd, exempelvis genom att utgå från ett regn med längre återkomstid som dimensionerande fall eller genom att säkerställa goda marginaler till nivån för 100-årsregnet. Kommunen behöver beskriva hur det har beaktats att häktet är en samhällsviktig verksamhet som också är känslig för störningar i skyfallshanteringen.

Kommunen behöver beskriva hur bebyggelse ska placeras för att vara skyddad mot översvämning vid skyfall. För att undvika att bebyggelsen översvämmas kan en lägsta grundläggningsnivå behöva regleras i plankartan. I skyfallsutredningen beskrivs även höjdsättning av gator. Om kommunen bedömer att åtgärderna är kritiska för att hantera skyfallet behöver de säkerställas i plankartan.

Enligt utredningen behöver inkommande rinnstråk bevaras för att inte orsaka ökad översvämningsrisk inom området eller för omkringliggande områden. Bebyggelse placeras över flera rinnstråk som enligt skyfallsutredningen behöver beaktas.

Om avrinningsstråk inte bevaras riskerar situationen vid skyfall för omkringliggande bebyggelse försämrats. Hur säkerställer kommunen att rinnstråk bevaras eller leds om på ett säkert sätt?

Det råder viss osäkerhet i dagvattenutredningen då det vid utredningens framtagande inte fanns tillräcklig information om områdets geotekniska och geohydrauliska förutsättningar, vilket innebär att det behövs fortsatta utredningar för dagvatten- och skyfallshantering i den fortsatta processen. Inför granskningsskedet behöver kommunen förtydliga om områdets geotekniska och geohydrauliska förutsättningar påverkar förtätningarna för dagvattenhanteringen kopplat till risken för översvämning. Kommunen behöver beskriva framkomligheten till och inom planområdet vid skyfall.

Genom området passerar en bäck som enligt kommunen behöver bevaras. Bäckens passerar i genom mark som är planlagd som allmän plats, natur, i den södra delen och genom kvartermark med möjlig bebyggelse i den norra delen. Bäckens är delvis kulverterad. Kommunen behöver beskriva hur det säkerställs att bäcken bibehålls i erforderlig utsträckning.

Bäckens leds via en trumma under E6. Kapaciteten för trumman har inte undersökts. Vid dämning i trumman finns risk för att bäcken översvämmas, vilket kan riskera att påverka bebyggelse inom planområdet.

Kommunen behöver undersöka trummans kapacitet. Kommunen behöver också beskriva risken för översvämning för planområdet om dämning sker i trumman och om kommunen bedömer att det krävs åtgärder för att skydda bebyggelsen behöver det säkerställas. Kan exploateringen leda till ökad avrinning och ytterligare översvämning längs med bäcken? Finns det i så fall en risk att det leder till negativa konsekvenser för E6 och befintlig bebyggelse?

Översvämning vid höga flöden i bäcken är okänt. Bäckens omhändertar både dagvatten samt ytvatten via ett flertal inkommande rinnstråk från uppströms belägna områden. Kommunen behöver göra en bedömning av risken för översvämning i bäcken. Vilken marginal finns mellan högsta vattennivå och bebyggelsen?

Gör kommunen bedömningen att åtgärder behöver säkerställas i plankartan för att inte riskera att bebyggelsen översvämmas? I skyfallsutredningen konstateras att framtida bebyggelse behöver lokaliseras på en nivå som säkerställer marginal till bäckens nivå vid högvattenhändelse, kommunen behöver beskriva och säkerställa detta. Nödvändiga åtgärder behöver säkerställas på ett plantekniskt godtagbart sätt.

Människors säkerhet – stabilitet

Se yttrande 3, SGI.

Råd enligt PBL och MB

Förhållande till ÖP

Kommunen påpekar själva att planförslaget inte är förenligt med översiktsplanen och Länsstyrelsens granskningsyttrande. Den gällande översiktsplanen, ÖP 2010, pekar ut planområdet som "Verksamhetsområde". Ett utökat planförfarande tillämpas av kommunen.

Miljökvalitetsnormer för luft

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att EU:s nya skärpare gränsvärden (2024/2881/EG) ska vara genomförda i svensk lag i december 2026. Kontrollen av de nya skärpta kraven behöver ske redan från kalenderåret 2027. Syftet med detta är att kommuner ska hinna vidta åtgärder om det behövs för att nå de skärpta gränsvärdena/MKN till 2030.

Naturvårdsverket bedömer att Sverige har relativt bra förutsättningar att uppnå de skärpta värdena till år 2030, med undantag av partiklar som kan bli en utmaning på grund av vägsitage och vägdamm från trafik.

Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att redan nu ta höjd för att klara de kommande skärpta kraven och anpassa detaljplaneringen utifrån dessa. Detta är särskilt viktigt att uppmärksamma vid planering som berör områden nära trafikleder och vägar.

Markföroreningar

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att den planerade markanvändningen för häkte och verksamheter rymms inom definitionen för MKM. Även om ett häkte innebär en mer stadigvarande vistelse än industri, bedöms den inte jämförbar med bostäder, varför länsstyrelsen instämmer i att ingen sanering krävs utifrån nuvarande kända föroreningssituation. Valda analysparametrar anses rimliga.

Gällande bekämpningsmedel har del av marken tidigare använts som jordbruksmark, vilket möjliggör risk för rester av bekämpningsmedel i marken. Då ingen analys har utförts på de ämnen som kan komma från besprutning saknas kännedom om dess eventuella förekomst. Kommunen bör utifrån sin historiska inventering titta närmare på risken kring att bekämpningsmedel använts och hur det kan påverka riskbedömningen av området och dess planerade markanvändning.

Kommunens förslag på hantering av massor är bra och bör beaktas vid kommande exploatering. Då marken är konstaterat förorenad vill länsstyrelsen även förtydliga att markarbeten inom området är anmälningspliktiga enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Vattenmiljö

I planbeskrivningen anges fördröjningsvolym för dagvatten. Dessa är beräknade utifrån rekommendationer i kommunens dagvattenpolicy om att fördröja en viss volym per ytenhet hårdgjord yta.

De är inte dimensionerade utifrån att bibehålla befintligt flöde från planen. Kommunen behöver redogöra för eventuellt ökade flöden och om bäcken inom planområdet och nedströms liggande system klarar dessa flöden, tex nedströms liggande våtmarker, trumma mm.

Om dessa system inte klarar förändrade flöden behöver det beaktas i dimensioneringen. I dagvatten- och skyfallsutredningen anges det till exempel att det finns risk för erosion i bäcken vid höga flöden.

Det behöver även klargöras om markavvattningsföretaget Arntorp m.fl. DF 1913 kommer att påverkas eller hur påverkan undviks. Länsstyrelsen hittar en notering att företaget omprövades 2011 inom tillstånd från Mark- och miljödomstolen i beslut 2011-05-19 i M 43–11. Kommunen behöver undersöka frågan närmare. Samråd behöver ske med markavvattningsföretaget om detta kan påverkas.

Det finns även dokumenterad förekomst av havsöring i mottagande vattendrag.

I dagvattenutredningen anges att dagvattenanläggningar kan behöva anpassas för att inte sprida befintliga föroreningar. Om detta krävs så behöver det också framgå av planbeskrivningen.

Trafikfrågor

Se yttrande 5, Trafikverket

Synpunkter enligt annan lagstiftning**Skyddade arter**

En naturvärdesinventering har tagits fram men inga fördjupade artinventeringar. Bäckravinen inom planområdet har bedömts ha högt naturvärde och kommer huvudsakligen att planläggas som allmän plats natur. Ett flertal naturvärdesobjekt med vissa värden ianspråkats av kvartersmark. Majoriteten av identifierade värdeelement i form av träd finns inom planerad kvartersmark och kommer att avverkas.

Av de 18 identifierade värdefulla träden i naturvärdesinventeringen är det 8 som kommer att bevaras. Denna beskrivning framgår inte i planbeskrivningen.

Länsstyrelsen saknar en redogörelse av hur förlusten av träden avses begränsas eller kompenseras. Om det finns möjlighet att skydda värdefulla träd med planbestämmelse även inom kvartersmark bör det utredas. Lämpliga kompensationsåtgärder för de träd som behöver avverkas kan göras inom den planlagda naturmarken, vilket också bör beskrivas. Att avverkning sker utanför fåglars häckningstid bör säkerställas i exploateringsavtal.

Det framgår inte av planbeskrivningen vilken påverkan på natur- och vattenmiljön som väntas av den brobyggnation som möjliggörs inom del av planlagd naturmark och detta bör klargöras. Länsstyrelsen noterar att inga rekommendationer på anpassningar eller skyddsåtgärder anges i naturvärdesinventeringen.

För att bevara de höga naturvärden som finns i bäckravinen och säkerställa en funktionell ekologisk kantzon till bäcken anser Länsstyrelsen att en skyddszon till naturvärdesobjektet vore lämplig. Omfattningen på skyddszonen bör utredas av sakkunnig till granskningsskedet. I plankartan framstår det som att kvartersmarken ansluter direkt till naturvärdesobjektets gräns och i vissa delar även överlappar naturvärdesobjektet.

Bäcken kommer enligt beskrivningen att kulverteras vid planerad brobyggnation. Det bör även tydliggöras om bäcken hyser förutsättningar för groddjur och vilken påverkan som bron i så fall kan ha på de förutsättningarna. Likaså om övervintringsmiljöer för groddjur finns i eller omkring bäcken bör beskrivas. Att dagvatten ska avledas till bäcken och hur det påverkar dess art- och biotopvärden bör också redogöras för.

Planområdet ligger nära Rollsbo våtmark som är en känd fågellokal. Länsstyrelsen anser att förutsättningarna i planområdet för fåglar behöver utredas.

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att förutsättningarna för, och förekomsten av, fåglar och groddjur ännu inte är klarlagd. Till granskningsskedet behöver därför följande uppgifter för såväl fåglar som groddjur besvaras:

- a. om **skyddade djurarter** förekommer inom områden som omfattas av planerade åtgärder, och arterna använder området för fortplantning, övervintring eller för vila samt hur otillåten störning eller skada kan minimeras eller undvikas, genom att åtgärden anpassas eller skyddsåtgärder vidtas.
- b. hur förutsättningarna är för de **skyddade arter** som genom planerade åtgärder förlorar områden för fortplantning, vila och övervintring att tillgodose sina behov i närområdet, och om det krävs anpassningar och skyddsåtgärder för att populationerna ska finnas kvar i området. Närområdet ska avgränsas utifrån den berörda artens (parets eller populationens) lokala revir eller hemområde.
- c. om åtgärden leder till en störning genom buller, mänsklig aktivitet, habitatförstörelse eller annat, och vilken betydelse störningen har för möjligheten att bibehålla eller återupprätta populationen av **berörda arter** till en tillfredsställande nivå, och om anpassningar och skyddsåtgärder kan leda till att störningen uteblir eller minimeras.

Fornlämningar

Länsstyrelsen har ur fornlämningshänseende och i huvudsak inga synpunkter samrådsunderlaget.

Arkeologisk utredning och förundersökning har skett i samband med gällande detaljplan. Den nu planerade byggnationen har samråtts med länsstyrelsen enligt 2 kap kulturmiljölagen (dnr 37607- 2025). Då inga fornlämningar berörs av planförslaget finns ur ett fornlämningshänseende inga hinder mot att marken tas i anspråk för avsett ändamål.

Planförslaget berör en övrig kulturhistorisk lämning i form av en sentida brotrumma, L1970:9714/Kareby 132:1. I planbeskrivningens miljökonsekvensbeskrivning på sid. 54 anges felaktigt att Kareby 132:1 är fornlämning som har slutundersökts och kan avlägsnas. Rätt är att den är en övrig kulturhistorisk lämning och därmed saknar fornlämningskydd enligt 2 kap kulturmiljölagen. Det finns därför inget formellt hinder enligt denna lag att ta bort brotrumman, vilket har meddelats i länsstyrelsens ärende 37607-2025.

Markavvattning

Länsstyrelsen vill upplysa om att grundvattenbortledning som inte utgör markavvattning inte behöver dispens. Däremot är grundvattenbortledning tillståndspliktigt enligt 11 kap MB om det inte är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena.

Det är verksamhetsutövarens ansvar att göra denna bedömning. Länsstyrelsen rekommenderar alltså kommunen att klargöra vilken typ av vattenverksamhet som skulle kunna vara aktuell och se över så korrekt juridisk process är beskriven i planbeskrivningen. Länsstyrelsen noterar att kommunen avser anmäla vattenverksamhet för gatukoppling över bäcken.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen gör bedömningen att ett genomförande av planen inte antas medföra en risk för betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen anser att det inte går att utesluta betydande miljöpåverkan med avseende på skyddade arter. Det är kommunen som beslutar om den här frågan och vår roll är enbart rådgivande. Länsstyrelsen anser att kommunen har redogjort för detaljplanens konsekvenser på ett tydligt sätt i enlighet med vad som anges i 5 § miljöbedömningsförordningen.

KOMMENTAR

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Inför planförslagets granskning har kommunen tagit ett större grepp om dagvattenfrågan. Med en kompletterad dagvatten- och översvåmningsutredning har kommunen förtydligat hur planerade åtgärder påverkar vattenkvaliteten inom de vattenförekomster som kan beröras av planområdet samt hur de påverkar möjligheterna att följa uppsatta MKN för Vatten. Dagvattenanläggningar har säkerställts i plankartan och utredningens resultat har arbetats in i planbeskrivningen.

Människors hälsa – Miljö kvalitetsnormer för luft / Utsläpp från industri

Kommunen har genom en luftkvalitetsutredning utvecklat bedömningen avseende luftkvalitet och förtydligat påverkan av utsläpp från trafik och från Swedish Match, särskilt på häktets promenadgård på taket. Bestämmelser om skydd mot störningar har inkluderats i bedömningen av luftkvaliteten. Planhandlingarna har kompletterats med en beskrivning om utsläpp till luft från Swedish Match och dess påverkan på luftmiljön vid promenadgården. Plankartan regleras med skyddsbestämmelse som styr att friskluftsintag ska placeras vända bort från E6 och att ventilationssystem ska förses med funktion som stänger eller begränsar tilluft vid förhöjda halter av skadliga eller giftiga gaser.

Människors hälsa – Buller

Inför granskning har planhandlingarna kompletterats med en bullerutredning som omfattar buller från vägtrafik. Närliggande verksamheter bedöms inte vara av störande karaktär.

Ett häkte är för tillfällig vistelse och har ej öppningsbara fönster som inte kommer att användas för vädring. Därför bedöms inte häktet falla in under kategorin bostadsbyggnad i förordningen (2015:216) och därför bör riktvärdet vid fasad inte gälla för häktet.

Häktet kommer att användas som ett utrymme för sömn, vila eller daglig samvaro. Byggnadens fasad bör dimensioneras för att klara riktvärden inomhus enligt Boverkets byggregler vilket är 30 dBA ekvivalent ljudnivå och maximal ljudnivå på 45 dBA. Beräknade maximala ljudnivåer för häktet beräknas mellan 59–69 dBA. Den högsta maximala ljudnivån beräknas på fasad som vetter åt sydväst.

Då ljudnivåer vid fasad inte beaktas för tillfällig vistelse begränsas inte placeringen av celler på häktet av bullersituationen. Dock måste ljudnivåer inomhus klara riktvärden för sömn, vila eller daglig samvaro enligt BBR. Detta kan medföra höga krav på ljudisolering mot yttre ljudkällor om fasadnivåerna är höga.

En promenadgård på taket planeras att anläggas på häktet vilket bedöms som uteplats enligt förordningen (2015:216) med riktvärden på ekvivalent ljudnivå på 50 dBA och maximal ljudnivå på 70 dBA. Med en 2,5 meter hög skärm vid takkant på nordvästra, sydvästra och sydöstra fasaden kan riktvärdet på 50 dBA kan klaras på cirka 40 % av promenadgården.

Ljudnivåer vid fasad begränsar inte exploatering av häktet då fönster inte är öppningsbara och används inte för vädring. Höga ljudnivåer vid fasad kan dock medföra högre krav på ljudisolering mot yttre ljudkällor.

Människors säkerhet – Farligt gods

Inför granskning har häktets placering inom fastigheten begränsats, med hänsyn till ett större avstånd från E6 motsvarande minst 100 meter. Ej svårutrymda komplementbyggnader tillåts 50 meter från E6. Vid planerad bebyggelse inom 70 meter från E6 bör rimliga riskreducerande åtgärder vidtas. Vid planerad bebyggelse bortom 70 meter från E6 är risknivån generellt acceptabel utan riskreducerande åtgärder.

Bestämmelse om friskluftsintag har anpassats till riskutredningen. Plankartan har kompletterats med krav på fysiska skyddsåtgärder i form av brandklassad fasad.

Med konceptbyggnaden Häkte kommer det inte finnas markförlagda rastgårdar för intagna. För promenadgården på häktets tak bedöms risknivån vara acceptabel.

Intilliggande farliga verksamheter

Mellan samråd och granskning har risker kopplade till hantering av brandfarlig gas inom fastigheten Kalle Glader 6 åtgärdats. Utöver detta har plankartan försetts med bestämmelse som ställer krav på skyddsåtgärd i form av brandklassad fasad.

Riskutredningen har kompletterats med en konsekvensutredning för potentiella olyckor med farliga ämnen inom närliggande fastigheter. I denna beskrivs dimensionerande scenarier och konsekvensavstånd vid olycka för cistern och påfyllningsanslutning.

Människors säkerhet – Översvämning på grund av skyfall och höga flöden

Dagvatten- och översvämningstuderingen har kompletterats med ett högre översvämningsskydd.

Planbeskrivningen har förtydligats avseende att häkte är en samhällsviktig verksamhet. Plankartan har försetts med bestämmelse som reglerar att marken ska utföras med lutning bort från byggnader. Kommunen vill undvika höjdsättningskrav i plankartan då detta avses kunna optimeras genom dialog i byggskedet.

Planhandlingarna har tydliggjorts avseende hantering av inkommande rinnstråk. Kommunen har tillfört både egenskaper och ny användning för att säkerställa att rinnstråk bevaras eller leds om.

Dagvattenutredningen har kompletterats utifrån information om områdets geotekniska och geohydrauliska förutsättningar. I utredningen har det förtydligats huruvida områdets geotekniska och geohydrauliska förutsättningar påverkar dagvattenhanteringen kopplat till risken för översvämning. Även framkomlighet vid skyfall har lagts till.

Planbeskrivningen har kompletterats med en beskrivning avseende säkerställande av att bibehålla bäckens erforderliga utsträckning. Inför granskning har kapaciteten för trumman under E6 och risken för översvämning vid dämning har undersökts. Kommunen har gjort en bedömning av risken för översvämning i bäcken. Marginal till bäckens nivå vid högvattenhändelse har säkerställts genom dimensioner på de dammar som tillförts plankartan.

Människors säkerhet – stabilitet

Se kommunens kommentar på yttrande 3, SGI.

Miljökvalitetsnormer för luft

EU:s nya skarpare gränsvärden noteras. Kommunen kommer att ta höjd för att klara de kommande skärpta kraven.

Markföroreningar

Att länsstyrelsen delar kommunens bedömning noteras. Länsstyrelsens förtydligande avseende anmälningspliktiga markarbeten har tillförts planbeskrivningen.

Vattenmiljö

Inför granskning har kommunen dimensionerat fördröjningsvolymerna för att kunna hantera ökade flöden. Planbeskrivningen har kompletterats med en beskrivning om bäcken inom planområdet och nedströms liggande system klarar dessa flöden. Kommunen har även påbörjat arbete med en anmälan om vattenverksamhet.

Kommunen har kompletterat planbeskrivningen avseende markavvattningsföretaget. Planbeskrivningen har även kompletterats avseende anpassningar av dagvattenanläggningar för att hindra föroreningsspridning.

Förekomst av havsöring i mottagande vattendrag noteras.

Trafikfrågor

Se kommunens kommentar på yttrande 5, Trafikverket

Skyddade arter

Genom en fördjupad artinventering har kommunen undersökt förutsättningarna för skyddade arter i och kring planområdet och har tillförts planbeskrivningen.

Planbeskrivningen har även kompletterats med brobyggnationens förväntade påverkan på natur- och vattenmiljö utmed bäckravinerna. Naturvärdesinventeringen har kompletterats med rekommendationer på anpassningar och skyddsåtgärder.

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

Inför granskning har sakkunnig utrett omfattningen på skyddszon till bäcken som naturvärdesobjekt. Planbeskrivningen har även kompletterats med förutsättningar för groddjur och vilken påverkan bron har på dessa. Förutsättningar för fåglar har utretts.

I granskningshandlingarna har länsstyrelsens begärda uppgifter om groddjur och fåglar besvarats.

Fornlämningar

Kommunen noterar att brotrumman klassas som övrig kulturhistorisk lämning, vilket har justerats i planbeskrivningen.

Markavvattning

Länsstyrelsens upplysning om grundvattenbortledning noteras. Typ av vattenverksamhet har klargjorts och beskrivning av den juridiska processen har setts över.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen noterar länsstyrelsens rådgivande roll samt att det anses att kommunens redogörelse är tydlig och tackar för länsstyrelsens yttrande.

2. LANTMÄTERIET (2026-02-16)

Sekundär egenskapsgräns

Lantmäteriet anser att användandet av sekundära egenskapsgränser måste tydliggöras. Det måste tydligt framgå vilken bestämmelse den sekundära egenskapsgränsen avgränsar.

Villkor för att bevilja startbesked

Lantmäteriet uppfattar bestämmelsen om att startbesked inte får ges för byggnad förrän krav på säker hantering av brandfarlig vara uppfyllts inom Kalle Glader 6 handlar det om en skyddsåtgärd med 4 kap. 14 § punkt 4 i PBL som lagstöd.

Lantmäteriet anser att det finns en risk att villkoret strider mot reglerna i PBL, då det, enligt Boverket, endast får omfatta åtgärder som kan vidtas på den egna tomten och som syftar till att göra den egna tomten lämplig.

Redovisning av exploateringsavtal

Om avsikten är att teckna exploateringsavtal ska kommunen enligt 4 kap. 33 § tredje stycket andra meningen PBL redovisa avtalens huvudsakliga innehåll liksom konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal i planbeskrivningen. Detta ska enligt 5 kap. 13 § andra stycket PBL göras redan i samrådsskedet.

Lantmäteriet konstaterar att lagstiftaren har avsett att exploatörens samtliga åtaganden ska redovisas på en översiktlig nivå, men där det ändå ska gå att bedöma vad åtagandena innebär. Lantmäteriet bedömer att handlingarna behöver tydliggöras.

Redovisningen behöver förbättras och vara mer konkret kring:

- vilka områden som avses för överlåtelser eller upplåtelser (helst redovisade på kartor)
- vilka fysiska anläggningar exploatören ska utföra och vilken standard de ska ha
- vilka olika kostnader som exploatören åtar sig att betala
- åtaganden om att betala eller inte kräva ersättningar tidplan för utbyggnad av de anläggningar som avtalet omfattar
- om exploatören ska ställa en säkerhet för åtaganden enligt avtalet
- om det finns flera exploatörer – ansvarsfördelningen mellan dem

Konsekvenserna av att kommunen avser att planen ska genomföras med stöd av exploateringsavtal måste redovisas.

Lantmäteriet har som stöd till kommuner tagit fram ett material med information om regelverket vid "Redovisning av genomförandeavtal i planbeskrivning" och tre exempel på hur redovisning av innehåll och konsekvenser kan se ut i en planbeskrivning. Använd gärna detta material som inspiration.

I detta fall är redovisningen inte så tydlig som krävs för att man ska kunna bedöma omfattningen av exploatörens samlade åtaganden genom att läsa planbeskrivningen. Lantmäteriets lagstadgade uppgift – att i samrådsskedet lämna råd till kommunen i de fall avtalsinnehållet förefaller strida mot reglerna i 6 kap. 40–42 §§ PBL går därför inte att genomföra.

DELAR AV PLANEN SOM BÖR FÖRBÄTTRAS**Gemensamhetsanläggningar**

I planbeskrivningen anges på s. 31 att nybildande av gemensamhetsanläggningar kommer att aktualisera prövningar enligt anläggningslagen men det anges inget ytterligare om vad för gemensamhetsanläggningar som är aktuella att bilda.

Om det är aktuellt att bilda nya gemensamhetsanläggningar vore det bra om det framgick vilka typer av anläggningar det är fråga om samt vilka fastigheter som det är tänkt ska delta. Det finns i planbeskrivningen, s. 24, även motiv till planbestämmelse g1 (markreservat för gemensamhetsanläggning), men på plankartan saknas bestämmelse om detta.

På s. 27 beskrivs att befintlig gemensamhetsanläggning tas bort och ersätts med allmän platsmark gata samt att Solbräcke 1:18 berörs av upphävande av gemensamhetsanläggning. Vad Lantmäteriet kan se finns det dock enligt registerkartan inte någon befintlig gemensamhetsanläggning inom planområdet.

Markreservat

På s. 24 i planbeskrivningen anges att markreservat för allmännyttig gångtrafik används för att säkra befintlig gång- och cykelbana genom planområdet.

Lantmäteriet vill uppmärksamma kommunen om följande vad gäller markreservat. Genom att lägga ut markreservat i en detaljplan reglerar kommunen endast att byggnadsnämnden inte får bevilja bygglov som hindrar allmänhetens tillträde till området. Det räcker inte med planbestämmelsen i detaljplanen för att få rätten till tillträde utan det krävs även upplåtelse till exempel ett servitut till förmån för en kommunal fastighet.

Om kommunen och markägaren inte skrivit något avtalsservitut kring markreservatet krävs det att det är av väsentlig betydelse för en kommunal fastighet för att det ska vara möjligt att bilda ett servitut för ett markreservat i en lantmäteriförrättning.

Om det i en gällande plan är så att markägaren, eller någon rättighetshavare inte vill upplåta en sådan rätt och släppa fram allmänheten, har kommunen begränsade möjligheter att tvinga sig till en sådan rätt. För att vara säker på att få tillträde till fastigheten behöver normalt sett rättigheten säkras upp innan planen antas.

Om någon annan än kommunen äger marken kan ägaren kräva att kommunen ska ordna en rättighet för att använda utrymmet och betala ersättning för detta.

Om ovanstående innebär problem för kommunen borde det kanske övervägas att lägga ut området som allmän plats i stället.

Samordna innehåll i plankarta och planbeskrivning

I planbeskrivningen anges på s. 13 att fastigheterna inom planområdet ska kunna bebyggas upp till 50 % (e₁) och på s. 25 att största byggnadsarea är 50 % av fastighetsarean inom användningsområdet. På plankartan är bestämmelsen utformad som största byggnadsarea 50 % av fastighetsarean inom egenskapsområdet. För bro₁ anges i planbeskrivningen på s. 24 att egenskapsområdet är avgränsat till den del som bedömts vara mest lämplig för att överbygga bäcken. I plankartan anges att bestämmelsen avgränsas av användningsgräns.

KOMMENTAR

Kommunen tackar för Lantmäteriets erinran. Inför granskning har planförslaget förbättrats och en översikt har gjorts av plankartans innehåll och planbestämmelser har sett över och synkats med innehållet i planbeskrivningen. Inför granskning presenteras exploateringsavtalet mer ingående. Oklarheter har hanterats. Se sidorna 29–30 för en översyn av planens förändringar.

3. STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT, SGI (2026-02-12)

Resultatet för stabilitetsberäkningar utförda i sektionerna B, C, D och E visar tillfredställande stabilitet.

SGI anser att lerdjupen i sektion B behöver ses över. Det är bra om borrpunkterna läggs in på beräkningssektionerna.

SGI anser även att läge och djup för föreslagna dagvattendammar ska regleras i plankartan då det kan påverka stabiliteten.

KOMMENTAR

Inför granskning har lerdjupen setts över och borrpunkterna lagts till i sektionerna. Läge och djup för dagvattendammar har säkerställts i plankartan.

4. POLISMYNDIGHETEN (2026-02-03)

Lokalpolisområde Kungälv/Ale har ingen erinran men önskar att framföra följande:

Det är viktigt att Karebymotet byggs för att minska problematiken med köer på E6 vid Rollsbomotet under morgontimmarna.

För ökad trygghet är belysning och fri sikt viktigt för överblickbarheten. Växtlighet bör inte ge en skyddande effekt.

Motorburen ungdom samlas gärna på öppna asfalterade platser och det rekommenderas förebyggande arbete, genom hinder som försvårar större samlingsplatser.

KOMMENTAR

Kommunen håller med polismyndigheten om vikten av att bygga Karebymotet och en ny vägförbindelse mellan Ekelöv och Kareby. Mellan år 2026–2028 kommer en prövning av vägplanen att pågå. Om vägplanen fastställs beräknas byggstart preliminärt till 2030.

Belysning och fri sikt hanteras inte i detaljplanen. I och med att kvartersmarken tas i bruk kommer skymmande buskage att avverkas. Att infartsgata och gång- och cykelbana rustas upp medför utökad belysning, likaså ifrån häkte och tillkommande verksamheter.

Häkte och tillkommande verksamheter kommer att hägnas in då det inte är allmän plats.

5. TRAFIKVERKET (2026-02-19)

Sammanfattande bedömning

Trafikverket anser att planhandlingarna behöver kompletteras/revideras med nedanstående punkter till granskningsskedet:

- Trafikutredningen behöver säkerställa att befintligt vägsystem har tillräcklig kapacitet att hantera planförslagets ökade trafikallstring, även utan förutsättningen att ny trafikplats vid Grokareby byggs ut
- Kommunen bör även undersöka hela områdets trafiksituation, där även tillkommande exploateringar i närområdet studeras
- Plankartan bör uppdateras med GC-vägens sträckning
- Uppdaterad dagvatten- och skyfallsutredning behöver säkerställa att Trafikverkets diken, trummor eller anläggningar inte tillförs tillkommande vatten jämfört med befintliga förhållanden. Vidare bör även risker kopplade till stående vatten på båda sidor av E6, beskrivas och undersökas ytterligare

Vägområde E6

Trafikverket noterar att avståndet mellan vägkant till E6 och fastighetsgräns till planområdet uppgår till ungefär 45 meter. Trafikverket bedömer att planområdesgränsen och vägområdet inte överlappar varandra men Trafikverket vill dock uppmärksamma kommunen om att vägområdet för E6 uppgår till mer än till vägkant. Trafikverkets vägområde är det område som behövs för drift och underhåll av väganläggningen. Det utgörs av hela väganläggningen med körbana och tillhörande sidoområde.

Trafikutredning

Trafikverket noterar att trafikutredningen förutsätter att ny trafikplats norr om Rollsbomotet verkställs, vilket Trafikverket planerar för inom ramen för Trafikverkets projekt väg 168 Ekelöv–Kareby.

Trafikverket instämmer med att en ny trafikplats i höjd med Grokareby kommer avlasta trafikflödet i Rollsbomotet, men Trafikverket anser att trafikutredningen behöver säkerställa att befintligt vägsystem har tillräcklig kapacitet att hantera planförslagets ökade trafikallström, även utan förutsättningen att ny trafikplats vid Grokareby byggs ut. Vidare anser Trafikverket att kommunen bör ta ett helhetsgrepp över trafiksituationen för det omkringliggande vägnätet i området. Trafikutredningen bör även omhänderta kommunens kommande planer för nytt bostadsområde norr om aktuellt planområdet vid "Dammberget" och för ytterligare etableringar i Kareby industriområde.

Trafik

Trafikverket ser positivt på att plankartan är försedd med prickmark ut mot trafikerade vägar och att plankartan är reglerad med utfartsförbud som styr infart till planområdet. Trafikverket ser även positivt på förslaget om att infartsgatan till planområdet utformas och regleras på ett sätt som undviker genomfartstrafik. Vidare noterar Trafikverket att det i planbeskrivningen framgår hur hänsyn ska tas till oskyddade trafikanter, bland annat genom att anläggning en separat GC-väg genom planområdet. Trafikverket anser att GC-vägens sträckning bör framgå i plankartan och att den utformas så att GC-vägen knyter an till det befintliga GC-vägnätet utmed Rollsbovägen och Karebyvägen, samt väster ut mot Solbräckegatan. Vidare bör passager för oskyddade trafikanter säkerställas på samtliga sidor av den nya cirkulationsplatsen, vilket föreslås i trafikutredningen men som inte nämns vidare i planbeskrivningen eller säkerställs i plankartan.

Trafikutredningen föreslår även sänkt skyltad hastighet till 50 km/h norr om cirkulationsplatsen där Solbräckegatan och Karebyvägen möts samt anläggning av övergångsställen i cirkulationsplatsen, för att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. Önskar kommunen att gå vidare med förslaget om sänkt hastighet norr om cirkulationsplatsen behöver kommunen ansöka om en lokal trafikföreskrift hos Länsstyrelsen.

Trafikverket noterar förslaget om övergångsställen i cirkulationsplatsen men vill även informera om att Trafikverket främst placerar ut övergångsställen i miljöer där hastighetsbegränsningen är 30 km/h. Önskemålet kring förbättrad passage kan tas upp i ordinarie forum mellan kommunen och Trafikverket.

Dagvatten- och skyfallsutredning

Generellt sett förslås bra lösningar för dagvattenhanteringen, vilka även regleras i plankartan. Utredningen visar även på beredskap för skyfallshantering. Det råder dock viss osäkerhet i dagvattenutredningen då det vid utredningens framtagande inte fanns tillräcklig information om områdets geotekniska och geohydrauliska förutsättningar, vilket innebär att det behövs fortsatta utredningar för dagvatten-och skyfallshantering i den fortsatta processen. Trafikverket ser fram emot att ta del av dessa i kommande skede.

Trafikverket vill informera om att dagvatten och skyfall ska hanteras inom fastighetens gränser och får inte belasta den statliga infrastrukturen. Trafikverkets diken, trummor och andra anläggningar är enbart till för vägens avvattning, och Trafikverket tar normalt sett inte emot vatten från andra verksamheter. Inget tillkommande vatten får tillföras Trafikverkets trumma under E6 eller vägdikey jämfört med befintliga förhållanden. Trafikverket anser att detta är av vikt i den fortsatta utredningen speciellt avseende skyfallshanteringen.

Det verkar inte heller som att trumman under E6 ingick i Kungälv kommunens egna skyfallskartering (enligt slutsatsen i dagvattenutredningen) och det är något Trafikverket önskar se och få utrett. Då det finns ett anlagt våtmarksområde väster om E6 som både fördröjer och renar, anser Trafikverket att det finns risker med mycket stående vatten på båda sidor om E6, vilket behöver utredas vidare i kommande skede.

Buller

I BBR anges att "Byggnader, som innehåller bostäder eller lokaler i form av vårdlokaler, förskolor, fritidshem, undervisningsrum i skolor samt rum i arbetslokaler avsedda för kontorsarbete, samtal eller dylikt, ska utformas så att uppkomst och spridning av störande ljud begränsas så att olägenheter för människors hälsa därmed kan undvikas".

Trafikverket menar att häkte definieras enligt ovan och buller inomhus får därmed inte överskrida de nivåer som anges i BBR. Se vidare Tabell 7:21c Dimensionering av byggnadens ljudisolering mot yttre ljudkällor i BFS 2013:14.

Skyltning

Det framgår inte av planhandlingarna hur kommunen har tänkt kring skyltar mot väg 574. Trafikverket önskar upplysa om att Trafikverket bedömer skyltar ur trafiksäkerhetssynpunkt och önskar få möjlighet att yttra sig om utformning av kommande skyltar (som riktas mot statlig infrastruktur) inom planområdet.

Trafikverket anser att det är viktigt att kommunen säkerställer att budskapet på kommande skyltar ska vara fast (ej elektroniskt bildväxlande), kort, enkelt och tydligt. Storleken på texten ska vara anpassad till de trafikanter den riktar sig till. Budskapet ska kunna uppfattas på 1 sekund och telefonnummer och webbadresser ska inte förekomma. Skyltarna får heller inte vara bländande mot fordonsförare.

KOMMENTAR

Kommunen noterar utbredningen på vägområdet tillhörande E6. Inför granskning har en trafiksimulering genomförts.

Kommunen noterar även Trafikverkets synpunkter avseende skyltning. Kommunen anser att det inte krävs någon bestämmelse i plankartan som reglerar skyltning. Trafikverket kommer att höras i det fall bygglov söks för uppförande av en skylt.

Gång- och cykelbanenätverket har säkerställts i plankartan. Kommunen vill inte förhindra utveckling av Rolsbovägen genom att reglera cirkulationsplatsen i plankartan. Både cirkulation samt gång- och cykelbana rymmer inom användningen GATA. Detta kompletteras med en egenskapsbestämmelse som ställer krav på att gång- och cykelbana ska finnas. Genom bäckravinen regleras gång- och cykelbanan med egen användning, GC-VÄG.

Kommunen kommer att ansöka om en lokal trafikföreskrift hos Länsstyrelsen avseende sänkt skyltad hastighet till 50 km/h norr om cirkulationsplatsen där Solbräckegatan och Karebyvägen möts samt anläggning av övergångsställen i cirkulationsplatsen, för att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter.

Kommunen ser fram emot vidare diskussion om förbättrad passage genom övergångsställen i den tillkommande cirkulationsplatsen i ordinarie forum.

I den fortsatta dagvatten- och skyfallsutredningen har Trafikverkets synpunkter beaktats. Inför granskning har planhandlingarna även förtydligats avseende hantering bullernivåer inomhus.

SKOGSSTYRELSEN (2026-02-23)

Exploatering av eller direkt påverkan på värdefulla naturområden inom projektområdet bör i första hand undvikas. Om ingrepp i värdefulla naturområden ändå blir aktuella bör anpassningar av åtgärden göras för att minimera negativ påverkan på naturmiljön så långt det är möjligt. Kompensationsåtgärder kan med fördel utföras för att stärka de naturvärden som finns i anslutning till exploateringsområdet.

Även där skogen inte har några högre naturvärden innebär exploatering av skogsmark generellt en negativ påverkan på olika naturvårdskvaliteter som finns i den brukade skogen samt att en fragmentering av skogen kan ge barriäreffekter.

KOMMENTAR

Marken är sedan tidigare planlagd som kvartersmark. Genom planförslaget säkerställs de delar av området som bedöms ha högre naturvärden som allmän plats för natur.

6. LUFTFARTSVERKET (2026-02-09)

Exploatering LFV har i egenskap av sakägare för CNS-utrustning inget att erinra mot detaljplanen.

KOMMENTAR

Kommunen noterar att Luftfartsverket inte har något att erinra.

STATLIGA BOLAG

7. SKANOVA (2026-01-30)

Skanova har markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet och vill så långt som möjligt behålla befintliga anläggningar i nuvarande läge. Skanova vill medverka i planarbetet för att kunna samordna nya ledningar.

Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

KOMMENTAR

Kommunen noterar Skanovas önskan om att behålla anläggningar i nuvarande läge. Skanova bjuds in till att medverka i det fortsatta planarbetet.

Att initierande part ska bekosta åtgärden har lagts till i planens genomförandebeskrivning.

8. VATTENFALL ELDISDISTRIBUTION AB (2026-02-02)

Vattenfall Eldistribution AB har inga elnätanläggningar inom aktuellt planområde eller i dess direkta närområde och har därmed inget att erinra i rubricerat ärende.

KOMMENTAR

Kommunen noterar att Vattenfall inte har något att erinra.

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

9. SWEDAVIA AIRPORTS (2026-02-16)

Planförslaget bedöms inte innebära negativ påverkan på Landvetter flygplats. Swedavia anser att det bör framgå i planbeskrivningen att eventuella objekt som väsentligt överskrider reglerade höjder (exempelvis skorstenar, master eller dylikt) måste samrådas med flygplatsen innan uppförande för att säkerställa att flygplatsens hinderytor inte genomträngs.

KOMMENTAR

Beskrivningen har tillförts handlingarna.

10.POSTNORD (2026-01-30)

Kontakta PostNord i god tid för dialog gällande godkännande av postmottagning.

KOMMENTAR

Kommunen noterar informationen.

11.SVENSKA KRAFTNÄT (2026-01-30)

Svenska Kraftnät har i dagsläget inga anläggningar eller intressen som berörs i det aktuella planområdet och har därför inga synpunkter på rubricerad remiss.

KOMMENTAR

Kommunen noterar att Svenska Kraftnät inte har något att erinra.

REGIONALA ORGAN

12. BOHUS RÄDDNINGSFÖRBUND (2026-01-29)

Räddningstjänsten anser att planbestämmelsen m₂ avseende friskluftsintag i relation till E6 ska revideras i enighet med riskutredningen.

Det är viktigt att kommunen säkerställer att riskutredningen bygger på de avstånd som sedan kommer att tillämpas.

Räddningstjänsten vill att det ska tydliggöras att syftet med bestämmelsen "Område inom 50 meter från väg E6 ska utformas på ett sätt som inte uppmuntrar till mer än tillfällig vistelse" är att minska risken från en olycka med farligt gods.

Räddningstjänsten ser behov av att en ny brandpost anläggs innanför grindarna på det nya häktet. Detta för att underlätta en insats i händelse av brand som med hänsyn till verksamhetens art kommer innebära flera försvårande omständigheter.

Räddningstjänsten önskar att få delta och yttra sig i fortsatta delar av ärendet och i framtida bygg- och lovprocesser.

KOMMENTAR

Inför granskning har planbestämmelserna förtydligats i enlighet med riskutredningen. Syftet med bestämmelsen "Område inom 50 meter från väg E6 ska utformas på ett sätt som inte uppmuntrar till mer än tillfällig vistelse" har kompletterats med räddningstjänstens förslag på tydliggjort syfte.

Det är inte aktuellt med en brandpost innanför grindarna till det nya häktet. Däremot ska möjligheten finnas i direkt anslutning till fastigheten (1 meter utanför).

I det fortsatta planarbetet kommer säkerställande av denna fråga att samordnas med Kriminalvården. Dialog mellan kommunen, kriminalvården och räddningstjänsten har skett återkommande mellan samråd och granskning. Kommunen välkomnar fortsatt räddningstjänstens deltagande i processens kommande delar.

VÄSTTRAFIK (2026-02-03)

Västtrafik ser positivt på planområdets placering i anslutning till ett viktigt kollektivtrafikstråk. I takt med att resandet i området ökar kommer Västtrafik bevaka underlaget och anpassa trafikutbudet därefter.

Västtrafik ser positivt på att gång- och cykelinfrastrukturen byggs ut, då det möjliggör fler hållbara resor till och från planområdet. Det är viktigt att säkerställa en god och säker passage ifrån hållplats Solgärde Vårdcentral i riktning mot Kareby till planområdet.

Den nya cirkulationsplatsen måste utformas så att framkomligheten för 18 meter långa ledbussar säkerställs. Det är en förutsättning att hållplats Snusfabriken inte påverkas negativt av cirkulationsplatsens utformning.

KOMMENTAR

Västtrafiks positiva inställning noteras. Cirkulationen är dimensionerad för fordonsklass Lps, Lastbil med påhängsvagn eller släpvagn. Ledbussar, som har fordonsklass Bl, kommer kunna ta sig fram genom cirkulationen. Hållplats Snusfabriken kommer inte att påverkas negativt.

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

KOMMUNALA NÄMNDER, BOLAG OCH FÖRVALTNINGAR

13.MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN (2026-03-05)

Miljöenheten

För att kunna sända planen på granskning anser miljöenheten att planen ska kompletteras med:

- Tydligare bedömning av lokalisering enligt MB 2 kap 6 §
- Fördjupad utredning av förorenad mark, PFAS och risk för spridning
- Masshanteringsplan för hur förorenade massor och avfall ska hanteras
- Fördjupad geoteknisk analys kopplat till erosion, dagvatten och sättningar
- Dagvatten- och skyfallsutredning
- Fördjupade artinventeringar
- Skyddsåtgärder för de höga naturvärdena samt eventuella kompensationsåtgärder
- Bullerutredning
- Utredning om påverkan på luftkvaliteten på rastgården från trafik och industri

Bygglovenheten

Bygglovenheten har granskat plankartan med planbestämmelser samt tillhörande planbeskrivning. Bygglovenheten anser att det finns oklarheter med vad syftet är med detaljplanen och om den kan anses ta tillräcklig hänsyn samt anpassning till stads- och landskapsbild, natur- och kulturvärden på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

Det finns även oklarheter i plankartan samt formuleringar i planbestämmelserna som bör ses över i det fortsatta arbetet med detaljplanen. Detta för att det inte ska uppkomma några svårigheter att tolka detaljplanen i samband med bygglovsprövning enligt Plan och bygglag.

KOMMENTAR

Miljöenheten

Inför granskning har kompletterande utredningar tagits fram för trafik, dagvatten och risk. Utredningar har tillkommit för luft och buller. Utredningarnas resultat har tillförts plankarta och planbeskrivning.

Bygglovenheten

Oklarheter och formuleringar i plankarta och planbeskrivning har setts över och justerats för ökad tydlighet.

14.KUNGÄLV ENERGI (2026-02-19)

Kungälv Energi har inga synpunkter men vill involveras i processen framgent för att säkerställa att hänsyn tas till den infrastruktur som Kungälv Energi har på fastigheten.

KOMMENTAR

Kommunen ser fram emot att involvera Kungälv Energi i den fortsatta processen.

SAKÄGARE

15.FASTIGHETSÄGARE 1 (2026-02-19)

Fastighetsägare 1 framför att det enligt gällande plan är tillåtet att bygga lokaler upp till 12 meters höjd. På den östra delen är det tillåtet att bebygga 30 % av tomten. Den prickade marken utmed Karebyvägen ska anordnas med plantering. I gällande plan ligger denna gröna buffertzonen någonstans mellan 6–8 meter från vägen in på tomten.

Fastighetsägare 1 har följande synpunkter:

Kommunen vill höja bygghöjden i den östra delen med 3 meter, vilket blir en ännu högre vägg för fastighetsägaren att titta in i. Tvätteriet är 6 meter högt mot Karebyvägen. Det rimliga vore att i planförslaget sänka bygghöjden till 6 meter, så att det blir en enhetlig fasad mot Karebyvägen.

Kommunen vill ta bort den prickade marken med den gröna väggen där plantering ska anordnas och flytta fram bebyggelsen närmare vägen, vilket får en 15 meters vägg att verka ännu högre och komma närmare vår fastighet.

Fastighetsägare 1 önskar att det inte ska vara tillåtet att öka bebyggelsen i den östra delen till 50 %.

I den befintliga detaljplanen för den västra delen är det 12 meters bygghöjd. Den uppenbara invändningen är att kommunen vill höja den tillåtna bygghöjden till 52 meter. Det innebär att det är den utsikt vi i fortsättningen riskerar att ha. Vi kommer att ha möjlighet att titta in till häktets besökare och de kommer få samma möjlighet att titta in till oss, vilket jag tänker att inte någon av oss önskar.

Under vintermånaderna kommer vårt hus och tomt med stor risk skuggas av en jättekloss vilket såklart blir en rejäl försämring för oss, då vi har turen att ha solen på vår tomt även vintertid. Fastighetsägare 1 motsätter sig att får ett 52 meter högt bygge framför våra fönster.

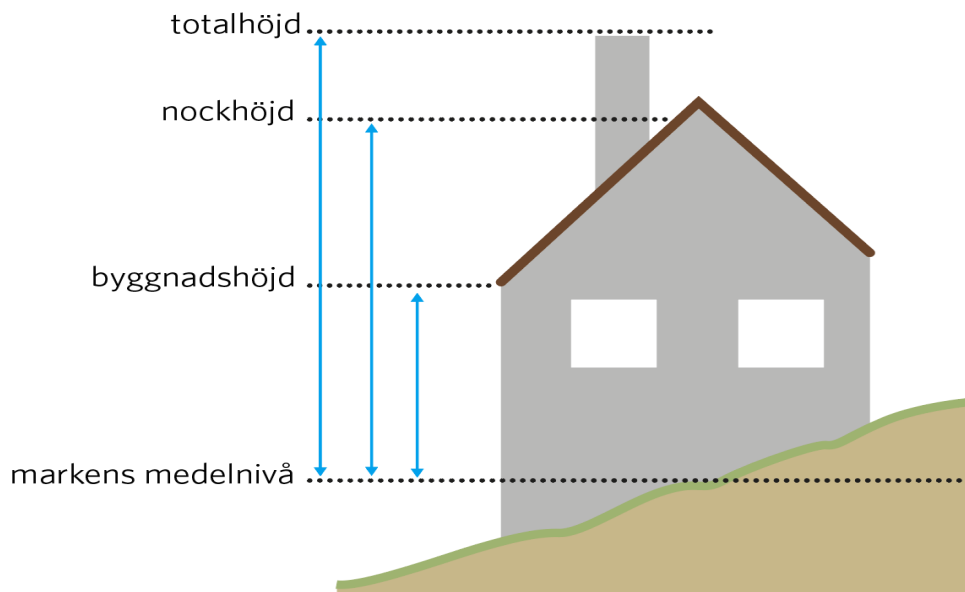
Fastighetsägare 1 motsätter sig även att ökad trafik, mest från Rollsbövägen in bredvid snusfabriken, men också framför vårt hus, Kriminalvården var tydliga med att de kommer vara tvungna att använda fler infarter. Sammanlagt bidra allt detta till sämre förutsättningar för oss att trivas i vårt hus och vårt läge. Det är också stor risk att värdet på huset minskas.

Fastighetsägare 1 föreslår att häktet ska läggas på andra sidan motorvägen, uppe i Rollsbo. Där drabbas inga privatpersoner, glada och tacksamma kommuninvånare. Det blir mer rörelse dygnet runt, vilket stärker säkerheten för de företag som redan finns där. Långt ifrån närmaste bensinstation och längre ifrån motorvägens buller och risker för farligt gods-krascher. Ändå nära motorvägsmotet. Ingen bryr sig om den ökade trafiken, dygnet runt, som fångtransporterna medför. Tänk till!

KOMMENTAR

Den nya detaljplanen ersätter de gällande detaljplanerna. I den gällande planen för den östra delen regleras höjden på byggnader med högsta byggnadshöjd motsvarande 13 meter. Denna metod var vanlig förr och styr hur hög byggnaden får vara, räknat till skärningen mellan fasad och tak. Då gällande plan varken styr tillåten takvinkel eller högsta nockhöjd skulle det redan idag vara möjligt att uppföra en byggnad som är 15 meter hög upp till nock.

Idag är det vanligare att reglera höjden på byggnader med högsta nockhöjd. För att kunna bemöta behovet och efterfrågan på mark för moderna verksamheter har nockhöjden begränsats till 13 meter, vilket är två meter lägre än föreslagen nockhöjd i granskningen samt en större begränsning än vad som är möjligt i gällande plan.

Inför granskning har byggrättens avstånd till Karebyvägen utökas. En bestämmelse om att plantering ska finnas har tillförts planen.

Inför granskning har utnyttjandegraden inte förändrats, men möjlig placering har justerats.

Kommunen noterar invändningen från Fastighetsägare 1 avseende häktesbyggnadens höjd. Kriminalvårdens konceptbyggnad Häkte har utformats och optimerats för att kunna hantera det ökade behovet av häktesplatser i Sverige, det är inte aktuellt att minska antalet våningar, däremot har den högsta tillåtna nockhöjden kunnat minskat något inför granskning.

Häkten utformas med något typ av utsynsskydd. Intagna kommer inte att ha möjlighet att se sin omgivning.

Mellan samråd och granskning har kommunen genomfört en skuggstudie som visar att häktesbyggnaden kommer att kasta skugga över er fastighet under cirka två timmar per dag, under två- och tretiden, mellan november och januari.

Kungälv är en växande ort med flertalet utvecklingsprojekt. Trafiken i Kungälv kommer att öka oberoende detta planförslag. Då planområdet redan idag är reglerat med detaljplaner som tillåter industri och kontor är trafikökningen i området redan förutsatt. Den genomförda trafikanalysen visar att tillkommande trafik från den föreslagna detaljplanen är mycket begränsad.

Trafikverket planerar ett nytt mot i höjd med Kareby, som kommer att avlasta Rollsbomotet. Kriminalvården har behov av en ny anslutning via Solbräckegatan.

Rollsbo består av befintliga industriverksamheter och till viss del handel. I västerhöjd finns ingen tillgänglig mark då samtliga fastigheter har sålts. Aktuell fastighet är den enda som uppfyller Kriminalvårdens behov. Alternativet att förlägga häktet inom den östra delen har valts bort.

16.FASTIGHETSÄGARE 2 (2026-02-19)

Fastighetsägare 2 har följande synpunkter:

Jag anser att planförslaget sänker värdet på min fastighet, skymmer utsikten samt ökar trafikbuller in mot min bostad.

Nockhöjd ökar från 12 till 52 meter för häktet, medför en hög vägg i söderläge från min fastighet, risk för skuggning soliga dagar vintertid.

På den östra delen utökas byggbar yta från 30 till 50 % ochnockhöjd höjs till 15 meter. Fastighetsägare 2 vill inte ha denna ökning av byggbar del närmare sin fastighet, ej heller högre då trafikbuller kommer att studsas in mot dennes fastighet samt upplevas som en hög vägg.

Fastighetsägare 2 föreslår att byggbar gräns skjuts söderut samt att träd- och buskrader ska anläggas mellan byggnad och Karebyvägen ska anläggas för att ta ner höjden och dämpa buller.

Illustrationen för gällande plan visar möjlig bebyggelse i den östra delen. Där är det grönytor, p-platser på marken samt lägre byggnader längre söder bestående av bilförsäljning och kontor.

Mot bakgrund av ovanstående motsätter sig Fastighetsägare 2 att detaljplanen antas.

KOMMENTAR

Se kommunens kommentar på yttrande 14, Fastighetsägare 1.

BOSTADSRÄTT SINNEHAVARE, HYRESGÄSTER OCH BOENDE

17.BRF KRABELUREN (2026-02-22)

BRF Krabeluren har framfört följande synpunkter:

Vi anser att det inte är lämpligt att förlägga ett häkte i Solbräcke. I närheten till planområdet finns ett flertal bostadsområden. Frågan om närheten till bostadsområden har inte utretts tillräckligt.

Planområdet är idag ett grönområde och den sydöstra delen fungerar som en barriär mellan Solbräcke industriområde och bostadsområde. I kommunens förslag på ny översiktsplan betonas vikten av att boendemiljöerna är attraktiva med omsorgsfull gestaltning och kvalitativa grönytor. Hållbarhet och kvalitet lyfts fram. Vi anser att en bebyggelse i detta område inte är förenlig med den strategi kommunen har beskrivit.

Vi anser dessutom att det är svårt att se att en häktesbyggnad passar in i stadsbilden i området. Enligt Kriminalvården planeras ett häkte med 250–300 platser i Solbräcke. Vi anser det inte lämpligt att anlägga en stor fastighet i anslutning till Karebyvägen. Det skulle helt förstöra områdets karaktär. Med tanke på planområdets storlek i övrigt innebär det att en hög byggnad måste uppföras som inte passar in i området.

Vi noterar också att detaljplaneförslaget inte överensstämmer med kommunens nu gällande översiktsplan. Det är än mer anmärkningsvärt att detaljplane-förslaget inte heller överensstämmer med förslag till ny översiktsplan som för bara några veckor sedan varit föremål för samråd. Syftet med översiktsplanen är enligt Plan- och Bygglagen att ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön.

Vidare anges i lagen att kommunen i översiktsplanen ska ange grunddragen i hur mark- och vattenområden i kommunen ska användas. En översiktsplan ska enligt Boverket vara vägledande för efterföljande planering och beslut, såsom detaljplaner. Så blir det ju inte med föreslagen detaljplan.

Syftet med samrådsförfarande enligt Boverket är att förbättra beslutsunderlaget och ge möjlighet att påverka utformningen av kommunens planer. Att precis ha avslutat samrådsförfarande kring kommunens nya översiktsplan och sedan omedelbart föreslå avsteg från denna plan kan inte anses vara en ändamålsenlig planprocess med möjlighet för medborgarna att påverka i god demokratisk anda.

Vi anser att det bör finnas ett flertal bättre placeringar av en häktesbyggnad, förslagsvis till exempel i Rollsbo industriområde.

KOMMENTAR

Den västra delen av planområdet, som är den tänkta placeringen för det nya häktet, är redan idag reglerad med en detaljplan. I den gällande detaljplanen regleras markanvändningen för industri och kontor. Ett häkte betraktas inte som en störande verksamhet.

Även om planområdet är bevuxet är det inte reglerat som grönområde. I gällande detaljplaner är marken enbart reglerad som kvartersmark. Detta inkluderar bäckravinen med höga naturvärden som löper genom planområdet. I det nya planförslaget säkerställs bäckravinen som allmän plats för natur och hamnar då under kommunens ansvar, istället för att hanteras av privata aktörer. Det tillkommer även ett parkstråk in i planområdets östra del, från Karebyvägen som kommer att hantera vatten vid extrema regn.

I såväl gällande översiktsplan som i förslag till ny översiktsplan presenteras markanvändningen i Solbräcke verksamhetsområde som befintlig verksamhetsmark. Då ändamålet 'häkte' inte är förenligt med översiktsplanens intentioner hanteras den aktuella detaljplanen med utökat förfarande. En översiktsplan är inte juridiskt bindande, till skillnad från en detaljplan.

Rollsbo industriområde är helt utbyggt och består av befintlig industri och handel. I Rollsbo Västerhöjd ligger industrimark samtlig mark såld och är därmed inte aktuell att ta i anspråk för ett häkte. Den lediga fastigheten i Solbräcke möter Kriminalvårdens behov av yta. Tidigt utreddes alternativet att förlägga häktet inom den östra delen, men detta har valts bort.

18.PRIVATPERSON 1 (2026-02-21)

En privatperson boende i BRF Krabbeluren har framfört följande synpunkter: Jag anser att det inte är lämpligt att förlägga ett häkte i Solbräcke. I närheten till planområdet finns ett flertal bostadsområden. Frågan om närheten till bostadsområden har inte utretts tillräckligt.

Planområdet är idag ett grönområde och den sydöstra delen fungerar som en barriär mellan Solbräcke industriområde och bostadsområde. I kommunens förslag på ny översiktsplan betonas vikten av att boendemiljöerna är attraktiva med omsorgsfull gestaltning och kvalitativa grönytor. Hållbarhet och kvalitet lyfts fram. Jag anser att en bebyggelse i detta område inte är förenlig med den strategi kommunen har beskrivit.

Jag anser dessutom att det är svårt att se att en häktesbyggnad passar in i stadsbilden i området. Enligt Kriminalvården planeras ett häkte med 250–300 platser i Solbräcke. Jag anser det inte lämpligt att anlägga en stor fastighet i anslutning till Karebyvägen. Det skulle helt förstöra områdets karaktär. Med tanke på planområdets storlek i övrigt innebär det att en hög byggnad måste uppföras som inte passar in i området.

Jag noterar också att detaljplaneförslaget inte överensstämmer med kommunens nu gällande översiktsplan. Det är än mer anmärkningsvärt att detaljplane-förslaget inte heller överensstämmer med förslag till ny översiktsplan som för bara några veckor sedan varit föremål för samråd. Syftet med översiktsplanen är enligt Plan- och

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

Bygglagen att ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön.

Vidare anges i lagen att kommunen i översiktsplanen ska ange grunddragen i hur mark- och vattenområden i kommunen ska användas. En översiktsplan ska enligt Boverket vara vägledande för efterföljande planering och beslut, såsom detaljplaner. Så blir det ju inte med föreslagen detaljplan.

Syftet med samrådsförfarande enligt Boverket är att förbättra beslutsunderlaget och ge möjlighet att påverka utformningen av kommunens planer. Att precis ha avslutat samrådsförfarande kring kommunens nya översiktsplan och sedan omedelbart föreslå avsteg från denna plan kan inte anses vara en ändamålsenlig planprocess med möjlighet för medborgarna att påverka i god demokratisk anda.

Jag anser att det bör finnas ett flertal bättre placeringar av en häktesbyggnad, förslagsvis till exempel i Rollsbo industriområde.

KOMMENTAR

Se kommentar på yttrande nr 17.

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

INKOMNA SYNPUNKTER VID SAMRÅDSMÖTE

Vid samrådet inkom endast synpunkter som speglar de skriftliga yttranden som framgår av avsnittet om bostadsrättsinnehavare, hyresgäster och boende. Det rör sig i om häktets föreslagna nockhöjd samt avstånd mellan tillkommande verksamheter och Karebyvägen.

Kommunen har genom optimering inför granskning kunnat minska den tillåtna nockhöjden för häktet med en meter.

Det tillåtna avståndet att uppföra en verksamhetsbyggnad intill Karebyvägen har utökats till 26 meter, vilket är samma förhållande som det befintliga tvätteriet har till vägen idag.

FÖRÄNDRING AV PLANFÖRSLAGET

Inför granskning av detaljplanen har planförslaget förändrats enligt nedan. Mindre redaktionella justeringar redovisas ej.

Utredningar

- Bullerutredning
- Kompletterad dagvatten- och översvämningensutredning
- Kompletterad geoteknisk utredning
- Fördjupade inventeringar av fåglar och groddjur
- Kompletterad riskbedömning
- Trafikanalys

Plankarta

- Ny markanvändning, GC-VÄG, PARK, E1 – Dagvattendamm och P – Parkering. Se förändring på nästa sida.
- Tydligare avgränsning och begränsning genom tillkomna, borttagna och justerade egenskaper.

Planbeskrivning

- Utredningars resultat har lagts till i beskrivningen.
- Fastighetskonsekvensbeskrivning har tillförts.

Samrådsredogörelse
Kungävs kommun
Ärende: KS2025/1719

Plankarta under samrådskedet.

Plankarta under granskningsskedet.

Pernilla Attnäs-Björk
Enhetschef Plan och Mex
Samhälle och utveckling

Johan Hellborg
Planarkitekt
Samhälle och utveckling

BILAGA 1. LÄNSSTYRELSENS SAMRÅDSYTTRANDE

LÄNSSTYRELSENS SAMLADE BEDÖMNING

Länsstyrelsen lämnar följande bedömning enligt 5 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Detaljplanen möjliggör byggrätter med en flexibel markanvändning, för såväl centrumverksamheter, verksamheter och industri. I planområdets västra del tillåts häktesverksamhet och i planområdets östra del möjliggörs verksamheter som kan samverka med häktesverksamheten. Det finns även möjlighet att utvidga befintliga verksamheter.

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa, säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion, samt miljökvalitetsnormer måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte skall prövas av Länsstyrelsen.

För att planen ska bli genomförbar behöver kommunen också utreda förutsättningarna för, och förekomsten av, fåglar och groddjur.

SYNPUNKTER PÅ SÅDANT SOM KAN AKTUALISERA PRÖVNING

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa, säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion, samt miljökvalitetsnormer måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte skall prövas av Länsstyrelsen.

MOTIV FÖR BEDÖMNINGEN

Prövningsgrunder redovisar Länsstyrelsens synpunkter vilka ska uppfyllas för att det antagna planförslaget inte ska riskera överprövning. Råd och synpunkter handlar om anvisningar för att planförslaget ska uppfylla lagstiftningens krav. Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10 § Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagandebeslut av en plan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

- Riksintresse (både MB kap 3 och 4, se listan i webbgis)
- Mellankommunala frågor och regionala förhållanden
- Miljökvalitetsnormer (MKN) (MB 5 kap, luft och vatten)
- Strandskydd (MB 7kap)
- Hälsa och säkerhet (risk för olyckor, översvämning, erosion) geoteknik

Länsstyrelsen anser att nedanstående ingripandegrunder är aktuella för föreslagen markanvändning.

MILJÖKVALITETSNORMER (MKN) FÖR VATTEN

Enligt 2 kap. 10 § PBL får planläggning inte medverka till att en miljökvalitetsnorm, MKN, enligt 5 kap Miljöbalken överträds. Kommunen måste därför visa hur planerade åtgärder påverkar vattenkvaliteten inom de vattenförekomster som kan beröras av planområdet samt hur de påverkar möjligheterna att följa uppsatta MKN för Vatten. Kommunen ska visa på vilka grunder bedömningen har gjorts, exempelvis med stöd av uppgifter från dagvattenutredning eller annat underlag som berör vattenkvaliteten.

I planbeskrivningen anges det att den föreslagna exploateringen inte bedöms påverka möjligheten att uppnå uppställda miljökvalitetsnormer för Nordre älv. Det anges dock i dagvattenoch skyfallsutredningen (Ramboll 2025-11-05) att den ökade föroreningsbelastningen kan medföra påverkan på recipientens möjlighet att uppnå miljökvalitetsnormer. Föroreningsmängderna beräknas öka markant ut från området, både utan och med föreslagen rening. Länsstyrelsen ställer sig därför frågande till hur planbeskrivningen har kommit fram till en helt annan slutsats.

Länsstyrelsen anser att kommunen behöver ta ett större grepp om dagvattenfrågan till nästa skede. Det behöver visas på ett väl grundat sätt att planen inte påverkar möjligheten att följa MKN vatten. Om det krävs dagvattenanläggningar för detta ändamål behöver de vara säkerställda. Om området ligger inom verksamhetsområdet för dagvatten, vilket länsstyrelsen tolkar det som, sker detta företrädesvis genom att de placeras på allmän platsmark. Annars behöver det vara mycket tydligt motiverat hur anläggande och drift säkerställs.

MÄNNISKORS HÄLSA - MILJÖKVALITETSNORMER FÖR LUFT / UTSLÄPP FRÅN INDUSTRI

Länsstyrelsen anser att bedömningen avseende luftkvalitet behöver utvecklas och förtydligas vad gäller utsläpp från trafik och eventuell påverkan från Swedish Match på framför allt häktets uteplats på taket. I planbeskrivningen hänvisas till mätningar av luftkvaliteten som gjorts år 2020 och att resultaten visar att halterna i Kungälv underskrider MKN. Länsstyrelsen kan konstatera att mätningar av kvävedioxid (NO₂) har gjorts 2020–2022 och av partiklar (PM₁₀) 2020 på Strandgatan i Kungälv. Aktuellt planområde är dock beläget utmed E6 där halterna sannolikt är högre. Mätningar nära E6 har inte gjorts sedan 2016, då NO₂ och PM₁₀ mättes vid Kongahällagatan¹. Resultaten (2016) visade att MKN för NO₂ överskreds samt att halterna av PM₁₀ var lägre än MKN men 1 Datavärdsrapport luftkvalitet — SMHI överskred Frisk luft och tangerade de MKN som ska klaras 2030. Länsstyrelsen noterar att det i plankartan finns skydd mot störningar där m2 och m4 också kan skydda planområdet mot trafikutsläppen på E6 och att dessa planbestämmelser kan inkluderas i bedömningen av luftkvaliteten.

I direkt anslutning till planområdet ligger Swedish Match. Det planerade häktet kommer att uppföras till en liknande höjd som skorstenen på Swedish Match byggnad. I ”Undersökning av betydande miljöpåverkan” skrivs att häktets uteplats ska förläggas på byggnadens tak. Länsstyrelsen anser därför att utsläpp till luft från Swedish Match, och dess påverkan på luftmiljön på uteplatsen, behöver beskrivas i planhandlingarna. I det fall utsläppen kan orsaka störande lukt behöver även detta beskrivas och bedömas.

MÄNNISKORS HÄLSA - BULLER

Länsstyrelsen bedömer att planhandlingarna behöver kompletteras med en bullerutredning till granskningsskedet. Utredningen ska redovisa hur buller från såväl trafik som närliggande verksamheter påverkar planområdet.

Bedömningen ska utgå från riktvärden enligt förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader och omfatta ekvivalenta och maximala ljudnivåer samt eventuella behov av skyddsåtgärder.

MÄNNISKORS SÄKERHET - FARLIGT GODS

Avstånd mellan E6 och fastighetsgräns uppgår till 45 meter. Bebyggelse möjliggörs 50 meter från E6. Häktesverksamhet är känsligt för störningar och bör placeras så långt ifrån riskkällan som möjligt. Länsstyrelsens bedömning är att 50 meter är ett kort avstånd när det gäller den här typen av svårutrymd verksamhet.

Kommunen har formulerat bestämmelse om friskluftsintag i plankartan till att bara gälla inom 50 meter från E6. Enligt riskutredningen ska hela planområdet utföras med friskluftsintag riktade bort från vägen. Länsstyrelsen instämmer i att ventilationsåtgärd behöver regleras för större delar av planområdet. Särskilt i en verksamhet där utrymning är komplicerad är det viktigt att säkerställa att byggnader kan vara säkra platser.

Det är bra att utrymningsvägar säkerställs och att dessa ska finnas bort från riskkällan. Utrymning kan dock vara väldigt svår att genomföra för ett häkte. Mycket hänger på att byggnaden ska utgöra ett skydd vid olycka utanför. Därför är det särskilt viktigt med lokalisering (för att undvika att en olycka alls drabbar verksamheten) och med fysiska skyddsåtgärder (exempelvis brandklassad fasad). I planens nuvarande utformning kan häktet placeras så nära som 50 meter från E6, vilket Länsstyrelsen bedömer inte är acceptabelt utan ytterligare skyddsåtgärder. Kommunen behöver beskriva och utreda om placeringen av häktesverksamheten inom planen behöver regleras för att säkerställa goda avstånd till riskkällan eller om ytterligare åtgärder krävs för verksamheten.

Kommunen har reglerat att området inom 50 meter från E6 ska utformas för att inte uppmuntra till stadigvarande vistelse. Kommunen behöver också beskriva eventuella rastgårdar och möjliga placeringar av dessa. Rastgårdar innebär att personer vistas utomhus i oskyddad miljö utan att självständigt kunna ta sig tillbaka in i byggnaden vid en olycka utanför planområdet. Kommunen behöver beskriva och säkerställa eventuella åtgärder för rastgårdar, exempelvis genom att reglera var inom planområdet dessa kan placeras.

Intilliggande farliga verksamheter

Kortaste avståndet från häkte och cistern är 35 meter, och ca 50 meter till påfyllningsanslutning. Det är ett nära avstånd mellan en känslig verksamhet och hantering av brandfarlig gas. Verksamheten innebär att möjligheten att utrymma byggnader är begränsad, vilket ställer högre krav på att byggnaden kan utgöra en säker plats. Det kan innebära att ytterligare skyddsåtgärder krävs, exempelvis i form av brandklassade fasader.

Länsstyrelsen bedömer att LBE-föreskrifterna (MSBFS 2020:1) inte utgör ett tillräckligt underlag för att besluta om lämplig lokalisering enligt PBL. LBE-föreskrifterna är

inriktade på tekniska krav kopplade till hur verksamheter ska hantera brandfarlig och/eller explosiv vara på ett säkert sätt, men inte till lokalisering, vilket kräver utökad hänsyn till bland annat särskilt sårbara mottagande verksamheter. Kommunen behöver göra en konsekvensutredning för potentiella olyckor med farliga ämnen inom närliggande fastigheter. Dimensionerande scenarier och konsekvensavstånd vid olycka måste beskrivas för cistern och påfyllningsanslutning.

Verksamheten innebär också utomhusvistelse (rastgårdar) där personer kanske inte kan ta sig in i byggnaden självständigt. Kommunen behöver beskriva och säkerställa eventuella åtgärder för rastgårdar, exempelvis genom att reglera var inom planområdet dessa kan placeras.

MÄNNISKORS SÄKERHET - ÖVERSVÄMNING PGA. SKYFALL OCH HÖGA FLÖDEN

Kommunen har undersökt ett 100-årsregn med en klimatfaktor 1,25. Ett häkte kan betraktas som en samhällsviktig verksamhet. Samhällsviktiga verksamheter bör ges ett högre skydd, exempelvis genom att utgå från ett regn med längre återkomsttid som dimensionerande fall eller genom att säkerställa goda marginaler till nivån för 100-årsregnet. Kommunen behöver beskriva hur det har beaktats att häktet är en samhällsviktig verksamhet som också är känslig för störningar i skyfallshantering.

Inom området uppstår vattensamlingar vid skyfall, främst längst med den bäck som passerar genom området. Kommunen behöver beskriva hur bebyggelse ska placeras för att vara skyddad mot översvämning vid skyfall. För att undvika att bebyggelsen översvämmas kan en lägsta grundläggningsnivå behöva regleras i plankartan. I skyfallsutredningen beskrivs även höjdsättning av gator. Om kommunen bedömer att åtgärderna är kritiska för att hantera skyfallet behöver de säkerställas i plankartan.

Enligt utredningen behöver inkommande rinnstråk bevaras för att inte orsaka ökad översvämningsrisk inom området eller för omkringliggande områden. Bebyggelse placeras över flera rinnstråk som enligt skyfallsutredningen behöver beaktas. Om avrinningsstråk inte bevaras riskerar situationen vid skyfall för omkringliggande bebyggelse försämrats. Hur säkerställer kommunen att rinnstråk bevaras eller leds om på ett säkert sätt?

Det råder viss osäkerhet i dagvattenutredningen då det vid utredningens framtagande inte fanns tillräcklig information om områdets geotekniska och geohydrauliska förutsättningar, vilket innebär att det behövs fortsatta utredningar för dagvatten- och skyfallshantering i den fortsatta processen. Inför granskningskedet behöver kommunen förtydliga om områdets geotekniska och geohydrauliska förutsättningar påverkar förtätningarna för dagvattenhanteringen kopplat till risken för översvämning. Kommunen behöver beskriva framkomligheten till och inom planområdet vid skyfall.

Genom området passerar en bäck som enligt kommunen behöver bevaras. Bäckan passerar i genom mark som är planlagd som allmän plats natur i den södra delen och genom kvartersmark med möjlig bebyggelse i den norra delen. Bäckan är delvis kulverterad. Kommunen behöver beskriva hur det säkerställs att bäcken bibehålls i erforderlig utsträckning.

Bäcken leds via en trumma under E6. Kapaciteten för trumman har inte undersökts. Vid dämning i trumman finns risk för att bäcken översvämmas, vilket kan riskera att påverka bebyggelse inom planområdet. Kommunen behöver undersöka trummans kapacitet. Kommunen behöver också beskriva risken för översvämning för planområdet om dämning sker i trumman och om kommunen bedömer att det krävs åtgärder för att skydda bebyggelsen behöver det säkerställas. Kan exploateringen leda till ökad avrinning och ytterligare översvämning längs med bäcken? Finns det i så fall en risk att det leder till negativa konsekvenser för E6 och befintlig bebyggelse?

Översvämning vid höga flöden i bäcken är okänt. Bäcken omhändertar både dagvatten samt ytvatten via ett flertal inkommande rinnstråk från uppströms belägna områden. Kommunen behöver göra en bedömning av risken för översvämning i bäcken. Vilken marginal finns mellan högsta vattennivå och bebyggelsen? Gör kommunen bedömningen att åtgärder behöver säkerställas i plankartan för att inte riskera att bebyggelsen översvämmas? I skyfallsutredningen konstateras att framtida bebyggelse behöver lokaliseras på en nivå som säkerställer marginal till bäckens nivå vid högvattenhändelse, kommunen behöver beskriva och säkerställa detta.

Nödvändiga åtgärder behöver säkerställas på ett plantekniskt godtagbart sätt.

MÄNNISKORS SÄKERHET - STABILITET

Stabilitetsberäkningar har utförts i sektionerna B, C, D och E. Resultaten visar tillfredsställande stabilitet. I sektion B har en mäktighet för lera av cirka 2–4 meter använts i beräkningen. Av utförda undersökningar i borrhunkerna 25AW05 och 25AW07 framgår att det är minst 8 meter lera. SGI anser att lerdjupen i beräkningen behöver ses över samt att borrhunkerna läggs in på beräkningssektionerna. Enligt dagvattenutredningen föreslås en dagvattendamm i västra delen av området avsett för häkte. En damm med djupet 1 meter finns med i stabilitetsberäkningen för sektion E. Dammens läge och djup bör regleras på plankartan då det kan påverka stabiliteten. Om inte dammens djup och läge regleras behöver kommunen förtydliga hur stabiliteten inte påverkas negativt. Se SGI:s yttrande, daterat 2026-02-12

RÅD ENLIGT PBL OCH MB

FÖRHÅLLANDE TILL ÖP

Kommunen påpekar själva att planförslaget inte är förenligt med översiktsplanen och Länsstyrelsens granskningsyttrande. Den gällande översiktsplanen, ÖP 2010, pekar ut planområdet som "Verksamhetsområde". Ett utökat planförfarande tillämpas av kommunen.

MILJÖKVALITETSNORMER FÖR LUFT

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att EU:s nya skärpare gränsvärden (2024/2881/EG) ska vara genomförda i svensk lag i december 2026. Kontrollen av de nya skärpta kraven behöver ske redan från kalenderåret 2027. Syftet med detta är att kommuner ska hinna vidta åtgärder om det behövs för att nå de skärpta gränsvärdena/MKN till 2030. Naturvårdsverket bedömer att Sverige har relativt bra förutsättningar att uppnå de skärpta värdena till år 2030, med undantag av partiklar som kan bli en utmaning på grund av vägslitage och vägdamm från trafik. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att redan nu ta höjd för att klara de kommande skärpta

kraven och anpassa detaljplaneringen utifrån dessa. Detta är särskilt viktigt att uppmärksamma vid planering som berör områden nära trafikleder och vägar.

MARKFÖRORENINGAR

Planens syfte är att möjliggöra markanvändning för häkte, centrum, verksamheter och industri. Området uppvisar ett heterogent föroreningsmönster vilket är karaktäristiskt för fyllnadsmassor men det bedöms även ha funnits potentiella föroreningskällor som en mindre verksamhet som bedrivits tidigare inom fastighetens nordvästra del samt den tidigare centralt belägna bondgården som nu är riven.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att den planerade markanvändningen för häkte och verksamheter ryms inom definitionen för MKM. Även om ett häkte innebär en mer stadigvarande vistelse än industri, bedöms den inte jämförbar med bostäder, varför länsstyrelsen instämmer i att ingen sanering krävs utifrån nuvarande kända föroreningssituation. Valda analysparametrar anses rimliga.

Gällande bekämpningsmedel har del av marken tidigare använts som jordbruksmark, vilket möjliggör risk för rester av bekämpningsmedel i marken. Då ingen analys har utförts på de ämnen som kan komma från besprutning saknas kännedom om dess eventuella förekomst. Kommunen bör utifrån sin historiska inventering titta närmare på risken kring att bekämpningsmedel använts och hur det kan påverka riskbedömningen av området och dess planerade markanvändning.

Kommunens förslag på hantering av massor är bra och bör beaktas vid kommande exploatering. Då marken är konstaterat förorenad vill länsstyrelsen även förtydliga att markarbeten inom området är anmälningspliktiga enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

VATTENMILJÖ

I planbeskrivningen anges fördröjningsvolymen för dagvatten. Dessa är beräknade utifrån rekommendationer i kommunens dagvattenpolicy om att fördröja en viss volym per ytenhet hårdgjord yta. De är inte dimensionerade utifrån att bibehålla befintligt flöde från planen. Kommunen behöver redogöra för eventuellt ökade flöden och om bäcken inom planområdet och nedströms liggande system klarar dessa flöden, tex nedströms liggande våtmarker, trumma mm. Om dessa system inte klarar förändrade flöden behöver det beaktas i dimensioneringen. I dagvatten- och skyfallsutredningen anges det till exempel att det finns risk för erosion i bäcken vid höga flöden.

Det behöver även klargöras om markavvattningsföretaget Arntorp m.fl. DF 1913 kommer att påverkas eller hur påverkan undviks. Länsstyrelsen hittar en notering att företaget omprövades 2011 inom tillstånd från Mark- och miljödomstolen i beslut 2011-05-19 i M 43-11. Kommunen behöver undersöka frågan närmare. Samråd behöver ske med markavvattningsföretaget om detta kan påverkas.

Det finns även dokumenterad förekomst av havsöring i mottagande vattendrag.

I dagvattenutredningen anges att dagvattenanläggningar kan behöva anpassas för att inte sprida befintliga föroreningar. Om detta krävs så behöver det också framgå av planbeskrivningen.

TRAFIKFRÅGOR

Trafikverket instämmer med att en ny trafikplats i höjd med Grokareby kommer avlasta trafikflödet i Rollsbomotet, men anser att trafikutredningen behöver säkerställa att befintligt vägsystem har tillräcklig kapacitet att hantera planförslagets ökade trafikallstring, även utan förutsättningen att ny trafikplats vid Grokareby byggs ut.

Vidare anser Trafikverket att kommunen bör ta ett helhetsgrepp över trafiksituationen för det omkringliggande vägnätet i området. Trafikutredningen bör även omhänderta kommunens kommande planer för nytt bostadsområde norr om aktuellt planområdet vid "Dammbergen" och för ytterligare etableringar i Kareby industriområde. Se Trafikverkets yttrande, daterat 2026-02-19.

SYNPUNKTER ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING

SKYDDADE ARTER

En naturvärdesinventering har tagits fram men inga fördjupade artinventeringar. Bäckravinen inom planområdet har bedömts ha högt naturvärde och kommer huvudsakligen att planläggas som allmän plats natur. Ett flertal naturvärdesobjekt med vissa värden ianspråkats av kvartersmark. Majoriteten av identifierade värdeelement i form av träd finns inom planerad kvartersmark och kommer att avverkas. Av de 18 identifierade värdefulla träden i naturvärdesinventeringen är det 8 som kommer att bevaras. Denna beskrivning framgår inte i planbeskrivningen. Länsstyrelsen saknar en redogörelse av hur förlusten av träden avses begränsas eller kompenseras. Om det finns möjlighet att skydda värdefulla träd med planbestämmelse även inom kvartersmark bör det utredas. Lämpliga kompensationsåtgärder för de träd som behöver avverkas kan göras inom den planlagda naturmarken, vilket också bör beskrivas. Att avverkning sker utanför fåglars häckningstid bör säkerställas i exploateringsavtal.

Det framgår inte av planbeskrivningen vilken påverkan på natur- och vattenmiljön som väntas av den brobyggnation som möjliggörs inom del av planlagd naturmark och detta bör klargöras. Länsstyrelsen noterar att inga rekommendationer på anpassningar eller skyddsåtgärder anges i naturvärdesinventeringen. För att bevara de höga naturvärden som finns i bäckravinen och säkerställa en funktionell ekologisk kantzon till bäcken anser Länsstyrelsen att en skyddszon till naturvärdesobjektet vore lämplig. Omfattningen på skyddszonen bör utredas av sakkunnig till granskningsskedet. I plankartan framstår det som att kvartersmarken ansluter direkt till naturvärdesobjektets gräns och i vissa delar även överlappar naturvärdesobjektet.

Bäcken kommer enligt beskrivningen att kulverteras vid planerad brobyggnation. Det bör även tydliggöras om bäcken hyser förutsättningar för groddjur och vilken påverkan som bron i så fall kan ha på de förutsättningarna. Likaså om övervintringsmiljöer för groddjur finns i eller omkring bäcken bör beskrivas. Att dagvatten ska avledas till bäcken och hur det påverkar dess art- och biotopvärden bör också redogöras för.

Planområdet ligger nära Rollsbo våtmark som är en känd fågellokal. Länsstyrelsen anser att förutsättningarna i planområdet för fåglar behöver utredas.

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att förutsättningarna för, och förekomsten av, fåglar och groddjur ännu inte är klarlagd. Till granskningsskedet behöver därför följande uppgifter för såväl fåglar som groddjur besvaras:

- a. om skyddade djurarter förekommer inom områden som omfattas av planerade åtgärder, och arterna använder området för fortplantning, övervintring eller för vila samt hur otillåten störning eller skada kan minimeras eller undvikas, genom att åtgärden anpassas eller skyddsåtgärder vidtas.
- b. hur förutsättningarna är för de skyddade arter som genom planerade åtgärder förlorar områden för fortplantning, vila och övervintring att tillgodose sina behov i närområdet, och om det krävs anpassningar och skyddsåtgärder för att populationerna ska finnas kvar i området. Närområdet ska avgränsas utifrån den berörda artens (parets eller populationens) lokala revir eller hemområde.
- c. om åtgärden leder till en störning genom buller, mänsklig aktivitet, habitatförstörelse eller annat, och vilken betydelse störningen har för möjligheten att bibehålla eller återupprätta populationen av berörda arter till en tillfredsställande nivå, och om anpassningar och skyddsåtgärder kan leda till att störningen uteblir eller minimeras.

FORNLÄMNINGAR

Länsstyrelsen har ur fornlämningshänseende och i huvudsak inga synpunkter samrådsunderlaget.

Arkeologisk utredning och förundersökning har skett i samband med gällande detaljplan. Den nu planerade byggnationen har samrått med länsstyrelsen enligt 2 kap kulturmiljölagen (dnr 37607- 2025). Då inga fornlämningar berörs av planförslaget finns ur ett fornlämningshänseende inga hinder mot att marken tas i anspråk för avsett ändamål.

Planförslaget berör en övrig kulturhistorisk lämning i form av en sentida brotrumma, L1970:9714/Kareby 132:1. I planbeskrivningens miljökonsekvensbeskrivning på sid. 54 anges felaktigt att Kareby 132:1 är fornlämning som har slutundersökts och kan avlägsnas. Rätt är att den är en övrig kulturhistorisk lämning och därmed saknar fornlämningskydd enligt 2 kap kulturmiljölagen. Det finns därför inget formellt hinder enligt denna lag att ta bort brotrumman, vilket har meddelats i länsstyrelsens ärende 37607-2025.

MARKAVVATTNING

Kommunen anger att det kan behövas dispens för markavvattning vid bortledning av grundvatten tex vid pålning. Länsstyrelsen vill upplysa om att grundvattenbortledning som inte utgör markavvattning inte behöver dispens. Däremot är grundvattenbortledning tillståndspliktigt enligt 11 kap MB om det inte är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. Det är verksamhetsutövarens ansvar att göra denna bedömning. Länsstyrelsen rekommenderar alltså kommunen att klargöra vilken typ av vattenverksamhet som skulle kunna vara aktuell och se över så korrekt juridisk process är beskriven i planbeskrivningen.

Länsstyrelsen noterar att kommunen avser anmäla vattenverksamhet för gatukoppling över bäcken.

Samrådsredogörelse
Kungälv kommun
Ärende: KS2025/1719

UNDERSÖKNING OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Kommunen gör bedömningen att ett genomförande av planen inte antas medföra en risk för betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen anser att det inte går att utesluta betydande miljöpåverkan med avseende på skyddade arter. Det är kommunen som beslutar om den här frågan och vår roll är enbart rådgivande.

Länsstyrelsen anser att kommunen har redogjort för detaljplanens konsekvenser på ett tydligt sätt i enlighet med vad som anges i 5 § miljöbedömningsförordningen.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Företrädare för Miljö-, Samhälls-, Natur- och vattenavdelningen samt avdelningen för samhällsskydd och beredskap har bidragit till beredningen av detta yttrande. Beslutet har fattats av planhandläggare Johanna Severinsson

Planbeskrivning

Detaljplan för häkte, verksamheter, industri och parkering

Solbräcke 1:7 m.fl.

”Solbräcke verksamhetsområde”,
i Kungälv kommun, Västra Götalands län

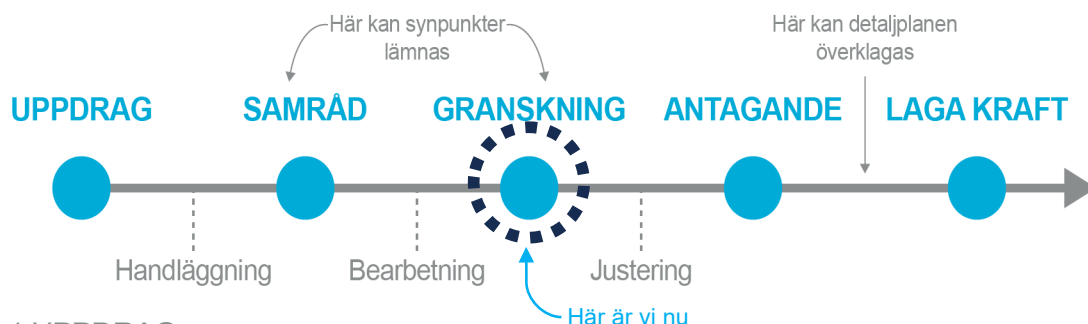
PLANPROCESSEN

VAD ÄR EN DETALJPLAN

En detaljplan är ett juridiskt dokument som styr hur marken får användas inom ett visst område inom kommunen. Detaljplanen reglerar vilka delar av ett område som får användas till vad, exempelvis bostäder, kontor, handel, park eller industri. Detaljplanen kan även reglera exempelvis var gator ska anläggas, hur höga byggnader får vara och var byggnaderna ska placeras. Genom en detaljplan kan kommunen se till att ett område används på det sätt som det är mest lämpat för. En detaljplan består av en plankarta som är juridiskt bindande och en planbeskrivning som beskriver plankartan. Planbeskrivningen (denna handling), som inte är juridiskt bindande, ska underlätta förståelsen för plankartans innebörd.

DETALJPLANENS FÖRFARANDE

Enligt plan- och bygglagen (PBL) (SFS 2010:900) ska framtagandet av en detaljplan följa en viss handläggningsordning. Vad som ingår i handläggningsordningen beror på om detaljplanen hanteras med ett standardförfarande eller utökat förfarande. Standardförfarande kan tillämpas om förslaget är förenligt med översiktsplanen och om det inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse. Detaljplanen får inte heller antas medföra en betydande miljöpåverkan. När något av dessa kriterier inte uppfylls ska ett utökat förfarande tillämpas. Oavsett förfarande genomgår en detaljplaneprocess några bestämda skeden vilka förklaras nedan.

1. UPPDRAG

Ett detaljplanearbete kan inledas på olika sätt. Det kan initieras från politiskt håll för att lösa ett behov av detaljplanerad mark. En ansökan om att upprätta eller ändra en detaljplan kan även skickas in av en exploatör eller fastighetsägare.

2. SAMRÅD

När kommunen har tagit fram ett förslag på detaljplan skickas det ut på samråd. Samrådet innebär att invånare får möjlighet att ta del av planförslaget och lämna in synpunkter. Remissinstanser och sakägare, de personer som anses vara direkt berörda av planförslaget, får under samrådet ett utskick med information om planarbetet. Förslaget läggs även ut på kommunens hemsida.

3. GRANSKNING

Efter samrådet bearbetas detaljplanen utifrån de synpunkter som kommit in. Planförslaget ställs sedan ut på granskning vilket är nästa tillfälle att lämna synpunkter. Invånare, berörda myndigheter, fastighetsägare och sakägare får återigen möjlighet att ta del av kommunens förslag. Även här får de som anses vara direkt berörda av planen ett utskick. Den som inte skriftligen framfört sina synpunkter senast under granskningstiden kan förlora rätten att senare överklaga beslutet att anta detaljplanen.

4.ANTAGANDE OCH LAGA KRAFT

Efter granskningstiden kan mindre ändringar göras utifrån de synpunkter som inkommit. Detaljplanen skickas sedan för beslut om antagande. Beslutet att anta detaljplanen kan överklagas av sakägare som inte fått sina synpunkter tillgodosedda under samrådet eller granskningen. Om ingen överklagar detaljplanen inom tre veckor så får detaljplanen laga kraft.

BEARBETNING AV PLANHANDLINGAR

Inför granskning har planhandlingarna bearbetats utifrån inkomna synpunkter i samrådet. Byggrätter har justerats och egenskaper som reglerar lämplig placering har tillkommit.

Parkeringsändamål, skyfallspark och tekniska anläggningar i form av fördröjningsdammar har tillkommit. Avsikten med brokopplingen över bäcken till Solbräckegatan har tydliggjorts genom reglering som kvartersmark för häktesverksamheten.

Befintliga skyfallsstråk har säkerställts genom att styra utformning av byggnader inom relevanta ytor i planområdets östra del och genom att reglera lutning.

I den västra delen av planområdet, där häktet kommer att placeras, har egenskaper justerats för att tydliggöra lämplig placering av byggnader och dess olika delar. Häktets tillåtna nockhöjd för huvudbyggnaden har minskat.

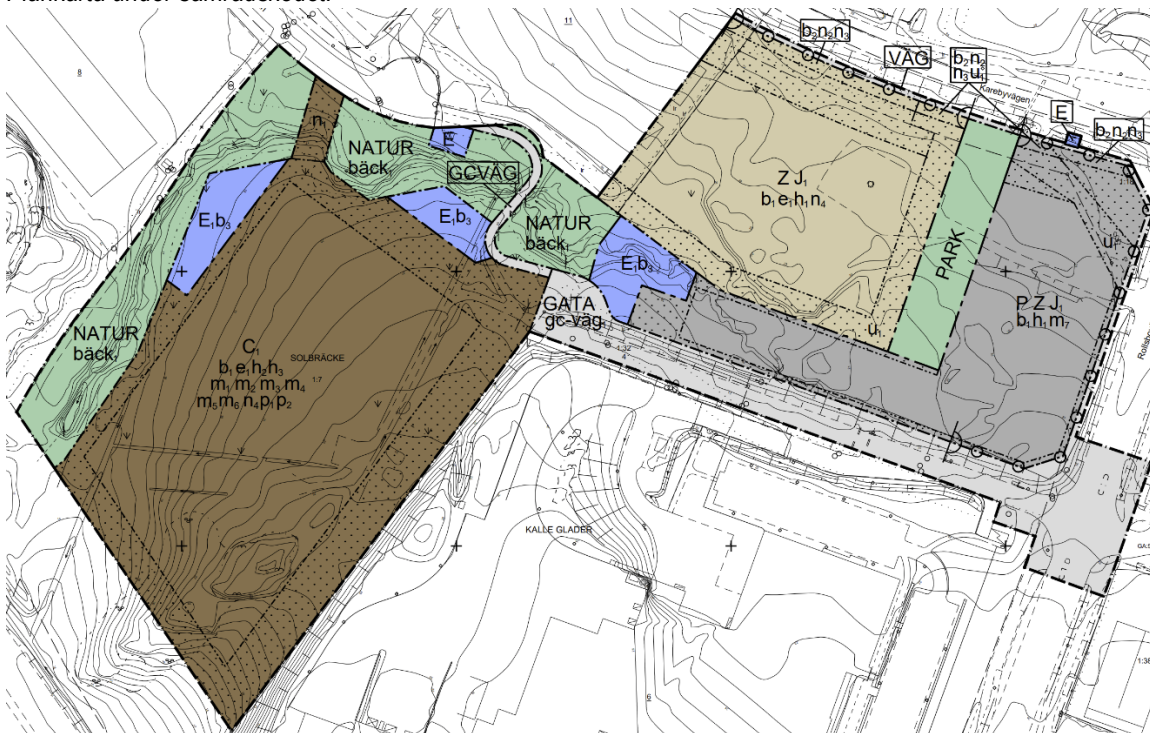
Konsekvenser för fastigheter och rättigheter inom planområdet har tydliggjorts och redovisats.

Resultat från tillkommande och kompletterande utredningar har tillförts planhandlingarna.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv's kommun
Ärende KS2025/1719

Plankarta under samrådskedet.

Plankarta under granskningsskedet.

INNEHÅLL

PLANPROCESSEN	2
VAD ÄR EN DETALJPLAN.....	2
DETALJPLANENS FÖRFARANDE.....	2
BEARBETNING AV PLANHANDLINGAR	3
INNEHÅLL	5
INLEDNING.....	7
DETALJPLANENS SYFTE.....	7
HÅLLBARHETSASPEKTER.....	7
GEOGRAFISKT LÄGE.....	8
AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN.....	9
ÄRENDEINFORMATION.....	9
GENOMFÖRANDETID	10
LOKALISERING	10
PLANFÖRSLAG	11
SAMMANFATTNING AV PLANFÖRSLAGET	11
ALLMÄN PLATS.....	12
KVARTERSMARK	14
MOTIV TILL PLANBESTÄMMELSER.....	24
ANVÄNDNING AV MARK- OCH VATTENOMRÅDEN	24
EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS.....	25
EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK	25
GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN.....	29
ORGANISATORISKA FRÅGOR	29
MARK- OCH UTRYMMESFÖRVÄRV	30
FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR.....	31
KONSEKVENSER FÖR FASTIGHETER OCH RÄTTIGHETER INOM PLANOMRÅDET.	32
AVTAL	33
TEKNISKA FRÅGOR	33
EKONOMISKA FRÅGOR.....	36
PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING	37
UPPLYSNINGAR	37
PLANERINGSUNDERLAG	38
KOMMUNALA PLANERINGSUNDERLAG	38
REGIONALA PLANERINGSUNDERLAG	38
UTREDNINGAR.....	39

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	40
KOMMUNALA	40
NATUR.....	45
SKYDDADE ARTER.....	46
REGIONALA	51
MELLANKOMMUNALA INTRESSEN	51
NATIONELLA.....	51
RIKSINTRESSEN	52
HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN	52
MILJÖKVALITETSNORMER	52
MILJÖ	53
HÄLSA OCH SÄKERHET.....	54
GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN	57
HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN	59
KULTURMILJÖ.....	59
FYSISK MILJÖ.....	60
SOCIALA FÖRUTSÄTTNINGAR	60
TRAFIK.....	60
TEKNIK	62
KONSEKVENSER.....	63
RIKSINTRESSEN	63
HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN	63
MILJÖKVALITETSNORMER	63
MELLANKOMMUNALA FRÅGOR.....	64
NATUR.....	64
SKYDDADE ARTER.....	64
MILJÖ	65
HÄLSA OCH SÄKERHET.....	67
KULTURMILJÖ.....	70
FYSISK MILJÖ.....	70
SOCIALA KONSEKVENSER.....	70
TRAFIK.....	71
TEKNIK	74
MEDVERKANDE.....	74

INLEDNING

DETALJPLANENS SYFTE

Detaljplanens syfte är att tillåta byggande av ett häkte, parkeringsanläggning, verksamheter samt industri med trafiksäker tillfart för fordon och genomfart för gående och cyklister. Planen medger utökad byggrätt och säkerställer samtidigt att delar av områdets grönstruktur bevaras genom att reglera ytor för både park och natur.

HÅLLBARHETSASPEKTER

Kungälv ska vara välfungerande nu och i framtiden. Området ska anpassas till pågående, kända samhällsförändringar och samtidigt kunna anpassas till kommande generationers behov. Att utveckla marken för att tillåta och verksamheter utmed E6 i anslutning till befintlig infrastruktur bedöms ha fördelar ur ett hållbarhetsperspektiv. Bygglov krävs inte för solcellspaneler på tak då detaljplanen inte styr takfärg. En förutsättning är dock att solcellspanelerna läggs utanpå taket och att de följer takets lutning. Det krävs inte bygglov för att sätta upp solcellspaneler direkt på mark om solcellerna kan inte likställas med en byggnad.

EKOLOGISK HÅLLBARHET

Dagvattenhantering ska ske i naturligt öppna lågpunkter. Vegetation bevaras i så stor utsträckning som möjligt, inom ramen för att verksamheterna behöver utöka för att möjliggöra en effektiv markanvändning i anslutning till befintlig infrastruktur. Goda förutsättningar för gång- och cykeltrafikanter att nå och röra sig genom området prioriteras. Utrymme för lokal energiproduktion skapas i byggrätterna. Det bedöms vara positivt att befintlig infrastruktur nyttjas för att utveckla området, i stället för att ta ett helt nytt område i anspråk.

SOCIAL HÅLLBARHET

Planförslaget tillskapar flera hundra nya arbetstillfällen. Det centrala läget främjar såväl kommunens egna invånare som inpendlande arbetskraft. Ur social hållbarhetssynpunkt är det en styrka för en kommun att erbjuda bostadsnära arbetsplatser. Variationen skapar bättre förutsättningar för boende i kommunen att hitta ett arbete nära hemmet. Med mer människor i rörelse kan känslan av trygghet i området öka.

EKONOMISK HÅLLBARHET

Att genomföra detaljplanen kan leda till minskad arbetslöshet och ökade skatteintäkter. Nya arbetsplatser kan stimulera ekonomisk tillväxt och gynna många sektorer i den lokala ekonomin.

KOLDIOXIDUTSLÄPP

Planförslaget skapar förutsättningar för lägre koldioxidutsläpp genom att:

- underlätta för fossilfria färdssätt till arbete och service genom att förtäta i befintligt centralt beläget verksamhetsområde intill befintlig infrastruktur
- bevarande av grönstruktur
- öppen dagvattenhantering
- gröna tak tillåts
- befintligt bäckstråk säkerställs genom planläggning som allmän plats
- skapa möjligheter för lokal energiproduktion genom solceller

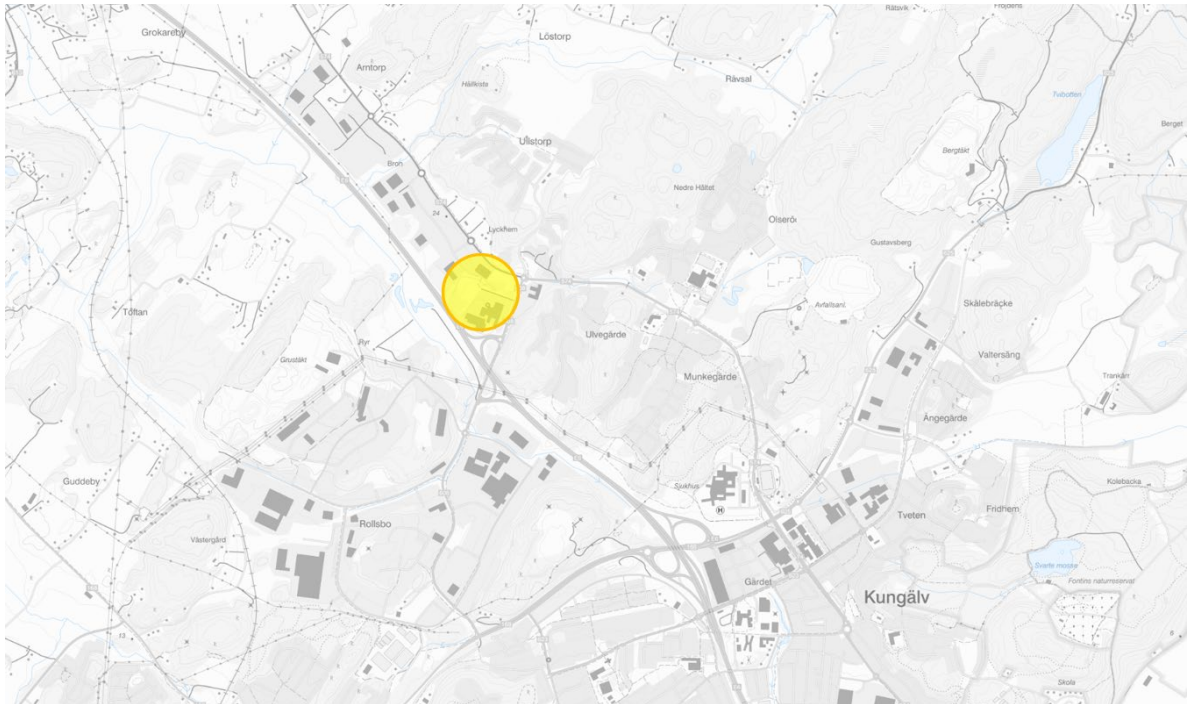
MASSBALANS OCH MASSHANTERING

Ambitionen är att hantera massor lokalt inom området, eller i närbelägna projekt.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

GEOGRAFISKT LÄGE

Planområdet ligger i Solbräcke verksamhetsområde, nordväst om centrala Kungälv.
Planområdet omges av E6, Rollsbovägen och Karebyvägen.

Karta med planområdets läge markerat i gult i Kungälv kommun.

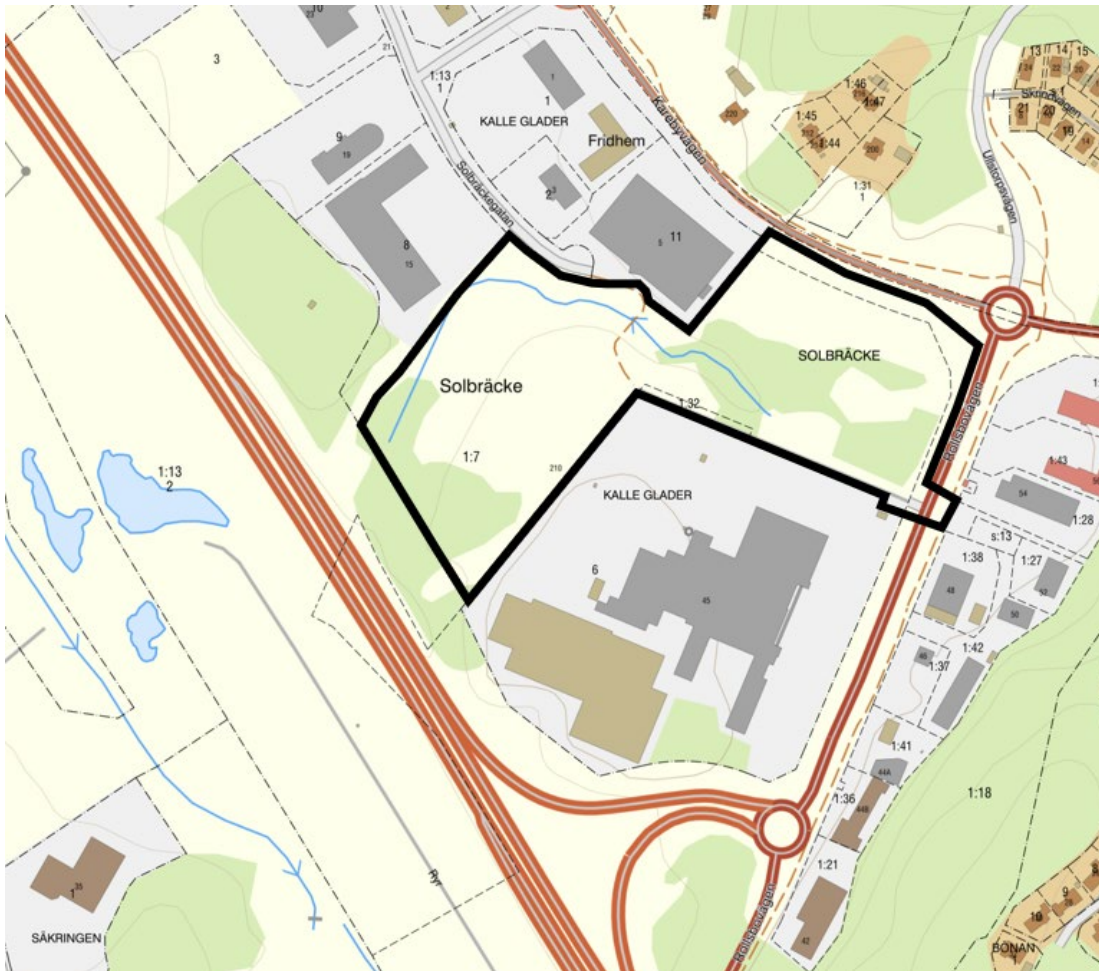
Flygfoto över planområdet, vy mot norr. Planområdet markerat i gult.

AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Planområdet är cirka fem hektar stort och omfattar fastigheten Solbräcke 1:7 samt del av Solbräcke 1:32, del av Kalle Glader 11, del av Solbräcke 1:18 och del av Solbräcke 1:38.

Solbräcke 1:38 och Kalle Glader 11 är privatägda.

Solbräcke 1:7 och Solbräcke 1:18 ägs av Bokab. Solbräcke 1:32 ägs av Kungälv kommun.

Fastighetskarta med planområdet markerat i svart.

ÄRENDEINFORMATION

TIDPLAN

Följande preliminära tidplan gäller för detaljplanen:

Samråd	första kvartalet 2026
Granskning	tredje kvartalet 2026
Antagande	fjärde kvartalet 2026
Laga kraft	första kvartalet 2027

Genomförande av planen beräknas påbörjas första kvartalet 2027.

Ambitionen är färdigställd byggnation av häktesverksamheten år 2031.

PLANHANDLINGAR

I planarbetet har ett antal olika underlag och utredningar tagits fram, dessa finns under avsnittet "Planeringsunderlag". Planhandlingarna består av:

- Plankarta (juridisk bindande)
- Planbeskrivning (denna handling)
- Planillustration

Till planen hör även:

- Fastighetsförteckning
- Grundkarta (ingår i plankartan)

PLANFÖRFARANDE

Arbetet med denna detaljplan påbörjades hösten 2025. Planarbetet handläggs med utökat förfarande i enlighet med 5 kap. Plan- och bygglagen (PBL) (2010:900). Planförslaget är inte förenligt med översiktsplanen och Länsstyrelsens granskningsyttrande. Planförslaget är av betydande intresse för allmänheten. Planförslaget bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan.

Denna detaljplan utgår ifrån Boverkets författningssamling (BFS 2024:14).

GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden för detaljplanen är 10 år. Innan genomförandetiden gått ut får detaljplanen inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja. Genomförandetiden är satt till 10 år då en skyndsam etablering av samhällsviktiga funktioner bedöms vara av både regional och nationell betydelse.

LOKALISERING

Etableringen av ett häkte inom det aktuella planområdet är ett resultat av en lokaliseringsprocess som utgått ifrån Kriminalvårdens behov för att etablera ett häkte i relation till Bokabs utbud av tillgänglig mark.

Kriminalvårdens krav på geografiskt läge för ett nytt häkte är central lokalisering, nära goda kommunikationer som exempelvis europavägar (i detta fall E6) och kollektivtrafik. Kriminalvården ställer även krav på fastighetens storlek som måste vara cirka 20 000–30 000 kvadratmeter.

Inom Rollsbo Västerhöjd är samtliga av Bokabs fastigheter sålda.

Utiifrån dessa parametrar har den enda lämpliga lokaliseringen visat sig vara fastigheten Kungälv Solbräcke 1:7.

Inom denna fastighet har både ett västligt och östligt läge undersökt. Det västliga läget har studerats vidare för optimering.

PLANFÖRSLAG

SAMMANFATTNING AV PLANFÖRSLAGET

Planförslaget medger att kvartersmarken får användas för parkering, häkte, verksamheter och industri. Häktesverksamheten avses uppföras i planområdets västra del. Här medges en högsta nockhöjd på 51 meter i förhållande till omgivande mark, motsvarande cirka 10–11 våningar. Byggnaden utformas med suterrängvåning och ska förstärkas med grundläggning på pålar.

Till häktesverksamheten föreslås en gatukoppling till Solbräckegatan över bäcken samt en anslutning via Rollsbovägen. Naturmiljön kring bäcken ska bevaras och skyddas genom att regleras som allmän plats. Den befintliga gång- och cykelbanan behålls i sitt nuvarande läge, medan anslutningsgatan mot Rollsbovägen rustas upp och breddas för att inrymma en separat gång- och cykelbana. För att öka trafiksäkerheten anläggs en ny cirkulationsplats i korsningspunkten.

Inom planområdets östra del tillåts en högsta nockhöjd på 15 meter, motsvarande cirka 4–5 våningar. Den flexibla markanvändningen gör det möjligt att uppföra verksamheter som kan samverka med häktesverksamheten. Det finns även möjlighet att utvidga befintliga verksamheter, såsom tvätterier eller Swedish Match. Inom området tillåts även parkeringshus. Vid all nybyggnation som överstiger 20 kPa krävs grundförstärkning genom pålning.

Illustrationen visar en av flera möjliga utvecklingar av planområdet.

ALLMÄN PLATS

HUVUDMANNASKAP

All allmän plats inom planområdet har kommunalt huvudmannaskap.

GRÖNSTRUKTUR

Natur

Planförslaget reglerar bäcken och tillhörande naturområde som allmän plats för **NATUR** vilket görs för att stärka möjligheten att bevara de höga naturvärden som identifierats. Ambitionen är att bevara de befintliga skogspartierna utmed bäcken som passerar genom området, vilket regleras genom bestämmelsen **bäck₁** i plankartan, som ställer krav på att bäckfåra och befintliga vegetation längs denna ska bevaras. Bäckens är sedan tidigare kuverterad såväl i östlig riktning som i riktning mot E6. Bäckmiljön bedöms kunna bidra positivt till områdets visuella och ekologiska kvaliteter. Genom att marken regleras som allmän plats ges kommunen rådighet över området. Efter att detaljplanen vunnit laga kraft har kommunen möjlighet att genomföra de åtgärder inom området som kommunen bedömer erforderliga och lämpliga för områdets utveckling, förvaltning och förbättring av bäckmiljön. Det finns möjlighet att flytta det befintliga vandringshindret för fisk, som i dagsläget är beläget i anslutning till E6, längre upp i vattensystemet. Frågan regleras dock inte inom ramen för föreliggande detaljplaneprocess.

Ett befintligt skyfallsstråk regleras som **PARK** för att skapa plats för en skålad fördröjningsyta.

TRAFIK

Biltrafik

Planområdet ansluter till Rollsbovägen, som i förlängningen leder vidare till Karebyvägen och E6. För att möta framtida trafikflöden planeras en ny cirkulationsplats längs Rollsbovägen. Den nya cirkulationsplatsen och infartsvägen ska uppföras inom den allmänna platsmarken **GATA** enligt plankartan och dimensioneras för att klara servicefordon, inkluderat en vändplats.

Infartsvägen inom planområdet föreslås vara 7 meter bred och kommer enbart att nyttjas av de tillkommande fastigheterna och är inte avsedd som genomfartsväg. För att undvika genomfartstrafik mot Solbräckegatan ska gatan utformas och regleras på ett sätt som begränsar biltrafikens omfattning. Trafikreglering kommer att ske genom lämpliga åtgärder såsom förbudsskyltning, avsmalningar eller andra fysiska hinder.

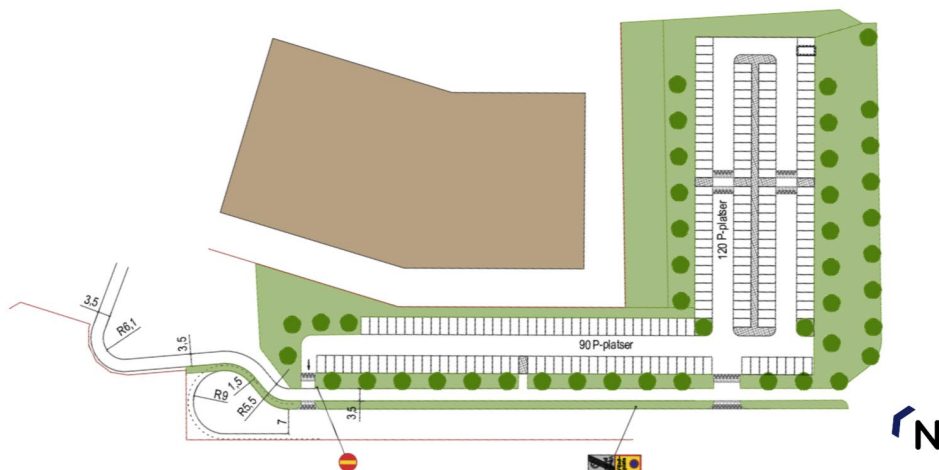

Illustration som visar en möjlig utformning av parkeringsanläggningen.

Den del av Karebyvägen som passerar planområdet planläggs som **VÄG** med **utfartsförbud** för att inte tillåta utfarter mot den större vägen. Utfarterna ska samlas gemensamt till en infart vid Rollsbovägen. Utfartsförbud gäller längs Karebyvägen och stora delar av Rollsbovägen, med undantag för den befintliga anslutningen vid fastigheten Kalle Glader 6.

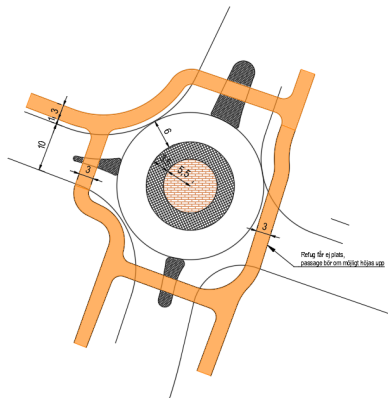

Illustration som visar utrett utformningsalternativ för ny cirkulationsplats.

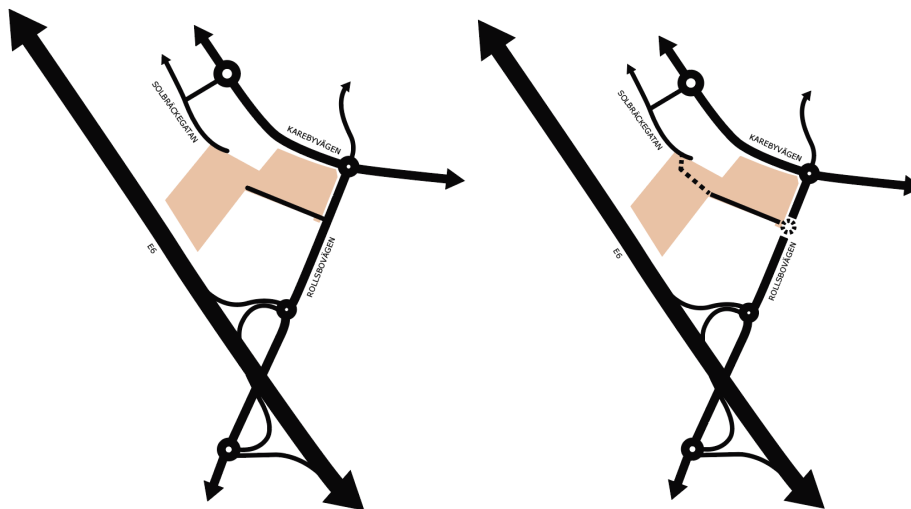

Illustration som redovisar befintligt gatenät (till vänster) och tillkommande gatustruktur (till höger).

Gång och cykel

Den befintliga gång- och cykelkopplingen via rörbron över bäcken säkerställs genom att regleras som allmän platsmark för **GCVÄG** i plankartan. Tillfartsgatan, som regleras med bestämmelsen GATA ska utformas med en separat gång- och cykelbana om cirka 3 meter i bredd, vilket skapar en trygg och tillgänglig förbindelse genom området. Denna säkerställs med egenskapsbestämmelsen **gc-väg₁** för att ställa krav på funktionen utan att bestämma dess exakta placering.

Gång- och cykelbanorna utformas så att de knyter an till det befintliga gång- och cykelnätet utmed Rollsbövägen och Karebyvägen, samt vidare mot Ulvegårde. Längs Solbräckegatan finns idag en separat gångbana, medan cykeltrafiken sker i gatan. Den planerade gång- och cykelstrukturen inom området ska bidra till god tillgänglighet och möjliggöra hållbara resval för boende och verksamma i området.

Kollektivtrafik

Planområdet har god tillgång till kollektivtrafik med flera hållplatslägen i direkt anslutning till området. Längs Rollsbövägen och Karebyvägen finns tre hållplatser med god tillgänglighet. Det är i huvudsak med två busslinjer det är möjligt att arbetspendla. Planförslaget innebär ingen förändring av befintliga busshållplatser eller linjedragningar. En utveckling av området med fler verksamheter och arbetstillfällen bedöms kunna bidra till ett ökat resandeunderlag.

KVARTERSMARK

ANVÄNDNING

Inom planområdets västra del regleras marken för **C₁** - Häkte. I denna del är avsikten att ett häkte ska uppföras.

Inom planområdets östra del regleras marken för **Z** -Verksamheter och **J₁** - Industri ej störande för omgivningen, vilket går i linje med användningen inom gällande plan. Detta tillåter även att befintlig intilliggande tvätteriverksamhet kan utökas.

Närmast Rollsbovägen och den nya tillfartsgatan regleras marken för **P** - Parkering. Genom detta tas mark i anspråk för att säkerställa att parkeringsbehovet kan mötas.

Befintliga tekniska anläggningar säkerställs inom användningsområden med bestämmelsen **E** - Tekniska anläggningar. Ytan vid bäcken har gjorts stor nog för att rymma ytterligare anläggning.

Inom planområdet krävs tre dagvattendammar som regleras med användningsbestämmelsen **E₁**.

BEBYGGELSE

Utnyttjandegrad

Planförslaget medger att fastigheterna inom planområdet ska kunna bebyggas upp till 50 procent inom respektive användningsområde (**e₁**).

Höjd på byggnadsverk

Med regleringen **ZJ₁** inom den östra delen tillåts utveckling genom förlängning av den befintliga tvätteriverksamheten inom Kalle Glader 11. Den tillkommande huskroppen får uppföras till en nockhöjd om 13 meter från omgivande mark (**h₁**). På den andra sidan om skyfallsparken tillåts markanvändningen **PZJ₁** som tillåter parkering, verksamheter och industri som inte får vara störande för omgivningen. Även här tillåts 13 meter upp till nock. Parkeringsgarage ska samnyttjas mellan närliggande verksamheter, vilket bidrar till en effektiv markanvändning och minskar behovet av ytterligare parkeringsytor.

Inom den västra delen är avsikten att uppföra ett häkte. Häktet betraktas som huvudbyggnad och tillåts ha en nockhöjd om 51 meter från omgivande mark (**h₂**) delvis i suterräng för att anpassas till fastighetens naturliga marklutning. Eventuella objekt som väsentligt överskrider reglerade höjder måste samrådas med Landvetter flygplats innan uppförande. I anslutning till häktet kan mindre komplementbyggnader uppföras för att stödja verksamheten, såsom personalutrymmen, förråd eller tekniska installationer. Högsta nockhöjd på komplementbyggnader är sex meter (**h₃**).

Utformning

I den västra delen kommer häktesbyggnaden anläggas. Byggnaden kommer delvis att synas från E6, men en kvarvarande trädridå är belägen inom allmän plats för natur inom angränsande detaljplan som bidrar till att skärma av byggnaden, vilket minskar upplevelsen av storskalighet från vägen. Häktets måste uppföras till 51 meter för att kunna möta det ökade behovet av celler. Området bedöms som tåligt för denna typ av exploatering, då Swedish Match intilliggande byggnader är storskaliga.

I den östra delen kommer det befintliga tvätteriet som ligger direkt utanför planområdet att utöka sin verksamhet genom att förlänga byggnaden in i planområdet. Det kommer även finnas utrymme för parkering, verksamheter och industri. För att inte hindra skyfallsstråken som rinner genom den östra delen ställs krav på utformning av byggnaders bottenvåning. Detta innebär exempelvis att delar av byggnadens bottenvåning inte kan utföras med väggar, utan i stället ha exponerade pelare. I detta fall lämpar sig bottenvåningen för parkeringsändamål.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Illustrationen visar vy från öster med möjlig utveckling inom planområdet.

Illustrationen visar vy från Ullstorpsvägen med möjlig utveckling inom planområdet.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Illustrationen visar vy från E6 med möjlig bebyggelse inom planområdet.

Illustrationen visar vy från Solbräckegatan med möjlig bebyggelse inom planområdet.

Välkänt exempel på byggnad med bottenvåning delvis på pelare.

Risk

Planförslaget ställer krav på riskreducerande åtgärder för att uppnå en acceptabel risknivå. Genom detta är det säkerställt att olycksrisker hanteras på ett tillfredsställande sätt i enlighet med kraven i Plan- och bygglagen samt Miljöbalken.

Enligt Boverket är ett häkte klassat som Verksamhetsklass 5D, vilket omfattar utrymmen där det förväntas vistas personer som har begränsade eller inga förutsättningar att sätta sig själv i säkerhet. Verksamhetsklass 5D omfattar lokaler avsedda för personer som hålls inlåsta.

Följande planbestämmelser reglerar åtgärder avseende hantering av brandfarlig vara:

- Svårutrymd byggnad ska utformas med minst en utrymningsväg 100 meter från anslutningspunkt för tankfordon på fastigheten Kalle Glader 6 alternativt minst en utrymningsväg i avskärmat läge (**m₁**).
- Fasader tillhörande häktesbyggnaden, inklusive fönster och andra öppningar, som vetter mot fastigheten Kalle Glader 6, ska utföras i lägst brandteknisk klass EI 60 (**m₆**).

Följande planbestämmelser reglerar åtgärder för stadigvarande vistelse avseende väg E6:

- Friskluftsintag ska placeras vända bort från väg E6 och ventilationssystem ska förses med funktion som stänger eller begränsar tilluft vid förhöjda halter av skadliga eller giftiga gaser (**m₂**).
- Byggnader ska förses med utrymningsmöjlighet i riktning bort från väg E6 (**m₃**).
- Område inom 50 meter från väg E6 ska utformas på ett sätt som inte uppmuntrar till mer än tillfällig vistelse (**m₄**).

Föreslagen markanvändning kan betraktas som lämplig och risknivån som acceptabel när de rekommenderade åtgärderna utförts.

Grundläggning av byggnader

Högsta tillåtna markbelastning är 20 kPa, därutöver ska byggnader utföras med pålgrund (**b₁**). Grundläggningsmetod för planerade byggnader styrs av konstruktion, placering samt lastnedräkning och tolerans mot sättningar, varför grundläggning genom stödpålning till berg rekommenderas. Eventuell mulljord ska alltid avschaktas innan någon fyllning eller grundläggning utförs. Eventuella konstruktioner under grundvattenytan rekommenderas utföras vattentätt. Vid val av ytgrundläggning kan detta utföras med kantförstyvad hel platta,

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

långsträckta plattor eller med separata plattor och fribärande golv beroende på lastfördelningen. Om kompensationsgrundläggning med lättfyllnadsmassor utförs ska upplyft kontrolleras.

Vid pålning bedöms detta kunna utföras med stödpålar på berg. Det ska dock noteras att pålarna kan vara glidningsbenägna under installationsförfarandet på grund av tunn friktionsjord närmast berg i kombination med lutande bergyta. Tunn friktionsjord har observerats inom delar av området. Vid val av slagna pålar ska risken för släntberg värderas. Om lutande bergyta bedöms inverka på tillförlitligheten av spetsburna pålar ska borrade stålörspålar tillämpas. Om slagna massundanträngande pålar väljs behöver effekten av massundanträngning speciellt värderas. Vid risk för påhängslaster rekommenderas valda värden kontrolleras för detta lastfall.

Vid grundläggning på lösare jordarter kan utskiftning krävas för att erhålla jämn och likvärdig mark över hela konstruktionen. Schaktbotten bör vara torr innan grundläggning och allt organiskt material ska schaktas bort. Schaktbotten måste skyddas mot uppluckring under markentreprenaden. Vid eventuell schakt under grundvattenyta ska grundvattenytan tillfälligt sänkas till minst 0,5 meter under schaktbotten. Grundkonstruktioner ska isoleras mot tjäle på ett konstruktivt sätt.

Geotekniker ska utföra schaktbottenbesiktning av naturlig jord i förekommande fall innan grundläggning av byggnader.

GRÖNSTRUKTUR

Natur

Genom planområdets västra del rinner en bäck som bedöms ha höga naturvärden. Bäckens rinner vidare in i kulvert i den östra delen och leder vidare nordöst. För att ytterligare förbättra bäckmiljön kan åtgärder göras för att återskapa kvalitéerna av en öppen fåra.

I den östra delen av planområdet kommer det befintliga tvätteriet att utöka sin verksamhet genom att förlänga sin byggnad. För att hindra byggnaden att anläggas för nära Karebyvägen har plankartan försetts med "prickmark", som innebär att marken inte får förses med byggnader. Detta göra att tillkommande huskropp hamnar på ett avstånd motsvarande cirka 25 meter från Karebyvägen. Av den prickade marken regleras en cirka fyra meter bred remsa närmast Karebyvägen med egenskapsbestämmelser som gör att marken inte får användas för parkering, ska vara genomsläpplig samt att insynskyddande vegetation ska finnas.

TRAFIK

Biltrafik

Huvudentrén till planområdet sker från Rollsbovägen via den nya cirkulationsplatsen. För att skapa en god tillgänglighet planeras även en ny väganslutning över bäcken mot Solbräckegatan, vilket möjliggör en alternativ infart till planområdets västra del. Solbräckegatan ansluter i sin tur till Karebyvägen, vilket bidrar till ett väl sammanhängande vägnät. Trafikreglering kommer att ske genom lämpliga åtgärder såsom förbudsskyltning, avsmalningar eller andra fysiska hinder.

De planerade verksamheterna — ett nytt häkte, utökning av tvätteriet samt trafik till Swedish Match personalparkering — beräknas tillsammans alstra cirka 1 000 fordon per dygn. Trafiken består huvudsakligen av personal- och besöksresor samt transporter kopplade till verksamheterna. Beräkningar visar även att planförslaget kommer att ge upphov till cirka 400 nya kollektivtrafikresor och 200 nya cykelresor per dygn. Trafiken kommer vara som mest intensiv under morgon och eftermiddag då skiftbyten sker inom flera av verksamheterna.

Utredningen visar att planförslagets trafikökning motsvarar cirka tre procent på Rollsbovägen och cirka fyra procent på E6:s ramper vid Rollsbomotet. Kapacitetsbedömningar visar att det befintliga vägnätet kan hantera trafikökningen, men korsningen till planområdet behöver byggas om för att uppnå god framkomlighet och säkerhet.

Gång och cykeltrafik

Idag finns en befintlig cykelväg som sträcker sig mellan Rollsbovägen och Solbräckegatan. Denna förbindelse sker delvis i blandtrafik och passerar över en äldre bro. För att säkerställa att

allmänheten även fortsättningsvis har tillgång till en genomgående gång- och cykelpassage i denna sträckning planläggs för allmän plats gång- och cykelväg från Solbräckegatan till den nya cirkulationsplatsen på Rollsbovägen, vid anslutningen till planområdet. Detta säkerställer allmänhetens rätt till passage och bidrar till att knyta samman det lokala gång- och cykelnätet.

Parkering och angöring

Det sammanlagda behovet av cykelparkering inom planområdet är cirka 60 platser, utifrån häktets behov. Samtliga cykelparkeringsplatser bedöms kunna lösas inom respektive verksamhets fastighet. Det sammanlagda behovet av bilparkering inom planområdet är 215 platser i gemensam parkering. Tvätteriet bedöms kunna lösa sitt parkeringsbehov på cirka 30 platser inom den egna fastigheten och besöksparkering om cirka 15 platser för häktet anläggs i nära anslutning till häktesbyggnaden för att säkerställa tillgängligheten.

För att lösa parkeringen för området föreslås ett gemensamt parkeringsgarage uppföras där parkering från verksamheterna inom planområdet och även från Swedish Match som har uttryckt ett ökat behov, kan samlas och samnyttjas. Parkeringshuset föreslås uppföras i två plan med 200 parkeringsplatser per plan. Vilket också bidrar till att säkerställa ett eventuellt framtida ökat behov av parkeringsplatser i området.

DAGVATTEN

Planförslaget omfattar mark som redan idag är planlagd som kvartersmark, men som ännu inte bebyggt. Sammantaget medför exploateringen en ökning av reducerad area från 0,7 hektar till 2,7 hektar då delar av området som idag utgör naturmark omvandlas till hårdgjorda ytor. Dagvattensystemet kommer att utformas med tre våta dammar som renar och fördröjer dagvattnet innan utsläpp via flödesreglerat utlopp till bäcken. Flödesregleringen föreslås till befintligt flöde vid 10-årsregn samt 1,5 l/s,ha vid 2-årsregn. Dagvatten från tak och hårdgjorda ytor kan avledas via ledningar eller ytliga stråk till krossdiken som ansluts till dammarna. Dagvattnet bör passera oljeavskiljare innan det når dammarna. Föreslagna anläggningar har dimensionerats med hänsyn till fördröjningsbehov, reningsbehov samt övergripande höjdsättning och nivåer i bäcken. Stabilitetshöjande åtgärder kommer att krävas vid anläggande av dammar vid ytlast om 10 kPa eller högre.

Västra delen

Dagvattenhanteringen inom den västra delen av planområdet utformas med två dammar och öppna lösningar för fördröjning, rening och kontrollerad avledning till närliggande bäck.

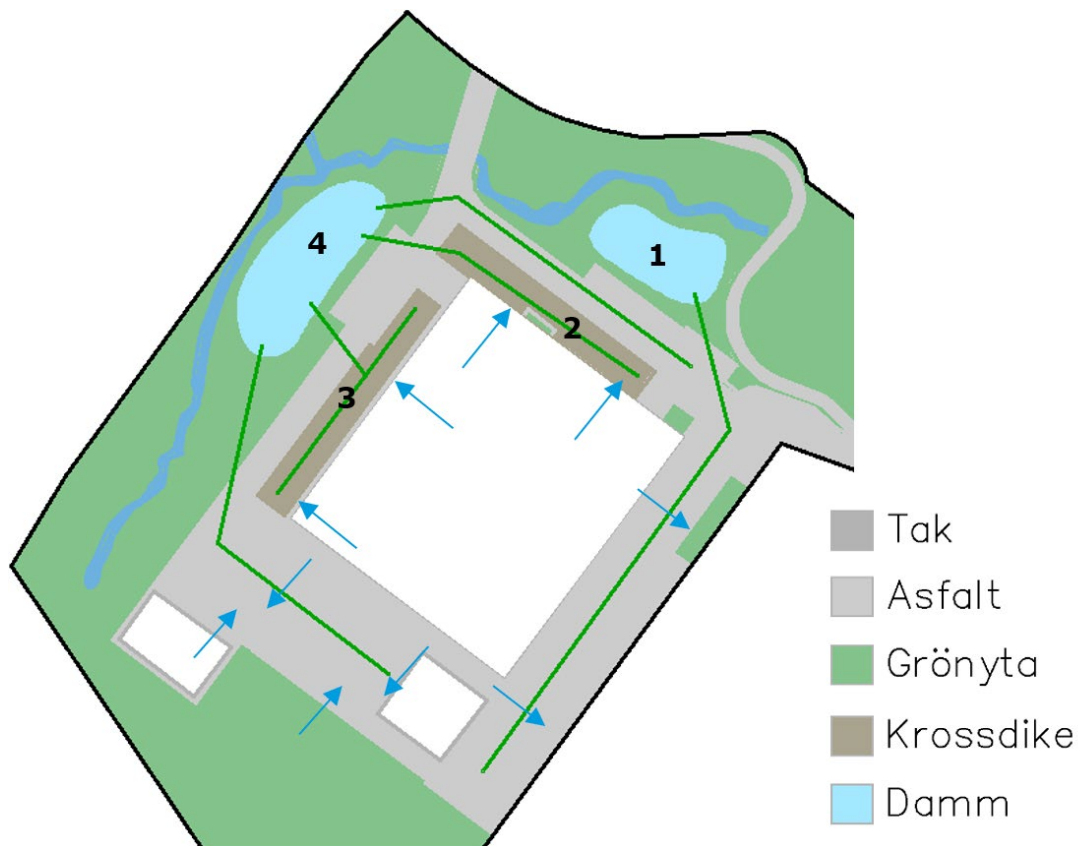
Dagvatten från hårdgjorda ytor sydost om häktet avleds till en dagvattendamm nordöst om anläggningen (nummer 1 i illustrationen nedan). Dammen utformas med ett permanent vattendjup om cirka en meter och ett regleringsdjup om cirka 1,1 meter. Slänter utformas med lutning 1:2 under permanent vattenyta och 1:3 ovan denna. Anläggningen tar i anspråk cirka 480 kvadratmeter och förses med oljeavskiljare samt strypt utlopp till bäcken.

Dagvatten från själva häktesbyggnaden omhändertas genom en kombination av en dagvattendamm i nordväst (nummer 4 i illustrationen nedan), i anslutning till bäcken, samt två krossdiken längs byggnadens nordöstra och nordvästra sidor (nummer 2 och 3 i illustrationen nedan). Krossdikena tar hand om takvatten och utformas med släntlutning 1:3. I dikenas botten anläggs dräneringsledning som leds vidare till dagvattendammen.

Den nordvästra dagvattendammen dimensioneras för att även ta emot dagvatten från omgivande hårdgjorda ytor. Dammen ges ett permanent djup om cirka en meter och ett regleringsdjup om cirka 1,2 meter för att säkerställa tillräcklig rening och möjliggöra självfallsavledning. Avledning sker till bäcken vid normalvattenstånd. Utloppet förses med backventil för att minska risken för uppdamning vid höga vattennivåer.

Vid släntlutning 1:3 uppgår dammens ytanspråk till cirka 770 kvadratmeter. Även denna damm utrustas med oljeavskiljare. Systemet dimensioneras enligt gällande riktlinjer (P110), med dämning upp till marknivå vid 30-årsregn och upp till ledningshjässa vid 10-årsregn. Vid kraftiga regn kan inloppsledningen stå delvis dämnd. Med hänsyn till markens stabilitet kan behov av stödmur mot häktesbyggnaden uppstå.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Föreslagen dagvattenhantering, västra delen.

Östra delen

Dagvattenhanteringen inom den östra delen av planområdet utformas med en kombination av skålformade krossdiken och en dagvattendamm för fördröjning, rening och kontrollerad avledning till bäcken. Dagvatten från delar av den västra industribyggnadens tak och angränsande hårdgjorda ytor omhändertas i två skålformade krossdiken (nummer 5 och 6 i illustrationen nedan). Avledning sker ytligt eller via brunnar och ledningssystem. Krossdikena utformas med släntlutning 1:3 och förses med dräneringsledningar i botten som ansluts till omlagda dagvattenledningar i samband med utbyggnaden.

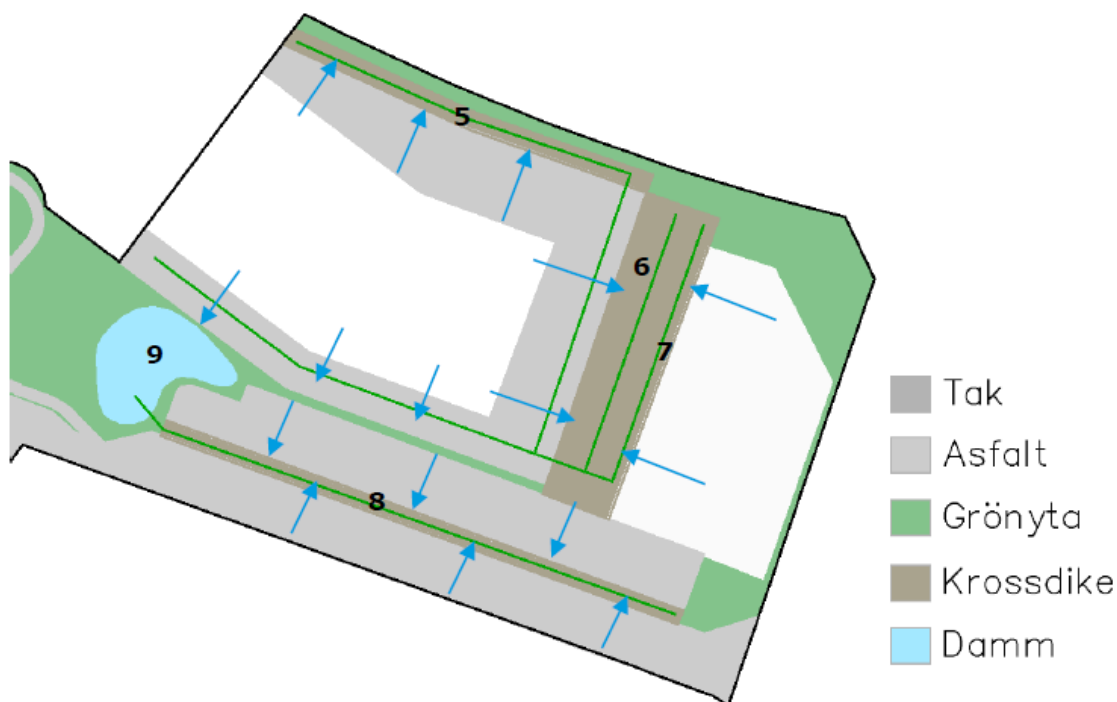
Dagvatten från övriga delar av industribyggnadens tak, infartsväg och parkeringsytor leds till ett krossdike (nummer 8 i illustrationen nedan) och vidare till en dagvattendamm (nummer 9 i illustrationen nedan). Infartsväg och parkering ges lutning mot krossdiket för ytlig avledning. Krossdiket förses med dräneringsledning i botten som ansluts till dammen.

Dagvattendammen dimensioneras för att även ta emot dagvatten från omgivande hårdgjorda ytor. Dammen utformas med ett permanent vattendjup om cirka en meter för rening. För att möjliggöra självfallsavledning, givet befintliga höjdförhållanden, uppgår det totala djupet till cirka 2,5 meter. Slänterna utformas med lutning 1:2 under permanent vattenyta och 1:3 ovan denna, vilket medför ett ytanspråk om cirka 680 kvadratmeter.

Dammens utlopp stryps och ansluts till bäcken, med utloppsnivå anpassad till framtida medelvattennivå. Utloppet förses med backventil för att minska risken för uppdämning vid höga vattennivåer. Vid dammens placering säkerställs en marginal om cirka 3 meter till allmänna dagvattenledningar för drift och underhåll. Vid full regleringsvolym kan vatten tillfälligt bli stående i anslutande krossdiken, vilka utformas med upphöjda kupolsilsbrunnar.

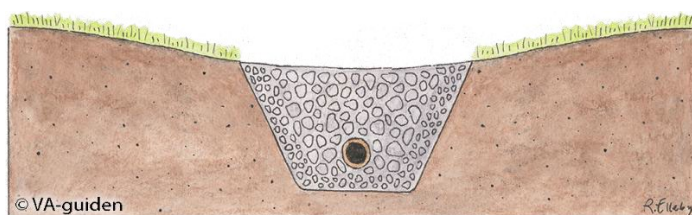
Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Dagvatten från den östra industribyggnaden omhändertas i ett separat krossdike (nummer 7 i illustrationen nedan) lokaliserat väster om byggnaden. Avledning sker ytligt eller via brunnar och ledningsnät. Krossdiket utformas med släntlutning 1:3, bottenbredd om cirka 1,4 meter och ett totalt djup om cirka 1,7 meter, varav cirka en meter utgörs av krossmaterial. Detta medför ett ytanspråk om cirka 640 kvadratmeter. Krossdiket förses med dräneringsledning i botten som ansluts till omlagt dagvattenledningssystem.

Föreslagen dagvattenhantering, östra delen.

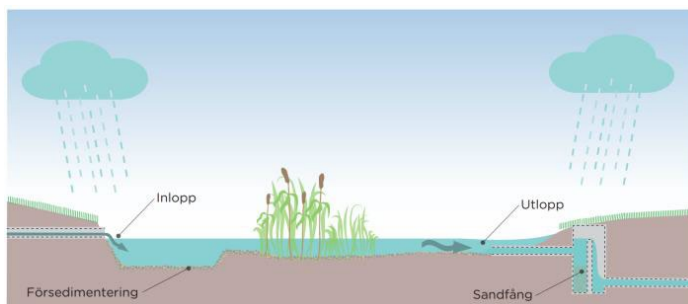
Krossdiken är en öppen volym som kan utformas med grässådd och har ett makadamfyllt underliggande lager. I botten, som kan utformas öppen eller tät, läggs en dräneringsledning. Krossdiken bör utformas med låg lutning i längsled, högst 1 procent. Bräddfunktion kan åstadkommas med ett upphöjt brunnsintag som ansluter till dagvattenledning.

Sektion av ett krossdike, VA-guiden

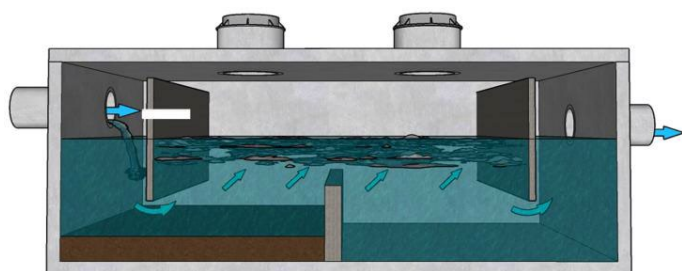
Dammar renar och fördröjer dagvatten och kan utformas så att de bidrar till ökad biologisk mångfald och rekreativ möjlighet. Flacka slänter rekommenderas, med växtlighet i strandzonen. In- och utlopp bör placeras långt ifrån varandra. Vid inloppen kan en djupare zon bidra till att sänka vattnets hastighet och möjliggöra sedimentation av partikelbundna föroreningar.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Sektion av en damm, VA-guiden

Oljeavskiljare avskiljer oljeföroreningar genom densitetsskillnader. Inloppet kan förses med ett sandfång för avskiljning av sand och slam. Oljeavskiljare har godast reningseffekt vid regn med lägre återkomsttider samt vid höga föroreningshalter, de rekommenderas därmed placeras tidigt i reningssystemet.

Sektion av en oljeavskiljare, VA-guiden

Alternativa lösningar för dagvattenhantering kan vara aktuellt. Dagvatten skulle till exempel kunna fördröjas i underjordiska magasin i stället för öppna dammar. Underjordiska magasin kräver mindre ytanspråk men medför ofta en högre anläggningskostnad. Dammarna skulle även kunna utformas torra (utan permanent volym), detta ger dock lägre reningseffekt. Vidare skulle krossdiken kunna utformas som svackdiken (utan krossmaterial), även detta väntas dock ge lägre reningseffekt. För att minska planområdets fördröjningsbehov kan taken förses med växtlighet. Gröna tak kan även bidra till biologisk mångfald i området.

SKYFALL OCH ÖVERSVÄMNING

Den planerade exploateringen kommer att påverka kapaciteten att hantera översvämningar vid ett klimatanpassat 100-årsregn inom planområdet. För att inte öka vattenflödet till trumman under E6 när den östra delen av planområdet exploateras krävs att magasineringsskapaciteten utökas med 2000 kubikmeter för att motsvara befintlig situation. Föreslagen fördröjning har utformats som två nedsänkta parkeringsytor.

Flödesstråket föreslås förläggas som ett mer samlat stråk mellan byggnaderna, med tillräcklig avledningskapacitet. Yta för detta avsätts i planen. Det är av största vikt att flödesstråkets kapacitet kvarstår i och med exploatering.

För infartsvägen från Rollsbovägen krävs att dess höjder beaktas vid eventuell justering av höjdsättning för infartsväg till häktet. Detta för att säkerställa att framkomligheten ej försämras. Avledning likt befintlig situation behöver möjliggöras.

För tillkommande byggnader inom planområdets östra delar behöver framkomlighet säkerställas vid ett 100-årsregn då både Solbräckegatan och parkeringen söder om byggnaderna översvämmas. Räddningsvägar föreslås därför dels från Karebyvägen, dels från Rollsbovägen.

Föreslagna skyfallsåtgärder är utformade med syfte att beskriva framtida situation om tillräcklig fördröjning skapas inom den östra delen av planområdet. I kommande skeden erfordras en detaljerad analys av dels magasinens utformning och lokalisering, dels områdets höjdsättning.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Fortsatt höjdsättning skall utföras så att instängda områden undviks och kontinuerlig yttlig avledning kan ske från planområdet när dagvattenledningsnätets kapacitet överskrids.

Lokalgator inom planområdet bör höjdsättas så att de är belägna lägre än omgivande bebyggd mark och kan nyttjas som sekundära avrinningsvägar vid skyfall.

Vidare bör höjdsättning utföras så att marken lutar från byggnader.

HANTERING AV HÖGA VATTENNIVÅER OCH FLÖDEN

Området omkring bäcken planeras att bevaras som naturmark och kan därmed utgöra ett svämplan vid höga flöden. Framtida bebyggelse behöver lokaliseras på en nivå som säkerställer marginal till bäckens nivå vid högvattenhändelse. Nivån kommer att utredas vidare i det fortsatta planarbetet.

Befintlig trumma under E6 utgör en flödesbegränsning för bäcken. Trummans dimensionerande flöde samt vid vilka vattenstånd trumman riskerar att stå dämd ska utredas vidare i det fortsatta planarbetet.

Högvattenskydd i form av backventiler och pumpning av dagvattenutlopp och dräneringssystem kan krävas för att undvika skador på bebyggelse och infrastruktur.

FÖRORENINGAR I MARK OCH VATTEN

Detaljplanen medger **PZJ**₁- Parkering, Verksamheter och Industri ej störande för omgivningen för den östra delen och **C**₁ - Häkte för västra delen. Markanvändningen motsvarar mindre känslig markanvändning (MKM) enligt Naturvårdsverkets riktvärden. Inom planområdet planeras markarbeten som kan beröra befintliga fyllnadsmassor i östra delen.

Planen innebär ingen markanvändning som förutsätter känslig markanvändning (till exempel bostäder eller skolor).

MOTIV TILL PLANBESTÄMMELSER

ANVÄNDNING AV MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

ALLMÄN PLATS

GATA

Gata (4 kap. 5 § PBL)

Syftet är att säkerställa gällande användning för den befintliga Rollsbovägen som allmän plats för gata. Genom detta är det plantekniskt möjligt att ställa krav på utfartsförbud mot Karebyvägen, vilket inte är tillåtet i plangräns, se nedan beskrivning avseende *Egenskapsbestämmelser för kvartersmark avseende stängsel, utfart och annan utgång*.

Bestämmelsen tillåter även anläggande av en ny cirkulation samt infartsväg med tillhörande vändplats till anslutningspunkten i Rollsbovägen, vilket uppfyller syftet att utveckla området för att möta framtida behov av mark för häkte, verksamheter samt industri.

GCVÄG

Gång- och cykelväg (4 kap. 5 § PBL)

Syftet är att säkerställa gällande funktion för den befintliga gång- och cykelvägen genom naturmarken. Användningsområdet har anpassats för att styra läget för den nya sträckningen intill vändplatsen.

NATUR

Natur (5 kap. 5 § PBL)

Genom att reglera marken kring bäcken som allmän plats för natur får kommunen rådighet att förbättra bäckmiljön och naturvärden kan säkerställas. Detta har inte varit möjligt tidigare då bäcken regleras som privat kvartersmark.

PARK

Park (5 kap. 5 § PBL)

En del av marken inom planområdets östra del regleras som allmän plats för park för att skapa utrymme för en grönyta som ska kunna hantera extrem nederbörd.

VÄG

Väg (5 kap. 5 § PBL)

Syftet är att säkerställa gällande användning för den befintliga Karebyvägen med allmän plats för väg. Genom detta är det plantekniskt möjligt att ställa krav på utfartsförbud mot Karebyvägen, vilket inte är tillåtet i plangräns, se *Egenskapsbestämmelser för kvartersmark avseende stängsel, utfart och annan utgång*.

KVARTERSMARK

C₁

Häkte (4 kap. 5 § PBL)

Användningen häkte begränsar att det enbart kan uppföras en häktesverksamhet på fastigheten under genomförandetiden. Vilket ger utvecklingen av planområdet en tydlig inriktning över vad som ska byggas som möter ett stort samhällsbehov kommande åren.

E

Tekniska anläggningar (4 kap. 5 § PBL)

Används för att säkerställa befintliga och att samtidigt möjliggöra nya tekniska anläggningar, såsom elnätstationer och pumpstationer, uppfyller detaljplanens syfte att utveckla verksamhetsområdet genom att skapa plats för den infrastruktur som behövs.

E₁

Dagvattendamm (4 kap. 5 § PBL)

Användningen tar mark i anspråk för att säkerställa att tillkommande dagvattenflöden kan hanteras.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

- J₁** **Industri, ej störande för omgivningen (4 kap. 5 § PBL)**
Användningen industri uppfyller detaljplanens syfte att utveckla verksamhetsområdet genom att möjliggöra flexibel markanvändning. I användningen ingår områden för all slags produktion, lagring och annan hantering av varor som inte är störande för omgivningen. Även laboratorier och partihandel inryms i användningen.
- P** **Parkering (4 kap. 5 § PBL)**
Användningen parkeringen uppfyller planens syfte genom att säkerställa yta för den parkering som både häkte, industri och verksamheter kommer att alstra. Det är möjligt att anlägga ett parkeringshus inom användningsområdet.
- Z** **Verksamheter (4 kap. 5 § PBL)**
Användningen verksamheter uppfyller detaljplanens syfte att utveckla verksamhetsområdet genom att möjliggöra flexibel markanvändning. I användningen verksamhet ingår diverse ytkrävande verksamheter som har begränsad omgivningspåverkan. Exempel kan vara tillverkning, lager och verkstäder och fordonsservice.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

UTFORMNING AV ALLMÄN PLATS

- bäck₁** **Bäckfåra och befintlig vegetation längs med denna ska bevaras (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att säkra utformningen av bäckmiljön. Bestämmelsen uppfyller planens syfte att bevara områdets naturvärden.
- gc-väg₁** **Gång- och cykelväg (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att ställa krav på att gång- och cykelväg ska finnas via tillfartsgatan som regleras med användningen **GATA**.
- **Minsta lutning är 1:100. (Pilen pekar uppåt.)**
Syftet är att säkerställa att marken inte ändras så att befintligt skyfallsstråk påverkas. Lutningen gäller endast för skyfallsstråket, marken i övrigt får luta mot dagvattenanläggningar i enlighet med dagvatten- och översvåmningsutredning.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

BEGRÄNSNING AV MARKENS UTNYTTJANDE

- **Marken får inte försees med byggnad (4 kap. 11 § PBL)**
Mark som inte får försees med byggnad reglerar att bebyggelse håller enhetligt avstånd och skapa fri sikt mot planområdets gränser.

HÖJD PÅ BYGGNADSVERK

- h₁** **Högsta nockhöjd är 13 meter (4 kap. 16 § PBL)**
Inom 13 meter, räknat från medelmarknivå, ryms cirka 4 våningsplan för och verksamhetsbyggnader. I gällande plan tillåts 13 meter byggnadshöjd inom denna yta, vilket innebär att planförslaget kommer att resultera i en lägre höjd än vad som tillåts idag. Detta på grund av förslaget att reglera högsta tillåtna nockhöjd. Byggnadens höjd bedöms rimlig eftersom intilliggande snusfabrik samt planerad bebyggelse i planområdets andra del är högre. Till byggnaden nödvändiga tekniska anläggningar får finnas utöver nockhöjden.
- h₂** **Högsta nockhöjd på huvudbyggnad är 51 meter (4 kap. 16 § PBL)**
Inom 51 meter, räknat från medelmarknivå, ryms cirka 10–11 våningsplan för häktet. Höjden bedöms vara nödvändig för att tillåta en utveckling av området som möter framtidens behov. En byggnad som uppförs till denna höjd kommer

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

inte att överstiga skorstenen på intilliggande snusfabrik. Till byggnaden nödvändiga tekniska anläggningar får finnas utöver nockhöjden.

Objekt som väsentligt överskrider reglerade höjder (exempelvis skorstenar, master eller dylikt) måste samrådask med flygplatsen innan uppförande för att säkerställa att flygplatsens hinderytor inte genomträngs.

- h₃** **Högsta nockhöjd på komplementbyggnad är 6 meter (4 kap. 16 § PBL)**
Inom 6 meter, räknat från medelmarknivå, ryms cirka 1 våningsplan. Höjden bedöms vara nödvändig för att tillåta en utveckling av området som möter framtidens behov. Till byggnaden nödvändiga tekniska anläggningar får finnas utöver nockhöjden.

MARKENS ANORDNANDE OCH VEGETATION

- n₁** **Bäcken ska kunna passera kvartermarken och får kulverteras (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att säkerställa att den tillkommande anslutningen från Solbräckegatan in till planområdet inte ska hindra bäckens flöde, oberoende av dess utformning, exploatering.
- n₂** **Marken får inte användas för parkering (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att begränsa användningen av remsan längs med Karebyvägen.
- n₃** **Insynskyddande vegetation ska finnas (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att en remsa längs med Karebyvägen ska upplevas med grönska för att begränsa det visuella intrycket av etableringen.
- n₄** **Marken ska anordnas med lutning eller rinnvägar bort från byggnad (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att en remsa längs med Karebyvägen ska upplevas med grönska för att begränsa det visuella intrycket av etableringen.

1:100

Minsta lutning är 1:100. (Pilen pekar uppåt.)

Syftet är att säkerställa att marken inte ändras så att befintligt skyfallsstråk påverkas. Lutningen gäller endast för skyfallsstråket, marken i övrigt får luta mot dagvattenanläggningar i enlighet med dagvatten- och översvämningens utredning.

MARKRESERVAT FÖR ALLMÄNNYTTIGA ÄNDAMÅL

- u₁** **Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar (4 kap. 6 § PBL)**
Syftet är att säkerställa plats för nya ledningar de allmänna ledningar som finns och som går över kvartermark. Bestämmelsen uppfyller detaljplanens syfte genom att den möjliggör för den infrastruktur som krävs för att kunna utveckla verksamhetsområdet.

PLACERING

- p₁** **Huvudbyggnad ska placeras minst 100 meter från väg E6 (4 kap. 16 § PBL)**
Syftet är att avgränsa huvudbyggnadens placering till ett säkert avstånd från E6.
- p₂** **Komplementbyggnad ska placeras minst 60 meter från väg E6 (4 kap. 16 § PBL)**
Syftet är att avgränsa komplementbyggnadens placering till ett säkert avstånd från E6.

SKYDD MOT STÖRNINGAR

- m₁** **Svårutrymd byggnad ska utformas med minst en utrymningsväg 100 meter från anslutningspunkt för tankfordon på fastigheten Kalle Glader 6 alternativt minst en utrymningsväg i avskärmat läge (4 kap. 12 § PBL)**
Syftet är att ställa krav på riskminimerad utrymning vid händelse av olycka.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

- m₂** Friskluftsintag ska placeras vända bort från väg E6 och ventilationssystemet ska förses med funktion som stänger eller begränsar tilluft vid förhöjda halter av skadliga eller giftiga gaser (4 kap. 12 § PBL)
Syftet är att säkerställa att tillkommande byggnation i närheten av E6 förses med frisk luft. Ett häkte bedöms som stadigvarande vistelse
- m₃** Byggnader ska förses med utrymningsmöjlighet i riktning bort från väg E6 (4 kap. 12 § PBL)
Syftet är att ställa krav på riskminimerad utrymning vid händelse av olycka.
- m₄** Område inom 50 meter från väg E6 ska utformas på ett sätt som inte uppmuntrar till mer än tillfällig vistelse (4 kap. 12 § PBL)
Syftet är att minimera exponering från effekterna av trafikbuller samt att minska risken från en olycka med farligt gods.
- m₅** Promenadgård på tak ska förses med bullerplank minst 2,5 meter högt (4 kap. 12 § PBL)
Syftet är att säkerställa att bullerskyddad uteplats i form av promenadgård finns.
- m₆** Fasader tillhörande häktesbyggnaden, inklusive fönster och andra öppningar, som vetter mot fastigheten Kalle Glader 6 ska utföras i lägst brandteknisk klass EI 60.
Syftet är att ställa krav på riskminimering i byggnad som är svårutrymd.
- m₇** Byggnaders bottenvåning ska utformas så att skyfallsstråk inte hindras (4 kap. 12 § PBL)
Syftet är att säkerställa att skyfallsstråket genom området finns kvar och att översvämningsrisker på så sätt motverkas.

STÄNGSEL, UTFART OCH ANNAN UTGÅNG

- o** **Utfartsförbud (4 kap. 9 § PBL)**
Syftet är att reglera var utfarter inte får finnas, med hänsyn till trafiksäkerhet, nivåskillnader och avstånd till korsningar. Bestämmelsen uppfyller syftet med detaljplanen genom att skapa goda förutsättningar för gång- och cykeltrafikanter att nå och röra sig genom området.

UTFORMNING

- f₁** Fasader ska utföras i kulörer hämtade från traditionell slamfärgspalette. Fasadernas ytskikt ska ha matt karaktär.
Bestämmelsen syftar till att bevara och förstärka områdets traditionella karaktär genom användning av kulörer från slamfärgspaletten (gul, röd, grön, brun och vit, ej grå eller svart), detaljer får avvika. Matt ytfinish ska eftersträvas för att ge byggnaderna ett traditionellt uttryck och minska visuellt störande reflexer.

UTFÖRANDE

- b₁** Högsta tillåtna markbelastning är 20 kPa, därutöver ska byggnader utföras med pålgrund.
Syftet är att begränsa belastning av marken inom planområdet. På grund av rådande markförhållanden med jorddjup mellan 9–30 meter lera krävs grundförstärkning, genom pålning, vid nybyggnation.
- b₂** Marken ska vara genomsläpplig
Syftet är att inte tillåta att en remsa närmast Karebyvägen hårdgörs.
- b₃** Stabilitetshöjande åtgärder krävs vid anläggande av dammar vid ytlast om 10 kPa eller högre
Syftet är att inte säkerställa god stabilitet i dagvattendammar för att inte riskera skred eller sättningar.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

UTNYTTJANDEGRAD

- e₁** **Största byggnadsarea är 50 % av fastighetsarean inom användningsområdet**
Syftet är att begränsa byggrätten så att de ytor som behövs, såsom parkering, lastning och lossning med mer, ryms inom respektive fastighet. Bestämmelsen uppfyller detaljplanens syfte om att utvecklingen ska ske med en, så långt som möjligt, bibehållen karaktär av bebyggelse varvat med natur och nivåskillnader.

GENOMFÖRANDETID

- Genomförandetiden är 10 år från lagakraftdatum**
Genomförandetiden är satt till 10 år då en skyndsam etablering av samhällsviktiga funktioner bedöms vara av både regional och nationell betydelse.

GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN

Genomförandebeskrivningen redovisar de organisatoriska, fastighetsrättsliga, ekonomiska och tekniska åtgärder som behöver vidtas för att genomföra detaljplanen. Den ska redovisa vem som vidtar åtgärderna och när de ska vidtas. Genomförandebeskrivningen har ingen självständig rättsverkan. Detaljplanens bindande föreskrifter framgår i stället av plankartan och dess planbestämmelser. Genomförandebeskrivningen förtydligar detaljplanens syfte ur genomförandesynpunkt och blir därigenom vägledande vid genomförandet av detaljplanen.

ORGANISATORISKA FRÅGOR

TIDPLAN

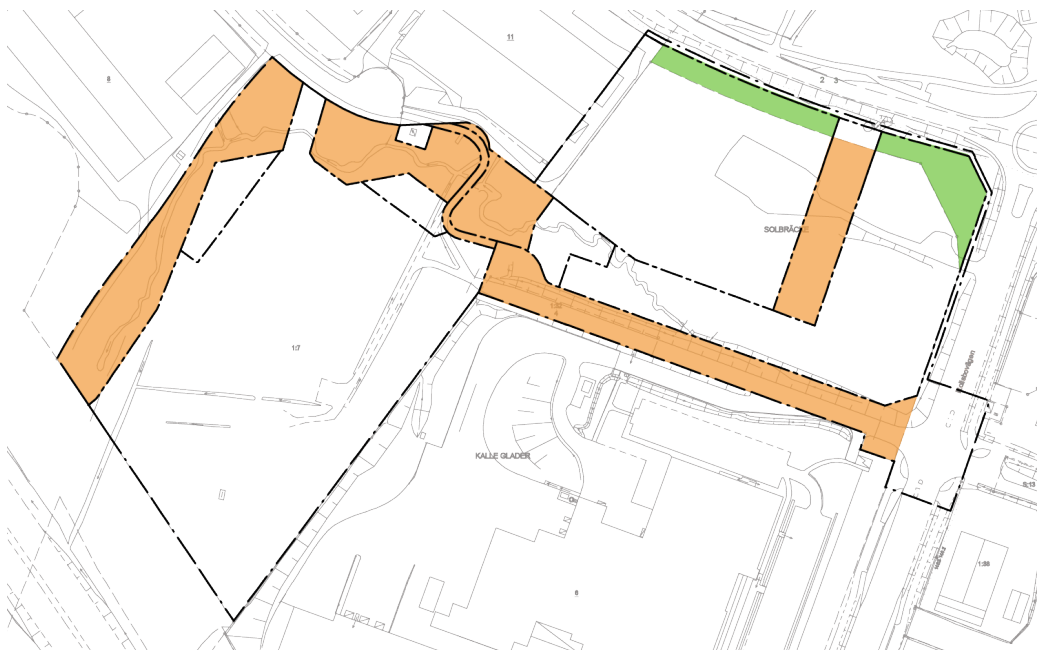
Genomförande av planen beräknas påbörjas så snart detaljplanen får laga kraft. Detaljplanen förväntas få laga kraft första kvartalet 2027 under förutsättning att detaljplanen inte överklagas. Byggnationen förväntas stå klar 2031.

HUVUDMANNASKAP

Huvudmannaskap innebär ett ansvar för utbyggnad, drift och underhåll av allmänna platser. Med huvudmannaskap har kommunen en rättighet, men även en skyldighet att lösa in allmän platsmark som ligger inom privatägda fastigheter. Huvudmannaskap innebär även att kommunen före genomförandetidens utgång ska ha upplåtit de allmänna platserna till allmänt nyttjande. All allmän plats inom planområdet har kommunalt huvudmannaskap.

Stora delar av fastigheten Solbräcke 1:7, som är kommunalägd genom Bokab, kommer att behöva lösas in för allmän plats. I gällande plan regleras bäckravinen som kvartersmark. Med planförslaget övergår bäckravinen till allmän plats. Likaså övergår en del av kvartersmarken i den östra delen till allmän plats till förmån för en skyfallspark.

Se karta för förändrad markanvändning nedan samt fastighetskonsekvenskarta på nästkommande sida.

Karta som visar förändrad markanvändning jämfört med dagsläget. Grön färg redovisar allmän plats som genom planförslaget övergår till kvartersmark. Orange färg visar kvartersmark som genom planförslaget övergår till allmän plats. För ej färglagda ytor kvarstår nuvarande markanvändning.

MARK- OCH UTRYMMESFÖRVÄRV

Marköverlåtelseavtal ska tas fram under planarbetet med syfte att reglera överlåtelse av Bokabs mark, till kommunen, fastighetsförvaltaren för häktet, tvätteriverksamheten samt den tillkommande parkeringsanläggningen. Av avtalen framgår vilka delar som överläts.

Överlåtelseerna genomförs därefter genom åtgärderna avstyckning eller fastighetsreglering i kommande lantmäteriförrättningar.

Plankostnaderna ingår i köpeskillingen, som baseras på kronor per kvadratmeter och justeras mot faktisk bygg rätt i bygglov. Köpeskillingen indexregleras. Betalning sker i två steg, med en handpenning motsvarande 10 procent av köpeskillingen följt av slutlikvid efter bygglov. När köpeskillingen har betalats övergår ägandet och tillträde ges. Bygglovsavgift betalas av exploatören enligt gällande taxa. Exploatören bär även ansvar för grund- och markförhållanden. Exploatören bekostar fastighetsbildning och ledningsrätter. Exploatören ansvarar för all bebyggelse och anläggningar inom kvartersmark. Exploatören ansvarar för iordningställande av allmän plats som är nödvändig för exploateringen och står för kostnader vid eventuell marksanering. Parkering löses inom kvartersmarken och ska följa gällande parkeringsnorm för Zon C. I byggskedet ansvarar exploatör för skador, återställning och försäkringar.

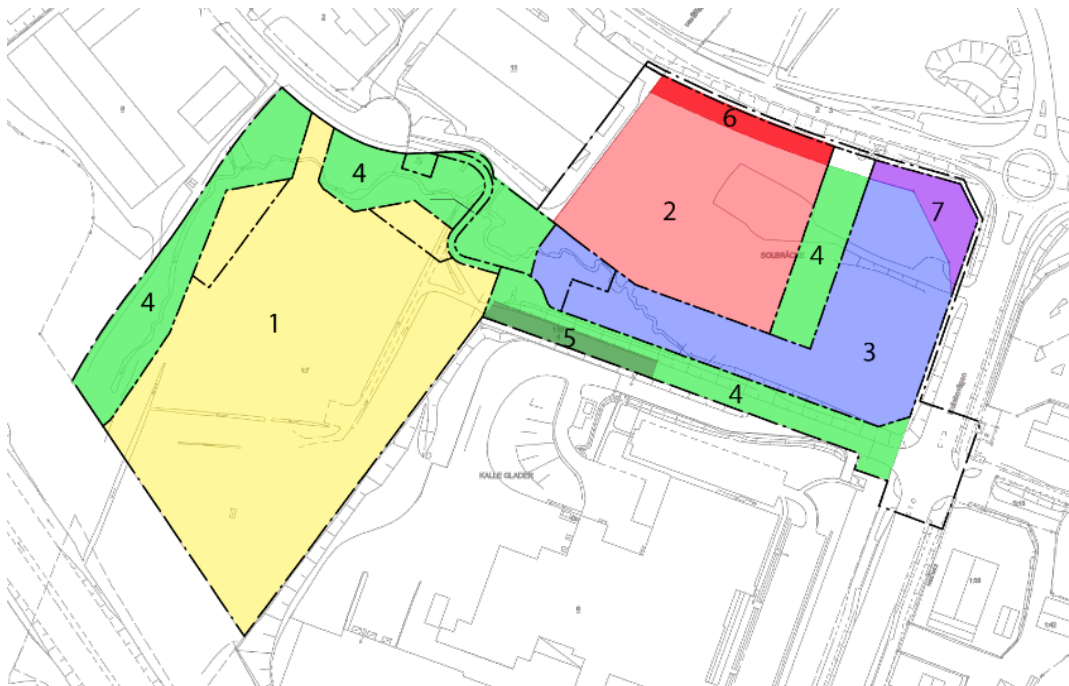
FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR

Berörda fastighetsägare, kända rättighetshavare och delägare i eventuella samfälligheter framgår av fastighetsförteckningen. För att göra förändringar i fastighetsindelningen, ompröva gemensamhetsanläggningar, ändra rättigheter eller bilda ledningsrätt krävs en ansökan om lantmäteriförrättning. Vid förrättningen prövar lantmäterimyndigheten åtgärdens lämplighet, överensstämmelse med detaljplanen med mera. Fastighetsbildning inom kvartersmark sker på initiativ av fastighetsägarna själva.

Fastighetsbildnings-, ledningsrätts- och anläggningsåtgärder kan ske efter det att beslut om antagande av detaljplanen vunnit laga kraft. Förrättningskostnaderna debiteras enligt en av staten fastställd taxa. Ansökan ställs skriftligen till Lantmäteriet.

FÖRÄNDRAD FASTIGHETSINDELNING

Detaljplanen innebär att Bokab erhåller mark av Kungälv kommun. Nya fastigheter behöver bildas för de områden som i detaljplanen planläggs som kvartersmark för parkering samt teknisk anläggning. Vidare fastighetsregleras kvartersmark för industri/verksamheter till intilliggande fastighet och de allmänna platser som regleras i detaljplanen fastighetsregleras till fastighet som ägs av kommunen. Se sammanställning av fastighetskonsekvenser nedan.

Förändrad fastighetsindelning. Redovisade svarta linjer är detaljplanens användnings- och planområdesgränser.

Kvartersmark för häktet (område 1, gult) kvarstår som fastighet Solbräcke 1:7. För resterande kvartersmark inom fastigheten Solbräcke 1:7 bildas en ny fastighet för industri/verksamheter/parkering (område 3, blått) medan område 2 (rött) fastighetsregleras till fastigheten Kalle Glader 11.

Mark som övergår till allmän plats inom Solbräcke 1:7 (områden markerade med 4) fastighetsregleras till den kommunala fastigheten Solbräcke 1:32 (område 5). Även en del av Solbräcke 1:18 fastighetsregleras till Solbräcke 1:32.

För de delar av fastigheten Solbräcke 1:18 längs Karebyvägen och Rollsbövägen som övergår till kvartersmark fastighetsregleras område 6 till Kalle Glader 11 samt område 7 till den nya fastigheten för industri/verksamheter/parkering (område 3). Se följande tabell.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Fastighet/rättighet	Ändamål (rättigheter)	Erhåller mark	Avstår mark	Förändrad markanvändning/påverkan
Solbräcke 1:7			Ca 27 200 kvm	Allmän plats – natur, gc-väg, gata, park (4). Kvartersmark – industri/verksamheter (2), teknisk anläggning (inom område 4), industri/verksamheter/parkering samt dagvattendamm (3).
Solbräcke 1:32		Ca 11 800 kvm		Allmän plats – natur, gc-väg, gata, park (4, 5).
Solbräcke 1:18			Ca 1 900 kvm	Kvartersmark – industri/verksamhet (6), industri/verksamheter/parkering (7).
Kalle Glader 11		Ca 8 600 kvm		Kvartersmark – industri/verksamheter (2, 6)
Ny fastighet Kalle Glader x			Ca 9 200 kvm area	Kvartersmark – industri/verksamheter/parkering (3, 7)
Officialservitut 13-KAR-567	Väg			Ingen påverkan.
Officialservitut 1482-291.1	Väg			Den del av servitutet som omfattas av detaljplanen (5) upphör att gälla. Ersätts med allmän plats, gata
Ledningsrätt 1482-84/70.1	Vatten och avlopp			Kvarstår.
Ledningsrätt 1482-89/24.1	Vatten och avlopp			
Ledningsrätt 1482-1483.1	Vatten och avlopp			
Ledningsrätt 1482-971.1	Starkström			Ingen påverkan.
Ledningsrätt 1482-971.2	Vatten och avlopp			
Ledningsrätt 1482-1234.1	Starkström			
Ledningsrätt 1482-1234.2	Vatten och avlopp			
Avtalsservitut 10/18960	Kraftledning, transfor- matorstation			Ingen påverkan.
Avtalsservitut D-2015-00017962:1	Gång- och cykelbana			Ersätts med allmän plats, gata och gc-väg.
Nyttjanderättsavtal D-2022-00406049:1	Markförlagd kanalisation för telekabel			Ingen påverkan.

Konsekvenser för fastigheter och rättigheter inom planområdet.

FASTIGHETSRÄTTSLIGA KONSEKVENSER OCH ÖVERENSKOMMELSER

Se Huvudmannaskap och Förändrad fastighetsindelning.

RÄTTIGHETER

Ledningsrätt

Samtliga omkostnader förknippade med ledningsflytt, såsom utförande samt omprövning av ledningsrätterna bekostas av exploatören/fastighetsägaren. Reservat för ledningsrätt finns utmärkt med **u-område** i plankartan.

Servitut

För påverkan på servitut se tabell på föregående sida.

AVTAL

EXPLOATERINGSAVTAL

Av exploateringsavtalet framgår vilka delar av detaljplanen som de olika parterna ansvarar för. Respektive ledningsägare ansvarar för anläggande, drift och underhåll av ledningsnät. Marken ska upplåtas utan kostnad.

Kommunen ansvarar för underhåll av allmän plats. I allmän plats ingår de delar som regleras som **VÄG, GATA, GC-VÄG, NATUR** och **PARK**.

Kriminalvården, genom deras upphandlade fastighetsägare, ansvarar för de delar inom planområdets västra del som regleras som kvartersmark för **C₁ – Häkte** och **E₁ – Dagvattendamm**. Inom den västra delen ingår två dagvattendammar.

Den tredje dammen ligger inom den östra delen. För anläggande av denna ansvarar Bokab tillsammans med fastighetsägaren till Kalle Glader 11.

Fastighetsägaren till Kalle Glader 11 ansvarar även för anläggning, drift och skötsel inom användningsområdet **ZJ₁ – Verksamheter** och **industri, ej störande för omgivningen**.

För kvartersmark med användning **PZJ₁ – Parkering, verksamheter** och **industri, ej störande för omgivningen** ansvarar Bokab. Ansvaret överläts till ny fastighetsägare vid försäljning.

Användningen **E – Tekniska anläggningar** reglerar befintliga anläggningar. Ansvaret för dessa ligger hos respektive nätägare.

TEKNISKA FRÅGOR

TEKNISKA ÅTGÄRDER

El-, bredband- och teleförsörjning

Planområdet är anslutet till el-, bredband och telenät. Kungälv energi ansvarar för elnätet inom området. Elanslutningsavgifter uttages i enlighet med gällande taxa.

Värme

Inom planområdet ska exploatörerna verka för att kommande fastighetsägare ansluter sig till fjärrvärmesystemet. Fjärrvärme finns framdraget genom planområdet.

Marksanering

Respektive fastighetsägare ansvarar för erforderlig marksanering om sådan skulle behövas.

Avfall

Hantering av avfall ska följa var tids gällande avfallsplan och -föreskrifter.

Vatten, dag- och spillvatten

Planområdet ligger inom kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp och består av utbyggd infrastruktur och anslutna befintliga verksamheter.

Brandvatten och släckvatten

Kommunen ansvarar för släckvattenförsörjning för tillkommande bebyggelse.

Dagvatten

Hantering av dagvatten ska följa Kungälv kommunens vid var tid gällande dagvattenplan och policy.

Dagvattenanläggningar som ingår i en allmän Va-anläggning och som inte ska vara allmänt tillgängliga lokaliseras till kvartersmark avsedd för annat än enskilt byggande.

I detaljplan betecknas användningen av sådan mark med E och användningen preciseras så att det framkommer vilken typ av anläggning som avses. Det kan t.ex. vara ett fördröjningsmagasin eller ett biofilter.

Om anläggningen tillför kvaliteter som kan vara till nytta för allmänheten kan de lokaliseras på allmän plats.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

I gatumiljö kan växtlighet användas för att dölja eller synliggöra dagvattenanläggningen. I detaljplan regleras anläggningarna med egenskapsbestämmelser för allmän plats.

På plankartan betecknas de i klartext med gemena bokstäver. I den mån det behövs kan kommunen i detaljplan reservera mark för allmännyttiga dagvattenledningar inom kvartersmark (så kallade u-områden).

Geoteknik

Grundläggning och schaktning

Alla schakt- och packningsarbeten ska utföras i enlighet med AMA Anläggning 23.

Utskiftning av naturlig jord bör göras till minst dimensionerande tjäldjup, motsvarande 1,2 meter, då siltig lera kategoriseras som tjälfarlighetsklass 4. Alternativt bör konstruktioner isoleras mot tjälnedträngning på ett konstruktivt sätt. Detta gäller för exempelvis byggnader, gator och ledningar.

Flera grundläggningsmetoder för planerade byggnader är möjliga och styrs av val av konstruktion, placering inom undersökningsområdet samt lastnedräkning och tolerans mot sättningar. I den geotekniska utredningen (Awer, 2026) finns rekommendationer för grundläggning för olika delområden. När byggnationer slutgiltigt fastställts behövs dock kompletterande geotekniska undersökningar och rekommendationerna behöver då ses över.

Nya gator och allmänna ytor som anläggs i områden med lös kohesionsjord rekommenderas att grundläggas med förstärkning, exempelvis kompensationsgrundläggning eller markförstärkning med kalk- och cementpelare. Upplyft ska alltid kontrolleras vid dimensionering av kompensationsgrundläggning.

Ledningar i leran rekommenderas anläggas med förstärkt ledningsbädd. Schaktning och återfyllnad bör följa gällande AMA-beskrivning för respektive jordmaterial. Förstärkt ledningsbädd kan exempelvis utföras med geotextil, geonät och 300 millimeter packat krossmaterial under ledningsbädd. Materialavskiljande lager för ledningar ska utföras med geotextil klass N2 i jord.

Nya gator och ledningar belägna ovan morän eller berg bedöms kunna utföras konventionellt utan förstärkningsåtgärd.

Mer detaljerad erosionsrisk ska värderas i samband med att man upprättar ny byggnation vilket försämrar de naturliga vägarna för vattentransport i området. För att minska risken för erosion bör erosionsskyddande åtgärder tillämpas vid områden som bedöms som känsliga, exempelvis dammar.

Stabilitetsförhållandena bedöms som tillfredsställande för blivande förhållanden upp till 20 kPa inom områden där dammar inte planeras. Inom områden med dagvattendammar bedöms stabilitetsförhållanden inte som tillfredsställande med ytlaster om 10 kPa och högre. Stabilitetshöjande åtgärder erfordras och även erosionsskydd rekommenderas. Kompletterande geoteknisk utredning rekommenderas när blivande konstruktioners läge, utformning och lastfall beslutats.

Omgivningspåverkan

Inför markarbeten ska en riskanalys för vibrationsalstrande arbeten upprättas. Den ska omfatta närliggande fastigheters grundläggning, riktvärden för vibrationer och behov av förstärkning vid bergschaktning. Besiktning av egendom ska ske före och efter arbetet.

Vid pålningsarbeten ska omgivningspåverkan analyseras för att styra val av påltyp och kontrollprogram.

Vid schakt- och fyllnadsarbeten krävs åtgärder för att undvika grundvattensänkning som kan orsaka sättningar. Utgångspunkten är att portrycksprofilen bibehålls utan permanent dränering under vald grundvattennivå. För att undvika grundvattensänkning vid ledningsläggning kan tät lerbarriär användas.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Arbetsmiljö

Innan uppställning av exempelvis pålkranar och kranar, upplag eller andra tunga markbelastningar under byggnationstiden ska anvisningar från ansvarig geotekniker tas fram vad gäller erforderlig markförberedelse som förstärkningsbädd med mera.

Kontrollprogram

Schaktnings- och grundläggningsarbeten ska ske i samråd med geoteknisk sakkunnig enligt kontrollprogram. Åtgärdsplan för avvikande jordförhållanden och schaktbottenbesiktning ska göras innan grundläggning. Kontrollprogrammet ska omfatta markförskjutningar, befintliga anläggningar, temporära stödkonstruktioner samt gränsvärden för rörelser, vibrationer och porvattentryck. Vid pålning ska pålordning och omfattning av lerproppsdragning (med augerborr/propprör) ingå.

Brandsäkerhet

Fasader tillhörande häktesbyggnaden, inklusive fönster och andra öppningar, som vetter mot fastigheten Kalle Glader 6, ska utföras i lägst brandteknisk klass EI 60. Detta gäller hela fasaden och en planbestämmelse som säkerställer detta har införts på plankartan.

UTBYGGNAD ALLMÄN PLATS

Kostnader fördelas efter plannyttan (BTA) mellan exploatörerna och kommunen utför utbyggnad av allmän plats. Detta kommer att regleras i exploateringsavtal.

UTBYGGNAD VATTEN OCH AVLOPP

Utbyggnad av vatten- och avloppsanläggningar inom planområdet utförs av kommunen. Kostnaderna för utbyggnaden fördelas mellan exploatörerna utifrån respektive fastighets plannytta (beräknad bruttoarea, BTA). Fördelning av kostnader och ansvar kommer att regleras i särskilda exploateringsavtal mellan kommunen och berörda exploatörer. Eventuell omläggning eller flytt av befintliga ledningar inom planområdet bekostas av den fastighetsägare som har nytta av åtgärden. För att undvika grundvattensänkning vid anläggandet av ledningar kan barriärer av tät lera brukas. Tillkommande ledningar inom kvartersmarken kommer att regleras med självfall och kommer att studeras närmare under planprocessen.

EKONOMISKA FRÅGOR

PLANEKONOMISK BEDÖMNING

Exploatörerna betalar samtliga kostnader som uppkommer i samband med detaljplanen.

EKONOMISKA KONSEKVENSER

Inom området skapas en utökad utnyttjandegrad, jämfört med vad som är tillåtet i gällande detaljplaner. Tvätteriet, som ligger i direkt anslutning till planområdet, får med utökat utnyttjande i kombination med placeringsbestämmelse möjlighet till utveckling och förlängning av sin verksamhet.

Varje fastighetsägare svarar för kostnader inom respektive fastighet utlagd som kvartersmark. Eventuell undanflyttning eller behov av skydd av markförlagda ledningar ska bekostas av den som initierar åtgärden.

Kostnadsfördelningen regleras genom avtal som upprättas mellan Bokab och fastighetsägarna. Detta omfattar kommunen, tvätteriet, Swedish Match, häktet och parkeringsanläggningen.

Parkeringsköp via tredje part ska följa kommunens grundläggande kriterier för parkeringsköp.

Utgångspunkt är att avtalet ska gälla under 25 år. Efter 25 år bör avtalet omförhandlas annars ska fastighetsägaren lösa parkering på annat sätt.

Kommunen kan också bedöma att det saknas anledning att fortsätta avtala kring fastighetsövergripande parkeringslösning om marknadsförutsättningarna för efterfrågan och utbud av bilparkering är goda vid platsen.

Kostnad per plats vid nytecknade parkeringsköpsavtal fastställs av kommunfullmäktige.

Avtalet ska innehålla en kartbild med placering och/eller beskriven hänvisning till aktuell parkeringsanläggning samt hur många platser som ska ingå i parkeringsköpet.

Ytan ska vara inskriven som parkering i fastighetsregistret.

PLANAVGIFT

Ingen planavgift kommer att tas ut i samband med bygglov.

DRIFT ALLMÄN PLATS

Kommunen som huvudman för allmän plats kommer att få kostnader för drift och underhåll av gator.

DRIFT VATTEN OCH AVLOPP

Exploatörerna bekostar utbyggnad och omläggning av allmänna VA-anläggningar som krävs för exploateringen.

GATUKOSTNADER

Kostnaden för utbyggnad av allmän plats i form av gata, gång och cykel inom planområdet regleras i exploateringsavtal mellan Bokab och kommunen. Den allmänna platsmarken ska överlåtas till kommunen utan ersättning.

FORNLÄMNINGAR

Inom planen finns fornlämningar inom kvartersmark som är slutundersökta.

PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING

MILJÖBALKEN (1971:948)

Markavvattningsföretag/dikningsföretag

Hela planområdet omfattas av generellt förbud mot markavvattning enligt miljöbalken, vilket gäller för större delen av södra och mellersta Sverige. Syftet med markavvattningsförbudet är att skydda och bevara våtmarker. Markavvattning kräver alltid tillstånd enligt miljöbalken, men mark som omfattas av markavvattningsförbudet behöver utöver detta även dispens hos länsstyrelsen för att kunna genomföras.

Planförslaget kan innebära att dispens behöver sökas för bortledning av grundvatten, till exempel i samband med stabiliseringsåtgärder såsom pålning.

Anmälan om vattenverksamhet

Att anlägga en gatukoppling över bäcken kräver anmälan om vattenverksamhet till Länsstyrelsen i enlighet med 11 kap. MB. Anmälan kommer att göras innan antagande av detaljplanen. I den naturvärdesinventering som gjorts framgår att inga djurarter har identifierats i området.

De skyddsvärda träd som identifierats påverkas ej av föreslagen lokalisering av gatukoppling på bro över bäcken. Bäcken är redan kulverterad på flera ställen inom området. Intill föreslagen vägbro finns redan idag en bro för gång- och cykel som är utformad som rörbro, vilket är den rekommenderade utformningen för den nya gatukopplingen. Röret ska utformas med tillräcklig dimension så att vattenflödet inte påverkas negativt. En anmälan om vattenverksamhet har skickats till Länsstyrelsen.

FASTIGHETSBILDNINGSLAG (1970:988)

Vid planens genomförande kommer ny- och ombildning av fastigheter samt rättigheter att aktualisera fastighetsbildningslagen.

LEDNINGSRÄTTSLAG (1973:1144)

Planförslaget förutsätter att ledningsrätter tillskapas för respektive ledningsägares anläggningar varvid ledningsrättslagen aktualiseras.

UPPLYSNINGAR

Bygglov och marklov söks hos Miljö- och byggnadsnämnden i Kungälv kommun.

Ansökan om fastighetsbildning görs hos statliga Lantmäteriet i Göteborg.

Berörd fastighetsägare, tomträttsinnehavare eller nyttjanderättshavare ansöker om och bekostar samtliga erforderliga tillstånd till exempel bygglov, tillstånd enligt miljöbalken med mera, som erfordras för verksamhet och/eller för åtgärder inom detaljplanen. Respektive tillståndsmyndighet tar ut en avgift enligt taxa för att behandla tillståndsansökan.

PLANERINGSUNDERLAG

KOMMUNALA PLANERINGSUNDERLAG

GÄLLANDE DETALJPLANER

- Solbräcke projekt Rollsbohöjd m.m., nr. 1761, år 1988-10-26
- Del av Solbräcke projekt Rollsbohöjd, nr. 1761a, år 2000-12-08
- Solbräcke verksamhetsområde, nr. 286, år 2001-07-17
- Del av Solbräcke verksamhetsområde, nr. 286a, 2003-01-07
- Bostäder i Ullstorp, nr. 314, år 2005-01-05

GRUNDKARTA

- Grundkarta 2026-04-23

ÖVERSIKTSPLAN

- ÖP2010

MILJÖBEDÖMNING

- Undersökning av betydande miljöpåverkan, 2025-11-14

ÖVRIGA KOMMUNALA STYRDOKUMENT

- Dagvattenpolicy, 2023
- VA plan- 2024
- Dagvattenhandbok, 2024
- Kommunens strategiska mål
- Grönplan, 2006
- Energiplan, 2024
- Mobilitetspolicy 2023
- Parkeringsnorm, del av mobilitetspolicy 2023
- Fiskevårdsplan 2020
- Naturvårds- och Friluftspan 2025

REGIONALA PLANERINGSUNDERLAG

REGIONPLAN

- Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030
- Regional plan för transportinfrastrukturen i Västra Götaland 2022–2033

UTREDNINGAR

- Bullerutredning, Ramboll 2026-04-15
- Dagvatten- och översvämningsutredning, Ramboll 2025-12-12, rev. 2026-07-03
- Flyghinderanalys, Luftfartsverket 2025-09-25
- Fördjupade inventeringar av fåglar och groddjur, Naturcentrum 2026-06-24
- Geoteknik MUR, Awer 2025-11-21
- Geoteknik utredning, Awer 2025-11-21, rev. 2026-05-20
- Luftkvalitetsutredning, Ramboll 2026-05-05
- Markundersökning, WSP 2025-05-05
- Naturvärdesinventering, Naturcentrum 2025-09-15
- Riskbedömning, Ramboll 2025-11-11, rev. 2026-06-23
- Skuggstudie, Ramboll 2026-03-18
- Trafikanalys, Ramboll 2026-06-29
- Trafikutredning, Ramboll 2025-12-17, rev. 2026-06-23

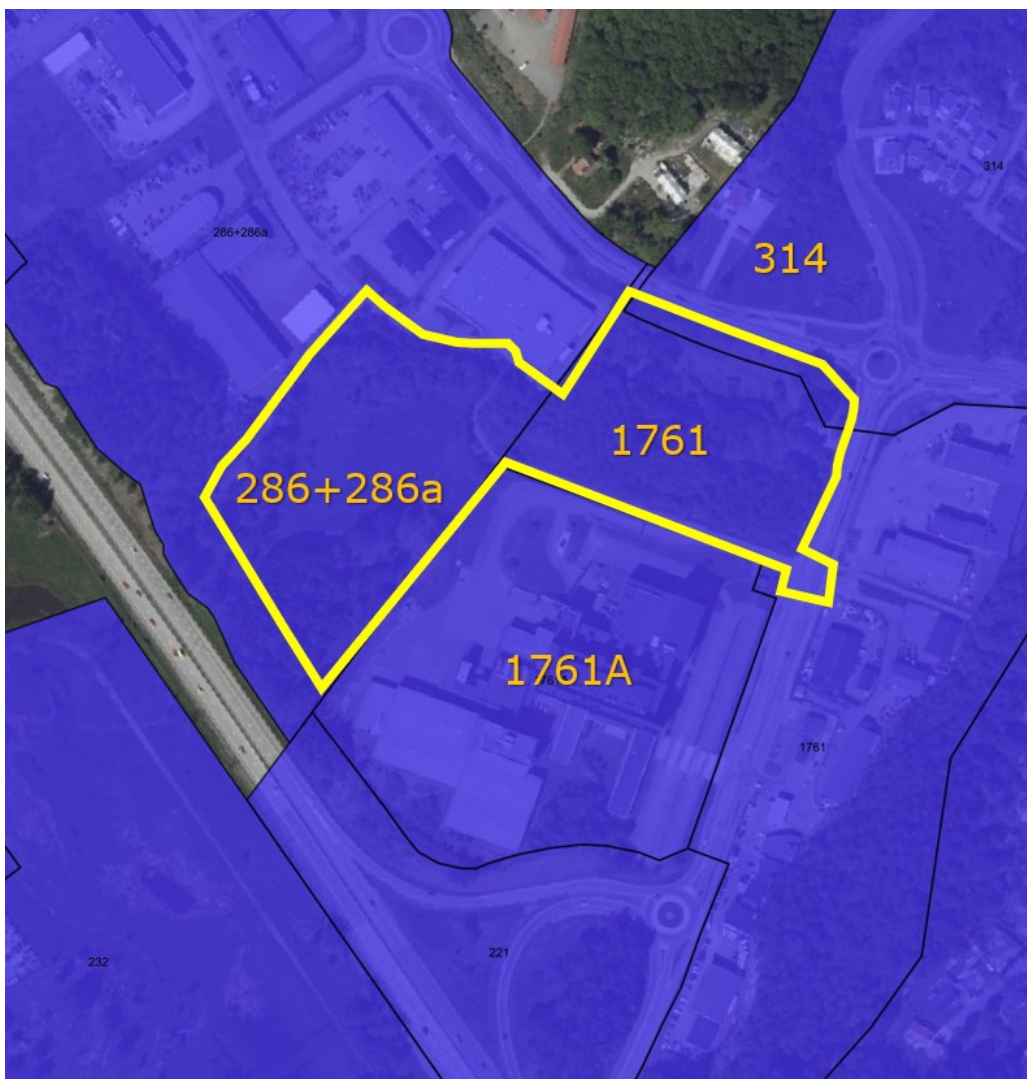
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

KOMMUNALA

DETALJPLAN

Planområdet ingår i fem gällande detaljplaner:

- Solbräcke projekt Rollsbohöjd m.m., nr. 1761, år 1988-10-26
- Del av Solbräcke projekt Rollsbohöjd, nr. 1761a, år 2000-12-08
- Solbräcke verksamhetsområde, nr. 286, år 2001-07-17
- Del av Solbräcke verksamhetsområde, nr. 286a, 2003-01-07
- Bostäder i Ullstorp, nr. 314, år 2005-01-05

Aktuellt planområde markerat med gul linje. Gällande detaljplaner visas med blå yta med svart linje, numrerade.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Solbräcke projekt Rollsbohöjd m.m., nr. 1761

Den del av marken som berörs av aktuell detaljplan är planlagd för småindustri och kontor (J1K) som inte får vara störande för omgivningen, med en byggrätt som begränsas till högsta byggnadshöjd motsvarande 13 meter samt att högst en tredjedel av tomten får bebyggas. Längs Karebyvägen och Rollsbovägen krävs att plantering ska anordnas. Mot den fastighet som idag huserar Swedish Match ska en vattenspegel kunna anordnas.

Del av Solbräcke projekt Rollsbohöjd, nr. 1761a

Delen som ingår i aktuell detaljplan är reglerad som industrimark som inte får bebyggas, som ska vara tillgänglig för allmänna underjordiska ledningar och gemensamhetsanläggning. I övrigt innebär planändringen en högsta tillåten byggnadshöjd över nollplanet motsvarande 53,5 meter samt att enstaka skorstenar och huvar på tak lokalt kan komma att överskriva högsta byggnadshöjd.

Solbräcke verksamhetsområde, nr. 286+286a

Marken inom aktuell del av detaljplanen är reglerad för industri och kontor som inte får vara störande för omgivningen. Byggrätten begränsas till 50 procent av fastighetens storlek samt en högsta tillåten totalhöjd motsvarande 12 meter. Byggnad ska placeras minst 15 meter från gräns till annan fastighet inom kvarteret. Bäckfåran med vegetation ska bevaras och för marken kring bäcken krävs kompletterande geoteknisk undersökning, annars tillåts ingen markbelastning. Ändringen av detaljplanen omfattar två interna lokalgator som inte påverkar aktuellt planområde.

Detaljplan för bostäder i Ullstorp, nr. 314

Marken som angränsar aktuell detaljplan är planlagd som allmän plats för genomfart. En cirkulationsplats förbinder den östvästliga Karebyvägen med Rollsbovägen söderut och Ullstorpsvägen norrut.

PLANBESKED

Kommunstyrelsen beslutade 2025-11-19 (KS2025/1719, § 326/2025), att ge positivt planbesked. Planläggning bedömdes kunna påbörjas omedelbart.

ÖVERSIKTSPLAN

Den gällande översiktsplanen, ÖP 2010, pekar ut planområdet som "Verksamhetsområde".

Kommunen arbetar med att ta fram ett förslag till ny översiktsplan, ÖP 2050, som var utställt för samråd 2 december 2025 – 3 februari 2026.

Utsnitt ur gällande Översiktsplan, 2010. Aktuellt planområdet inringat i gult och markerat som befintligt verksamhetsområde, blått.

KOMMUNALA STRATEGISKA MÅL

Planförslaget bedöms bidra till kommunens strategiska mål om:

- att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen
- hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
- att nå Sveriges lägsta arbetslöshet med utbildning, arbete sysselsättning för som står längst från arbetsmarknaden

I enlighet med kommunens resultatmål bidrar planförslaget till en planeringsberedskap för verksamhetsmark och servicefunktioner. Detaljplanen bedöms ge kommunen god framförhållning gällande strategisk planering för att på ett effektivt sätt möta medborgarnas, marknadens och den kommunala organisationens efterfrågan och behov av bostäder, verksamhetsmark och handel. Planförslaget bedöms även bidra till resurshållning av mark i kommunen genom att utveckla ett redan etablerat verksamhetsområde.

DAGVATTENPOLICY

Dagvattenpolicyn syftar till att skapa en tydlig och gemensam grund för kommunen att använda sig av i de olika frågorna som rör dagvatten. I policyn nämns till exempel strategier för att minska höga dagvattenflöden:

- Göra medvetna och motiverade materialval för ytor samt begränsa arealen hårdgjorda ytor.
- Aktivt använda sig av och ställa krav på trög, ytlig avledning samt lokalt omhändertagande och fördröjande nära källan. Detta gäller både vid exploatering och vid anpassning av befintliga områden
- Avsätta plats för avledning och utjämning i alla skeden av fysisk planering. Detta görs med fördel genom att lokala förhållanden såsom grönområden och låglänta stråk tillvaratas.
- Ställa krav på att fördröjning av dagvatten i första hand sker inom fastighet/kvartersmark vid exploatering och ombyggnad i befintliga områden.
- Säkerställa att förutsättningar för avledning och utjämning av dagvatten utreds i samtliga samhällsbyggnadsprocesser.
- Ställa krav på fördröjning utifrån nedströms lokaliserade system och mottagande recipients känslighet.
- Arbeta aktivt för att separera dagvatten från spillvattensystemet och därigenom minska bl.a. kostnader för pumpning och rening.

VA-PPLAN

Kungälv kommun VA-plan 2024 är ett styrdokument som beskriver hur kommunen ska hantera vatten- och avloppsförsörjningen inom hela sitt område, både inom och utanför det kommunala verksamhetsområdet för VA. Planen syftar till att ge en samlad och tydlig bild av den nuvarande VA-försörjningen och att beskriva strategier för framtida utveckling och förbättringar. Ett bra vatten- och avloppssystem är grunden för all samhällsutveckling. Kungälv kommun arbetar kontinuerligt med att förbättra och bygga ut VA-systemet för att möta både nuvarande och framtida behov. Information om pågående VA-projekt inom kommunen finns tillgänglig för allmänheten. Genom att implementera VA-planen strävar Kungälv kommun efter att säkerställa en hållbar och effektiv VA-försörjning som stödjer kommunens tillväxt och invånarnas välbefinnande.

GRÖNPLAN

Verksamhetsområden genererar många arbetstillfällen. Utemiljön har som funktion att ge möjlighet till avkoppling och rekreation på lunch och kafferaster samt att vara i en stimulerande miljö att komma till på morgonen. Vegetation och grönytor fungerar som luftrenare och luftfilter. En tilltalande utemiljö i verksamhetsområden är positiv för såväl kommunens som företagens marknadsföring.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

ENERGIPLAN

I energiplanen anges att fysisk planering och nybyggnation ska ske på ett sätt att det bidrar till ett samhälle där invånarna enkelt kan leva energieffektivt oberoende av fossila energikällor. Att i den fysiska planeringen ha med sig grundtanken att det ska vara enkelt att leva energieffektivt och fossilfritt är en grund för omställningen av samhället. Hur samhället byggs ut framåt är avgörande för invånarnas tillgång till kollektivtrafik, gång- och cykelstråk, laddinfrastruktur och energieffektiva bostäder och därmed möjligheten till hållbara val i vardagen. De hus, byggnader och områden som byggs idag kommer stå många decennier och måste uppfylla framtidens krav på energieffektivitet. Om inte förutsättningarna byggs in från början kommer omställningen bli mer kostsam.

MOBILITETSPOLICY

Kommunens Mobilitetspolicy 2023 fastställer riktlinjer för ett hållbart och effektivt transportsystem. Policyn syftar till att minska bilberoendet och främja gång, cykel och kollektivtrafik genom en helhetssyn på mobilitet. Den betonar vikten av att stadsutvecklingen sker i kollektivtrafiknära lägen och att trafikplaneringen bidrar till en mer tillgänglig och attraktiv stadsmiljö.

PARKERINGSNORM, DEL AV MOBILITETSPOLICY

Som en del av mobilitetspolicyn reglerar Parkeringsnormen (årsskiftet 2025/2026) antalet parkeringsplatser vid ny- och ombyggnation. Normen är utformad för att skapa en balans mellan parkeringsbehov och hållbara transportlösningar. Den innehåller riktlinjer för bostäder, verksamheter och andra byggnader samt flexibla lösningar som samnyttjad parkering, bilpooler och förbättrade cykelparkeringsmöjligheter. Målet är att optimera markanvändningen och främja mer hållbara resvanor.

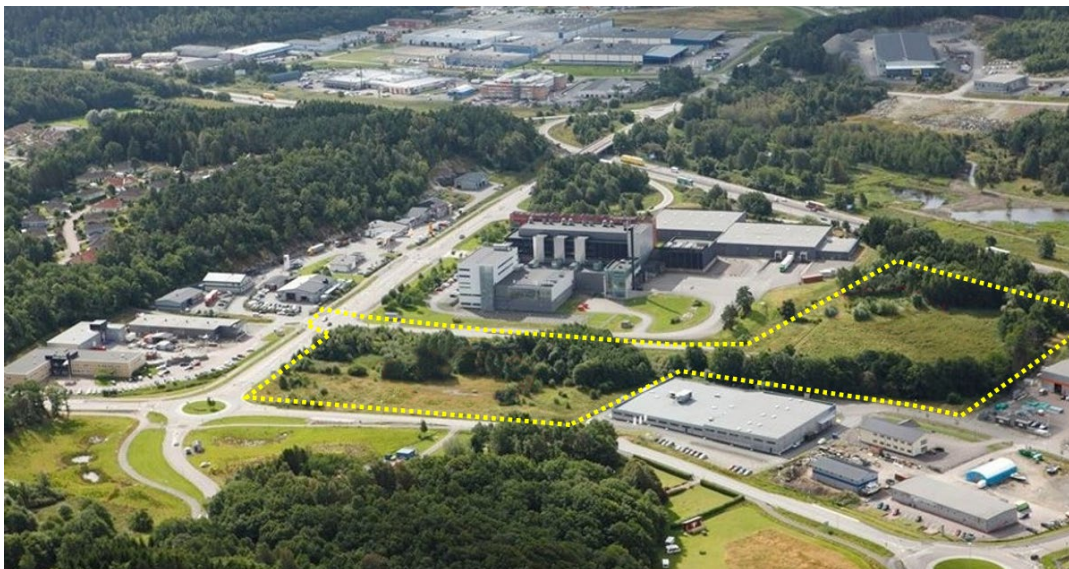
NATUR

Naturmarken inom planområdet utgörs till stor del av igenvuxen skog, medan de höga naturvärdena finns längs bäcken.

Inom planområdet förekommer ask och skogsalm, vilka är rödlistade arter. Flertalet av dessa träd ligger utmed bäcken och kommer att bevaras. Träd inom kvartersmarken kommer till stor del att tas bort. Detta kan kompenseras med nyplanterade träd inom den nya parkytan, markparkeringen och utmed den nya tillfartsgatan samt kring dagvattendammarna.

Flygfoto från sydväst till nordost. Planområdet markerat i gult.

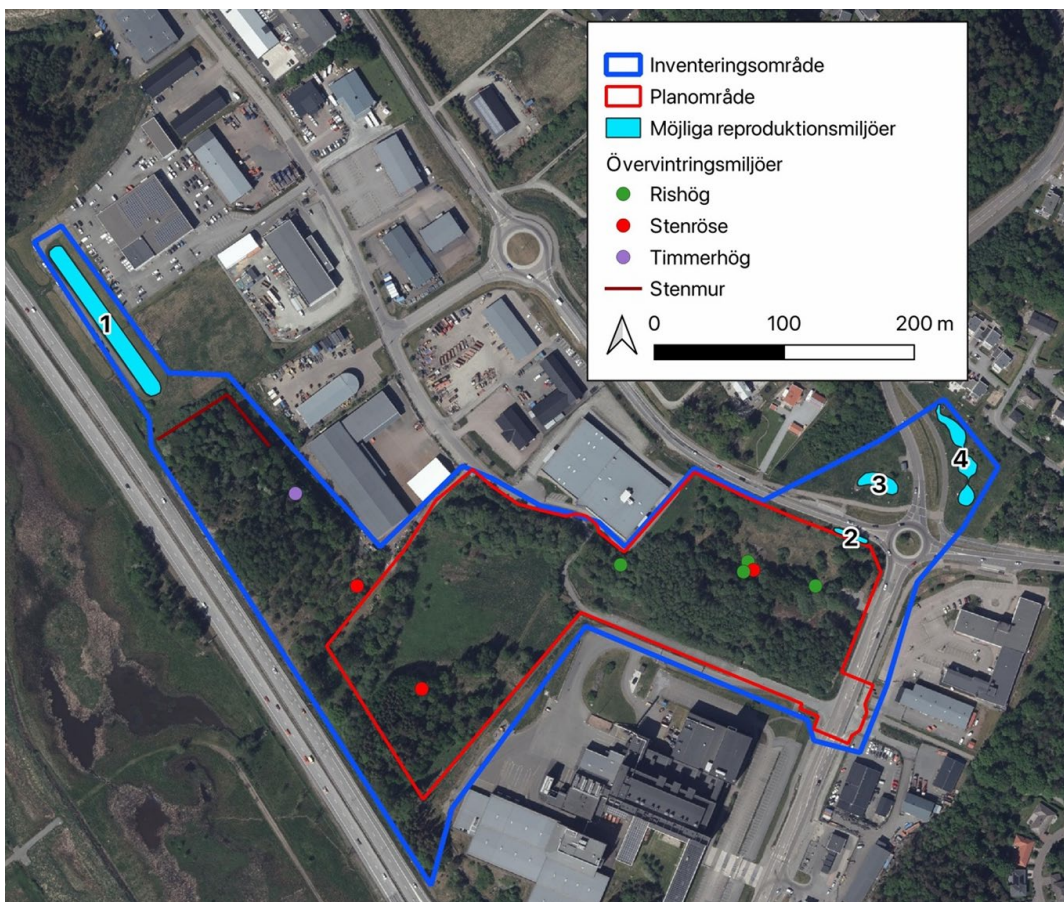

Flygfoto från norr till söder. Planområdet markerat i gult.

SKYDDADE ARTER

För att få en heltäckande bild av planområdets fåglar och groddjur har inventeringsområdet emellertid utökats så att närliggande reproduktionsmiljöer för groddjur täcks in. Detta för att få en bild av groddjurs populationer i närområdet som även kan beröra planområdet och använda det som livsmiljö. Det finns även reproduktionsmiljöer i närheten västerut, i Rollsbo våtmark, men då E6 bedöms vara en effektiv barriär för groddjurs spridning har dessa bedömts som irrelevanta att inventera.

Inventeringsområdet är beläget i Solbräcke norr om Kungälv tätort, precis öster om E6. Det består i huvudsak av gammal jordbruksmark och genomkorsas av en bäckravin kantad av äldre lövskog med al, ask, alm och sälg. I övrigt finns partier med lövskog, en granplantering samt gammal åker- och utfyllnadsmark i varierande stadier av igenväxning. I väster gränsar området till E6 och i övrigt i huvudsak till industrimark.

Inventeringsområdet (i blått) i förhållande till planområdet (i rött).

GRODDJUR

Det första fältbesöket gjordes dagtid den 27 mars. Då identifierades lämpliga reproduktionsmiljöer, och dessa genomsöktes efter lekande grodor och rom. Inventeringsområdet besöktes därefter nattetid den 30–31 mars följt av ett dagbesök den 10 april.

Vid dessa besök kontrollerades de tidigare identifierade möjliga reproduktionsmiljöerna genom eftersök av lekande grodor och rom, genomlysning av vattnet, lyssning efter spel och undersökning av omgivande terräng. Nattbesök gjordes även den 18–19 maj med fokus på eftersök av yngel och salamandrar. Dessutom gjordes vissa iakttagelser i samband med fågelinventeringsbesöken.

Inventeringen har i huvudsak utförts enligt Naturvårdsverkets rekommenderade metoder för större vattensalamander, främst metoden "Visuell observation med hjälp av lampa", vilken fungerar utmärkt även för övriga groddjur. Den innebär att strandzonen genomlysas nattetid under arternas lekperiod i mars-maj med kraftig lampa. Vid långsam vandring längs strandlinjen görs uppehåll var femte meter varvid strandzonen genomlysas grundligt under 30 sekunder.

Lysningen har kombinerats med lyssning efter spelande grodor samt visuell observation och slumpvis håvning i vattnen dagtid. Alla groddjur som stöttes på noterades. Förekomst av goda övervintringsmiljöer, exempelvis i form av stenmurar, rösen, timmertravar och rishögar i inventeringsområdet har bedömts.

Reproduktionsmiljöer

Vid inventeringen identifierades fyra möjliga reproduktionsmiljöer varav tre ligger klart utanför planområdet och den fjärde på gränsen av detsamma.

Den *första* möjliga reproduktionsmiljön utgörs av en konstgjord reningsdamm nära E6.

Dammen är grund, stränderna ganska branta och botten substratet lerigt. Vegetationen domineras av vass i norra delen medan södra delen har en glesare vegetation av tåg, kavedun, gräs och lågvuxna örter. Då april och början av maj 2026 var ovanligt neder bördsfattiga visade det sig att dammen redan den 6 maj var fullständigt uttorkad, och därmed inte bedömdes fungera som reproduktionsmiljö detta år. Trots att det föll en del regn senare under våren så förblev dammen i princip uttorkad fram till juni. Det är emellertid inte uteslutet att groddjur kan reproducera sig i denna damm under mera regnrika vårar. Enligt personal på intilliggande firma brukar dock dammen torka ut framåt sommaren.

Inga groddjur hittades i dammen.

Möjlig reproduktionsmiljö, objekt 1 inom inventeringsområdet.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Den *andra* möjliga reproduktionsmiljön utgörs av en del av ett vägdike som fortsätter i kulvert österut, mellan Karebyvägens vägbank och utfyllnadsmark i söder.

Dammen är liten och grund, men förblev vattenhållande under hela våren. Vattnet är grumligt och vegetationen består mest av gräs. Stränderna och bottensubstratet utgörs av grov makadam, lera och detritus.

Inga groddjur påträffades i detta objekt.

Möjlig reproduktionsmiljö, objekt 2 inom inventeringsområdet.

Den *tredje* möjliga reproduktionsmiljön är den nedersta dammen i ett system av anlagda fördröjningsdammar för dagvatten från ett bostadsområde och är förbunden med övriga dammar via en kulvert under vägen.

Några videbuskar står i kanten av den grunda dammen, som dock är relativt solexponerad. Vattenvegetationen är sparsam och domineras av gäddnate, och bottensubstratet utgörs av lera och detritus. Vid utloppet ligger grov makadam.

I denna damm påträffades sex större vattensalamandrar samt tre romklumpar och två adulta individer av vanlig groda.

Möjlig reproduktionsmiljö, objekt 3 inom inventeringsområdet.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Den *fjärde* möjliga reproduktionsmiljön består av tre nära sammanhängande reningsdammar som för enkelhetens skull här behandlas som ett objekt.

Dammarna är vegetationsrika och präglade av god näringstillgång, med arter som gäddnate, slingor, kaveldun och hästsvans. Bottensubstratet är rikt på organiskt material och stränderna är flacka och mestadels solexponerade.

I dessa dammar påträffades 39 spelande individer och 31 romklumpar av vanlig groda, 19 mindre vattensalamandrar och en större vattensalamander.

Möjlig reproduktionsmiljö, objekt 4 inom inventeringsområdet.

Övervintringsmiljöer

Av strukturer som kan fungera som övervintringsmiljöer för groddjur noterades ett antal rishögar och två stenrösen inom planområdet, samt ytterligare ett stenröse, en timmerhög och en stenmur i den norra delen av inventeringsområdet, utanför planområdet.

Det ska dock påpekas att groddjur även kan övervintra mer spritt i skogsmark, på botten av dammar med mera.

Bedömning

Vanlig groda och mindre vattensalamander förekommer och förökar sig i måttliga till goda antal i dagvattendammarna nordost om planområdet. Här förökar sig även mindre antal av större vattensalamander. Dessa djur kan antas tillbringa sin landfas i omgivande naturmark, och det är inte uteslutet att vissa av dem övervintrar inom planområdet.

Den lilla dammen/vägdiket i kanten av planområdet mot Karebyvägen bedöms inte vara en viktig reproduktionsmiljö för groddjur. Inte heller dammen nordväst om planområdet bedöms vara en viktig reproduktionsmiljö för groddjur.

Det kan inte uteslutas att den vissa år med mycket nederbörd kan fungera som reproduktionsmiljö men sannolikt torkar den oftast ut likt denna säsong.

FÅGLAR

Samma utökade område har använts för fåglar som för grodor, så att exempelvis arter med större revir inte missas.

En häckfågelinventering utfördes under perioden 2026-03-30 till och med 2026-06-12. Totalt gjordes fyra morgonbesök och två kvälls- / nattbesök. Vid samtliga inventeringstillfällen rådde tjänligt väder med uppehåll och svaga till måttliga vindar. Totalt noterades 44 fågelarter, varav 29 troligen eller med säkerhet häckar inom eller i direkt anslutning till inventeringsområdet. Ytterligare fem arter bedömdes möjligen häcka inom inventeringsområdet. Övriga arter bedömdes vara tillfälligt rastande, födosökande eller förbisträckande.

Inventeringsområdets häckfågelfauna kan sägas vara typisk för tätortsnära lövskogsmiljöer och igenväxande jordbruksmarker i Västsverige. Av de arter som konstaterats eller bedömts kunna häcka i inventeringsområdet är de flesta vanliga till mycket vanliga arter med en vid ekologisk amplitud, som finner sig väl till rätta i ett hårt brukat landskap och som bedöms kunna upprätthålla en god population i närområdet även om viss habitatförlust skulle ske inom inventeringsområdet. Några av dessa arter är rödlistade, men hotas sannolikt främst inte av habitatförstörelse av häckmiljöer utan exempelvis av sjukdomar, klimatförändringar, habitatförstörelse i övervintrings- eller sträckområden eller storskaliga förändringar i jordbruket. Sådana arter är stare VU, järnsparv NT, sädesärla NT, grönfink VU och gulsparv NT.

Ett fåtal arter med mer specifika biotopkrav har också identifierats, samtliga knutna till äldre lövskogsmiljöer. Två av dessa (entita NT och mindre hackspett NT) är rödlistade men i denna kategori återfinns även gröngöling. Dessa tre arter får anses ha så höga krav på sin livsmiljö att den kontinuerliga ekologiska funktionen inom inventeringsområdet kan påverkas negativt av olika typer av åtgärder och verksamheter. De flesta lövskogsmiljöer inom inventeringsområdet bedöms kunna fungera som livsmiljö för dessa arter.

Varken gröngöling eller mindre hackspett bedöms ha haft sina boplatser inom inventeringsområdet detta år, och även lövskogsmiljöer i norr och öster ingår sannolikt i reviren för dessa arter.

REGIONALA

REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI FÖR VÄSTRA GÖTALAND 2021 – 2030

Utvecklingsstrategin är en vägledning för hur regionen ska utvecklas fram till år 2030. Visionen anger strategier för utveckling mot ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle ur ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. Utifrån målen i visionen är följande relevant för planförslaget:

- Miljö och klimat: mål om att minska klimatpåverkan och främja hållbarhet. Detaljplanen möjliggör för förtätning i anslutning till befintlig infrastruktur
- Ekonomisk utveckling: Genom att möjliggöra utveckling av verksamhetsområdet möjliggörs nya arbetstillfällen vilket kan gynna ekonomin i regionen

REGIONAL PLAN FÖR TRANSPORTINFRASTRUKTUREN I VÄSTRA GÖTALAND 2022–2033

Syftar till att förbättra tillgängligheten i hela regionen genom att fokusera på olika funktioner i transportsystemet, både för person- och godstransporter.

E6 ingår i Trafikverkets *funktionellt prioriterade vägnät* (FVP) och är en del av det nationella stamvägnätet. FVP innefattar vägar med viktiga funktioner för godstransporter, långväga personresor, dagliga personresor och kollektivtrafik.

STRUKTURBILD FÖR GÖTEBORGSREGIONEN

Strukturbild för Göteborgsregionen innehåller överenskommelser för fysisk planering och utgör en gemensam ansats för att skapa en långsiktigt hållbar regional struktur.

Struktur bilden fokuserar på storstadsområdet och definierar fem huvudstråk. Dessa stråk är avsedda att utvecklas genom attraktiv kollektivtrafik, levande stationssamhällen och god infrastruktur. Kungälv ligger utmed ett av huvudstråken.

MELLANKOMMUNALA INTRESSEN

Planförslaget möjliggör utveckling av verksamhetsområde, vilket kan leda till nya arbetstillfällen. Kungälv kommun och Solbräcke har goda pendlingsmöjligheter intill E6, med såväl bil som kollektivtrafik, vilket gör att arbetstillfällena kan gynna även intilliggande kommuner.

NATIONELLA

VIKTIGA SAMHÄLLSFUNKTIONER

Ett häkte klassas som en samhällsviktig verksamhet. Myndigheten för civilt försvar har kartlagt viktiga samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. Funktionerna används för att identifiera samhällsviktiga verksamheter.

Inom sektorn för ordning och säkerhet har rättskedjan identifierats som viktig samhällsfunktion. Funktionen omfattar verksamhet som bedrivs för att upptäcka och förhindra brott, ingripa mot brott och ordningsstörningar samt utreda brott, lagföring, avgöra mål och ärenden samt verkställande av straffrättsliga påföljder.

Inom sektorn för demokrati och beredskap har dömande och rättsvårdande verksamhet identifierats som viktig samhällsfunktion. Det avser förmågan att upprätthålla den dömande och rättsvårdande verksamheten vid allmänna domstolar, allmänna förvaltningsdomstolar, hyres- och arrendenämnder samt förmågan att upprätthålla handläggning av vissa rättshjälpsärenden och återkrav till staten.

RIKSINTRESSEN

Det aktuella planområdet ligger inte inom något riksintresseområde men ansluter till E6 som är ett riksintresse för kommunikationer. Vägen utgör en del av det nationella stamvägnätet och är av stor betydelse för både regionala och nationella transporter.

Planområdet ligger i anslutning till E6 och planförslaget kan medföra ökad trafik till och från området samt viss visuell påverkan på vägmiljön. Planförslaget bedöms dock inte påtagligt försvåra riksintressets funktion, men påverkan beaktas genom utformning av bebyggelse, vegetation och trafikanslutningar.

HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN

Planområdet har sedan tidigare varit planlagt för industrimark men har inte byggts ut. Marken har historiskt utgjorts av en äldre gård med omgivande jordbruksmark. Området ligger i anslutning till E6, som är ett riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Planförslaget medför ökad trafik till och från området samt viss visuell påverkan på vägmiljön.

Genom en del av planområdet löper en bäck med höga naturvärden, som i vissa delar är kulverterad. Dessa värden ska bevaras och skyddas genom att naturmark avsätts som prickmark samt genom planbestämmelser som skyddar särskilt värdefulla träd.

En vägkoppling på bro över bäcken kommer att anläggas från häktet till Solbräckegatan. Planen styr inte utformning eller tekniskt utförande. I detta läge är det dock troligt att kopplingen anläggs som en rörbro. Brons placering har begränsats till det enda lämpliga läget som presenterats i naturvärdesinventeringen.

Den del av Komarksbäcken som rinner igenom planområdet är delvis utpekad som "lekbottnar och fina uppväxtmiljöer" för öring i Fiskevårdsplan 2020. Efter att detaljplanen vunnit laga kraft har kommunen möjlighet att genomföra de åtgärder inom området som kommunen bedömer erforderliga och lämpliga för områdets utveckling, förvaltning och förbättring av bäckmiljön.

Det finns möjlighet att flytta det befintliga vandringshindret för fisk, som i dagsläget är beläget i anslutning till E6, längre upp i vattensystemet. Frågan regleras dock inte inom ramen för föreliggande detaljplaneprocess.

Inga kända kulturmiljö- eller friluftsentressen berörs av planförslaget. Planen innebär ett effektivt nyttjande av redan planlagd mark i ett läge med god tillgång till infrastruktur, vilket bedöms vara förenligt med hushållningsbestämmelsernas krav på en långsiktigt hållbar mark- och vattenanvändning.

Sammantaget bedöms planförslaget vara förenligt med bestämmelserna i 3 kap. miljöbalken, då det möjliggör utveckling av området utan att påtagligt skada riksintressen eller andra allmänna intressen.

MILJÖKVALITETSNORMER

Miljö kvalitetsnormer (MKN) är regler om kvaliteten på mark, vatten och miljön. Det finns MKN för luft, vatten och buller. MKN för luftkvalitet anger en viss halt av ett ämne som inte får överskridas. MKN för buller anger nivåer som ska eftersträvas. MKN vatten är bestämmelser om vattenmiljöers kvalitet.

MILJÖ

DAGVATTEN

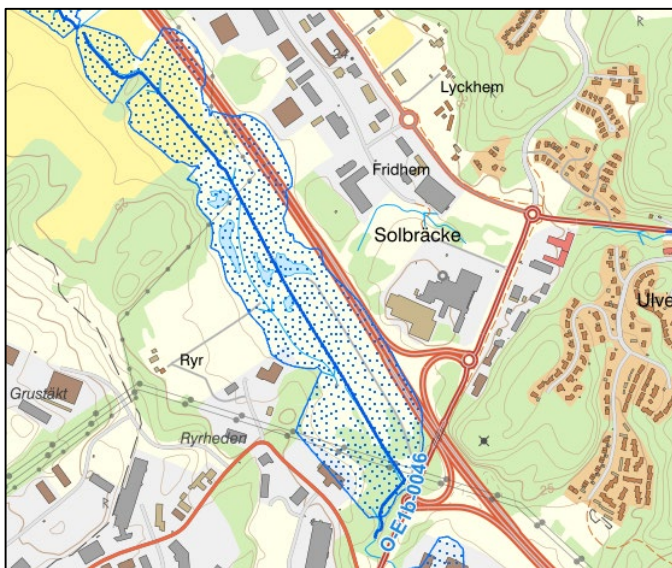
Inom området finns en öppen bäck som avleds via en trumma under E6:an till Rollsbo våtmark. Del av bäcken har tidigare kulverterats. Ytvatten i planområdet har Nordre älv som slutrecipient, klassad med måttlig ekologisk status. Den kemiska statusen uppnår ej god.

Miljökvalitetsnormen är att god ekologisk status ska uppnås senast år 2033. Det bedöms i dagsläget vara tekniskt omöjligt att sänka halter av difyleneter och kvicksilver (som förekommer i Sveriges samtliga ytvattenförekomster) till nivåer som motsvarar god kemisk ytvattenstatus.

Området utgörs i huvudsak av urberg och glacial lera, vilket är en tät jordart som ger begränsad möjlighet till lokal infiltration. Den östra delen av fastigheten är belägen på omkring +22,5–23,5 och lutar generellt i sydvästlig riktning, mot lågstråket som övergår till en öppen bäckfåra. Även den västra delen av fastigheten lutar mot bäcken, inom detta finns en lokal höjdrygg på cirka +25,5. Erforderlig fördröjningsvolym beräknas enligt rekommendationer från Kungälv kommun dagvattenpolicy, som anger fördröjning av 3 kubikmeter per 100 kvadratmeter hårdgjord yta. För samtliga beräkningar för framtida situation antas en klimatfaktor på 1,25 enligt rekommendationer i P110. Avrinningskoefficienten ansätts till 0,7 i enlighet med P110 som rekommenderar en koefficient mellan 0,5 och 0,7 för industrimark med slutet byggnadssätt. Den högre koefficienten valdes då planområdet är delvis kuperat samt att stor del av området ämnas att hårdgöras. Dagvattnet ska bromsas upp och vara rent när det når recipienten och markens hydrologiska balans ska bevaras.

Markavvattningsföretag

Markavvattningsföretaget Arntorp mfl DF 1913 bildades 1913. I handlingarna från 1913 framgår att beräknat nedbördsområde för markavvattningsföretaget är cirka 350 hektar och att avrinning vid flod är 1,5 sekundliter per hektar. Vidare anges att vid flod ska avloppsdiket kunna avleda 0,53 kubikmeter per sekund. Det tidigare markavvattningsdiket har delvis flyttats i samband med anläggandet av Rollsbo våtmark för att ge utrymme till fördröjningsdammar. Dikets funktion behövs men är numera beläget väster om dammarna som tillhör våtmarken. Norr om dammarna finns jordbruksmark som dräneras via diket. Cirka 500 meter nedströms vägtrumman under E6 mynnar våtmarken ut i markavvattningsföretagets dike. Det är okänt huruvida markavvattningsföretaget har omprövats i samband med omgrävningen. Då dagvatten från planområdet kommer att avledas via vägtrumma under E6 till våtmarken sker ingen avledning direkt till markavvattningsföretagets dike. Markavvattningsföretaget bedöms därmed inte påverkas av föreslagen exploatering eftersom fördröjning enligt planförslaget utformas så att dagvattenflöden som avleds från planområdet inte ökar jämfört med befintlig situation.

Markavvattningsföretag utanför planområdet markerat i blått.

FÖRORENINGAR I MARK OCH VATTEN

Dagvatten

Föroreningar har beräknats i en StormTac-modell. Modellen innehåller beräkningar för avrinning, flödestransport, föroreningstransport, recipienter, rening och flödesutjämning. Årsmedelnederbörden 1049 millimeter per år har använts som indata för nederbörden.

De ämnen som har beräknats är näringsämnena kväve (N) och fosfor (P), tungmetaller (Pb, Cu, Zn, Cd, Cr, Ni, Hg), suspenderad substans (SS) samt oljeindex. Resultatet ska inte betraktas som exakta värden, men ger en indikation på vilka ämnen som tenderar att öka eller minska i ett framtidsscenario.

Markföroreningar

En miljöteknisk markundersökning har genomförts av WSP (2025). I fastighetens nordöstra och sydöstra delar förekommer uppfyllnadsmassor som tillförts mellan 1970–1990-talet. Fyllnadsmaterialet består av sand, sten och lera med inblandning av asfalt, tegel och metall, med mäktighet på cirka 1–2,5 meter. Den västra delen består huvudsakligen av naturlig lera och mulljord, med endast lokala rivningsrester efter tidigare bebyggelse (bondgård).

Marken lutar mot sydväst och ytligt markvatten leds till en bäck som passerar området. Fastigheten är i Länsstyrelsens EBH-stöd (ID 160019) registrerad som ett potentiellt förorenat område.

Undersökningen visar:

- Förhöjda halter över riktvärde för känslig markanvändning (KM) av PAH, PCB, bly, kvicksilver och kobolt i fyllnadsmassor i östra delen.
- Halterna understiger riktvärde för mindre känslig markanvändning (MKM).
- PFAS har påvisats i ett grundvattenprov, samt naturligt förhöjda halter av arsenik och kobolt i underliggande lera.

HÄLSA OCH SÄKERHET

MÄNNISKORS HÄLSA OCH SÄKERHET

För att bedöma om föreslagen markanvändning är lämplig har en riskbedömning, Ramboll 2026-06-23, tagits fram. De huvudsakliga identifierade riskkällorna utgörs av väg E6 vilket är en transportled för farligt gods samt förekommande hantering av brandfarlig vara på intilliggande fastighet, Kalle Glader 6, tillhörande Swedish Match. Avståndet mellan E6 (vägkant) och fastighetsgräns uppgår till ungefär 45 meter.

Inom fastigheten Solbräcke 1:41 finns en drivmedelstation. Kortaste avståndet mellan stationen och planområdet uppgår till cirka 150 meter.

OMGIVNINGSBULLER

Det finns befintliga verksamheter och tung trafik i närområdet kring Solbräcke. Området är påverkat av trafikbuller från E6.

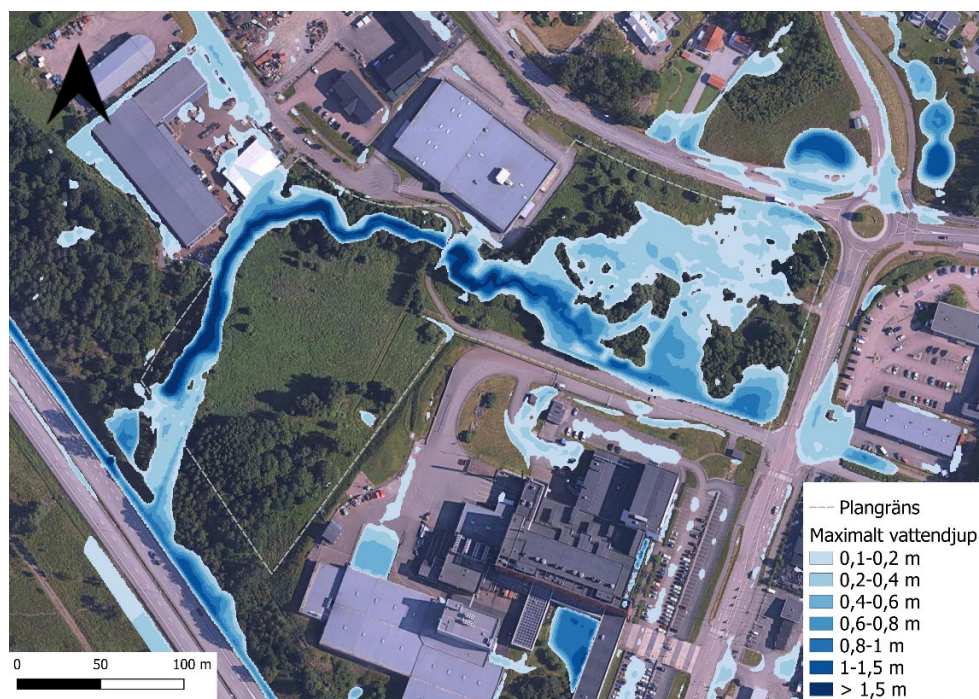
Vad gäller industribuller och byggplatsbuller bedöms ljudnivåer bli som högst under byggtid, men kommer inte att överskrida gällande riktvärden. Intilliggande befintliga industrier är inte av sådan art att de alstrar buller som är störande för omgivningen. Buller från takfläktar och industritrafik beräknas som låga och bedöms underskrida gällande riktvärden med god marginal.

Närmaste bostad ligger norr om Karebyvägen, cirka 90 meter från befintlig industri. Markanvändningen är i gällande detaljplan reglerad som kvartersmark för industri.

RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

Två hydrodynamiska modeller tagits fram för att kunna analysera skyfall och höga flöden i bäcken som rinner genom planområdet. Rollsbo våtmark har en bräddningsfunktion nedströms vid en viss nivå. Denna har använts i modellerna som utlopp från trumman under E6. Våtmarken antas stå dämnd.

För analys av befintlig översvämningssituation till följd av skyfall har ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,4 simulerats. I planområdets östra delar uppstår omfattande översvämningar och områden med stående vatten. För de västra delarna uppstår huvudsakligen stående vatten i anslutning till vattendraget och trummor. Den totala volymen vatten som blir stående inom planområdet uppgår till cirka 9 600 kubikmeter varav cirka 5 000 kubikmeter återfinns inom den östra delen av planområdet.

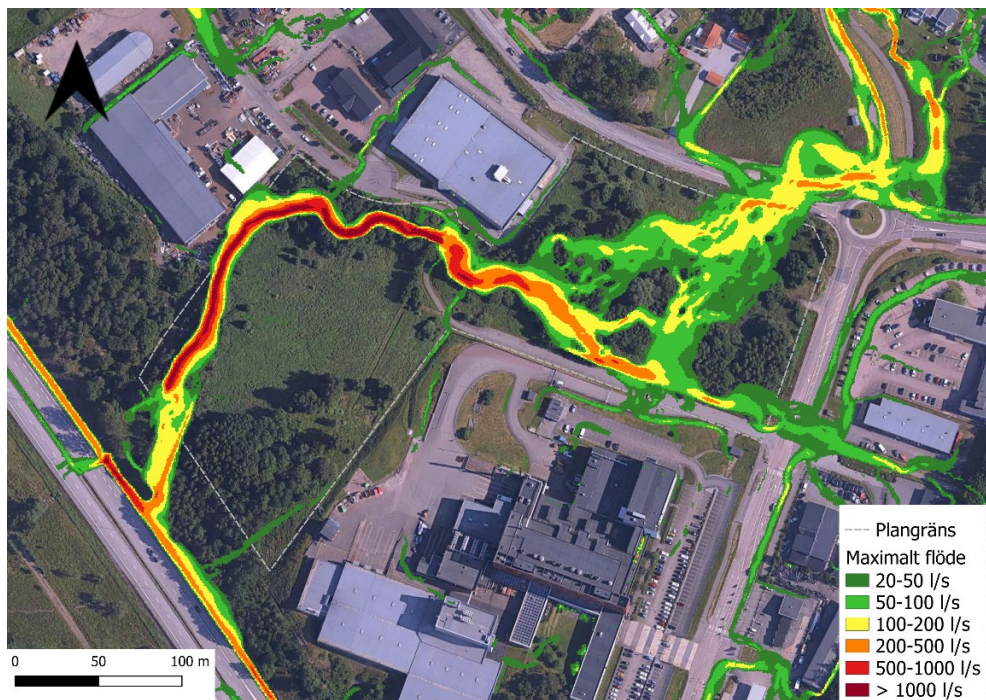
Befintlig översvämningssituation vid ett klimatanpassat 100-årsregn. Vattendjup >0,1 m redovisas.

Utanför planområdet återfinns översvämningar i anslutning till E6, intill befintlig industriverksamhet norr om planområdet samt längs Solbräckegatan, Karebyvägen och Rollsbovägen. I vägdiken tillhörande E6 uppgår det maximala vattendjup till cirka 1 meter. För Solbräckegatan ses översvämningar med vattendjup som överstiger 0,2 meter för betydande delar av gatusektionen. Solbräckegatan bedöms därmed inte vara framkomlig vid ett 100-årsregn vid befintlig situation. Även för Karebyvägen och Rollsbovägen ses översvämningar med vattendjup som överstiger 0,2 meter, dock inte över hela gatusektionen.

Flödesstråk av betydande storlek avleds till planområdet både från norr via Karebyvägen med maximalt inflöde cirka 4,3 kubikmeter per sekund och från öster via Rollsbovägen med maximalt inflöde cirka 1 kubikmeter per sekund. Därtill ses ett stort flödesstråk passera planområdet via bäcken och ledas vidare söderut via trumma under E6.

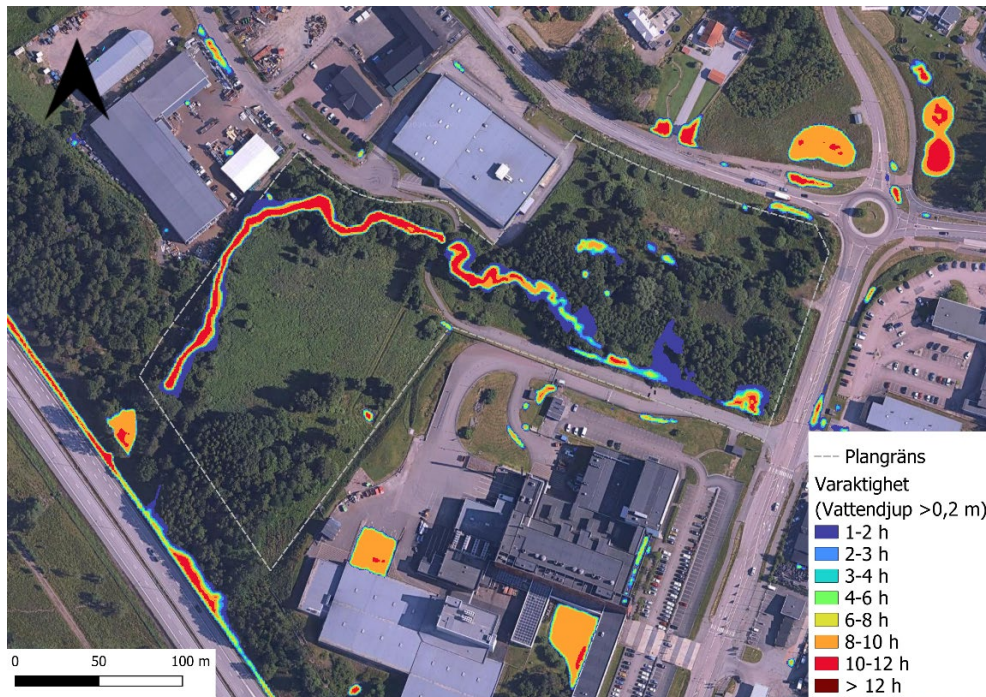
Det maximala flödet som avleds från planområdet till trumman under E6 uppgår till 6,8 kubikmeter per sekund. Maximal trycknivå i trumman uppgår till +13,63, motsvarande en fyllnadsgrad om 86 procent av dess tvärsnittsarea. Vidare ses E6 vägdike översvämmas med konsekvensen att flödet bräddar över vägen.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Flödesstråk vid ett klimatanpassat 100-årsregn vid befintlig situation.

Vid befintlig situation uppstår översvämningar, med vattendjup som överstiger 0,2 meter och som har längre varaktigheter, huvudsakligen i bäckfåran samt längs E6 vägdike.

Varaktighet längre än en timme för vatten djupare än 0,2 meter vid ett klimatanpassat 100-årsregn.

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

Den geotekniska utredningen delar in planområdet i två delar; delområde 1 och delområde 2.

Topografin är relativt plan i delområde 1 och mer kuperad i delområde 2 där markhöjderna varierar mellan +15,1 och +23,2. Ytbeskaffenheten inom planområdet består främst av glacial lera följt av berg inom och angränsade till delområde 1. Ställvis vilar ett tunt moränlager ovan bergöverytan. Inom planområdet bedöms jordprofilen bestå av muljord eller fyllning ovan lera följt av friktionsjord på berg. Jorddjupen i delområde 1 varierar mellan 0 och 10 meters djup. Inom delområde 2 har jorddjup upp till 31 meters djup påträffats.

Områdesindelning i geoteknisk utredning.

Utdrag ur SGU:s jordartskarta med planområdet markerat i svart, SGU 2025.

Silt har dokumenterats i området som bedöms vara av tjälfarlighetsklass 4 och är mycket tjälflytande och flyktig jordart som eroderar kraftigt vid nederbörd och annan yttre påverkan.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Dimensionerande tjäldjup i Kungälv är 1,2 meter. Material med tjälfarlighetsklass 4 har dokumenterats ner till 5 meters djup.

RADON

Marken i planområdet är klassad som lågriskområde för radon. Fyllnadsjord anses som genomsläpplig för radongaser, till skillnad från lerjord.

RISK FÖR RAS, SKRED OCH EROSION

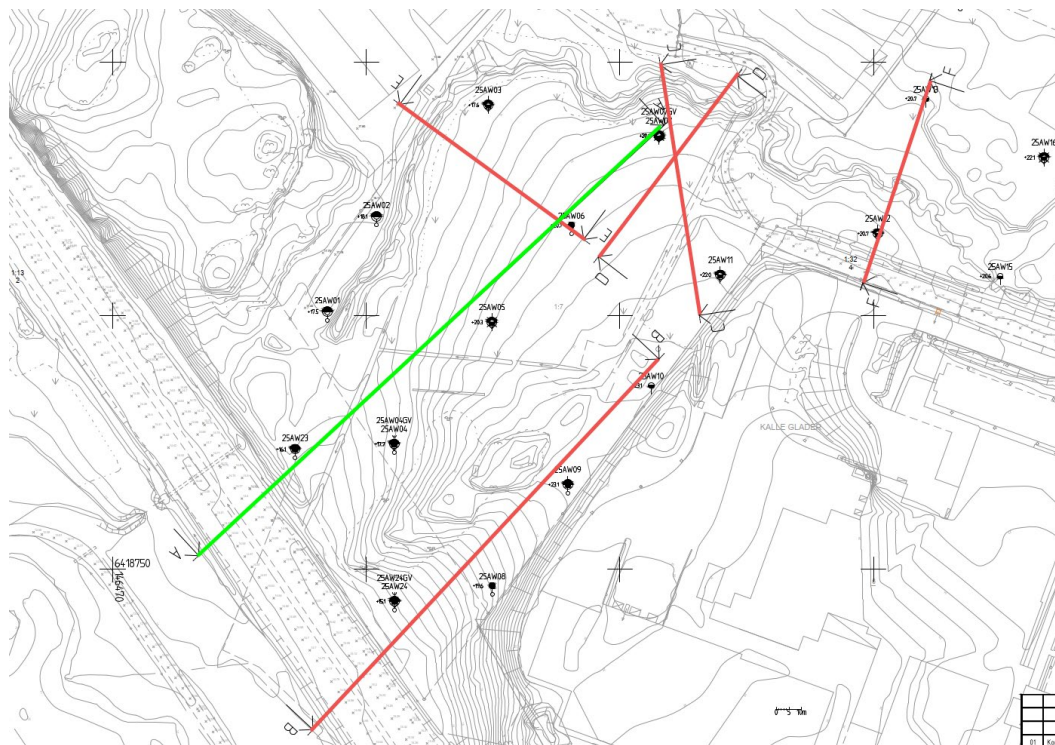
Det bedöms pågå måttlig erosion längs befintliga bäckar. Ställvisa lokala skred samt lutande träd har observerats, vilket är incitament på pågående erosion.

SÄTTNINGAR

Vid byggnation utan förstärkning kommer långtidsbundna sättningar utvecklas vid en belastning på 10 kPa. Variationen hos lermäktigheterna inom delområdena kan även leda till differentialsättningar även om lasten hålls konstant. Flera grundläggningsmetoder för planerade byggnader kan rekommenderas men styrs av val av konstruktion, placering inom undersökningsområdet samt lastnedräkning och tolerans mot sättningar.

STABILITET

Stabilitetsanalyser för befintliga och framtida förhållanden har gjorts för fem sektioner inom delområde 1. Inga beräkningar har gjorts i delområde 2 då topografin är plan, utan anslutande märkvärdiga höjdskillnader. För befintliga förhållanden bedöms stabilitetsförhållandena som tillfredsställande vilket bekräftats av utförda beräkningar.

Sektioner för stabilitetsberäkning. Stabilitet har inte beräknats för grönmärkad sektion.

Sektion B – E utreder stabilitetsförhållande som följd av nyexploatering i form av vägar alternativt byggnader upp till 20 kPa i utbredd last. Högre laster förutsätts pålas med hänsyn till upphovet till skadliga sättningar.

Sektion E och F utreder även stabilitetsförhållanden som följd av nyexploatering i form av dagvattendammar samt vägar eller byggnader upp till 20 kPa i utbredd last intill dammarna. Dammarnas placering och utbredning i sektionen utgår från upprättad dagvattenutredning (Ramboll, 2026).

HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

Inom delområde 1 har observerad grundvattenyta varit på djup mellan 0,5–2,8 meter under befintlig markyta.

Inom delområde 2 har observerad grundvattenyta varit på djup mellan 0,8–1,6 meter under befintlig markyta.

Områdets möjlighet för infiltration kommer påverkas av antalet byggnader och omfattningen av hårdgjorda ytor.

Tillfällig och kontinuerlig bortledning av grundvatten omfattar tillståndspliktig vattenverksamhet. Det är okänt huruvida dammarna kommer att anläggas under grundvattennivån och därmed om behov av tillstånd föreligger. Vid förekomst av ytliga grundvattennivåer behöver risk för bottenuppträckning i öppna dagvattenanläggningar samt behov av tillstånd för vattenverksamhet utredas. Permanent grundvattensänkning får inte utföras utan att en utredning gällande omgivningspåverkan utförts samt ansökan om tillstånd för vattenverksamhet inlämnats.

KULTURMILJÖ

FORNLÄMNINGAR

Inom planområdet har tidigare identifierats en möjlig fornlämning och en övrig kulturhistorisk lämning.

Den övriga kulturhistoriska lämningen, Kareby 132:1 (L1970:9714), utgörs av en brotrumma byggd av ett cementrör med påbyggda skift av huggen sten. Bron är cirka åtta meter lång, fyra meter bred och två meter hög, och dateras till mitten av 1900-talet. Den har bedömts som en övrig kulturhistorisk lämning i KMR och saknar därför skydd enligt 2 kap. kulturmiljölagen. Det finns därmed inget formellt hinder att ta bort den.

Den möjliga fornlämningen, Kareby 156:1 (L1969:160), avser en boplatz som undersöktes arkeologiskt vid utredning 1999 och förundersökning 2001 (Bohusläns museum Rapport 1999:40 och 2001:20). Vid utgrävning påträffades sparsamt med slagen flinta och en grop som inte kunde dateras. Den ringa omfattningen av fynd gör det svårt att tolka lämningen mer omfattande. Bohusläns museum bedömde då att ingen fortsatt antikvarisk insats var nödvändig.

Länsstyrelsen har i dag registrerat boplatzen som "undersökt och borttagen" med antikvarisk bedömning "ingen antikvarisk betydelse". Detta innebär att inga fornlämningar berörs av det planerade ingreppet, och att inget tillstånd krävs enligt 2 kap. kulturmiljölagen.

Karta över identifierade fornlämningar, de som berörs av kvartersmark i planförslaget markerade i rött (Riksantikvarieämbetet, 2025). Planområdet i svart.

FYSISK MILJÖ

Området karaktäriseras av verksamhetsområde. Planområdet omges av industribebyggelse, gator och parkeringar. Planområdet är skogbevuxet.

SOCIALA FÖRUTSÄTTNINGAR

BARNPERSPEKTIV

Det finns ingen anledning att anta att barn kommer att röra sig själva i området, eftersom det saknas målpunkter för barn.

TILLGÄNGLIGHET

Planområdet är väl tillgängligt för vuxna och tillgängligheten till arbetsplatser inom området är god med en befintlig cykelbana som leder genom området och ansluter till det kommunala cykelnätet. Efter ombyggnaden kommer området att bli tydligare och säkrare med en separat gång- och cykelbana genom hela området vilket ökar tryggheten och säkerheten för de som rör sig där även kvällstid.

TRYGGHET

Planområdet är idag ett verksamhetsområde med främst dagtidspuls, vilket kan göra det otryggt på kvällar. Intill och inom området finns flera arbetsplatser med skiftverksamhet, och den nya planerade verksamheten skapar synlighet och aktivitet på tidigare obebyggd mark, vilket bidrar till ökad trygghet under dygnets alla timmar.

Planen stärker också tryggheten genom belysning, tydliga gång- och cykelvägar samt säkra övergångar, vilket tillsammans skapar ett mer levande och tryggt område även kvällstid.

TRAFIK

GÅNG- OCH CYKEL

Gång- och cykelvägnätet är delvis utbyggt men saknar sammanhängande stråk. Längs Solbräckegatan finns en gångbana men ingen cykelbana och kopplingen till Rollsbovägen är bristfällig. Befintlig gång- och cykelväg genom området används främst för kortare förflyttningar mellan verksamheter. Förbindelsen mot Kungälv centrum och Resecentrum är möjlig via Karebyvägen och Rollsbovägen, men vägnätet behöver kompletteras för att stödja ett ökat hållbart resande.

Cykeltrafik i området (Kungälvskartan, 2025).

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

KOLLEKTIVTRAFIK

Området har tillgång till kollektivtrafik. Hållplatserna Snusfabriken, Solgärde vårdcentral och Solbräcke ligger inom gångavstånd. Det är främst linje 1 och linje 319 som trafikerar med flera turer per timme. Restiden till Kungälv Resecentrum är cirka 5–7 minuter. Hållplatserna har varierande standard och saknar delvis väderskydd och full tillgänglighetsanpassning. En identifierad brist är att avgångarna inte är synkroniserade med skifttiderna för verksamheterna i området.

GATUNÄT OCH BILTRAFIK

En trafikutredning, med tillhörande trafikanalys, har tagits fram (Ramboll, 2026) som beskriver nuvarande läge och konsekvenser av planförslaget. Planområdet är beläget intill befintlig infrastruktur för bil, gång och cykel.

Regional trafik, och trafik från stora delar av Kungälv kommun, till och från området bedöms angöra främst via väg E6 vid Rollsbomotet och Rollsbovägen. Även Karebyvägen i nordost ansluter till Kungälv centrum som innebär något längre restid men är den genaste vägen för närliggande områden. Längs med Karebyvägen vid Munkegärde är ett flertal förskolor och skolor belägna vilket utgör viktiga målpunkter längs vägen.

Antaganden om nuläget baseras på trafikmätningar genomförda av Trafikverket och Kungälv kommun mellan 2021 och 2025. Dessa har även kompletterats med GPS-data där mätning saknats.

I nuläget bedöms att framkomligheten längs Rollsbovägen är acceptabel men att den påverkas av köer och nedsatt hastighet under delar av maxtimmen.

Genomförda trafikmätningar i området

Området ansluter även till Rollsbo industriområde omkring 1,5 kilometer söderut längs med Rollsbovägen. Detta är en viktig målpunkt sett till verksamheter och arbetstillfällen. Genom Karebyvägen i nordvästlig riktning ansluter området till Kareby som är en tätort cirka tre kilometer norr om utredningsområdet. Där är bland annat förskola och skola från årskurs 1–6 belägna. I Kareby finns även en mataffär.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Trafikverket har utrett möjliga lokaliseringsalternativ av en ny kompletterande vägförbindelse mellan befintlig väg 168 och E6, Karebylänken. Med Karebylänken beräknas trafikmängden år 2045 vara den samma som idag.

TEKNIK

VATTEN OCH AVLOPP

Planområdet ingår i kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp. Inom området finns VA-ledningar som behöver flyttas till nytt läge vid ett genomförande av planen.

BRANDVATTEN

Brandvattenförsörjning finns i anslutning till planområdet.

EL, VÄRME, FIBER

Det finns befintliga ledningar inom och i anslutning till planområdet.

KONSEKVENSER

RIKSINTRESSEN

Detaljplanen kommer leda till ökade trafikflöden på väg E6, men bedöms inte påverka anslutningspunkten eller medföra en betydande negativ påverkan på riksintresse för kommunikationer.

HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN

JORDBRUKSMARK

Marken är redan ianspråktagen och regleras som kvartersmark för småindustri.

MILJÖKVALITETSNORMER

LUFT

Genomförd luftkvalitetsutredning, med syfte att bedöma om nivåerna för kvävedioxid (NO₂) samt partiklar (PM₁₀ och PM_{2,5}) från närliggande vägar riskerar att överskridas vid häktets promenadgård på taket. Nivåerna har undersökts i förhållande till miljökvalitetsnormer (MKN), miljökvalitetsmålet (MKM) Frisk luft och EU:s nya gränsvärde för år 2030.

Spridningsberäkningarna har genomförts både för dagens trafikflöde och det prognostiserade trafikflödet för framtidsscenario år 2045.

Resultaten visar att nivåerna för NO₂, PM₁₀ och PM_{2,5} ligger långt under miljökvalitetsnormen, miljökvalitetsmålet samt EU:s nya gränsvärden för år 2030 vid promenadgården.

Spridningsberäkningen visar alltså att luftkvaliteten kommer att vara god med det planerade planket på promenadgården på taket. Att ett plank uppförs har säkerställts genom en planbestämelse på plankarten.

VATTEN

Med föreslagna reningsåtgärder minskar föroreningshalter för samtliga analyserade parametrar jämfört med vid befintlig situation med undantag för kvicksilver, PAH16 och bens(a)pyren.

Utgående halter understiger även Kungälv kommuns riktvärden (Kungälv kommun, 2023b).

Avseende föroreningsmängder minskar föroreningsbelastningen avseende samtliga analyserade parametrar med undantag för nickel (Ni), kvicksilver (Hg), PAH16 och bens(a)pyren (BaP).

Kvicksilver är ett ämne vars halter överskrider miljökvalitetsnormen för god kemisk ytvattenstatus i alla svenska sjöar och vattendrag. Utsläpp av kvicksilver har skett under en lång tid vilket lett till långväga luftburen spridning och storskalig atmosfärisk deposition. Det bedöms vara tekniskt omöjligt att sänka halterna av kvicksilver till de nivåer som motsvarar god kemisk ytvattenstatus varpå mindre stränga krav råder. Den ökade belastningen av kvicksilver bedöms därmed inte påverka Nordre älvs möjlighet att uppnå MKN.

Avseende PAH16 och bens(a)pyren uppnår föreslagna anläggningar en hög reningseffekt. Eftersom StormTac inte rekommenderar dimensionering av anläggningar utifrån dessa parametrar och minsta möjliga utloppshalt uppnås för ett flertal ämnen bedöms systemet medföra tillräcklig rening av dessa ämnen. Nordre älvs status avseende PAH:er har inte klassificerats då mätdata saknas i vattenförekomsten (VISS, u.d.). Exploateringen bedöms inte leda till en begränsad möjlighet för Nordre älv att uppnå MKN.

Även för nickel (Ni) uppnås höga reningseffekter (82 procent) Utgående föroreningsmängder är även i motsvarande storleksordning som vid befintlig situation och kan antas vara inom programmets felmarginal. Nordre älv har god statusklassning avseende nickel då inget uppmätt

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

årsmedelvärde överskrider gränsvärdena. Sammantaget bedöms den marginella ökningen av föroreningsbelastning avseende nickel inte påverka Nordre älvs möjlighet att uppnå MKN.

Att uppnå utgående föroreningsmängder som motsvarar nivåer vid befintlig situation är komplext när naturmark omvandlas till hårdgjorda ytor. Resultatet från föroreningsberäkningarna visar betydelsen av rening av dagvatten från hårdgjorda områden. Om ingen rening sker ses belastningen vara betydligt högre. De föreslagna åtgärderna anses ge en god reningseffekt för att minska föroreningsbelastningen från området. Vidare avleds dagvatten från planområdet till en våtmark. Våtmarkens reningseffekt har inte tillgodosetts vid beräkning men kan väntas bidra med god avskiljning av suspenderat material, näringsämnen och tungmetaller. Om även finare partiklar tillåts sedimentera uppnås även avskiljning av oljeföroreningar, organiska miljögifter och mikroorganismer.

Vid nuvarande situation omfattas området av detaljplaner från 1988, 2001 och 2003 som avser byggnation av industrier och kontor (Kungälv kommun, 2025). Eftersom planförslaget ställer högre krav på rening av dagvatten än gällande detaljplaner bedöms förslaget utgöra en förbättring för recipientens möjlighet att uppnå MKN.

Möjliga åtgärder för att minska föroreningsbelastningen ytterligare att reducera hårdgörningsgraden inom planområdet. Detta kan till exempel utföras genom att tak utformas med växtlighet, att beläggning på parkeringar utgörs av grus eller betongarmerad hålsten eller att befintlig naturmark bevaras i större utsträckning. Föreslagna anläggningar kan även utformas större för att skapa längre uppehållstid och därmed ökad reningseffekt, till exempel genom ett större permanent vattendjup i föreslagna dammar eller anläggning av flera dammar i serie. Utökning av dammarna medför dock ett större ytbehov. Även införandet av ytterligare reningssteg kan ge ökad reningseffekt, till exempel att anlägga regnbäddar i anslutning till hårdgjorda ytor eller att implementera brunnsfilter.

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

Planförslaget innebär positiva konsekvenser för intilliggande kommuner, eftersom det tillkommer flera hundra arbetstillfällen som kan nyttjas av regionen. Det nya häktet kommer vara en samhällsnytta.

NATUR

GRÖNOMRÅDE

Detaljplanen resulterar i positiva konsekvenser för grönområden inom planområdet. Detta beror på att befintlig grönstruktur i dagsläget är reglerad som kvartersmark för industri. Även om delar av grönstrukturen tas i anspråk för fortsatt utveckling av Solbräcke verksamhetsområde kommer stora delar att planläggas som allmän plats, både som **NATUR** utmed bäckravinen och som **PARK** i den östra delen för att ge plats åt skyfall. Över bäckravinen tillkommer en brokoppling mellan den västra delen och Solbräckegatan.

SKYDDADE ARTER

GRODDJUR

Konsekvenser för groddjur kommer att presenteras inför antagande.

FÅGLAR

Konsekvenser för fåglar kommer att presenteras inför antagande.

MILJÖ

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Kommunens bedömning är att genomförandet av detaljplanen inte antas medföra en betydande miljöpåverkan. Någon separat miljökonsekvensbeskrivning har därför inte upprättats. Miljökonsekvenserna redovisas i planbeskrivningen.

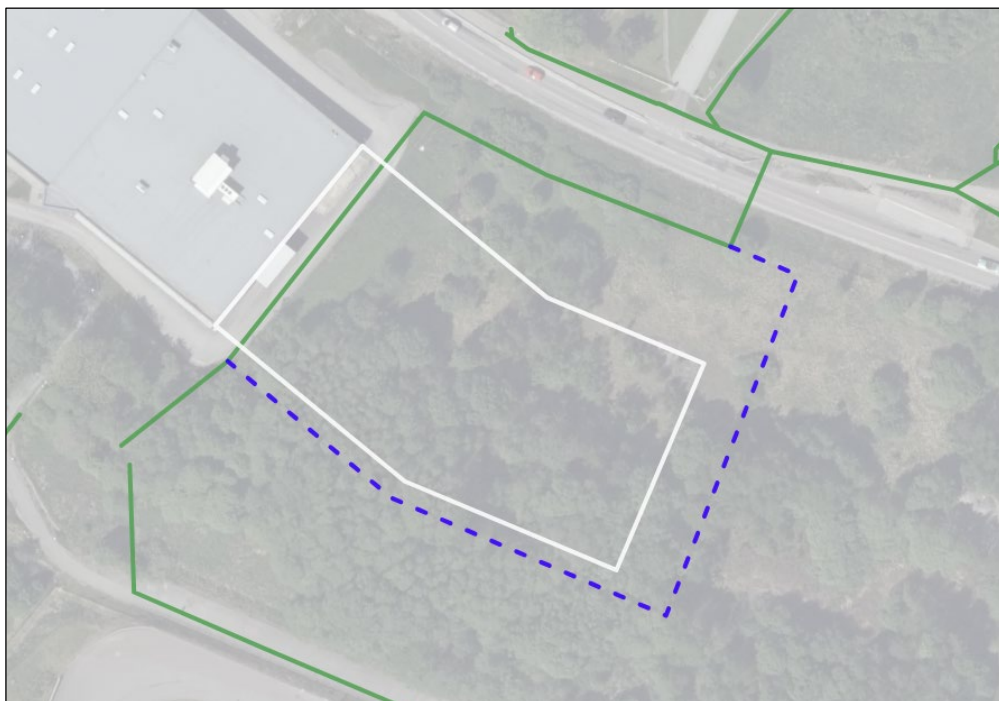
MILJÖBEDÖMNING

Ställningstagande 4 kap. 33 b § plan- och bygglagen (2010:900)

Kommunens bedömning är att genomförandet av aktuell detaljplan inte antas medföra en betydande miljöpåverkan. Planområdet är redan planlagt för verksamhetsområde. Konsekvenserna bedöms inte vara så stora att en miljökonsekvensbeskrivning behövs.

DAGVATTEN

I samband med tvätteriets utbyggnad kommer befintliga dag- och spillvattenledningar påverkas och behöver därför ledas om. Ny ledningsdragning ska säkerställas med ledningsrätt.

Förslag till omledning av dagvattenledning redovisad med blå streckad linje. Befintlig dagvattenledning redovisad med grön heldragen linje.

Sammantaget medför exploateringen en ökning av reducerad area från 0,7 hektar till 2,7 hektar då delar av området som idag utgör naturmark omvandlas till hårdgjorda ytor.

Dagvattnets rinntid vid framtida situation har antagits vara 10 minuter då området planeras att hårdgöras samt förses med ledningsnät varpå högre rinnhastighet förväntas. Vidare kommer området i framtiden avledas till flera dagvattenanläggningar och då delas in i mindre avrinningsområden med kortare rinnsträcka.

Konsekvensen av den planerade exploateringen är att andel hårdgjord yta ökar samt att rinntiden förväntas bli kortare. Den ökade hårdgörningsgraden samt beaktandet av klimatfaktor innebär att dagvattenflödet ökar med cirka 680 liter per sekund vid ett 10-årsregn och 990 liter per sekund vid ett 30-årsregn efter exploatering. Genom att vidta de åtgärder som regleras i planförslaget är bedömningen att det finns kapacitet att omhänderta ökade dagvattenflöden till följd av att planområdet hårdgörs. Ledningsnätet bedöms därför inte påverkas av ökat flöde och inga konsekvenser sker.

Markavvattningsföretag

Sammantaget bedöms planerad exploatering inte medföra någon negativ påverkan på funktion eller kapacitet för markavvattningsföretaget Arntorp m.fl. DF 1913. Dagvatten från planområdet leds via vägtrumma under E6 till Rollsbo våtmark och avleds därmed inte direkt till markavvattningsföretagets dike. Dagvattenhanteringen inom planområdet utformas med fördröjning, vilket säkerställer att utgående flöden inte överstiger dagens nivåer.

FÖRORENINGAR I MARK OCH VATTEN**Dagvatten**

Föroreningshalten för samtliga parametrar ökar till följd av exploateringen om åtgärder för rening inte vidtas. Vid rening i föreslagna anläggningar understiger utgående föroreningshalter samtliga riktvärden enligt Kungälv kommuns dagvattenplan. För ett flertal parametrar uppnås minsta möjliga utloppshalt vilket innebär att det inte bedöms vara tekniskt möjligt att uppnå lägre halter i anläggningen på grund av till exempel syrebrist, utbyte med sediment, omrörande sediment och bakgrundsinnehåll av föroreningar i material.

Förutsatt att de olika dagvattenanläggningarna som föreslås, som oljeavskiljning, krossdiken utmed gator och fördröjningsdammar implementeras i planområdet bedöms föroreningshalterna kunna reduceras till under riktvärden för tillåtna utsläpp av förorenat vatten till recipient. Med de fördröjnings- och reningsåtgärder som föreslagits kommer det att bli en flödesutjämnande effekt och även reducera föroreningsinnehållet i dagvattnet.

Markföroreningar

Eftersom halterna i mark och grundvatten ligger under MKM bedöms området som lämpligt för den planerade användningen (**ZJ₁**, **PZJ₁** och **C₁**). Ingen sanering krävs för planförslagets genomförande.

Vid genomförande av byggnation ska dock:

- Fyllnadsmassor hanteras som potentiellt förorenade vid schaktningsarbeten.
- Länsvatten kontrolleras avseende PFAS och PAH innan utsläpp till dagvatten eller recipient.
- Vid eventuell framtida ändring till mer känslig markanvändning (bostäder, skolor m.m.) krävs ny riskbedömning.

WSP rekommenderar att fastigheten omklassas till MIFO-klass 3 (måttlig risk) utifrån undersökningens resultat.

HÄLSA OCH SÄKERHET

MÄNNISKORS HÄLSA OCH SÄKERHET

I den riskbedömning som upprättats av Ramboll, 2026-06-23, har riskkällorna i anslutning till planområdet identifierats till E6, som utgör transportled för farligt gods, samt förekommande hantering av brandfarlig vara på intilliggande fastighet Kalle Glader 6. Den drivmedelstation som ligger som närmst cirka 300 meter från häktet bedöms inte utgöra en risk då Swedish Match bedöms utgöra en skyddande fysisk barriär i händelse av brand inom drivmedelstationen.

Detaljplanen möjliggör för verksamheter och industri som inte är störande för omgivningen samt häkte, som betraktas som känsligverksamhet i avseende att människor i verksamheten inte kan förutsättas utrymma och försätta sig i säkerhet på egen hand i händelse av tex brand eller olycka. I riskbedömningen har särskilt beaktats att utrymning från häktet, med anledning av olycka/brand på intilliggande fastighet, inte ska ses som ett alternativ.

Föreslagen markanvändning bedöms vara lämplig sett till människors hälsa och säkerhet, med avseende på beaktade risker, förutsatt att nedanstående åtgärder vidtas genom reglering i detaljplanen:

- Friskluftsintag på bebyggelse i området ska placeras vända bort från väg E6. Detta gäller bebyggelse i vilken människor vistas stadigvarande.
- Ventilationssystem tillhörande häkte ska kunna stängas av för att hindra att skadliga nivåer av exempelvis brandrök eller giftig gas kommer in i byggnaden.
- Bebyggelse på avstånd 50-70 meter från väg E6 ska förses med utrymningsmöjlighet i riktning bort från vägen. Detta gäller för bebyggelse i vilken människor vistas stadigvarande. För svårutrymda lokaler, såsom häktesbyggnaden, gäller åtgärden även för bebyggelse som placeras bortom 70 meter från vägen.
- Område inom 50 meter från väg E6 ska utformas på ett sätt som inte uppmuntrar till mer än tillfällig vistelse. Rastgårdar utgör markanvändning som medför stadigvarande vistelse och bör således inte placeras inom 50 meter från väg E6. Rastgårdar bör även placeras i skyddat läge från gasolhanteringen. Skyddat läge från gasolhanteringen innebär exempelvis nord eller nordväst om häktesbyggnaden, eller på häktesbyggnadens tak.
- Fasader tillhörande häktesbyggnaden, som vetter mot gasolhanteringen inom Kalle Glader 6, ska utföras i brandteknisk klass motsvarande lägst EI 60.
- Det ska säkerställas att minst en utrymningsväg från häktesbyggnaden placeras minst 100 meter från anslutningspunkt för tankfordon på intilliggande fastighet. Alternativt ska minst en utrymningsväg placeras i skyddat läge från anslutningspunkten, tex på fasad som vetter bort från anslutningspunkten.

Ovanstående åtgärder har reglerats med bestämmelser på plankartan.

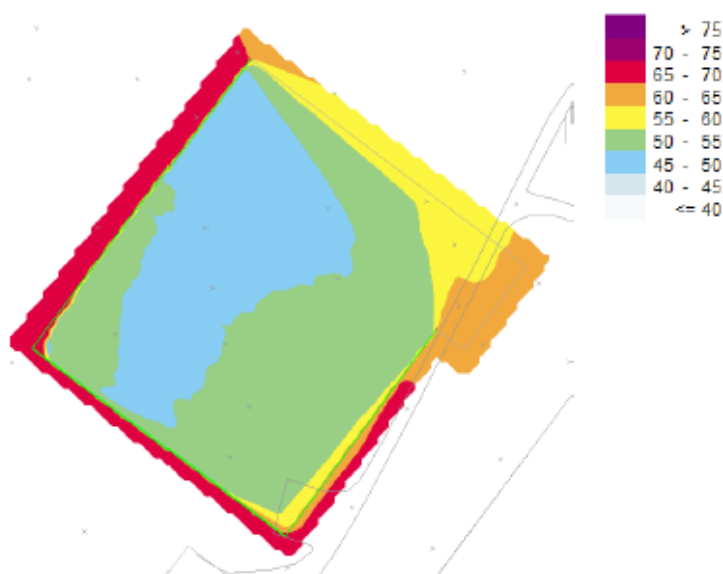
OMGIVNINGSBULLER

Tillkommande verksamheter bedöms inte öka risken för störningar av omgivningsbuller för omgivande bostäder, jämfört med dagens situation. Under byggskedet kan bullernivån öka tillfälligt.

För att tydliggöra påverkan från trafikbuller har en bullerutredning upprättats (Ramboll, 2026-04-15). Beräkningar har utgått från bebyggelseförslaget och aktuella trafikmätningar på intilliggande vägar, med en uppräknings till år 2045.

I bullerutredningen har en tolkning av riktvärden för användningen häkte gjorts. Då ett häkte är för tillfällig vistelse och inte har öppningsbara fönster bedöms häkte inte falla under kategorin bostadsbyggnad i bullerförordningen (2015:216). Därför bör riktvärde vid bostadsbyggnads fasad inte gälla för häkte. Byggnadens fasad ska dock dimensioneras för att klara gällande riktvärden inomhus enligt Boverkets byggregler, dvs 30 dBA ekvivalent ljudnivå och 45 dBA maximal ljudnivå. Detta säkerställs i bygglovskedet. Rastgården på häktets tak bedöms som uteplats enligt förordningen (2015:216) och ska därmed klara gällande riktvärden på 50 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå.

I utredningen har ekvivalenta ljudnivåer för rastgården beräknats till 55-60 dBA, vilket överskrider riktvärden på 50 dBA. För maximal ljudnivå beräknas ljudnivåer under 70 dBA. Med en 2,5 meter hög skärm vid takkant på nordvästra, sydvästra och sydöstra fasaden erhålls dock riktvärdet 50 dBA på 40 procent av uteplatsen. För att säkerställa att bullerplank kommer till stånd har en bestämmelse införts på plankartan.

Beräknade ekvivalenta ljudnivåer på uteplats, 1,5 meter över takhöjd, med 2,5 meter höga bullerskrämmor (Ramboll, 2026-04-16).

ÖVERSVÄMNING

Det bedöms inte uppstå konsekvenser som föranleder översvämning till följd av planförslaget.

RAS, SKRED OCH EROSION

Planområdet består av glacial lera som vid ett genomförande med nybyggnation måste grundförstärkas genom pålning.

Risken för skred bedöms vara obefintlig. Närmast E6 ligger berg i dagen, som hindrar risken för jordskred.

Planerade hårdgjorda ytor eller tillkommande byggnader kan ge upphov till ett ökat ytvattenflöde. Ökade flödesförhållanden innebär försämrade förhållanden mot erosion och i sin

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

tur försämrade stabilitetsförhållanden. Med skyddsåtgärder vid områden som bedöms som känsliga, exempelvis dammar, minskar risken för erosion.

STABILITET

Stabiliteten i sektion A bedöms som tillfredsställande med hänsyn till det ringa jorddjupet ut mot E6:an, detta gäller både befintliga och blivande förhållanden. För blivande förhållanden upp till 20 kPa för sektion B, C och D bedöms stabilitetsförhållandena som tillfredsställande, vilket bekräftats av utförda beräkningar.

För blivande förhållanden med nya dagvattendammar i sektion E och F bedöms stabilitetsförhållandena inte som tillfredsställande med ytlaster om 10 kPa och högre. Stabilitetshöjande åtgärder erfordras. För sektion E vid ytlast om 10 kPa bedöms stabiliteten som tillfredsställande om dammen anläggs med släntlutning 1:3, vid ytlast 20 kPa erfordras även ett säkerhetsavstånd på 9 meter mellan släntkrön och ytlasten. För sektion F erfordras en släntlutning på 1:3,5 samt 9,4 meter avstånd för 10 kPa och 16,3 meter avstånd för 20 kPa. Det rekommenderas även att erosionsskydd anläggs i dammarnas slänter i syfte att minska risken för erosion samt förbättra stabiliteten.

Om blivande dagvattendammars släntlutningar inte kan justeras erfordras stabilitetshöjande åtgärder, likaså om ytlaster alternativt markhöjningar avses belasta dammarna närmare än det säkerhetsavstånd som anges ovan.

När blivande konstruktioners läge, utformning och lastfall beslutats rekommenderas en kompletterande geoteknisk utredning med lokal- och global stabilitetsbedömning avseende nya anläggningar och byggnationer.

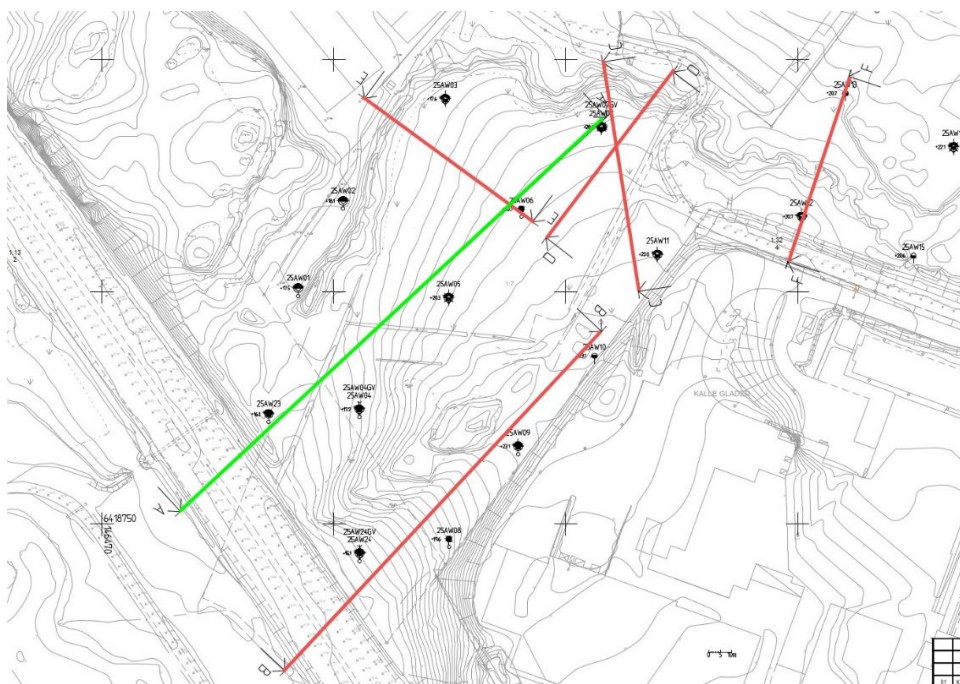

Bild som visar valda beräkningssektioner. Grönmarkerad sektion har inte beräknats. (Awer, 2026-05-20)

RADON

Ingen radonskyddande åtgärd krävs. Ny fyllnadsjord under planerade byggnader ska undersökas innan grundläggning.

KULTURMILJÖ

FORNLÄMNINGAR

Fornlämningarna Kareby 132:1 och Kareby 156:1 har slutundersökts och kan avlägsnas. Planförslaget bedöms i övrigt inte medföra några konsekvenser för fornlämningar, och inget tillstånd krävs enligt 2 kap. kulturmiljölagen.

FYSISK MILJÖ

LANDSKAPSBILD

Häktet kommer att utgöra ett nytt inslag i Solbräckes industrilandskap. I kapitlet *Planförslag*, i avsnittet *Bebyggelse*, framgår fyra illustrationer på sida 15 och 16 som redovisar byggnadens visuella påverkan från olika vinklar. Från E6 kommer intrycket av byggnaden vara begränsat, på grund av topografiska förutsättningar. Även om byggnaden syns mer från övriga Solbräcke är bedömningen att industriområdet inte är känsligt för detta.

Bostäder norr om Karebyvägen kommer att påverkas visuellt av häktesbyggnaden, vars övre del kommer att synas över trädkronorna utmed bäcken.

I detaljplanen regleras ytor som kommer att resultera gröna ytor med vegetation som delvis kommer att dämpa intrycket av tillkommande byggnation. I den östra delen, som ligger närmst Karebyvägen, tillåts i stort sett samma typ av etablering som i gällande plan, med undantag för att den tillkommande byggnaden får sammanbyggas med befintlig. Tillåten höjd är dessutom mer begränsad, då den föreslås till högst 13 meter i nock. I gällande plan tillåts en högsta byggnadshöjd motsvarande 13 meter.

Gällande planer reglerar marken inom planområdet som kvartersmark. I den nya detaljplanen regleras i stället stora delar som allmän plats, både för natur, park och gata. Inom dessa delar kan grönsstruktur bidra till ett mjukare intryck.

SOCIALA KONSEKVENSER

BARNPERSPEKTIV

Barn antas inte röra sig ensamma i området då målpunkter för barn saknas, vilket inte ändras till följd av förslaget.

TILLGÄNGLIGHET

Med planförslaget blir tillgänglighet för förbipasserande på gång- och cykelbanan förbättrad med ny standard och separerade fält.

TRYGGHET

Den upplevda tryggheten i området bedöms öka till följd av planens genomförande. I dagsläget är gång- och cykelbanan delvis upplyst, men planområdet är mörkt och snårigt. Att etablera verksamheter kommer att öka belysningen, minska dold sikt och leda till att fler rör sig i området.

REKREATION

Kvarvarande grönområde kan fylla funktionen som arbetsplatsnära rekreationsplats.

TRAFIK

GÅNG- OCH CYKELTRAFIK

Planförslaget utvecklar gång- och cykelbanan vilket säkerställer en trafiksäker och gen anslutning till och inom området för gående och cyklister.

KOLLEKTIVTRAFIK

Planförslaget medför inga negativa konsekvenser avseende kollektivtrafik.

GATUNÄT OCH BILTRAFIK

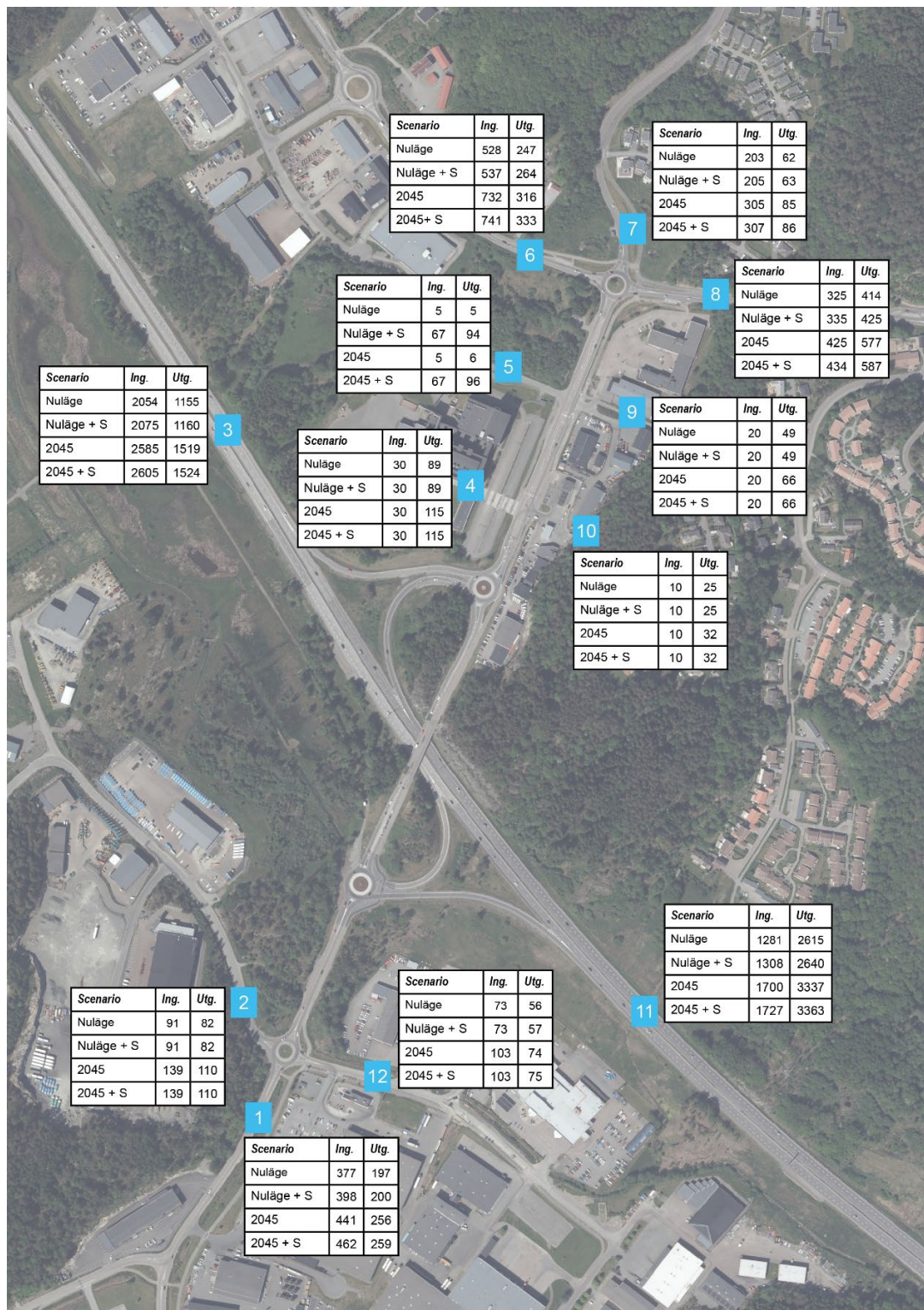
Planen tillåter en ny anslutningspunkt från Solbräckegatan till planområdet över bäcken. Den nya anslutningen bedöms leda till positiva effekter för trafikeringen av området. Att anlägga en gatukoppling över bäcken kräver anmälan om vattenverksamhet i enlighet med 11 kap. MB, vilken är under framtagande.

De kapacitetsbedömningar som gjorts i trafikutredningen (Ramboll 2026) visar att det befintliga vägnätet kan hantera trafikökningen som planförslaget alstrar, men att korsningen till planområdet behöver byggas om till en cirkulationsplats för att uppnå god framkomlighet och säkerhet. Införandet av cirkulationsplatsen kommer marginellt att öka kölängderna och restiden jämfört med den existerande fyrvägs-korsningen. Dessa köer ligger inom acceptabla gränser och restidsförlängningen bedöms vara marginell. Cirkulationen bedöms därefter leda till positiva effekter för trafikeringen av området. Standarden på infartsvägen till planområdet kommer att höjas.

Analysen visar att detaljplanens trafikallsträng och föreslagna utformning med cirkulationsplats påverkar trängsel, hastigheter och köer i liten omfattning. Både för- och eftermiddagens scenarier visar att trafiknäten kan hantera den alstrade efterfrågan effektivt.

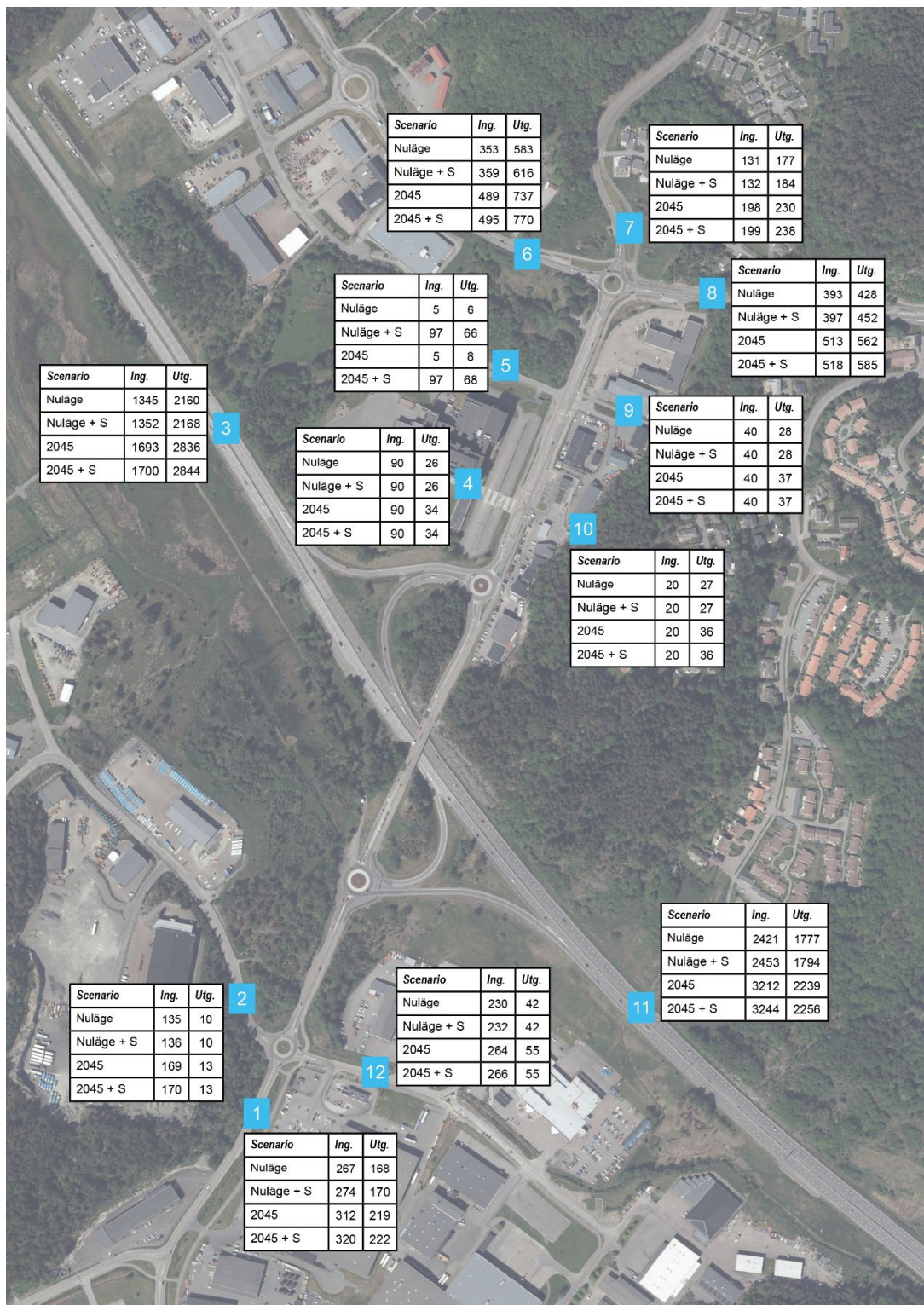
Analysen visar även att trafiknätet överbelastas i scenarierna med prognostiserade trafikmängder 2045 utan Karebylänken, med och utan detaljplanen för Solbräcke. Överbelastningen gör att trafik hindras att komma in i trafiknätet på grund av köer, vilket gör att jämförande analyser riskerar bli missvisande. Tidigare analyser av Karebylänken har visat att trafikmängderna längs sträckan är desamma eller lägre än i nuläget längs de mest belastade snitten om Karebylänken byggs.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Ingående och utgående trafik, förmiddag, i trafikanalysens redovisade scenarier.

Planbeskrivning – Granskningshandling
Kungälv kommun
Ärende KS2025/1719

Ingående och utgående trafik, eftermiddag, i trafikanalysens redovisade scenarier.

TEKNIK

VATTEN OCH AVLOPP

Under byggskedet kommer ledningar att flyttas.

BRANDVATTEN

Tillkommande brandposter hanteras inte i planarbetet. Frågan hanteras i samarbete med exploatör/fastighetsägare och räddningstjänsten.

EL, VÄRME, FIBER

Under byggskedet kommer ledningar att flyttas.

MEDVERKANDE

Planförslaget har tagits fram av enhet Plan, Samhälle och utveckling, Kungälv kommun, i samarbete med representanter från Bokab och Ramboll.

KOMMUNENS TJÄNSTEPERSONER

Johan Hellborg, Planarkitekt

BYGGHERRARNAS REPRESENTANTER

Lars Pettersson, Bokab

Johan Wiman, Bokab

BYGGHERRARNAS KONSULTER

Marcus Ekström, Ramboll

Anna Heyden, Ramboll

SAMHÄLLE OCH UTVECKLING

TF Pernilla Attnäs Björk

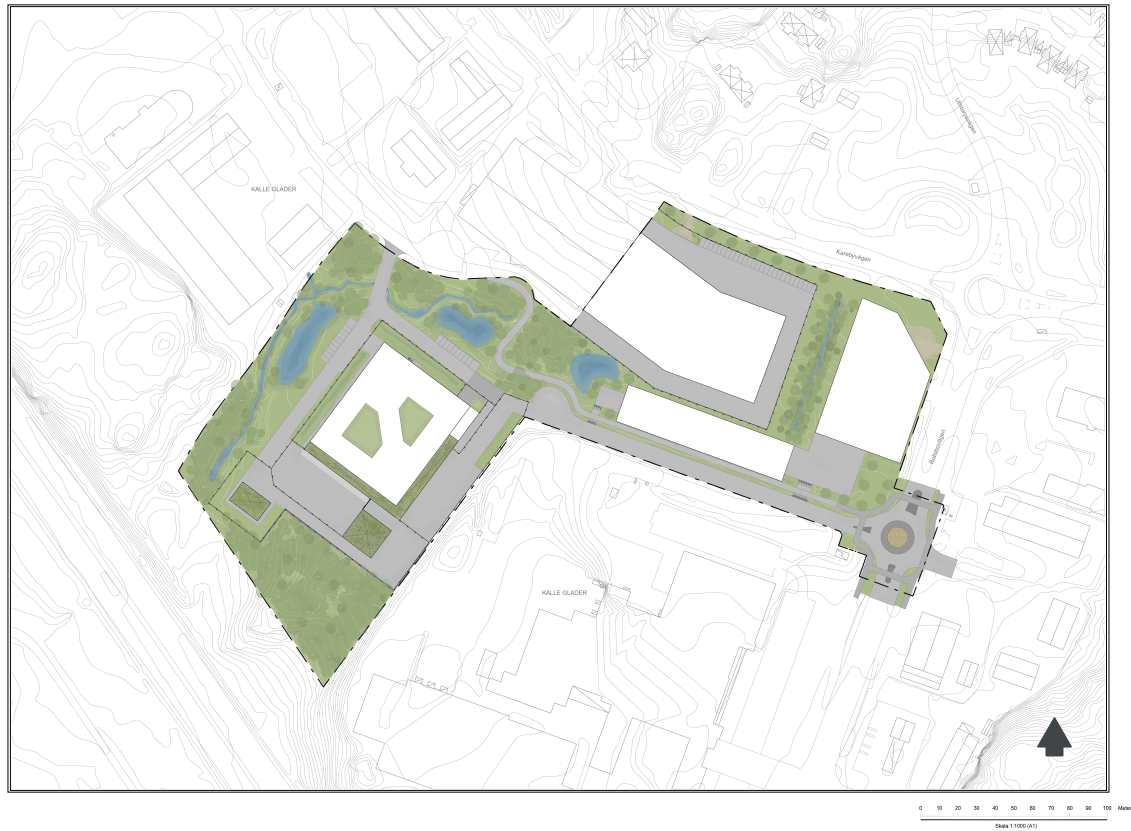
Planchef

Johan Hellborg

Planarkitekt

Plankarta ritad av Marcus Ekström
och Anna Heyden, Ramboll

PLANILLUSTRATION

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (5)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Maria Hübinette

2026-08-17

Remiss - Synpunkter på uppdaterad regional vattenförsörjningsplan för Västra Götalands län (Dnr KS2026/0890–4)

Sammanfattning

Förvaltningen bedömer att remissförslaget är lättläst och kan bidra till att sprida kunskap om vattenförsörjning även till en bredare målgrupp. Samtidigt finns behov av förtydliganden, faktagranskning och språklig bearbetning innan planen antas.

Förvaltningen anser att planens syfte och avgränsning behöver tydliggöras, särskilt vad gäller lantbrukets och industrins vattenbehov. Vidare behöver ansvarsfördelningen mellan kommunen och VA-huvudmannen förtydligas och relevanta begrepp definieras och användas konsekvent.

Planen bör även ses över språkligt och strukturellt. Vissa avsnitt behöver omarbetas för att öka tydligheten, bland annat avsnitt om ansvarsfördelning och hushållens vattenanvändning. Kartor och figurer behöver kompletteras med mer förklarande text. Förvaltningen anser även att åtgärder riktade till kommunerna bör kompletteras med kommunernas tillståndsprövningar, exempelvis avseende enskilda avlopp, bergvärmeanläggningar, små vattentäkter samt tillstånd och dispenser inom vattenskyddsområden.

Sammanfattningsvis tillstyrker förvaltningen att arbetet med planen fortskrider, men lämnar synpunkter på behovet av förtydliganden, faktagranskning och kompletteringar för att planen ska bli ett tydligt och användbart underlag för den långsiktiga vattenförsörjningen i länet.

Juridisk bedömning

EU:s ramdirektiv för vatten har införlivats i svensk lag genom vattenförvaltningsförordningen (2004:660) och miljöbalken (1998:808). Syftet med direktivet är att vi ska förvalta våra vattenresurser så att kommande generationer har tillgång till vatten av bra kvalitet i tillräcklig mängd. Den svenska vattenförvaltningen utgår från fem vattendistrikt som förvaltas av varsin Vattenmyndighet. Större delen av Västra Götalands län ingår i Västerhavets vattendistrikt.

Varje vattenmyndighet har ett åtgärdsprogram som riktar sig till Sveriges myndigheter och talar om vad som krävs för att nå miljökvalitetsnormerna. Åtgärdsprogrammet beslutas var sjätte år och sträcker sig över en sexårscykel. Programmet innehåller åtgärder som länsstyrelsen och kommunerna ska utföra gällande vattenplanering, dricksvattenskydd och långsiktigt skydd av vattentäkter. Enligt Västerhavets vattendistrikts åtgärdsprogram för 2022–2027 (länsstyrelsernas åtgärd 1d) ska länsstyrelsen ta fram en regional vattenförsörjningsplan. Åtgärden ska genomföras i samverkan med berörda centrala myndigheter, länsstyrelser och kommuner. Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021. Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.

Verksamheten har själva gjort den juridiska bedömningen.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Länsstyrelsen Västra Götalands län håller på att uppdatera den regionala vattenförsörjningsplanen för Västra Götalands län. Den nuvarande planen är från 2021.

Planen är ett underlag som kan användas av alla som arbetar med en robust och långsiktigt hållbar vattenförsörjning i länet. Planen ska uppdateras vart femte år. Arbetet med att uppdatera planen påbörjades under våren 2025 och den reviderade versionen planeras att publiceras i slutet av 2026.

Länsstyrelsen skickar nu ut förslaget på remiss till länets kommuner, mellankommunala dricksvattenaktörer, kommunalförbund samt andra relevanta myndigheter då Länsstyrelsen vill ge remissinstanserna möjlighet att lämna synpunkter på innehållet. Andra relevanta myndigheterna, utöver kommunerna, bedöms vara Havs och vattenmyndigheten (HaV), Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Sveriges geologiska undersökning (SGU) samt Sveriges hydrologiska och meteorologiska institut (SMHI).

Länsstyrelsen välkomnar synpunkter på förslaget och tar tacksamt emot inspel utifrån nedanstående frågeställningar. Länsstyrelsen har beslutat att förlänga svarstiden för remissen av den uppdaterade regionala vattenförsörjningsplanen för Västra Götalands län. Den nya svarstiden är den 30 september 2026.

- Finns det aspekter som behöver förtydligas, saknas, eller behöver utvecklas?
- Har du synpunkter på de föreslagna åtgärderna?
- Övriga, generella synpunkter?

Planens syfte är att säkerställa långsiktig tillgång till råvatten för att täcka dricksvattenbehovet till och med år 2100. I planen beskrivs vilka av länets vattenresurser som är viktiga för framtida dricksvattenförsörjning samt vilka åtgärder som behövs för att öka eller bibehålla robustheten i vattenförsörjningen.

Inriktningen för uppdateringen av planen är:

- Allmän översyn och uppdatering av vissa delar utifrån aktuellt kunskapsläge
- Inarbetning av åtgärder i vattenförsörjningsplanen som länsstyrelsen arbetat med sedan den första versionen publicerades, exempelvis avsnitt om risk för vattenbrist
- Översyn och uppdatering av åtgärder

Arbetet avgränsas så att följande delar inte uppdateras alls, eller endast i begränsad omfattning:

- Urval av nationellt och regionalt viktiga vattenförekomster.
- Fördjupad analys av klimatförändringarnas påverkan på länets dricksvattenresurser

Förvaltningens synpunkter

Dokumentet är lättläst, även för en relativt oinsatt person. Därmed skapas även möjligheten att nå ut till allmänheten med informationen.

I Länsstyrelsen Västra Götalands Regional vattenförsörjningsplan från 2021 uttrycks att tiden för att arbeta fram dokumentet endast har räckt till för att behandla frågor runt dricksvattenfrågan för befolkningen i länet, och att frågeställningar runt lantbruket, industrin och andra aktörers vattenbehov avses hanteras i nästa version av dokumentet. Den Regionala vattenförsörjningsplan för dricksvatten som Länsstyrelsen Västra Götaland nu har skickat ut på remiss under 2026 behandlar i stort sett endast frågorna runt vattenförsörjning för lantbruk (jordbruk) och industri på så sätt att statistik på denna förbrukning redovisas i dokumentet. Med tanke på att dokumentet heter Regional vattenförsörjningsplan för dricksvatten i Västra Götaland kan detta förfarande anses rimligt. Men det bör förklaras/beskrivas i text, till exempel under ett kapitel med rubriken "Syfte". Som dokumentet ser ut idag skulle det istället vara lämpligt att byta namn till "Regional dricksvattenförsörjningsplan för Västra Götaland".

Länsstyrelsen skrivs med stor bokstav när det används som ett namn på en specifik myndighet, och med liten bokstav när det används som en allmän benämning. Dokumentet behöver ses över med avseende på om stor eller liten bokstav ska användas.

Enligt Språkrådet går det bra att skriva både "va" och "VA", men Språkrådet ser goda skäl att använda små bokstäver.

Dokumentet innehåller fortfarande en del skriv- och språkliga otydligheter och fel, vilka förvaltningen tar för givet kommer att tas om hand av länsstyrelsen innan dokumentet antas och publiceras. Till exempel behöver avsnittet "Vem ansvarar för dricksvattenförsörjningen?" (sidan 11 i remissutgåvan av dokumentet) skrivas om och faktagranskas för att öka möjligheten för läsaren att förstå innehållet i avsnittet. Texten under rubriken "Hushåll" (sidan 25 i remissutgåvan) behöver struktureras upp och arbetas om då det inte enbart hanterar frågor som rör hushållens vattenanvändning och vattenbehov. Textavsnitt som är kopplade till figurer, framförallt till kartor, behöver innehålla mer förklarande text bland annat då kartorna i sig är svårtolkade i det lilla formatet.

På ett flertal ställen i dokumentet beskrivs ansvarsfrågan rörande vattenförsörjningen. Dessa textavsnitt behöver faktagranskas då begreppen "va-huvudmannen" respektive "kommunen" har förväxlats.

Det kan finnas anledning att se över hur begreppen "dricksvatten", "dricksvattensäkerhet", "vattenförsörjning", "färskvatten", "dricksvattenförsörjning", "lantbruk", "jordbruk" med flera liknande ord används i dokumentet, och också att se till så att alla använda begrepp definieras. Detta för att skapa en ökad tydlighet med vad man är ute efter i texten.

Tabell 5. (sidan 63 i remissdokumentet) Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med tillsyn och strategiskt miljöarbete borde utökas både i rubriken och med en punkt då kommunernas tillståndsprövningar helt saknas i tabellen. Dessa tillståndsprövningar handlar framförallt om små enskilda avlopp, bergvärmeanläggningar samt små vattentäkter och tillstånd enligt föreskrifterna för vattenskyddsområde (och även dispensprövningar från förbud).

Kungälv kommun lämnade även remissyttrande 2021, dnr KS2021/0236, då Länsstyrelsen Västra Götaland läns nuvarande Regional vattenförsörjningsplan för dricksvatten var ute på remiss innan antagande 2021.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet bedöms bidra till möjlighet att nå måluppfyllelse i nedanstående resultatmål.

Planeringsberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel

Kommunen ska ha god framförhållning gällande strategisk planering för att på ett effektivt sätt möta medborgarnas, marknadens och den kommunala organisationens efterfrågan och behov av bostäder, verksamhetsmark och handel. Viktiga faktorer för en god planeringsberedskap är Strategisk beredskap (ÖP, FÖP, program, riktlinjer) Markberedskap (strategiska markköp) Resurs- och organisationsberedskap (personalresurser och genomförbarhet)

Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck

Resultatmålet är kopplat mot två av KF:s strategiska mål: Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan samt Levande havsmiljö.

Fokusområden är minskade utsläpp från trafik, enskilda avlopp och av mikropåverkan.

Energieffektivisering, omställning till förnybara bränslen och en övergång till mer hållbar konsumtion är också prioriterade områden. När det gäller utsläpp till vattenmiljö ska påverkan från dag- och spillvatten samt ytavrinning beaktas. Information, kunskap och samverkan är viktiga verktyg för att nå målet.

Robusta kommunala funktioner klarar en samhällsstörning på 90 dagar

Kungälv ska sträva efter att uppfylla MSB:s riktlinjer för kommunala verksamheters krisberedskap. Kommunerna är ansvariga för verksamhet som måste fungera även under kriser, exempelvis äldreomsorg, vattenförsörjning, fjärrvärme, räddningstjänst och skola. Regionerna ansvarar bland annat för sjukvård och kollektivtrafik som även det måste fungera.

Vid samhällsstörningar ska kommunen ta fler ansvar och samtidigt:

- Leda och se till att den egen verksamhet kan genomföras som vanligt.

- Samordna och organisera de åtgärder för att hantera krisen som genomförs av olika aktörer i kommunen, till exempel räddningstjänst, polis och olika enheter från kommunen
- Organisera och säkerställa informationen till allmänheten
- Delta i samverkan på regional nivå.

Kommunens användning av fossila bränslen ska minska, med målet att vara fossilfritt 2030

Kommunen ska verka för att hela kommunen (medborgare, näringsliv och kommunkoncern) ska minska användningen av fossila bränslen. Användningen av fossila bränslen inom förvaltningen ska upphöra till 2030.

Kommunens verksamheters kvalitét och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner

Förvaltningen har ett högt kvalitetsfokus och arbetar strukturerat med utveckling och ständiga förbättringar i våra verksamheter. Kungälv resultat ska vara bättre än genomsnittet av jämförbara kommuner när det gäller verksamhetens kvalitet och hushållning.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Vattenförsörjningsplaneringen är sammanlänkad med Länsstyrelsens klimatanpassningsarbete. Osäker tillgång till vatten av tillräcklig mängd och god kvalitet är en av de klimatrelaterade utmaningar som behöver hanteras enligt den nationella strategin för klimatanpassning. De åtgärder som presenteras i kapitel 5 utgör underlag för Länsstyrelsens reviderade handlingsplan för klimatanpassning som ska gälla 2027–2033. De bidrar speciellt till målet att länets vattenresurser används på ett hållbart sätt för att säkerställa en robust vattenförsörjning för dricksvatten, jordbruk och industri i ett förändrat klimat.

För att säkerställa vattenförsörjningen krävs samverkan mellan kommunerna. Denna samverkan kan utvecklas mer vad gäller ex. skydd av Göta älv.

Robust vattenförsörjning är central för ett fungerande samhälle och en långsiktig vattenförsörjningsplanering ingår i arbetet med att nå de globala målen för hållbar utveckling. Flera mål berörs men tydligast är kopplingen till mål nr 6 – Rent vatten och sanitet. Målet är att säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Kungälv kommun Vattenförsörjningsplan (KS2023/1292, 2023-11-15 Kommunstyrelsen §345/2023 med giltighetstid till och med 2027-12-31). Arbetet med vattenförsörjningsplanen för Kungälv kommun har genomförts enligt SGU:s vägledning (2009:24) för utformande av vattenförsörjningsplaner samt Vägledning för kommunal VA-planering från Havs- och vattenmyndigheten, rapport 2014:1. Kungälv kommun har, för att få en praktisk och användbar vattenförsörjningsplan, valt att bredda synen på vattenförsörjningsplan till att beskriva inte enbart vattenresurser utan även systemlösningar för vattenförsörjning, samt utmaningarna i dessa. I samband med framtida översyn av kommunens vattenförsörjningsplan kommer koppling till de regionala vattenförsörjningsplanerna även fortsättningsvis att göras.

Kungälv kommun har både vattenskyddsområden, skyddsföreskrifter samt tillstånd till vattenuttag för tre vattentäkter. Detta gäller Marstrand, Lysegården och Dösebacka. Marstrands är uppdaterat och beslutat 2017, Lysegården 2021 och Dösebacka 2023. För Göta älv pågår ett arbete som griper över flera kommuner för skydd av vattentakten. Råvatten för Kungälv vattenverk tas ur Göta älv.

- Skyddsområde och skyddsföreskrifter för Marstrands vattenskyddsområde (Beslut KF Kungälv 2017-09-07, Dnr KS2015/876, § 140/2017.)
- Skyddsområde och skyddsföreskrifter för Kungälv kommuns vattentäkt vid Lysegården (Beslut KF Kungälv 2021-09-02, Dnr KS2016/1247, § 118/2021.)
- Skyddsområde och skyddsföreskrifter för Kungälv kommuns vattentäkt vid Dösebacka. (Beslut KF Kungälv 2023-06-29, Dnr KS2016/1248, § 111/2023.)

När dricksvattenresurser synliggörs genom vattenskyddsområden eller genom att de pekas ut i en vattenförsörjningsplan läggs grunden för att kunna skydda dem.

Vattenskyddsområden med tillhörande vattenskyddsföreskrifter används för att reglera risker kopplade till markanvändning. En viktig del i vattenskyddsarbetet är också att utöva tillsyn för att säkerställa efterlevnaden av vattenskyddsföreskrifterna.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Robust vattenförsörjning är central för ett fungerande samhälle och en långsiktig vattenförsörjningsplanering tryggar en fungerande vattenförsörjning. En tryggad vattenförsörjning är till nytta för alla samhällsgrupper.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

I Länsstyrelsen Västra Götalands Regional remissutgåva 2026 av Vattenförsörjningsplan för dricksvatten i Västra Götaland föreslås ett tjugotal åtgärder som riktas till kommunerna.

Kungälv kommun har under en längre tid arbetat aktivt och metodiskt med vattenförsörjningsfrågorna. Detta syns kanske tydligast genom byggnationen av Kungälv vattenverk, revidering mellan 2017–2023 av alla kommunens egna vattenskyddsområden, Miljöenhetens löpande tillsyn inom vattenskyddsområdena, fram- och antagande av strategiska dokument rörande vattenförsörjning, genomgripande utbyggnad av kommunal vattenförsörjning till kustområdena i kommunen samt ett flertal ytterligare åtgärder och projekt. Förvaltningens bedömning är därför att Kungälv kommun i dagsläget ligger bra till i att uppfylla ett stort antal av de åtgärder som riktas mot kommunerna. Dock krävs det fortlöpande att personella resurser avsätts för att upprätthålla en hög genomförandenivå samt för att kunna genomföra alla de kommunåtgärder som föreslås i Länsstyrelsen Västra Götalands Regional remissutgåva 2026 av Vattenförsörjningsplan för dricksvatten i Västra Götaland.

Ekonomisk bedömning

Remissvaret för den regionala vattenförvaltningsplanen innebär inga direkta kostnader för Kungälv kommun.

Kungälv kommun ligger relativt bra till vad det gäller uppfyllelse av de föreslagna åtgärderna för kommuner. Dock kan det konstateras att för att vattenförsörjningen ska vara robust behöver också organisationen som arbetar med den ha tillräckliga personella och ekonomiska resurser och god kompetens för att utföra sitt uppdrag.

Varken ekonom eller ekonomichef har gjort en finansiell bedömning.

Förslag till beslut

Upprättad tjänsteskrivelse antas som Kungälv kommuns svar på remissen.

Tony Strandh
Verksamhetschef Teknik

Åsa Berglie
Sektorchef Samhällsbyggnad

Expedieras till:
Jessica.lovell@lansstyrelsen.se

För kännedom till:
Carolina.bodlund@kungalv.se
Ingrid.lindbom@kungalv.se
miljoenheten@kungalv.se
katarina.bjelke@kungalv.se
johan.lejon@kungalv.se

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Regional vattenförsörjningsplan för dricksvatten i Västra Götaland

Rapportnr: 2026:xxx

ISSN: 1403-168X

Författare: Linnea Ruderfelt, Sara Svedlindh, Ronja Gidlund och Jessica Lovell

Publikationsår: 2021

Revisionsår: 2026

Omslagsfoto: Kennerth Kullman, Mostphotos.com

Övriga foton: Roger Skoog, Mostphotos.com (sid x), Jan Kansanen, Mostphotos.com (sid x), Martin Fransson (sid x), Peter Ekvall, Mostphotos.com (sid x).

Förord

Förordet kommer att uppdateras.

UTKAST

Sammanfattning

Sammanfattningen kommer att uppdateras.

UTKAST

Läsanvisning

- Kapitel 1 beskriver planens syfte, dricksvattenförsörjningens ansvarsfördelning, planens arbetsgång och hur den är tänkt att användas av kommuner och Länsstyrelsen.
- Kapitel 2 beskriver länets vattentillgångar och vattenanvändning idag.
- Kapitel 3 beskriver vattenbehov och vattentillgång i framtiden. Här beskrivs kortfattat hur klimatförändringar förväntas påverka vattenresurserna.
- Kapitel 4 presenterar länets viktiga dricksvattenresurser.
- Kapitel 5 beskriver åtgärder som behöver vidtas för att dricksvattenförsörjningen i Västra Götalands län ska vara robust även i framtiden.

Innehåll

1. Inledning	8
Regional vattenförsörjningsplanering för robust dricksvattenförsörjning	10
Vem ansvarar för dricksvattenförsörjningen?	11
Dricksvattenförsörjning under kris och krig	12
Vatten och sanitet är en mänsklig rättighet	14
Andra planeringsunderlag rörande dricksvattenförsörjning	14
Arbetsprocessen	15
Uppdatering och uppföljning av planen	15
Fyra delregioner	16
Hur ska vattenförsörjningsplanen användas?	18
2. Vattenresurser och behov idag	19
Vattenresurser i Västra Götaland	19
Vattenkvalitet	21
Vattenskyddsområden	21
Vattenanvändning	24
Erfarenheter av torka från 2018–2025	32
3. Tillgång och behov år 2100	33
Länets vattenresurser i ett förändrat klimat	34
Klimatrisker för vattenförsörjningen	41
Länets framtida vattenbehov	47
4. Länets dricksvattenresurser	51
Nationellt viktiga dricksvattenresurser	52
Regionalt viktiga dricksvattenresurser	52
Vattenresurser av betydelse för andra län	54
5. Åtgärder för robust dricksvattenförsörjning	55
Säkerställa tillgång till råvatten av god kvalitet och tillräcklig mängd	56
Tillse tillräckliga kunskapsunderlag	58
Utnyttja möjligheter till samordning och samverkan	59
Skapa robusta tekniska system	59
Beakta sekretess och säkerhetsskydd	60
Föreslagna åtgärder	60
6. Referenser	66
Copyrightförteckning av kartor	69

Bilagor

1. Nationellt och regionalt viktiga dricksvattenresurser
2. Översikt av regionalt viktiga vattenresurser samt vattenskyddsområden i Västra Götaland per delregion
3. Metodbeskrivning urval av regionalt viktiga dricksvattenresurser
4. Metodbeskrivning vattenbehov
5. Sammanfattning från kommundialoger

UTKAST

1. Inledning

Den här vattenförsörjningsplanen är ett led i Länsstyrelsens arbete för robust dricksvattenförsörjning i ett flergenerationsperspektiv. En viktig del i det arbetet är att skapa nödvändigt skydd för regionalt viktiga dricksvattenresurser (sjöar, vattendrag och grundvatten).

I vattenförsörjningsplanen identifierar Länsstyrelsen de vattenresurser som är och kan komma att bli viktiga för länets, och landets, framtida dricksvattenförsörjning. Både befintliga allmänna vattentäkter och andra vattenresurser med god potential för vattenförsörjning är viktiga att skydda för en trygg och säker vattenförsörjning på lång sikt. Planen belyser vilka vattenresurser som behöver förvaltas och skyddas.

Den första versionen av den regionala vattenförsörjningsplanen publicerades 2021 och en uppdaterad version publicerades 2026. I den senaste versionen har delar av innehållet i planen uppdaterats utifrån aktuellt kunskapsläge och ett antal nya avsnitt har lagts till, bland annat om beredskapsarbete och risk för vattenbrist. Inga förändringar har gjorts av urvalskriterierna för viktiga vattenresurser, och inte heller urvalet av vilka vattenresurser som ingår i planen. Detta beror på att

de flesta underlag som ligger till grund för urvalet endast har förändrats i liten utsträckning eller att uppdaterade underlag på regional nivå saknas. Gällande klimatförändringar har klimateffekter, med avseende på kvalitet och kvantitet, varit en faktor vid urvalet. Ingen översyn av dessa klimateffekter har gjorts i samband med uppdateringen. Bedömning av påverkan har gjorts utifrån en rapport från Sweco¹ på uppdrag av Länsstyrelsen 2018. För att bättre kunna väga in påverkan av klimatförändringar vid urvalet behöver en ny analys göras av klimatförändringars påverkan på länets yt- och grundvatten.

Det mellankommunala perspektivet är centralt i vattenförsörjningsplanen. Kommunernas ansvar för dricksvattenförsörjning regleras i Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Kommunen ordnar allmän dricksvattenförsörjning där behov finns och planerar den inom sin kommun. Länsstyrelsen verkar på regional nivå och ser istället till de vattenresurser med stor kapacitet och god potential för dricksvattenförsörjning, varav en del inte nyttjas idag. Förvaltningen av dessa dricksvattenresurser behöver lyftas på regional nivå i och med att de inte alltid ligger inom den kommun som är beroende av att nyttja dem i framtiden.

Vattenförsörjningsplanens syfte är att identifiera och säkra tillräckliga vattenresurser för att dricksvattenbehovet i länet ska kunna tillgodoses år 2100. Fram till år 2100 är en lång planeringshorisont och mycket kan förändras under denna tid, både tekniska lösningar och beteenden kring vattenanvändning. Klimatförändringar påverkar både vattenresurserna och behovet av vatten. I urvalet av regionalt viktiga dricksvattenresurser antas att konventionell dricksvattenförsörjning, med sötvatten som råvattenkälla, nyttjas i samtliga länets kommuner även år 2100. Det är inte säkert att så kommer att vara fallet. Avsaltningsanläggningar finns i drift vid Sveriges östkust idag och pilotförsök för cirkulär vattenförsörjning där avloppsvatten renas till dricksvattenkvalitet pågår. Sett till förvaltning av vattenresurser är det dock en säkerhetsåtgärd att ta höjd för att sötvatten nyttjas till hundra procent även i framtiden.

Både förutsättningarna för och behovet av vattenförsörjning skiljer sig åt mellan stad och landsbygd såväl som mellan kust och inland. Utmaningarna för framtida dricksvattenförsörjning skiljer sig inom länet och så även lösningarna på dem. Samtidigt är det tydligt att samarbete krävs för en fortsatt hög dricksvattensäkerhet, både mellan kommuner och olika typer av verksamheter.

Vattenförsörjningsplanen lägger grunden för länsövergripande vattenförsörjningsplanering och ska ses som ett första steg i det gemensamma arbetet för god dricksvattensäkerhet i hela länet.

Våra viktigaste dricksvattenresurser är de som nyttjas idag. Det är av största vikt att dessa dricksvattenresurser får erforderligt skydd för att säkerställa att de kan nyttjas långsiktigt. Ansvaret för skydd och förvaltning av dem delas av Länsstyrelse, kommun och samtliga aktörer som använder vattnet i sin försörjning, som recipient eller bedriver verksamhet i deras närhet. Viktiga åtgärder för en god förvaltning av dessa och andra prioriterade dricksvattenresurser i länet redovisas i kapitel 5.

I denna plan identifierar Länsstyrelsen vattenresurser som är eller kommer att vara viktiga för länets dricksvattenförsörjning i framtiden. Vissa är givna, som exempelvis Väneren, Göta Älv och Vättern, medan andra vattenresursers roll bestäms av framtida vägval. De dricksvattenresurser som pekas ut ska tillsammans fram till och med år 2100 på ett säkert, klimatrobest och hållbart sätt försörja Västra Götalands läns invånare med dricksvatten. I bilaga 3 beskrivs metoden för urval av dessa dricksvattenresurser och i kapitel 4 presenteras resultatet.

¹ Sweco. Klimatförändringar och extremvädrets påverkan på länets yt- och grundvattenresurser ur ett dricksvattenperspektiv, 2018.

Regional vattenförsörjningsplanering för robust dricksvattenförsörjning

EU:s ramdirektiv för vatten har införlivats i svensk lag genom vattenförvaltningsförordningen (2004:660) och miljöbalken (1998:808). Syftet med direktivet är att vi ska förvalta våra vattenresurser så att kommande generationer har tillgång till vatten av bra kvalitet i tillräcklig mängd. Den svenska vattenförvaltningen utgår från fem vattendistrikt som förvaltas av varsin vattenmyndighet. Västra Götalands län ingår i Västerhavets och Södra Östersjöns vattendistrikt.

Varje vattenmyndighet har ett åtgärdsprogram som riktar sig till Sveriges myndigheter och talar om vad som krävs för att nå miljökvalitetsnormerna. Åtgärdsprogrammen beslutas var sjätte år och sträcker sig över en sexårscykel. Programmet innehåller åtgärder som Länsstyrelsen och kommunerna ska utföra gällande vattenplanering, dricksvattenskydd och långsiktigt skydd av vattentäkter. Enligt vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för 2022 – 2027 ska Länsstyrelsen ta fram en regional vattenförsörjningsplan i samverkan med kommunerna (länsstyrelsens åtgärd nr 5). Den regionala vattenförsörjningsplanens åtgärder redovisas i kapitel 5 och vissa av dem hänvisar till åtgärdsprogrammen för vatten. Vi avser att vattenförsörjningsplanen ska ha samma ambitionsnivå som åtgärdsprogrammen även om de slutgiltiga formuleringarna i de beslutade dokumenten kan komma att skilja sig åt.

EU:s dricksvattendirektiv (EU) 2020/2184, som trädde i kraft den 1 januari 2021 och tillämpas fullt ut från den 31 december 2026, kompletterar EU:s ramdirektiv för vatten. Målen med dricksvattendirektivet är att skydda människors hälsa från skadliga effekter av alla slags föroreningar av dricksvatten. Direktivet ställer krav på en riskbaserad metod för hela dricksvattenkedjan från källa till dricksvattenkran och omfattar bland annat dricksvattenkvalitet, vattenläckage och tillgång till rent dricksvatten. Den första delen i kedjan med riskbedömning av tillrinningsområdet till uttagspunkter för dricksvatten utförs av Vattenmyndigheterna vart sjätte år. I samband med det tas ett åtgärdsprogram vid behov som kompletterar/integreras i vattenförvaltningens åtgärdsprogram. Första gången detta ska göras är senast den 12 juli 2027. Nästa uppdatering av den regionala vattenförsörjningsplanen kommer beskriva detta närmare.

Vattenförsörjningsplaneringen är sammanlänkad med Länsstyrelsens klimatanpassningsarbete. Osäker tillgång till vatten av tillräcklig mängd och god kvalitet är en av de klimatrelaterade utmaningar som behöver hanteras enligt den nationella strategin för klimatanpassning (skrivelse 2023/24/97). De åtgärder som presenteras i kapitel 5 utgör underlag för Länsstyrelsens reviderade handlingsplan för klimatanpassning som ska gälla 2027–2023. De bidrar speciellt till målet att länets vattenresurser används på ett hållbart sätt för att säkerställa en robust vattenförsörjning för dricksvatten, jordbruk och industri i ett förändrat klimat.

Vattenförsörjning är central för ett fungerande samhälle och en långsiktig vattenförsörjningsplanering ingår i arbetet med att nå de globala målen för hållbar utveckling. Flera mål berörs men tydligast är kopplingen till mål nr 6 – Rent vatten och sanitet. Målet är att säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Figur 1. Globala målen för hållbar utveckling.

Vem ansvarar för dricksvattenförsörjningen?

Kommunerna ansvarar för dricksvattenförsörjningen till de fastigheter som har allmän dricksvattenförsörjning. Det kan handla om fastigheter inom verksamhetsområde för dricksvatten eller fastigheter som har skrivit avtal med kommunen om att försörjas. Ofta, men inte alltid, tillhandahåller kommunen också avlopps- och dagvattenhantering till samma fastigheter. Fastigheterna är då anslutna till en så kallad allmän vatten- och avloppsanläggning. Ägaren av vatten- och avloppsanläggningen, kommunen, kallas VA-huvudman.

Kommunerna har skyldighet att ordna vattentjänster (vatten eller avlopp) om det behövs för att skydda människors hälsa eller miljön, enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Detta gäller för befintlig eller blivande bebyggelse ”i ett större sammanhang” och så länge behovet kvarstår. Enligt praxis är ett större sammanhang cirka 20–30 fastigheter (Havs- och vattenmyndigheten, 2015). Det kan handla om ett lägre antal om behoven är stora. Lagen om allmänna vattentjänster omfattar bara vatten för hushållsändamål men i praktiken försörjs även privata och offentliga verksamheter genom allmän vattenförsörjning.

Fastigheter som kommunen inte försörjer har enskild vattenförsörjning. Vattnet kan komma från en brunn på den egna fastigheten eller från en gemensam brunn för flera fastigheter. Fastighetsägaren ansvarar då själv för sin vattenförsörjning. Detta inkluderar att kontrollera dricksvattenkvaliteten genom provtagning.² För vattenförsörjning till jordbruk och industrier ligger ansvaret hos verksamhetsutövaren.

Kommunerna ansvarar för planering av mark och vatten inom sina geografiska gränser. Detta görs genom översikts- och detaljplanering. Dricksvatten är ett allmänt intresse som kommunen ska inkludera i översiktsplaneringen. Kommunen har också ansvar att inte lämna bygglov om inte dricksvattenförsörjningen kan lösas.

Kommunernas miljönämnder har ansvar för viss tillsyn som rör dricksvatten. Vattentäkter som försörjer fler än 50 personer, kommersiell eller offentlig verksamhet, oavsett storlek, eller där uttaget överstiger 10 m³/dygn omfattas av kommunens livsmedelstillsyn. Det innebär krav på bland annat dricksvattenkvaliteten. Tillsynen omfattar både enskilda och allmänna vattentäkter. Mindre vattentäkter omfattas inte av samma lagkrav. I många fall har kommunen också tillsyn över vattenskyddsområden.

Uttag av vatten vid en vattentäkt kräver tillstånd eller anmälan om vattenverksamhet enligt 11 kap. 9 § miljöbalken. Undantag gäller vattentäkt för en- eller tvåfamiljsfastighet eller jordbruksfastighets husbehovsförbrukning eller värmeförsörjning (11 kap. 11 § miljöbalken). Undantagen gäller endast så länge allmänna eller enskilda intressen inte påverkas negativt. Tillstånd

² Råd och stöd finns hos Livsmedelsverket och Sveriges geologiska undersökning.

ges av mark- och miljödomstolen. Anmälan om vattenuttag görs till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen har tillsyn för både tillstånds- och anmälningspliktiga vattenuttag.

Länsstyrelsen har tillsyn över att kommunen uppfyller sin skyldighet att ordna vattentjänster enligt lagen om allmänna vattentjänster. Länsstyrelsen kan också besluta om att inrätta vattenskyddsområden och har då tillsynsansvar för området. Tillsynen kan dock överlåtas till kommunen. Utöver detta ansvarar Länsstyrelsen för prövning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter. Länsstyrelsen är i och med tillsynsansvaret skyldiga att arbeta med att ge stöd och rådgivning till kommunerna (Havs- och vattenmyndigheten, 2015).

Dricksvattenförsörjning under kris och krig

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges omgivning har försämrats. Tillgången till dricksvatten är avgörande för att totalförsvaret ska fungera och därför är det viktigt att kommunerna har en robust dricksvattenförsörjning. Målet med Sveriges livsmedelsberedskap är att alla i Sverige ska ha tillgång till mat och dricksvatten även i kris och krig.

Det är viktigt att kommunen arbetar med kontinuitetsplanering för att skapa en robust dricksvattenförsörjning, och att de störningar som kan uppkomma både vid fredstida kriser och höjd beredskap beaktas i arbetet. I arbetet behöver även klimatförändringarnas effekter beaktas.

Utveckling av totalförsvaret 2025 – 2030

Dricksvattenförsörjning är en mycket viktig del av totalförsvaret. Totalförsvaret rustas för att kunna möta ett väpnat angrepp mot Sverige eller våra allierade. I dokumentet Utgångspunkter för totalförsvaret 2025 – 2030 har Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmakten identifierat sju typsituationer som vi behöver förbereda oss för (Försvarsmakten, MSB, 2025).

Vid ett angrepp ska civila verksamheter kunna upprätthålla de viktiga samhällsfunktionerna med främst egna resurser i minst två veckor, trots bristande information och svåra förhållanden.

De dimensionerande typsituationerna beskriver tänkbara delar av en militär konflikt, och vilka konsekvenser det kan bli för samhället. Skador och störningar på dricksvattenproduktionen måste hanteras för att upprätthålla en godtagbar samhällsservice. Av de sju dimensionerande typsituationer bedöms hybrida hot, värdlandsstöd och fjärrangrepp vara mest relevanta så länge den fullskaliga invasionen av Ukraina pågår.

Civilt försvar

Civilt försvar är en del av totalförsvaret. Civilt försvar är den verksamhet som upprätthåller samhällets grundläggande funktioner. Verksamheten kan utföras av både offentliga och privata aktörer. Enligt den så kallade ansvarsprincipen ska den aktör som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden också göra det vid höjd beredskap. Samhällets ordinarie förmågor utgör därmed grunden för det civila försvaret. En robust vattenförsörjning bidrar till ett starkt civilt försvar, nu och i framtiden.

Geografiskt områdesansvar

Den svenska krisberedskapen utgår från ett geografiskt områdesansvar på olika nivåer: lokalt (kommuner), regionalt (länsstyrelser) och nationellt (regeringen). Det geografiska områdesansvaret omfattar det förebyggande, förberedande och hanterande arbete som sker i kommunen, länet eller på nationell nivå. I praktiken handlar det geografiska områdesansvaret om att samordna arbetet och få alla inblandade aktörer inom det geografiska området att dra åt samma håll i frågor om krisberedskap och civilt försvar. Från den 1 oktober 2022 finns även civilområdesansvariga

länsstyrelser som har ett geografiskt områdesansvar för sitt område när det gäller civilt försvar. Ansvaret avser uppgifter inför och vid höjd beredskap.

Höjd beredskap

Vid krig eller fara för krig kan regeringen besluta om höjd beredskap i hela eller delar av Sverige. Höjd beredskap kan vara antingen skärpt eller högsta beredskap. En beredskapshöjning syftar till att stärka landets försvarsförmåga.

Vid skärpt beredskap ska kommuner och regioner vidta de särskilda åtgärder som är nödvändiga för att de under rådande förhållanden ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret. Det gäller bland annat åtgärder kring planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser.

Vid högsta beredskap är totalförsvaret all samhällsverksamhet som ska bedrivas. Kommuner och regioner övergår då till krigsorganisation. Om Sverige är i krig råder automatiskt högsta beredskap. För att tillkännage högsta beredskap i hela landet kan regeringen använda beredskapslarm

Nöd- och reservvattenförsörjning

VA-huvudmannen har ansvaret för dricksvattenförsörjningen, även om en krissituation uppstår. Kommunen behöver därför planera för både nöd- och reservvattenförsörjning, och för hur produktion och distribution ska fortsätta bedrivas vid olika typer av störningar. Nöd- och reservvattenförsörjning innebär distribution av vatten i tankar och används om ordinarie vattenförsörjningssystem inte kan nyttjas.

Reservvattenförsörjning innebär att ordinarie vattenförsörjningssystem används men att vattnet tas från en annan råvattenkälla. Det finns inte några lagkrav på reservvattenförsörjning, men en reservvattenförsörjning som testkörs och provtas regelbundet är en viktig beredskapshöjande åtgärd som stärker förmågan att leverera dricksvatten.

Kommuner som inte redan har en reservvattentäkt, bör inventera vattenresurser och skydda de vattenresurser som har potential att användas som reservvattentäkt. Om det inte finns förutsättningar för reservvatten inom den egna kommunen, kan det vara nödvändigt att vidta andra åtgärder för att säkerställa vattenförsörjningen, till exempel samarbeten och eventuella sammankopplingar med grannkommun. I detta arbete behöver klimatförändringarnas effekter och påverkan på vattentillgång och vattenbehov beaktas, i syfte att säkerställa att även framtida viktiga reservvattentäkter skyddas.

I vissa av länets delregioner finns beroenden mellan råvattenresurser som används av olika kommuner. I dessa delregioner kan behovet av att samverka kring uttag av vatten bli större i samband med att klimatförändringarnas effekter blir tydligare.

Nationellt och regionalt stöd

Vid en allvarlig störning i dricksvattenförsörjningen kan den nationella vattenkatastrofgruppen, VAKA, ge stöd och råd till kommuner och regionala och nationellt myndigheter.

Länsstyrelsen ska vara sammanhållande för krisberedskapen inom sitt geografiska område. Både före, under och efter en kris ska länsstyrelsen verka för samordning och stöttning till kommuner och andra aktörer, och verka för att kommuner och andra berörda samverkar med varandra.

Länsstyrelsen har tagit fram en Planeringsinriktning för civilt försvar och höjd beredskap för Västra Götalands län (Länsstyrelsen Västra Götaland, 2025). En del av planeringsinriktningen (bilagan Livsmedel och dricksvatten) är framtagen för att vara ett stöd i arbetet med att skapa en robust

produktion och distribution av dricksvatten. I bilagan finns en beskrivning av olika aktörers ansvar och hänvisningar till det stöd som finns för fortsatt arbete, till exempel Livsmedelsverkets Handbok i krisberedskap och civilt försvar för dricksvatten (Livsmedelsverket, 2024) och Guide för planering av nödvattenförsörjning (Livsmedelsverket, 2017).

Vatten och sanitet är en mänsklig rättighet

Rätten till rent dricksvatten och sanitet är en mänsklig rättighet. Stater är skyldiga att säkerställa att tillgången till vatten bland annat är tillräcklig, säker, tillgänglig för alla utan diskriminering samt ekonomiskt överkomlig. I den långsiktiga planeringen handlar det om att säkerställa en robust och likvärdig tillgång till dricksvatten, medan det vid störningar är särskilt viktigt att synliggöra hur olika gruppers behov påverkas samt hur prioriteringar ska göras.

Sårbara grupper och verksamheter

Det finns grupper av människor och verksamheter som är särskilt sårbara för avbrott i eller störningar av vattenförsörjningen, både vad gäller direkta risker för liv och hälsa och indirekta effekter kopplade till hygien, livsmedelshantering och samhällsviktiga funktioner. Personer med störst hälsorisk är små barn, äldre samt personer med kroniska sjukdomar eller nedsatt immunförsvar, då dessa grupper är särskilt känsliga för uttorkning, infektioner och bristande hygien.

Särskilt sårbara verksamheter omfattar bland annat hälso- och sjukvård, omsorgsverksamheter, livsmedelsproduktion och livsmedelshantering samt förskolor och skolor, där tillgång till vatten är en grundförutsättning för säker vård, omsorg, hygien och livsmedelssäkerhet. Avbrott i vattenförsörjningen kan snabbt leda till allvarliga konsekvenser för både verksamheternas funktion, människors hälsa och personalens arbetsmiljö.

Stöd till alla invånare vid avbrott i dricksvattenförsörjningen

Det är viktigt att kommunen har en plan för hur avbrott eller kvalitetsförsämringar i dricksvattenförsörjningen ska hanteras, som beaktar särskilt sårbara grupper och särskilt sårbara verksamheter. Detta är viktigt att beakta vid framtagande av olika beredskapsplaner.

Andra planeringsunderlag rörande dricksvattenförsörjning

Regionala vattenförsörjningsplaner tas fram av alla länsstyrelser. Angränsande län till Västra Götaland är Halland, Jönköping, Örebro och Värmland. Hallands, Jönköping och Örebro län har i sina vattenförsörjningsplaner pekat ut viktiga vattenresurser som är delvis belägna i Västra Götaland. Värmlands län har i skrivande stund (december 2025) ingen färdig vattenförsörjningsplan.

Vattenförsörjningsplaner kan också göras på kommunal eller mellankommunal nivå. Dessa planer är ofta mer detaljerade och har ett större fokus på tekniska lösningar och lokal vattenförsörjning. Kommunala vattenförsörjningsplaner har alltså ett annorlunda perspektiv än regionala och båda är betydelsefulla för långsiktig samhällsplanering. För Göteborgsregionens kommuner finns en mellankommunal vattenförsörjningsplan (Göteborgsregionens kommunalförbund, 2020). Då det finns skillnader i det regionala och det mellankommunala perspektivet finns också skillnader mellan länets och Göteborgsregionens planer. Båda behöver användas som planeringsunderlag parallellt, precis som fallet är med kommunala vattenförsörjningsplaner.

Enligt ändringar i vattentjänstlagen, som beslutades av riksdagen under 2022, ska varje kommun ha en beslutad vattentjänstplan sedan den 31 december 2023. Vattentjänstplanen ska innehålla

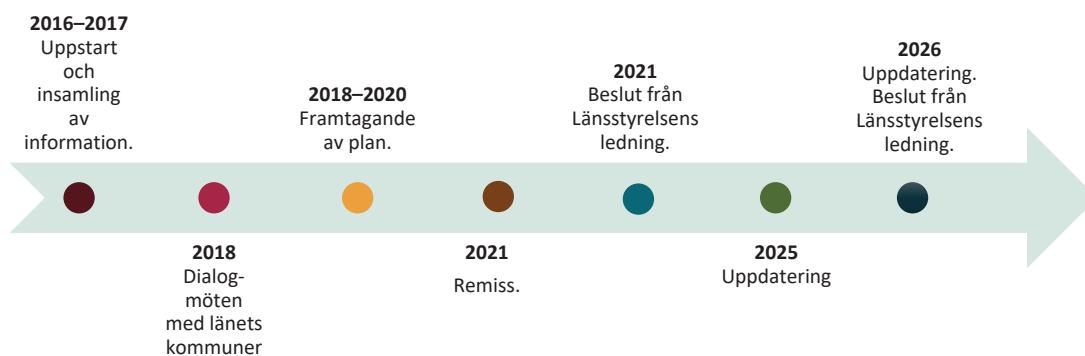
kommunens långsiktiga planering för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster. Den ska även ange vilka åtgärder som ska vidtas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid skyfall.

Havs- och vattenmyndigheten har pekat ut tekniska anläggningar som utgör riksintresse för dricksvattenförsörjning. Dessa anläggningar är av nationellt intresse och behöver särskilt beaktas i samhällsplaneringen.

Utöver de planeringsunderlag som nämnts ovan finns även andra underlag som på olika sätt påverkar planeringen av framtida dricksvattenförsörjning. Naturgivna förutsättningar och ekonomiska möjligheter för vattenförsörjning och avloppshantering behöver vara underlag vid planering av exploatering och planläggning. Samtidigt kan samhällsutveckling och samhällsplanering påverka hur vattenförsörjningen utformas. Vikten av vattenförsörjning i fysisk planering lyfts i åtgärder i kapitel 5. Planeringsunderlag kan se olika ut i olika kommuner och de förutsättningar som föreligger skiljer sig än mer. Åtgärderna är därför allmänt hållna. I Boverkets kunskapsbank finns mer vägledning om dricksvatten i fysisk planering (Boverket, 2020a & 2020b).

Arbetsprocessen

Arbetet med Västra Götalands vattenförsörjningsplan startade under 2016. Under 2017 samlade arbetsgruppen på Länsstyrelsen ihop underlagsmaterial, bland annat genom enkäter riktade till länets kommuner. Dessa följdes upp under våren 2018 genom dialogmöten. Sammanfattande dokumentation från dessa finns i bilaga 5. Under 2021 var planen på remiss hos samtliga kommuner, kommunalförbund och dricksvattenproducenter i länet, nationella myndigheter samt till länsstyrelser för angränsande län. Den första versionen av vattenförsörjningsplanen beslutades i september 2021 av länsledningen. Planen uppdaterades under 2025 och 2026. Vattenförsörjningsplanen beslutades på nytt i månad xxx 2026 av länsledningen.

Uppdatering och uppföljning av planen

För att vattenförsörjningsplanen ska vara ett användbart verktyg i regional och kommunal planering behöver den uppdateras om förutsättningar, underlag eller prognoser väsentligt förändras. Därför kommer Länsstyrelsen att följa upp planen vart femte år eller oftare vid behov. I samband med uppföljningen kommer de delar av planen som bedöms inaktuella att revideras.

I den versionen av planen som uppdaterades 2025 – 2026 har delar av det ursprungliga innehållet uppdaterats till aktuellt kunskapsläge och ett antal nya avsnitt lagts till. Inga förändringar har gjorts av urvalskriterierna för viktiga vattenresurser, och inte heller urvalet av vilka vattenresurser som

ingår i planen. Detta beror på att de flesta underlag som ligger till grund för urvalet endast har förändrats i liten utsträckning eller att uppdaterade underlag på regional nivå saknas. Gällande klimatförändringar har climateffekter, med avseende på kvalitet och kvantitet, varit en faktor vid urvalet. Ingen översyn av dessa climateffekter har gjorts i samband med uppdateringen. Bedömning av påverkan har gjorts utifrån en rapport från Sweco³ på uppdrag av Länsstyrelsen 2018. För att bättre kunna väga in påverkan av klimatförändringar vid urvalet behöver en ny analys göras av klimatförändringars påverkan på länets yt- och grundvatten.

Åtgärderna har setts över och reviderats på ett antal interna workshops med medarbetare från olika enheter på länsstyrelsen.

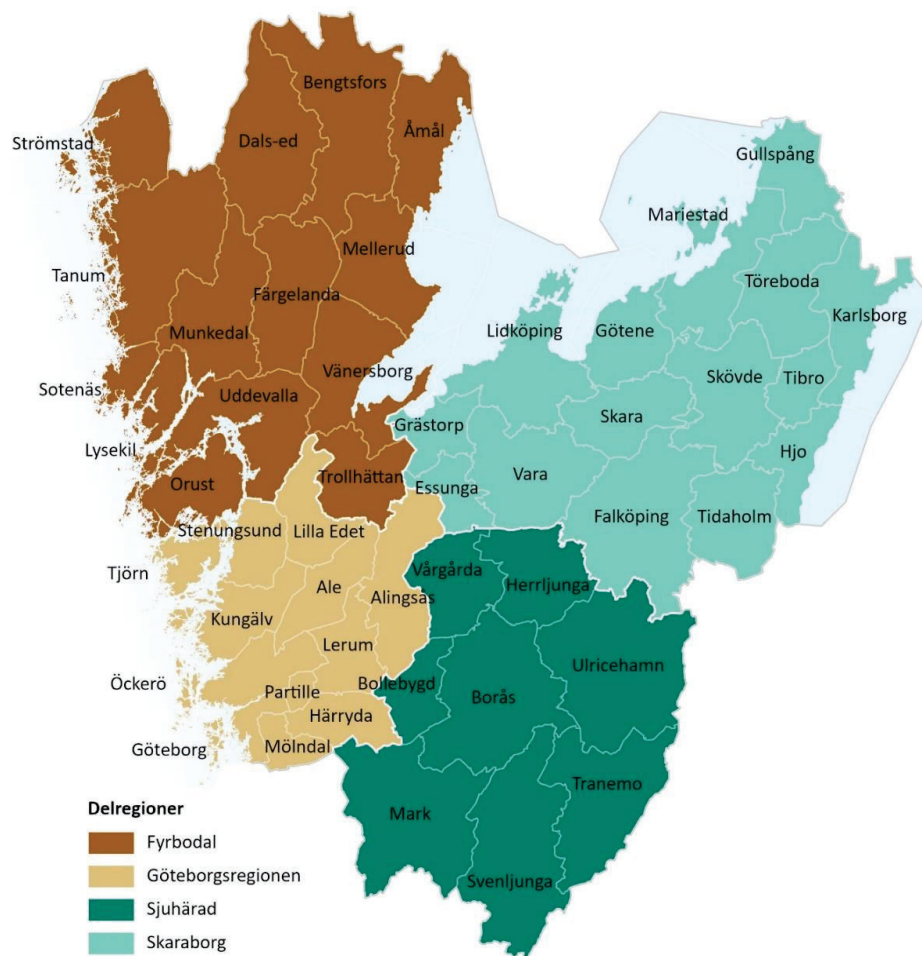
Planen var ute på remiss hos kommuner, myndigheter, kommunalförbund och dricksvattenproducenter under april – maj 2026.

Åtgärderna i planen behöver genomföras i länet för att nå en långsiktigt robust vattenförsörjning. De är dock inte juridiskt bindande. Länsstyrelsen kommer ändå att följa upp såväl de egna som kommunernas föreslagna åtgärder. Detta ger en indikation på hur dricksvattenarbetet i länet framskrider. De flesta åtgärderna kommer att följas upp årligen. Länsstyrelsen bedömer att många av åtgärderna kan följas upp genom redan befintlig rapportering. Endast för ett fåtal åtgärder kan ytterligare uppgifter komma att efterfrågas från kommunerna. Detta förväntas inte behöva ske varje år utan endast vid behov.

Fyra delregioner

I vattenförsörjningsplanen beskrivs länets vattenresurser utifrån fyra delregioner som följer gränserna för länets fyra kommunalförbund. Uppdelningen tydliggör de delregionala skillnaderna (läs vidare i kapitel 2). Under arbetets gång har analyser gjorts både för länet i sin helhet samt för varje delregion. Vilken delregion respektive kommun tillhör visas i Figur 2.

³ Sweco. Klimatförändringar och extremvädrets påverkan på länets yt- och grundvattenresurser ur ett dricksvattenperspektiv, 2018.

Figur 2. Karta över de fyra delregionerna i Västra Götalands län.

Hur ska vattenförsörjningsplanen användas?

Vattenförsörjningsplanen ger inriktning i verksamhetsarbetet. Den är också ett underlag vid exempelvis planeringsarbete, rådgivning och miljöprövningar. Nedan anges exempel på hur vattenförsörjningsplanen kan användas av olika intressenter.

Kommuner / vattenproducenter

- Inriktning för arbete med skydd av värdefulla vattenresurser
- Planeringsunderlag för vattentjänst- och vattenförsörjningsplan samt andra planer som berör VA
- Planeringsunderlag för klimatanpassning
- Planeringsunderlag för översiktsplan och detaljplaner
- Inriktning vid arbetsinsatser för en tryggad tillgång till dricksvatten i kommunen
- Underlag vid tillsyn av verksamheter

Länsstyrelsen Västra Götaland

- Inriktning för arbete med skydd av värdefulla vattenresurser
- Underlag vid granskning av planer, så som exempelvis vattentjänstplaner, VA-planer, översiktsplaner och detaljplaner
- Underlag i regional planering
- Planeringsunderlag för klimatanpassning
- Inriktning vid arbetsinsatser för en tryggad tillgång till dricksvatten i länet (till exempel tillsynsinsatser eller bidrag till kommunala insatser)
- Inriktning för miljöövervakning
- Underlag vid prövning och tillsyn av vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet
- Underlag vid remissyttranden

Övriga myndigheter. Till exempel Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges geologiska undersökning, SMHI samt länsstyrelser i angränsande län.

- Inriktning vid planeringsarbete inom hållbar vattenförsörjning i regionen
- Underlag vid remissyttranden

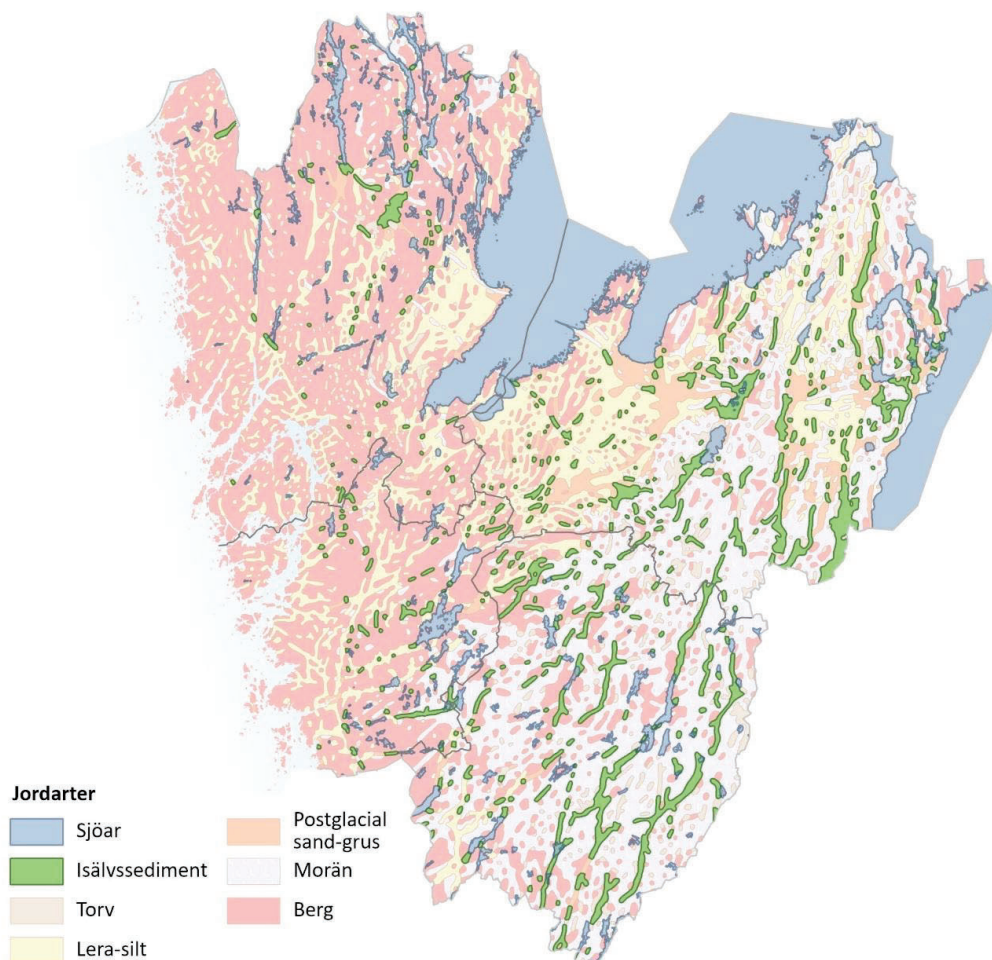

2. Vattenresurser och behov idag

Vattenresurser i Västra Götaland

Landskapet i Västra Götalands län är varierat och så även de naturgivna förutsättningarna för vattenförsörjning. Ur ett länsperspektiv är vattentillgången god med både Vänern, Vättern och Göta Älv, som på grund av sin stora kapacitet är centrala för vattenförsörjningen i Fyrbodal, Göteborgs- samt Skaraborgsregionen och även för andra län. Avstånden till de stora vattenresurserna är dock stor i vissa delar av länet. Det finns även områden med begränsade möjligheter till storskalig vattenförsörjning.

Små grundvattenmagasin i till exempel morän eller urberg förekommer i hela länet. Dessa har oftast begränsad kapacitet och används främst till enskild vattenförsörjning. Allmänna grundvattentäkter kräver större uttagsmöjligheter och lokaliseras ofta till grundvattenmagasin i sand- och grusavlagringar eller sedimentär berggrund som sand- eller kalksten.

Figur 3. Jordartskarta över länet (©SGU). Det är främst sjöar och områden med isälvs sediment som är av intresse för allmän vattenförsörjning.

I kustområdena, som präglas av tunna jordlager och berg i dagen, är möjligheten att ta ut större mängder grundvatten begränsad. I Fyrbodals inland, Sjuhärad och Skaraborg är jordlagren mäktigare och där förekommer större grundvattenmagasin i avlagringar av sand och grus. Mellan Vänern och Vättern finns även stora partier av skiffer, sand- och kalksten i anslutning till Västergötlands platåberg. Bergen består av flera lager med olika sedimentära bergarter. Uttagsmöjligheterna är ställvis goda i sand- och kalkstenslagren men vattenkvaliteten påverkas av förekomsten av alunskiffer i lagerföljden⁴.

Fyrbodals kustlandskap är sjöfattigt medan landskapet i inlandet är rikt på vattendrag och sprickdalssjöar. I Skaraborgs jordbrukslandskap finns ett mindre antal grunda slättsjöar och åar som mynnar ut i Vänern. I Sjuhärad finns gott om ytvatten och landskapet präglas av Viskans och Ätrans vattensystem med sjöar och vattendrag. I åarnas dalgångar finns också större sammanhängande stråk av isälvsavlagringar som ger goda möjligheter till vattenuttag. Även i Göteborgsregionen finns flera sjösystem som används för vattenförsörjning, även om det större vattenbehovet här innebär andra krav på vattenresurserna än i övriga delar av länet.

⁴ Tungmetaller och uran som kan lösas i grundvattnet förekommer naturligt i bergarten (SGU, 2013).

Inom den allmänna vattenförsörjningen används både grund- och ytvattenresurser som råvattenkällor. Fördelningen skiljer sig åt inom länet, se Figur 9. Skillnaderna beror både på vilka vattenresurser som finns att tillgå och hur stort vattenbehovet är.

Vattenkvalitet

Nedanstående avsnitt beskriver översiktligt vattenkvalitet i länets vattenresurser ur ett dricksvattenperspektiv, för både grund- och ytvattenförekomster. Avsnitten fokuserar på vattenkvalitetsparametrar som kan innebära en risk för människors hälsa och kan göra en vattenförekomst olämplig att ta dricksvatten ifrån.

Grundvatten

Grundvattnets kvalitet i länet är endast med ett fåtal undantag av tillräckligt god kvalitet för att användas som dricksvattenresurs. Förekomst av miljögifter är dock utbredd och i enstaka fall begränsas användningen av vattnet av kvalitetsproblem.

Inom den regionala miljöövervakningen har länsstyrelsen kontinuerligt genomfört provtagning i kommunala grundvattentäkter under de senaste 10 åren. Drygt 90 grundvattentäkter har undersökts och resultaten visar fynd av högfluorerande ämnen (PFAS) i över 50 procent av vattentäkterna och bekämpningsmedel i minst lika många. Vid statusklassning av grundvattenförekomster har de uppmätta halterna av PFAS resulterat i en otillfredsställande status i fem grundvattenförekomster. I enstaka fall har även uppmätta halter av klorid och fosfat lett till en klassning av förekomster till otillfredsställande status.

PFAS påträffas i grundvattentäkter i hela länet och påverkanskällor är ibland svåra att identifiera med det underlag som finns tillgängligt i till exempel EBH-databasen. Förekomsten av bekämpningsmedel går att relatera till de delar av länet med mer antropogen verksamhet. Halterna är i de flesta fall mycket låga och för de bekämpningsmedel som genom lagstiftning begränsats har positiva resultat visats. Dock upptäckts fortlöpande nya kemikalier i miljön vilket leder till nya behov av miljöövervakning. Exempel på sådana ämnen de närmsta åren har varit bekämpningsmedlet DMS och kortkedjiga PFAS där utbredningen och den generella kunskapen om ämnenas farlighet är relativt okänd.

Ytvatten

Det saknas tillräckligt med underlag för att göra en bedömning av ytvatten med avseende på dricksvattenkvalitet. Inom vattenförvaltningen statusklassas ytvattenförekomster efter Havs- och vattenmyndighetens (HaV) föreskrifter med avseende på kemisk status. För polybromerade difenyletrar (PBDE), kvicksilver och kvicksilverföreningar har det bedömts nationellt att god status ej uppnås i ytvattenförekomster på grund av att halterna bedöms överskrida respektive gränsvärde i fisk. Andra ämnen som orsakar att gränsvärden överskrids är främst TBT (tributyltenn), PAH (polyaromatiska kolväten) och metaller (kadmium, bly och nickel) samt PFOS. HaV:s gränsvärden för kemisk ytvattenstatus skiljer sig från Livsmedelsverkets gränsvärden för dricksvatten och är oftast strängare. För PFAS (per- och polyfluorerade alkylsubstanser) har analyser av råvatten inom miljöövervakningen visat på fynd av PFAS4 i sju av sju vattentäkter, men halterna var endast över Livsmedelsverkets gränsvärde i en vattentäkt.

Vattenskyddsområden

Ett vattenskyddsområde är ett formellt områdesskydd som fastställs med stöd av Miljöbalken. Inom området gäller särskilda vattenskyddsföreskrifter till skydd för råvattnet, alltså det vatten som efter

beredning är avsett att användas som dricksvatten. Inrättande av vattenskyddsområden lyfts som ett viktigt verktyg för att långsiktigt skydda vattenresurser i såväl vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för vatten, samt i preciseringar för de av Sveriges miljömål som berör yt- och grundvatten.

På Sveriges miljömåls webbplats finns konkreta förslag på vad kommuner kan göra i sitt miljöarbete för att bidra till miljömålen Grundvatten av god kvalitet samt Levande sjöar och vattendrag. Bland annat anges att samtliga kommunala vattentäkter bör ha vattenskyddsområden som är relevant avgränsade och som har aktuella vattenskyddsföreskrifter. Andra grundvattentillgångar som utgör ett värdefullt naturkapital för kommunen, och som kan komma att användas för dricksvatten eller annan användning i framtiden, bör också skyddas. Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har publicerat rapporten Vägledning för inrättande och förvaltning av vattenskyddsområden. Generell information om vattenskyddsområden och vattenskyddsföreskrifter i detta avsnitt är hämtad från HaV:s vägledning.

Vattenskyddsföreskrifter kan användas för att komplettera och skärpa de regleringar och krav som redan gäller enligt den grundläggande miljölagstiftningen. Syftet med vattenskyddsföreskrifterna är att hantera identifierade risker för vattenresursen eller att förebygga att problem uppstår. HaV anser att behov av att inrätta ett vattenskyddsområde ska utredas för alla vattenresurser som används eller kan komma att användas som vattentäkt för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt Lagen om allmänna vattentjänster där uttaget i snitt överstiger 10 m3 per dygn eller om vattentäkten försörjer fler än 50 personer. Även för vattentäkter med lägre kapacitet än 10 m3 per dygn eller som försörjer färre än 50 personer kan vattenskyddsområde inrättas om det bedöms som ett effektivt sätt att skydda den aktuella vattenresursen. HaV anser att dricksvattenproducenten är den aktör som har bäst förutsättningar för att göra utredningen. Om utredningen visar att det finns ett behov och en nytta med att inrätta ett vattenskyddsområde bör dricksvattenproducenten verka för att ett vattenskyddsområde inrättas.

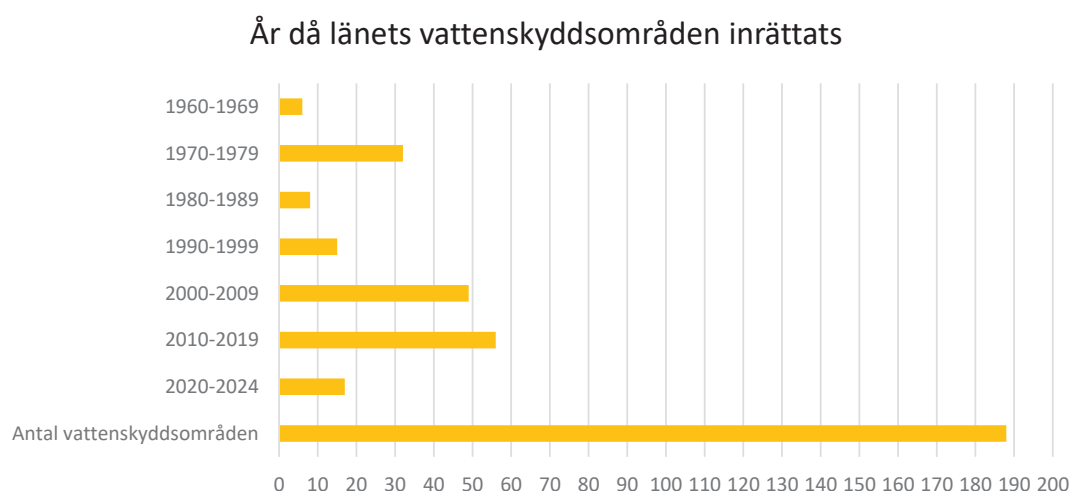
I Västra Götalands län finns strax under 190 vattenskyddsområden. I Figur 4 är vattenskyddsområdena inritade i blårandigt. De blå och rosa områdena är de vattenförekomster som pekas ut som regionalt och nationellt viktiga i denna plan. Figuren är en ögonblicksbild av vattenskyddsområden i länets delregioner i februari 2026. Vattenskyddsområden kan ha inrättats och upphävts sedan figurerna togs fram. För aktuell information om länets vattenskyddsområden, se Naturvårdsverkets verktyg Skyddad Natur.

En viktig del i vattenskyddsarbetet är att utöva tillsyn för att säkerställa efterlevnaden av vattenskyddsföreskrifterna. Tillsynen kan ligga på kommunerna eller på länsstyrelsen. I Västra Götalands län har kommunerna tillsynen i de flesta vattenskyddsområdena. Det är då kommunens miljönämnd eller motsvarande som har tillsynen. Länsstyrelsen har tillsyn i runt 25 av länets vattenskyddsområden. Länsstyrelsen verkar dock för att kommunerna tar över tillsynen i vattenskyddsområdena, då det ofta är lämpligt att kombinera den tillsynen med den övriga tillsynen enligt miljöbalken som kommunerna utför.

I Västra Götalands finns runt 210 allmänna vattentäkter, både ordinarie och reservvattentäkter inräknat. Allmän vattentäkt innebär att det är kommunen som ansvarar för den. Drygt 80% av dem har ett vattenskyddsområde. Det innebär att runt 40 allmänna vattentäkter i länet saknar vattenskyddsområde. Siffrorna är ungefärliga och arbete pågår för att säkerställa dem. En större andel av grundvattentäkterna har vattenskyddsområde jämfört med ytvattentäkterna.

Många av vattenskyddsområdena i Västra Götalands län är gamla. Figur 5 visar när länets gällande vattenskyddsområden inrättades. Staplarna visar antalet vattenskyddsområden som inrättats under respektive tidsperiod. Runt en tredjedel är äldre än när miljöbalken infördes 1999. Nästan en fjärdedel är bortåt 50 år gamla.

Gamla vattenskyddsområden ger kanske inte längre tillräckligt skydd för vattentäkten, eftersom kunskap och förutsättningar på platsen kan ha ändrats sedan vattenskyddsområdet inrättades. Vattenskyddsområdenas aktualitet och relevans bör därför regelbundet ses över.

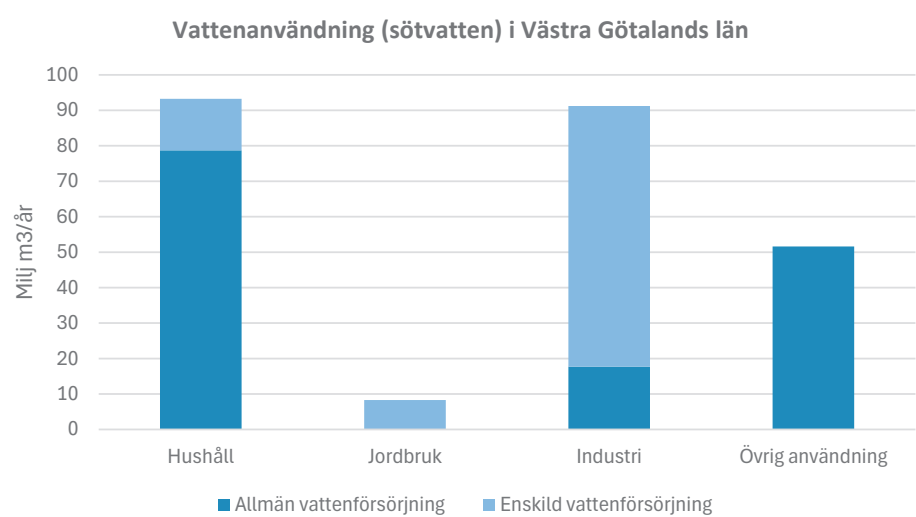
Figur 5. Översikt av period och hur många av länets vattenskyddsområden som inrättades under perioden. Stapeln längst ner visar det totala antalet vattenskyddsområden i länet.

Vattenanvändning

Enligt Statistiska centralbyråns siffror från 2025 var den totala användningen av sötvatten i länet cirka 244 miljoner m³/år (SCB, 2025a). Allmän vattenförsörjning utgör 64 procent (156 miljoner m³/år) av detta, resterande är enskild. Allmän vattenförsörjning innebär att kommunen ansvarar för att producera och distribuera vattnet. Enskild vattenförsörjning innebär att den som är i

behov av vatten, till exempel en fastighetsägare eller verksamhetsutövare, själv ansvarar för att lösa sin vattenförsörjning.

Statistiska centralbyrån (SCB) redovisar data i fyra kategorier. Vattenanvändningens fördelning mellan dessa visas i Figur 6.

Figur 6. Vattenanvändning i miljoner m³/år för länet per användargrupp 2020. Industrins användning av kylvatten inkluderas (SCB, 2025b).

Industrin och hushållens vattenanvändning stod år 2020 för 37 respektive 38 procent av vattenanvändningen i länet. Jordbruket stod för endast cirka 3 procent. I SCB:s statistik redovisas även ”övrig vattenanvändning” vilket omfattar den del av den allmänna vattenförsörjningen som förser andra abonnenter än hushåll med vatten. Det kan till exempel vara offentliga verksamheter och företag inom servicesektorn samt odebiterat vatten.

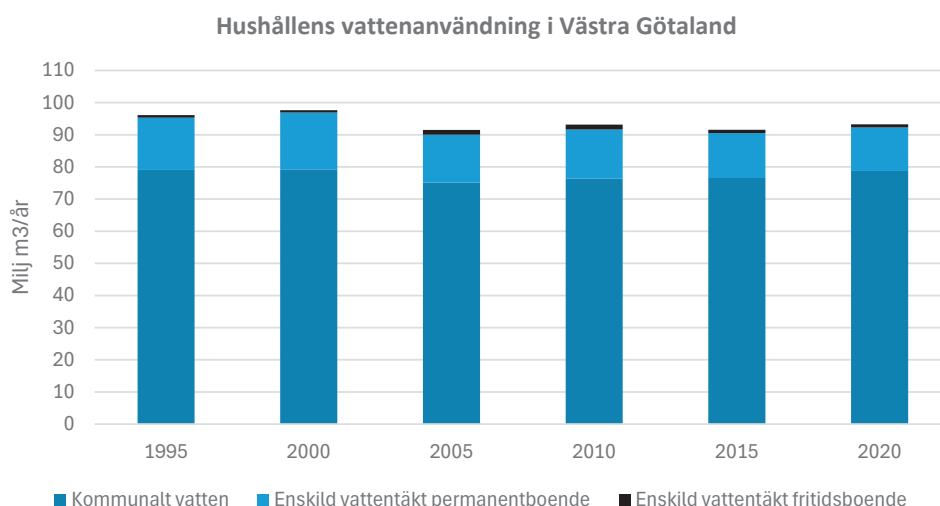
Endast 7 procent av industrins vattenanvändning tillgodoses genom allmän vattenförsörjning. För hushållen råder omvänt förhållande, där cirka 84 procent försörjs via den allmänna vattenförsörjningen. Andelen av Sveriges befolkning med allmän vattenförsörjning har ökat sedan 1960-talet genom VA-utbyggnad och exploateringar som i hög grad ansluts till den allmänna vattenförsörjningen (SCB, 2025c).

Siffrorna från SCB uppdateras vart femte år. Den totala vattenanvändningen ligger kvar på samma nivå som 2015. Industrins vattenanvändning har minskat under det senaste decenniet. Sedan 1990 har vattenanvändningen minskat för jordbruk, men har börjat öka igen sedan 2015. Befolkningstäthet och exploateringsgrad varierar mellan länets olika delar vilket gör att även vattenbehovet varierar kraftigt inom länet.

Hushåll

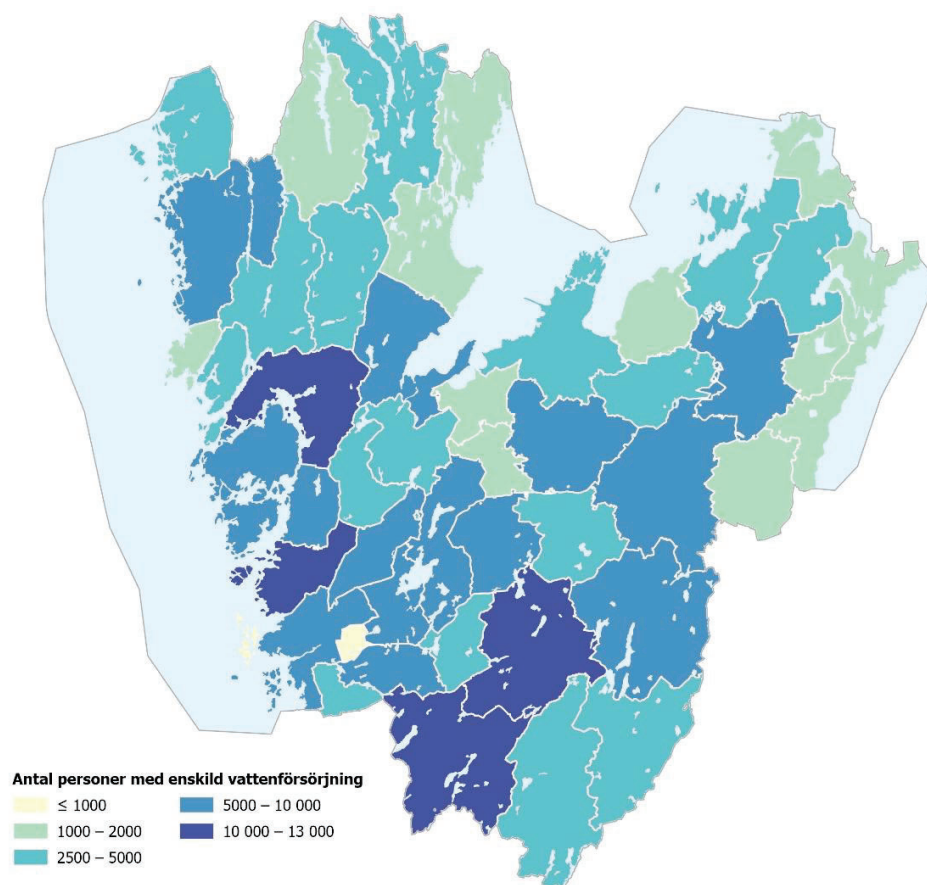
År 2020 använde hushållen i Västra Götaland 93 miljoner m³ vatten (SCB, 2025a). Tack vare att förbrukningen inom den allmänna vattenförsörjningen mäts kan den genomsnittliga vattenförbrukningen uppskattas. Nationellt är den genomsnittliga förbrukningen för hushåll idag cirka 130 liter per person och dygn (l/p/d) (Svenskt Vatten, 2024). Tidigare var schablonsiffran 140 l/p/d. Minskningen beror bland annat på minskad förbrukning i hushållen.

Som framgår av Figur 6 är det inte bara hushåll som försörjs i den allmänna vattenförsörjningen. Den totala genomsnittliga dricksvattenförbrukningen är därför något högre, cirka 180 L/p/d (Svenskt Vatten, 2024). I den totala genomsnittliga vattenförbrukningen inkluderas också offentliga och privata verksamheter (industrier, handel, service, allmän förbrukning med mera) och fördelas per person och dygn. Siffrorna beräknas efter den mängd vatten som debiteras de olika abonnenterna. Utöver detta finns också vattenanvändning som inte debiteras, till exempel uttag från brandposter, spolning av ledningsnät och vattenförluster mellan vattenverk och tappkran. Hushållens vattenanvändning uppdelat på kommunalt vatten samt enskilt vatten till fritidsboende och enskilt vatten till permanentboende visas i Figur 7.

Figur 7. Hushållens vattenanvändning uppdelat på kommunalt vatten samt enskilt vatten till fritidsboende och enskilt vatten till permanentboende, angivet i miljoner m3/år (SCB, 2025b).

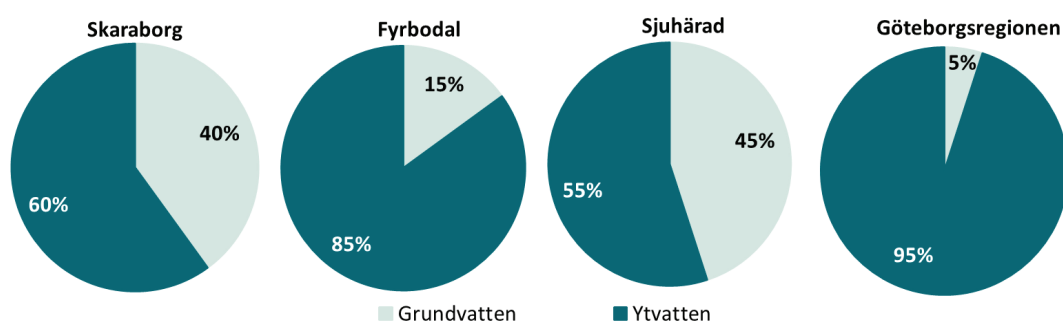
SCB har statistik över hur många i länets kommuner som har enskild vattenförsörjning. Statistiken omfattar antalet personer som är folkbokförda på en småhusfastighet med enskilt vatten. Ungefär en femtedel av befolkningen i Sjuhärads, Skaraborg och Fyrbodal har enskild försörjning medan motsvarande siffra för Göteborgsregionen är ungefär en tiondel. Antalet personer med enskild vattenförsörjning skiljer sig också åt mellan olika kommuner, se Figur 8.

Figur 8. Antal personer med enskild vattenförsörjning per kommun i länet. Data baseras på antalet folkbokförda på småhusfastighet som har enskilt vatten året om (SCB, 2025d).

Inom den enskilda vattenförsörjningen nyttjas främst små grundvattenmagasin. Eftersom ansvaret för den enskilda vattenförsörjningen ligger på fastighetsägaren eller verksamhetsutövaren saknas sammanställd kunskap på länsnivå om vattentillgång och vattenkvalitet i de vattenresurser som används inom enskild försörjning.

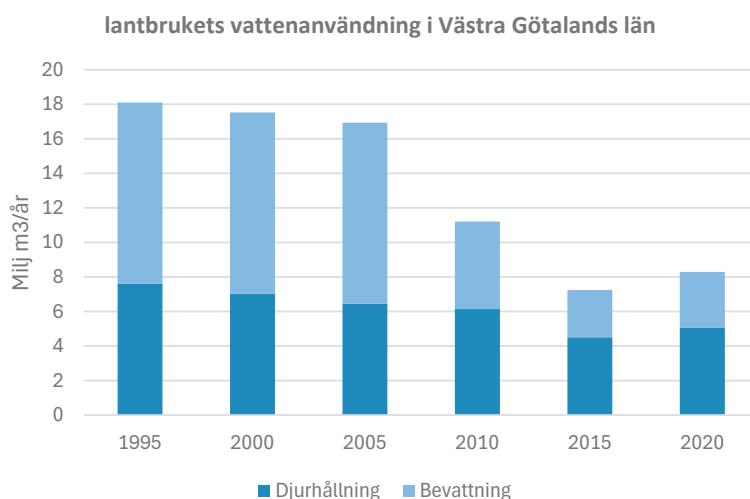
Den största volymen vatten inom allmän vattenförsörjning kommer från ytvatten. Sett till antalet finns det dock fler grundvattentäkter i länet än ytvattentäkter. Kapaciteten i ytvattentäkterna i länet är generellt högre än i grundvattentäkterna. Vilken typ av vattenresurs som nyttjas varierar mellan de fyra delregionerna. I Göteborgsregionen och Fyrbodal är ytvatten den dominerande råvattenkällan sett till uttagsmängd, se Figur 9. I Skaraborg och Sjuhärad är fördelningen mellan yt- och grundvatten jämnare även om något större mängd ytvatten används även i dessa två delregioner.

Figur 9. Fördelning av yt- respektive grundvatten inom den allmänna vattenförsörjningen, baserat på uppgifter från kommunerna under 2017. Grundvatten innefattar även grundvattentäkter med konstgjord infiltration.

Lantbruk

Lantbrukets vattenanvändning står endast för ungefär tre procent av den totala vattenvändningen av sötvatten i länet, vilket motsvarar cirka 8 miljoner m³/år. Det saknas uppmätta vattenmängder för uttag inom lantbruket och siffrorna bygger på beräkningar med regionalt anpassade schabloner över djurhållning och växtodling (SCB, 2022).

Figur 10. Lantbrukets vattenanvändning i Västra Götalands län år 2015 uppdelat på vatten till djurhållning och till bevattning, angivet i m³/år (SCB, 2025, e)

Det saknas information om hur mycket vatten som tas från respektive typ av vattenresurs inom lantbruket, både på nationell och regional nivå. Äldre undersökningar från 1970- och 1980-talet visade att cirka 85 procent av bevattningsvattnet kom från enskilda ytvattentäkter. Resterande del kom i huvudsak från enskilda grundvattentäkter. År 2015 utförde Jordbruksverket en studie av antalet vattentäkter som tyder på att fördelningen är liknande även idag. Det går dock inte att bedöma hur stor volym som kommer från grund- respektive ytvatten (SCB, 2022).

Det ställs olika krav på vattenkvaliteten beroende på vad vattnet ska användas till inom lantbruket. Enligt rekommendationer från Jordbruksverket bör dricksvatten till djur hålla samma hygieniska nivå som krävs för dricksvatten till människor (Jordbruksverket, 2018). Kvalitetskraven för

bevattningsvatten varierar beroende på vilken gröda som ska bevattnas. Exempelvis kräver de grödor som konsumeras utan att först processas, bland annat bär och vissa grönsaker, att kvalitetskraven för dricksvatten uppnås medan till exempel potatis eller vall kan bevattnas med vatten som inte håller dricksvattenkvalitet. Kommunalt vatten har god hygienisk kvalitet och detsamma gäller oftast även för grundvatten tack vare att viss rening sker när vattnet infiltrerar i marken. I ytvatten är den hygieniska kvaliteten varierande och den påverkas i högre grad av mikrobiologiska föroreningskällor såsom avlopp eller läckage av gödsel.

Bevattning

Bevattningsbehovet är säsongsbetonat och bevattning sker framför allt under perioden maj till augusti. Mängden vatten som krävs för bevattning varierar från år till år i förhållande till nederbördsmängden under växtodlingssäsongen, evapotranspiration, vilken typ av gröda som ska bevattnas, jordart, bevattningsteknik och odlingsmetod.

Enligt Jordbruksverket⁵ hade 357 jordbruk utrustning för att bevattna 2020. Det är en minskning från 2016 som delvis kan bero på metodskillnader i undersökningen. För produktionsområdet Götalands norra slättbygder (dalbosläätten och slättlandskapet i Skaraborg samt Östgötaslätten) finns bevattningsutrustning för att kunna bevattna ca 4% av arealen. Mindre än hälften bevattnades och det var 60% med bevattningsutrustning som nyttjade den. De grödor som ytmässigt bevattnades mest var spannmål (50%) och potatis (20%). Hur bevattningen fördelar sig i Västra Götaland går inte att läsa ut ur statistiken

Det största bevattningsbehovet bedöms finnas i Skaraborg. I övriga länet är behovet relativt jämnt fördelat. Huruvida bevattning faktiskt sker i dessa områden beror på om det finns bevattningsutrustning och ekonomi för att bevattna. Innebörden av begreppet behov kan variera. Det kan röra det behov som uppstår som en följd av att evapotranspirationen vida överstiger nederbördstillskottet på sommaren, eller så kan det handla om det ekonomiska behovet av att kunna bevattna.

Djurhållning

Djurhållningens vattenbehov är jämnt fördelat över året. Behovet ökar endast marginellt under sommarmånaderna och anses vara relativt väderoberoende. Vattenbehovet varierar kraftigt mellan olika djurslag och även beroende på djurens ålder och produktion. En mjölkko kräver exempelvis betydligt mer vatten än en kvi. Utöver det vatten som djuren dricker används också vatten för rengöring av stallar och utrustning som exempelvis mjölkutrustning.

Vattenbehovet för djurhållningen i länet, baserat på schablonsiffror från Jordbruksverket visar att nötsektorn står för 80% av behovet, grisnäringen ca 14%, fjäderfä 4% och får 2% (Jordbruksverket, 2018). Det största vattenbehovet finns i Skaraborg. I övriga länet är behovet relativt jämnt fördelat även om koncentrationer av företag innebär ett större lokalt behov. Mjolkproduktionen står för drygt 40% av det schablonmässiga behovet.

Delstudier

Länsstyrelsen i Västra Götaland har publicerat ett antal rapporter med fokus på vattenbehov för mjölkkor, kor för uppfödning av kalvar, gris samt hästar. Rapporterna ska ses som ögonblicksbilder av läget med generella slutsatser. Rapporterna kan hittas bland länsstyrelsens publikationer⁶

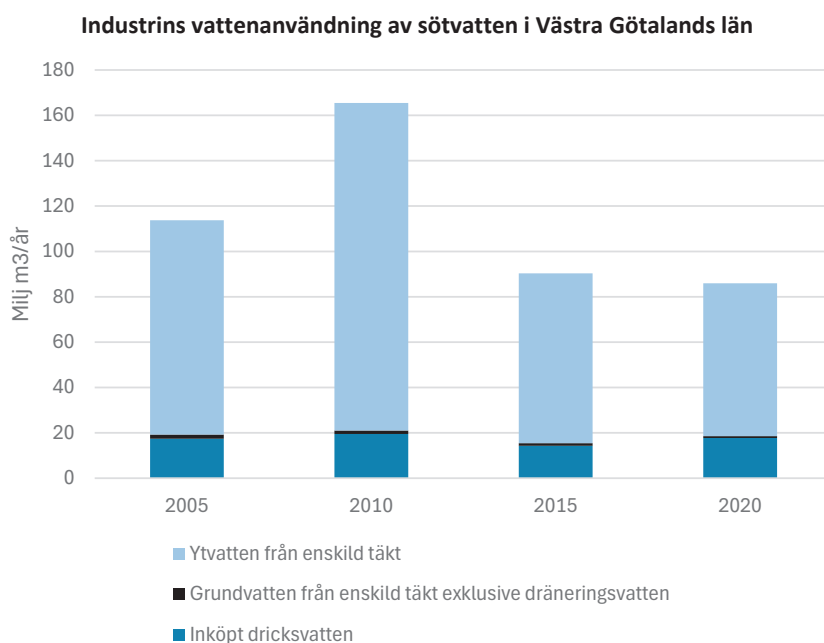
⁵ Baserad på Jordbruksverkets strukturundersökning 2020 och efter muntlig kommunikation med SJV. Då undersökningen ej är heltäckande och bygger på enkäter är uppskattningen behäftad med osäkerhet.

⁶ <https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/om-oss/vara-tjanster/publikationer.html>

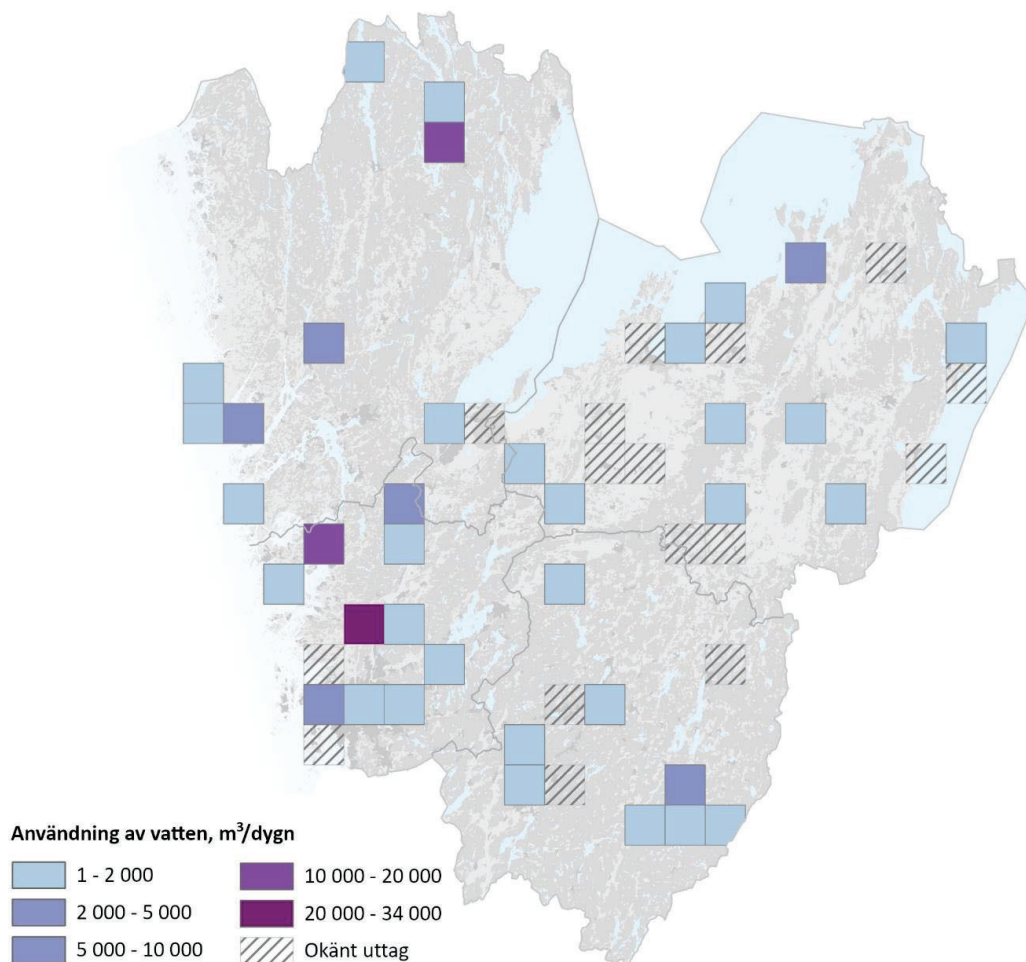
Industri

Vattenbehovet varierar stort mellan olika typer av industrier. Vatten används för kylning, som råvatten i processer, för sköljning med mera. Kylvatten är oftast det användningsområde som kräver störst vattenvolymer. Industrier vid kusten använder vanligen havsvatten för kylning. Ytvatten från enskild täkt är den vanligaste sötvattenkällan för industrin, se Figur 11.

Under 2015 försågs industrierna i Västra Götaland med cirka 18 miljoner m³ sötvatten från den allmänna vattenförsörjningen. Grundvatten används endast i mindre volymer för vattenförsörjning till industrin. Industriverksamheter i länet som har stort vattenbehov är bland annat pappers- och massaindustrin, livsmedelsindustrin, raffinaderier och kemiindustrier. Industrins ungefärliga vattenanvändning i länet presenteras i Figur 11 och den ungefärliga lokaliseringen av användningen kan ses i Figur 12.

Figur 11. Industrins användning av sötvatten i Västra Götalands län från 2005 till 2020, samt fördelningen mellan ytvatten, grundvatten och inköpt dricksvatten, angivet i miljoner m³/år. Kylvattenanvändning inkluderas. (SCB, 2025f).

Figur 12. Sötvattenanvändning i stora industrier i Västra Götalands län år 2019.⁷

Övrig vattenanvändning

Inom samhället finns även vattenbehov för verksamheter som skolor, sjukhus, hotell, restauranger, kontor med flera. Andra verksamhetstyper som generellt sett kan vara vattenkrävande är till exempel kraftverksanläggningar, golfbanor, fotbollsplaner, kyrkogårdar och campingplatser.

Det finns även samfälligheter, både för åretruntboende och sommarboende, som tar ut vatten för dricksvatten. Fullständiga register över detta saknas.

⁷ Baseras på miljörapporter 2018–2019 från länets anläggningar.

Erfarenheter av torka från 2018–2025

Under sommaren 2018 drabbades stora delar av Sverige av vattenbrist inom olika sektorer. Sommaren 2018 var varm och nederbörden under året var lägre än normalt, speciellt under sommaren. Värmen 2018 gjorde att vattenförbrukningen var hög samtidigt som vattentillgången i både yt- och grundvatten var lägre än normalt.

Sommaren 2018 skapade Länsstyrelsen i Västra Götaland krissamverkan för att stötta kommuner, samla in information om situationen i kommunerna och rapportera om läget till regeringen.

Vattenflödena blev låga i både stora och små vattendrag vilket ledde till att Länsstyrelsen meddelade att vattenuttag, för exempelvis bevattning av grödor, inte kunde göras utan risk för skada på enskilda och allmänna intressen och därmed inte var tillåtna. Restriktionerna gällde samtliga små och medelstora vattendrag i länet. Många kommuner i länet införde även bevattningsförbud för kommunalt vatten.

Även sjöarna i länet hade generellt låga vattennivåer. I några kommunala ytvattentäkter hade dricksvattenproducenterna svårt att hålla produktionen uppe och samtidigt hålla tillåtna vattennivåer enligt tillståndet. Vattennivåerna påverkades även i Väneren och Vättern. Vattentemperaturen i Vättern var högre än normalt vilket påverkade reningsprocesserna i vattenverken. Strax under hälften av länets kommuner angav att läget i den allmänna dricksvattenproduktionen var ansträngt under sommaren 2018. Samtliga kustkommuner i länet hade en ansträngd vattenförsörjning men problem förekom även i inlandet, både för grundvatten- och ytvattenbaserad vattenförsörjning.

Även den enskilda vattenförsörjningen påverkades under sommaren 2018. Ansvar för enskild försörjning ligger på fastighetsägaren och en heltäckande bild av påverkan saknas. Ett 15-tal kommuner som tillfrågats uppgav att de fått samtal från oroliga fastighetsägare angående låga vattennivåer. Utöver bevattningsförbud vidtog flera kommuner åtgärder som informationskampanjer för att spara vatten, öppna vattenkiosker och mycket mer.

De största effekterna av torkan 2018 drabbade lantbruket och naturmiljön eftersom mindre ytvatten torkade ut och möjligheterna till bevattning var små. I endast ett fall i länet konstaterades direkt konkurrens mellan dricksvattenuttag och vattenuttag för annat ändamål. Den konkurrens som i övrigt upptäckts mellan dricksvatten och andra intressen involverar vatten till naturmiljön eller till kraftproduktion.

Nederbörden var relativt normal i Västra Götaland 2019 – 2022, samt 2024, jämfört med normalperioden 1991 – 2020. Våren och sommaren 2023 var dock ovanligt torr, men torkan övergick till regn och översvämningar på flera platser i länet senare under samma sommar. Tio av länets kommuner införde bevattningsförbud i början av sommaren 2023. Utifrån enkätsvar till dessa kommuner framkom att bristen till största del gällde kommunalt dricksvatten på grund av låga grundvattennivåer i hela eller delar av kommunen. I en kommun drabbades enstaka företag som behövde vatten för sin verksamhet. Övriga kommuner svarade att de inte sett någon påverkan på industri eller samhällsviktig verksamhet.

Under 2025 upplevde Västra Götaland perioder med låga vattennivåer och låga flöden, särskilt under vår, sommar och tidig höst. Trots viss nederbörd var grundvattennivåerna låga, vilket ledde till ansträngt läge för dricksvatten och uppmaningar om sparsamhet.

3. Tillgång och behov år 2100

Klimat-och samhällsförändringar kommer att påverka vattenbehovet och tillgången till vatten. I detta kapitel redovisas klimatförändringens effekter och befolkningsframskrivningar till år 2100. Dessa långsiktiga prognoser innebär stora osäkerheter. De förutsägelser om framtiden som presenteras i detta kapitel kommer därför att behöva uppdateras efter hand som prognoserna förbättras eller förändras. En långsiktig samhällsplanering är ett kontinuerligt arbete.

Syftet med detta kapitel är att presentera en översiktlig bild av vilka utmaningar som behöver beaktas i vattenförsörjningsplaneringen och hur dessa förväntas skilja sig åt mellan länets

delregioner. Här presenteras scenarion att beakta i långsiktig planering men siffror ska inte tas som absoluta.

Länets vattenresurser i ett förändrat klimat

Genomsnittstemperaturen i länet förväntas vara 2,5 – 5 grader högre i slutet av seklet beroende på klimatscenario⁸ (SMHI, 2025). Antalet varma och torra dagar förväntas bli fler under sommarhalvåret och vegetationsperioden bli längre. Detta gör att växtligheten tar upp mer vatten och då blir tillrinningen till yt- och grundvatten lägre. Högre temperaturer innebär också att mer vatten avdunstar. Sammantaget förväntas detta innebära längre perioder med låga flöden. Samtidigt ökar årsmedelnederbörden, den maximala dygnsnederbörden, den kraftiga korttidsnederbörden och tillrinningen på årsbasis. Detta ger ökad risk för skyfall med höga flöden som följd. Havsnivån stiger, både i form av kontinuerlig höjning och i form av kortvariga extrema höjningar vid specifika vädersituationer.

Grundvatten

Grundvattentillgången är beroende av hur mycket nederbörd som bildar grundvatten och av markens förmåga att magasinera det vattnet. Klimatförändringarna medför en förändring av grundvattenbildningen i länet. Förändringarna förväntas inte bli jämnt fördelade över länet eller över tiden, vilket påverkar både grundvattenbildning och grundvattentorka men även grundvattenkvalitet på olika sätt för olika årstider (SGU, 2025d).

Sveriges geologiska undersökning (SGU) fick i regleringsbrevet för 2024 i uppdrag av regeringen att analysera de svenska grundvattenmagasinens robusthet och utsatthet för klimatförändringar. Resultatet redovisades bland annat i en rapport ”Grundvatten i ett framtida klimat – effekter för vattenförsörjningen” (SGU, 2025e). I ett översiktligt, nationellt perspektiv visade de beräknade klimatindikatorerna för perioden 2011–2100 jämfört med referensperioden 1971–2000 bland annat att

- Förändringarna är större för kraftigare klimatscenarier och senare tidsperioder.
- Förändringarna för årstider är generellt mer betydande än den totala förändringen sett över ett helt år.
- Den potentiella grundvattenbildningen ökar under vintern medan den minskar under våren.
- Fyllnadsgraden⁹, och därmed grundvattennivån, minskar mest under sommaren och hösten.
- Längden på grundvattentorkan under sommarhalvåret ökar.

Rapporten redovisar inga specifika resultat för Västra Götaland. Däremot visar resultat som omfattar Götaland på en minskad grundvattentillgång i ett framtida klimat. Dessa resultat visar på att:

- Perioderna med grundvattentorka förväntas bli längre samtidigt som årsmedelvärden för potentiell grundvattenbildning och fyllnadsgrad minskar eller förblir oförändrad.

⁸ RCP4,5 är ett klimatscenario framtaget av FN:s klimatpanel IPCC och baseras på antaganden om begränsade utsläpp och en kraftfull klimatpolitik resulterande i minskade utsläpp av växthusgaser efter år 2040. Detta scenario medför en temperaturökning om 2,5 – 3 grader mot slutet av seklet. RCP8,5 är ett klimatscenario som baseras på antaganden om fortsatt accelererande klimatutsläpp. Detta scenario medför en temperaturökning med 4 – 5 grader mot slutet av seklet.

⁹ Fyllnadsgrad kan ses som ett mått på hur fullt det är i ett grundvattenmagasin jämfört med hur det varit tidigare, oavsett tid på året (SGU, 2025f)

- Förändringen blir större för de torrare åren och de perioder då det är en låg fyllnadsgrad. Det innebär att det förväntas bli större skillnad mellan torra år/årstider och blöta år/årstider i framtiden för detta område.

Stora och små grundvattenmagasin reagerar olika

Stora och små grundvattenmagasin påverkas i olika grad av klimateffekterna. Störst påverkan på vattentillgång förväntas i små magasin.

Längre och allvarligare perioder av torka under sommarhalvåret kan medföra betydande konsekvenser för de med enskild vattenförsörjning. För den allmänna vattenförsörjningen är inte resultaten lika tydliga, även om resultaten pekar på att effekterna av ett förändrat klimat kommer att bli som mest påtagliga i södra Sverige.

Flera av kommunerna i Västra Götaland är beroende av grundvatten för den allmänna vattenförsörjningen, men beroendet varierar stort. Vissa kommuner är helt beroende av grundvatten medan andra har inget eller mycket litet beroende av grundvatten. Försämringarna i grundvattentillgång väntas bli störst för kustkommunerna, där både permanentboende och fritidsboende med enskild dricksvattenförsörjning kan påverkas

Små grundvattenmagasin har begränsad lagringsförmåga och är beroende av regelbunden nederbörd. De reagerar snabbt på förändringar i nederbörd och vattennivån kan ändras inom några dagar vid regn eller torka. Därför är de särskilt känsliga för förändringar i nederbördens variation över året och förväntas få minskad vattentillgång, främst under sommar och tidig höst då nederbörden är som lägst och vegetationsperioden fortfarande pågår (SGU, 2017).

SGU har beräknat den procentuella förändringen av potentiell grundvattenbildning i små grundvattenmagasin för ett torrt år, ett medelår och ett blött år. För det torra året visar resultaten en minskning på -15–0 %, medan medelåret och det blöta året visar -10–0 %, med störst andel oförändrad grundvattenbildning under det blöta året. Säsongsmässigt ses en tydlig ökning för länet under vintern och en minskning under våren, vilket kan förklaras av mer regn istället för snö, tidigare snösmältning och tidigare start av evapotranspiration. Under sommaren syns ingen tydlig förändring i länet och hösten följer i stort sett samma mönster som medelåret (SGU, 2025e).

För stora grundvattenmagasin visar SGU:s beräkningar med klimatscenario RCP4,5 en minskning av grundvattenbildningen med -3–15 % beroende på del av länet, där större delen ligger mellan -3 och -6 % (SGU, 2025e). Stora magasin är mindre känsliga än små eftersom de kan lagra större vattenvolymer och reagerar långsammare på förändringar i nederbörd. Enstaka torrår har därför oftast liten påverkan, men flera torra år i följd kan leda till minskad grundvattentillgång, och återhämtningen tar då längre tid (SGU, 2017).

Påverkan på grundvattenkvalitet

När grundvattennivåerna förändras påverkas också vattenkvaliteten. Vattenkvaliteten påverkas av kemiska processer i marken när det infiltrerar från markytan till grundvattenmagasinet. När uppehållstiden i marken blir kortare vid perioder med riklig nederbörd kan grundvattenkvaliteten försämrast. En högre vattentemperatur kan också påverka vattenkvaliteten negativt, eftersom de kemiska processerna är temperaturberoende. Nivåförändringar kan medföra förändrade flöden och en ökad spridning av föroreningar.

Vissa grundvattenmagasin står i kontakt med ytvatten. Dessa kan påverkas av flödesförändringar i ytvattnet och vice versa. Till exempel kan strömriktningen lokalt förändras vid en sänkt grundvattennivå. Detta kan innebära att områden där grundvatten tidigare trängde ut och blev

ytvatten i stället får ett omvänt strömningsmönster och ytvatten i stället infiltrerar marken och tillförs grundvattenmagasinet. Översvämningar kan också förändra kvaliteten på grundvattnet.

Ytvatten

Medelvattenföringen på årsbasis väntas inte förändras särskilt mycket i länet för klimatscenario RCP8,5¹⁰ för perioden 2071 – 2100, jämför med referensperioden 1971 – 2000. Resultatet av klimatmodelleringar utförda av SMHI visar på en förändring mellan -5 – 5 % för hela länet (SMHI, 2025a). En förändring i medelvattenföring framträder dock för säsongerna. Under höst och vinter ökar mängden vatten som tillförs sjöar och vattendrag. Vintertid lagras en del av nederbörden som snö och ger en vårflood när snön smälter. I framtiden kommer nederbörden under vinterhalvåret i större utsträckning falla som regn. Detta ger snabbare avrinning. Tillrinningen till ytvatten blir större på vintern och vårflooden minskar eller uteblir. Sommartid blir perioderna med låga flöden längre till följd av större avdunstning och längre växtsäsong. Konsekvensen blir att risken för översvämningar och höga flöden ökar i vattendrag under höst och vinter. Dessutom ökar risken för vattenbrist under sommaren, främst i mindre sjöar och vattendrag (SMHI, 2015). Regleringar och tappningsstrategier kan behöva förändras för att kompensera de förändrade flödesmönstren.

Påverkan på ytvattenkvalitet

Att förutsäga hur och i vilken grad vattenkvaliteten förändras till följd av förändrat klimat är komplicerat, vilket beror på att det finns många samberoende faktorer i ett ekosystem. Generellt kan sägas att fler kraftiga nederbördstillfällen medför en ökad risk för försämrad vattenkvalitet genom exempelvis spridning av föroreningar från översvämmad mark, bräddning av avloppsreningsverk och enskilda avlopp.

Varmare lufttemperaturer kan öka humusutlakning i mark och försämma vattenkvalitén. Sådana trender ses redan idag (Livsmedelsverket, 2019).

Högre vattentemperaturer påverkar råvattenkvalitén negativt. Längre period med vattentemperaturer över 20 grader ökar risken för tillväxt av ogynnsamma mikroorganismer och bakterier, både i råvattnet och i ledningsnätet, vilket i sin tur ökar risken för vattenburna sjukdomsutbrott. För att minska denna risk är det därför generellt önskvärt att råvattentemperaturen hålls under 20 grader¹¹. För att ha god marginal till denna temperatur rekommenderas att uttaget sker på ett djup där temperaturen är betydligt lägre och under språngskiktet, även under de varmaste sommarmånaderna. Temperaturer vid olika djup varierar mycket mellan sjö till sjö, beroende på omsättningstid och sjöns areal-, volym-, och djupförhållanden. Temperaturerna kan dessutom variera kraftigt från år till år. Förändrade temperaturförhållanden och förändrad skiktning kan medföra behov av att flytta råvattenintag till nya och djupare lägen.

Vättern

Vättern har en god vattenkvalitet och används som dricksvattentäkt av ca 250 000 personer runt sjön (Miljösamverkan Östra Skaraborg, 2025). I ett förändrat klimat förväntas det bli vanligare med låga nivåer i Vättern (SMHI, 2024). De högsta vattennivåerna blir oförändrade på grund av att sjön är reglerad. Vätterns kallvattenekosystem kan förändras när vattentemperaturen stiger. Ett förändrat ekosystem kan medföra förändrad vattenkvalitet. Sjön har en lång omsättningstid som gör att föroreningar kan stanna kvar i sjön under lång tid.

¹⁰ RCP8,5 är ett klimatscenario som baseras på antaganden om fortsatt accelererande klimatutsläpp. Detta scenario medför en temperaturökning med 4 – 5 grader mot slutet av seklet.

¹¹ I Livsmedelsverkets tidigare dricksvattenföreskrifter (SLVFS 2001:30), som ersatts av LIVSFS 2022:12, angavs gränsvärde för tjänligt vatten med anmärkning 20 grader.

Vänern och Göta Älv

Göta älv förser cirka 700 000 människor med dricksvatten (Göta Älvs vattenvårdsförbund, 2018). I framtiden beräknas den naturliga vattennivån i Vänern att variera mer (SMHI, 2024). Det blir vanligare med höga nivåer, främst under vintern, med större översvämningsrisk som följd. Under sommarhalvåret blir det i stället vanligare med låga nivåer eftersom avdunstningen ökar med temperaturen. Vattennivån i Vänern är reglerad och tappningen justeras för att hålla nivåerna inom dämning- och sänkningsgränserna. I framtiden förväntas det bli vanligare med höga och låga tappningar i Göta älv. Tappningsstrategin för Vänern kommer att påverka hur de faktiska nivå- och flödesförhållanden i vattensystemet blir.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) publicerade en rapport 2025 med en analys av konsekvenser vid höga och låga flöden i Vänern, inklusive konsekvenser för dricksvattenförsörjning. (MSB, 2025). Rapportens resultat visar att både höga och låga nivåer i Vänern riskerar att ge allvarliga konsekvenser för dricksvattenförsörjningen, beroende på Vänerns nivå och kommun. Upp till cirka 180 000 personer kan komma påverkas vid de högsta utvärderade nivåerna då de är anslutna till dricksvattenanläggningar där störningar kan uppstå.

Även i Vänern kan ekosystemet påverkas av att vattentemperaturen stiger. Vänerns vattenvårdsförbund bedömer att högre vattentemperatur gynnar algblooming, etablering av invasiva arter och tillväxt av bakterier och parasiter som kan påverka råvattenkvaliteten negativt (SMHI, 2025b).

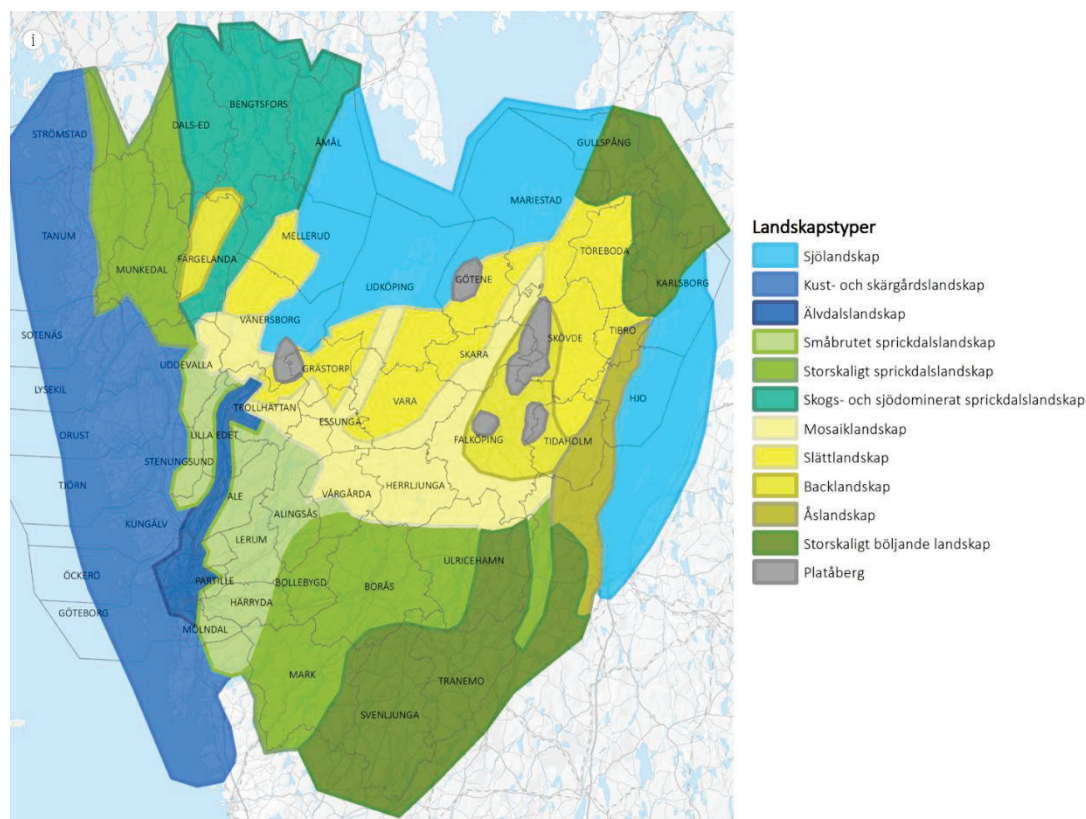
I Göta älvs dalgång är skredrisken stor (SGI, 2012). Enligt en kartläggning från Statens Geotekniska institut (SGI) kommer en fjärdedel av älvens sträckning få ökad risk för skred som följd av klimatförändringarna. Detta eftersom både ökade nederbörds mängder och extremväder men också torrperioder påverkar markstabiliteten negativt. Då kan markens jämnviktsläge hamna ur balans vilket är en bidragande faktor till skred (SGI, 2018). Hur stora effekter ett skred får för dricksvattenproduktionen är helt beroende av var det sker och hur stort skredet är (SGI, 2012). Det är störst risk att vattenresursen påverkas om ett skred uppstår inom något av de förorenade områdena utmed älven.

Stigande havsnivå kan ge ökande problem med saltvattenuppträngning i Göta älv vilket påverkar råvattentäkten. På grund av älvens begränsade djup är också risken stor för höga vattentemperaturer.

Klimatförändringens påverkan på dricksvattenförsörjningen i olika landskapstyper

Länsstyrelsen har tagit fram en kartberättelse "Västra Götaland i ett förändrat klimat" (Länsstyrelsen Västra Götaland, 2023). Kartberättelsen beskriver på vilket sätt klimatförändringarna påverkar olika delar av Västra Götalands län och vilka de största utmaningarna är. I kartberättelsen finns bland annat information om klimatförändringen utifrån samhällsteman och tolv olika landskapstyper. För varje landskapstyp finns en beskrivning av hur dricksvattenförsörjningen väntas påverkas med ett förändrat klimat. En figur över landskapstyperna visas i Figur 13 och en kort sammanfattning av påverkan av klimatförändringarna på dricksvattenförsörjningen i dessa redovisas i nedanstående avsnitt. Indelningen är främst baserad på geologisk information.

För samtliga landskapstyper gäller att det är viktigt att planera med hänsyn till förändrad vattentillgång i sjöar, vattendrag och grundvattenförekomster, samt sommartida vattenbrist för en långsiktigt hållbar vattenförsörjning.

Figur 13. Landskapstyper i Västra Götaland

Kust och skärgård

Kustområdena har begränsade sötvattenresurser med små yt- och grundvattenmagasin, vilket gör vattenförsörjningen särskilt sårbar. Risken för vattenbrist är störst sommartid då vattenbehovet ökar samtidigt som tillgången minskar. Klimatförändringar och ökat permanentboende förstärker både kvantitets- och kvalitetsrisker, inklusive risk för saltvatteninträngning i sötvattenresurser. Vattenbrist utvecklas ofta gradvis och behöver förebyggas genom långsiktig planering och övervakning.

Göta älvdalen

Göta älv är den huvudsakliga dricksvattenkällan för kommunerna i Göta älvdalen och försörjer över 700 000 personer. Vattenförsörjningen från älven är sårbar och påverkas av risker som föroreningar vid olyckor, skred, översvämningar och bräddning av avloppsvatten. Vid försämrad vattenkvalitet kan vattenintag behöva stängas, bland annat på grund av höga bakteriehalter, grumlighet eller saltvatteninträngning vid låga flöden.

Klimatförändringarna gör att det blir vanligare med både höga och låga flöden i älven, vilket förstärker riskerna för översvämning, ras, skred och försämrad vattenkvalitet.

Utöver den kommunala vattenförsörjningen finns även enskilda brunnar i Göta älvdalen, vilka är särskilt känsliga för förändrade nederbördsmonster och riskerar vattenbrist under torra perioder.

Sjölandskap

Vänern och Vättern är centrala dricksvattenresurser och försörjer tillsammans, direkt eller indirekt, omkring en miljon människor. Intresset för att använda sjöarna för dricksvattenförsörjning är stort och förväntas öka. Klimatförändringar bedöms innebära viss försämring av vattenkvaliteten, men i

mindre omfattning än för många andra vattentäkter. För att minska sårbarheten är tillgång till reservvatten viktig.

Klimatförändringarna innebär ökade variationer i vattennivåer, högre temperaturer och ökad risk för tillförsel av föroreningar, näringsämnen, bakterier och parasiter. Detta kan leda till högre krav på framtida vattenrening. Vättern, som är ett kallvattenekosystem med lång omsättningstid, är särskilt känslig för miljöstörningar och temperaturförändringar, även om vattenkvaliteten fortsatt bedöms vara god.

Hela Vättern är vattenskyddsområde, vilket bidrar till att ge ett långsiktigt skydd för dricksvattenkvaliteten. För Vätern finns i dag inget gemensamt vattenskyddsområde, men flera kommuner har inrättat skydd för sina vattenuttag.

Slättlandskap

Vätern och Vättern är de viktigaste dricksvattenresurserna för kommunerna i slättlandskapet. Utöver dessa är tillgången till större ytvattenresurser begränsad. Grundvattentillgångarna är goda i vissa områden, bland annat kring Skara, Skövde och Töreboda samt i sedimentär berggrund, men vattenkvalitetsproblem förekommer, särskilt i anslutning till alunskeer.

Jordbruket präglar slättlandskapet och vattenbehovet kan öka i framtiden, särskilt under sommarhalvåret då vattentillgången är som lägst. Klimatförändringarna innebär förändrade nederbördsmönster, ökad avdunstning och högre temperaturer, vilket ökar risken för vattenbrist och försämrade vattenkvalitet, särskilt i små grundvattenmagasin och för enskild vattenförsörjning. Ökad nederbörd vintertid kan samtidigt leda till översvämningar och spridning av föroreningar till yt- och grundvatten.

Mosaiklandskap

Vätern och Vättern är de viktigaste dricksvattenresurserna i mosaiklandskapet då tillgången till andra större ytvattenresurser är begränsad. Grundvattentillgången är generellt liten och domineras av små, snabbreagerande magasin, med undantag för större tillgångar kring Skara och Falköping. Enskild vattenförsörjning är vanlig och särskilt sårbar.

Klimatförändringarna innebär minskad vattentillgång under sommarhalvåret, ökad avdunstning och risk för försämrade vattenkvalitet. I kombination med ett potentiellt ökat vattenbehov, bland annat från jordbruket, ökar risken för vattenbrist.

Småbrutet sprickdalslandskap

Göta älvdalen omgärdas av småbrutet sprickdalslandskap. Älvdalen har relativt god tillgång till sjöar och vattendrag som används för vattenförsörjning, samt grundvattenresurser. Närheten till Göteborg innebär dock hög exploateringsgrad, växande befolkning och stort vattenbehov.

Klimatförändringarna medför ökade risker för både höga flöden och sommartida vattenbrist. Ökad nederbörd vintertid kan leda till översvämningar och spridning av föroreningar till yt- och grundvattentäkter, medan högre temperaturer och ökad avdunstning kan försämma vattentillgång och vattenkvalitet under sommaren. Enskild vattenförsörjning, som är beroende av små grundvattenmagasin, är särskilt sårbar. För att möta framtida behov krävs långsiktig planering som tar hänsyn till både klimatförändringar, ökad exploatering och förändrade vattenflöden.

Storskaligt sprickdalslandskap

Det storskaliga sprickdalslandskapet är generellt vattenrikt och rymmer flera viktiga ytvattenresurser för kommunal dricksvattenförsörjning. Samtidigt är grundvattentillgången begränsad och de få medelstora grundvattenmagasinen är särskilt skyddsvärda. I de västra delarna av denna landskapstyp

kan vattenresurserna Norra och Södra Bullaresjön, Kärnsjön samt Örekilsälven kan på sikt få en strategisk betydelse för dricksvattenförsörjning till kustkommunerna.

I trakterna kring Borås–Ulricehamn rinner både Viskan och Ätran. Flera sjöar i åarnas vattensystem som Åsunden, Lygnern, Öresjö, Säven och Tolken är viktiga dricksvattenresurser för kommunerna i området. I åarnas dalgångar finns också grundvattenmagasin avsatta som också de nyttjas för kommunal vattenförsörjning.

Klimatförändringarna förväntas medföra ökade flöden och översvämningsrisker, med risk för spridning av föroreningar till yt- och grundvatten, samtidigt som minskad vattentillgång under sommarhalvåret kan leda till vattenbrist. Enskild vattenförsörjning, som är beroende av små grundvattenmagasin, är särskilt sårbar.

Skogs- och sjödominerat sprickdalslandskap

Dalslands skogs- och sjödominerade sprickdalslandskap är vattenrikt med många sjöar och vattendrag, varav flera används för kommunal dricksvattenförsörjning. Grundvattentillgången är generellt liten, med undantag för större postglaciala sand- och grusformationer. Enskild vattenförsörjning är vanligt förekommande och särskilt sårbar då små grundvattenmagasin är beroende av regelbunden nederbörd.

Klimatförändringar medför ökade flöden och risk för översvämningsrisker samt spridning av föroreningar till yt- och grundvatten, samtidigt som högre temperaturer och sommartorka kan leda till vattenbrist och försämrade vattenkvalitet.

Backlandskap

Backlandskapen i länet har olika vattenförutsättningar: Skaraborgsområdet är relativt rikt på grundvatten i stora postglaciala sand- och grusformationer, medan Färgelanda har små grundvattentäkter och begränsad ytvattenanvändning. Enskilda brunnar i små grundvattenmagasin är känsliga för nederbördsmönster. Kommunal vattenförsörjning i Skövde och Falköpingsområdet baseras ofta på större vattenresurser som Vättern och är mindre känslig.

I Skaraborgs backlandskap beräknas inte nederbörd och tillrinning öka särskilt mycket. Sommartid beräknas tillgången på vatten att minska jämfört med dagens läge. Detta gör att problem med vattenbrist kan uppkomma i framtiden.

Färgelandas backlandskap beräknas få mer nederbörd i ett framtida klimat. Därmed kommer tillrinningen till sjöar och vattendrag öka, vilket innebär ökad risk för översvämningsrisker. Översvämningsrisker kan sprida föroreningar från omgivande mark till både yt- och grundvattentäkter. Grundvattentäkter är extra känsliga då en förorening kan bli kvar upp till hundratals år i vattnet.

Klimatförändringar ökar risken för både vattenbrist och försämrade vattenkvalitet. Sommartid kan tillgången minska på grund av hög avdunstning och låga flöden, medan ökade nederbörds mängder kan ge översvämningsrisker som sprider föroreningar. Långsiktig planering behöver ta hänsyn till förändrade flöden, sommartorka och sårbarheten hos små grundvattenmagasin.

Böljande landskap

Det böljande landskapet är vattenrikt med stora ytvattenresurser (t.ex. Skagern, Viken, Udden, Ätran) och betydande grundvattenmagasin som Lokaåsen. Området kan idag tillgodose lokala behov och har potential som reservvattentäkt för Väner och Vättern.

Klimatförändringar ökar risken för både höga flöden/översvämningsrisker och minskad sommartillgång. Översvämningsrisker kan sprida föroreningar till yt- och grundvatten, och högre temperaturer ökar bakterietillväxt och avdunstning. Små grundvattenmagasin och enskilda brunnar är särskilt känsliga.

Åslandskap

Den största vattenresursen inom området är en stor grundvattenförekomst i åslandskapets östra delar vid namn Hökensås. Hökensås har en stor sand- och grusförekomst som utgör områdets viktigaste grundvattenmagasin med goda uttagsmöjligheter. Området saknar större sjöar och domineras av enskild vattenförsörjning via små, snabbreagerande grundvattenmagasin som är beroende av regelbunden nederbörd.

Klimatförändringar ökar risken för både höga flöden och sommarvattenbrist. Högre temperaturer och förändrade nederbördsmonster kan minska vattentillgången och försämra vattenkvaliteten, särskilt i små grundvattenmagasin.

Platåberg

Platåbergen har sedimentära berggrunder med sandsten, kalksten och lerskiffer. Grundvattnet finns i naturliga källor och magasin av god kvalitet, men vissa områden nära alunskiffer kan ha problem. Både allmänna och enskilda vattentäkter nyttjar dessa grundvattenresurser.

Klimatförändringar kan leda till lägre grundvattennivåer under sommaren och påverka vattenkvaliteten. Små och stora grundvattenmagasin riskerar minskad tillgång under torra somrar, vilket gör långsiktig planering viktig.

Klimatrisker för vattenförsörjningen

På nästa sida redogörs kort för vilka förändringar som kan påverka länets vattenresurser. Den data som finns att tillgå idag är framtagen på nationell nivå och går inte att direkt översätta till en kvantifierad påverkan i en specifik vattenresurs. De nationella klimatanalyserna ger en fingervisning om problemområden men grunden i bedömning av lokala förhållanden måste vara mätningar (flöde, vattennivå, kvalitet) och trendanalyser från den aktuella vattenresursen. Livsmedelsverket har tagit fram en handbok för klimatanpassning av dricksvattenförsörjningen (Livsmedelsverket, 2019). Att följa den är en viktig åtgärd i arbetet med att rusta vattenförsörjningen mot klimatförändringar, se Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med vattenförsörjning (kapitel 5).

Saltvatteninträngning	• Främst kustnära, bergborrade brunnar och ytvatten som mynnar i havet (Göteborgsregionen och Fyrbodalen).
Höga flöden och kraftig nederbörd (översvämningsrisk)	• Flöden i vattendrag väntas öka som mest under vintertid. Risk för översvämning föreligger dock under alla årstider. Under våren kan snösmältning leda till höga flöden och risk för översvämning, medan kraftig nederbörd kan medföra en risk under sommaren. Blöta höstar och vintrar med mycket nederbörd kan leda till risk för översvämning under dessa årstider.
Minskad grundvattentillgång	• Låga grundvattennivåer och risk för kapacitetsbrist förväntas främst i små grundvattenmagasin sommartid i hela länet. • Risk för kapacitetsbrist finns även i stora grundvattenmagasin.
Torka (Ökat antal dagar med låg markfuktighet)	• Antalet dygn med låg markfuktighet ökar i hela länet, med störst ökning i de norra delarna av länet. Risk för vattenbrist är dock högst i den nordvästra delen av länet på grund av markens låga magasinering förmåga.
Minskad ytvattentillgång	• Låga flöden i sjöar och vattendrag förväntas inträffa oftare i hela länet (främst sommartid). • Reglering av sjöar har stor betydelse för möjligheten att magasinera vatten över lågflödesperioder och lokala skillnader kan vara stora.
Erosion, ras och skred	• Till följd av låga eller höga flöden och översvämnningar i skredkänsliga områden i Fyrbodalen, Göteborgsregionen och Sjuhäradsområdet.
Vattenkvalitet	• Vattenkvaliteten beror av vattentemperatur, flödes- och nivåförändringar i vattenresurserna, markkemiska processer, översvämnningar och markanvändningen. Exakta förändringar är svåra att förutse.

Risk för översvämning från nederbörd

Kraftigt regn under en kort tidsperiod kan orsaka översvämningar när vattnet inte hinner rinna undan tillräckligt snabbt. Även långvarigt men mindre intensivt regn kan ge upphov till översvämningar genom att vattennivåerna i sjöar och vattendrag tillfälligt stiger. De högsta flödena i vattendrag uppstår ofta i samband med snösmältning. I takt med klimatförändringarna förväntas risken för översvämningsskador öka, eftersom kraftiga regn blir allt vanligare i framtiden.

Översvämning kan leda till fysisk påverkan av dricksvattenverk och annan infrastruktur för dricksvatten så som ledningar, lågreservoarer, pumpstationer, ledningar och elförsörjning. Översvämning kan även påverka vattenkvaliteten i vattentäkterna negativt på olika sätt, exempelvis genom ökad avrinning från förorenade områden och ökad grumlighet. Översvämning ökar även risken för ras och skred, vilket kan påverka infrastrukturen för dricksvatten och vattenkvaliteten på liknande sätt. Sedan 2023 är varje kommun skyldig att ha en aktuell vattentjänstplan, där påverkan av översvämningssrisker på dricksvattensystemet identifieras och relevanta åtgärder beskrivas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid skyfall (6a–6b §§ vattentjänstlagen).

EU:s översvämningdirektiv 2007/60/EC syftar till att medlemsländerna i EU ska arbeta för att minska konsekvenserna av översvämningar och på så sätt värna om människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet. I Sverige genomförs översvämningdirektivet genom förordning om översvämningssrisker (SFS 2009:956) och MSBFS 2013:1 föreskrifter om riskhanteringsplaner. Förordningen om översvämning innebär att områden med betydande översvämningssrisker behöver identifieras. Detta görs av myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Därefter ansvarar länsstyrelsen i det aktuella länet för att ta fram kartor över översvämningssrisker inom de hotade områdena. I nästa steg tar länsstyrelserna fram riskhanteringsplaner.

Arbetet med översvämningdirektivet sker i olika cykler. I cykel 2 togs risk- och hotkartor fram, samt riskhanteringsplaner som sträcker sig fram till 2027, för orterna Göteborg, Uddevalla, Stenungsund, Alingsås och Borås. Orterna väljs ut utifrån ett antal kriterier, så som hur många riskobjekt man har i kategorin miljö, hälsa, samhällsviktig verksamhet och kulturmiljö samt hur stor andel av befolkningen som bor eller arbetar i de översvämningssdrabbade områdena. I förvaltningscykel 3 har dock enbart Göteborg och Uddevalla pekats ut av MSB som riskområden, och länsstyrelsen håller på att uppdatera riskkartorna för dessa orter.

De riskkartor som redan tagits fram ligger på MSB:s översvämningssportal¹². I kartorna finns bland annat information om vattentäkter, förorenade områden, miljöfarlig verksamhet som riskerar att översvämmas och avloppsreningsverk. Någon djupare analys för respektive vattentäkt eller riskobjekt har dock inte genomförts, och dricksvattenverk omfattas inte heller av analysen. Kommunerna kan dock använda kartläggningen som stöd i sina egna bedömningar av risker för sina vattenverk och tillhörande infrastruktur.

Risk för vattenbrist

De pågående klimatförändringarna väntas leda till bland annat längre perioder med låg nederbörd och liten tillrinning. Detta kan leda till längre perioder då grundvattennivåer och vattentillgång i sjöar och vattendrag är lägre än behovet.

Fyra kartor har tagits fram av länsstyrelsen i Västra Götaland som skulle kunna användas för att bedöma var i länet det kan förekomma förhöjd risk för vattenbrist, med utgångspunkt i dagens

¹² <https://gisapp.msb.se/apps/oversvamningsportal/avancerade-kartor/hot-och-riskkartor.html>

klimat. Med risk avses en möjlighet att vattnet inte räcker till för mänskliga behov, inklusive lantbruk. Ingen bedömning har gjorts av sannolikheten för brist eller vilken konsekvens bristen skulle kunna få.

Kartorna är översiktliga och kan enbart användas för översiktlig planering, ej detaljplanering. Syftet med kartorna är att snabbt få en överblick av helhetsbilden av vattentillgången i länet.

Karta över uttagskapacitet i små och stora grundvattenmagasin

I Figur 14 ses uttagskapaciteten av grundvatten i små och stora grundvattenmagasin. Länsstyrelsen har bearbetat öppna data från SGU för att ta fram det GIS-skikt som visar uttagskapacitet i stora magasin som punkter¹³ (SGU, 2025a). Det GIS-skikt som visar uttagskapacitet i små magasin har inte bearbetats av länsstyrelsen utan utgörs av SGU:s öppna data (SGU, 2025b).

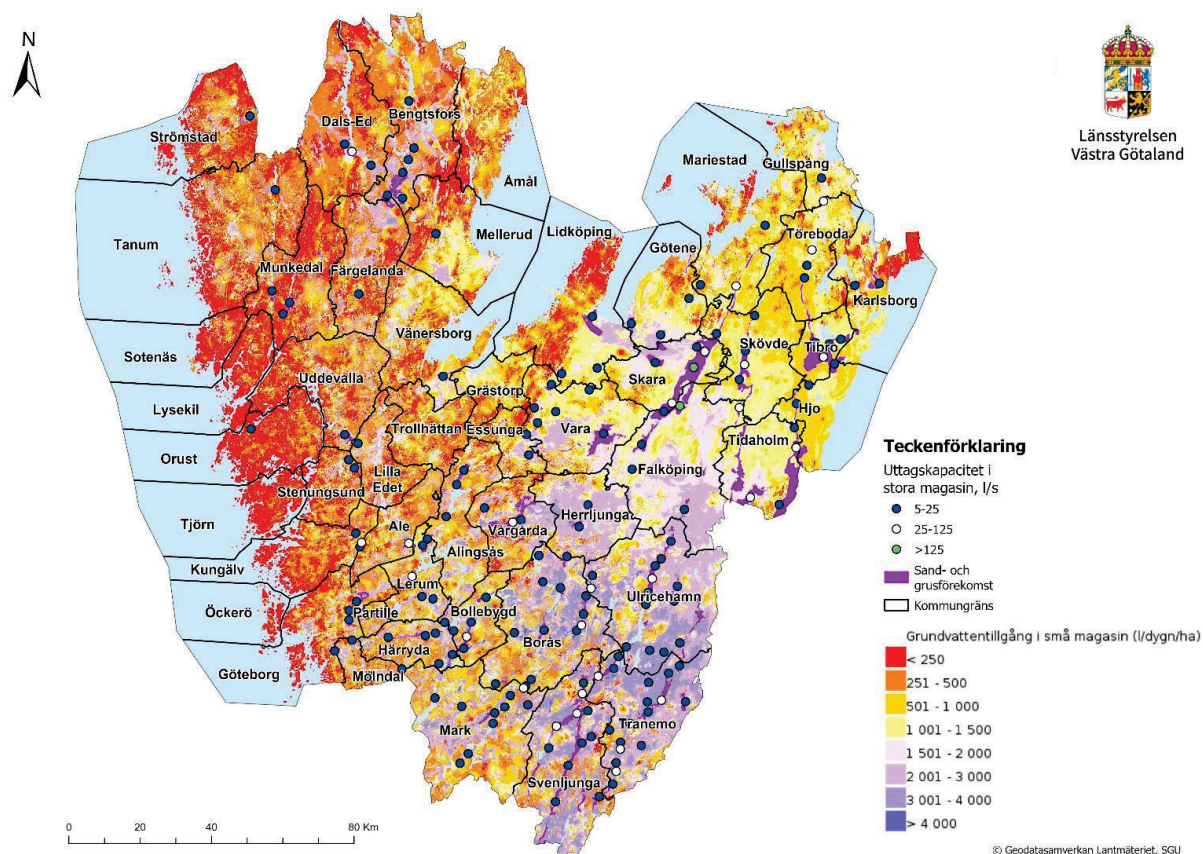
Prickarna visar genomsnittlig uttagskapacitet i grundvattenmagasin i större sand- och grusförekomster, vilka är av relevans för kommunal dricksvattenförsörjning. Prickarna löper längs med de stråk av isälvsediment som löper i nordostlig till sydvästlig riktning i framför allt den sydöstra delen av länet.

Grundvattentillgång i små magasin, som visas av färgskalan i bakgrunden, är främst av relevans för de med enskild brunn. Tillgången till grundvatten hänger tätt samman med geologiska förhållanden, typ av jordart och den senaste tidens nederbördsförhållanden. Underlaget kan användas för översiktlig riskbedömning och planering med avseende på enskild vattenförsörjning, men är inte tillräckligt precis för att kunna bedöma vattentillgång och risk för vattenbrist vid en specifik fastighet.

I figuren ses att grundvattentillgång i små magasin är lägst i Fyrbodalen och Göteborgsregionen, med lägst tillgång längs med västkusten. Grundvattentillgången är som högst i Sjuhärad, och medelhög i Skaraborg. Även uttagskapaciteten i stora grundvattenmagasin är som högst i Sjuhärad och Skaraborg.

I områden med låg tillgång till grundvatten och höga behov för mänsklig aktivitet eller lantbruk är risken för vattenbrist som högst. Exempelvis är tätheten av lantbruk hög i delar av Skaraborg, där en långvarig torka kan medföra en risk för vattenbrist.

¹³ Baserat på SGU:s data grundvattentillgång i grundvattenmagasin: Magasindelområden J1, J2 och J3

Figur 14. Uttagskapacitet i små och stora magasin (SGU, 2025a, SGU, 2025b).

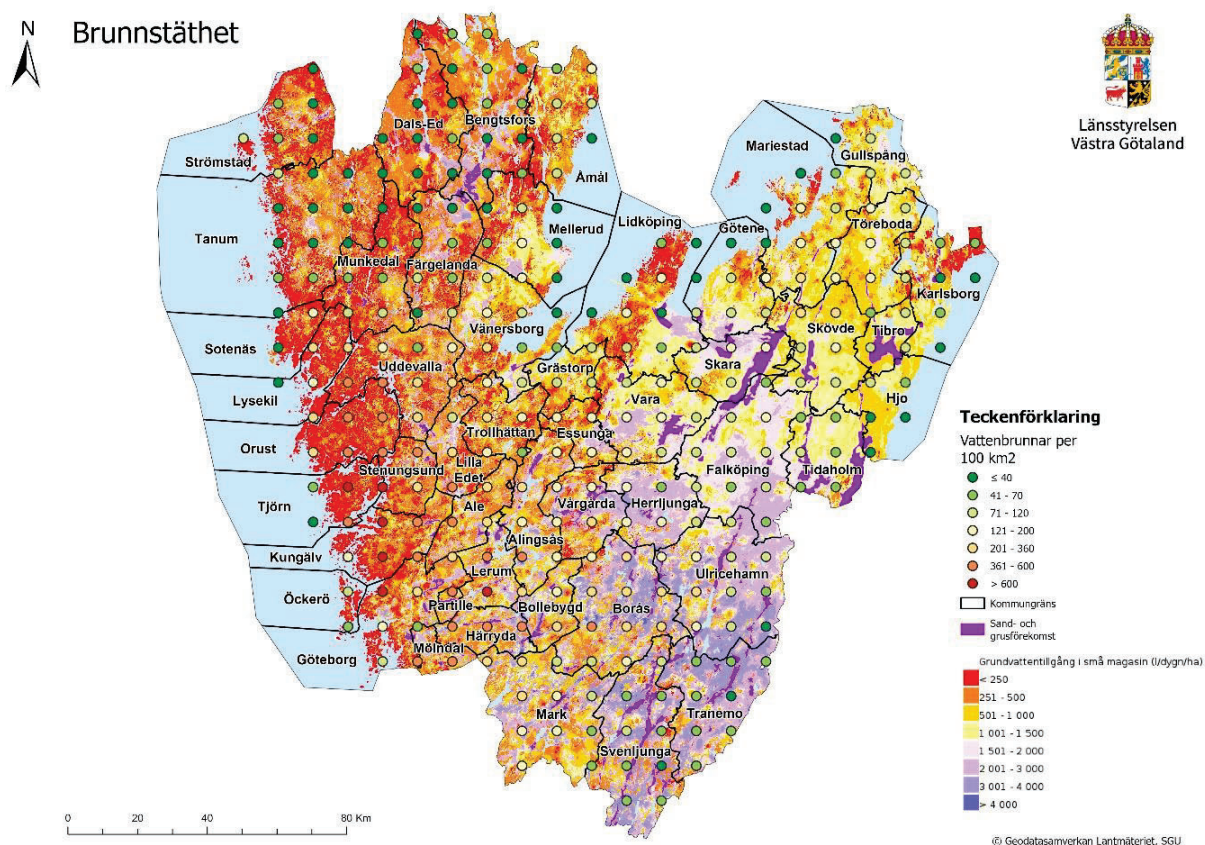
Risk för vattenbrist i enskilda brunnar

Figur 15 visar grundvattentillgång i små grundvattenmagasin samt brunnstäthet (SGU, 2025b, SGU, 2025c). Genom att studera figuren och ta hjälp av matrisen i Tabell 1 kan en bedömning göras av var i länet det kan föreligga risk för vattenbrist i enskilda brunnar på en skala från 1 – 3, där 3 är högst risk. Om exempelvis grundvattentillgången är hög och brunnstätheten låg är risken för brist lägre än om brunnstätheten är hög och grundvattentillgången låg.

Exempel på områden där brunnstätheten är hög och tillgången i små grundvattenmagasin låg är Orust, Tjörn och Kungälv. Exempel på områden där brunnstätheten är låg och grundvattentillgången hög är Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn.

Tabell 1. Bedömningsmatris för risk för vattenbrist i enskilda brunnar.

	Låg brunnstäthet	Medelhög brunnstäthet	Hög brunnstäthet
Hög grundvattentillgång	1	1	2
Medelhög grundvattentillgång	1	2	3
Låg grundvattentillgång	2	3	3

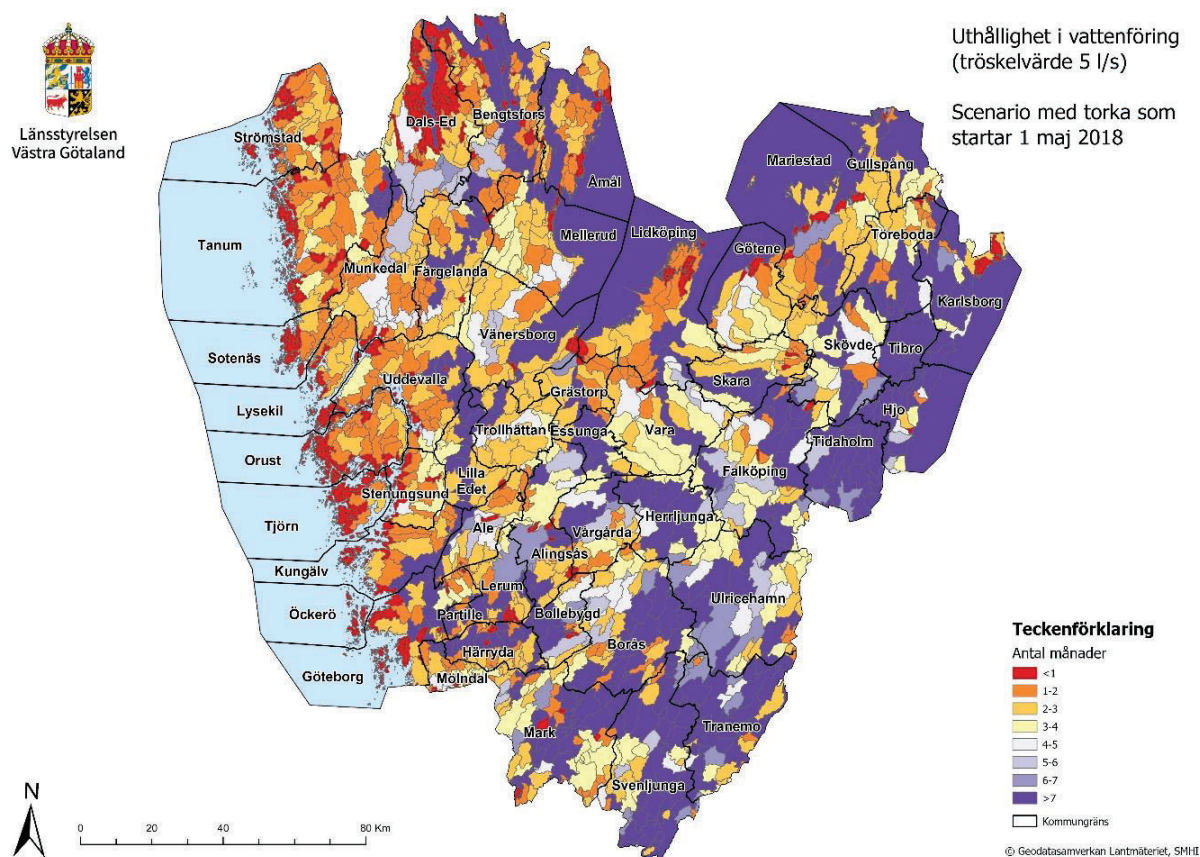

Figur 15. Översikt av grundvattentillgång i små grundvattenmagasin (l/d/ha) samt täthet av vattenbrunnar per 100 km² (SGU, 2025b, SGU, 2025c).

Hur länge finns ytvattnet kvar vid torka?

I Figur 16 visas en figur som visar hur länge ytvatten finns kvar i sjöar och vattendrag vid en långvarig torka, i ett scenario där ingen nederbörd kommer från 1 maj 2018, och där tröskelvärde för flöde är 5 l/s. Ett tröskelvärde för flöde innebär att när vattenflödet i ett vattendrag understiger tröskelvärde så anses det vara slut. Tröskelvärde är valt baserat på osäkerheter i modellen. Data kommer från en rapport som SMHI tog fram 2022 "Hur länge räcker vattnet? Beräkning vid uthållig torka" (SMHI, 2022).

Scenariot kan användas för att bilda en uppfattning om relativa skillnader i uthållighet i olika vattendrag, och därmed risken för vattenbrist. Vattendrag med uthålliga flöden löper mindre risk att drabbas av torka jämfört med vattendrag som torkar ut snabbt. I Figuren ses att vattendrag närmare kusten och i den nordvästra delen av länet riskerar att torka ut fortast, medan vattendrag i den södra och östra delen av länet generellt har en längre uthållighet.

Figur 16. Uthållighet i vattenföring vid torka som startar 1 maj 2018.

Beräkningen av uthållighet har gjorts genom att anpassa de väderdata som driver SMHI:s hydrologiska modell S-HYPE, det vill säga tidsserier av nederbörd och lufttemperatur med dygnsupplösning. I scenariot har modellen startats med historisk nederbörd och lufttemperatur, men efter den 1 maj 2018 nollställdes nederbörden. Därefter har flödet beräknats i vattendragen och en karta tagits fram.

Länets framtida vattenbehov

Idag saknas prognoser för framtida vattenanvändning på nationell nivå. Enskilda verksamheter och dricksvattenproducenter gör prognoser, men oftast med ett relativt kort tidsperspektiv. Det är svårt att förutsäga det framtida behovet av vatten eftersom det styrs av flera olika faktorer:

- Befolkningsutvecklingen och den geografiska spridningen i befolkning, industri och lantbruk påverkar vattenbehovet och dess fördelning i länet.
- Klimateffekter kan påverka hur vi anpassar verksamheter efter exempelvis säsongsvariationer i vattentillgång.
- Ålder och status på tekniska anläggningar påverkar vattenförluster till exempel i ledningsnät.
- Tekniska innovationer kan effektivisera vattenanvändningen eller introducera nya vattenbehov. Tekniska lösningar kan också möjliggöra en mer differentierad

vattenanvändning än vi har idag. Där vatten av dricksvattenkvalitet idag används för till exempel bevattning eller toalettspolning hade en sämre vattenkvalitet kunnat nyttjas.

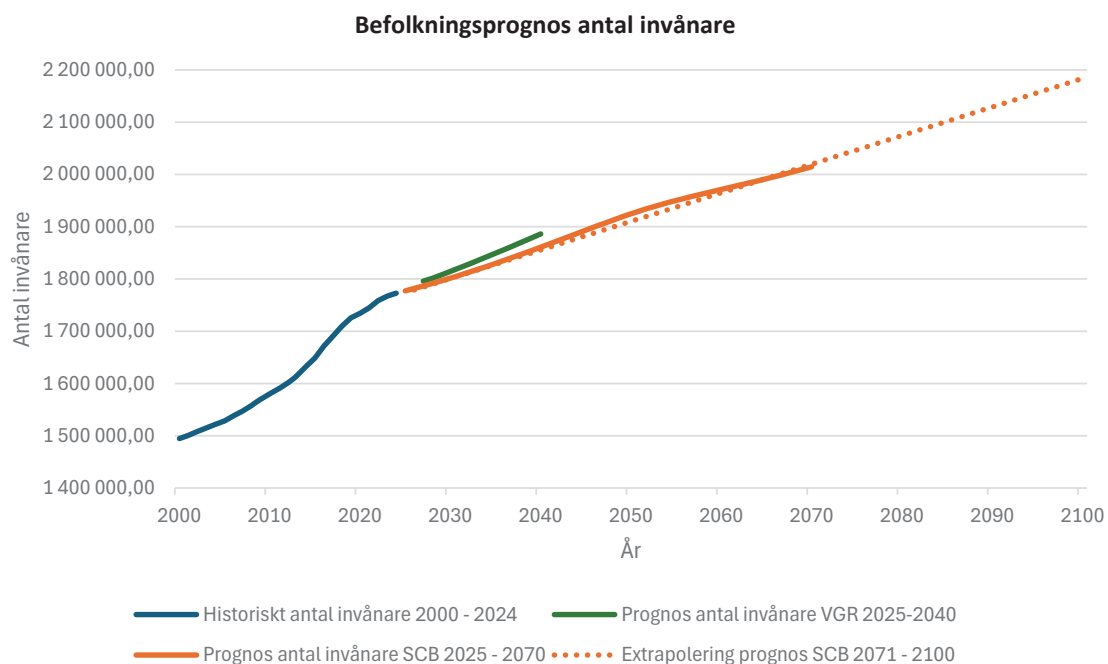
- Informationskampanjer har under de senaste åren använts med gott resultat för att påverka dricksvattenanvändares beteenden och minska vattenbrist. Beteendeförändringar kan även uppstå av andra anledningar och då ha en mer långsiktig påverkan på hur vi använder vatten.

De fem punkterna kan i sin tur påverkas av ekonomisk, juridisk och politisk styrning. Osäkerheten i prognoser för framtidens vattenbehov är stor. Samtidigt är tillgången till tillräcklig mängd råvatten samhällsviktig. Det behöver finnas marginaler i vattenförsörjningsplaneringen för att ta höjd för osäkerheterna.

Befolkningsutveckling

Befolkningsutveckling påverkas av många olika aspekter, både inom Sverige och i vår omvärld. Mållåret för vattenförsörjningsplanen är 2100. I nuläget finns ingen befolkningsprognos för länet som sträcker sig så långt. För att få en bild av befolkningsmängden 2100 har befintliga prognoser förlängts. Att förlänga befolkningsprognoser innebär stora osäkerheter och folkmängden ökar oftast inte linjärt. I Figur 17 illustreras befolkningsutvecklingen i länet till år 2100 utifrån två prognoser:

- Västra Götalandsregionens prognos för länet 2025–2040, (VGR, 2025) (grön)
- Statistiska centralbyråns befolkningsprognos för länet 2020–2070, (SCB, 2025), (orange)

Figur 17. Befolkningsprognoser för Västra Götalands län från Västra Götalandsregionen (VGR) och Statistiska centralbyrån (SCB).

SCB:s prognos har längst tidsspänn och är mest aktuell. Den visar på en lägre befolkningsökning än Västra Götalandsregionens prognos. Vid jämförelse av prognoserna, som visas i Figur 17, blir det tydligt att de skiljer sig åt, även om båda visar en befolkningsökning. SCB:s prognos är från 2025 och

beräkningarna baseras på data om fruktsamhet, dödlighet, inflyttning och invandring från de senaste nio åren samt ett antagande om att denna utveckling fortsätter (SCB, 2025). En framskrivning till år 2100 är osäker eftersom både stora och små strukturförändringar påverkar befolkningsutvecklingen. I vattenförsörjningsplanen har SCB:s data använts vid uppskattning av det framtida vattenbehovet.

SCB:s kommunvisa prognos 2020–2070 visar att befolkningen ökar i 26 av länets 49 kommuner fram till år 2030. Från 2030 – 2100 väntas befolkningen öka i 41 av 49 kommuner. Urbaniseringen fortsätter och den procentuellt sett största befolkningsökningen sker i och i anslutning till regionens större tätorter.

Hushållens vattenbehov och allmän vattenförsörjning år 2100

Vattenbehovet för länet har beräknats utifrån SCB:s befolkningsprognos och presenteras i Tabell 2. Vattenbehov är beräknat utifrån två värden för genomsnittlig vattenförbrukning per person, vad som inkluderas i dessa värden förklaras i avsnittet *Hushåll*. Beräkningarna är gjorda för två scenarier, ett med normal förbrukning och ett för högsäsong. I scenariot för högsäsong har ett antagande gjorts om att länets fritidshus är fullt belagda med fyra personer i varje hus, att besökande kommer ifrån andra län samt att fritidshusen är anslutna till kommunalt vatten. Detta är sannolikt en överskattning. Det finns ingen exakt siffra på hur många som besöker fritidshus i Västra Götaland från andra län, men det är en stor andel av fritidshusen i en kommun som ägs av personer från andra kommuner, och ca 6 % av Sveriges fritidshus är utlandsägda.

Tabell 2. Länets totala vattenbehov 2100 (baserat på SCB:s befolkningsprognos 2024–2070) samt vattenbehov vid högsäsong baserad på fritidshusbebyggelse. Hushållens vattenbehov speglar det totala behovet i länet, oavsett allmän eller enskild försörjning. Det totala vattenbehovet är något överskattat eftersom 100 procent anslutning till allmän vattenförsörjning antas i beräkningarna. Antal kubikmeter vatten är avrundat till närmaste tusental.

	Västra Götalands läns vattenbehov år 2100 (m3/dygn)	Västra Götalands läns vattenbehov år 2100 vid högsäsong (m3/dygn)
Hushållens vattenbehov (130 L/p/d)	284 000	325 000
Totalt dricksvattenbehov i allmän vattenförsörjning (180 L/p/d)	393 000	451 000

Även vattenförbrukningen per person kommer att förändras på sikt men prognoser för detta saknas. I Danmark är till exempel vattenförbrukningen lägre jämfört med Sverige, bland annat på grund av begränsad vattentillgång och ett högre pris på vatten. Detta visar på potential till minskad vattenförbrukning även i Sverige i framtiden (Havs- och vattenmyndigheten, 2020).

Enligt EU:s nya dricksvattendirektiv ska medlemsländerna bedöma sina vattenläckagenivåer för de dricksvattenproducenter som tillhandahåller minst 10 000 m³ per dag eller försörjer minst 50 000 personer. EU-kommissionen kommer därefter att fastställa ett tröskelvärde för vattenläckage som Sverige inte får överskrida. Direktivets tillämpning, tillsammans med att det utvecklas ny teknik och nya försörjningslösningar till följd av vattenbrist i framför allt sydöstra Sverige, är några av faktorerna som kan komma att påverka vår framtida vattenförbrukning. Sannolikt kommer den totala vattenförbrukningen per person att sjunka men det är inte möjligt att prognosticera

Lantbrukets framtida vattenbehov

Klimatförändringarna förväntas leda till att tillgången på vatten tidvis och regionalt minskar. De förväntas också leda till att jordbrukets vattenbehov ökar på lång sikt (Jordbruksverket, 2018). Det faktiska behovet av vatten i lantbruket beror också på hur livsmedelsproduktionen utvecklas. Med Sveriges livsmedelsstrategi som riktar tydligt in sig på ökad livsmedelsproduktion, samt pågående klimatförändringar, kommer sannolikt efterfrågan på bevattningsvatten öka. De regionala skillnaderna i Sverige bedöms också bli tydligare i områden med hög tillgång till vatten. I ett scenario där 10% av åkerarealen i länet bevattnas motsvarar det en vattenmängd som är ungefär hälften av dagens vattenanvändning i hushållen. I dagsläget bevattnas en mycket liten del av arealen men exemplet visar på att en kraftigt ökad bevattning leder till stora volymer som behöver säkerställas på ett säkert och hållbart sätt.

Den nuvarande trenden med storleksrationaliseringar inom lantbruket pågår med färre men större företag. Detta innebär att vattenbehovet koncentreras även om det inte ökar som genomsnitt. Sveriges livsmedelsstrategi 2.0, vilken är en uppdatering av tidigare strategi, har fokus på robusthet, konkurrenskraft, ökad produktion, regelförenklingar och att vi har livsmedelsproduktion i hela Sverige, och därmed hela länet. Jordbruksverket har på uppdrag av regeringen tagit fram mål och uppföljningsmetoder för svensk livsmedelsproduktion. I redovisningen pekar de på att både arealer och antalet djur behöver öka. De gör inga kopplingar till vattenbehov eller att en ökad bevattning i sig kan ge högre skörd per yta. Det är dock tydligt att den politiska inriktningen är ökad produktion och att den behöver ske i hela landet.

Det framtida bevattningsbehovet beror av många faktorer, såsom jordtyp, växt, odlingsmetod, klimat och väder, bevattningsteknik och ekonomi (Jordbruksverket, 2018). Detta gör det komplext att uppskatta hur stort vattenbehovet förväntas bli i framtiden. Det finns också stora osäkerheter i uppmätt data eftersom bevattningsbehovet skiljer sig stort från år till år då det är starkt väderberoende.

Vattenbehovet för djurhållning är mer stabilt över året och är därför främst beroende av antalet djur per produktionsenhet (Jordbruksverket, 2018). Lantbrukets samlade vattenbehov varierar mest beroende på förutsättningarna inom växtodlingen.

Trots osäkerheter i bedömningen av länets framtida vattenbehov behöver lantbrukare diskutera, planera för och samverka kring hållbar vattenförsörjning redan nu. Robust vattenförsörjning är en grundförutsättning för lantbruket och därmed för samhället i stort

Industrins framtida vattenbehov

Även inom industrin är god vattenförsörjning en viktig faktor för produktionen. Vattenbehovet varierar kraftigt mellan olika typer av verksamheter. Den aktuella vattenförbrukningen är ofta starkt relaterad till produktionens omfattning. Samtidigt varierar möjligheterna att recirkulera vatten eller minska vattenanvändningen beroende på typ av verksamhet och processens utformning. Generella bedömningar är inte möjliga att göra.

Det finns ingen prognos för hur industrin i Västra Götalands län kommer att utvecklas eftersom detta beror av konjunktur, förutsättningar på en global marknad, teknisk utveckling och många andra faktorer. Fler industrier är dock intresserade av att använda renat avloppsvatten för att minska sin förbrukning av kommunalt eller enskilt dricksvatten. En av de stora förbrukarna i länet har redan gjort detta och flera är på gång. Detta innebär att mer av det producerade dricksvattnet kan användas för human konsumtion.

4. Länets dricksvattenresurser

För att en vattenresurs ska anses som en robust dricksvattenresurs för flera generationer framåt behöver flera kriterier vara uppfyllda. Vattentillgången behöver kunna täcka det behov som finns under alla tider på året, vattenresursen måste vara gynnsamt belägen i förhållande till vattenbehovet, vattenkvaliteten behöver vara god nog för att kunna producera dricksvatten till en rimlig kostnad och risk för föroreningspåverkan eller kapacitetspåverkan ska vara låg. Utöver detta behöver vattenresursens gynnsamma egenskaper bestå i ett förändrat klimat och den behöver kunna uppfylla även de framtida kraven på kapacitet och kvalitet.

De viktigaste dricksvattenresurserna i länet är de som redan nyttjas idag och flera av dessa uppfyller samtliga krav ovan. Det finns dock dricksvattenresurser som nyttjas idag men som inte är långsiktigt hållbara och det finns delar av länet som idag inte har ordnat reservvattenförsörjning. De dricksvattenresurser som nyttjas för allmän vattenförsörjning behöver därför kompletteras för en fortsatt robust vattenförsörjning i länet.

För att identifiera vilka vattenresurser som kan vara aktuella som komplement ur ett regionalt perspektiv har Länsstyrelsen gjort en analys av samtliga vattenförekomster i länet. Analysen har mynnat ut i tre kategorier, se Figur 18.

Figur 18. Länets viktiga dricksvattenresurser delas in i tre kategorier; nationellt, regionalt och kommunalt viktig. Förutsättningarna för och behovet av förvaltning och skydd skiljer sig mellan de tre kategorierna.

Analysen omfattar uttagsmöjlighet, flöde, vattenkvalitet, läge, klimataspekter, föroreningsrisker och möjlighet till konstgjord infiltration. Yt- och grundvattenresursernas uttagsmöjlighet har även jämförts med ett uppskattat värde för medianvattenbehovet år 2100 i delregionen de är belägna i för att bedöma på vilken skala (nationell, regional, kommunal) de bedöms kunna nyttjas. Urvalsmetod och tillvägagångssätt vid prioritering framgår av bilaga 4.

Regionalt och nationellt viktiga dricksvattenresurser presenteras i detta kapitel. Kommunalt viktiga dricksvattenresurser utgörs av vattentäkter som nyttjas idag och presenteras inte i planen. Då det ändå är centralt för länets dricksvattenförsörjning att dessa får erforderligt skydd presenteras åtgärder för dem i kapitel 5.

Nationellt viktiga dricksvattenresurser

Vättern och vattensystemet Vänern och Göta älv är viktiga för vattenförsörjningen i flera län. För att skydd och förvaltning av dessa ska vara enhetlig krävs samarbeten över länsgränserna. Riskhanteringen för de nationellt viktiga dricksvattenresurserna kräver också ett något annorlunda perspektiv än för övriga dricksvattenresurser. I dessa vattensystem finns vattenrelaterade intressen, exempelvis sjöfart, av en annan betydelse än i de flesta andra sjöar och vattendrag.

Regionalt viktiga dricksvattenresurser

De regionalt viktiga dricksvattenresurserna är sådana som kan vara av mellankommunalt intresse. De kräver därför samordnad förvaltning över kommungränser.

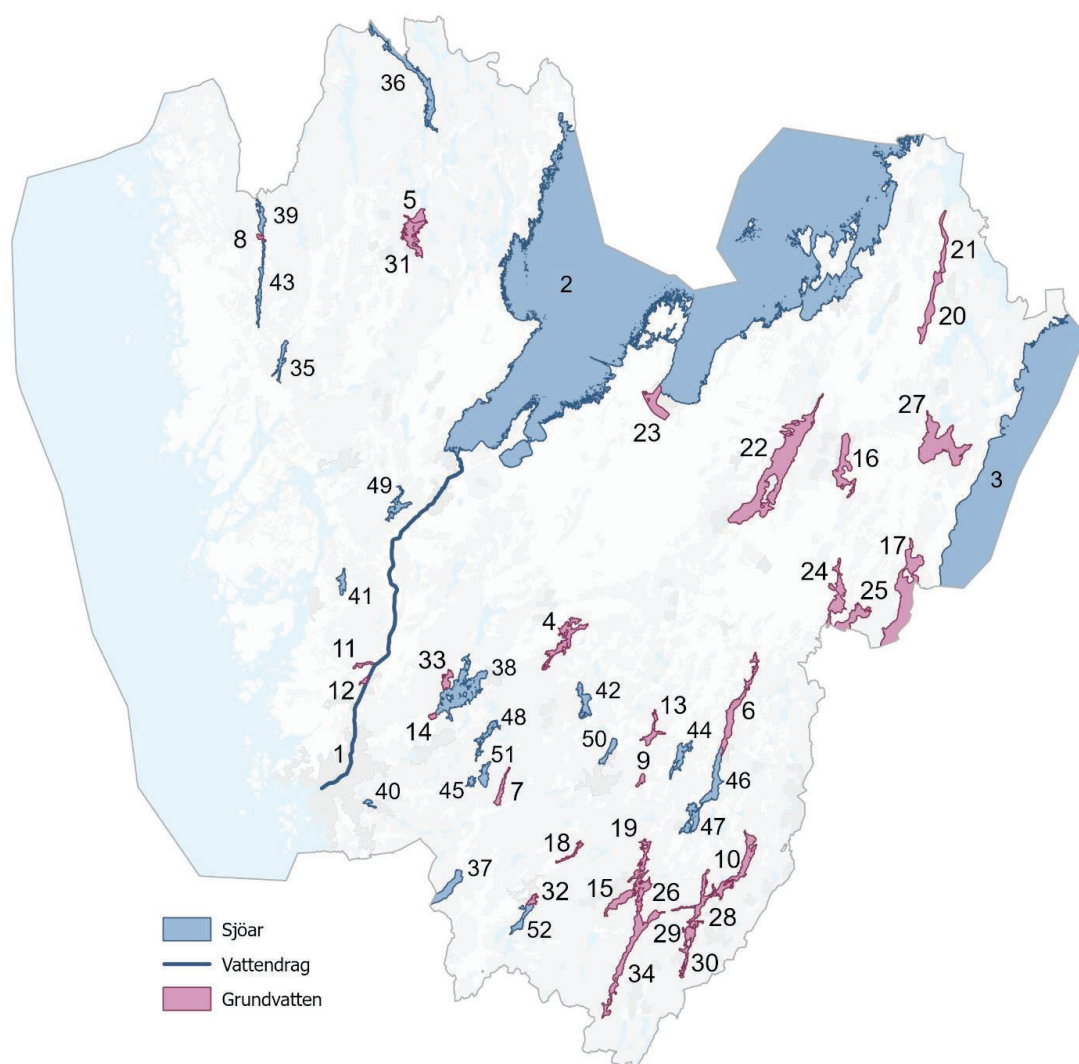
Ytvattenresurser och grundvattenresurser har olika sårbarhet och skyddsbehovet skiljer sig därför emellan dem. Grundvattenmagasin har ett naturligt skydd i och med att föroreningar kan brytas ner eller fastläggas i den ovanliggande marken, innan de når grundvattnet. Ytvatten har inte samma naturliga skydd och där har vattnet oftast kortare omsättningstid. I grundvattenmagasin stannar en förorening som väl når grundvattnet länge, dels på grund av att vattenomsättningen ofta är långsam dels för att temperaturen är lägre, den biologiska aktiviteten är låg och miljön ofta är syrefattig. Detta gör att föroreningar inte bryts ner på samma sätt som i ett ytvatten.

I grundvattenmagasin finns också en risk för förändring av själva magasinet genom utbrytning av naturgrus och andra material. Täckverksamhet ökar magasinets sårbarhet när naturligt skydd tas bort och innebär en föroreningsrisk genom att verksamheten sker där magasinet är sårbart. Större täckverksamheter kan även påverka grundvattenströmning och vattentillgång i magasinet.

Skillnaderna i sårbarhet och risk mellan yt- och grundvatten gör att det kan krävas olika åtgärder för att säkerställa skyddet av dem. Mer information om de nationellt och regionalt viktiga dricksvattenresurserna finns i bilaga 1.

Tabell 3. Nationellt och regionalt viktiga dricksvattenresurser i länet med ID-nummer enligt karta i Figur 19.

Nationellt viktiga dricksvattenresurser			
1. Göta Älv	2. Vänern	3. Vättern	
Regionalt viktiga dricksvattenresurser – grundvatten			
4. Algutstorp-Horla	13. Fänneslunda-Rångedala	22. Magasinsgrupp Rösjön Hornborga Valle Timmersdala	31. Ödskölts moar
5. Backen	14. Gråbodeltat	23. Rådaåsen	32. Örbydeltat
6. Blidsberg-Ulricehamn	15. Göjeholm	24. Sandhem-Hömb norr	33. Östadsdeltat
7. Nolåns dalgång	16. Hagelberg	25. Sandhem-Hömb söder	34. Östra Frölunda
8. Bullarebygden	17. Hökensås	26. Svenljunga	
9. Dalsjöfors	18. Kinnarumma-Fritsla	27. Tibro	
10. Nittorp	19. Kolarp	28. Tranemo	
11. Diseröd Norra	20. Töreboda	29. Ambjörnarp	
12. Diseröd Södra	21. Hova	30. Sjötofta	
Regionalt viktiga dricksvattenresurser – ytvatten			
35. Kärnsjön	40. Rådasjön	45. Västra Nedsjön	50. Öresjö Viskan
36. Lelång	41. Stora Hällungen	46. Åsunden	51. Östra Nedsjön
37. Lygnern	42. Säven	47. Yttre Åsunden	52. Östra Öresjön
38. Mjörn	43. Södra Bullaresjön	48. Ömmern	
39. Norra Bullaresjön	44. Tolken (Ulricehamn)	49. Öresjö Bäveån	

Figur 19 Karta med nationellt och regionalt viktiga dricksvattenresurser. Siffrorna motsvarar ID-nummer i tabell 4.

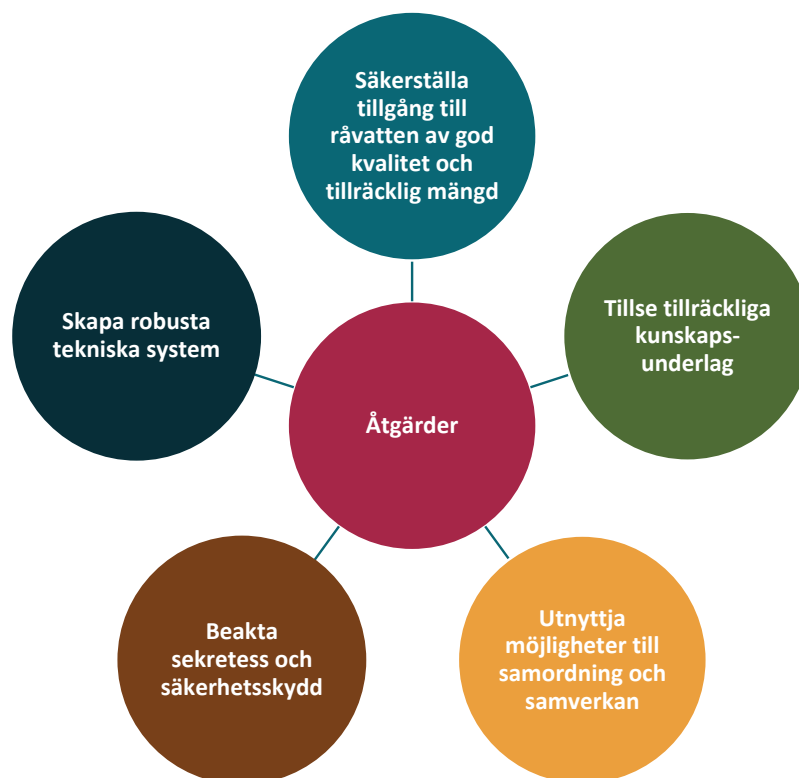
Vattenresurser av betydelse för andra län

I flera kommuner finns vattenresurser som korsar länsgränsen och som är viktiga för vattenförsörjning i angränsande län. Hallands, Jönköpings och Örebro län lyfter sådana vattenresurser i sina regionala vattenförsörjningsplaner. Örebro län pekar ut Skagern, Unden och Vättern som prioriterade. Jönköping pekar ut sjön Fegen, grundvattenförekomsterna Gislaved-Alabo, Sandhem-Hömb söder och Hökensås, samt ett antal vattendrag. Hallands län har valt att inte offentliggöra vilka vattenresurser de prioriterar av informationssäkerhetsskäl. Mer om dessa resurser och hur de behöver förvaltas framgår av respektive läns vattenförsörjningsplan.

5. Åtgärder för robust dricksvattenförsörjning

Dricksvattensäkerhet innebär att tillgodose behovet av vatten i tillräcklig mängd och av god kvalitet utan väsentliga avbrott. Grunden till en robust dricksvattenförsörjning är att ha kännedom om vilka hot, risker och sårbarheter som finns idag, hur dessa kan komma att förändras och ha en plan för att hantera detta. Risker för vattenförsörjningen kan röra sig om klimatrisker, sabotagerisker, olycksrisker och risker i ordinarie markanvändning och exploatering. De fem övergripande åtgärder som identifierats som viktiga för dricksvattensäkerheten i länet presenteras i Figur 20.

Figur 20. Fem övergripande åtgärder för långsiktigt robust dricksvattenförsörjning i Västra Götalands län.

För att vattenförsörjningen ska vara robust behöver också de organisationer som arbetar med den ha tillräckliga personella och ekonomiska resurser och god kompetens för att utföra sitt uppdrag. Även detta behöver planeras för så att det finns kontinuitet i arbetet med vattenförsörjningsplanering.

Som beskrivits i avsnittet *"Länets framtida vattenbehov"* finns det många faktorer som påverkar hur vatten används i samhället. Information om vattenförsörjning och vattenanvändning kan ändra beteenden både på kort och lång sikt. Att kommunicera om det arbete som görs kan påverka både vattenanvändningen och kompetensförsörjningen i branschen genom att synliggöra dricksvattenyrken.

Säkerställa tillgång till råvatten av god kvalitet och tillräcklig mängd

En robust dricksvattenförsörjning kräver tillräckliga marginaler så att leveransavbrott eller naturliga variationer i vattentillgång inte påverkar leveransen av vatten. Långsiktig planering i regionala och kommunala vattenförsörjningsplaner lägger grunden för detta, tillsammans med andra kommunala planeringsunderlag så som exempelvis vattentjänst- och nödvattenplaner. En viktig åtgärd för kommunerna är att säkerställa en tillräcklig reservvattenförsörjning inom den allmänna vattenförsörjningen. I den långsiktiga planeringen behöver även klimataspekter vägas in. Livsmedelsverket har tagit fram en handbok för klimatanpassning av dricksvattenproduktionen (Livsmedelsverket, 2019). Klimatanpassning är en samhällsbyggnadsfråga och kräver politisk förankring och samarbeten mellan flera olika kompetenser inom kommunens organisation. Handboken beskriver både administrativa åtgärder och fysiska åtgärder.

Marginaler kan också skapas genom vattenbesparande åtgärder och effektivisering av vattenanvändningen.

Leveranssäkerheten behöver också kunna upprätthållas vid kris och utvecklingen av dricksvattenförsörjningen behöver gå hand i hand med samhällsutvecklingen så att sårbarheter kan förutses och förebyggas.

När vattentäkter synliggörs genom vattenskyddsområden eller genom att de pekas ut i en vattenförsörjningsplan läggs grunden för att kunna skydda dem. Enligt ramdirektivet för vatten 2000/60/EG, artikel 7 ska vattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller producerar mer än 10 m³/dygn ha erforderligt skydd. Skydd innebär att reducera risker som kan påverka möjligheten till långsiktigt nyttjande av vattentäkten. Risker för vattentäkter synliggörs ytterligare med den riskbedömning av uttagspunkter för dricksvatten och de förslag till åtgärder som tas fram till följd av dricksvattendirektivet.

Det finns många olika vattenskyddsåtgärder som minskar risker för viktiga vattenresurser där vattenuttag för dricksvattenförsörjning görs idag. En heltäckande riskanalys lägger grunden till att vidta rätt skyddsåtgärder. De naturgivna förutsättningarna, användningen och riskbilden vid en dricksvattenresurs avgör hur den bäst bör skyddas. Lokala skillnader kan vara stora och skyddet behöver därför vara lokalt anpassat. Ett effektivt vattenskyddsarbete innebär att anpassa skyddsåtgärderna efter riskens karaktär:

- Vattenskyddsområden med tillhörande vattenskyddsföreskrifter används för att reglera risker kopplade till markanvändning. En viktig del i vattenskyddsarbetet är också att utöva tillsyn för att säkerställa efterlevnaden av vattenskyddsföreskrifterna.
- Olycksrisker minskas genom exempelvis beredskap eller fysiska åtgärder som hindrar en förorening från att nå vattentäkten.
- Genom att synliggöra vattentäkter i fysisk planering kan exempelvis miljöfarliga verksamheter lokaliseras så att risken för förorening av en viktig dricksvattenresurs minimeras.
- Aktivt informationsarbete ökar medvetenheten om behovet av att skydda vattentäkter och om vilka risker som förekommer. Väl anpassad information är en kostnadseffektiv åtgärd för att förhindra oönskade aktiviteter och olyckstillbud inom ett vattenskyddsområde. Skyltning av vattenskyddsområden och information om vattenskydd i samband med tillsyn är exempel på detta.

Skyddsåtgärder för regionalt viktiga dricksvattenresurser som inte nyttjas som vattentäkt idag

De dricksvattenresurserna som pekats ut som regionalt viktiga men som inte är i bruk idag skyddas inte på samma sätt som befintliga vattentäkter. Precis som för nuvarande vattentäkter ska skyddet vara riskbaserat och avvägt efter behov. I och med att dricksvattenresurserna inte nyttjas idag syftar skyddet i första hand till att bibehålla goda förutsättningar för att resurserna ska kunna användas framöver. Skyddet består främst i att dricksvattenintresset synliggörs och beaktas i samhällsplanering och vid exploatering. Här behöver både kommunerna och Länsstyrelsen utveckla sina arbetssätt. Boverket har utvecklat vägledning om detta som finns i deras kunskapsbank (Boverket, 2025).

För att öka kunskap och erfarenheter om vattentillgångarna behövs mellankommunal samverkan med ett avrinningsområdesperspektiv.

Åtgärder vid torka och vattenbrist

Vid vattenbrist behöver samhället informeras löpande om vattenläget och behov av vattenbesparande åtgärder. Kommunerna behöver i god tid vara tydliga med vad eventuella vattenförbud innebär och vilka som eventuellt undantas från dem. Vid vattenbrist är det viktigt att kommunen samverkar med de större vattenförbrukarna i kommunen för att undersöka möjligheter att spara på vatten.

Vid risk för vattenbrist kan kommunen eller VA-huvudmannen besluta om bevattningsförbud enligt ABVA (allmänna bestämmelser för vatten och avlopp).

Under vissa förutsättningar, som framgår av 9 kap. 10 § MB, har kommunen möjlighet att föreskriva om krav på tillstånd eller anmälan för att inrätta eller använda grundvattentäkter för en- eller tvåfamiljsfastighet som annars är undantagna från tillståndsplikt enligt 11 kap. 11 § miljöbalken. Detta gäller i områden där knapphet på sött grundvatten råder eller kan befaras uppkomma.

Reservvattenförsörjning från alternativ vattentäkt kan bli aktuell i det fall kapaciteten i den ordinarie vattentäkt är begränsad på grund av exempelvis torka.

Vid allvarlig vattenbrist är den som bedriver vattenverksamhet skyldig att avstå det vatten som är oundgängligen nödvändigt för den allmänna dricksvattenförsörjningen eller för något annat allmänt behov, om vattenbristen orsakas av torka eller någon annan jämförlig omständighet (enligt 2 kap 10 § Lag (1998:812) med särskilda bestämmelser o vattenverksamhet). Den som lider skada genom att avstå vatten har rätt till skälig ersättning. Länsstyrelsen får besluta att den som bedriver verksamheten eller råder över vattentillgången ska göra detta.

Tillse tillräckliga kunskapsunderlag

Det finns idag luckor i den kunskap som behövs för att ta fram en heltäckande vattenförsörjningsplan för Västra Götalands län. Det finns behov att kartlägga och planera för vattenbehov utöver dricksvattenbehovet för människor. Exempelvis behövs fördjupad kunskap om vattenbehovet för lantbruk och industri samt vattenbehovet för att bibehålla känsliga naturmiljöer. Det krävs också bättre kännedom om vilka vattenuttag som görs från respektive vattenresurs.

Även vad gäller dricksvattenkvalitet kommer det att krävas mer kunskap, exempelvis kring miljögifter som PFAS och deras förekomst i miljön, kvalitetsförändringar som kommer med ett förändrat klimat samt nya metoder för mikrobiologisk och kemisk beredning av dricksvatten.

Klimatförändringarna orsakar större variationer i vattentillgång, både sett över året och mellan olika år. Det innebär större osäkerheter för de verksamheter som är beroende av vattenuttag ur våra vattenresurser och risk för konkurrens om vatten i bristområden. De vattenresurstyper som är mest sårbara i Västra Götaland är små yt- och grundvattenresurser. I dessa riskerar minskad vattentillgång under sommaren att orsaka vattenbrist, främst inom enskild vattenförsörjning.

Längs Bohuskusten är säsongsvariationerna stora med hög vattenförbrukning sommartid. Det är också under sommaren som vattentillgången är som lägst. I och med att en helhetsbild av vattenuttagen saknas finns inte en heltäckande bild av länets bristområden. Det finns ett behov av att fortsätta identifiera och genomföra insatser i bristområden för att förebygga konkurrenssituationer.

Det behövs också mer kunskap om naturliga variationer i vattentillgång i de regionalt viktiga vattenresurserna, samt vilka förändringar som kan väntas i och med de pågående klimatförändringarna. Detta innebär exempelvis behov av nivåövervakning i grundvattenmagasin för

att se variationer under året och mellan år, som en grund för att bedöma grundvattenmagasinens robusthet mot klimatförändringar och identifiera bristområden.

Erfarenheterna från 2018 visar att vi behöver större kännedom om hur torka påverkar vattenmiljöer samt i vilka vattenförekomster det finns risk för konkurrens mellan vatten till naturmiljön och bland annat vattenuttag för bevattning och i vissa fall för allmän vattenförsörjning.

Det finns även behov av att identifiera områden där brytning av naturgrus och annan täktverksamhet kan konkurrera med dricksvattenintresset. Under 2024 lät Länsstyrelsen SGU ta fram nya data och en rapport om bergkvalitet för delar av Västra Götaland, för att underlätta planeringen av materialförsörjning i länet (SGU, 2024). Rapporten kan även användas för att identifiera områden med möjliga intressekonflikter mellan bergmaterial och dricksvatten.

Utnyttja möjligheter till samordning och samverkan

En robust vattenförsörjning för hela länet innebär att tillgängliga resurser används effektivt. Eftersom vattenresurserna inte är jämnt fördelade i länet är samverkan en nyckel till detta. Det finns förbättringspotential i länet vad gäller samarbeten över kommungränser såväl som över förvaltningsgränser. Mellankommunala diskussioner är extra viktigt när kommuner delar vattenresurser men kan även vara till stor nytta för att effektivt nyttja andra resurser, kompetens och sprida erfarenheter.

Förutsättningarna för att skapa en säker, stabil och hållbar dricksvattenförsörjning skiljer mycket sig åt mellan landets vatten- och avloppsorganisationer. Detsamma gäller inom Västra Götalands län. Mellankommunal samverkan kan vara ett led i att minska skillnaderna och möjliggöra en mer strategisk, långsiktig planering i kommunerna. Länsstyrelsen kan ta en mer aktiv roll i att möjliggöra samarbeten, exempelvis genom att aktivt samordna mellan kommuner och erbjuda forum för diskussion om dricksvattenrelaterade frågor.

De nationella dricksvattenresurserna har betydelse både för vattenförsörjning och andra intressen som exempelvis sjöfart och fiske med mera. Då dessa dricksvattenresurser är så centrala för dricksvattenförsörjningen behöver de förvaltas efter sina specifika förutsättningar samtidigt som övriga intressen beaktas. Förvaltningen av Vänern och Vättern berör flera län. Samarbetet mellan län och kommuner, vattenvårdsförbund och vattenproducenter i anslutning till Vänern respektive Vättern är väl etablerat. Detta ger goda förutsättningar bland annat för att säkerställa skydd och effektivisera övervakningen i sjöarna.

Skapa robusta tekniska system

De tekniska systemen är en central del i en robust dricksvattenförsörjning. Ansvaret för anordnande, drift och underhåll av dessa åligger kommunens VA-huvudman eller dricksvattenproducenten. Effektivt resursutnyttjande minskar sårbarheten i vattenförsörjningen. Rening och distribution av vatten är energikrävande. Stora ledningsläckage innebär därför inte bara en förlust av vatten utan också stora energikostnader. Underhåll och förnyelse av tekniska anläggningar med bristfällig status effektiviserar resursutnyttjandet. Många kommuners dricksvattenanläggningar har idag ett stort behov av underhåll och förnyelse vilket också påverkar möjligheterna att avsätta resurser till långsiktig dricksvattenplanering. Anläggningarnas långa livslängd och de stora investeringar som krävs vid utbyggnad eller nybyggande innebär också att vägval om hur dricksvattenförsörjningen anordnas på lång sikt indirekt tas vid beslut om byggnation. Det är därför viktigt med långsiktig planering för vatten och avlopp som är väl anpassad efter samhällsutvecklingen i kommunen och klimatförändringarnas effekter.

Infrastruktur för dricksvatten är sårbart för effekterna av klimatförändringar. Exempelvis skred, översvämningar, värmebölja och sättningar på grund av torka kan påverka infrastrukturen på olika sätt. Värmebölja påverkar även hur människor använder vatten med ökad vattenförbrukning som följd, vilket kräver redundans i systemen.

Dricksvattenproduktion behöver också vara motståndskraftig i kris. För en robust vattenförsörjning är det viktigt att dricksvattenproducenterna har plan och beredskap för hur exempelvis elförsörjning och tillgång till kemikalier och annat som förbrukas i produktionen ska säkerställas.

Svenskt vatten har en samarbetsyta, VA-ReservdelsAkuten (VARA), där VA-organisationer kan få hjälp med akuta behov av reservdelar. På sikt är förhoppningen att samtliga svenska VA-organisationer ska ingå i den nya samarbetsytan med hemvist i WIS, MSB:s portal för civil beredskap.

Denna plan fokuserar på skydd av dricksvattenresurser och åtgärder i de tekniska systemen tas inte upp vidare.

Beakta sekretess och säkerhetsskydd

För att dricksvattenförsörjningen ska vara robust behöver också informationen om den hanteras på ett säkert sätt. Synen på informationshantering inom vattenförsörjning har förändrats under de senaste åren bland annat på grund av omvärldsläget, regeringens beslut att återuppta totalförsvarsplaneringen och förändringar i lagstiftning. Vid arbete med vattenförsörjning och vattenskyddsområden är det viktigt att tänka på att inte dela fler uppgifter än nödvändigt, göra en bedömning av om det finns uppgifter som omfattas av sekretess, skicka sekretessbelagd information på ett säkert sätt samt att vara tydlig med vilka uppgifter som är sekretessbelagda, så att en mottagare kan hantera dem säkert. Det är även viktigt att ha koll på information som ligger på webbsidor, i utredningar och andra lättillgängliga kanaler och regelbundet se över och bedöma den utifrån ett informationssäkerhetsperspektiv.

Vattenförsörjning är en samhällsviktig verksamhet och en del i totalförsvaret. Det gör att information som rör vattenförsörjning kan omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Viss sekretessbelagd information anses vara av betydelse för Sveriges säkerhet och omfattas därmed även av säkerhetsskyddslagen (2018:585). Informationshanteringen behöver anpassas efter detta¹⁴. Mer information om informationssäkerhetsarbete finns i livsmedelsverkets krishandbok, modul 4, "Informationssäkerhet, personalsäkerhet och fysisk säkerhet".

Då planen i första hand fokuserar på skydd av dricksvattenresurser tas inte åtgärder för att beakta sekretess och säkerhetsskydd upp vidare.

Föreslagna åtgärder

I detta kapitel presenteras förslag på specifika åtgärder för att säkerställa en hållbar dricksvattenförsörjning i länet. Varje åtgärd kopplar mot någon av de övergripande åtgärderna i Figur 20 vilket illustreras med sortering och färgsättning i tabellerna. Åtgärderna riktar sig till Länsstyrelsen såväl som olika förvaltningar inom kommunen. Även aktörer med enskild vattenförsörjning kan behöva vidta åtgärder för att tillse robust vattenförsörjning. Specifika åtgärdsförslag för dessa aktörer har inte inkluderats i denna plan.

Kommunernas åtgärder har delats in i tre avsnitt; vattenförsörjning, tillsyn och strategiskt miljöarbete samt fysisk planering. Syftet med detta är att synliggöra att åtgärder krävs inom flera

¹⁴ Mer information om informationssäkerhet kopplat till vattenförsörjningsplanering finns i Havs- och vattenmyndighetens vägledning (Havs- och vattenmyndigheten, 2020).

delar av kommunernas arbete för att skapa robust vattenförsörjning i samklang med samhällsplaneringen.

I kapitlen nedan delas kommunernas åtgärder in efter olika arbetsprocesser. Vilken förvaltning inom kommunen som ansvarar för åtgärderna kan variera. Oavsett var ansvaret ligger är samverkan centralt i genomförandet.

Flera av åtgärderna arbetar Länsstyrelsen och kommunerna med redan idag. För att åtgärdslistan ska bli heltäckande nämns även dessa. Samtliga åtgärder är viktiga för en fortsatt robust dricksvattenförsörjning i länet.

Åtgärderna har arbetats fram utifrån förslag i den dialog med kommuner som hölls i starten av arbetet med vattenförsörjningsplanen (se bilaga 5). Åtgärderna är även samordnade med vattenförvaltningens åtgärdsprogram och vägledningar från nationella myndigheter för att gå i linje med dessa. En översyn av åtgärderna gjordes under 2025 - 2026 i syfte att hålla de aktuella.

Vattenförsörjningsplanen är ett planeringsunderlag som Länsstyrelsen tillhandahåller om ett allmänt intresse. Åtgärder i en regional vattenförsörjningsplan är inte juridiskt bindande. Det innebär att länsstyrelsen inte kan ställa krav på att de ska genomföras. Givet de utmaningar vi står inför på grund av samhälls- och klimatförändringar är det dock en god idé att utveckla det strategiska arbetet med åtgärder som dessa. Det är inte något som bara identifierats av Länsstyrelse och kommuner i Västra Götaland. Vikten av långsiktig strategisk planering är påtagligt i samtliga myndigheters och andra aktörers kommunikation om samhällsutveckling. Det präglar också debatten i samhället i stort.

I vissa av åtgärderna hänvisas till vattenmyndigheternas åtgärdsprogram och dessa är juridiskt bindande. I fotnoter till tabellerna nedan framgår vilka åtgärder som återfinns i åtgärdsprogrammen. Vattenförsörjningsplanens åtgärder kan ha en annan formulering än vad som står i åtgärdsprogrammen. Avsikten är trots detta att vattenförsörjningsplanen ska ha samma ambitionsnivå som åtgärdsprogrammen.

Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med vattenförsörjning

Tabell 4. Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med vattenförsörjning.

Säkerställa råvattentillgång	
1	Säkerställa skydd av vattentäkter, baserat på lokal riskanalys, och vid behov: a) inrätta vattenskyddsområden för de allmänna vattentäkter som saknar skydd. b) gör regelbundet en översyn av befintliga vattenskyddsområden och bedöm om de behöver revideras, exempelvis utifrån klimatrisker och förändrad markanvändning. Revidera vattenskyddsområden vid behov c) säkerställ att information om kommunens vattenskyddsområden är sammanställda på ett överskådligt och aktuellt sätt, inklusive sådana som fastställts i äldre vattendomar. d) säkerställ att kommunen vet vilka vattenskyddsområden som kommunen har tillsyn inom. e) sprid information om vattenskyddsområden till berörda fastighetsägare och verksamhetsutövare.

	f) tillse god beredskap för olyckor och oförutsedda händelser som kan påverka råvattenkvaliteten. g) verka för att påtagliga risker reduceras genom att åtgärder vidtas av ansvariga aktörer i vattentäktens närhet.
2	Säkerställa att tillståndspliktiga allmänna yt- och grundvattentäkter har tillstånd och att uttagen är långsiktigt hållbara. Vid behov ska provning enligt miljöbalken initieras, särskilt i områden med ansträngda resurser och kumulativ påverkan. ¹⁵
3	Inkludera de regionalt viktiga dricksvattenresurserna i den kommunala VA-planeringen.
4	Gör en analys av vattentillgång i kommunen och långsiktigt vattenbehov. Säkerställ att analysen förankras i exempelvis kommunens vattentjänstplan eller annat planeringsdokument för VA ¹⁶ .
5	Klimatsäkra dricksvattenförsörjningen. Exempelvis genom att arbete med livsmedelsverkets handböcker för klimatanpassning och krisberedskap ¹⁷ .
6	Planera för redundans och reservvattenförsörjning.
7	Säkerställ att planering och rutiner finns framtagna för händelser som påverkar dricksvattentillgången, enligt exempelvis livsmedelsverkets guide för nödvattenplanering och Länsstyrelsens planeringsinriktning för civilt försvar och höjd beredskap i Västra Götalands län ¹⁸ .
Tillse kunskapsunderlag	
8	Övervaka parametrar som nivåer, flöden och vattenkvalitetsparametrar i dricksvattenresurser.
9	Undersök hur dricksvattenförsörjningen påverkas av klimatförändringarna genom att beakta underlag från exempelvis SMHI och SGU om påverkan på nivåer, flöden och vattenkvalitetsparametrar
Möjliggör samordning och samverkan	
10	Vid behov utveckla mellankommunala samarbeten och samarbeta om dricksvattenfrågor över förvaltningsgränserna inom kommunen.

¹⁵ Tillståndsplikten framgår av 11 kapitlet i miljöbalken.

¹⁶ Se vägledning från Havs och vattenmyndigheten och SGU; "Vägledning för regional vattenförsörjningsplanering" respektive "Vattenförsörjningsplan – identifiering av vattenresurser viktiga för dricksvattenförsörjningen"

¹⁷ Se Livsmedelsverkets rapport 2019 version 1 "Handbok för klimatanpassad dricksvattenförsörjning", samt handbok i krisberedskap och civilt försvar för dricksvatten.

¹⁸ Se Livsmedelsverket KC:1701, 2017 "Guide för planering av nödvattenförsörjning". Se även bilaga 2 till länsstyrelsens planeringsinriktning för civilt försvar och höjd beredskap för Västra Götalands län. Planeringsinriktning och dess bilagor kan nås genom att kontakta länsstyrelsen.

Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med tillsyn och strategiskt miljöarbete

Tabell 5. Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med tillsyn och strategiskt miljöarbete.

Säkerställa råvattentillgång	
11	Genomföra systematisk och regelbunden tillsyn inom de vattenskyddsområden där kommunen har tillsynsansvar. ^{19,20}
12	Vid tillsyn och handläggning av anmälningar enligt miljöbalken ska kommunen ta särskild hänsyn till dricksvattenintresset. Detta gäller särskilt för verksamheter belägna i vattenskyddsområde, områden skyddade enligt EU:s vattendirektiv Artikel 7 eller andra utpekade dricksvattenresurser som finns med i regionala, mellankommunala eller kommunala vattenförsörjningsplaner.
Möjliggör samordning och samverkan	
13	Vid behov utveckla mellankommunala samarbeten och samarbeta om dricksvattenfrågor över förvaltningsgränserna inom kommunen.

Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med fysisk planering

Tabell 6. Åtgärder riktade till kommunerna i deras arbete med fysisk planering.

Säkerställa råvattentillgång	
14	Vid översiktsplanering: a) ta hänsyn till skyddet av dricksvattenresurser genom att exempelvis beakta vattenskyddsområden och utpekade dricksvattenresurserna i regional, mellankommunal och kommunal vattenförsörjningsplan. b) beakta dricksvattenresurser som andra kommuner har pekat ut som viktiga för sin vattenförsörjning inom kommunen. c) beakta påverkan av klimatförändringarna på vattenförsörjningen.
15	Beakta dricksvattenintresset vid detaljplanering ²¹ , genom att exempelvis beskriva mellankommunala samband eller risk för påverkan på framtida vattentäkter.
Möjliggör samordning och samverkan	
16	Vid behov utveckla mellankommunala samarbeten och samarbeta om dricksvattenfrågor över förvaltningsgränserna inom kommunen.

¹⁹ Ansvaret för tillsyn regleras i miljöprövningsförordningen (Miljötillsynsförordning (2011:13).

²⁰ Åtgärdsprogram för vatten 2022 – 2027, kommunernas åtgärder 3c.

²¹ Boverket vägleder om detta i PBL kunskapsbanken (Boverket 2020b).

Åtgärder riktade till Länsstyrelsen

Tabell 7. Åtgärder riktade till Länsstyrelsen.

Säkerställa råvattentillgång	
17	Inrätta vattenskyddsområden när kommuner ansöker och främja arbetet med inrättande genom att ge råd och stöd. Stötta kommunerna i att upprätthålla god kunskap om sina befintliga vattenskyddsområden ²² .
18	Genomföra systematisk och regelbunden tillsyn av vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter inom de vattenskyddsområden där Länsstyrelsen har tillsynsansvar Ge tillsynsvägledning till kommunerna vad gäller tillsyn i vattenskyddsområden. ²³
19	Vid granskning av översiktsplaner och detaljplaner uppmärksamma om dricksvattenintresset synliggörs genom exempelvis vattenskyddsområden, områden skyddade enligt EU:s vattendirektiv Artikel 7, samt koppling till regionala, mellankommunala och kommunala vattenförsörjningsplaner.
20	Vägleda om hur dricksvattenintresset ska synliggöras och hanteras i fysisk planering.
21	Visa hänsyn till dricksvattenintresset och effektiv vattenanvändning vid prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet. Detta gäller särskilt för verksamheter belägna i vattenskyddsområde, områden skyddade enligt EU:s vattendirektiv Artikel 7 eller andra utpekade dricksvattenresurser som finns med i regionala, mellankommunala eller kommunala vattenförsörjningsplaner.
22	Visa hänsyn till dricksvattenintresset när länsstyrelsen är remissinstans vid prövning samt vid tillsyn av vattenverksamhet. Detta gäller särskilt för verksamheter belägna i vattenskyddsområde, områden skyddade enligt EU:s vattendirektiv Artikel 7 eller andra utpekade dricksvattenresurser som finns med i regionala, mellankommunala eller kommunala vattenförsörjningsplaner.
23	Genom tillsyn kontrollera att tillståndspliktiga vattenuttag i grund- och ytvatten har tillstånd. ²⁴
24	Identifiera områden där dricksvattenförsörjningen är särskilt utsatta för klimatrisker, exempelvis områden i länet med risk för vattenbrist eller risk för översvämning med negativ påverkan på dricksvattenförsörjningen.
25	Erbjud rådgivning och information till lantbrukare gällande exempelvis: a) risker för vattenförsörjningen kopplade till användning av näringsämnen och växtskyddsmedel b) möjlighet till ersättningar och investeringsstöd för åtgärder som minskar lantbrukets påverkan på vatten, så som exempelvis våtmarker och kalkfilterdiken c) bevattningsdammar i jordbrukslandskapet

²² Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027, länsstyrelsernas åtgärd 5a och 5c

²³ Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027, länsstyrelsernas åtgärd 5b och 5c

²⁴ Åtgärdsprogram för vatten 2021–2027, länsstyrelsernas åtgärd 5e

26	Stötta och genomföra åtgärder för att återställa naturlig hydrologi och ökad tillgång på vatten i landskapet. Detta genom att exempelvis: a) erbjuda rådgivning kring denna typ av åtgärder b) handlägga våtmarksansökningar inom LONA- och LOVA-stöden c) restaurera dikade myrar i skyddad natur
Tillse kunskapsunderlag	
27	Fortsätt kartlägga vattenuttag och vattenbehov för att få en överblick över det totala uttaget ur vattenresurser i länet.
28	Kartlägga nuvarande vattenkvalitet och vattentillgång i länet samt trender och förändringar.
Möjliggör samordning och samverkan	
29	Skapa forum för samverkan och diskussion om dricksvattenfrågor i länet, inklusive frågor om vattenkrisberedskap och nödvatten. Ge stöd i arbetet med nödvatten- och kontinuitetsplanering.
30	Se till att dricksvattenaspekten beaktas i forum som finns för förvaltning av Vänern, Vättern och Göta älv.

6. Referenser

Anna Eklund, 1998. SMHI Nr 74. Vattentemperaturer i sjöar, sommar och vinter. Resultat från SMHI:s mätningar.

Boverket, 2025a. PBL kunskapsbanken – Vattenförsörjning. [Vattenförsörjning i översiktsplanering - PBL kunskapsbanken - Boverket](#), granskad 2024-01-31.

Boverket, 2025b. PBL kunskapsbanken – Vattenförsörjning vid detaljplanering, [Vattenförsörjning vid detaljplanering - PBL kunskapsbanken - Boverket](#), granskad 2024-02-07.

Försvarsmakten, MSB, 2025. Utgångspunkter för totalförsvaret 2025 – 2030. <https://www.mcf.se/siteassets/dokument/om-msb/vart-uppdrag/regeringsuppdrag/besvarade-regeringsuppdrag/2025/utgangspunkter-for-totalforsvaret-2025-2030.pdf>

Göta Älvs vattenvårdsförbund, 2018. <https://www.gotaalvvf.org/faktaomgotaalv.4.101b298612d0e33932680001774.html>

Göteborgsregionens kommunalförbund, 2020, Vattenförsörjningsplan för Göteborgsregionen. Publicerad 2014, uppdaterad 2020. Göteborgsregionens kommunalförbund.

Havs- och vattenmyndigheten, 2014. Riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning. <https://www.havochvatten.se/arter-och-livsmiljoer/atgarder-skydd-och-rapportering/skyddade-omraden/riksintressen/riksintresse-for-dricksvattenanlaggningar.html>, publicerad 2014-09-25, uppdaterad 2024-03-06.

Havs- och vattenmyndigheten, 2015. 2015:15 Juridiken kring vatten och avlopp. Göteborg: Havs- och vattenmyndigheten.

Havs- och vattenmyndigheten, 2020. 2020:1 Vägledning för regional vattenförsörjningsplanering. Göteborg: Havs- och vattenmyndigheten.

Jordbruksverket, 2018. Jordbrukets behov av vattenförsörjning. Jönköping: Jordbruksverket.

Livsmedelsverket, 2017. Guide för planering av nödvattenförsörjning. KC:1701. <https://www.livsmedelsverket.se/om-oss/publikationer/handbocker-och-verktyg/guide-for-nodvattenplanering>

Livsmedelsverket, 2019. Handbok för klimatanpassad dricksvattenförsörjning. Uppsala: Livsmedelsverket. <https://www.livsmedelsverket.se/globalassets/publikationsdatabas/handbocker-verktyg/handbok-for-klimatanpassad-dricksvattenforsorjning-2019.pdf>

Livsmedelsverket 2024. Handbok i krisberedskap och civilt försvar för dricksvatten. <https://www.livsmedelsverket.se/om-oss/publikationer/handbocker-och-verktyg/handbok-for-krisberedskap-och-civilt-forsvar-for-dricksvatten>

Länsstyrelsen Västra Götaland, 2025. Civilt försvar <https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/samhalle/sakerhet-och-beredskap/civilt-forsvar.html>

Länsstyrelsen Västra Götaland, 2023. Västra Götaland i ett förändrat klimat. <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/arcgis/apps/storymaps/collections/145aadd35973469bbef307f6cfa7951d?item=1>

Länsstyrelsen Västra Götaland, 2022. Vattenförsörjning i Västra Götalands län - Mjölkgårdar i olika områden. Rapport 2022:28

Miljörapporter 2018–2019 från länets anläggningar, svenska miljörapporteringsportalen, Regeringen, 2017. En livsmedelsstrategi för jobb och hållbar tillväxt i hela landet, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/en-livsmedelsstrategi-for-jobb-och-hallbar-tillvaxt-i-hela-landet/>, senast ändrad 2017-01-16, besökt 2020-09-09.

- Miljösamverkan Skaraborg, 2025. <https://www.miljoskaraborg.se/privatperson/vatten/vatten-till-miljon/vattenskyddsomraden/vattners-vattenskyddsomrade/>. Besökt 2026-01-15.
- MSB, 2025. Konsekvenser vid höga och låga vattennivåer i Vänern. Publikationsnummer: MSB2612 - Oktober 2025. <https://rib.msb.se/filer/pdf/31151.pdf>
- Rhode, A., Lindström, G., Rosberg, J. & Pers, C., 2006. Grundvattenbildning i svenska typjordar - översiktlig beräkning med en vattenbalansmodell. Uppsala Universitet: Report Series A, No. 66.
- Rhode, A., Lindström, G., Dahnée, J., 2009. Grundvattennivåer i ett förändrat klimat. Uppsala universitet: proj. nr 60–1642/2007.
- SCB, 2025, Folkmängd, antalet födda, döda och flyttningar efter region, kön och ålder. År 2024–2070, https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0401_BE0401A/BefProgOsiktRegN/.
- SCB, 2025a, Total vattenanvändning per användargrupp, efter region. Vart femte år 1990 – 2020. [Total vattenanvändning per användargrupp, efter region. Vart femte år 1990 - 2020. PxWeb](https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/miljo/vattenanvandning/vattenuttag-och-vattenanvandning-i-sverige/)
- SCB, 2025b, Statistiska centralbyråns statistikdatabas, Vattenuttag och vattenanvändning i Sverige <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/miljo/vattenanvandning/vattenuttag-och-vattenanvandning-i-sverige/>
- SCB, 2025c, Statistiska centralbyråns statistikdatabas, Befolkningens anslutning till kommunalt vatten och avlopp. År 1960–2022. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_MI_MI0902_MI0902C/MI0902T05/
- SCB, 2025d, Antal småhusfastigheter efter region, fastighetstyp, och vattenanslutning. Vart femte år 2000–2020, https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_MI_MI0902_MI0902C/MI0902T04/
- SCB, 2025e, Jordbrukets vattenanvändning per typ av användning, efter region, Vart femte år 1995–2020. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_MI_MI0902_MI0902E/VattenAnvJord/.
- SCB, 2025f, Industrins vattenanvändning efter region och typ av vatten. År 2005 – 2020. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_MI_MI0902_MI0902E/VattenAnv/
- SCB, 2022. Vattenanvändningen i Sverige 2020. Stockholm: Statistiska centralbyrån. https://www.scb.se/contentassets/54f765e90041445397b0fdc85aa04424/mi0902_2020a01_br_mi27br2201.pdf
- SGI, 2012. Skredrisker i Göta älvdalen i ett förändrat klimat, slutrapport i 3 delar. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1372738/FULLTEXT01.pdf>
- SGI, 2018. Klimatlasters effekt på naturlig mark och geokonstruktioner. Geotekniska aspekter på klimatförändringen.
- SGU, 2024. Beskrivning till Bergkvalitetskartan för betong i delar av Västra Götaland <https://www.sgu.se/globalassets/produkter/publikationer/2024/k755-beskrivning.pdf>
- SGU, 2013. Bedömningsgrunder för grundvatten SGU 2013:01. Uppsala: Sveriges Geologiska Undersökning.
- SGU, 2017. Grundvattenbildning och grundvattentillgång i Sverige. Uppsala: Sveriges Geologiska Undersökning.
- SGU, 2025a. SGU:s kartvisare, Grundvattenmagasin <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-grundvattenmagasin.html>
- SGU, 2025b. Kartvisaren Grundvattenmagasin <https://www.sgu.se/produkter-och-tjanster/kartor/kartvisaren/grundvattenkartvisare/grundvattenmagasin/>
- SGU, 2025c. Databasen brunnar <https://www.sgu.se/grundvatten/brunnar-och-dricksvatten/brunnsarkivet/>
- SGU, 2025d. Grundvatten och förändrat klimat. Besökt 2025-05-22. <https://www.sgu.se/grundvatten/grundvatten-och-forandrat-klimat/>

SGU, 2025e. Grundvatten i framtida klimat – effekter för grundvattenförsörjningen. Carl-Erik Hjerne, Anders Retzner, Eva Hellstrand, Bo Thunholm, Michelle Nygren, Jakob Forsgren, Jonas Gierup. RR 2025:01.

SGU, 2025f. Det menas med fyllnadsgrad och grundvattensituation. Besökt 2025-05-23.

<https://www.sgu.se/grundvatten/grundvattennivaer/om-grundvattennivaer/det-menas-med-fyllnadsgrad-och-grundvattensituation/>

SMHI, 2025a. Klimatscenariotjänsten. [https://www.smhi.se/klimat/framtidens-](https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/klimatscenariotjansten/klimatscenariotjansten/met/vastra_gotalands_lan/medeltemperatur/rcp85/2071-2100/year/anom)

[klimat/klimatscenariotjansten/klimatscenariotjansten/met/vastra_gotalands_lan/medeltemperatur/rcp85/2071-2100/year/anom](https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/klimatscenariotjansten/klimatscenariotjansten/met/vastra_gotalands_lan/medeltemperatur/rcp85/2071-2100/year/anom)

SMHI, 2024. Konsekvenser för Sveriges stora sjöar i varmare klimat. Besökt 2025-05-23.

<https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/sjoar-och-vattendrag-i-varmare-klimat/konsekvenser-for-sveriges-stora-sjoar-i-varmare-klimat#Vattern>

SMHI, 2022. Hur länge räcker vattnet? Beräkning av uthållighet vid torka. Niclas Hjerdt.

SMHI, 2015. Framtidsklimat i Västra Götalands län, Norrköping: Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

Svenskt Vatten, 2024. Resultatrapport för VASS Drift 2023

<https://www.svensktvatten.se/globalassets/dokument/organisation--styrning/va-statistik/r2024-06-resultatrapport-for-vass-drift-2023-3.pdf>

VGR, 2025. Befolkningsprognos Västra Götaland 2024–2040. [https://www.vgregion.se/regional-](https://www.vgregion.se/regional-utveckling/statistik-och-analys/aterkommande-aktiviteter/befolkningsprognos/)

[utveckling/statistik-och-analys/aterkommande-aktiviteter/befolkningsprognos/](https://www.vgregion.se/regional-utveckling/statistik-och-analys/aterkommande-aktiviteter/befolkningsprognos/)

Copyrightförteckning av kartor

Vattenförsörjningsplanen:

© Lantmäteriet Geodatasamverkan – GSD Fastighetskartan, samtliga kartor

© Lantmäteriet Geodatasamverkan – SGU Jordarter 1:1 miljon, figur 3

© Lantmäteriet Geodatasamverkan – VM Vattenförekomster och övriga vatten (2017–2021 cykel 3), figur 19

© Lantmäteriet Geodatasamverkan – LM Översiktskartan, samtliga kartor

© Lantmäteriet Geodatasamverkan – GSD Fastighetskartan, samtliga kartor

Länsstyrelsen
Västra Götaland

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (6)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Dan Gorga

2026-08-19

Svar på Naturvårdsverkets förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar (Dnr KS2026/1209-2)

Sammanfattning

Naturvårdsverkets förslag innebär flera förändringar av ersättningen till kommunerna för insamling av förpackningsavfall. För Kungälv kommun bedöms den samlade ersättningen bli i stort sett oförändrad men förslaget innebär en omfördelning mellan olika ersättningsposter.

Förvaltningen anser att flera av de föreslagna ersättningarna behöver justeras för att bättre motsvara kommunens faktiska kostnader. Detta gäller bland annat lättillgängliga insamlingsplatser och återvinningscentraler. Förvaltningen anser även att gränsen för extra ersättning till tätbefolkade kommuner bör sänkas samt att möjligheten att göra undantag från fastighetsnära insamling på öar bör kvarstå.

Sammantaget är det viktigt att ersättningsmodellen ger kommunerna rimlig och långsiktigt hållbar kostnadstäckning, eftersom kostnaderna för insamlingen ska ersättas av producenterna.

Juridisk bedömning

Sedan den 1 januari 2024 ansvarar kommunerna för insamling av förpackningsavfall från både hushåll och samlokaliserade verksamheter. Kommunerna har även ansvar för att tillhandahålla information till hushåll och samlokaliserade verksamheter, b.la. om hur förpackningsinsamlingen fungerar. För detta ansvar erhåller kommunerna ersättning från producenterna genom producenternas producentansvarsorganisationer. Kommunernas rätt till ersättning regleras i en föreskrift som beslutas av Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket har remitterat ett förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Sedan den första ersättningsföreskriften beslutades under 2023 har beräkningsmodellen vidareutvecklats och kompletterats av Naturvårdsverket med ersättning för fastighetsnära insamling från fritidsboende, hushåll i flerbostadshus, insamling via återvinningscentraler, informationsinsatser, extra ersättning vid låg befolkningstäthet samt indexreglering. Naturvårdsverket gör bedömningen att kommunernas ersättning i vissa avseenden behöver justeras och kompletteras med ikraftträdande den 1 januari 2027. Denna bedömning ligger till grund för förevarande förslag till reviderad ersättningsföreskrift.

Naturvårdsverket har identifierat behov av att kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall i vissa delar justeras och kompletteras. Anledningen är att nuvarande ersättningsmodell i vissa delar är otydlig eller inte bedöms spegla kommunernas kostnader på ett

kostnadsriktigt sätt genom att kostnader för vissa typer av insamlingssystem kan antingen vara för höga eller för låga. De lättillgängliga insamlingsplatsernas funktion kommer dessutom att förändras från och med den 1 januari 2027.

Målet med revideringen är att ersättningen i högre grad ska vara kostnadsriktig och träffsäker, samt ge kommunerna rimliga förutsättningar att uppfylla sina skyldigheter.

I revideringen ingår inte ersättningarna för insamling från torg, parker och andra populära platser, fastighetsnära insamling, information, vinterförhållanden mfl.

För kommunerna innebär förslaget en ökad ersättning med 7,1 miljoner kronor per år på nationell nivå och kommuner bedöms överlag få en mer träffsäker ersättning.

Naturvårdsverkets justeringar och tillägg består av följande:

Ny och tydligare ersättning för omlastning/överlämning. Ersättningen delas upp i en ny fast del per kommun och en rörlig del per insamlat ton.

Fast ersättning för information till vissa kommuner: Naturvårdsverket föreslår att ersättningen för information differentieras på så sätt att de kommuner med färre än 10 000 permanentboende invånare får en lägsta ersättning på 50 000 kronor per år. För kommuner med 10 000 eller fler permanentboende invånare föreslås en ersättning på 5 kronor per permanentboende invånare i enlighet med nuvarande ersättningsnivå (NFS 2023:1).

Anpassad ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser och ny extra fast ersättning till kommuner med hög befolkningstäthet. Ersättningen justeras för att spegla de lättillgängliga insamlingsplatsernas nya funktioner från 2027.

Reviderad ersättning för återvinningscentraler. Ersättningen anpassas till hur insamlingen faktiskt sker på återvinningscentraler och ersättningen för vissa material (särskilt trä och övrigt material) sänks.

Ny ersättning för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser. En ny fast ersättning per insamlingsplats införs.

Ny extra fast ersättning till kommuner med många fritidsboenden. Ersättningen ska kompensera för ökade fasta kostnader utanför säsong.

Ny fast ersättning för insamling via gemensamma behållare. En ny fast ersättning införs för insamling från hushåll i en- och tvåbostadshus där fler än två hushåll delar behållare.

Ersättning för upphämningsplatser blir densamma som för fastighetsnära insamling. Kostnaderna för att tömma behållare från upphämningsplatser bedöms vara densamma som för fastighetsnära tömning.

Ingen extra ersättning för fastighetsnära insamling från hushåll på öar med särskilda förutsättningar. Förutsättningarna för hämtning på öar med särskilda förutsättningar varierar kraftigt mellan kommuner.

Ingen differentierad ersättning för fastighetsnära insamling per förpackningsmaterial från 2029. Från och med 2029 lämnas ersättning för fastighetsnära insamling som ett belopp för samtliga

förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära, oavsett om insamlingen sker fastighetsnära eller via upphämningsplatser.

Justering av indexering.

Ny basmånad fastställs till januari 2026.

Synpunkter på föreslagna föreskrifter eller tillhörande konsekvensutredning ska lämnas till Naturvårdsverket per e-post senast den 30 september 2026.

Förvaltningen synpunkter

Omlastning och överlämning

Förvaltningen tillstyrker att ersättningen för omlastning och överlämning särredovisas. En fast ersättning om 220 000 kronor per kommun och år tillsammans med en rörlig ersättning om 152 kronor per ton för papper, plast, metall och glas ökar transparensen och beaktar att omlastning medför både fasta och volymberoende kostnader.

Förvaltningen anser samtidigt att den fasta ersättningen bör omfattas av regelbunden uppföljning. Även om posten inte föreslås indexjusteras behöver Naturvårdsverket säkerställa att ersättningen över tid motsvarar kostnader för mark, anläggning, utrustning och grundläggande drift. Kriterierna för ersättning när flera kommuner samverkar om en omlastningsstation bör också framgå tydligt av vägledningen.

Lättillgängliga insamlingsplatser

Förvaltningen bedömer att den föreslagna ersättningen är för låg. Ersättningen har sänkts jämfört med tidigare nivåer, som redan inte bedömdes täcka kommunens faktiska kostnader för drift, tömning, städning och tillsyn av insamlingsplatserna. Ersättningsnivån bör därför höjas så att den bättre motsvarar kommunernas faktiska kostnader.

Förvaltningen anser även att glas- och metallförpackningar bör omfattas av ersättningen om kommunen väljer att behålla insamlingen av dessa fraktioner vid lättillgängliga insamlingsplatser. Kommunen bör inte behöva bära kostnaderna för denna service utan ersättning.

Den extra ersättningen för kommuner med fler än 500 invånare per kvadratkilometer bör ses över. Förvaltningen anser att gränsen är satt för högt och bör sänkas, eftersom även kommuner med lägre befolkningstäthet kan ha höga kostnader till följd av hög belastning på insamlingsplatser, täta tömningar och begränsade möjligheter att etablera ytterligare platser. En hög fast tröskel riskerar att kommuner med liknande kostnadsförutsättningar behandlas olika beroende på om de ligger strax över eller under gränsen. En lägre gräns skulle ge en mer träffsäker ersättning och bättre spegla de faktiska kostnaderna.

Återvinningscentraler

Förvaltningen avstyrker den del av förslaget som innebär att den fasta ersättningen per återvinningscentral sänks utan att kommunernas faktiska kostnader och skyldighet att ta emot samtliga förpackningsmaterial säkerställs. Naturvårdsverkets konsekvensutredning anger att den fasta ersättningen minskar med 30 500 kronor per återvinningscentral och år. Samtidigt föreslås den rörliga ersättningen för träförpackningar och övrigt förpackningsmaterial vara noll kronor per ton. Kommunen behöver även fortsättningsvis tillhandahålla yta, behållare, skyltning, tillsyn, städning, intern hantering och administration för material som förekommer i små eller varierande mängder. Att mängderna är små innebär inte att de fasta kostnaderna försvinner. Förvaltningen anser därför att ersättningen för trä och övrigt material bör omprövas och att Naturvårdsverket ska redovisa hur full kostnadstäckning säkerställs för varje materialslag.

Temporära mottagningsplatser

Förvaltningen tillstyrker att en fast och rörlig ersättning införs för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser. Den föreslagna fasta ersättningen är 20 300 kronor per plats och år och förutsätter insamling vid minst fem tillfällen per kalenderår. Modellen kan bidra till flexibla lösningar där en stationär återvinningscentral inte är den mest ändamålsenliga serviceformen.

Begreppet mottagningsplats och hur antalet platser ska räknas behöver dock förtydligas. Det bör framgå om en mobil enhet med flera återkommande stopp ska redovisas per uppställningsplats, per rutt eller per fordon. Ersättningen bör också kunna omprövas om kravet på samtliga material medför kostnader som inte täcks av schablonen.

Gemensamma behållare och upphämningsplatser

Förvaltningen tillstyrker särskild ersättning för gemensamma behållare när fler än två hushåll i en- och tvåbostadshus delar behållare. Förslaget skapar en tydligare koppling mellan ersättning och insamlingsform. Även förslaget att upphämningsplatser ska ersättas på samma sätt som fastighetsnära insamling tillstyrks.

Vägledningen behöver tydligt beskriva gränsdragningen mellan en gemensam behållarlösning, en upphämningsplats och en lättillgänglig insamlingsplats. Kommunen ska inte riskera utebliven ersättning på grund av otydliga klassificeringar när den lokala lösningen uppfyller gällande funktionskrav.

Hämtning på öar

Förvaltningen ser positivt på att kommuner ges möjlighet att göra undantag från kravet på fastighetsnära insamling på öar där det saknas farbar väg eller lämplig tilläggningsplats. Att anordna fastighetsnära insamling på sådana öar är mycket svårt och kostnadsdrivande, och det är därför rimligt att kommunen i stället kan anvisa hushållen till en upphämningsplats på ön eller fastlandet.

Förvaltningen vill samtidigt framhålla att den ersättning som Naturvårdsverket har beräknat för ö-hämtning är för låg i förhållande till de faktiska kostnaderna. Kommunen har inhämtat prisuppgifter för sådan insamling som visar kostnader på cirka det dubbla jämfört med den ersättning som föreslås. Även Naturvårdsverkets egen utredning visar att insamling på öar kan medföra betydligt högre kostnader än på fastlandet.

Mot denna bakgrund anser förvaltningen att det är viktigt att möjligheten till undantag från kravet på fastighetsnära insamling kvarstår och att kommunen inte förväntas införa en mycket kostsam insamlingslösning som inte är motiverad utifrån de lokala förutsättningarna.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet påverkar Kommunfullmäktiges strategiska mål; *"Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan"*

Utsortering av förpackningar, från hushåll såväl som från verksamheter, är en viktig insats i vardagen för att bidra till ett cirkulärt, resurssnålt och hållbart samhälle. Kostnaderna för samlingsarbetet ska producenterna ersätta kommunen för. Därför är det viktigt att Naturvårdsverkets avgiftsföreskrifter är så träffsäkra som möjligt och täcker kommunens utgifter för förpackningsinsamlingen.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Remissen berör på lång sikt hur mål 12 och 13 för hållbar utveckling men även mål 11 kan nås. Förbättrad förpackningsinsamling minskar utsläppen av växthusgaser och förbrukningen av jungfruliga råvaror. Fastighetsnära insamling vid hushåll förbättrar utsortering och ökar insamlingen, samt ger mindre buller och nedskräpning.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Remissen påverkar i rätt riktning kommunens möjlighet till att nå målet *"Minst 70 % av innehållet i restavfallet ska vara rätt sorterat"* i Göteborgsregionens och Kungälv avfallsplan, Göteborgsregionen minskar avfallet.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Det kommunala insamlingsansvaret påverkar hur väl hushåll kommer att lyckas sortera ut sina förpackningar beroende på de praktiska lösningar som erbjuds dem. För att kunna erbjuda hushållen praktiska lösningar behöver ersättningen till kommunen vara tillräckligt för att kunna täcka kommunens kostnader för dessa tjänster.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Förslaget bedöms inte påverka medarbetarna mer än att förslaget ger kommunen även rätt till ersättning för information. Vilket ger kommunen bättre förutsättningar med att arbeta med nå ut med information till avfallsinnehavare.

Ekonomisk bedömning

Kostnaderna för kommunens insamling av förpackningsavfall ska ersättas av producenterna. Det är därför viktigt att Naturvårdsverkets ersättningsföreskrifter är så träffsäkra som möjligt och ger kommunerna kostnadstäckning för de kostnader som uppstår till följd av insamlingsansvaret. Förslaget innehåller både höjda och sänkta ersättningsposter. För Kungälv kommun bedöms den samlade ersättningen bli ungefär oförändrad, vilket innebär att förslaget i huvudsak innebär en omfördelning mellan olika ersättningsposter och insamlingslösningar.

Förvaltningen vill samtidigt framhålla att oförändrad total ersättning inte innebär att kostnadstäckningen är tillräcklig. Kommunen ser fortfarande utmaningar med att få full kostnadstäckning för kostnaderna för en fullt utbyggd fastighetsnära insamling av förpackningsavfall. Det är därför viktigt att de enskilda ersättningsnivåerna är tillräckligt träffsäkra och speglar de faktiska kostnaderna för de olika insamlingslösningarna.

Förslag till beslut

Tjänsteskrivelsen antas som Kungälv kommuns svar på remissen.

Åsa Berlie
Sektorchef
Samhällsbyggnad

Tomas Turnéus
Verksamhetschef
Planering och projekt

Sofia Samuelsson
Enhetschef
Renhållningen

Expedieras till:
registrator@naturvardsverket.se

För kännedom till:

From: Avdagic Lam, Nina
Sent: Thu, 18 Jun 2026 14:44:55 +0000
To: registratur@kammarkollegiet.se; office@avfallsverige.se; regelradet@regelradet.se; henrik.nilsson@svensktproducentansvar.se; registrator@kommerskollegium.se; info@skr.se; info@tmr.se; konkurrensverket@kkv.se; medborgarcenter@botkyrka.se; kommun.info@sala.se; kommun@hoor.se; kommun@hudiksvall.se; kommun@kristianstad.se; Kungälv's Kommun; kommun@orebro.se; kommun@pajala.se; kommun@sater.se; kommun@sunne.se; kommun@tanum.se; kommunen@kristinehamn.se; kommunen@ornskoldsvik.se; varmdo.kommun@varmdo.se; kommunstyrelsen@stockholm.se; krokoms.kommun@krokom.se; ks@markaryd.se; lunds.kommun@lund.se; registrator@nacka.se; sigtuna.kommun@sigtuna.se; stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se; storfors.kommun@storfors.se; trelleborgs.kommun@trelleborg.se; umea.kommun@umea.se; info@dorotea.se; kommunen@emmaboda.se; gavle.kommun@gavle.se; medborgarservice@heby.se; kommun@hellefors.se; kommun@lindesberg.se; kommun@ljusnarsberg.se; kommun@lycksele.se; nora.kommun@nora.se; kommun@malung-salen.se; kansli@skurup.se; info@kf.sydnarke.se; kansliet@vaxholm.se; kommun@vingaker.se; kommun@overtornia.se; malmstad@malmo.se; info@almhult.se; producer@npa.se; Jan Troell; Jenny Westin
Subject: Remiss - ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar
Attachments: Bilaga 1 Förslag till Naturvårdsverkets föreskrifter.pdf, Bilaga 2 Förslag till Naturvårdsverkets föreskrifter om ändring av Naturvårdsverkets föreskrifter.pdf, Bilaga 3 Konsekvensutredning.pdf, Bilaga 4 Sändlista.pdf, Missiv.pdf
Categories: Nadine

Varsam: Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Hej,

Naturvårdsverket skickar ut remiss avseende förslag till reviderad föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar.

Vi vill gärna ta del av era synpunkter och perspektiv.

Ni är varmt välkomna att lämna eventuella synpunkter senast den **30 september 2026**.

Ange diarienummer **NV-26-072914** samt vilken organisation/kommun ni företräder i ämnesraden. Synpunkterna skickas till registrator@naturvardsverket.se.

För sakfrågor som rör förslaget kontakta vår kundtjänst: kundtjanst@naturvardsverket.se

Tack på förhand för ert engagemang!

Hälsningar Nina

NINA AVDAGIC LAM

Handläggare

NATURVÅRDSVERKET
Producentansvarsenheten

BESÖK: Virkesvägen 2, Stockholm

POST: 106 48 Stockholm

TELEFON: 010-698 10 00

www.naturvardsverket.se

Läs om hur Naturvårdsverket behandlar
dina [personuppgifter](#)

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN XXXX-XXXX Beställningsnummer XXXXX-XX

Naturvårdsverkets föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar;

NFS 202X:X

Utkom från trycket
den XX

beslutade den datum.

Naturvårdsverket föreskriver¹ följande med stöd av 9 kap. 2 a och 9 §§ samt 12 kap. 3 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter tillämpas när Naturvårdsverket fattar beslut om ersättning till kommunerna enligt 9 kap. 3 § första stycket 1–3, andra stycket och tredje stycket förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Definitioner

2 § Termer och begrepp som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar och avfallsförordningen (2020:614).

Uppgifter som ska lämnas till Naturvårdsverket

3 § Utöver de uppgifter som ska lämnas till Naturvårdsverket enligt 9 kap. 2 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar ska kommunen även lämna uppgifter om

- organisationsnummer och adress till kommunen,
- det bankgiro- eller plusgironummer eller bankkonto för inbetalning till kommunen enligt första punkten som ska ta emot ersättningen, och
- antalet hushåll och samlokaliserade verksamheter i en- och tvåbostadshus som har fastighetsnära insamling eller som tilldelats en upphämningsplats

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851.

som inte är fastighetsnära och där förpackningsavfallet samlas in från gemensamma behållare enligt 9 §, fördelat på permanent- och fritidsboende.

Information om ändring av uppgifterna enligt första stycket ska lämnas till Naturvårdsverket.

Inlämnande

4 § Uppgifter enligt 9 kap. 2 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar och enligt 3 § ska lämnas elektroniskt på Naturvårdsverkets webbplats.

Grunder för ersättning

5 § Naturvårdsverket beslutar om ersättning till kommunerna enligt 9 kap. 3–4 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Ersättningen ska bestämmas utifrån grunderna som anges i 9 kap. 3 § förordningen om producentansvar för förpackningar. Kommunernas ersättning ska därutöver bestämmas utifrån de grunder som anges i 6–18 §§ samt bilagan.

Indexjustering av ersättning

6 § Ersättning till kommunerna enligt bilagan ska indexjusteras årligen.

Indexjustering ska ske med Statistiska centralbyråns Avfallsindex A12:1MD. Bas månaden ska vara januari 2026 och avläsningsmånaden ska vara januari innevarande kalenderår.

Ersättningen vid basmånaden är den ersättning som framgår av bilagan.

För kalenderåret 2027 och efterföljande kalenderår ska ersättningen beräknas enligt följande. Indextal vid avläsningsmånaden ska divideras med indextal vid basmånaden. Kvoten ska därefter multipliceras med ersättningen vid basmånaden.

Indexjusterad ersättning för fastighetsnära insamling inklusive insamling vid upphämningsplatser och för insamlad mängd förpackningsmaterial ska avrundas till hela kronor. Indexjusterad ersättning för insamling vid lättillgängliga insamlingsplatser och för insamling vid återvinningscentraler samt regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser ska avrundas till hela hundratal kronor.

7 § Trots vad som sägs i 6 § ska ingen indexjustering ske för

1. fast ersättning för sådan information som avses i 6 kap. 16 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar och 18 §,
2. fast ersättning till vissa kommuner för fastighetsnära insamling enligt 11 §, och
3. fast ersättning för överlämning enligt 17 §.

Ersättning för fastighetsnära insamling och för insamling som sker från upphämningsplats

8 § En kommun har rätt till en fast och en rörlig ersättning för insamling av förpackningsavfall som sker fastighetsnära eller som sker från en upphämningsplats som inte är fastighetsnära.

Den fasta ersättningen bestäms per hushåll och samlokaliserad verksamhet som har

1. fastighetsnära insamling enligt 6 kap. 4 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar, eller

2. en upphämningsplats enligt 3 kap. 37 § avfallsförordningen (2020:614).

Den fasta ersättningen bestäms enligt tabell 1 a i bilagan.

Den rörliga ersättningen bestäms enligt tabell 5 i bilagan.

Ersättning för insamling från gemensamma behållare

9 § En kommun har rätt till en fast och en rörlig ersättning för insamling av förpackningsavfall från gemensamma behållare som sker fastighetsnära eller som sker från en upphämningsplats som inte är fastighetsnära.

Den fasta ersättningen bestäms per hushåll och per samlokaliserad verksamhet i en- och tvåbostadshus som

1. har fastighetsnära insamling enligt 6 kap. 4 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar eller en upphämningsplats enligt 3 kap. 37 § avfallsförordningen (2020:614), och

2. använder gemensamma behållare för insamling av förpackningsavfall och där fler än två hushåll delar på behållare.

Ersättningen bestäms enligt tabell 1 b i bilagan.

Ersättning enligt första stycket lämnas inte för de hushåll eller de samlokaliserade verksamheter som omfattas av ersättning enligt 8 §.

Den rörliga ersättningen bestäms enligt tabell 5 i bilagan.

Ersättning till vissa kommuner med hög andel fritidsboende

10 § Om en kommun har fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus som uppgår till minst 20 procent i förhållande till det totala antalet hushåll i en- och tvåbostadshus i kommunen, har kommunen rätt till ytterligare ersättning för fastighetsnära insamling och för insamling som sker från en upphämningsplats som inte är fastighetsnära.

Ersättningen bestäms enligt tabell 1 d i bilagan.

Ersättning till vissa kommuner för fastighetsnära insamling

11 § Om en kommun har 0,0–9,9 invånare per kvadratkilometer, beräknat utifrån Statistiska centralbyråns befolkningsstatistik, har kommunen rätt till ytterligare ersättning för fastighetsnära insamling och för insamling som sker från en upphämningsplats som inte är fastighetsnära. Ersättningen bestäms enligt tabell 1 c i bilagan.

Ersättning för insamling vid lättillgängliga insamlingsplatser

12 § En kommun har rätt till en fast och en rörlig ersättning för insamling av förpackningsavfall vid sådana lättillgängliga insamlingsplatser som kommunen tillhandahåller enligt 6 kap. 6 eller 10 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

13 § Den fasta ersättningen enligt 12 § för insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast i enlighet med 6 kap. 6 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar bestäms enligt tabell 3 a i bilagan.

Om ett pågående bygglovs- eller detaljplaneärende enligt plan- och bygglagen (2010:900) hindrar införande av fastighetsnära insamling bestäms fast ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser för insamling av förpackningsavfall av papper, plast, metall och glas i enlighet med 6 kap. 10 § förordningen om producentansvar för förpackningar. Sådan ersättning bestäms enligt tabell 3 b i bilagan.

Om en kommun har en befolkningstäthet som överstiger 500 invånare per kvadratkilometer, beräknat utifrån Statistiska centralbyråns befolkningsstatistik, har kommunen rätt till ytterligare ersättning för varje insamlingsplats som kommunen har rätt till ersättning för enligt första och andra stycket. Ersättningen bestäms enligt tabell 3 c i bilagan.

14 § Den rörliga ersättningen enligt 12 § bestäms enligt tabell 5 i bilagan.

Ersättning för insamling vid återvinningscentraler

15 § En kommun har rätt till en fast och en rörlig ersättning för insamling av förpackningsavfall vid sådana återvinningscentraler som kommunen ska tillhandahålla enligt 6 kap. 7 § 1 förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Den fasta ersättningen bestäms enligt tabell 4 a i bilagan.

Den rörliga ersättningen bestäms enligt tabell 5 i bilagan.

Ersättning för insamling vid regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser

16 § En kommun har rätt till en fast och en rörlig ersättning för insamling av förpackningsavfall vid sådana regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser som kommunen ska tillhandahålla enligt 6 kap. 7 § 2 förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Den fasta ersättningen bestäms enligt tabell 4 b i bilagan. För att kommunen ska ha rätt till ersättning ska insamling vid mottagningsplatsen ske vid minst fem tillfällen per kalenderår.

Den rörliga ersättningen bestäms enligt tabell 5 i bilagan.

Ersättning för överlämning av förpackningsavfall

17 § En kommun har rätt till en fast och en rörlig ersättning för den överlämning av förpackningsavfall som ska ske enligt 6 kap. 11 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Den fasta och den rörliga ersättningen bestäms enligt tabell 2 i bilagan.

Ersättning till vissa kommuner för information

18 § Om en kommun har färre än 10 000 permanentboende invånare, beräknat utifrån Statistiska centralbyråns befolkningsstatistik, ska kommunen i stället för ersättning per antal permanentboende invånare få fast ersättning enligt tabell 6 i bilagan för sådan information som avses i 6 kap. 16 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

-
1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2027.
 2. Genom föreskrifterna upphävs Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:14) om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar.

JOHAN KUYLENSTIERNA

*Ingela Hiltula***Fel! Bokmärket är inte definierat.**

NFS 202X:X

Bilaga

Beräkning av den ersättning som kommunerna har rätt till för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar fram till 31 december 2028

Total ersättning till en kommun per år baseras på summan av

1. ersättning för fastighetsnära insamling och förinsamling som sker från upphämningsplatser som inte är fastighetsnära (tabell 1a-d),
2. ersättning för överlämning (tabell 2),
3. ersättning för insamling vid lättillgängliga samlingsplatser (tabell 3a-c),
4. ersättning för insamling vid återvinningscentraler och regelbundet återkommande temporär mottagningsplats (tabell 4a-b),
5. ersättning för insamlad mängd förpackningsmaterial (tabell 5), och
6. ersättning för information (tabell 6).

Kommungruppsindelning

Kommungrupp 1

Göteborg, Malmö och Stockholm.

Kommungrupp 2

Ale, Alingsås, Bollebygd, Botkyrka, Burlöv, Danderyd, Ekerö, Haninge, Huddinge, Håbo, Härryda, Järfälla, Kungsbacka, Kungälv, Kävlinge, Lerum, Lidingö, Lilla Edet, Lomma, Mölndal, Nacka, Nynäshamn, Partille, Salem, Sigtuna, Skurup, Sollentuna, Solna, Staffanstorps, Stenungsund, Sundbyberg, Svedala, Trelleborg, Tyresö, Täby, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Vallentuna, Vaxholm, Vellinge, Värmdö, Öckerö och Österåker.

Kommungrupp 3

Borlänge, Borås, Eskilstuna, Gävle, Halmstad, Helsingborg, Jönköping, Kalmar, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Luleå, Lund, Norrköping, Sundsvall, Södertälje, Trollhättan, Umeå, Uppsala, Västerås, Växjö, Örebro och Östersund.

Kommungrupp 4

Alvesta, Aneby, Bjurholm, Bjuv, Bromölla, Enköping, Eslöv, Forshaga, Gagnef, Gnesta, Grums, Grästorp, Habo, Hallsberg, Hallstahammar, Hammarö, Heby, Herrljunga, Höganäs, Hörby, Kil, Kinda, Klippan, Knivsta, Krokom, Kumla, Laholm, Landskrona, Lekeberg, Lessebo, Mark, Mjölby, Mullsjö, Mörbylånga, Nora, Nordmaling, Nykvarn, Ockelbo, Perstorp, Robertsfors, Sala, Sjöbo, Strängnäs, Surahammar, Svalöv, Svenljunga, Säter, Söderköping, Sölvesborg, Tierp, Timrå, Torsås, Trosa, Vaggeryd, Valdemarsvik, Vänersborg, Vännäs, Åstorp, Åtvidaberg, Älvkarleby, Ängelholm, Örkelljunga och Östra Göinge.

Kommungrupp 5

Askersund, Berg, Boden, Bräcke, Finspång, Hylte, Hässleholm, Kristinehamn, Köping, Laxå, Lindesberg, Motala, Munkfors, Nybro, Nässjö, Sandviken, Tingsryd, Tranemo, Uddevalla, Ulricehamn, Uppvidinge, Vindeln, Älvsbyn och Östhammar.

Kommungrupp 6

Avesta, Falkenberg, Falköping, Falun, Gotland, Hudiksvall, Härnösand, Karlshamn, Karlskoga, Karlskrona, Katrineholm, Kiruna, Lidköping, Ljungby, Ludvika, Mariestad, Norrtälje, Nyköping, Oskarshamn, Piteå, Skellefteå, Skövde, Varberg, Värnamo, Västervik, Ystad och Örnsköldsvik.

Kommungrupp 7

Arboga, Boxholm, Dals-Ed, Degerfors, Eksjö, Emmaboda, Essunga, Fagersta, Flen, Färgelanda, Gnosjö, Gullspång, Götene, Hedemora, Hjo, Hofors, Hultsfred, Högsby, Höör, Karlsborg, Kungsör, Ljusnarsberg, Markaryd, Mellerud, Munkedal, Mönsterås, Norberg, Nordanstig, Olofström, Orust, Osby, Oxelösund, Ronneby, Skara, Skinnskatteberg, Smedjebacken, Storfors, Sävsjö, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tomelilla, Töreboda, Vadstena, Vara, Vingåker, Vårgårda, Ydre, Åmål, Älmhult och Ödeshög.

Kommungrupp 8

Arvidsjaur, Arvika, Bengtsfors, Bollnäs, Dorotea, Filipstad, Gislaved, Hagfors, Haparanda, Hällefors, Kalix, Kramfors, Ljusdal, Lycksele, Lysekil, Malå, Norsjö, Ovanåker, Pajala, Ragunda, Sollefteå, Strömsund, Sunne, Säffle, Söderhamn, Torsby, Tranås, Vansbro, Vetlanda, Vilhelmina, Vimmerby, Ånge, Åsele, Överkalix och Övertorneå.

Kommungrupp 9

Arjeplog, Borgholm, Båstad, Eda, Gällivare, Härjedalen, Jokkmokk, Leksand, Malung-Sälen, Mora, Orsa, Rättvik, Simrishamn, Sorsele, Sotenäs, Storuman, Strömstad, Tanum, Åre, Årjäng och Älvdalen.

Ersättning för fastighetsnära insamling och för insamling som sker från en upphämningsplats som inte är fastighetsnära

Tabell 1 a

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämningsplats som inte är fastighetsnära. Ersättning bestäms utifrån boendekategori i respektive kommungrupp.				
	Boendekategori			
Kommun-grupp	Permanentboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i flerbostadshus	Permanentboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i en- och tvåbostadshus	Fritidsboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i flerbostadshus	Fritidsboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i en- och tvåbostadshus
1	Papper: 120 Plast: 131 Glas: 48 Metall: 36	Papper: 287 Plast: 263 Glas: 95 Metall: 72	Papper: 120 Plast: 131 Glas: 48 Metall: 36	Papper: 215 Plast: 192 Glas: 84 Metall: 48
2	Papper: 108 Plast: 120 Glas: 48 Metall: 24	Papper: 310 Plast: 275 Glas: 108 Metall: 72	Papper: 108 Plast: 120 Glas: 48 Metall: 24	Papper: 239 Plast: 215 Glas: 84 Metall: 48
3	Papper: 95 Plast: 108 Glas: 36 Metall: 24	Papper: 310 Plast: 275 Glas: 108 Metall: 72	Papper: 95 Plast: 108 Glas: 36 Metall: 24	Papper: 227 Plast: 192 Glas: 84 Metall: 48
4	Papper: 179 Plast: 179 Glas: 72 Metall: 48	Papper: 335 Plast: 299 Glas: 120 Metall: 84	Papper: 179 Plast: 179 Glas: 72 Metall: 48	Papper: 215 Plast: 192 Glas: 84 Metall: 48
5	Papper: 156 Plast: 167 Glas: 59 Metall: 36	Papper: 323 Plast: 287 Glas: 108 Metall: 84	Papper: 156 Plast: 167 Glas: 59 Metall: 36	Papper: 215 Plast: 192 Glas: 84 Metall: 48
6	Papper: 131 Plast: 143 Glas: 48 Metall: 36	Papper: 323 Plast: 287 Glas: 108 Metall: 72	Papper: 131 Plast: 143 Glas: 48 Metall: 36	Papper: 227 Plast: 203 Glas: 84 Metall: 48

7	Papper: 143 Plast: 143 Glas: 59 Metall: 36	Papper: 310 Plast: 275 Glas: 108 Metall: 72	Papper: 143 Plast: 143 Glas: 59 Metall: 36	Papper: 239 Plast: 203 Glas: 84 Metall: 48
8	Papper: 227 Plast: 215 Glas: 84 Metall: 48	Papper: 478 Plast: 418 Glas: 167 Metall: 108	Papper: 227 Plast: 215 Glas: 84 Metall: 48	Papper: 335 Plast: 299 Glas: 120 Metall: 72
9	Papper: 215 Plast: 203 Glas: 84 Metall: 48	Papper: 335 Plast: 299 Glas: 108 Metall: 84	Papper: 215 Plast: 203 Glas: 84 Metall: 48	Papper: 251 Plast: 227 Glas: 95 Metall: 59

Tabell 1 b

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet i en- och tvåbostadshus som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämningsplats som inte är fastighetsnära och där fler än två hushåll använder gemensamma behållare för insamling av förpackningsavfall. Ersättning bestäms utifrån boendekategori i respektive kommungrupp.

Boendekategori		
Kommungrupp	Permanentboende hushåll i en- och tvåbostadshus	Fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus
1	Papper: 144 Plast: 132 Glas: 48 Metall: 37	Papper: 121 Plast: 108 Glas: 48 Metall: 27
2	Papper: 125 Plast: 112 Glas: 44 Metall: 29	Papper: 118 Plast: 106 Glas: 42 Metall: 23
3	Papper: 131 Plast: 116 Glas: 46 Metall: 30	Papper: 116 Plast: 97 Glas: 43 Metall: 24
4	Papper: 273 Plast: 244 Glas: 98 Metall: 69	Papper: 163 Plast: 145 Glas: 64 Metall: 37
5	Papper: 236 Plast: 210 Glas: 79 Metall: 62	Papper: 151 Plast: 135 Glas: 59 Metall: 33
6	Papper: 194 Plast: 172 Glas: 65 Metall: 43	Papper: 144 Plast: 129 Glas: 53 Metall: 30
7	Papper: 214	Papper: 169

	Plast: 190 Glas: 74 Metall: 50	Plast: 143 Glas: 60 Metall: 33
8	Papper: 478 Plast: 418 Glas: 167 Metall: 109	Papper: 335 Plast: 299 Glas: 120 Metall: 72
9	Papper: 335 Plast: 299 Glas: 108 Metall: 84	Papper: 252 Plast: 227 Glas: 95 Metall: 59

Tabell 1 c

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämningsplats som inte är fastighetsnära. Ersättning bestäms utifrån boendekategori i respektive kommun.

	Boendekategori			
Antal invånare per kvadratkilometer i kommunen	Permanentboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i flerbostadshus	Permanentboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i en- och tvåbostadshus	Fritidsboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i flerbostadshus	Fritidsboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i en- och tvåbostadshus
0,0–1,9	Papper: 78 Plast: 74 Glas: 28 Metall: 20	Papper: 156 Plast: 148 Glas: 56 Metall: 40	Papper: 78 Plast: 74 Glas: 28 Metall: 20	Papper: 78 Plast: 74 Glas: 28 Metall: 20
2,0–4,9	Papper: 39 Plast: 37 Glas: 14 Metall: 10	Papper: 78 Plast: 74 Glas: 28 Metall: 20	Papper: 39 Plast: 37 Glas: 14 Metall: 10	Papper: 39 Plast: 37 Glas: 14 Metall: 10
5,0–9,9	Papper: 20 Plast: 18 Glas: 7 Metall: 5	Papper: 39 Plast: 37 Glas: 14 Metall: 10	Papper: 20 Plast: 18 Glas: 7 Metall: 5	Papper: 20 Plast: 18 Glas: 7 Metall: 5

Tabell 1 d

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet i fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämtningsplats som inte är fastighetsnära. Ersättningen avser samtliga kommungrupper.			
Andel fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus av total antal hushåll (permanent och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus)	20-40 %	41-60 %	> 61 %
Fast ersättning	Papper: 14 Plast: 13 Glas: 5 Metall: 3	Papper: 24 Plast: 22 Glas: 9 Metall: 5	Papper: 32 Plast: 29 Glas: 12 Metall: 7

Ersättning för överlämning av förpackningsavfall

Tabell 2

Ersättning i kronor för överlämning på omlastningsstationer	
Fast ersättning per kommun och år oavsett kommungrupp	220 000
Rörlig ersättning, per ton insamlat förpackningsavfall av papper, plast, metall och glas	152

Ersättning för insamling vid lättillgängliga insamlingsplatser

Tabell 3a

Fast ersättning per år i kronor per lättillgänglig insamlingsplats för insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast i respektive kommungrupp.	
Kommungrupp	Insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast
1 och 2	118 700
3 till 9	102 500

Tabell 3 b

Fast ersättning per år i kronor per lättillgänglig insamlingsplats om det finns pågående bygglovs- eller detaljplaneärende som behöver avgöras.	
Kommungrupp	Insamling av förpackningsavfall av papper och kartong, plast, metall, färgat glas och ofärgat glas
1 och 2	148 100
3 till 9	130 100

Tabell 3 c

Fast ersättning per år i kronor per lättillgänglig insamlingsplats till kommuner med hög befolkningstäthet. Ersättningen avser samtliga kommungrupper.	
Fler än 500 kommuninvånare per kvadratkilometer	81 200

Ersättning för insamling vid återvinningscentraler

Tabell 4 a

Fast ersättning per år i kronor per återvinningscentral (stationär bemannad insamlingsplats), utifrån kommungrupp.	
Kommungrupp	Insamling av förpackningsavfall av alla material
1 och 2	137 200
3 till 9	121 000

Tabell 4 b

Fast ersättning per år i kronor per regelbundet återkommande temporär mottagningsplats, oberoende av kommungrupp.	
	Insamling av förpackningsavfall av alla material
Fast ersättning	20 300

Ersättning för insamlad mängd förpackningsmaterial

Tabell 5

Rörlig ersättning i kronor per insamlat ton förpackningsavfall för samtliga kommungrupper	
Förpackningsavfall	Per ton
Pappersförpackningar	1 613
Plastförpackningar	1 375
Metallförpackningar	192
Glasförpackningar	489
Träförpackningar	0
Övrigt förpackningsmaterial	0

Ersättning för information

Tabell 6

Antal permanentboende invånare i kommunen	Fast ersättning i kronor per år	Fast ersättning i kronor per år och per antal permanentboende invånare
Färre än 10 000	50 000	0
10 000 eller fler	0	5

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN XXXX-XXXX Beställningsnummer XXXXX-XX

Naturvårdsverkets föreskrifter om ändring av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2026:xx) om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar;

NFS 202X:X

Utkom från trycket
den XX

beslutade den datum.

Naturvårdsverket föreskriver¹ med stöd av 9 kap. 2 a och 9 §§ samt 12 kap. 3 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar att bilagan till Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 202X:xx) ska ha följande lydelse

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2029.

JOHAN KUYLENSTIERNA

Ingela Hiltula

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851.

Bilagan

Beräkning av den ersättning som kommunerna har rätt till för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar från 1 januari 2029

Total ersättning till en kommun per år baseras på summan av

1. ersättning för fastighetsnära insamling och förinsamling som sker från upphämningsplatser som inte är fastighetsnära (tabell 1a-d),
2. ersättning för överlämning (tabell 2),
3. ersättning för insamling vid lättillgängliga insamlingsplatser (tabell 3a-c),
4. ersättning för insamling vid återvinningscentraler och regelbundet återkommande temporär mottagningsplats (tabell 4a-b),
5. ersättning för insamlad mängd förpackningsmaterial (tabell 5), och
6. ersättning för information (tabell 6).

Kommungruppsindelning

Kommungrupp 1

Göteborg, Malmö och Stockholm.

Kommungrupp 2

Ale, Alingsås, Bollebygd, Botkyrka, Burlöv, Danderyd, Ekerö, Haninge, Huddinge, Håbo, Härryda, Järfälla, Kungsbacka, Kungälv, Kävlinge, Lerum, Lidingö, Lilla Edet, Lomma, Mölndal, Nacka, Nynäshamn, Partille, Salem, Sigtuna, Skurup, Sollentuna, Solna, Staffanstorps, Stenungsund, Sundbyberg, Svedala, Trelleborg, Tyresö, Täby, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Vallentuna, Vaxholm, Vellinge, Värmdö, Öckerö och Österåker.

Kommungrupp 3

Borlänge, Borås, Eskilstuna, Gävle, Halmstad, Helsingborg, Jönköping, Kalmar, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Luleå, Lund, Norrköping, Sundsvall, Södertälje, Trollhättan, Umeå, Uppsala, Västerås, Växjö, Örebro och Östersund.

Kommungrupp 4

Alvesta, Aneby, Bjurholm, Bjuv, Bromölla, Enköping, Eslöv, Forshaga, Gagnef, Gnesta, Grums, Grästorp, Habo, Hallsberg, Hallstahammar, Hammarö, Heby, Herrljunga, Höganäs, Hörby, Kil, Kinda, Klippan, Knivsta, Krokom, Kumla, Laholm, Landskrona, Lekeberg, Lessebo, Mark, Mjölby, Mullsjö, Mörbylånga, Nora, Nordmaling, Nykvarn, Ockelbo, Perstorp,

Robertsfors, Sala, Sjöbo, Strängnäs, Surahammar, Svalöv, Svenljunga, Säter, Söderköping, Sölvesborg, Tierp, Timrå, Torsås, Trosa, Vaggeryd, Valdemarsvik, Vänersborg, Vännäs, Åstorp, Åtvidaberg, Älvkarleby, Ängelholm, Örkellunga och Östra Göinge.

Kommungrupp 5

Askersund, Berg, Boden, Bräcke, Finspång, Hylte, Hässleholm, Kristinehamn, Köping, Laxå, Lindesberg, Motala, Munkfors, Nybro, Nässjö, Sandviken, Tingsryd, Tranemo, Uddevalla, Ulricehamn, Uppvidinge, Vindeln, Älvsbyn och Östhammar.

Kommungrupp 6

Avesta, Falkenberg, Falköping, Falun, Gotland, Hudiksvall, Härnösand, Karlshamn, Karlskoga, Karlskrona, Katrineholm, Kiruna, Lidköping, Ljungby, Ludvika, Mariestad, Norrtälje, Nyköping, Oskarshamn, Piteå, Skellefteå, Skövde, Varberg, Värnamo, Västervik, Ystad och Örnsköldsvik.

Kommungrupp 7

Arboga, Boxholm, Dals-Ed, Degerfors, Eksjö, Emmaboda, Essunga, Fagersta, Flen, Färgelanda, Gnosjö, Gullspång, Götene, Hedemora, Hjo, Hofors, Hultsfred, Högsby, Höör, Karlsborg, Kungsör, Ljusnarsberg, Markaryd, Mellerud, Munkedal, Mönsterås, Norberg, Nordanstig, Olofström, Orust, Osby, Oxelösund, Ronneby, Skara, Skinnskatteberg, Smedjebacken, Storfors, Sävsjö, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tomelilla, Töreboda, Vadstena, Vara, Vingåker, Vargårda, Ydre, Åmål, Älmhult och Ödeshög.

Kommungrupp 8

Arvidsjaur, Arvika, Bengtsfors, Bollnäs, Dorotea, Filipstad, Gislaved, Hagfors, Haparanda, Hällefors, Kalix, Kramfors, Ljusdal, Lycksele, Lysekil, Malå, Norsjö, Ovanåker, Pajala, Ragunda, Sollefteå, Strömsund, Sunne, Säffle, Söderhamn, Torsby, Tranås, Vansbro, Vetlanda, Vilhelmina, Vimmerby, Ånge, Åsele, Överkalix och Övertorneå.

Kommungrupp 9

Arjeplog, Borgholm, Båstad, Eda, Gällivare, Härjedalen, Jokkmokk, Leksand, Malung-Sälen, Mora, Orsa, Rättvik, Simrishamn, Sorsele, Sotenäs, Storuman, Strömstad, Tanum, Åre, Årjäng och Älvdalen.

Ersättning för fastighetsnära insamling och för insamling som sker från en upphämningsplats som inte är fastighetsnära

Tabell 1 a

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämningsplats som inte är fastighetsnära. Ersättning bestäms utifrån boendekategori i respektive kommungrupp.				
	Boendekategori			
Kommu- n- grupp	Permanentboen- de hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i flerbostadshus	Permanentboen- de hushåll i en- och tvåbostadshus	Fritidsboend- e hushåll i flerbostadsh- us	Fritidsboen- de hushåll i en- och tvåbostadsh- us
1	335	717	335	539
2	300	765	300	586
3	263	765	263	551
4	478	838	478	539
5	418	802	418	539
6	358	790	358	562
7	381	765	381	574
8	574	1 171	574	826
9	550	826	550	632

Tabell 1 b

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämningsplats som inte är fastighetsnära och där fler än två hushåll använder gemensamma behållare för insamling av förpackningsavfall. Ersättning bestäms utifrån boendekategori i respektive kommungrupp.		
	Boendekategori	
Kommun- grupp	Permanentboende hushåll i en- och tvåbostadshus	Fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus
1	361	304
2	310	289
3	323	280
4	684	409
5	587	378
6	474	356
7	528	405

8	1 172	826
9	826	633

Tabell 1 c

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämningsplats som inte är fastighetsnära. Ersättning bestäms utifrån boendekategori i respektive kommun.				
	Boendekategori			
Antal invånare per kvadratkilometer i kommunen	Permanentboende hushåll respektive samlokaliserad verksamhet i flerbostadshus	Permanentboende hushåll i en- och tvåbostadshus	Fritidsboende hushåll i flerbostadshus	Fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus
0,0–1,9	200	400	200	200
2,0–4,9	100	200	100	100
5,0–9,9	50	100	50	50

Tabell 1 d

Fast ersättning per år i kronor per hushåll och per samlokaliserad verksamhet i fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus som har fastighetsnära insamling eller som har en upphämningsplats som inte är fastighetsnära. Ersättningen avser samtliga kommungrupper.			
Andel fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus av total antal hushåll (permanent och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus)	20–40 %	41–60 %	> 61 %
Fast ersättning	35	60	80

Ersättning för överlämning av förpackningsavfall

Tabell 2

Ersättning i kronor för överlämning på omlastningsstationer	
Fast ersättning per kommun och år oavsett kommungrupp	220 000
Rörlig ersättning, per ton insamlat förpackningsavfall av papper, plast, metall och glas	152

Ersättning för insamling vid lättillgängliga insamlingsplatser

Tabell 3 a

Fast ersättning per år i kronor per lättillgänglig insamlingsplats för insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast i respektive kommungrupp.	
Kommungrupp	Insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast
1 och 2	118 700
3 till 9	102 500

Tabell 3 b

Fast ersättning per år i kronor per lättillgänglig insamlingsplats om det finns pågående bygglovs- eller detaljplaneärende som behöver avgöras.	
Kommungrupp	Insamling av förpackningsavfall av papper och kartong, plast, metall, färgat glas och ofärgat glas
1 och 2	148 100
3 till 9	130 100

Tabell 3 c

Fast ersättning per år i kronor per lättillgänglig insamlingsplats till kommuner med hög befolkningstäthet. Ersättningen avser samtliga kommungrupper.	
Fler än 500 kommuninvånare per kvadratkilometer	81 200

Ersättning för insamling vid återvinningscentraler

Tabell 4 a

Fast ersättning per år i kronor per återvinningscentral (stationär bemannad insamlingsplats), utifrån kommungrupp.	
Kommungrupp	Insamling av förpackningsavfall av alla material
1 och 2	137 200
3 till 9	121 000

Tabell 4 b

Fast ersättning per år i kronor per regelbundet återkommande temporär mottagningsplats, oberoende av kommungrupp.	
	Insamling av förpackningsavfall av alla material
Fast ersättning	20 300

Ersättning för insamlad mängd förpackningsmaterial

Tabell 5

Rörlig ersättning i kronor per insamlat ton förpackningsavfall för samtliga kommungrupper	
Förpackningsavfall	Per ton
Pappersförpackningar	1 613
Plastförpackningar	1 375
Metallförpackningar	192
Glasförpackningar	489
Träförpackningar	0
Övrigt förpackningsmaterial	0

Ersättning för information

Tabell 6

Antal permanentboende invånare i kommunen	Fast ersättning i kronor per år	Fast ersättning i kronor per år och per antal permanentboende invånare
Färre än 10 000	50 000	0
10 000 eller fler	0	5

Konsekvensutredning gällande Naturvårdsverkets förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar NV-26-072914

Innehåll

Sammanfattning	3
1. Problem och lösning.....	4
1.1. Bakgrund.....	4
1.2. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå.....	5
1.3. Konsekvenser om Naturvårdsverket inte reviderar ersättningsföreskriften.....	5
1.4. Avgränsningar.....	6
1.5. Metod för utvärdering och utgångspunkter för beräkningar.....	6
1.5.1. Metoder för utvärdering av kommunernas ersättning.....	7
1.5.2. Utgångspunkter för beräkningar	8
1.6. Naturvårdsverkets förslag och deras konsekvenser	10
1.6.1. Reviderad ersättning för överlämning av förpackningsavfall på omlastningsstationer.....	10
1.6.2. Nya ersättningar för insamling av förpackningsavfall via lättillgängliga insamlingsplatser	14
1.6.3. Reviderad ersättning för insamling av förpackningsavfall på återvinningscentraler.....	19
1.6.4. Ersättning för insamling av förpackningsavfall vid regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser	23
1.6.5. Ytterligare ersättning för fastighetsnära insamling vid hög andel fritidsboende hushåll.....	26
1.6.6. Ny ersättning införs för insamling av förpackningsavfall från gemensamma behållare från hushåll i en- och tvåbostadshus.....	30
1.6.7. Ersättning för insamling av förpackningsavfall från upphämningsplatser	35
1.6.8. Ingen extra ersättning för insamling av förpackningsavfall från öar utan vägförbindelse och farbara vägar.....	37
1.6.9. Behov av ny basmånad för indexering.....	39
1.6.10. Ersättningen för fastighetsnära insamling differentieras inte från 1 januari 2029.....	41
2. Rättsliga förutsättningar.....	45
2.1. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på.....	45

2.2.	En bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.....	45
2.2.1.	Anmälan av tekniska regler.....	46
2.2.2.	Anmälan av krav på tjänsteverksamhet	46
2.3.	Det kommunala självstyret.....	46
3.	Konsekvenser per berörd aktör	47
3.1.	Kommuner	47
3.2.	Hushåll	48
3.3.	Regioner	48
3.4.	Producentansvarsorganisationer.....	48
3.5.	Producenter	49
3.6.	Konsumenter	50
3.7.	Naturvårdsverket.....	50
3.8.	Andra relevanta konsekvenser	51
3.8.1.	Miljökonsekvenser	51
4.	Åtgärder som vidtagits	51
5.	En bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser.....	52
6.	Beskrivning av utvärdering.....	52

Sammanfattning

Naturvårdsverket föreslår reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar. Syftet är att göra ersättningen mer träffsäker samt att ersättningen bättre anpassas till förändringar i insamlingssystemen för förpackningsavfall som träder i kraft från den 1 januari 2027.

Förslaget innebär en rad justeringar och tillägg i ersättningen till kommuner:

- **Ny och tydligare ersättning för omlastning/överlämning.** Ersättningen delas upp i en ny fast del per kommun och en rörlig del per insamlat ton, vilket bättre speglar både fasta och volymberoende kostnader för omlastning. Förslaget medför även att tonersättningen justeras.
- **Anpassad ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser och ny extra fast ersättning till kommuner med hög befolkningstäthet.** Ersättningen justeras för att spegla de lättillgängliga insamlingsplatsernas nya funktioner från 2027, med inriktning på insamling av skrymmande förpackningar samt tillfälliga lättillgängliga insamlingsplatser som behövs i avvaktan på beslut i bygglovs- och detaljplaneärenden som möjliggör införande av fastighetsnära insamling. En ny extra fast ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser införs för tätbefolkade kommuner.
- **Reviderad ersättning för återvinningscentraler.** Ersättningen anpassas till hur insamlingen faktiskt sker på återvinningscentraler och ersättningen för vissa material (särskilt trä och övrigt material) sänks.
- **Ny ersättning för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser.** En ny fast ersättning per insamlingsplats införs.
- **Ny extra fast ersättning till kommuner med många fritidsboenden.** Ersättningen ska kompensera för ökade fasta kostnader utanför säsong för den fastighetsnära insamlingen från fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus.
- **Ny fast ersättning för insamling via gemensamma behållare.** En ny fast ersättning införs för insamling från hushåll i en- och tvåbostadshus där fler än två hushåll delar behållare. Ersättningen speglar bättre de lägre kostnaderna för insamling från gemensamma behållare jämfört med insamling som sker från enskilda fastigheter i en- och tvåbostadshus.
- **Ersättning för upphämningsplatser blir densamma som för fastighetsnära insamling.** Kostnaderna för att tömma behållare från upphämningsplatser bedöms vara densamma som för fastighetsnära tömning. Kostnaderna för tömning från upphämningsplatser har dessutom redan beaktats i den ursprungliga beräkningen av ersättningen för fastighetsnära insamling.
- **Ingen extra ersättning för fastighetsnära insamling från hushåll på öar med särskilda förutsättningar.** Förutsättningarna för hämtning på öar med särskilda förutsättningar varierar kraftigt mellan kommuner, vilket gör det svårt att utforma en träffsäker och kostnadseffektiv ersättningsmodell. Dessutom bedöms nyttan av fastighetsnära insamling av förpackningsavfall på öar med särskilda förutsättningar inte stå i proportion till de höga och osäkra kostnaderna för insamlingen.

- **Ingen differentierad ersättning för fastighetsnära insamling per förpackningsmaterial från 2029.** Från och med 2029 lämnas ersättning för fastighetsnära insamling som ett belopp för samtliga förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära, oavsett om insamlingen sker fastighetsnära eller via upphämningsplatser. Därmed upphör den nuvarande differentierad ersättning för fastighetsnära insamling per förpackningsmaterial från 1 januari 2029. Under 2027 och 2028 kvarstår dock den differentierade ersättning per förpackningsmaterial, både för fastighetsnära insamling och för insamling via upphämningsplatser.
- **Justering av indexering.** Ny basmånad fastställs till januari 2026.

Förslaget innebär en ökning av kostnaderna för producentkollektivet med cirka 7,1 miljoner kronor per år. Kostnadsökningen bedöms vara mycket liten, 0,25 procent, i förhållande till att kommunernas ersättning under 2025 kostat producentkollektivet 2,8 miljarder kronor. Producentansvarsorganisationer och i förlängningen producenter får en mindre kostnadsökning totalt sett, som fördelas via förpackningsavgifter. Producenter av träförpackningar och övrigt förpackningsmaterial bedöms dock få en kraftig kostnadsminskning.

För kommunerna innebär förslaget en ökad ersättning med 7,1 miljoner kronor per år på nationell nivå och kommuner bedöms överlag få en mer träffsäker ersättning. Förslaget innebär dock att den totala ersättningen som kommuner får kan variera mellan enskilda kommuner. Vissa kommuner kan få en lägre ersättning jämfört med dagens nivå, medan andra kan få en ökad ersättning. Framför allt bedöms kommuner med hög befolkningstäthet samt kommuner med en hög andel fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus få en ökad ersättning med Naturvårdsverkets förslag. För kommuner som inte bygger ut fastighetsnära insamling som omfattar insamling av samtliga förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära riskerar att få minskad ersättning från 1 januari 2029.

Naturvårdsverket får ett ökat resursbehov och högre kostnader för att utveckla e-tjänsten där kommuner ska rapportera uppgifter samt interna IT-system. Utöver det tillkommer behov av att utveckla vägledningen till kommuner.

1. Problem och lösning

1.1. Bakgrund

Sedan den 1 januari 2024 ansvarar kommunerna för insamling av förpackningsavfall från både hushåll och samlokaliserade verksamheter. Kommunerna har även ansvar för att tillhandahålla information till hushåll och samlokaliserade verksamheter, b.la. om hur förpackningsinsamlingen fungerar. För detta ansvar erhåller kommunerna ersättning från producenterna genom producenternas producentansvarsorganisationer. Kommunernas rätt till ersättning regleras i en föreskrift (ersättningsföreskrift) som beslutas av Naturvårdsverket i enlighet med 9 kap. 9 § förordning 2022:1274 om producentansvar för förpackningar (förpackningsförordningen).

Den beräkningsmodell som ligger till grund för den ersättning som regleras i ersättningsföreskriften baseras på ett förslag som togs fram av Avfall Sverige och Svenskt Producentansvar (numera Näringslivets producentansvar i Sverige) under 2022. Sedan den första ersättningsföreskriften beslutades under 2023 har beräkningsmodellen vidareutvecklats och kompletterats av Naturvårdsverket med ersättning för fastighetsnära insamling från fritidsboende hushåll i flerbostadshus, insamling via återvinningscentraler, informationsinsatser, extra ersättning vid låg befolkningstäthet samt indexreglering.

Naturvårdsverket gör bedömningen att kommunernas ersättning i vissa avseenden behöver justeras och kompletteras med ikraftträdande den 1 januari 2027. Denna bedömning ligger till grund för förevarande förslag till reviderad ersättningsföreskrift.

1.2. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Naturvårdsverket har identifierat behov av att kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall i vissa delar justeras och kompletteras. Anledningen är att nuvarande ersättningsmodell i vissa delar är otydlig eller inte bedöms spegla kommunernas kostnader på ett kostnadsriktigt sätt genom att kostnader för vissa typer av insamlingssystem kan antingen vara för höga eller för låga. De lättillgängliga insamlingsplatsernas funktion kommer dessutom att förändras från och med den 1 januari 2027. Därutöver har nya insamlingssystem tillkommit till följd av ändringar i avfallsförordningen (2020:614) (avfallsförordningen) och förpackningsförordningen, vilket medför att ersättningen behöver regleras även för dessa.

Målet med revideringen är att ersättningen i högre grad ska vara kostnadsriktig och träffsäker, samt ge kommunerna rimliga förutsättningar att uppfylla sina skyldigheter.

Vilka problem som har utretts och förslag som har lämnats redovisas under varje avsnitt i kap 1.6.

1.3. Konsekvenser om Naturvårdsverket inte reviderar ersättningsföreskriften

Om inga åtgärder vidtas kommer den ersättning som regleras enligt nuvarande ersättningsföreskrift (NFS 2023:14) att fortsätta gälla. Ersättningen kommer då fortsatt indexjusteras för att anpassa ersättningen till rådande kostnadsnivåer. Naturvårdsverket bedömer dock att ersättningen till kommunerna i vissa avseenden inte blir ändamålsenlig och att den beräkningsmodell som ligger till grund för vissa ersättningar inte blir kostnadsriktiga. Detta är särskilt angeläget mot bakgrund av att de lättillgängliga insamlingssystemen får en förändrad funktion från år 2027 samt att nya insamlingsplatser har tillkommit där ersättningen behöver regleras, såsom upphämningsplatser enligt 3 kap. 37 § avfallsförordningen och regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser enligt 6 kap. 7 § förpackningsförordningen.

Om ersättningsföreskrifterna inte revideras i ljuset av dessa förändringar finns en risk för att ersättningen inte anpassas till kommunernas genomsnittliga kostnader och därmed inte blir träffsäker både på kort och lång sikt.

1.4. Avgränsningar

Följande områden och förutsättningar har Naturvårdsverket inte utrett inom ramen för detta förslag till reviderad ersättningsföreskrift:

Insamling från torg, parker och andra populära platser. Ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall från torg, parker och andra populära platser regleras i en annan föreskrift (NFS 2025:4) och är inte del av detta förslag.

Fastighetsnära insamling. Eftersom den fastighetsnära insamlingen inte är helt utbyggd och det därmed saknas tillräckligt kostnadsunderlag för att bedöma ersättningens träffsäkerhet, har ersättningen för fastighetsnära insamling från permanentboende och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus, flerbostadshus och samlokaliserade verksamheter inte utretts. Naturvårdsverket ser dock skäl att på sikt utvärdera ersättningen för fastighetsnära insamling efter det att insamlingen är fullt utbyggd.

Information. Ersättning för information har inte utvärderats, eftersom den utgör en relativt liten del av den totala ersättningen.

Vinterförhållanden. Effekter av vinterförhållanden på insamlingskostnader har inte analyserats, då frågan bedömts svår att hantera inom projektets tids- och budgetramar.

Kommungruppsindelning. Kommungruppsindelningen enligt Sveriges Kommuner och Regioner har inte utvärderats, eftersom kommungruppsindelningen bör ses över först när fastighetsnära insamling och framtida system med lättillgängliga insamlingsplatser för insamling av skrymmande förpackningar är fullt utbyggda.

Övriga ersättningar. Tonersättningen och extra ersättning vid låg befolkningstäthet har inte omfattats av utvärderingen.

Grundprinciper för beräkning av ersättning. Grundprinciperna som den nuvarande modellen för beräkning av kommunernas ersättning bygger på har inte utvärderats eftersom målsättningen med denna revidering av ersättningen har inte varit att ta fram en ny modell för beräkning av kommunernas ersättning. Naturvårdsverket vill dock betona att det på sikt kan finnas skäl att utreda om grundprincipen om teknikneutralitet kan förenas med funktionskrav avseende servicenivå.

1.5. Metod för utvärdering och utgångspunkter för beräkningar

Naturvårdsverket har under 2025 utvärderat delar av kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall från hushåll och samlokaliserade

verksamheter, i syfte att ta fram förslag som gör ersättningen mer kostnadsriktig och träffsäker.

Nedan redovisas de metoder som har använts för utvärderingen av kommunernas ersättning samt de utgångspunkter som Naturvårdsverket har tillämpat vid beräkningen av de ersättningar som presenteras inom ramen för detta förslag.

1.5.1. Metoder för utvärdering av kommunernas ersättning

Konsultuppdrag

De förslag som Naturvårdsverket redovisar i avsnitt 1.6.1 till 1.6.9 baseras på det konsultuppdrag som Naturvårdsverket låtit göra under 2025. Inom konsultuppdraget har en enkätundersökning genomförts. I enkäten efterfrågades uppgifter om lokala förutsättningar, tekniska lösningar, tjänsteutformning, organisation samt kostnader för insamlingen. Uppgifter som kommunerna redan hade rapporterat i Avfall Web ingick inte i enkäten, utan hämtades i stället från Avfall Web avseende år 2024. Det gäller exempelvis antal hushåll, insamlade mängder och vissa kostnadsposter. Kostnadsuppgifterna har även justerats genom indexuppräknings till 2025 års kostnadsnivåer. Kostnadsdata som kommuner har rapporterat in i Avfall Web och som avser år 2024 har dock inte indexuppräknats.

Enkätundersökningen riktades till samtliga kommuner. Totalt inkom 167 enkätsvar, vilka tillsammans representerar cirka 200 kommuner. Det motsvarar en täckningsgrad på omkring 70 procent.

Resultaten från enkätundersökningen har utgjort ett centralt underlag i utvärderingen av befintliga ersättningar samt i beräkningen av nya och justerade ersättningsnivåer. En konsultrapport som heter *PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall* samt bilagor till PM:et finns publicerat på Naturvårdsverkets hemsida¹.

Observera att de belopp som presenteras i PM:et kan skilja sig från de belopp som presenteras i denna konsekvensutredning. Skälet är att Naturvårdsverket i denna konsekvensutredning har räknat upp beloppen till 2026 års kostnadsnivåer. Beloppen har även i vissa delar avrundats.

Notera särskilt att Naturvårdsverkets förslag enligt 1.6.10 om att ersättningen för fastighetsnära insamling ska beräknas och lämnas som ett belopp från 2029 är inte ett förslag som grundar sig i det konsultuppdrag som har genomförts och är således inget som Naturvårdsverkets konsult, eller den referensgrupp som har varit behjälplig inom utredningen, förslagit eller haft insyn i.

Referensgrupp och möten

I samband med konsultuppdraget hade Naturvårdsverket bildat en referensgrupp bestående av representanter från kommuner och Avfall Sverige.

¹ <https://www.naturvardsverket.se/om-oss/remisser/>

Referensgruppen fick ge inspel kring metoder för utvärdering av kommunernas ersättning och ta del av resultaten från undersökningen. Under arbetets gång har metoder och resultat även stämts av med de två godkända producentansvarsorganisationerna för förpackningar. Även dialoger med utvalda kommuner och entreprenörer har förekommit i specifika frågor om exempelvis hög befolkningstäthet och ö-hämtning.

Som komplement till enkätundersökningen samlades ytterligare information in genom ett riktat möte med ett urval av kommuner, med fokus på insamling i tätbefolkade områden. Därutöver ställdes uppföljande frågor till de kommuner som i enkäten redovisat kostnader för insamling från öar utan broförbindelse. I vissa delar har även direkta kontakter med enskilda kommuner tagits för att fördjupa förståelsen, exempelvis kring hantering av specifika förpackningsfraktioner vid återvinningscentraler.

Beräkningar

En central del av utvärderingen har varit att analysera kommunernas kostnader i relation till den ersättning de erhåller, samt att ta fram förslag till nya och justerade ersättningsnivåer. Beräkningarna har baserats på följande underlag:

- Uppgifter från genomförd enkätundersökning
- Uppgifter från Avfall Web
- Uppgifter från producentansvarsorganisationer
- Underlag från de ursprungliga beräkningarna från 2022, vilka ligger till grund för den ersättning som Avfall Sverige och Svenskt Producentansvar (numera Näringslivets Producentansvar i Sverige) överlämnade till Naturvårdsverket 2023, och som den ursprungliga och nuvarande ersättningsföreskrift bygger på.
- Erfarenhetsbaserade nyckeltal för olika typer av insamling, som underlag för räkneexempel.

1.5.2. Utgångspunkter för beräkningar

Gällande lagstiftning

Avfallsförordningen och förpackningsförordningen ger ramarna för kommunernas ansvar för insamling av förpackningsavfall från hushåll och samlokaliserade verksamheter som valt kommunal insamling.

Förpackningsförordningen sätter ramarna för ersättningen, exempelvis om ersättningen ska betalas ut per hushåll och per insamlingsplats eller vilka förpackningsslag som ska samlas in i olika insamlingssystem. Naturvårdsverket har haft gällande lagstiftning som utgångspunkt inom denna revidering av ersättningen.

Grundprinciper för beräkning av ersättningen

Ersättningen bygger på en beräkningsmodell som togs fram 2022 av Avfall Sverige och Svenskt Producentansvar (numera Näringslivets Producentansvar i Sverige) i dialog med kommuner. Beräkningsmodellen och ersättningen har därefter kompletterats av Naturvårdsverket under 2023 med ersättning för fastighetsnära insamling från fritidsboende hushåll i flerbostadshus, insamling

via återvinningscentraler, extra ersättning till vissa kommuner med låg befolkningstäthet, reglering om indexjustering av ersättningen och ersättning för information. En viktig del av arbetet med framtagande av ursprungsberäkningarna var att enas om ett antal grundprinciper som beräkningsmodellen skulle baseras på. De viktigaste grundprinciperna är i korthet:

- **Kostnadseffektivitet.** De insamlingslösningar som ersätts ska vara kostnadseffektiva. Detta innebär bland annat fullt utbyggd fastighetsnära insamling, dimensionering enligt Avfall Sveriges rekommendationer och ruttplanering med fullbelagda insamlingsfordon.
- **Teknikneutralitet.** Beräkningsmodellen för ersättning ska inte ta hänsyn till tekniska lösningar. Detta förutsätter tekniska lösningar som är anpassade för insamling av samtliga förpackningsfraktioner fastighetsnära i enlighet med gällande lagstiftning, inklusive att samtliga förpackningsfraktioner som ska hämtas fastighetsnära hämtas från samma plats.
- **Kostnadsposter för fastighetsnära insamling och lättillgängliga insamlingsplatser.** Ersättningen ska täcka kommunernas kostnader för administration, insamlingsbehållare, insamling, omlastning, information och införande. Ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser ska även täcka kostnaderna för mark, iordningsställande av ytor, snöröjning och städning. Kostnaderna för mark, avfallsutrymmen, installationer av avfallsanordningar såsom underjordsbehållare, snöröjning och städning vid fastighetsnära insamling täcks inte av ersättningen.
- **Fördelningsnycklar.** Till grund för fördelning av kostnader mellan kommun och producenter har särskilda fördelningsnycklar tagits fram. Kostnader för fastighetsnära insamling och lättillgängliga insamlingsplatser behöver även fördelas mellan förpackningsfraktioner. Det betyder att kostnaderna för fastighetsnära insamling behöver fördelas mellan samtliga förpackningsfraktioner och i förekommande fall mat- och restavfall för att ersättningsmodellen ska fungera på avsett sätt.
- **Rörlig och fast ersättning.** En del av den totala ersättningen ska vara rörlig och en del ska vara fast, i syfte att skapa incitament för utbyggnad av fastighetsnära insamling och att etablera lättillgängliga insamlingsplatser och samtidigt ge förutsägbarhet för kommuner och producentansvarsorganisationer.
- **Transparant och enkel att administrera.** Grundläggande för beräkningsmodellen är att den ska vara transparent och enkel att administrera. Modellen är därför generaliserad utifrån mediankostnader i olika kommungrupper för olika delar av insamlingen. Detta innebär att det finns kommuner som har kostnader som ligger såväl över som under beräknade medianen. Beräkningsmodellen kommer därför aldrig att kunna ge ersättningar som med exakt precision motsvarar varje kommuns kostnader.

Samma grundprinciper som ligger till grund för ursprungsberäkningarna ligger även till grund för beräkningar inom detta förslag.

Indexjustering av ersättningen

De ersättningar som Naturvårdsverket föreslår baseras på kostnadsuppgifter från flera källor. Underlaget utgörs dels av kostnadsdata från den ursprungliga beräkningsmodellen som togs fram 2022, dels av kostnadsuppgifter som inhämtades genom enkätundersökningen avseende år 2024 samt av uppgifter från Avfall Web som bygger på kostnadsdata från 2024. Samtliga ersättningar som ingår i Naturvårdsverkets förslag till ny ersättningsföreskrift och i denna konsekvensutredning har indexjusterats till 2026 års kostnadsnivå. Undantag är sådan kostnadsdata som har hämtats från Avfall Web och som redovisas i denna konsekvensutredning.

1.6. Naturvårdsverkets förslag och deras konsekvenser

1.6.1. Reviderad ersättning för överlämning av förpackningsavfall på omlastningsstationer

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att ersättningen för överlämning/omlastning av förpackningsavfall särredovisas som en egen kategori i ersättningsföreskriften. Ersättningen utgår i form av en fast och en rörlig ersättning.

Den fasta ersättningen föreslås utgå per kommun och inte per omlastningsstation. Den fasta ersättningen föreslås vara densamma oavsett vilken kommungrupp som kommunen är indelad i.

Utöver den fasta ersättningen föreslår Naturvårdsverket att kommunerna får en rörlig ersättning för omlastning per ton insamlat förpackningsavfall. Samtidigt föreslår Naturvårdsverket att den rörliga tonersättningen som i nuvarande ersättningsföreskrift avser omlastning räknas av från den rörliga tonersättningen i den föreslagna ersättningsföreskriften.

Naturvårdsverket föreslår vidare att den fasta ersättningen inte indexjusteras, eftersom de fasta kostnaderna i huvudsak bedöms bestå av kapitalkostnader för omlastningsstationer. Den rörliga tonersättningen föreslås däremot indexjusteras.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 17 § och tabell 2.

Otydlig och i vissa fall otillräcklig ersättning för överlämning som ska ske på omlastningsstationer

Kommuner har enligt 6 kap. 11 § förpackningsförordningen en skyldighet att överlämna insamlat förpackningsavfall till producentansvarsorganisationer. Kommunen ska tillhandahålla de omlastningsstationer som behövs för att överlämna förpackningsavfallet. Med omlastningsstationer avses anläggningar där insamlat avfall tippas och hanteras innan vidare transport till materialåtervinning eller annan behandling. I dagens ersättningsföreskrift finns

ingen särskild ersättningspost för överlämning av förpackningsavfall som ska ske från omlastningsstationer. Ersättningen för överlämning på omlastningsstationer ingår i stället schablonmässigt i både den fasta och den rörliga ersättningen. Detta innebär att kommunerna saknar insyn i hur kostnader för omlastning ersätts och försvårar möjligheten att bedöma om ersättningen för omlastning av förpackningsavfall är tillräcklig. Särskilt kommuner med små mängder förpackningsavfall, men relativt höga fasta kostnader för omlastningsstationer och begränsade möjligheter till samnyttjande, riskerar att bli underkompenserade. Naturvårdsverket ser därmed behov av att revidera beräkningsgrunden för den del av ersättningen som avser överlämning så att ersättningen blir tydlig och bättre speglar faktiska kostnader för omlastningsstationer och överlämning av insamlat förpackningsavfall.

Behov av både fast och rörlig ersättning för omlastning/överlämning

Kostnader för omlastning är i stor utsträckning beroende av lokala förutsättningar såsom tillgång till mark, möjlighet till samordnad drift och hur stora avfallsmängder som omlastas. Den enkätundersökning som Naturvårdsverket låtit göra visar också att behovet av investeringar i omlastningsstationer för att klara av omlastning av förpackningsavfall påverkar kostnaderna samt om omlastning sker på egen anläggning eller på entreprenad. För kommuner med relativt små mängder förpackningsavfall, men som har relativt höga fasta kostnader för omlastningsstationer och där möjligheten till samnyttjande av resurser med annan verksamhet är små, riskerar att underkompenseras med dagens enbart tonbaserade ersättning.

Naturvårdsverket bedömer att det vore fördelaktigt att ersättningen för omlastning består av både en fast och en rörlig del. Naturvårdsverket föreslår således att kommuner får en fast årlig ersättning på 220 000 kr och en rörlig ersättning för överlämning på 152 kr per ton insamlat förpackningsavfall av papper, plast, metall och glas.

Naturvårdsverkets förslag grundar sig i att kommunerna som har omlastning i egen regi har alltid fasta kostnader för att kunna bedriva omlastning, till exempel investeringar i mark, anläggningar, utrustning och grundläggande drift av omlastningsanläggningar. Dessa fasta kostnader uppstår oavsett hur stora mängder förpackningsavfall som hanteras. Samtidigt varierar de rörliga kostnaderna kraftigt med mängden avfall som omlastas, eftersom kostnader för personal, lastmaskin, städning och övrig drift ökar när volymerna av avfall som omlastas ökar. Genom att kombinera en fast ersättning med en rörlig tonersättning bedömer Naturvårdsverket att ersättningen för omlastning blir mer träffsäker. Små kommuner med relativt små avfallsmängder men med höga fasta kostnader undviker att bli underkompenserade, medan större kommuner får ersättning som bättre speglar deras högre rörliga kostnader.

Beräkning av ersättningen för omlastning/överlämning

Beräkning av den rörliga ersättningen

Den föreslagna rörliga ersättningen per ton har beräknats utifrån de uppskattade rörliga driftkostnaderna för omlastning, som framför allt består av kostnader för personal, drift av lastmaskin, städning, snöröjning och andra löpande moment

som direkt påverkas av hur stora mängder förpackningsavfall som hanteras. Beräkningen baseras på en erfarenhetsmässig bedömning som Naturvårdsverkets konsult har gjort, eftersom tillgängligt enkätunderlag inte bedömts tillräckligt detaljerat för att kunna särskilja rörliga kostnader. En erfarenhetsbaserad bedömning tyder på att en genomsnittlig rörlig kostnad för omlastning av alla typer av avfall uppgår till omkring 100 kr per ton avfall vid drift av en omlastningsstation med hög grad av samordning och där maskiner och personal kan nyttjas effektivt över flera avfallsflöden. Eftersom vissa förpackningsfraktioner är mer voluminösa och tidskrävande att hantera än exempelvis livsmedels- och köksavfall och restavfall föreslår Naturvårdsverket således att den rörliga ersättningen för omlastning av förpackningsavfall blir 152 kronor per ton insamlat förpackningsavfall. Denna nivå anses spegla hur driftskostnaderna påverkas vid hantering av voluminösa förpackningsfraktioner.

Beräkning av den fasta ersättningen

Den fasta ersättningen per kommun har beräknats utifrån de totala kostnaderna för omlastning som kommuner rapporterat i den genomförda enkätundersökningen. Eftersom enkätunderlaget är varierande och i vissa delar svårtolkat har de fasta kostnaderna beräknats indirekt, genom att först uppskatta rörliga kostnader för omlastning och därefter härleda den fasta kostnadsandelen som en restpost.

Beräkningen utgår från kommuner som omlastar alla förpackningsfraktioner på en och samma anläggning, eftersom dessa uppgifter är mest representativa och tydliga. När de sammanlagda rörliga kostnaderna har räknats bort från den totala kostnaden återstår den del som utgör den fasta kostnaden för omlastning. Denna har beräknats till cirka 220 000 kronor per kommun och år. Nivån motsvarar en anläggning där viss samnyttjandegrad av ytor och resurser antas vara möjlig, och bedöms ligga i linje med både enkätresultaten och en separat rimlighetsbedömning som Naturvårdsverkets konsult låtit göra av vad en typisk omlastningsstation kostar att hålla i drift oberoende av volym omlastat förpackningsavfall. En sådan rimlighetsbedömning indikerar något högre kostnader (cirka 300 000 kronor per år), men den lägre nivån anses motiverad av antaganden om samnyttjande och effektiv drift.

Mer information om de beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag finns i bilaga 1 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall. Notera att de beräkningar som framgår i PM:et baseras på 2025 års kostnadsnivå.

Alternativa lösningar

Ett alternativ hade varit att utforma ersättningen för omlastning med utgångspunkt i om kommunen har behövt investera i en omlastningsstation samt i vilken utsträckning omlastningsstationen delas med andra kommuner. En sådan ersättningsmodell hade emellertid krävt ytterligare utredning och inneburit att kommunerna behövt lämna fler uppgifter till Naturvårdsverket för att ersättningen skulle kunna beräknas. Mot denna bakgrund bedömer Naturvårdsverket att den föreslagna modellen, med en fast ersättning per kommun i kombination med en rörlig ersättning, är ändamålsenlig. Om ersättningen för omlastning på sikt inte visar sig träffsäker finns möjlighet för

Naturvårdsverket att återigen se över och vid behov ompröva ersättningsmodellen för omlastning/överlämning.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas kommer ersättningen för omlastning att ingå som en del av den rörliga ersättningen. Om ersättning för omlastning inte särredovisas utan fortsatt ingår i den rörliga ersättningen kvarstår problem med bristande transparens och begränsad möjlighet för kommunerna att bedöma om ersättningen motsvarar faktiska kostnader för omlastning. En huvudsakligen tonbaserad ersättning riskerar särskilt att underkompensera kommuner med små avfallsmängder men med höga fasta kostnader för omlastningsanläggningar och begränsade samordningsmöjligheter.

Konsekvensbedömning

För kommunerna innebär den föreslagna modellen en mer träffsäker och transparent ersättning för omlastning och överlämning av förpackningsavfall. Den rörliga ersättningen på 152 kronor per ton bedöms i de flesta fall täcka de faktiska driftkostnaderna, förutsatt att personal, maskiner och andra resurser används effektivt och samordnat med annan verksamhet på anläggningen. Den fasta ersättningen på 220 000 kronor per kommun bedöms få störst betydelse för mindre kommuner med relativt små avfallsmängder. Dessa kommuner bedöms därmed få en bättre kostnadstäckning jämfört med dagens ersättning som enbart utgår i form av en tonersättning som är inbakad i den rörliga tonersättningen. Naturvårdsverkets förslag innebär även att kommuner som delar omlastningsstationer med andra kommuner dessutom kan gynnas av att varje kommun får samma fasta ersättning.

För större kommuner bedöms den rörliga tonbaserade ersättningen vara mest betydelsefull, eftersom deras kostnader i stor utsträckning påverkas av de stora mängder förpackningsavfall som hanteras vid omlastningsstationen.

Sammantaget innebär förslaget att de flesta kommuner får en högre ersättning än tidigare, medan de allra största kommunerna kan få en något lägre ersättning men ändå bedöms ha goda förutsättningar för kostnadstäckning tack vare stordriftsfördelar.

För producentansvarsorganisationerna innebär förslaget en omfördelning av kostnaderna. När omlastningen bryts ut ur tonersättningen minskar den rörliga ersättningen för insamlat material med omkring 177 kronor per ton, vilket reducerar deras kostnader. Samtidigt tillkommer en ny rörlig ersättning för omlastning med 152 kronor per ton samt en fast ersättning till kommuner med 220 000 kronor per kommun. Den samlade effekten blir en ökning av kostnaderna med omkring 45,7 miljoner kronor per år på nationell nivå. För producentansvarsorganisationerna och i förlängningen producenter, innebär detta att de totala kostnaderna för omlastning och överlämning ökar.

För Naturvårdsverket är konsekvenserna relativt begränsade. Kommuner lämnar redan in de uppgifter som krävs för att kunna beräkna kommunernas ersättning för överlämning. Naturvårdsverket måste dock bygga upp interna processer och

IT-system för att kunna räkna fram och fatta beslut om ersättningen till kommunerna i denna del.

1.6.2. *Nya ersättningar för insamling av förpackningsavfall via lättillgängliga insamlingsplatser*

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser även fortsättningsvis ska bestå av en fast ersättning per insamlingsplats samt en rörlig ersättning per ton insamlat förpackningsavfall.

Vidare föreslår Naturvårdsverket att den fasta ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser delas in i tre kategorier:

- **Ersättning för insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast.**
Ersättningen utgår per insamlingsplats och fastställs utifrån kommungrupp.
- **Ersättning för tillfälliga lättillgängliga insamlingsplatser** för insamling av förpackningsavfall av papper, plast, färgat glas, ofärgat glas och metall, i de fall sådana platser behöver etableras i avvaktan på beslut i bygglovs- eller detaljplaneärenden som möjliggör införandet av fastighetsnära insamling.
Ersättningen utgår per insamlingsplats och bestäms utifrån kommungrupp.
- **Ytterligare ersättning till kommuner med hög befolkningstäthet,** det vill säga kommuner med fler än 500 invånare per kvadratkilometer.
Ersättningen utgår per insamlingsplats och är oberoende av kommungrupp.

Rörlig tonersättning utgår för de vanligast förekommande förpackningsmaterialen papper, plast, glas och metall.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 12–14 §§ och tabell 3 a-c.

Lättillgängliga insamlingsplatser får förändrade funktioner från 2027

Den nuvarande ersättningen för insamling via lättillgängliga insamlingsplatser, där kommunerna samlar in förpackningsavfall av papper, plast, färgat glas, ofärgat glas och metall, baseras på de kostnader som producentansvarsorganisationerna tidigare hade för insamling av förpackningsavfall vid de dåvarande återvinningsstationerna. Kommunerna övertog ansvaret för dessa stationer år 2024, och de benämns i dag som lättillgängliga insamlingsplatser.

I takt med att fastighetsnära insamling byggs ut och blir obligatorisk från 2027 får lättillgängliga insamlingsplatser en förändrad funktion. Lättillgängliga insamlingsplatser ska främst användas för insamling av skrymmande

förpackningar samt i de fall där fastighetsnära insamling ännu inte kan införas, i väntan på beslut i bygglovs- eller detaljplaneärenden. Den nuvarande ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser är inte anpassad till denna förändrade roll.

Kommuner får även samla in förpackningsavfall via lättillgängliga insamlingsplatser från berörda fastigheter, om det pågår bygglovs- eller detaljplaneärende som behöver avgöras innan fastighetsnära insamling från dessa beröra fastigheter kan införas (jfr 6 kap. 10 § förpackningsförordningen). Därutöver visar Naturvårdsverkets analys av enkätsvaren att kommuner med hög befolkningstäthet har avsevärt högre kostnader per lättillgänglig insamlingsplats än andra kommuner. Detta beror främst på behovet av tätare tömningar, hög belastning på insamlingsplatserna samt begränsade möjligheter att etablera ytterligare insamlingsplatser. Mot denna bakgrund bedömer Naturvårdsverket att ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser behöver beräknas om för att bättre spegla insamlingssystemets nya funktioner och för att ta hänsyn till de strukturellt högre kostnader för lättillgängliga insamlingsplatser som kommuner med hög befolkningstäthet har.

Naturvårdsverket föreslår således att den fasta ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser delas upp i tre ersättningskategorier och beräknas enligt Tabellerna Tabell 1-Tabell 3 nedan. Rörlig ersättning tillkommer, men redovisas inte. Ersättningen avser 2026 års kostnadsnivå.

Tabell 1 Översikt av den fasta ersättningen för insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast via lättillgängliga insamlingsplatser

Kommungrupp	1–2	3–9
<i>Totalt för skrymmande plast och papper (efter avrundning)</i>	<i>118 700 kronor</i>	<i>102 500 kronor</i>

Tabell 2 Översikt av olika delar av den fasta ersättningen för insamling av förpackningsavfall via tillfälliga lättillgängliga insamlingsplatser

Kommungrupp	1–2	3–9
Plast och papper	131 896 kronor	113 859 kronor
Glas och metall	16 233 kronor	16 233 kronor
<i>Totalt (efter avrundning)</i>	<i>148 100 kronor</i>	<i>130 100 kronor</i>

Tabell 3 Översikt av extra ersättning p.g.a. hög befolkningstäthet

	> 500 invånare/ km²
<i>Fast ersättning (efter avrundning)</i>	<i>81 200 kronor</i>

Beräkning av ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser

Beräkning av ersättningen för insamling av skrymmande förpackningar
Den 1 oktober 2025 har definitionen av skrymmande förpackningar i förpackningsförordningen tagits bort och ersatts med ett nytt begrepp i

avfallsförordningen (1 kap. 4 § avfallsförordningen) som definieras som avfall som på grund av sin storlek kräver särskild insamling. Naturvårdsverket bedömer att skrymmande förpackningsavfall av glas och metall hanteras av hushållen i mycket liten utsträckning och att det därför bör räcka att dessa lämnas på återvinningscentraler där kommunen har skyldighet att ta emot förpackningsavfall av alla material. Detta innebär att enbart skrymmande förpackningsavfall av papper och plast ska samlas in på lättillgängliga insamlingsplatser från 2027 och att ersättningen behöver anpassas för denna typ av insamling.

Beräkningen av ersättningen för insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast vid lättillgängliga insamlingsplatser utgår från kommunernas faktiska kostnader för nuvarande system med lättillgängliga insamlingsplatser, baserat på svar från enkätundersökningen, och data i Avfall Web. Valet att utgå från faktiska kostnader motiveras av att det framtida systemets utformning ännu är osäker och att kommunerna i stor utsträckning bedöms fortsätta använda insamlingslösningar som liknar dagens system med lättillgängliga insamlingsplatser (stationära obemannade platser med containerinsamling).

Eftersom lättillgängliga insamlingsplatsers funktion förändras från 2027, då de främst ska användas för insamling av skrymmande förpackningar av papper och plast, har kostnadsunderlaget justerats till att endast omfatta dessa fraktioner. Kostnaderna för glas- och metallförpackningar har därför räknats bort genom att beräkna hur många tömningar dessa fraktioner genererar samt vad deras behållare och tömningar kostar. Cirka 15 procent av tömningarna i dagens system beräknas vara tömningar av glas- och metallförpackningar och dessa har därför exkluderats från beräkningen.

Eftersom data saknas över mängden och andelen skrymmande förpackningsavfall av papper och plast görs bedömningen att lättillgängliga insamlingsplatser kommer ta emot ungefär lika stora mängder pappers- och plastförpackningsavfall som idag. Det är dock rimligt att mängden förpackningsavfall som samlas in via lättillgängliga insamlingsplatser kommer att minska. För att i någon mån ta hänsyn till detta har en schablonmässig reduktion av ersättningen gjorts med 10 procent.

Beräkning av ersättningen för det fall bygglovs- eller detaljplaneärenden behöver avgöras

För det fall lättillgängliga insamlingsplatser behöver etableras i väntan på att bygglovs- eller detaljplaneärenden behöver avgöras för att fastighetsnära insamling ska kunna införas föreslår Naturvårdsverket att ersättningen för sådana typer av lättillgängliga insamlingsplatser lämnas för förpackningsavfall av papper, plast, metall, färgat glas och ofärgat glas och för såväl skrymmande som icke skrymmande förpackningsavfall. I denna del har Naturvårdsverket summerat kostnaden för insamling av skrymmande förpackningar, exklusive den schablonmässiga reduktionen, med kostnaderna för insamling av glas- och metallförpackningar.

Beräkning av ytterligare fast ersättning till kommuner med hög befolkningstäthet

Beräkningen av extra ersättning bygger på skillnaden mellan kostnadsnivåerna i tätbefolkade kommuner² jämfört med övriga kommuner³. Skillnaden förklaras främst av att lättillgängliga insamlingsplatser i tätbefolkade kommuner har ett större nyttjande, vilket leder till fler tömningar och högre kostnader per insamlingsplats. Den beräknade ersättningen har dock justerats ned med 20 procent eftersom tätbefolkade kommuner i många fall ännu inte har fullt utbyggd fastighetsnära insamling, vilket på sikt kan minska kostnaderna för lättillgängliga insamlingsplatser. Resultatet av beräkningen visar att kommuner med mer än 500 invånare per kvadratkilometer bör få en extra ersättning på 81 200 kronor per lättillgänglig insamlingsplats och år utöver den ordinarie fasta ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser utifrån kommungrupp.

Mer information om de beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag finns i bilaga 4 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall. Notera att de beräkningar som framgår i PM:et baseras på 2025 års kostnadsnivå.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser inte anpassas till deras förändrade funktioner från 2027 finns en risk att ersättningen inte speglar de faktiska kostnaderna för insamling via lättillgängliga insamlingsplatser på ett ändamålsenligt sätt. Detta kan leda till att vissa kommuner överkompenseras, medan andra blir underkompenserade. Det är särskilt kommuner med hög befolkningstäthet, där kostnaderna per insamlingsplats är högre till följd av tätare tömningar, hög belastningsgrad och begränsade möjligheter att etablera ytterligare insamlingsplatser, som riskerar att underkompenseras.

Alternativa lösningar

Nuvarande lättillgängliga insamlingsplatser består i huvudsak av obemannade fysiska platser som hushåll och samlokaliserade verksamheter som har valt kommunal insamling kan nyttja. Förpackningsförordningen ställer dock inga krav på hur en lättillgänglig insamlingsplats ska vara utformad. Ett alternativ hade därför kunnat vara att utreda kostnader och ersättning för andra typer av insamlingslösningar. Detta alternativ har emellertid avstyrkts, eftersom framtida tekniska lösningar för lättillgängliga insamlingssystem i dagsläget är oklara och eftersom det nuvarande systemet med lättillgängliga insamlingsplatser i praktiken bedöms kvarstå under överskådlig tid.

Ett ytterligare alternativ hade varit att inkludera skrymmande förpackningar av metall och glas i ersättningen för insamling av skrymmande förpackningar vid lättillgängliga insamlingsplatser. Naturvårdsverket bedömer dock att hushåll och samlokaliserade verksamheter som har valt kommunal insamling endast i begränsad utsträckning genererar skrymmande förpackningar av metall och glas som kan motivera en insamling via lättillgängliga insamlingsplatser. I de fall sådana förpackningar ändå förekommer bedöms dessa lämpligen kunna lämnas till återvinningscentralen.

² Kommuner som hör till kommungrupperna 1 och 2.

³ Kommuner som hör till kommungrupperna 3 till 9.

Konsekvensbedömning

För kommunerna justeras den fasta ersättningen så att den bättre speglar att lättillgängliga insamlingsplatser från 2027 främst ska ta emot skrymmande pappers- och plastförpackningar. Effekten varierar mellan kommungrupper, där vissa får höjd ersättning medan andra får en sänkning jämfört med dagens ersättning. Storstads- och tätbefolkade kommuner förväntas få ökad ersättning, särskilt de med över 500 invånare per kvadratkilometer som får en extra fast ersättning. Detta leder till en tydlig förbättring av den totala ersättningen för dessa kommuner, som annars skulle riskera att få avsevärt sämre kostnadstäckning än andra kommungrupper.

Eftersom Naturvårdsverkets förslag innebär att endast skrymmande förpackningar av papper och plast behöver samlas in vid lättillgängliga insamlingsplatser, om det inte rör sig om en tillfällig lättillgänglig insamlingsplats, bör det sannolikt leda till att kommuner avvecklar insamlingsbehållare för metall- och glasförpackningar som i dag finns på dessa platser. Detta skulle kunna leda till dumpning av metall- och glasförpackningar på lättillgängliga insamlingsplatser. Risken för dumpning kan troligen minimeras vid en fullt utbyggd fastighetsnära insamling där metall- och glasförpackningar samlas in.

Kommuner kommer att behöva rapportera in två nya uppgifter till Naturvårdsverket, nämligen antalet lättillgängliga insamlingsplatser som kommunen tillhandahåller för insamling av skrymmande förpackningar och antalet tillfälliga lättillgängliga insamlingsplatser som kommunen tillhandahåller i väntan på att bygglov- eller detaljplaneärenden behöver avgöras. Samtidigt kommer kommuner inte längre att behöva rapportera totala antalet lättillgängliga insamlingsplatser. Naturvårdsverket kan med hjälp av statistik från Statistiska centralbyrån beräkna extra ersättning till kommuner med hög befolkningstäthet, vilket inte föranleder behov för dessa kommuner att lämna fler uppgifter till Naturvårdsverket.

På nationell nivå leder förslaget till att den totala ersättningen som producentansvarsorganisationer, och i förlängningen producenterna, är skyldiga att ersätta kommunerna med minskar med omkring 5,1 miljoner kronor per år, om antalet lättillgängliga insamlingsplatser förblir oförändrat. Det är dock värt att påtala att resultatet från enkätundersökningen tyder på att kommuner avser att minska antalet lättillgängliga insamlingsplatser i takt med att fastighetsnära insamling byggs ut. Baserat på svaren i enkätundersökningen kommer antalet lättillgängliga insamlingsplatser sannolikt att minska med uppskattningsvis 16 procent till 2027 jämfört med 2024 och på några års sikt kommer antalet insamlingsplatser att halveras. Detta innebär att kostnaderna för lättillgängliga insamlingsplatser, som producentansvarsorganisationerna behöver ersätta, troligen kommer succesivt att minska ännu mer de kommande åren.

För Naturvårdsverket innebär förändringarna ett ökat behov av att i vägledning tydliggöra vad som menas med en lättillgänglig insamlingsplats och hur gränsdragningen mot insamling från gemensamma behållare från upphämningsplatser ska göras, eftersom detta kan få stor betydelse för vilken ersättning som ska lämnas. Utöver behovet av att ta fram vägledning innebär

förslaget att Naturvårdsverket kommer att behöva kontrollera ytterligare uppgifter från samtliga kommuner för att räkna fram rätt ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser. För att beräkna den extra ersättningen till kommuner med hög befolkningstäthet krävs att Naturvårdsverket tar in uppgifter från Statistiska centralbyrån, vilket kommer att kräva ett mindre administrativt påslag för myndigheten.

1.6.3. Reviderad ersättning för insamling av förpackningsavfall på återvinningscentraler

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att ersättningen för insamling av förpackningsavfall vid återvinningscentraler lämnas som en fast ersättning per insamlingsplats och en rörlig ersättning per ton för de vanligast förekommande förpackningsmaterialen.

Den fasta ersättningen redovisas som en ersättning per insamlingsplats beräknat utifrån att:

- ersättning för insamling av icke skrymmande förpackningar av papper och plast samt förpackningar av färgat glas, ofärgat glas och metall är den samma som för en lättillgänglig insamlingsplats utifrån kommungrupp.
- kostnaden för insamling av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast bedöms täckas av den rörliga tonersättningen för papper- respektive plastförpackningar och lämnas inte som en särskild ersättning.
- ersättning för insamling av träförpackningar och förpackningar av övrigt material föreslås lämnas per insamlingsplats oberoende av kommungrupp.

Tonersättning föreslås utgå för de vanligast förekommande förpackningsmaterialen papper, plast, glas och metall. Tonersättning föreslås inte utgå för förpackningsavfall av trä eller övrigt material.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 15 § och tabell 4a.

Ersättning för återvinningscentraler speglar inte hur insamlingen av förpackningsavfall går till på återvinningscentraler

Kommunerna är skyldiga att ta emot avfall av samtliga förpackningsmaterial på återvinningscentraler. Den nuvarande ersättningsmodellen utgår delvis från antagandet att insamlingen på en återvinningscentral motsvarar insamlingen på en lättillgänglig insamlingsplats, vilket inte fullt ut speglar hur insamlingen av förpackningsavfall faktiskt sker på de flesta återvinningscentraler. Dessutom påverkas ersättningen indirekt av föreslagna förändringar i ersättningen för lättillgängliga insamlingsplatser (se avsnitt 1.6.2), vilket riskerar att leda till otillräcklig finansiering av denna del av insamlingen.

Naturvårdsverket bedömer att modellen för beräkning av ersättningen för insamling av förpackningsavfall vid återvinningscentraler behöver göras om så

att ersättningen bättre motsvarar hur insamlingen faktiskt sker och vilka kostnader kommunerna har.

Naturvårdsverket föreslår att en fast ersättning per återvinningscentral beräknas utifrån Tabell 4 nedan. Utöver detta tillkommer en rörlig ersättning, som inte redovisas här. Ersättningen avser 2026 års kostnadsnivå.

Tabell 4 Översikt av olika delar av den fasta ersättningen för insamling som sker via återvinningscentraler

Kommungrupp	1–2	3–9
Plast och papper	118 706 kronor	102 473 kronor
Glas och metall	16 470 kronor	16 470 kronor
Träförpackningar	1 420 kronor	1 420 kronor
Övrigt förpackningsmaterial	609 kronor	609 kronor
Skrymmande förpackningar av plast och papper	Täcks av den rörliga tonersättningen för insamlat förpackningsavfall av papper respektive plast.	
Totalt (efter avrundning)	137 200 kronor	121 000 kronor

Beräkning av ersättningen för insamling på återvinningscentraler

Beräkning av ersättningen för insamlingen av vanligast förekommande förpackningsmaterial

En grundläggande utgångspunkt är att vanligt förekommande förpackningar av papper, plast, metall, färgat glas och ofärgat glas samlas in i containrar motsvarande de containrar som finns på en lättillgänglig insamlingsplats och som finns på de flesta återvinningscentraler. En del av återvinningscentralens yta kan därmed funktionellt ses som motsvarande en lättillgänglig insamlingsplats, vilket motiverar att ersättningen utformas på liknande sätt. I dessa containrar förväntas även skrymmande förpackningsavfall kunna lämnas i viss utsträckning. Naturvårdsverkets förslag innebär att nuvarande ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser som utgår för en återvinningscentral tas bort och ersätts med en ersättning för insamling av förpackningsavfall av papper och plast i containrar motsvarande de containrar som finns på en lättillgänglig insamlingsplats med samma ersättningsnivå som en lättillgänglig insamlingsplats. Därutöver tillkommer en fast ersättning på 16 470 kronor per återvinningscentral och år för insamling av glas- och metallförpackningar. Ersättningen för glas- och metallförpackningar har beräknats utifrån den arbetstid och tömning som krävs för att samla in dessa material i containrar motsvarande de som idag används vid lättillgängliga insamlingsplatser, där hanteringen bedöms kunna ske med relativt begränsad arbetsinsats och utan särskild maskinell hantering i jämförelse med mer voluminösa fraktioner.

Beräkning av kostnad för insamling av skrymmande förpackningsavfall

Wellpapp är den förpackningsfraktionen som bedöms vara av störst betydelse för kostnaderna för hantering av förpackningar på återvinningscentraler, därför att wellpapp är den enskilt största fraktionen som också till övervägande del

utgörs av förpackningar. Wellpapp samlas på de flesta återvinningscentraler in som en separat fraktion. Skrymmande plastförpackningar antas till övervägande del utgöras av frigolit och krymp- och sträckfilm.

Vid beräkning av kostnaderna för skrymmande papper- och plastförpackningar har den genomsnittliga kostnaden per ton mottaget avfall vid återvinningscentraler använts som en approximation, eftersom tillförlitliga volymdata för de olika fraktionerna saknas. Mediankostnaden för hantering av avfall på återvinningscentraler har beräknats till 1 200 kr per ton, vilket även antas spegla kostnaderna för hantering av skrymmande förpackningsavfall av papper och plast. Uppgifter om mängden skrymmande plastförpackningar så som frigolit och krymp- eller sträckfilm saknas, men bedömningen är att dessa i stor utsträckning lämnas i containrar som är en del av systemet med lättillgängliga insamlingsplatser och att mängderna som lämnas i andra typer av behållare på återvinningscentraler är mycket små i förhållande till grovplastflödet. Därmed får skrymmande plastförpackningar en mycket liten kostnadspåverkan och har därför inte analyserats vidare.

Beräknad mediankostnad per ton mottaget avfall vid återvinningscentraler (1200 kr per ton) understiger förslaget till reviderad tonersättning för såväl pappersförpackningar (1 613 kr per ton) som för plastförpackningar (1 375 kr per ton). Kostnaden för separat hantering av skrymmande förpackningsavfall av papper och kartong (wellpapp) samt plast bedöms därmed täckas av tonersättningen som utgår för papper- respektive plastförpackningar. Naturvårdsverket föreslår således ingen fast ersättning för skrymmande pappers- och plastförpackningar som samlas in på återvinningscentraler.

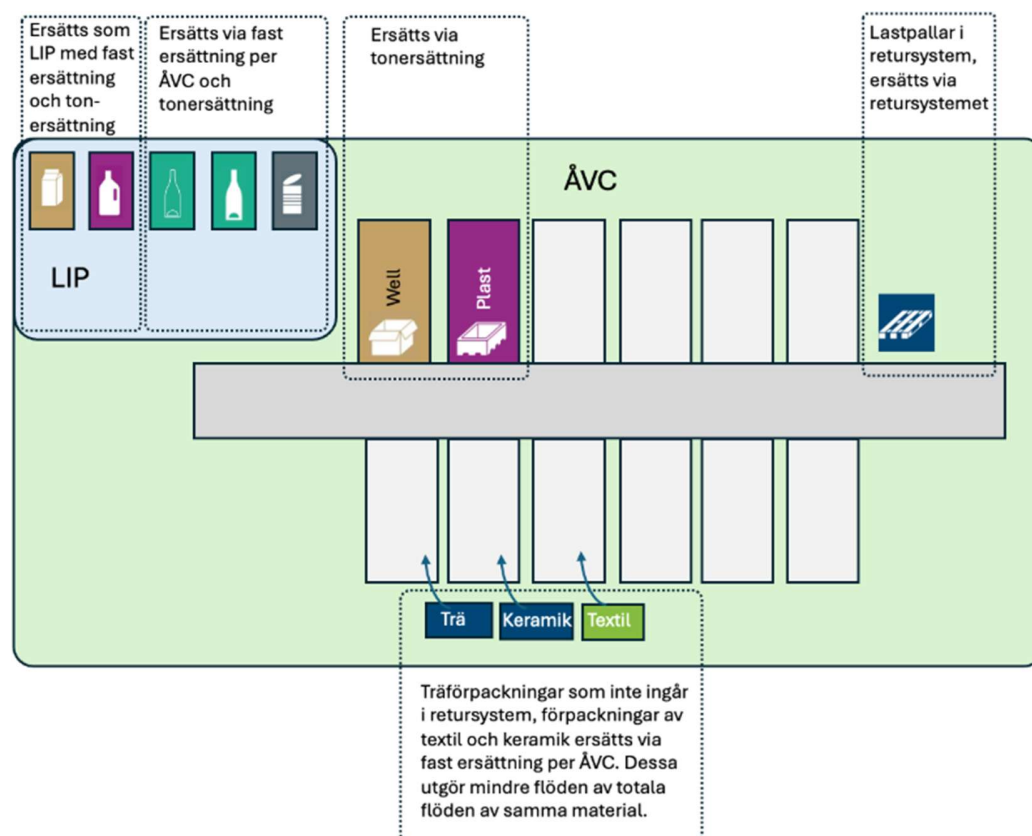
Beräkning av fast ersättning för träförpackningar och förpackningar av övrigt material

Förpackningar av trä och övrigt förpackningsmaterial såsom textil och keramik utgör tillsammans en mycket liten del av mängden förpackningsavfall som tas emot på återvinningscentraler och hanteras i praktiken tillsammans med övrigt avfall av samma material. För lastpallar av trä som ingår i särskilda retursystem får kommuner ersättning utanför producentansvaret. Statistik från producentorganisationerna visar att mängder förpackningsavfall av övrigt material och träförpackningar är marginella i förhållande till övriga avfallsströmmar. En överslagsberäkning visar exempelvis att hantering av träförpackningar på återvinningscentraler kostar mindre än 2 miljoner kronor per år nationellt, vilket motsvarar mindre än 20 öre per invånare, och kostnaderna för textil och keramik bedöms vara ännu lägre.

Kostnaderna för att hantera träförpackningar har uppskattats genom att beräkna kostnaden för behandling av träförpackningar då dessa till övervägande del samlas in och behandlas tillsammans med övrigt träavfall. Medianen för mängden trä som tas emot på återvinningscentral är 680 ton per återvinningscentral utifrån uppgifter i Avfall Web. Om mängden träförpackningar antas utgöra 1 procent av det totala flödet trä och behandlingskostnaden är 200 kr per ton blir behandlingskostnaden omkring 1420 kr per återvinningscentral och år.

Kostnaden för att hantera förpackningsavfall av övrigt material såsom keramik och textil har inte beräknats eller analyserats närmare eftersom dessa flöden bedöms vara mycket små. Naturvårdsverkets förslag innebär att kommuner får ersättning för insamlingen av träförpackningar och övrigt förpackningsmaterial med 2 029 kronor per återvinningscentral och år, vilket motsvarar den del av den fasta ersättningen som avser dessa materialslag där cirka 1 420 kronor avser träförpackningar och cirka 609 kronor avser förpackningar av övrigt material.

Figur 1 Illustration av ersättning för insamling via återvinningscentraler

Mer information om de beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag finns i bilaga 2 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall. Notera att de beräkningar som framgår i PM:et baseras på 2025 års kostnadsnivå.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas kommer kommunerna även fortsättningsvis att erhålla ersättning för insamling av samtliga förpackningsmaterial vid återvinningscentraler. Denna ersättning bedöms inte spegla hur insamlingen av förpackningsavfall faktiskt bedrivs vid återvinningscentraler, vilket innebär en risk för att ersättningen inte blir kostnadsriktig.

Alternativa lösningar

Ett alternativ hade varit att beräkna ersättningen utifrån volym. Detta hade varit särskilt ändamålsenligt för voluminösa förpackningsfraktioner av papper och plast. Detta alternativ bedöms dock inte vara genomförbart, eftersom det saknas tillämpliga volymvikter för samtliga avfallsslag som tas emot på

återvinningscentraler och som skulle kunna användas för att beräkna ersättning för insamling av samtliga förpackningsfraktioner.

Konsekvensbedömning

De föreslagna förändringarna innebär att ersättningen i större utsträckning motsvarar faktiska kostnader, vilket gör ersättningen mer träffsäker. För kommunerna innebär detta att tonersättningen täcker kostnaderna för hantering av de största och mest kostnadsdrivande förpackningsfraktionerna, framför allt wellpapp. Den fasta ersättningen täcker kostnaderna men på en nivå som överensstämmer med hur dessa flöden samlas in och hur stora eller små de faktiskt är.

Samtidigt innebär förändringen en sänkning av den fasta ersättningen per återvinningscentral med 30 500 kr per år och anläggning, eftersom den nuvarande ersättningen på 49 000 kr för insamling av träförpackningar och övrigt förpackningsmaterial tas bort och endast omkring 18 500 kr ersätts för insamling av träförpackningar, övrigt förpackningsmaterial och för insamling av glas- och metallförpackningar. För kommunerna blir den totala ersättningen lägre, men också mer relevansbaserad och bättre anpassad till verkliga flöden och kostnader.

För producentansvarsorganisationerna innebär förslaget minskade kostnader, eftersom den totala ersättningen för insamling på återvinningscentraler minskar med cirka 18,3 miljoner kronor på nationell nivå.

För Naturvårdsverket bedöms konsekvenserna bli marginella. Det krävs dock administration av dispenser för att tillåta saminsamling av vissa materialslag samt viss vägledning för att säkerställa att rätta ersättningsnivåer tillämpas. Om varje enskild kommun ansöker om dispens från separat insamling enligt 3 kap. 28 § avfallsförordningen kommer det att kräva resurser från Naturvårdsverket som motsvarar 4 helårsarbetskrafter. Om producentansvarsorganisationerna däremot ansöker om motsvarande dispens uppskattar Naturvårdsverket resursåtgången till 0,1 helårsarbetskrafter.

1.6.4. *Ersättning för insamling av förpackningsavfall vid regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser*

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att en fast och en rörlig ersättning lämnas för insamling av förpackningsavfall av samtliga material på regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser.

Fast ersättning utgår per insamlingsplats och år oberoende av kommungrupp. För att ersättningen ska kunna lämnas föreslår Naturvårdsverket att ett minimikrav införs avseende insamlingens servicenivå. Det föreslås att insamling vid regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser ska ske vid minst fem tillfällen (antal stopp) per plats och år för att berättiga till ersättning.

Tonersättning utgår för de vanligast förekommande förpackningsmaterialen papper, plast, glas och metall.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 16 § och tabell 4b.

Nytt krav i förpackningsförordningen föranleder behovet av en ersättning för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser

Genom lagändringar i förpackningsförordningen (6 kap. 7 §) som trädde i kraft den 1 oktober 2025 har regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser tillkommit som en ersättningsberättigad insamlingsplats. Nuvarande ersättningsföreskrifter (NFS 2023:14) omfattar inte denna insamlingsform. Istället utgår en ersättning enligt ett beslut som har fattats av Naturvårdsverket som ett komplement till NFS 2023:14.

Ersättningsföreskrifterna behöver kompletteras så att ersättningen till kommunerna för insamling av förpackningsavfall via sådana återkommande temporära mottagningsplatser regleras inom ramen för samma ersättningsföreskrift, istället som ett komplement.

Icke stationära insamlingsplatser – omfattning och exempel

Kommuner ska enligt 6 kap. 7 § förpackningsförordningen tillhandahålla insamling av avfall av samtliga förpackningsmaterial på platser där kommunerna tar emot avfall direkt från hushåll. Dessa platser ska utgöras av stationära bemannade insamlingsplatser (återvinningscentraler) eller, sedan 1 oktober 2025, regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser. I avfallsförordningen och förpackningsförordningen finns ingen definition av vad en regelbundet temporär återkommande mottagningsplats är. Naturvårdsverkets bedömning är att sådana platser till övervägande del utgörs av mobila enheter som stannar på ett antal uppställningsplatser per år utifrån ett fastställt schema (mobil mottagningsplats).

Insamling av olika typer av avfall vid mobila mottagningsplatser förekommer som en del av kommunens insamling av grovavfall och farligt avfall och kan möjliggöra insamling där det saknas förutsättningar för att etablera stationära återvinningscentraler. I Avfall Web fanns det ca 560 registrerade icke stationära (temporära) mottagningsplatser. Icke stationära mottagningsplatser kan se ut på olika sätt, exempelvis temporärt utplacerade behållare, lastbilar som besöker särskilda uppställningsplatser efter ett schema eller färjor som utgör motsvarande service på öar.

Naturvårdsverket föreslår att en ny ersättningspost införs i ersättningsföreskriften som innebär en fast årlig ersättning för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser enligt Tabell 5 nedan. För att ersättning ska kunna lämnas krävs att insamling av samtliga förpackningsfraktioner sker på en sådan plats vid minst fem tillfällen (antal stopp) per år. Rörlig ersättning tillkommer men redovisas inte. Ersättningen avser kostnadsnivån för år 2026.

Tabell 5 Översikt av den fasta ersättning för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser

Beräkning av ersättning för regelbundet återkommande temporär mottagningsplats	
Ersättning per plats	4000 kr
Minst antal stopp per plats och år	5 stycken
<i>Total ersättning per mottagningsplats och år (efter avrundning)</i>	<i>20 300 kronor</i>

Beräkning av ersättningen för insamling via regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser (mobila mottagningsplatser)

Kostnadsbilden vid insamling av förpackningsavfall med hjälp av mobila mottagningsplatser skiljer sig från insamling via stationära återvinningscentraler, exempelvis genom lägre eller i det närmaste obefintliga investeringar i mark och att byggnader inte behövs. Istället behövs särskild utrustad insamlingsekipage som kan bestå av flera fordon för olika typer av avfall samtidigt som befolkningsunderlaget för en temporär mottagningsplats och den hanterade avfallsmängden är mindre än för en stationär återvinningscentral.

Kostnaderna för insamling med mobil insamlingslösning beror på flera lokala förutsättningar såsom antal uppställningsplatser, antal stopp, uppställningstid, körsträckor samt hur stora avfallsmängder och vilka fraktioner som hanteras.

Ersättningen för mobila mottagningsplatser har beräknats utifrån kostnaderna för mobil insamling av förpackningsavfall och hur stor del av dessa kostnader som rimligen kan kopplas till just förpackningsfraktionerna. I beräkningen utgår man från en typisk mobil mottagningsplats bestående av fyra fordon, där ett av fordonen hanterar förpackningsavfall av papper inklusive wellpapp och ett annat hanterar förpackningsavfall av plast-, metall- samt färgat och ofärgat glas. Med stöd av kostnadsuppgifter från Avfall Web och faktiska turlistor har en mediankostnad per stopp beräknats till 4 000 kronor för den del som avser förpackningar. För att en plats ska ge rätt till ersättning ska den vara en återkommande temporär mottagningsplats med minst fem stopp per år, vilket enligt Naturvårdsverkets konsults erfarenhetsbaserade bedömning motsvarar ett normalt besöksmönster för hushåll på en återvinningscentral. Genom att multiplicera mediankostnaden per stopp med fem stopp per år fastställs en årlig ersättningsnivå på 20 300 kronor per insamlingsplats, utöver den rörliga tonbaserade ersättningen som bedöms vara marginell i sammanhanget.

Mer information om de beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag finns i bilaga 8 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall. Notera att de beräkningar som framgår i PM:et baseras på 2025 års kostnadsnivå.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas kommer kommuner att få ersättning för mobila mottagningsplatser i linje med det beslut som Naturvårdsverket fattade den 19 mars 2026 (ärendenummer NV-26-016984). Ersättningen är den samma som Naturvårdsverket föreslår inom ramen för denna revidering av

ersättningsföreskriften. Naturvårdsverket ser dock det som fördelaktigt att ersättningen för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser i fortsättningen regleras i en ersättningsföreskrift och inte genom ett förvaltningsbeslut.

Alternativa lösningar

De beräkningar som Naturvårdsverkets förslag bygger på utgår från insamling med lastbilar med flera flak som är uppställda vid ett antal uppställningsplatser. Det förekommer dock även andra former av insamling, exempelvis via färjor som används för att samla in avfall från öar. Detta alternativ har emellertid inte utretts närmare, eftersom mobil insamling med lastbil bedöms vara den dominerande insamlingsformen.

Konsekvensbedömning

Införandet av ersättning för insamling av förpackningsavfall vid mobila mottagningsplatser bedöms kunna öka kommunernas incitament att använda denna typ av lösning, särskilt i glesbefolkade områden eller där det saknas förutsättningar att etablera stationära återvinningscentraler. Kravet på minst fem stopp per år innebär också att kommunerna behöver planera för en viss lägsta servicenivå för att vara ersättningsberättigade. Samtidigt ökar det administrativa arbetet genom att kommunerna behöver rapportera antal temporära insamlingsplatser. Den administrativa rapporteringspåslaget regleras dock redan i 9 kap. 2 § förpackningsförordningen och blir ingen ny rapporteringsåtgärd som tillkommer med anledning av Naturvårdsverkets förslag.

För producentansvarsorganisationerna innebär införandet av ersättning för mobila mottagningsplatser att deras totala kostnader kan öka något, eftersom de behöver betala ersättning även för denna typ av insamling. Den nationella kostnadseffekten är svårbedömd, men vid full användning av alla befintliga temporära mottagningsplatser som finns registrerade i Avfall Web uppskattas kostnaden för producentansvarsorganisationer och i förlängningen producenter öka med cirka 11,2 miljoner kronor per år på nationell nivå.

Naturvårdsverket påverkas genom behov av framtagande av tydlig vägledning om den servicenivå som krävs för att ersättningen till kommuner ska vara ersättningsgrundande. Naturvårdsverket har redan utvecklat e-tjänst för rapportering av antalet regelbundet återkommande temporära insamlingsplatser.

1.6.5. Ytterligare ersättning för fastighetsnära insamling vid hög andel fritidsboende hushåll

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att ersättningen kompletteras med en extra fast ersättning till de kommuner som har minst 20 procent andel fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus.

Ersättningen föreslås differentieras utifrån tre intervaller (20–40 procent, 41–60 procent och över 60 procent), baserade på andelen fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus i förhållande till antalet permanentboende och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus. Den fasta extra ersättningen utgår oberoende av kommungrupp.

Extra ersättning utgår som ett tillägg till den fasta ersättningen för fastighetsnära insamling eller för insamling från en upphämningsplats per fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus.

Rörlig tonersättning tillkommer.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 10 § och tabell 1d.

Samband mellan fritidshusandel och ökade insamlingskostnader

Den nuvarande ersättningen för fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus bygger på antagandet att dessa endast genererar kostnader under hämtningssäsongen och därmed under en begränsad del av året. Erfarenheter visar dock att kommuner med många fritidshus har särskilda utmaningar och kostnader som inte fullt ut täcks av ersättningen. Ersättningen för insamling av förpackningsavfall från fritidsboende hushåll behöver ses över så att den bättre svarar mot faktiska kostnader i dessa kommuner.

Insamling av avfall från fritidsboenden sker i regel genom så kallad säsongshämtning under en begränsad del av året. Hämtningssäsongens längd varierar mellan kommuner, men en typisk säsong omfattar omkring 22 veckor. Under denna period utökas den ordinarie insamlingen till att även omfatta fritidshus, som normalt har samma typ av insamlingssystem som permanentboende hushåll i en- och tvåbostadshus.

För att hantera den ökade belastningen under hämtningssäsongen kan kommunerna behöva vidta särskilda åtgärder, såsom förlängda arbetsdagar, anställning av fler chaufförer, ökad tillgång till fordon och införande av skiftkörning. Det kan även krävas omläggning av insamlingsrutter och fler tömningar av insamlingsfordon.

Kostnaden per fastighet och år för insamling från fritidsboende hushåll är normalt lägre än för permanentboende hushåll, främst eftersom hämtningen endast sker under en del av året. Kostnaderna är därför i stor utsträckning kopplade till hämtningssäsongens längd. Samtidigt innebär säsongshämtning att insamlingen under en begränsad period kan bli mer resurskrävande, även om dessa ökade kostnader inte nödvändigtvis kvarstår under resten av året.

I nuvarande ersättningsmodell för fastighetsnära insamling av förpackningsavfall från fritidsboenden ingår ersättning för fordon och insamlingspersonal i proportion till hämtningssäsongens längd samt för omlastning baserat på insamlade mängder. Kostnader för kärl och administration ersätts däremot på samma nivå som för permanentboende hushåll med året-runt-hämtning, eftersom dessa kostnader är oberoende av säsongens längd.

En utmaning uppstår i de fall det finns kostnader som kvarstår även utanför hämtningssäsongen och som inte beaktats i den nuvarande ersättningen. När det

gäller insamlingen handlar det framför allt om fasta kostnader, särskilt kopplade till överkapacitet i fordonsparken. För att klara säsongshämtningen kan kommuner behöva investera i fler fordon än vad som kan utnyttjas under resten av året. Dessa kostnader uppstår oberoende av om insamlingen bedrivs i egen regi eller genom entreprenad, även om de blir mer synliga i kommuner med egen fordonspark.

Enkätundersökningen som Naturvårdsverket låtit göra visar att hur insamlingen från fritidshus påverkar kommunens samlade samlingskostnader i hög grad beror på andelen fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus i relation till det totala antalet permanentboende och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus. I kommuner med en låg andel fritidshus anges kostnadspåverkan ofta vara obetydlig eller marginell. Däremot framträder en tydlig brytpunkt vid omkring 20 procent fritidsboende en- och tvåbostadshus i förhållande till antalet permanentboende och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus. Kommuner som ligger över denna nivå uppger i större utsträckning att samlingskostnaderna påverkas, exempelvis genom högre tömningskostnader eller behov av fler fordon som inte kan nyttjas fullt ut utanför säsongen. Att vissa kommuner ändå uppger att kostnaderna inte påverkas kan delvis förklaras av svårigheter att urskilja säsongsrelaterade kostnader, särskilt när insamlingen utförs av entreprenör.

Naturvårdsverket föreslår att kommuner med hög andel fritidsboende hushåll får en extra fast ersättning per fritidsboende hushåll och år enligt Tabell 6 nedan. Rörlig ersättning tillkommer, men redovisas inte. Notera att ersättningen i Tabell 1 Tabell 6 nedan redovisas som en fast ersättning för samtliga förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära. Ersättningen baseras på 2026 års kostnadsnivå.

Tabell 6 Överblick av fast extra ersättning per fritidsboende hushåll till kommuner med hög andel fritidsboende hushåll

Andelen fritidsboende hushåll	20–40 procent	41–60 procent	> 60 procent
<i>Fast ersättning, efter avrundning</i>	<i>35 kronor</i>	<i>60 kronor</i>	<i>80 kronor</i>

Beräkning av extra ersättning för stor andel fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus

Beräkningarna av extra ersättning för fastighetsnära insamling av förpackningsavfall från fritidsboenden baseras inte på kommunernas faktiska kostnadsuppgifter. Skälet är att få kommuner i nuläget har fastighetsnära insamling av förpackningar från fritidshus samt att det för många kommuner är svårt att särskilja kostnaderna för insamling från fritidsboenden. I stället används de kostnadsberäkningar som togs fram i samband med framtagandet av den ursprungliga ersättningsmodellen 2022, vilka baserades på data från omkring 50 exempelkommuner med varierande förutsättningar. Detta underlag bedöms fortsatt vara relevant.

Utgångspunkten för beräkningarna är att det endast är de kostnader som kvarstår utanför hämtningssäsongen som motiverar en extra ersättning. Dessa kostnader bedöms i huvudsak bestå av kapitalkostnader för överkapacitet i fordonsparken. Till skillnad från exempelvis personal- och driftskostnader, som uppstår endast när insamling sker och i stor utsträckning kan anpassas över året, kvarstår kapitalkostnaderna för fordon även när de inte används. För att klara säsongshämtningen kan kommuner behöva tillgång till fler insamlingsfordon än vad som kan utnyttjas resten av året, och denna överkapacitet bedöms vara svår att undvika i praktiken. Övriga kostnader, såsom kärl, administration och omlastning, är inkluderad i nuvarande ersättning och utgör därför inte grund för extra ersättning.

Beräkningarna utgår från medianvärden för samtliga kommungrupper, i syfte att skapa en generell grund för extra ersättning som inte är knuten till specifik kommungrupp. Det förutsätts vidare att insamlingen från fritidsboenden sker vid varje fastighet och med samma typ av insamlingssystem som i ursprungsberäkningarna.

Med stöd i enkätundersökningen bedöms brytpunkten för när extra kostnader uppstår ligga vid cirka 20 procent fritidsboenden. Kommuner med lägre andel än så bedöms i regel inte ha kvarstående kostnader av betydelse utanför hämtningssäsongen. För kommuner med 20–40 procent fritidsboenden föreslås därför en extra ersättning på 35 kronor per fritidsboende hushåll och år. För kommuner med 41–60 procent fritidsboenden föreslås en extra ersättning på 60 kronor per fritidsboende hushåll och år, och för kommuner med mer än 60 procent fritidsboenden föreslås en extra ersättning på 80 kronor per fritidsboende hushåll och år. De föreslagna nivåerna för respektive intervall speglar antagna genomsnittliga andelar fritidsboenden inom intervallen och innebär att ersättningen ökar stegvis i takt med att fritidsboenden utgör en större del av kommunens småhusbestånd. Detta bygger på antagandet att behovet av överkapacitet och därmed kostnaderna ökar proportionellt med andelen fritidsboenden.

Mer information om de beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag finns i bilaga 3 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall. Notera att de beräkningar som framgår i PM:et baseras på 2025 års kostnadsnivå.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas riskerar ersättningen till vissa kommuner med stor andel fritidsboenden att inte täcka kommunernas kostnader på ett ändamålsenligt sätt. Detta kan särskilt drabba kommuner med en hög andel fritidshus, där säsongshämtningen innebär ökade fasta kostnader, exempelvis för överkapacitet i fordonsparken.

Alternativa lösningar

Ett alternativ hade varit att fastställa en enhetlig extra ersättning oavsett intervall. Att ersättningen i stället differentieras utifrån intervall överensstämmer dock med nuvarande ersättningsföreskrift, där extra ersättning lämnas för fastighetsnära insamling i kommuner med låg befolkningstäthet. Denna modell

bedöms vara mer kostnadsriktig eftersom den innebär att ersättningen i högre grad speglar hur kommunernas kostnader ökar i takt med en ökande andel fritidsboende hushåll.

Konsekvensbedömning

För kommunerna innebär den föreslagna extra ersättningen att den samlade ersättningen för fastighetsnära insamling av förpackningsavfall från fritidsboende hushåll bättre speglar de faktiska kostnaderna i kommuner med en hög andel fritidshus. Framför allt adresseras de merkostnader som kan uppstå till följd av överkapacitet i fordonsparken utanför hämtningssäsongen. Kommuner med en låg andel fritidsboenden bedöms i regel inte påverkas i nämnvärd grad, medan kommuner med en större andel fritidsboenden får en ökad ersättning som står i proportion till andelen fritidsboende hushåll. Naturvårdsverkets förslag innebär inget administrativt påslag för kommuner då kommuner redan idag lämnar in uppgifter till Naturvårdsverket för att Naturvårdsverket ska kunna räkna fram andelen fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus.

För producentansvarsorganisationerna och i förlängningen producenterna innebär förslaget ökade kostnader på nationell nivå. Den extra ersättningen bedöms sammanlagt leda till en högre ersättning för insamling av förpackningsavfall från fritidsboende hushåll i småhus med cirka 14 miljoner kronor per år vid fullt utbyggd fastighetsnära insamling. Kostnadsökningen motiveras av att nuvarande ersättningsmodell inte fullt ut beaktar de kvarstående fasta kostnader som kan uppstå i kommuner med många fritidsboenden, och att ersättningen därmed blir mer kostnadstäckande.

För Naturvårdsverket innebär förslaget en viss ökning av den administrativa belastningen, eftersom ytterligare en ersättningsgrundande komponent införs. Den extra ersättningen baseras dock på uppgifter som kommunerna redan rapporterar till myndigheten, nämligen antal permanent och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus, vilket begränsar behovet av att inhämta fler uppgifter.

1.6.6. *Ny ersättning införs för insamling av förpackningsavfall från gemensamma behållare från hushåll i en- och tvåbostadshus*

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att en ny kategori införs i ersättningsföreskrifterna som avser insamling av förpackningsavfall från hushåll i en- och tvåbostadshus som använder gemensamma behållare för insamlingen av förpackningsavfall.

Ny fast ersättning per hushåll föreslås införas för både permanentboende och fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus. Ersättningen görs beroende av vilken kommungrupp som kommunen är indelad i.

Kommunen föreslås ha rätt till ersättning för insamling av förpackningsavfall från hushåll i en- och tvåbostadshus som använder gemensamma behållare oavsett om insamlingen sker fastighetsnära eller från upphämningsplatser som inte är fastighetsnära.

Ersättningen ska lämnas om minst tre hushåll i en- och tvåbostadshus använder samma avfallsbehållare för insamling av förpackningsavfall.

Kommunen kan inte få ersättning för fastighetsnära insamling om insamlingen från en- och tvåbostadshus sker från gemensamma behållare

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 9 § och tabell 1b.

Behov av särskild ersättning för insamling av förpackningsavfall från en- och tvåbostadshus som delar avfallsbehållare

Insamling av avfall inklusive förpackningsavfall från en- och tvåbostadshus som delar avfallsbehållare (gemensamhetslösningar) används när hämtning vid varje fastighet i en- och tvåbostadshus inte är möjlig eller lämplig. I stället för att samla in avfall vid varje enskild fastighet får ett antal hushåll dela på avfallsbehållare. Denna typ av insamling liknar till stora delar den insamling som sker från flerbostadshus. Trots detta ersätts dessa gemensamhetslösningar idag som fastighetsnära insamling från en- och tvåbostadshus, trots att förutsättningarna och kostnaderna skiljer sig. En särskild ersättning för insamling av förpackningsavfall från en- och tvåbostadshus som delar avfallsbehållare bör införas för att ersättningen bättre ska spegla de faktiska kostnaderna för denna insamlingsform. Naturvårdsverkets bedömning är att insamling via gemensamhetslösningar är en variant av fastighetsnära insamling som kan ske antingen fastighetsnära eller från en upphämningsplats.

Gemensamhetslösningar för insamling från en- och tvåbostadshus är mycket vanligt förekommande

Enligt Naturvårdsverkets enkätundersökning uppger cirka 88 procent av kommunerna att de tillämpar någon form av insamling av avfall från en- och tvåbostadshus i gemensamma behållare. Vid dessa insamlingsplatser är det vanligast att både livsmedels- och köksavfall, restavfall samt förpackningsavfall samlas in. Det förekommer också ofta att enbart livsmedels- och köksavfall och restavfall samlas in. Även om detta i dagsläget är ovanligt, indikerar fritextsvaren i enkätundersökningen att vissa kommuner planerar att bygga ut insamling av enbart glas- och metallförpackningar via gemensamhetslösningar medan resterande förpackningsfraktioner och livsmedels- och köksavfall samt restavfall kommer att samlas in fastighetsnära. En sådan ordning, att enbart samla in förpackningsavfall av vissa fraktioner fastighetsnära och andra fraktioner från gemensamma behållare från en upphämningsplats som inte är fastighetsnära, bedöms dock inte vara förenlig med kravet i 3 kap. 36 § avfallsförordningen, som anger att livsmedel- och köksavfall, restavfall samt förpackningsavfall av papper, plast, färgat glas, ofärgat glas och metall från en- och tvåbostadshus ska samlas in från en och samma plats.

Även om det är mycket vanligt att kommuner har gemensamhetslösningar för småhus är det inte så många hushåll som omfattas. Endast 8 % av en- och tvåbostadshusen, såväl permanent som fritidsboende, i Sverige är anslutna till någon form av gemensamhetslösning. Andelen av en- och tvåbostadshusen som är anslutna till gemensamhetslösning är högst i kommungrupp 1 (storstäder) och

lägst i kommungrupperna 5 (lågpendlingskommun nära större stad) och 6 (mindre stad/tätort). Insamlingen från gemensamhetslösningar för en- och tvåbostadshus sker vanligtvis med samma tekniska lösning som insamling från flerbostadshus, d.v.s. separata enfackskärl för respektive fraktion men även insamling i krantömda behållare eller sopsug förekommer. En viktig skillnad mellan insamlingen från flerbostadshus och gemensamhetslösningar för en- och tvåbostadshus är att lösningen för en- och tvåbostadshus behöver dimensioneras för en större mängd avfall eftersom ett hushåll i en- och tvåbostadshus generellt ger upphov till mer avfall jämfört med ett hushåll i flerbostadshus. Detta beror på att det generellt bor fler personer i ett hushåll i en- och tvåbostadshus jämfört med hushåll i flerbostadshus.

Naturvårdsverket föreslår att en ny ersättningskategori införs som innebär att om fler än två hushåll i en- och tvåbostadshus delar avfallsbehållare för insamling av förpackningsavfall lämnas en fast ersättning enligt Tabell 7 nedan. Ersättningen redovisas som en fast ersättning för samtliga förpackningsfraktioner. Utöver den fasta ersättningen tillkommer en rörlig del, som inte redovisas här. Ersättningen baseras på kostnadsnivån för år 2026.

Notera att för de fall där två hushåll, t.ex. grannar, i en- och tvåbostadshus delar behållare för insamling av förpackningsavfall lämnas ersättning som för fastighetsnära insamling och inte som ersättning för gemensamhetslösning.

Tabell 7 Översikt av fast ersättning för insamling av förpackningsavfall där fler än två hushåll delar på avfallsbehållare.

Kommun-grupp	Permanentboende hushåll i en- och tvåbostadshus	Fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus
1	355 kronor	299 kronor
2	305 kronor	284 kronor
3	318 kronor	276 kronor
4	674 kronor	403 kronor
5	579 kronor	373 kronor
6	467 kronor	351 kronor
7	520 kronor	400 kronor
8	1 155 kronor	814 kronor
9	814 kronor	624 kronor

Beräkning av ersättning till hushåll som delar behållare

Beräkningarna av kostnader för insamling av förpackningsavfall från en- och tvåbostadshus med gemensamhetslösningar bygger på de ursprungliga kostnadsberäkningar som togs fram 2022 och som baserades på data från cirka 50 exempelkommuner. Detta underlag bedöms fortsatt relevant och har kompletterats med resultat från den enkätundersökning som genomfördes inom ramen för revidering av denna ersättningsföreskrift, bland annat med avseende på hur gemensamhetslösningar fördelas mellan tätort och landsbygd i olika kommungrupper.

Vid beräkningarna har utgångspunkten varit att kostnaden för insamling inte påverkas av avståndet mellan hushåll och insamlingsplats. Därför görs ingen

skillnad mellan gemensamhetslösningar som är fastighetsnära enligt avfallsförordningens definition (1 kap. 8 § avfallsförordningen) och sådana som ligger längre bort (upphämningsplatser enligt 3 kap. 37 § avfallsförordningen). I stället är det möjligheten att samordna insamlingen och därigenom uppnå hög effektivitet som är avgörande för kostnadsnivån.

Antalet hushåll som är anslutna till varje gemensamhetslösning antas motsvara antalet hushåll per hämtställe i flerbostadshus inom respektive kommungrupp. Beräkningarna speglar att insamlingen tekniskt sett i stor utsträckning liknar insamling från flerbostadshus.

Kostnader för mark, städning, snöröjning eller byggnader ingår inte i ersättningen, eftersom dessa enligt ersättningsmodellens principer ska bäras av fastighetsägaren eller kommunen.

Beräkningarna för gemensamhetslösningar har tagits fram genom att kombinera kostnadsberäkningar för insamling från flerbostadshus med kostnadsrelationer för en- och tvåbostadshus. Kostnaderna har därvid beräknats stegvis genom att först utgå från kostnader för flerbostadshus, därefter justera för skillnader i avfallsmängder mellan en- och tvåbostadshus och flerbostadshus och slutligen korrigera för skillnader i insamlingsförutsättningar mellan tätort och landsbygd. Detta eftersom insamling från gemensamhetslösningar tekniskt och organisatoriskt i stor utsträckning liknar insamling från flerbostadshus, men samtidigt behöver dimensioneras för att hantera större mängder förpackningsavfall per hushåll.

Ett centralt antagande är att ett hushåll i småhus genererar och sorterar mer förpackningsavfall än ett hushåll i flerbostadshus. Skälet är framför allt att det i genomsnitt bor fler personer i hushåll i en- och tvåbostadshus jämfört med hushåll i flerbostadshus. Detta påverkar behovet av kärldvolym, tömningsfrekvens och därmed både kärll- och insamlingskostnader per hushåll. Vidare har hänsyn tagits till att gemensamhetslösningar för en- och tvåbostadshus kan vara belägna både i tätort och på landsbygd, till skillnad från flerbostadshus som i ursprungsberäkningarna antogs finnas enbart i tätort. Eftersom insamling på landsbygd generellt innebär lägre prestation (färre tömda kärll per dag) och därmed högre kostnad per tömning, har kostnaderna justerats med prestationsfaktorer baserade på ursprungsberäkningarnas relation mellan tätort och landsbygd.

I kommungrupperna 8 (landsbygdskommuner) och 9 (landsbygdskommuner med besöksnäring) är kostnaderna för insamling höga till följd av en kombination av en stor andel landsbygdsboende, höga insamlingskostnader på landsbygd och höga insamlingskostnader för flerbostadshus. Mot denna bakgrund föreslås samma fasta ersättning per hushåll för en- och tvåbostadshus med gemensamhetslösning som den ersättning som idag gäller för en- och tvåbostadshus med fastighetsnära insamling.

Mer information om de beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag finns i bilaga 5 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för

insamling av förpackningsavfall. Notera att de beräkningar som framgår i PM:et baseras på 2025 års kostnadsnivå.

Konsekvens om ingen åtgärd vidtas

Om ingen ersättning för insamling av förpackningsavfall från en- och tvåbostadshus som delar insamlingsbehållare införs finns en risk för en fortsatt överkompensation till de flesta kommuner, eftersom insamling via gemensamhetslösningar generellt medför lägre kostnader jämfört med fastighetsnära insamling vid varje enskild fastighet.

Alternativa lösningar

Naturvårdsverket har övervägt att föreslå att ersättning för insamling av förpackningsavfall från en- och tvåbostadshus med gemensam avfallsbehållare fastställs till samma nivå som för hushåll i flerbostadshus. Naturvårdsverket har dock avfärdat detta alternativ, eftersom ersättningen då riskerar att bli otillräcklig med anledning av att den inte skulle ta hänsyn till att hushåll i en- och tvåbostadshus generellt genererar mer avfall än hushåll i flerbostadshus.

Konsekvensbedömning

För kommunerna innebär den föreslagna ersättningen att den bättre speglar de faktiska kostnaderna för insamling vid gemensamhetslösningar, där kostnaden per hushåll ofta är lägre än vid hämtning vid varje fastighet. Kommuner som idag får, eller annars skulle ha fått, full ersättning motsvarande fastighetsnära insamling för hushåll med gemensamhetslösningar kommer att få en lägre ersättning per hushåll. Hur stor effekten blir beror på hur många en- och tvåbostadshus som är anslutna till gemensamhetslösningar i kommunen och i vilken kommungrupp kommunen är indelad i. Förslaget medför även ökad administration för kommunerna, eftersom kommuner kommer att behöva rapportera in nya uppgifter till Naturvårdsverket om antalet hushåll i en- och tvåbostadshus som har gemensamhetslösningar. Uppgifter om vilka hushåll som är anslutna till gemensamhetslösningar finns inte alltid samlade i kommunernas register, vilket kommer att kräva inventering.

Konsekvenserna av förslaget skulle för producentansvarsorganisationer och i förlängningen producenter innebära minskade kostnader med 40,6 miljoner kronor per år på nationell nivå.

För Naturvårdsverket innebär förslaget att en ny ersättningskategori behöver införas och administreras. Myndigheten behöver även ta fram vägledning som tydliggör vad som ska räknas som en gemensamhetslösning, exempelvis att hushållen behöver dela både insamlingsplats och behållare, att minst tre hushåll behöver vara anslutna samt hur gränsdragningen mot andra insamlingslösningar, såsom lättillgängliga insamlingsplatser, ska göras. Därtill krävs utveckling av Naturvårdsverkets e-tjänster för att möjliggöra rapportering av antal hushåll som delar avfallsbehållare.

1.6.7. Ersättning för insamling av förpackningsavfall från upphämningsplatser

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att ersättning för insamling av förpackningsavfall från upphämningsplatser föreslås bli densamma som för fastighetsnära insamling.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 8–11 §§ och tabell 1a-1d.

Tillägg i avfallsförordningen och förpackningsförordningen föranleder behov av ersättning för insamling vid upphämningsplatser

Fastighetsnära insamling definieras i avfallsförordningen (1 kap. 8§) som insamling av avfall från en fastighet där avfall produceras, eller om insamling från fastigheten inte är möjlig med hänsyn till trafiksäkerheten eller till fastighetens utformning eller lokalisering, insamling av avfall från en plats så nära fastigheten som möjligt, dock högst 400 meter från gränsen till fastigheten.

Ändringar i avfallsförordningen (3 kap. 37 § avfallsförordningen) har tydliggjort att insamling av förpackningsavfall i vissa fall får ske vid upphämningsplatser i stället för fastighetsnära insamling. Möjlighet för kommuner att få ersättning finns numera i förpackningsförordningen (9 kap. 3 §), men i ersättningsföreskrifterna saknas denna typ av insamlingsplats.

Ersättningsföreskriften behöver således kompletteras så att kommunerna får ersättning även för insamling av förpackningsavfall vid upphämningsplatser som inte är fastighetsnära.

Insamling av avfall vid överenskomna eller beslutade upphämningsplatser är vanligt förekommande. Det finns flera tänkbara anledningar till sådan insamling, exempelvis att vägen fram till fastigheterna inte är farbar för insamlingsfordonet eller att det råder brist på ytor och utrymmen för uppställning av kärl på fastigheterna. Sedan 1 oktober 2025 får insamlingen av förpackningsavfall ske på s.k. upphämningsplatser. Enligt övergångsbestämmelserna i förpackningsförordningen punkt 2–3 ska insamlingen av förpackningsavfall till och med den 31 december 2026 från upphämningsplatser räknas som fastighetsnära insamling, även om platserna egentligen inte uppfyller kraven för fastighetsnära insamling enligt reglerna. Om det senare visar sig att kommunerna fått mer ersättning för dessa upphämningsplatser än vad de egentligen skulle ha fått enligt de nya föreskrifter som ska börja gälla senast den 1 januari 2027, ska Naturvårdsverket dra av det överskjutande beloppet vid kommande utbetalningar under 2027. Avdraget ska beräknas utifrån den ersättningsnivå för fastighetsnära insamling som gäller den 1 januari 2026.

Naturvårdsverket föreslår att samma ersättning som utgår för fastighetsnära insamling, även utgår för insamling som sker från upphämningsplatser som inte är fastighetsnära.

Bedömning av ersättning för insamling på upphämningsplatser

Insamling av förpackningsavfall vid upphämningsplatser, exempelvis längs större vägar i stället för vid enskilt belägna fastigheter, kan bidra till en mer kostnadseffektiv insamlingslösning. Att avfall ibland hämtas vid sådana upphämningsplatser i stället för direkt vid fastigheten bedöms, per hushåll, kosta lika mycket och har redan vägts in i de prestationstal som ligger till grund för dagens ersättningsnivåer för fastighetsnära insamling.

Eftersom nuvarande ersättningsmodell redan beaktar att insamling sker från upphämningsplatser samt att avståndet mellan hushåll och insamlingsplats generellt inte påverkar insamlingskostnaden, föreslås därför att insamling av förpackningsavfall vid upphämningsplatser ersätts med samma belopp som vid fastighetsnära insamling, under förutsättning att mat- och restavfall samt samtliga förpackningsslag som ska samlas in fastighetsnära också samlas in på samma plats. Iordningsställande och löpande skötsel av upphämningsplatsen förutsätts inte bekostas av producentkollektivet.

Mer information om den bedömning som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag finns i bilaga 8 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall.

Alternativa lösningar

Naturvårdsverket hade kunnat mera detaljerat utreda skillnaderna i kostnad mellan fastighetsnära insamling som sker inom 400 meter från en fastighet och insamling vid upphämningsplats som inte är fastighetsnära. En sådan analys bedöms dock vara relativt omfattande, och Naturvårdsverket gör därför bedömningen att det nu föreslagna tillvägagångssättet är tillräckligt ändamålsenligt.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ingen ersättning för upphämningsplatser fastställs bryter Naturvårdsverket mot 9 kap. 3 § förpackningsförordningen. Naturvårdsverket är skyldig att bestämma ersättningen med b.l.a. hänsyn till om insamlingen görs från upphämningsplatser som inte är fastighetsnära.

Konsekvensbedömning

Förslaget innebär att kommuner får lika mycket ersättning per plats vid insamling av förpackningsavfall vid upphämningsplatser som vid fastighetsnära insamling. Kommunerna är dock ändå skyldiga att rapportera antalet hushåll som har fastighetsnära insamling respektive insamling via upphämningsplatser separat i enlighet med förpackningsförordningen (9 kap. 2 § p.3).

Konsekvenserna för producentansvarsorganisationerna och i förlängningen producenter blir att samma ersättning ska betalas till kommunerna oavsett om insamlingen är fastighetsnära eller från upphämningsplats. Producenterna får således inga kostnadsökningar på grund av förslaget.

För Naturvårdsverket blir administrationen enklare genom att samma ersättning betalas ut oavsett avståndet till upphämningsplatsen. Förslaget innebär även att Naturvårdsverket inte behöver räkna av överskjutande belopp för

upphämningsplatser i enlighet med övergångsbestämmelser i förpackningsförordningen eftersom ersättningen för upphämningsplatser blir densamma som för fastighetsnära insamling.

1.6.8. Ingen extra ersättning för insamling av förpackningsavfall från öar utan vägförbindelse och farbara vägar

Förslag: Naturvårdsverket föreslår ingen extra ersättning till vissa kommuner för insamling av förpackningsavfall på öar med särskilda förutsättningar.

Insamling på öar utan fast vägförbindelse och där det saknas farbara vägar

Nuvarande ersättningsföreskrifter tar inte hänsyn till de extra kostnader som insamling av förpackningsavfall på öar med särskilda förutsättningar medför. Med särskilda förutsättningar menar Naturvårdsverket öar där det finns permanent eller fritidsboende hushåll och där ön saknar fast bro- eller färjeförbindelse och där det ofta saknas farbara vägar på ön där ordinarie insamlingsfordon för insamling av avfall kan framföras. Kommuner där det förekommer ö-hämtning har i remissvar till nuvarande ersättningsföreskrift (NFS 2023:14) påtalat att ersättningen inte täcker de faktiska kostnaderna för den fastighetsnära insamlingen. Naturvårdsverket har således utrett om en särskild extra ersättning bör införas för insamling av förpackningsavfall på öar med särskilt kostnadsdrivande förutsättningar. Särskilt kostnadsdrivande förutsättningar skulle kunna vara insamling som sker med båt och specialanpassade fordon där ordinarie insamlingsfordon inte kan framföras. Detta avser dock inte öar som har fast bro eller färjeförbindelse och där avfallsinsamlingen inte medför några nämnvärt avvikande förutsättningar jämfört med insamlingen på fastlandet.

Naturvårdsverkets enkätundersökning visar att insamling av avfall från öar med särskilda förutsättningar i dagsläget i de flesta kommuner begränsas till restavfall, medan även matavfall samlas in i vissa kommuner. Det förekommer att insamlingen samordnas med andra tjänster, exempelvis hämtning av latrin. Insamling av förpackningsavfall på öar är däremot mycket ovanlig. Omkring 67 procent av de kommuner som besvarat Naturvårdsverkets enkät och som hämtar avfall från hushåll på öar med särskilda förutsättningar uppger att den vanligaste lösningen är insamling vid gemensam insamlingsplats på fastlandet. I dessa fall sker i praktiken ingen ö-hämtning. Vidare anger omkring 22 procent av kommunerna att den vanligaste lösningen är hämtning vid fastigheten, med hjälp av fordon på ön eller från vattnet med båt. Ungefär 11 procent uppger att insamling vid gemensam insamlingsplats på ön är den vanligast förekommande lösningen. Vid insamling av avfall året runt med båt är den vanligaste lösningen insamling vid fastigheten med hjälp av fordon på ön eller från vatten med båt. För insamling på ön används exempelvis fyrhjuling med släp men det förekommer även att en mindre sopbil används, ibland i kombination med fyrhjuling.

Naturvårdsverket föreslår att ingen extra ersättning ska utgå till kommuner som har insamling från öar med särskilda förutsättningar.

Skälet till att Naturvårdsverket inte föreslår någon extra ersättning för ö-hämtning som har särskilda förutsättningar beror på att Naturvårdsverkets analys visar att insamling av förpackningar från öar med särskilda

förutsättningar är kostsam och svår att genomföra effektivt. Kostnaderna är flera gånger högre än på fastlandet, bland annat på grund av transporter som sker med båt, låg effektivitet i insamlingen och ökade logistiska krav när flera fraktioner ska hanteras. Samtidigt bedöms mängden förpackningar som samlas in bli relativt liten, vilket innebär att kostnaden per insamlad mängd blir mycket hög och att nyttan inte bedöms stå i proportion till kostnaderna. Därtill varierar förutsättningarna avsevärt mellan kommuner när det gäller geografi, befolkning och insamlingslösningar, vilket gör det svårt att utforma en rättvis och träffsäker ersättningsmodell. En generell ersättning riskerar därför att leda till både över- och underkompensation.

Det bör även påtalas att kommuner har möjlighet att enligt 3 kap. 37 § avfallsförordningen göra undantag från kravet på fastighetsnära insamling i en del av en kommun där det exempelvis saknas färbar väg eller lämplig tilläggningsplats, vilket gör att kommuner skulle kunna anvisa hushåll till upphämningsplatser på ön eller på fastlandet i stället.

Alternativa lösningar

Trots att Naturvårdsverket föreslår att ingen extra ersättning ska utgå för ö-hämtning har Naturvårdsverket beräknat ersättningen för insamling av förpackningsavfall från öar med särskilda förutsättningar. Ett handlingsalternativ hade varit att föreslå att ytterligare extra ersättning utgår för insamling från ö-ar med särskilda förutsättningar enligt Tabell 8 nedan. Den extra ersättningen skulle i sådant fall lämnas utöver den ersättning som utgår för fastighetsnära insamling beroende av kommungruppsindelningen.

Tabell 8 Handlingsalternativ fast extra ersättning till kommuner med öar med särskilda förutsättningar och där kommunen samlar in förpackningsavfall från hushåll

Permanentboende hushåll	Fritidsboende hushåll
3500 kr	1500 kr

Beräkningarna bygger på räkneexempel som avser 600 stycken en- och tvåbostadshus på öar med särskild hämtning. I exemplet antas att insamling av förpackningar samordnas med insamling av restavfall och att flera fraktioner hämtas vid samma tillfälle. Detta innebär dock att insamlingen tar längre tid, kräver fler båttransporter och blir mer volymkrävande, eftersom exempelvis pappers- och plastförpackningar hanteras löst i säckar. Insamlingstiden antas därmed öka från fem till sju arbetsdagar per tvåveckorsperiod. Kostnaden för båt, fordon och personal antas uppgå till 2 500 kronor per timme, vilket bedöms vara rimligt utifrån kommunernas och entreprenörernas uppgifter. Utöver själva insamlingen inkluderas kostnader för säckar, säckskåp, boxar för metall och glas, administration, införande av fastighetsnära insamling, containerhyra, containertömning och omlastning på fastlandet, samt avskrivning av utrustning. Naturvårdsverket föreslår att ingen indexering görs för extra ersättning för ö-hämtning.

Mer information om de beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets handlingsalternativ finns i bilaga 6 till PM Utvärdering för kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall. Notera att de beräkningar som framgår i PM:et baseras på 2025 års kostnadsnivå.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas kommer kommuner som ordnar fastighetsnära insamling på öar utan väg- eller färjeförbindelse och farbara vägar på ön att erhålla samma ersättning som för insamling från hushåll på fastlandet, trots de högre kostnader som sådan insamling medför. Avsaknaden av extra ersättning kan därför leda till att fler kommuner väljer att hänvisa hushåll till upphämningsplatser som inte är fastighetsnära, antingen på ön eller på fastlandet. Eftersom livsmedels- och köksavfall, restavfall och förpackningsavfall enligt 3 kap. 36 § avfallsförordningen som huvudregel ska samlas in från en och samma plats, finns en risk att hushåll som i dag har fastighetsnära insamling av exempelvis restavfall får en försämrad servicenivå. Detta kan innebära att samtliga avfallsfraktioner i stället behöver lämnas vid en upphämningsplats på ön eller på fastlandet.

Konsekvenser

Om samtliga kommuner inför fastighetsnära insamling på öar med särskilda förutsättningar trots att ingen extra ersättning utgår för fastighetsnära insamling, uppskattas den totala kostnadsökningen för kommunerna bli omkring 50 miljoner kronor per år på nationell nivå. Hur stora kostnaderna blir för enskilda kommuner varierar dock beroende på lokala förutsättningar, såsom antalet en- och tvåbostadshus på öarna, öarnas beskaffenhet, möjligheterna att ta sig fram vid insamling, öarnas geografiska läge samt var avfallet kan omlastas på fastlandet. För exempelvis en kommun med cirka 500 permanentboende hushåll och 500 fritidshushåll i en- och tvåbostadshus skulle fastighetsnära insamling innebära en merkostnad på omkring 2,5 miljoner kronor per år.

För producentansvarsorganisationer, och i förlängningen producenterna, innebär detta samtidigt att en extra ersättning för ö-hämtning på uppskattningsvis 50 miljoner kronor per år inte ska ersättas.

1.6.9. Behov av ny basmånad för indexering

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att ny basmånad införs som grund för att indexjustera ersättningsnivåerna. Naturvårdsverket föreslår att den nya basmånaden blir januari 2026. Avläsningsmånaden föreslås fortsatt vara januari innehavande kalenderår.

Naturvårdsverket föreslår att ingen indexering sker för den fasta ersättningen för omlastning, merersättning för låg befolkningstäthet och för information.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrift om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 6–7 §§.

Ny basmånad för indexjustering behövs

De kostnadsnivåer som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag till reviderad ersättningsföreskrift har indexjusterats till 2026 års kostnadsnivåer. Mot denna bakgrund bedömer Naturvårdsverket att det finns skäl att ändra basmånaden för indexjustering till januari 2026, som därefter ska utgöra utgångspunkt för framtida indexjusteringar.

De nuvarande ersättningsnivåerna indexjusteras med september 2023 som basmånad och januari innevarande kalenderår som avläsningsmånad. De beräkningar som genomförts inom ramen för denna revidering utfördes under 2025 och baseras därmed på kostnadsuppgifter avseende år 2024 eller på kostnadsuppgifter som har indexjusterats till 2025 års kostnadsnivåer. Under tiden detta förslag till ersättningsföreskrift togs fram, har Naturvårdsverket under 2026 behövt indexjustera nuvarande ersättning. Mot denna bakgrund bedömer Naturvårdsverket att det finns skäl att i detta förslag till reviderade ersättningsföreskrifter ändra basmånaden till januari 2026.

Alternativa lösningar

För att underlätta läsarens förståelse vid genomläsning av den föreslagna reviderade ersättningsföreskriften och tillhörande konsekvensutredning hade ersättningsnivåerna i föreskriften kunnat utgå från 2025 års kostnadsnivåer, eftersom de analyser och beräkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets förslag baseras på kostnadsnivåer för 2024 och 2025.

Ett ytterligare handlingsalternativ hade varit att fortsatt indexjustera den differentierade ersättningen för fastighetsnära insamling samt den insamling som sker från upphämningsplatser med september 2023 som basmånad. Skälet till detta är att ersättningen för respektive förpackningsfraktion har indexjusterats över tid. Till följd av avrundningar har indexeringen i vissa fall inte lett till någon förändring i ersättningen för glas- och metallförpackningar, eftersom ersättningsbeloppen ursprungligen varit låga för att indexeringen skulle få effekt på ersättningsnivån. Samtidigt har indexeringen för plast- och pappersförpackningar fått effekt och ersättningen för dessa fraktioner har ökat. Indexeringseffekten riskerar att på sikt påverka hur kostnaderna för den fastighetsnära insamlingen fördelas mellan olika förpackningsmaterial. Det kan därför finnas anledning att överväga om det är ändamålsenligt att fortsatt använda september 2023 som basmånad för att indexera ersättningen.

Ännu ett handlingsalternativ hade kunnat vara att föreslå januari 2026 som basmånad men att med jämna mellanrum korrigera den procentuella fördelningen mellan förpackningsfraktionerna för att mildra effekten från indexeringen.

Naturvårdsverket har avstyrkt dessa handlingsalternativ, eftersom myndigheten har under 2026 publicerat indexjusterade ersättningsnivåer med januari 2026 som avläsningsmånad och bedömer att de ersättningar som fastställs inom ramen för denna revidering bör utgå från 2026 års kostnadsnivåer. Naturvårdsverket bedömer även att när ersättningen för fastighetsnära insamling inte differentieras från 1 januari 2029 kommer indexeringen inte att få samma effekt för vissa förpackningsfraktioner som den får idag.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas kommer ersättningen att fortsatt indexjusteras med september 2023 som basmånad och januari innehavande år som avläsningsmånad.

Konsekvensbedömning

Eftersom förslaget innebär att flera nya ersättningar införs, föreslås att basmånaden för indexjustering i föreskrifterna flyttas från september 2023 till januari 2026. Detta är den tidpunkt till vilken de befintliga ersättningarna i NFS 2023:14 redan har justerats. Det innebär att indexjusteringen framöver kommer att göras utifrån nivåer som redan har indexjusterats och därefter avrundats.

De avrundningar som gjorts i samband med tidigare indexjusteringar medför att nivåerna i de nya föreskrifterna kan skilja sig från vad de hade varit om justeringarna fortsatt baseras på de ursprungliga, ojusterade nivåerna.

1.6.10. Ersättningen för fastighetsnära insamling differentieras inte från 1 januari 2029

Förslag: Naturvårdsverket föreslår att ersättning för fastighetsnära insamling och för den insamling som sker från upphämningsplatser från 1 januari 2027 till 31 december 2028 beräknas och lämnas utifrån vilka förpackningsfraktioner som samlas in fastighetsnära.

Naturvårdsverket föreslår att ersättning för fastighetsnära insamling och för den insamling som sker från upphämningsplatser från 1 januari 2029 beräknas och lämnas som ett belopp istället för att ersättningen differentieras utifrån förpackningsfraktioner som samlas in fastighetsnära. Ersättningen kommer då att lämnas per hushåll som har fastighetsnära insamling eller som har en insamling som sker från upphämningsplats där samtliga förpackningsfraktioner samlas in.

Ersättningen föreslås regleras i förslag till Naturvårdsverkets föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall 8–11 §§ och tabell 1 a-d.

Ersättning för fastighetsnära insamling differentieras inte som ersättning per förpackningsfraktion från 1 januari 2029

I de nuvarande ersättningsföreskrifterna är ersättningen för fastighetsnära insamling differentierad utifrån förpackningsfraktion, och kommunerna får ersättning utifrån hur många hushåll som har fastighetsnära insamling av respektive förpackningsfraktion. Den differentierade ersättningen för fastighetsnära insamling beslutades med stöd av bemyndigandet i 9 kap. 9 § förpackningsförordningen, som ger Naturvårdsverket möjlighet att differentiera kommunernas ersättning utifrån fler kriterier än förpackningsavfallets kvalitet och lokala förhållanden. När Naturvårdsverket införde differentiering av ersättningen per förpackningsfraktion för fastighetsnära insamling resonerade myndigheten att den differentierade ersättningen skulle bli tillfällig under den period då kommunerna successivt byggde ut den fastighetsnära insamlingen. Motsvarande differentiering av ersättningen finns inte för den insamling som sker via lättillgängliga samlingsplatser eller återvinningscentraler.

Naturvårdsverkets beslut att införa en differentierad ersättning för fastighetsnära insamling grundades i en samlad bedömning av behovet av att upprätthålla en god servicenivå för hushållen, särskilt i flerbostadshus, i samband med att kommunerna tog över ansvaret för insamlingen av förpackningsavfall år 2024. I

många flerbostadshus fanns redan fastighetsnära insamling av förpackningsavfall, men det var oklart i vilken utsträckning fastighetsnära insamling omfattade samtliga förpackningsfraktioner. Utan en differentierad ersättning för fastighetsnära insamling bedömde Naturvårdsverket att det fanns en risk att kommuner inte skulle kunna få ersättning för insamlingen från de hushåll som endast hade insamling av vissa, men inte alla, förpackningsfraktioner. Detta skulle kunna leda till att kommunerna antingen tvingades bära kostnaderna för insamlingen utan kompensation, att fastighetsägare fick stå för dessa kostnader, eller att hushållen tillfälligt hänvisades till lättillgängliga insamlingsplatser i avvaktan på att kommunen byggde ut den fastighetsnära insamlingen till att omfatta samtliga förpackningsfraktioner.

Från och med den 1 januari 2027 ska den fastighetsnära insamlingen enligt 6 kap. 4 § förpackningsförordningen vara fullt utbyggd i samtliga kommuner, vilket innebär att det i teorin inte bör finnas behov av att differentiera ersättningen per förpackningsfraktion för fastighetsnära insamling från 1 januari 2027 och att ersättningen istället skulle kunna beräknas och lämnas per hushåll som ett belopp. Samtidigt har Naturvårdsverket genom att analysera de utbyggnadsplaner som kommuner lämnat in enligt 9 kap. 2 § förpackningsförordningen fått indikationer på att den fastighetsnära insamlingen inte kommer att vara fullt utbyggd till år 2027.

Det finns flera orsaker till att den fastighetsnära insamling inte kommer att vara fullt utbyggd i tid. En viktig faktor är att införandet i flerbostadshus är tidskrävande, bland annat på grund av att kommuner inte har full rådighet över utbyggnaden då den är beroende av dialog med fastighetsägare, platsbegränsningar och att det tar tid att installera eventuella anordningar för att möjliggöra utsortering av förpackningsavfall. Därutöver har Naturvårdsverket förstått att det finns förseningar i leveranser av avfallsbehållare och insamlingsfordon, vilket innebär att fastighetsnära insamling i vissa kommuner inte kan byggas ut i tid.

Prognos tyder på en fortsatt utbyggnad av fastighetsnära insamling under 2027

Eftersom kommunerna enligt 9 kap. 2 § förpackningsförordningen har en lagstadgad skyldighet att lämna en utbyggnadsplan som redovisar i vilken takt den kommunala insamlingen ska byggas ut fram till den 1 januari 2027, saknar Naturvårdsverket mandat att begära in uppgifter om kommunernas utbyggnadsplaner för tiden därefter. Producentansvarsorganisationen Näringslivets Producentansvar i Sverige (NPA) har dock tagit fram en prognos för utbyggnad av fastighetsnära insamling för år 2027⁴. Naturvårdsverket vill framhålla att prognosen som NPA låtit göra till stora delar bygger på prognostiserade underlag och antaganden. Prognosen tyder dock på att utbyggnaden av fastighetsnära insamling kommer att öka i samtliga bebyggelsetyper under 2027. Utbyggnaden i flerbostadshus beräknas i genomsnitt för samtliga kommungrupper uppgå till cirka 84 procent för pappers- och plastförpackningar samt omkring 83 procent för metall- och

⁴ PM Prognos FNI 2027, 2026-05-06

glasförpackningar under 2027. För permanentboende hushåll i en- och tvåbostadshus förväntas motsvarande anslutningsgrad bli cirka 94 procent för pappers- och plastförpackningar, 82 procent för glasförpackningar och 84 procent för metallförpackningar. Bland fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus beräknas anslutningen nå cirka 95 procent för pappers- och plastförpackningar, omkring 81 procent för metallförpackningar samt cirka 78 procent för glasförpackningar. Det bör dock betonas att det finns variationer i utbyggnadsgraden mellan olika kommungrupper.

Skäl att fortsatt differentiera ersättningen för fastighetsnära insamling

Naturvårdsverket bedömer att det finns skäl att fortsatt differentiera ersättningen för fastighetsnära insamling under en begränsad tid framöver. Detta bedöms underlätta för kommuner som väntar på leveranser eller som behöver tid för att bygga ut den fastighetsnära insamlingen av andra skäl. Naturvårdsverket bedömer att ersättning för fastighetsnära insamling på sikt bör beräknas som ett belopp och enbart lämnas per hushåll om samtliga förpackningsfraktioner (papper, plast, färgat glas, ofärgat glas och metall) samlas in fastighetsnära från ett hushåll. Ersättningen bör spegla den insamling av förpackningsavfall från hushåll och vissa verksamheter som förpackningsförordningen föreskriver och som bl.a. går ut på fullt utbyggd fastighetsnära insamling och att den fastighetsnära insamlingen ska inkludera insamling av samtliga förpackningsfraktioner som enligt 6 kap. 4 § förpackningsförordningen ska samlas in fastighetsnära. Naturvårdsverket föreslår således att ersättningen för fastighetsnära insamling fortsatt differentieras fram till 31 december 2028 och att ersättningen från 1 januari 2029 och framåt beräknas och lämnas som ett belopp per hushåll för fastighetsnära insamling.

Naturvårdsverkets förslag innebär att ersättning för fastighetsnära insamling per hushåll från 2029 endast lämnas om samtliga förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära samlas in från ett hushåll. Förslaget är i linje med hur ersättningen lämnas för lättillgängliga insamlingsplatser och återvinningscentraler, där ersättningen inte är differentierad utifrån förpackningsmaterial. Förslaget bedöms även vara i linje med kravet i 6 kap. 4 § förpackningsförordningen, enligt vilket kommunerna ska tillhandahålla fastighetsnära insamling av avfall som består av papper-, plast-, glas- och metallförpackningar från hushåll och samlokaliserade verksamheter som valt kommunal insamling.

Alternativa lösningar

Ett alternativ hade varit att från och med 2029 fortsätta beräkna ersättningen för fastighetsnära insamling uppdelat per förpackningsmaterial. Ersättning skulle då lämnas utifrån vilka materialslag kommunen faktiskt samlar in fastighetsnära. Naturvårdsverket bedömer att det finns en risk att en sådan differentierad ersättning skulle kunna resultera i att vissa kommuner avstår från att bygga ut insamling av samtliga förpackningsslag som enligt 6 kap. 4 § förpackningsförordningen ska samlas in fastighetsnära och istället prioriterar insamling av exempelvis papper och plast, som ger högre ersättning, framför glas och metall. Naturvårdsverket har därför avfärdat detta alternativ.

Ett annat handlingsalternativ hade varit att redan från 2027 beräkna och lämna ersättningen för fastighetsnära insamling som ett belopp per hushåll. Eftersom den fastighetsnära insamlingen då sannolikt inte kommer att vara fullt utbyggd (se ovan), bedömer Naturvårdsverket att detta skulle kunna få betydande ekonomiska konsekvenser för kommuner. Naturvårdsverket uppskattar att handlingsalternativet på nationell nivå skulle kunna innebära cirka 400 miljoner kronor i förlorad ersättning till kommuner enbart för insamling från permanentboende hushåll i en- och tvåbostadshus, om kommuner inte tillhandahåller fastighetsnära insamling av samtliga förpackningsfraktioner till 1 januari 2027⁵. För enskilda kommuner som inte har infört fastighetsnära insamling för alla förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära eller som inte byggt ut fastighetsnära insamling i flerbostadshus i hög utsträckning kan handlingsalternativet därmed ge betydande konsekvenser i form av minskad ersättning. Naturvårdsverket bedömer att det i dessa fall finns en risk att kommuner snabbt inför lösningar som formellt uppfyller kraven på fastighetsnära insamling, men som inte ger hushållen en tillräckligt god servicenivå. Naturvårdsverket har därför avfärdat detta alternativ.

Konsekvens om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas kommer ersättningen för fastighetsnära insamling i fortsättningen att redovisas per förpackningsfraktion. En konsekvens av detta blir att den differentierade ersättningen motverkar syftet med 6 kap. 4 § förpackningsförordningen.

Konsekvensbedömning

Förslaget bedöms inte innebära konsekvenser för kommunerna under 2027 eller 2028, men konsekvenserna kan bli betydande från 1 januari 2029 för de kommuner som inte fullt byggt ut fastighetsnära insamling av samtliga förpackningsfraktioner i enlighet med 6 kap. 4 § förpackningsförordningen.

Eftersom den differentierade ersättningen för fastighetsnära insamling upphör från 2029 ges kommunerna en god framförhållning inför det förändrade upplägget av hur ersättningen till kommunerna för fastighetsnära insamling beräknas. Naturvårdsverket bedömer att de undantag från fastighetsnära insamling som numera finns i 3 kap. 37 § avfallsförordningen kan underlätta för kommuner att bygga ut insamlingen i delar av kommunen där det är svårt att få till fastighetsnära insamling genom att vid behov anvisa hushåll till upphämningsplatser som inte är fastighetsnära.

För kommuner som har byggt ut den fastighetsnära insamlingen av vissa förpackningsfraktioner men inte alla innebär förslaget att ersättningen från 2029 inte kommer att lämnas ut för de hushåll som inte har fastighetsnära insamling av samtliga förpackningsfraktioner (papper, plast, färgat glas, ofärgat glas och metall). En konsekvens av Naturvårdsverkets förslag kan bli att kommuner som inte tillhandahåller fastighetsnära insamling av samtliga förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära får en minskad ersättning eftersom ersättningen inte kommer att betalas ut per förpackningsfraktion som samlas in fastighetsnära. En sådan insamling, att endast samla in vissa

⁵ Bygger på en prognostiserad utbyggnadstakt baserat på kommuners uppgifter om valda insamlingssystem och införandeperiod.

förpackningsfraktioner fastighetsnära men inte alla, strider dock mot 6 kap. 4 § förpackningsförordningen och 3 kap. 36 § avfallsförordningen och ska inte förekomma.

För producentansvarsorganisationer och i förlängningen producenter innebär förslaget inga förändringar under 2027 och 2028. Under 2029 kan ersättningen för fastighetsnära insamling, beroende på hur utbyggnaden av den fastighetsnära insamlingen blir, innebära minskade kostnader för producentansvarsorganisationer och i förlängningen producenter. Naturvårdsverket bedömer dock förutsättningarna för kommuner att bygga ut den fastighetsnära insamlingen till år 2029 som relativt goda.

2. Rättsliga förutsättningar

2.1. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Enligt 9 kap. 9 § första stycket förpackningsförordningen får Naturvårdsverket meddela närmare föreskrifter i fråga om ersättningen enligt 9 kap. 3 §. Naturvårdsverket får också enligt 9 kap. 9 § andra stycket förpackningsförordningen meddela föreskrifter om att ersättningen ska differentieras med hänsyn till avfallets kvalitet, och förhållanden i olika kommuner, och ytterligare grunder, utöver de som avses i 1, för beräkning av ersättningen.

Naturvårdsverket får även enligt 9 kap. 2 a § förpackningsförordningen meddela föreskrifter om de ytterligare uppgifter som behöver lämnas till Naturvårdsverket för att ersättningen till kommunerna ska kunna bestämmas.

Vidare får Naturvårdsverket enligt 12 kap. 3 § förpackningsförordningen meddela föreskrifter om verkställigheten av denna förordning.

2.2. En bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Enligt artikel 8 och 8a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (avfallsdirektivet), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851, ska medlemsstaterna införa allmänna minimikrav för system för utökat producentansvar i nationell rätt senast den 5 januari 2023. Av minimikraven följer bl.a. att medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att de ekonomiska bidrag som betalas av produktens producent för att fullgöra sina skyldigheter inom utökat producentansvar täcker kostnader för bl.a. separat insamling (artikel 8a.4 i avfallsdirektivet).

Naturvårdsverket bedömer att bestämmelserna i förslaget till nya föreskrifter kompletterar och närmare beskriver kraven i förordningen (2022:1274) om

producentansvar för förpackningar. De föreslagna bestämmelserna syftar till att genomföra artikel 8 och 8a i avfallsdirektivet.

Mot denna bakgrund bedömer Naturvårdsverket att bestämmelserna i förslaget till nya ersättningsföreskrifter inte kan anses gå utöver vad som följer av EU-lagstiftningen eller vad som kan anses nödvändigt för att uppnå avfallsdirektivets syfte.

2.2.1. Anmälan av tekniska regler

Förordningen (1994:2029) om tekniska regler genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (anmälningsdirektivet) i svensk lagstiftning. Enligt 6 § förordningen om tekniska regler ska en myndighet göra en anmälan till Kommerskollegium när den föreslår nya tekniska regler. Kommerskollegium anmäler sedan förslaget till EU-kommissionen i enlighet med 10 § förordningen om tekniska regler.

Tekniska regler enligt förordningen om tekniska regler är bl.a. föreskrifter eller andra bestämmelser som utgörs av eller hänvisar till tekniska specifikationer eller andra krav och som är rättsligt eller faktiskt tvingande vid saluföring eller användning av en vara samt föreskrifter som förbjuder tillverkning, import, saluföring eller användning av en vara (2 § 1). Föreskrifter som rör hantering av avfall kan vara anmälningspliktiga under förutsättning att de ställer krav på någon produkt som kan ha en väsentlig påverkan på produktens sammansättning, natur eller saluföringen av den (jfr 2 § 3).

Naturvårdsverket bedömer att förslaget till nya ersättningsföreskrifter inte innehåller tekniska regler som reglerar produkter och att förslaget därför inte behöver anmälas till EU-kommissionen i enlighet med anmälningsdirektivet.

2.2.2. Anmälan av krav på tjänsteverksamhet

Av 2 § förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden framgår att en myndighet som avser att fatta beslut om krav som avses i artikel 15.7 och artikel 39.5 andra stycket i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet) ska anmäla förslaget till Kommerskollegium. Kommerskollegium ska anmäla förslaget till EU-kommissionen. Sådana krav som avses är nya eller förändrade krav på tjänsteverksamhet under vissa förutsättningar.

Naturvårdsverket bedömer att förslaget till nya ersättningsföreskrifter inte innehåller bestämmelser som kan påverka den fria rörligheten för tjänster och att förslaget därför inte behöver anmälas till EU-kommissionen i enlighet med tjänstedirektivet.

2.3. Det kommunala självstyret

Naturvårdsverkets bedömning är att förslaget till nya ersättningsföreskrifter inte innebär någon inskränkning av det kommunala självstyret. Den grundläggande skyldigheten för kommuner att samla in förpackningsavfall är redan fastställd genom förpackningsförordningen (2022:1274) och de nya föreskrifterna syftar

enbart till att reglera beräkningsgrunderna för den ersättning som kommunerna har rätt till för att täcka sina kostnader. Förslaget bedöms därmed inte påverka det kommunala självstyret då det inte innebär några förändringar av kommunala befogenheter eller skyldigheter ur ett juridiskt perspektiv.

3. Konsekvenser per berörd aktör

Här nedan redogör Naturvårdsverket för konsekvenser av Naturvårdsverkets förslag för berörda aktörer.

3.1. Kommuner

Naturvårdsverkets förslag innebär att kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall ökar sammanlagt med cirka 7,1 miljoner kronor per år på nationell nivå. Samtidigt kan förslaget innebära att vissa kommuner får en lägre ersättning än i dag. Det är inte möjligt att fastställa hur den föreslagna ersättningen påverkar varje enskild kommun, men vissa generella bedömningar kan göras.

De kommuner som tydligast bedöms få en bättre kostnadstäckning av förslaget är bland annat kommuner med hög befolkningstäthet, eftersom dessa får en högre extra ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser. Den extra ersättningen bedöms ge en bättre kostnadstäckning jämfört med nuvarande ersättningsnivåer för lättillgängliga insamlingsplatser. Även kommuner med en hög andel fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus förväntas få förbättrad kostnadstäckning för de kostnader som kommunen har utanför säsongshämtningen för exempelvis sopbilar som kommunen inte kan belägga. Därutöver bedöms kommuner som samlar in och omlastar relativt små mängder förpackningsavfall, men som har höga investeringskostnader för omlastning, få en bättre kostnadstäckning genom den fasta ersättningen för omlastning.

För kommuner med en relativt stor andel hushåll där förpackningsavfall ska samlas in från upphämningsplatser blir ersättningen densamma som för fastighetsnära insamling.

För de kommuner som inte hinner bygga ut den fastighetsnära insamlingen för alla förpackningsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära till 1 januari 2029 kan Naturvårdsverkets förslag få ekonomiska konsekvenser genom att dessa kommuner får en minskad ersättning. Naturvårdsverket bedömer dock utifrån de prognoser som finns att kommuner överlag har goda förutsättningar att bygga ut den fastighetsnära insamlingen.

Tabell 9 Sammanfattning av Naturvårdsverkets förslags påverkan på den totala ersättningen till kommuner

Naturvårdsverkets förslag	Påverkan på den totala ersättningen
Överlämning av förpackningsavfall på omlastningsstationer	45,7 miljoner
Insamling via lättillgängliga insamlingsplatser	-5,1 miljoner
Insamling via återvinningscentraler	-18,3 miljoner

Regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser	11,2 miljoner
Fastighetsnära insamling vid hög andel fritidsboende hushåll i en- och tvåbostadshus	14,2 miljoner
Insamling av förpackningsavfall från gemensamma behållare	-40,6 miljoner
Insamling av förpackningsavfall från upphämningsplatser	0 miljoner
Ändring av basmånad för indexering	+/-0 miljoner
Ersättning för fastighetsnära insamling särredovisas inte per material	+/-0 miljoner
<i>Skillnad</i>	<i>7,1 miljoner</i>

3.2. Hushåll

Överlag bedöms Naturvårdsverkets förslag på ett bättre sätt spegla kommunernas kostnader för olika insamlingssystem för förpackningsavfall. En mer kostnadsriktig ersättning kan leda till att kommunen inte behöver kompensera för eventuellt underskott som inte täcks av Naturvårdsverkets ersättning med avfallstaxan.

Eftersom Naturvårdsverket inte föreslår någon extra ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall på öar med särskilda förutsättningar kan det innebära att hushåll i dessa delar av kommunen påverkas negativt. I de fall kommunen inte har möjlighet att ordna insamling av förpackningsavfall av samtliga material som ska samlas in fastighetsnära från en och samma plats (jfr 3 kap. 36 § avfallsförordningen) kan det leda till att insamlingsplatsen behöver placeras längre bort från fastigheten. Syftet blir då att säkerställa att samtliga avfallsfraktioner som ska samlas in fastighetsnära i stället kan samlas in från en upphämningsplats på ön eller på fastlandet.

3.3. Regioner

Naturvårdsverkets förslag innebär inga konsekvenser för regioner.

3.4. Producentansvarsorganisationer

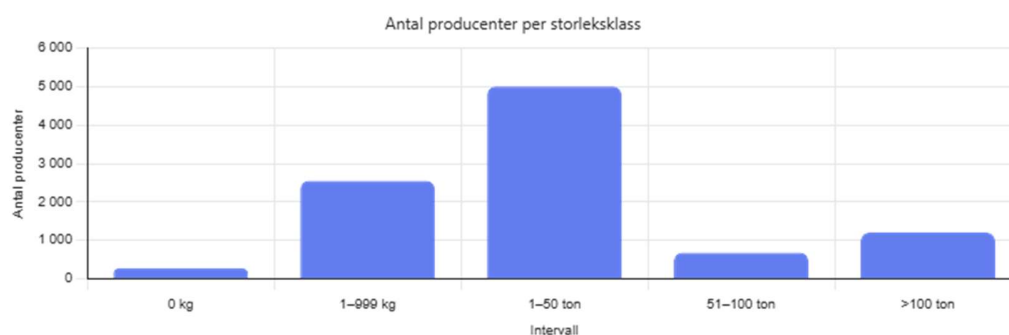
Det finns två godkända producentansvarsorganisationer för förpackningar som delar på kostnaderna för kommunernas insamlingsansvar och ansvar för information i förhållande till respektive organisations marknadsandel. Naturvårdsverkets förslag bedöms medföra en sammantaget ökad kostnad om cirka 7,1 miljoner kronor per år för producentansvarsorganisationerna (se Tabell 9). Denna kostnad skulle fördelas mellan organisationerna utifrån deras marknadsandelar. De höjda kostnaderna kommer producentansvarsorganisationerna i sin tur behöva påföra till sina anslutna producenter i form av höjda förpackningsavgifter. För producenter av trä och övrigt material kan Naturvårdsverkets förslag dock innebära en kraftig sänkning av förpackningsavgiften då kommunernas ersättning och därmed producentansvarsorganisationernas kostnad för insamling av träförpackningar och förpackningar av övrigt material kommer att minska.

En revidering av ersättningen medför även en administrativ belastning för producentansvarsorganisationerna, som behöver avsätta resurser för att uppdatera förpackningsavgifterna samt för att informera sina anslutna producenter om förändringen.

3.5. Producenter

I Naturvårdsverkets register, där alla producenter ska anmäla sig, finns ca 11 600 förpackningsproducenter registrerade. Naturvårdsverket bedömer att omkring 9 700 av dessa producenter är producenter av förpackningar som inte ingår i ett retursystem. Naturvårdsverkets analys som framgår av figur 2 tyder på att cirka 26 procent av producenter av förpackningar har under 2025 släppt mellan 1–999 kilogram förpackningar på den svenska marknaden. Dessa producenter kan betraktas som mindre företagare. Merparten av producenter, omkring 51 procent, sätter mellan 1–50 ton förpackningar på den svenska marknaden och cirka 19 procent av registrerade producenter sätter mer än 50 ton förpackningar på den svenska marknaden.

Figur 2 Fördelning av producenter efter mängd förpackningar satta på marknaden under 2025

Utöver de anmälda producenterna finns ett antal producenter som inte är anmälda till Naturvårdsverket, så kallade friåkare. Det finns inga exakta uppgifter om antal friåkande producenter. I Naturvårdsverkets regeringsuppdrag *Ansvar och finansiering av förpackningsavfall vid privat införsel av varor*, uppskattades mängden förpackningar som släpps ut på marknaden utanför producentansvaret till 90 000 ton pappersförpackningar och 160 000 ton plastförpackningar år 2017. Detta är att jämföra med den totala mängden förpackningar som släpptes ut på marknaden samma år, 566 000 ton pappersförpackningar och 216 000 ton plastförpackningar. Med anledning av detta kan man konstatera att mängden förpackningar satt på marknaden är underskattat. Det kan ha flera orsaker men friåkande producenter och direktimport via e-handeln bedöms vara två faktorer.⁶

⁶ Naturvårdsverket. *Ansvar och finansiering av förpackningsavfall vid privat införsel av varor Redovisning av regeringsuppdrag om vissa frågor kopplade till producentansvaren för förpackningar och returpapper, del 2: Ansvar och finansiering för hantering av förpackningsavfall vid privat införsel av varor.* (2020). NV-08103-18.

Producenter av plast-, papper-, metall- och glasförpackningar

Naturvårdsverkets förslag innebär att producenter av pappers-, plast-, metall- och glasförpackningar kommer att belastas med ökade kostnader om cirka 7,1 miljoner kronor per år. Eftersom producentansvarsorganisationerna ska behandla samtliga anslutna producenter likvärdigt och fastställa förpackningsavgiften utifrån den mängd förpackningar som sätts på marknaden, kommer kostnadsökningen för den enskilda producenten att bero på dess respektive marknadsvolym. Sammantaget bedöms kostnadsökningen som begränsad, särskilt med beaktande av att producentkollektivet under 2025 har ersatt kommunerna med 2,8 miljarder kronor för insamling av förpackningsavfall samt för informationsinsatser riktade till hushåll och verksamheter som omfattas av kommunal insamling.

Producenter av träförpackningar och övrigt förpackningar

För producenter av övrigt förpackningsavfall och träförpackningar innebär Naturvårdsverkets förslag en tydlig sänkning av kostnaderna för insamling och hantering av dessa material. Myndigheten bedömer att detta i sin tur kommer att leda till att producentansvarsorganisationerna sänker förpackningsavgifter för producenter av träförpackningar och förpackningar av övrigt material. Kostnaderna för övrigt förpackningsmaterial beräknas minska med cirka 6,3 miljoner kronor per år, vilket motsvarar en minskad kostnad på omkring 95 procent. För producenter av träförpackningar uppskattas kostnadssänkningen till cirka 19,6 miljoner kronor per år, motsvarande ungefär 96 procents kostnadsminskning.

3.6. Konsumenter

Naturvårdsverkets bedömning är att ökade kostnader för producentansvaret i viss utsträckning kommer att föras vidare till konsumentledet. För att illustrera storleksordningen kan ett förenklat räkneexempel användas.

Om producenter av pappersförpackningar antas stå för omkring 40 procent av den totala kostnadsökningen motsvarar detta en ökad kostnad på cirka 2 800 000 kronor.

Naturvårdsverkets analys visar att producenter av papper- och kartongförpackningar satte cirka 217 000 ton sådana förpackningar på den svenska marknaden under 2025. Fördelat över denna mängd motsvarar kostnadsökningen cirka 12,9 kronor per ton, eller 0,0129 kronor per kilogram förpackning.

För en enskild produkt innebär detta fortfarande en mycket begränsad effekt. Ett pastapaket som helt består av papper och väger cirka 40 gram (0,04 kilogram) skulle, baserat på denna beräkning, belastas med en kostnadsökning på cirka 0,00052 kronor per förpackning.

3.7. Naturvårdsverket

För Naturvårdsverket innebär förslaget ett ökat resursbehov för att anpassa e-tjänsten så att kommunerna kan lämna uppgifter, bland annat om insamling av förpackningsavfall från hushåll som delar behållare och antalet regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser. Utvecklingen av e-tjänsten och

Naturvårdsverkets interna IT-system för att hantera uppgifter från kommunerna bedöms kräva cirka 0,04 helårsarbetskrafter till en kostnad på cirka 160 000 kronor, samt inköp av konsultstöd motsvarande cirka 480 000 kronor. Denna kostnad bedöms som en engångskostnad.

Därutöver tillkommer Naturvårdsverket löpande arbete med att tolka underlag från Statistiska centralbyrån för att kunna beräkna extra ersättning till kommunerna. Även dessa åtgärder bedöms medföra ytterligare resursåtgång, uppskattningsvis cirka 0,04 helårsarbetskrafter varje år till en kostnad på cirka 160 000 kronor.

Utöver utveckling av e-tjänsten och interna IT-system bedömer Naturvårdsverket att förslaget medför ett ökat behov av vägledning, särskilt i frågor som rör gränsdragningen mellan olika insamlingssystem. Det utökade behovet av vägledning bedöms motsvara cirka 0,04 helårsarbetskrafter och beräknas kosta omkring 160 000 kronor som en engångskostnad under 2026.

3.8. Andra relevanta konsekvenser

3.8.1. Miljökonsekvenser

Konsekvens av att inte erbjuda extra ersättning för fastighetsnära insamling från öar utan farbara vägar, risk att insamlingen av mat- och restavfall flyttar till en upphämningsplats som skulle kunna vara på fastlandet. Naturvårdsverket ser en risk för att hushållen inte sorterar ut sitt avfall. Det föreligger även en risk att miljön skräpas ned om exempelvis en soppåse går sönder när påsen transporteras till fastlandet.

3.8.1.1 Sociala konsekvenser

Naturvårdsverket bedömer att det inte uppstår några specifika sociala konsekvenser som följd av ersättningsföreskriften. Effekter på sysselsättning kommer t.ex. snarare av utbyggnaden av fastighetsnära insamling som regleras i förpackningsförordningen.

4. Åtgärder som vidtagits

Naturvårdsverkets ambition har varit att anpassa ersättningsavgifterna så nära de faktiska kostnaderna som möjligt. Naturvårdsverkets förslag innebär att ersättningen till kommunerna för vissa insamlingssystem i högre grad anpassas efter insamlingssystemens funktion och den service som tillhandahålls. Ersättningen för insamling från gemensamma behållare är ett exempel på detta då Naturvårdsverkets förslag innebär att ersättningen justeras för att bättre motsvara de faktiska kostnaderna för denna typ av insamling. Naturvårdsverket förslag innebär även sänkta kostnader för producenter av träförpackningar och övriga förpackningsmaterial, i syfte att bättre spegla hur insamlingen av dessa förpackningsfraktioner sker i praktiken på återvinningscentraler.

För att begränsa kostnaderna har Naturvårdsverket valt att även i detta förslag utgå ifrån de grundläggande principerna för beräkning av kommunernas ersättning (se avsnitt 1.5.2).

5. En bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

De nya ersättningsföreskrifterna bör träda i kraft den 1 januari 2027. Enligt förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar ska kommunerna från och med den 1 januari 2027 tillhandahålla lättillgängliga insamlingsplatser för insamling av skrymmande förpackningar och för det fall bygglovs- eller detaljplaneärende behöver avgöras innan fastighetsnära insamling kan införas. Kommunerna bör därför få ersättning med stöd av de nya ersättningsföreskrifterna från och med 1 januari 2027.

Naturvårdsverket bedömer inte att det finns behov av speciella informationsinsatser. Naturvårdsverket kommer informera enligt sitt standardförfarande. Vid beslut om nya ersättningsföreskrifter kommer Naturvårdsverket, via bl.a. vägledning på Naturvårdsverkets hemsida, att informera berörda aktörer om de nya ersättningsföreskrifterna och på vilket sätt de berörs.

6. Beskrivning av utvärdering

Naturvårdsverket genomför regelbundet utvärderingar av gällande ersättningsföreskrifter för att säkerställa att de är ändamålsenliga och träffsäkra. Om myndigheten bedömer att vissa delar behöver justeras eller kompletteras initierar Naturvårdsverket en utredning och tar fram förslag till reviderade ersättningsföreskrifter.

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

2026-06-18

Ärendenummer
NV-26-072914

**Sändlista - Remittering av förslag till Naturvårdsverkets reviderade
föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av
förpackningsavfall som omfattas av producentansvar**

1. Avfall Sverige
2. Kammarkollegiet
3. Kommerskollegium
4. Konkurrensverket
5. Näringslivets Producentansvar i Sverige AB
6. Regelrådet
7. Sveriges Kommuner och Regioner
8. Tailor-Made Responsibility
9. Botkyrka kommun
10. Dorotea kommun
11. Emmaboda kommun
12. Gävle kommun.
13. Göteborgs stad
14. Heby kommun
15. Hudiksvalls kommun
16. Hällefors kommun
17. Höörs kommun
18. Krokom kommun
19. Kristinehamn kommun
20. Kristianstad kommun
21. Kungälv kommun
22. Lindesberg kommun
23. Ljusnarsberg kommun
24. Lunds kommun
25. Lycksele kommun
26. Malmö stad
27. Malung-Sälen kommun
28. Markaryd kommun
29. Nacka kommun
30. Nora kommun
31. Sala kommun
32. Sigtuna kommun
33. Skurups kommun
34. Stockholms stad

- 35. Storfors kommun
- 36. Sunne kommun
- 37. Sydnärkes kommunalförbund
- 38. Sätters kommun
- 39. Tanums kommun
- 40. Trelleborgs kommun
- 41. Vaxholms stad
- 42. Vingåkers kommun
- 43. Värmdö kommun
- 44. Umeå kommun
- 45. Örebro kommun
- 46. Övertorneå kommun
- 47. Pajala kommun
- 48. Älmhults kommun
- 49. Örnsköldsvik kommun

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

Nina Avdagic Lam
Tel: +46106981589
nina.avdagic-lam
@naturvardsverket.se

REMISS
2026-06-19

Ärendenummer
NV-26-072914

Sändlista

Naturvårdsverkets förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar

Sammanfattning

Naturvårdsverket har tagit fram ett förslag till reviderade föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar. Naturvårdsverkets förslag innebär en ökning av kommunernas ersättning på nationell nivå och producentkollektivets kostnader med cirka 7,1 miljoner kronor per år. Nu finns det möjlighet att lämna synpunkter på Naturvårdsverkets förslag.

Bakgrund

Den nuvarande ersättningsmodellen, som ersättningen i Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2023:14 utgår ifrån, bedöms i vissa delar inte fullt ut spegla kommunernas kostnader och behöver även kompletteras inför de förändringar i insamlingssystemen som träder i kraft från 2027. Syftet med revideringen är att åstadkomma en mer ändamålsenlig och träffsäker ersättning.

Förslag

Naturvårdsverkets förslag finns att läsa i sin helhet i bilagorna 1–3. I korthet innebär Naturvårdsverkets förslag följande:

- Ny och tydligare ersättning för omlastning/överlämning.
- Anpassad ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser och ny extra fast ersättning till kommuner med hög befolkningstäthet.
- Reviderad ersättning för återvinningscentraler.
- Ny ersättning för regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser.
- Ny extra fast ersättning till kommuner med många fritidsboenden.
- Ny fast ersättning för insamling via gemensamma behållare från en- och tvåbostadshus.
- Ersättning för insamling från upphämningsplatser blir densamma som för fastighetsnära insamling.
- Ingen differentierad ersättning för fastighetsnära insamling utifrån förpackningsmaterial från 1 januari 2029.

- Ny basmånad för indexering förslås bli januari 2026.

Naturvårdsverket har utrett om extra ersättning ska lämnas till kommuner som samlar in förpackningsavfall från hushåll på öar med särskilda förutsättningar men förslår att ingen sådan extra ersättning bör utgå.

Synpunkter på förslaget

Synpunkter på föreslagna föreskrifter eller tillhörande konsekvensutredning ska lämnas till Naturvårdsverket per e-post senast den **30 september 2026**. Ange diarienummer **NV-26-072914** i ämnesraden. Synpunkterna skickas till **registrator@naturvardsverket.se**

För sakfrågor som rör förslaget kontakta vår kundtjänst:
kundtjanst@naturvardsverket.se

Bilagor

Bilaga 1 *Förslag till Naturvårdsverkets föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar*

Bilaga 2 *Förslag till Naturvårdsverkets föreskrifter om ändring av Naturvårdsverkets föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar*

Bilaga 3 *Konsekvensutredning*

Bilaga 4 *Sändlista*

INGELA HILTULA

Nina Avdagic Lam

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (4)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Carolina Bodlund

2026-08-27

Deltagande i nationellt projekt om bräddning, miljöpåverkan och genomförande av det nya avloppsdirektivet (Dnr KS2026/1512-1)

Sammanfattning

IVL Svenska Miljöinstitutet och SMHI planerar ett nationellt forsknings- och utvecklingsprojekt om bräddningar från avloppsledningsnät, deras miljöpåverkan och genomförandet av det nya avloppsdirektivet (EU 2024/3019). Kungälv kommun har tillfrågats att delta som fallstudiekommun tillsammans med Tranås kommun. Projektet syftar till att utveckla metoder för att uppskatta utsläpp från bräddningar, bedöma miljörisker och recipientpåverkan samt ta fram ett nationellt GIS-baserat beslutsstöd för kommuner och myndigheter.

Förvaltningen bedömer att ett deltagande är positivt för kommunen eftersom det ger möjlighet att bidra till utvecklingen av framtida metoder och verktyg samtidigt som kommunen får tidig kunskap om kommande lagkrav inom området. Projektet bedöms stärka kommunens arbete med va-planering, klimatanpassning, investeringsplanering och åtgärder för att minska miljöpåverkan från bräddningar från ledningsnätet. Deltagandet bedöms även bidra positivt till kommunens miljö- och hållbarhetsarbete samt till kommunstyrelsens mål om minskade utsläpp till luft och vatten.

Projektet finansieras genom externa forskningsmedel från Naturvårdsverket och medför inga kostnader för kommunen. Deltagandet innebär främst medverkan i workshops, erfarenhetsutbyte och tillhandahållande av underlag för projektets analyser. Resultatet förväntas ge kommunen bättre förutsättningar att möta framtida lagkrav enligt det nya avloppsdirektivet.

Förvaltningen föreslår att Kungälv kommuns va-verksamhet deltar i det nationella projektet om bräddning, miljöpåverkan och genomförande av det nya avloppsdirektivet, under förutsättning att projektet beviljas nationell finansiering.

Juridisk bedömning

Det nya avloppsdirektivet (EU 2024/3019) innebär förändrade krav på medlemsstaternas bedömning och rapportering av miljöpåverkan från bräddningar. Projektet syftar bland annat till att utveckla metodik och beslutsstöd som ska stödja kommuner i genomförandet av kommande lagkrav och rapporteringsskyldigheter.

Ett deltagande i projektet innebär inga nya juridiska åtaganden för kommunen utöver de medverkansinsatser som följer av projektet. Deltagandet bedöms bidra till att kommunen får ökad kunskap om kommande regelverk och därmed bättre förutsättningar att uppfylla framtida lagstiftning inom va-området.

Kommunjurist har inte gjort en bedömning av ärendet.

Förvaltningens bedömning

IVL Svenska Miljöinstitutet och SMHI planerar att genomföra ett nationellt forsknings- och utvecklingsprojekt med fokus på bräddningar på ledningsnätet, miljöpåverkan och genomförandet av det nya avloppsdirektivet (EU 2024/3019). Projektet syftar till att utveckla och verifiera nationellt tillämpbara metoder för att uppskatta utsläpp från bräddningar, bedöma miljörisker och

recipientpåverkan samt analysera hur klimätförändringar päverkar framtida bräddningshändelser. Projektet omfattar även utveckling av ett GIS-baserat beslutsstöd som ska kunna användas av kommuner och myndigheter.

Bräddningar från avloppssystem är en viktig miljöfråga och omfattas av nya krav i det reviderade avloppsdirektivet. För att Sverige ska kunna uppfylla direktivets krav behöver metoder utvecklas för att på ett tillförlitligt sätt uppskatta utsläpp av bland annat fosfor, kväve och organiskt material från bräddningar samt bedöma vilka risker dessa utsläpp innebär för recipienterna.

För att möta dessa behov avser IVL Svenska Miljöinstitutet och SMHI att söka forskningsmedel från Naturvårdsverket för ett projekt under perioden 2027–2029. Projektet ska bland annat kartlägga dagens metoder för uppföljning av bräddningar, utveckla nya beräkningsmetoder, analysera klimätförändringarnas päverkan samt ta fram ett öppet nationellt beslutsstöd.

Kungälv's kommun föreslås tillsammans med Tranås kommun medverka som fallstudiekommun. Detta innebär att kommunen får möjlighet att delta i metodutveckling, workshops och erfarenhetsutbyte samt bidra med underlag för test och verifiering av modeller. Genom deltagandet får kommunen tidig kunskap om framtida krav inom va-området och ett förbättrat underlag för kommunens arbete med va-planering, klimatanpassning och investeringsplanering.

Förvaltningen bedömer att ett deltagande i det nationella projektet är positivt för kommunen. Projektet behandlar frågor som är av betydelse för den framtida va-planeringen och för kommunens arbete med att minska miljöpåverkan från bräddningar. Genom medverkan får Kungälv's kommun möjlighet att bidra till utvecklingen av nationella metoder, verktyg och riktlinjer samtidigt som kommunen får tillgång till aktuell kompetens inom va-system, klimatanpassning, hydraulisk modellering, GIS och miljöriskbedömning.

Eftersom Kungälv föreslås delta som en av projektets fallstudiekommuner ges särskilt goda möjligheter att päverka utvecklingen av metodiken och säkerställa att kommunens behov beaktas i det fortsatta arbetet. Förvaltningen bedömer att projektresultaten kommer att vara värdefulla för kommunens fortsatta arbete med va-planering, investeringsplanering och klimatanpassning.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ett deltagande i det nationella projektet bedöms päverka kommunstyrelsens resultatmål *Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck* positivt.

Projektet fokuserar på att utveckla metoder för att kartlägga, beräkna och bedöma miljöpåverkan från bräddningar av spillvatten samt deras päverkan på recipienter. Projektets resultat kommer att ge kommunen förbättrade förutsättningar att identifiera, prioritera och genomföra åtgärder som minskar utsläpp till vattenmiljöer.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Förvaltningen bedömer att följande mål päverkas positivt:

Mål 6 – Rent vatten och sanitet för alla

Projektet bidrar till utvecklingen av metoder för att bedöma miljöpåverkan från bräddningar, vilket stärker arbetet med att säkerställa en mer hållbar avloppshantering.

Mål 9 – Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Projektet utvecklar nya metoder, modeller och GIS-baserade beslutsstöd som stärker kommunens möjligheter att utveckla en mer robust och hållbar avloppsinfrastruktur.

Mål 11 – Hållbara städer och samhällen

Ökad kunskap om bräddningar och recipientpäverkan ger bättre förutsättningar för hållbar samhällsplanering och klimatanpassning av den kommunala va-verksamheten.

Mål 14 – Hav och marina resurser, delmål 14.1 Minska föroreningarna i haven

Projektet syftar till att förbättra kunskapen om ledningsutsläpp från bräddningar och deras påverkan på vattenmiljöer. Detta bidrar till kommunens arbete med att minska föroreningar som når kust- och havsmiljöer.

Ett deltagande i projektet ger kommunen ökad insikt i vilka åtgärder och nya metoder som kan användas för att möta framtida krav och lagstiftning inom va-området samt för att minska negativ miljöpåverkan från bräddningar från ledningsnätet.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Va-verksamheten har inte funnit några konflikter mellan strategiska dokument och deltagande i projektet.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Ett deltagande i projektet bedöms på sikt ge positiva effekter för kommuninvånare och va-kollektivet genom förbättrad kunskap om bräddningars miljöpåverkan och framtida åtgärdsbehov. Projektet kan bidra till mer träffsäkra investeringar och prioriteringar inom va-verksamheten, vilket stärker kommunens förmåga att erbjuda en säker och hållbar va-tjänst.

Förvaltningen bedömer att ärendet indirekt påverkar barn positivt genom att bidra till en bättre miljö och en mer hållbar samhällsutveckling, men att några direkta konsekvenser för barn inte kan identifieras i samband med beslutet om deltagande i projektet.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Ett positivt beslut om deltagande i projektet bedöms inte medföra att de personella resurserna inom kommunen behöver förändras jämfört med hur kommunen arbetar idag. Kommande implementering av lagstiftningen kommer oavsett att kräva insatser från va-verksamheten.

Ett deltagande i projektet medför att Kungälv kommun kan ligga i framkant och tidigare bygga upp den kunskap och kompetens som krävs för framtida implementering av nya krav och arbetssätt.

Ekonomisk bedömning

Projektet söks med extern finansiering från Naturvårdsverkets forskningssatsning. Ett deltagande är gratis för kommunen att delta i.

Fallstudiekommunerna förväntas bidra med deltagande i workshops, referensgrupp och erfarenhetsutbyte. Va-verksamheten ska också bidra med data, exempelvis digitaliserade ledningsnät, bräddpunkter och historiska brädddata. Fallstudiekommunerna ersätts för tid och/eller utlägg.

Deltagandet anpassas efter kommunernas resurser och behov.

Kommunens chefsekonom eller ekonom har inte utfört en bedömning av ärendet.

Förslag till beslut

1. Kungälv kommun ska delta i det nationella projektet om bräddning, miljöpåverkan och genomförande av det nya avloppsdirektivet under förutsättning att projektet beviljas nationell finansiering.

Åsa Berglie
Sektorchef samhällsbyggnad

Tony Strandh
Verksamhetschef Teknik

Katarina Bjelke
Enhetschef Va-teknik

Expedieras till: Carolina Bodlund VA-teknik
Linda Källfelt VA-drift

För kännedom till: Johan Lejon Enhetschef Va-drift

Nationellt projekt om bräddning, miljöpåverkan och det nya avloppsdirektivet

Det nya avloppsdirektivet ställer nya krav på hur medlemsstaterna ska bedöma och rapportera miljöpåverkan från bräddningar. För att Sverige ska kunna genomföra artikel 5.2 behövs tillförlitliga metoder för att uppskatta utsläpp av näringsämnen och organiskt material samt bedöma risker för recipienter.

IVL Svenska Miljöinstitutet och SMHI planerar därför att söka medel för att utveckla ett nationellt beslutsstöd för riskbedömning av bräddning. Projektet söks från Naturvårdsverkets forskningssatsning om avloppsvatten och genomförs vid bifall under perioden 2027-2029.

Projektets mål

Projektet ska utveckla och verifiera en nationellt tillämpbar metodik för att:

- uppskatta belastning av fosfor, kväve, BOD och TOC/COD från bräddning,
- bedöma miljörisker och recipientpåverkan,
- analysera hur klimatförändringar påverkar framtida bräddningar,
- stödja kommuner och myndigheter i genomförandet av det nya avloppsdirektivet,
- utveckla ett öppet GIS-baserat beslutsstöd baserat på öppna verktyg och data.

Vad får ni som projektpartner?

Påverka framtida nationella riktlinjer

Ni får möjlighet att påverka utvecklingen av metoder, verktyg och beslutsstöd som kan komma att ligga till grund för framtida tillämpning av det nya avloppsdirektivet på lokal och nationell nivå.

Tidig kunskap om nya krav

Projektet ger er en unik möjlighet att förstå vilka data, analyser och arbetsprocesser som kan komma att behövas för framtida rapportering och riskbedömning exempelvis om ni kommer behöva ta fram avloppsplaner (integrerad förvaltningsplan för avloppsvatten) enligt artikel 5.

Tillgång till expertis

Projektgruppen samlar ledande kompetens inom:

- VA-system och bräddningsproblematik
- hydraulisk/hydrologisk modellering
- klimatscenarioanalys
- GIS och beslutsstöd

- riskbedömning (miljö och häsa)

Praktisk nytta för den egna verksamheten

Projektpartner får ta del av analyser, resultat och erfarenheter som kan användas i den egna VA-planeringen, investeringsplaneringen och klimatanpassningen.

Hur kan ni bidra?

Vi söker kommuner och VA-organisationer som vill bidra med:

- synpunkter på metodutveckling och beslutsstöd,
- deltagande i workshops och referensgrupp,
- erfarenheter av olika typer av ledningssystem, recipienter och klimatförhållanden.
- digitaliserat kombinerat ledningsnät med bräddpunkter och historiska brädddata som kan användas för test och verifiering av modeller.

Deltagandet kan anpassas efter era resurser och behov.

Projektorganisation

Projektledning: IVL Svenska Miljöinstitutet och SMHI som projektpartner

Två fallstudiekommuner deltar aktivt i projektets utveckling, preliminärt Tranås och Kungälv.

En nationell referensgrupp sätts samman med representanter från VA-branschen, vattenmyndigheter, kommuner och andra relevanta aktörer för att säkerställa att resultaten blir användbara i praktiken.

Arbetspaket

WP1 Projektledning

Samordning, kvalitetssäkring och dialog med partners.

WP2 Inventering och indikatorer

Kartläggning av dagens metoder för uppföljning av bräddning och utvärdering av indikatorer för framtida rapportering enligt det nya avloppsdirektivet.

WP3 Metodutveckling och belastningsberäkningar

Utveckling av en metodik som fungerar för kommuner med olika datatillgång och tekniska förutsättningar för att beräkna om bräddning utgör en betydande påverkanskategori enligt vattenförvaltningens definition på recipienter.

WP4 Klimatscenarier och framtida utveckling

Analys av hur framtida nederbördsmonster och klimatförändringar påverkar bräddningarnas omfattning och miljöpåverkan.

Var med från början

Genom att delta i projektet får ni möjlighet att påverka utvecklingen av de metoder och verktyg som kommer att stödja Sveriges arbete med bräddningar under kommande decennier.

Intresserad av att delta? Kontakta Erik Kärrman, IVL Svenska Miljöinstitutet.

Denna behandling '64/26 Information från sektorchef' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '65/26 Ekonomi och avvikelser ' har inget tjänsteutlåtande.